

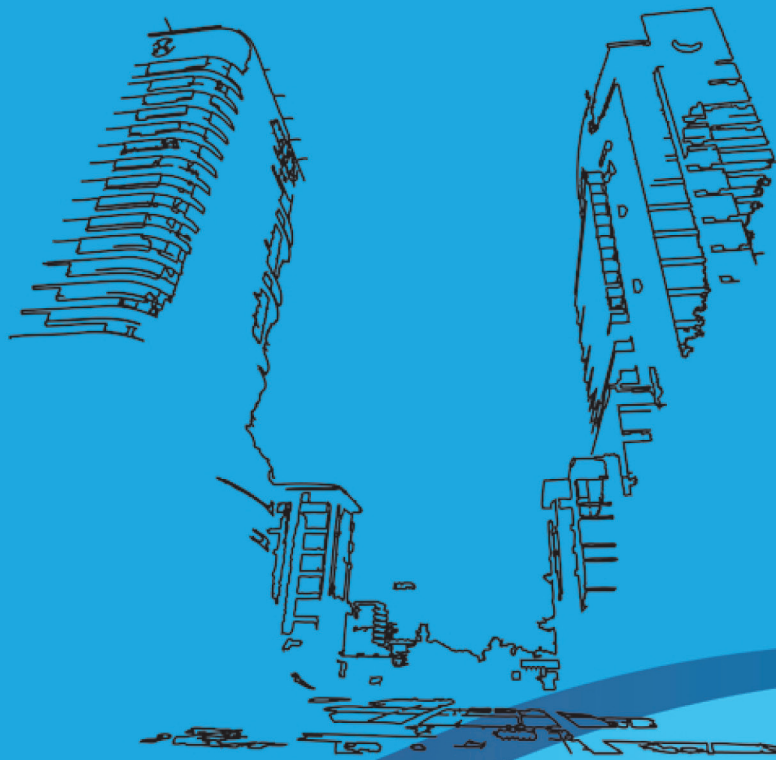

Proceedings

เล่ม 3

การประชุมวิชาการระดับชาติ

เพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน

25-26 ธันวาคม 2555
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ISBN : 978-616-296-013-0

การประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน

จัดโดย สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย ร่วมกับ เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน สมาคมไฟฟ้าแสงสว่างแห่งประเทศไทย และ สมาคมวิศวกรออกแบบและprüfungเครื่องกลและไฟฟ้าไทย

ที่ปรึกษา

อธิการบดี	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	รองอธิการบดีฝ่ายบุคคล
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ	รองอธิการบดีฝ่าย มศว องค์กรฯ	รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและประกันคุณภาพการศึกษา	ผู้อำนวยการสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย	

บรรณาธิการ

อ.ดร.วิซชากร จารุศิริ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศ.พิเศษชงทอง จันทรางศุ	ศ.ดร.บัณฑิต เอื้ออาภรณ์	รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ
รศ.ดร.จำลอง โพธิ์บุญ	รศ.ดร.ฉัตรดนัย จิระเดชะ	รศ.ชาญศักดิ์ อภัยนิพัฒน์
รศ.ดร.ดุจเดือน พันธมนาวิน	รศ.ดร.ถนอมพร เลาหจรัสแสง	รศ.ดร.นันทนา แจ็งสุวรรณ
รศ.ดร.ธนรักษ์ เมฆฉาย	รศ.ดร.ธราพงษ์ วิทิตตานต์	รศ.ดร.บัญชา ชลาภิรมย์
รศ.ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์	รศ.ดร.ประวิต เอราวรณ	รศ.ดร.ยุวดี วงษ์กระจ่าง
รศ.ดร.เพ็ญจิตร์ ศรีนพคุณ	รศ.ดร.รัญจวน คำวชิรพิทักษ์	รศ.ดร.ฤาเดช เกิดวิชัย
รศ.ดร.วรรณชนก จันทขุม	รศ.ดร.วสันต์ จันทราทิตย์	รศ.ดร.วิทยา ยงเจริญ
รศ.ดร.ศรัทธา อาภรณ์รัตน์	รศ.ดร.ศรีสมรค์ อินทุจันทร์ยง	รศ.ดร.ศุภชัย สิงห์บุศร์
รศ.ดร.สมชาย นำประเสริฐชัย	รศ.ดร.สุมาลัย สาระยา	รศ.ดร.สุรัสวดี หุ่นพยนต์
รศ.ดร.สุวรรณนา จันท์ประเสริฐ	รศ.ดร.อรพรรณ พรสีมา	รศ.ดร.อภิญา ดวงจันทร์
รศ.ดร.อภิญา เลื่อนฉวี	รศ.ดร.อมร เพชรสม	ผศ.ดร.แคทลียา บัณฑพรหม
ผศ.จินตนา เวชมี	ผศ.ดร.จรัส พร้อมมาศ	ผศ.ดร.จุฬารัตน์ กองแก้ว
ผศ.ชายชาญ โพธิสาร	ผศ.ดร.โชคชัย ธีรกุลเกียรติ	ผศ.ดร.ชนะบุญ สัจจาอนันตกุล
ผศ.ดร.ธารินี นามพิชญ์	ผศ.ดร.ชเนศ ศรีสถิต	ผศ.ดร.ประเสริฐ เรียบร้อยเจริญ
ผศ.ดร.พงษ์สิทธิ์ ศรีครินทร์	ผศ.ดร.พิชัย กฤษไมตรี	ผศ.ดร.ลักขณา วงศ์ปัทม์
ผศ.ดร.วีระ สุภากิจ	ผศ.นอ.ดร.สรายุทธ์ กันหลง	ผศ.ดร.สมพร ชเนตวานิชย์
ผศ.ดร.สมยศ วัฒนากมลชัย	ผศ.ดร.สาวิตรี เจียมพานิชกุล	ผศ.ดร.สุรินทร์ กิตติธรรมกุล
ผศ.ดร.สุวิทย์ อ่องสมหวัง	ผศ.ดร.อภิชาติ อิมย์ม	ผศ.ดร.อุไร ไชยศรี
ผศ.ดร.อรรรพผล เก่าพิทักษ์กุล	อ.ดร.ชลกาญจน์ วงศ์ก่อทรัพย์	อ.ดร.ชัชวาล วงศ์ชูสุข
อ.ชินเทพ เพ็ญชาติ	อ.พญ.ปวีณา สุตันฐิตพงษ์	อ.ดร.ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย
อ.ดร.พิชาน พันทอง	อ.ดร.รติพร ถึงฝั่ง	อ.ดร.รักษ์พงศ์ วงศาโรจน์
ดร.วีรพัฒน์ เกียรติเฟื่องฟู	อ.ดร.วุฒิไกร งามศิริจิตต์	อ.ดร.ศักดิ์สิทธิ์ บุญพลากร
อ.ดร.ศิริพร ศรีวรกานต์	อ.ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง	ดร.อมรทิพย์ เจริญผล

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

รศ.ดร.กัญญาดา อนุวงศ์
รศ.ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ
รศ.ดร.วิภาวี อนุพันธ์พิศิษฐ์
รศ.สุมาลี เหลืองสกุล
ผศ.ดร.กานดา ชัยภิญโญ
ผศ.ดร.ชาญวิทย์ สายหยุดทอง
ผศ.ดร.พีชพันธ์ุ์ เจริญพงศ์
ผศ.ผจงศักดิ์ หมวดสง
ผศ.วัชรชัย วิริยะสุทธีวงศ์
อ.ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์
อ.ดร.ดวงเด่น บุญปก
อ.ดร.นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกุล
อ.ผกาภรณ์ พุ่เจริญ
อ.ดร.ลำสัน เลิศกุลประหยัด
อ.ดร.วาณี อรรถนสาธิต
อ.ดร.สนอง ทองปาน
อ.ดร.สุชาติพิทย์ ชวนะเวสสกุล

รศ.ดร.โกสุม จันทร์ศิริ
รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ
รศ.ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล
รศ.ดร.สุรางค์รัตน์ ศรีสุภานนท์
ผศ.ดร.กิตติ สถาพรประสาธน์
ผศ.นพ.ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล
ผศ.ทัศนียา วังสะจันทานนท์
ผศ.นท.ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง
ผศ.ดร.วัลยา ธเนศพงศ์ธรรม
อ.ดร.ณภัทร โพธิ์วัน
อ.ดร.ธีรเวช ทิพย์สีแสง
อ.ดร.นฤมล ศิระวงษ์
อ.เพชรวิภา คงอ่ำ
อ.ดร.วัฒน์ย์ ไรจน์สัมฤทธิ์
อ.ดร.วิชากร จารุศิริ
อ.ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ
อ.ดร.สุภัก มหาวรากร

รศ.ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์
รศ.ดร.พรพิมล ม่วงไทย
รศ.ดร.สุทธีวรรณ ไพร์ศักดิ์โสภณ
รศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง
ผศ.ดร.ศิรินุช เทียนรุ่งโรจน์
ผศ.นพ.เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
ผศ.ดร.ปฐมทัศน์ จิระเดชะ
ผศ.ดร.วรรณวิไล ไกรเพ็ชร เอวานส์
อ.ดร.อรุษา ชาวานลิขิต
อ.ดร.อาจรี ศุภสุทธิกุล
อ.นพดล อินทร์จันทร์
อ.ดร.ปณิธาน วนาภมล
อ.ดร.รัชพันธ์ุ์ เขยจิตร
อ.ดร.อารีญา เอี่ยมมบู
อ.ดร.สกล วรเจริญศรี
อ.ดร.สุจิตรา ศรีสังข์
อ.ดร.อรพรรณ วีระวงศ์

ผู้ประสานงาน

กรอุษา ศรีสุวรรณ
รัตนาพร จิตรนพรัตน์
จตุพร เจ้าทรัพย์

จิตรลดา สีน้า
นิพนธ์ ราชวุฒิ

วัชรวิ ใจประเสริฐ
อานัตต์ ปิ่นทอง

จัดพิมพ์โดย

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 15729
โทรสาร 0-2259-1822
พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2555
ISBN: 978-616-296-013-0

ออกแบบปก

ศิริเพ็ญ พิลาคุณ

จัดรูปเล่ม

ฝ่ายสำนักพิมพ์

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารอธิการบดี

การประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน เป็นกิจกรรมทางวิชาการอย่างหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการเสริมสร้างและเติมเต็มองค์ความรู้ทางวิชาการให้แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในงานวิชาการ โดยการประชุมวิชาการในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ร่วมกับหน่วยงานภายนอกและองค์กรวิชาชีพแขนงต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศทางวิชาการ เสริมสร้างความแข็งแกร่งของการสร้างองค์ความรู้ที่ผ่านการค้นคว้าวิจัยจากนักวิชาการ และนักวิจัยให้เกิดความลุ่มลึกทางวิชาการ มีความก้าวหน้าไกลลึกลงในพรมแดนความรู้ของแต่ละศาสตร์ และนำมาซึ่งการบูรณาการความรู้ สร้างสติปัญญา และความดีงาม ตลอดจนเป็นแนวทางนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย เพื่อรับใช้สังคมและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติสืบไป

มหาวิทยาลัยขอขอบคุณ เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน สมาคมไฟฟ้าแสงสว่าง แห่งประเทศไทย และสมาคมวิศวกรออกแบบและรักษาเครื่องกลและไฟฟ้าไทย คณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรสาย สนับสนุน นิสิต และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านให้ความร่วมมือในการจัดงานประชุมในครั้งนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังที่รวมก่อให้เกิดการประชุมวิชาการที่ทรงคุณค่าขึ้นอีกราวหนึ่ง

ด้วยความปรารถนาดีและขอขอบคุณ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารผู้อำนวยการสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมทางวิชาการระดับชาติเพื่อพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน ด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความสำคัญด้านการวิจัยเป็นอย่างมาก และตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเวทีระดับชาติเพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์ นักวิจัย และนิสิต/นักศึกษาจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยที่ได้รับการสร้างสรรค์สู่สาธารณชนและสังคม

การจัดประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากพันธมิตรซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก 3 หน่วยงาน ได้แก่ สมาคมไฟฟ้าแสงสว่างแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรออกแบบและปรึกษาเครื่องกลและไฟฟ้าไทย และเครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน ได้เข้ามาร่วมจัดการประชุมเพื่อให้เป็นเวทีการประชุมวิชาการระดับชาติอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินงานจัดประชุม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกที่ช่วยคัดกรองผลงานวิจัยที่มีคุณภาพสำหรับการนำเสนอในการประชุมวิชาการ ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการจัดประชุมทุกท่าน ที่ได้ทุ่มเทและสละเวลามาร่วมกันจัดการประชุมวิชาการในครั้งนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.วิชชากร จารุศิริ ที่ช่วยบริหารจัดการประชุมจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการประชุมในครั้งนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการวิจัยและวิชาการอย่างยั่งยืน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งปัญญาของประเทศไทยต่อไป

ด้วยความขอบคุณ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมทัศน์ จิระเดชะ)

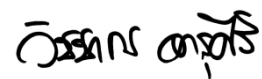
ผู้อำนวยการสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
ประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดประชุม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณาธิการแถลง

การประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืนนับเป็นอีกรวบรวมหนึ่งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยและสมาคมวิชาชีพในฐานะผู้นำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นเวทีวิชาการสำหรับรวบรวมผลงานทางวิจัยอันทรงคุณค่านำมาสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากการวิจัยในศาสตร์แขนงต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพของงานวิจัยให้เกิดการต่อยอดและนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิจัยในการตอบโจทย์และแก้ไขปัญหาในสังคม เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นที่พึ่งพาของสังคมได้อย่างยั่งยืน

การจัดประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน ได้มีคณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ส่งผลงานวิจัยใน 3 กลุ่มสหวิทยาการ ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมวิทยา โดยผลงานมากกว่า 250 ผลงาน ได้ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงโดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในมหาวิทยาลัยและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาจากภายนอกอย่างเข้มข้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาระดับคุณภาพและมาตรฐานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ

ในนามของกองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้เกียรติและสละเวลาในการพิจารณาคัดเลือกผลงาน คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะอนุกรรมการฝ่ายสื่อสารสัมพันธ์ และบุคลากรของสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย ที่บริหารจัดการรับผลงานและร่วมจัดทำกำหนดการนำเสนอ รวมถึงรูปเล่มของการจัดประชุมครั้งนี้ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีคุณภาพดียิ่ง เพื่อให้การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้เป็นโอกาสสำคัญในการรวบรวม เผยแพร่ สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิจัยให้มหาวิทยาลัยเป็นที่พึ่งพาของสังคมได้อย่างยั่งยืนสมดังเจตนารมณ์ของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืนครั้งนี้

(อาจารย์ ดร.วิชชากร จารุศิริ)

บรรณาธิการ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
SRD-184: ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษายใน และความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ประเมินคุณภาพ การศึกษา กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	1357-1362
ASSESSORS' VIEWS ON INTERNAL QUALITY AUDITS AND NEEDS FOR SELF-DEVELOPMENT, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY ธิดารัตน์ วงษ์พันธุ์, กัญญาดา อนุวงศ์	
SRD-185: สภาพหนี้สินส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	1363-1374
DEBT OF PERSONAL LOAN COMMERCIAL BANK INDEBTEDNESS IN BANGKOK กำธร รุ่งวิทย์วาทัญญู	
SRD-186: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน).....	1375-1386
FACTORS AFFECTING THE MIGRATION TO WORK IN BANGKOK: A CASE STUDY OF WORKERS MILL CON STEEL INDUSTRIES CO., LTD. เกศรินทร์ สุธา	
SRD-187: การศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย.....	1387-1393
A STUDY OF ECONOMICS AND SOCIAL FACTORS AFFECTING THE DIVORCE IN THAILAND คมสัน สิงห์รักษ์	
SRD-188: พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์.....	1394-1407
SAVING BEHAVIOR AND FACTORS AFFECTING SAVING OF MARKETING OFFICER IN SECURITIES COMPANY พิกุล บุญญา	
SRD-189: การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย.....	1408-1420
THE ANALYSIS OF COST TO EFFECTIVENESS OF THE TRAINING SESSION FOR THE MIDDLE EXECUTIVES OF MINISTRY OF INTERIOR ราชันย์ ชู้นหัว	
SRD-190: การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน กรณีศึกษา: พนักงานบริษัท ประชากรณ์ จำกัด (มหาชน).....	1421-1431
APPLICATION OF THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY TO DAILY LIVING AND WORKING: A CASE OF WORKER IN PEOPLE'S GARMENT COMPANY LIMITED. สุจิตรา เตยานุรักษ์	
SRD-191: พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความแออัดของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง.....	1432-1440
TOURIST BEHAVIOR AND OPINION WITH CROWED IN BANGNAMPHEUNGE กัลยาณี กุลชัย	
SRD-192: รูปแบบปัจจัยความสำเร็จของการไม่กลับไปเสพซ้ำของผู้เคยเสพยาเสพติดในชุมชน.....	1441-1454
A SUCCESS FACTOR MODEL OF FORMER DRUG ADDICTS IN COMMUNITY WHO NEVER RELAPSE มาโนชญ์ อารีย์, ทศนีย์ ลักษณะภิชนัช	
SRD-193: การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชนเพื่อการพัฒนาประเทศ.....	1455-1466
THE FACTOR ANALYSIS OF PEOPLE'S EMPOWERMENT FOR NATIONAL DEVELOPMENT วรพิทย์ มีมาก	
SRD-194: ความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย.....	1467-1473
THE RELATIONSHIP BETWEEN EDUCATION INEQUALITY AND INCOME INEQUALITY IN THAILAND มัทยา บุตรงาม	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

SRD-195: BIODIVERSITY RECORDS OF MARINE FISH IN SATUN PROVINCE, THAILAND: A SHORT-TERM COLLECTION FROM COASTAL AREAS.....	1474-1479
Patarapong Kroeksakul, Thayat Sriyapai, Jatuporn Chaosub, Unchan Tuntates, Arin Ngamniyom	
SRD-196: การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของตลาดนัดสีเขียวและพฤติกรรมของผู้บริโภคสินค้าปลอดสารพิษภายในเขตกรุงเทพมหานคร.....	1480-1485
THE DEVELOPMENT OF GREEN MARKETING STRATEGIES AND CONSUMER BEHAVIOR OF ORGANIC PRODUCTS WITHIN BANGKOK	
ลำสัน เลิศกุลประหยัด	
RSD-197: การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย.....	1486-1495
MANAGING SUSTAINABLE TOURISM: A CASE STUDY OF ECOTOURISM, CHIANG MAI PROVINCE, THAILAND	
เพชรรัตน์ มีสมบูรณ์พูนสุข, ณัฐยา ประดิษฐ์สุวรรณ	
SRD-198: การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานแสงอาทิตย์บนดาดฟ้าอาคารศูนย์ฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมศิริราช.....	1496-1505
THE FEASIBILITY STUDY OF SOLAR ENERGY ON THE ROOF OF SIRIRAJ TRAINING CENTER	
ยุทธศักดิ์ จันทร์โรทัย, ปฐมทัศน์ จิระเดชะ	
SRD-199: การวิเคราะห์การใช้พลังงานในอาคาร กรณีศึกษา: อาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	1506-1511
AN ANALYSIS OF ENERGY CONSUMPTION: A CASE STUDY OF THE MANAGEMENT OF INNOVATION DEVELOPMENT CENTER, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY	
วชิราวุธ โพลดพลัด, ปฐมทัศน์ จิระเดชะ	
SRD-200: ภาพอนาคตการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้พลังงานในปี ค.ศ. 2050.....	1512-1520
MITIGATION OF GREEN HOUSE GAS EMISSION RALATED TO ENERGY CONSUMPTION IN 2050	
วิชชากร จารุศิริ	
SRD-201: การเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพให้เป็นเชื้อเพลิงเหลวบนเครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่องโดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูอิดคะตะไลติกแคตริกกิ่ง.....	1521-1527
CONVERSION OF RAPE SEED OIL TO LIQUID FUELS ON CONTINUOUS REACTOR OVER FLUID CATALYTIC CRACKING CATALYST	
วิชชากร จารุศิริ	
SRD-204: การกระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย.....	1528-1539
THE CONCENTRATION AND TIME ALLOCATION OF TELEVISION PROGRAM OF THE FREE TV IN THAILAND	
กมลวรรณ ปัทมพานันท์	
SRD-205: การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนก่อสร้างอาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24.....	1540-1551
A FINANCIAL FEASIBILITY STUDY OF EXECUTIVE APARTMENT INVESTMENT PROJECT FOR FOREIGNER IN SUKHUMVIT 24	
กฤษกมล พรหมธนะนันท์	
SRD-206: การศึกษาดัชนีทุนและผลตอบแทนในร้านมินิมาร์ทในซอยนาวมินทร์ 57 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร.....	1552-1562
A STUDY OF COST AND RETURN IN THE MINIMART BUSINESS AT SOI NAWAMIN 57, BUENGMUM DISTRICT, BANGKOK	
ก้องเกียรติ กุวานิจ	
SRD-207: ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552.....	1563-1575
FACTORS AFFECTING SUPPLY FOR HOUSING LOANS OF COMMERCIAL BANKS IN THAILAND DURING 1999 TO 2009	
เกียรติศักดิ์ เฟื่องเวโรจน์สกุล	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
SRD-208: ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้.....	1576-1588
FACTORS AFFECTING THE EXPORT OF THAILAND'S FRESH FROZEN SHRIMPS TO THE UNITED STATES OF AMERICA, JAPAN AND SOUTH KOREA	
แกมกัญจน์ เหลืองวิรุจน์กุล	
SRD-209: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย.....	1589-1600
FACTOR INFLUENCING THE NON-LIFE INSURANCE IN THAILAND	
จิรวิทย์ พรหมรัตน์	
SRD-210: ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.....	1601-1610
THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN RESOURCE AND ECONOMIC GROWTH OF THAILAND	
ธิดาภรณ์ แดงสีอ่อน	
SRD-211: ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.....	1611-1621
HOUSEHOLD INCOME INEQUALITY DRIVING FROM TOURISM BUSINESS IN AONANG SUB-DISTRICT MUEANG DISTRICT, KRABI PROVINCE	
ธีรวัฒน์ เกษมสิน	
SRD-212: การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน).....	1622-1630
COST ANALYSIS OF THE SIAM COMMERCIAL BANK (PUBLIC COMPANY)	
นักสวารณ ศิริรักษ์	
SRD-213: การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	1631-1644
A STUDY OF COMPARATIVE ADVANTAGE AND ECONOMIC FACTORS AFFECTING THAILAND RUBBER EXPORT TO THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA	
นฤมล อารมณ์พิโมกษ์	
SRD-214: การศึกษาการเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร.....	1645-1659
THE STUDY OF COMPARATIVE OF SAVING BY AGRICULTURAL HOUSEHOLDS AND NON-AGRICULTURAL HOUSEHOLDS	
นันทกา นันทวิสัย	
SRD-215: การผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).....	1660-1669
THE DEFAULT OF LOAN REPAYMENT FOR THE NORMAL CUSTOMER OF THE METROPOLITAN BUSINESS BANKING, REGION 5, THE BANGKOK BANK (PUBLIC COMPANY)	
พวงผกา จินหนู	
SRD-216: ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	1670-1681
FACTORS AFFECTING THE PRODUCTIVITY OF THE PARA RUBBER WOOD FACTORY IN SURATTHANI PROVINCE	
พันธุ์ดิฐ เทียนทอง	
SRD-217: การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัย.....	1682-1699
AN ANALYSIS OF FINANCIAL PERFORMANCE AND INVESTMENT PROPORTION OF THE NON-LIFE INSURANCE COMPANY	
มธุรส อรุณรุ่งแสง	
SRD-218: ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1.....	1700-1713
THE UNIT COST OF EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER: A CASE STUDY OF SUAN LUANG I, CHILD DEVELOPMENT CENTER	
ศรีสกุล ต้นบุญจิตต์	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
SRD-219: การเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร.....	1714-1724
MODEL SPLIT FOR JOURNEY TO WORK IN BANGKOK ศันสนีย์ สุขชัย	
SRD-220: การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน กระเช้าเถาวัลย์ จังหวัดชัยนาท.....	1725-1738
THE FEASIBILITY STUDY OF HOUSEWIFE GROUP FOR VINE-BASKETWORK HANDICRAFT, CHAINAT PROVINCE ศุภลักษณ์ รอดนวล	
SRD-221: ต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน).....	1739-1749
THE COSTS AND PROFITABILITY OF THE THAI AIRWAYS INTERNATIONAL PUBLIC COMPANY LIMITED สมชาย แสงศิริ	
SRD-222: ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย.....	1750-1764
THE TECHNICAL EFFICIENCY OF LEASING BUSINESS IN THAILAND สมรักษ์ แซ่ซิ้ม	
SRD-223: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย.....	1765-1776
FACTORS AFFECTING LABOR PRODUCTIVITY IN THAILAND สิริพร ชิดสวน	
SRD-224: แรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว.....	1777-1787
DRIVING FORCE OF GOVERNMENT SECTOR TOWARD THAILAND'S LONG RUN GROWTH หทัยชนก เขียมประเสริฐสุข	
SRD-225: พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน.....	1788-1802
BEHAVIOR AND FACTORS RELATED TO DEMAND OF TOURISM IN NAN PROVINCE อภิสุตา สุวรรณประชา	
SRD-226: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการร้านสปาปลาในกรุงเทพมหานคร.....	1803-1813
A FEASIBILITY STUDY OF THE FISH SPA PROJECT IN BANGKOK อรุณี อนุตริยะ	
SRD-227: การประเมินคุณภาพยาจากสมุนไพรไทยตามสูตรภูมิปัญญาไทยและยาแดงที่มีจำหน่าย.....	1814-1823
QUALITY EVALUATION OF THAI HERBS YADONG FROM THAIWISDOM KNOWLEDGE AND YADONG IN MARKET พรพิมล ม่วงไทย, กรกนก มหาศาล, นภลัย อุตติตะ	
SRD-228: ปัจจัยเชิงสถาบันต่อการลงทุนโดยตรงในกลุ่มประเทศอาเซียน.....	1824-1838
INSTITUTIONAL DETERMINANTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN ASEAN วรรณสินท์ สัตยานุวัตร์, แคร็ก อา แม็คฟี	
SRD-229: ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑวังสวนผักกาด.....	1839-1846
POTENTIAL OF THE SUAN PAKKAD PALACE MUSEUM AS A TOURIST ATTRACTION สุรีย์พร นิตริวิทยา, จิตรวดี ภารกุล, นงศ์พะงา บุญเต็ม, ปฐมมา ภัยผ่องแผ้ว, ธงไทย ระวีวงศ์	

**SRD-184: ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และความต้องการ
พัฒนาตนเองของผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

**ASSESSORS' VIEWS ON INTERNAL QUALITY AUDITS AND NEEDS FOR SELF-
DEVELOPMENT, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

ธิดารัตน์ วงษ์พันธุ์¹, กัญญาดา อันววงศ์²

Tidarat Wongphan¹, Kunyada Anuwong²

¹ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Department of Quality assurance of education, Srinakharinwirot University, Thailand.

²คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Faculty of Pharmacy, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: tidarat@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อการตรวจประเมินภายใน และความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ตรวจประเมิน ทำให้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย ในครั้งนี้ คือ ผู้ตรวจประเมินที่เข้าร่วมประชุมจากการประชุมผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าฐานนิยม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาในประเด็นคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ระบบสารสนเทศ (CHE, QIS) วิธีการขั้นตอนการตรวจประเมินภายใน คณะกรรมการร่วมตรวจประเมิน การประสานงานของเจ้าหน้าที่ และระยะเวลาการตรวจประเมิน ในภาพรวมว่ามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 80.30 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และผู้ประเมินมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับด้านแผนงาน และด้านการเงิน เมื่อจำแนกตามกลุ่มหน่วยงานการเรียนการสอน พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองในองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณมากที่สุด (n=13) รองลงมา องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ (n=9) องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย (n=8) และองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ (n=8) ตามลำดับสำหรับกลุ่มหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองในองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 5 การเงินและงบประมาณ องค์ประกอบที่ 7 วิจัยสถาบัน (n=8) ตามลำดับ สรุปได้ว่าผู้ตรวจประเมินทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหน่วยงานที่มีการเรียนการสอน และกลุ่มหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ รวมถึงการเงินและงบประมาณ ที่สอดคล้องกัน

คำสำคัญ: การตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ความต้องการพัฒนาตนเอง

Abstract

The objective of this study was to explore assessors' views on internal quality audits and needs for self-development. A self-administered questionnaire was used to elicit the information from a convenient sample of 72 internal assessors attending an assessor meeting held by the Department of Quality Assurance (QA), Srinakharinwirot University. By the questionnaire, Descriptive statistics were used for data analysis.

The results show that, in general, most assessors (80.30%) considered QA manual, supported information technology, audits' process, assessors' team, co-operation of QA staff, and audits' duration as appropriate. The respondents wanted to be trained in a number of disciplines in order to improve quality of their assessment. Those who conducted the audits for faculties and schools wanted to learn more about financing and budgeting (n=13), planning (n=9), research issues (n=8), and management (n=7), respectively, while the assessors for supporting organizations wanted planning (n=8), financing and budgeting (n=8), and institutional research (n=8), respectively. Therefore, planning, financing and budgeting are needed most for all assessors in self-development. The findings from this study will be used in planning the training courses for internal assessors at Srinakharinwirot University.

Keyword: Internal Quality Assurance, needs for self development

บทนำ

ปัจจุบันระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้นได้มีแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้งในระดับชาติและระดับอุดมศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา การจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษาได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานต่างๆ และ เชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพภายนอก [1]

จุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในนั้น เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของ หน่วยงานและสถาบันการศึกษาตามระบบและกลไกที่สถาบันนั้นๆ ได้กำหนดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถาบันได้ทราบ สถานภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้ อย่าง ต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพที่มีประสิทธิภาพนั้นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือคณะผู้ประเมินที่มีความเข้าใจใน วัตถุประสงค์ของการประเมินที่แท้จริง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน คุณภาพ และแนวปฏิบัติของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่พัฒนาขึ้นใหม่อีกทั้งยังต้องสามารถให้ คำแนะนำในการพัฒนาแก่หน่วยงานที่รับการประเมิน รวมถึงให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำแก่หน่วยงานที่ตน สังเกตได้ [2]

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีผู้ประเมินที่ขึ้นทะเบียน และสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน คุณภาพภายในได้ โดยแบ่งเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเป็นประธานคณะกรรมการตรวจประเมิน จำนวน 19 คน และผู้ขึ้น ทะเบียนเป็นผู้ประเมิน จำนวน 196 คน โดยผู้ประเมินกลุ่มนี้ได้ผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

แล้ว เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์อันแท้จริงของการประกันคุณภาพการศึกษาและ
พัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นผู้ประเมินที่มีคุณภาพมาตรฐานและร่วมพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
ผู้วิจัยในฐานะผู้ดูแลรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จึงศึกษาความ
คิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาของผู้ประเมินเหล่านี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประเมินเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประเมินในการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ประเมินที่ขึ้นทะเบียนกับ สกอ. และทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจประเมิน
คุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวน 72 ท่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยในครั้งนี้ ถูกเลือกตามความสะดวก (convenient sample) โดยเป็นผู้ประเมินที่
เข้าร่วมประชุมผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 และสำรวจเพิ่มเติมถึงวันที่
11 สิงหาคม 2554 ตอบกลับมาจำนวน 22 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา
ภายใน และความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงานด้านงานประกันคุณภาพ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย
3. นำเครื่องมือที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
4. นำเครื่องมือมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข
5. แจกแบบสำรวจให้กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสำรวจ
6. วิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน จากทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 มีช่วง
อายุระหว่าง 49 – 59 ปี จำนวน 8 คน จากทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 มีสถานภาพงานสายวิชาการ
จำนวน 16 คน จากทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 4 – 14 ปี จำนวน 11 คน
จากทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเคยมีประสบการณ์ทางการบริหาร จำนวน 17 คน จากทั้งหมด 22
คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 โดยส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพ หลักสูตรที่ 1
ระยะเวลา 1 วัน ซึ่งแสดงว่าผู้ประเมินเคยขึ้นทะเบียนกับ สกอ. อยู่แล้วก่อนการประเมินปีการศึกษา 2553

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

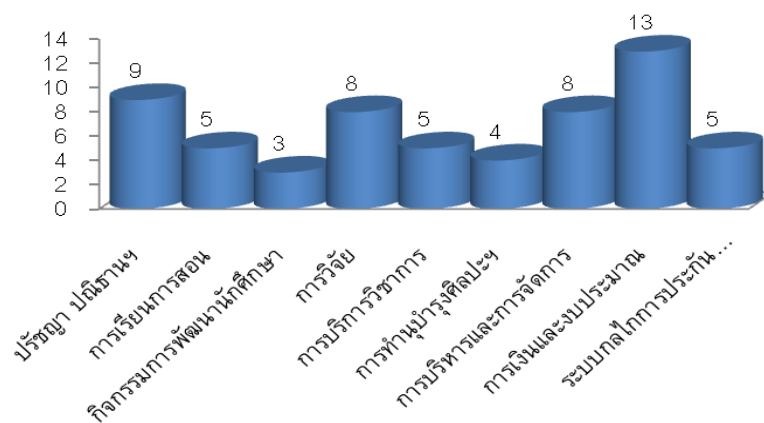
ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าด้านวิธีการขั้นตอนการตรวจประเมินภายในมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาด้านระยะเวลาการตรวจประเมิน ด้านคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการประสานงานของเจ้าหน้าที่ ด้านคณะกรรมการร่วมตรวจประเมิน และด้านระบบสารสนเทศ (CHE, QIS) ตามลำดับ โดยภาพรวมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 80.30

ตารางที่ 2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

ลำดับ	ประเด็น/ข้อความ	ร้อยละของผู้ประเมิน ที่เห็นว่าเหมาะสม (%)
1	คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา	86.36
2	ระบบสารสนเทศ (CHE , QIS)	40.91
3	วิธีการขั้นตอนการตรวจประเมินภายใน	95.45
4	คณะกรรมการร่วมตรวจประเมิน	81.82
5	การประสานงานของเจ้าหน้าที่	86.36
6	ระยะเวลาการตรวจประเมิน	90.91
ภาพรวม		80.30

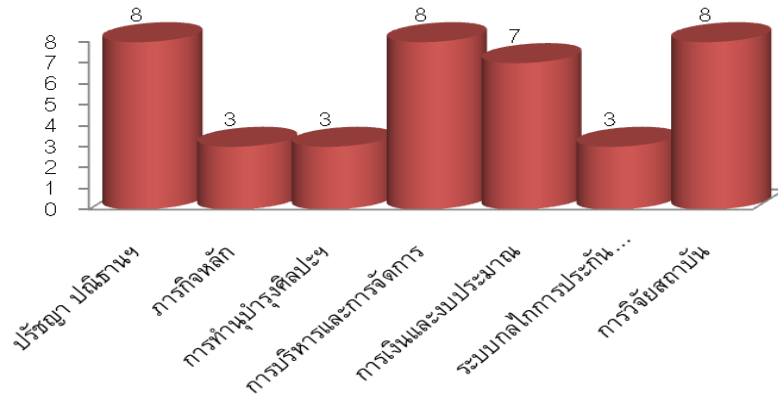
3. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการในการจัดกิจกรรมด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาช่วงปิดเทอม (ต.ค. หรือ summer) (n=8) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 1 วัน (n=10) และสถานที่ในการจัดกิจกรรมเป็นภายในมหาวิทยาลัย (n=17) โดยมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนในองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณมากที่สุด (n=13) รองลงมาองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ (n=9) องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย (n=8) และองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ (n=8) ตามลำดับ

ภาพที่ 1 ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ประเมินหน่วยงานที่มีการเรียนการสอน
จำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพ

และผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มหน่วยงาน สหประชาชาติในองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 5 การเงินและงบประมาณ องค์ประกอบที่ 7 วิทยาลัยสถาบัน (n=8) ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ประเมินหน่วยงานสหประชาชาติ
จำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประเมินมากกว่าร้อยละ 80.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในว่ามีความเหมาะสม โดยเมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า ด้านวิธีการขั้นตอนการตรวจประเมินภายใน มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาด้านระยะเวลาการตรวจประเมิน ด้านคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการ ประสานงานของเจ้าหน้าที่ ด้านคณะกรรมการร่วมตรวจประเมิน และด้านระบบสารสนเทศ (CHE, QIS) ตามลำดับเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่กำหนด วิธีการขั้นตอนการตรวจประเมินภายในอย่างชัดเจน และจัดประชุมชี้แจงกับผู้ตรวจประเมินก่อนลงปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ผ่านหลายช่องทาง ได้แก่ โทรศัพท์ภายใน โทรศัพท์มือถือ อีเมล เป็นต้น สำหรับด้านระบบสารสนเทศนั้น ผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในลำดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจาก ระบบการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่เริ่มต้นไม่เคยมีการดำเนินงานผ่านระบบสารสนเทศใดๆ และผู้ ประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านประเมินมาตั้งแต่เริ่มแรก จึงมีความคุ้นเคยกับกระบวนการเดิม มากกว่า

นอกจากนี้ผู้ประเมินมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวม เกี่ยวกับ ด้านแผนงาน และด้านการเงิน มากที่สุด โดยหากจำแนกตามกลุ่มหน่วยงานการเรียนการสอน พบว่ามีความ ต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการเงินและงบประมาณมากที่สุด (n=13) รองลงมาคือ ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ (n=9) การวิจัย (n=8) และการบริหารและการจัดการ (n=8) ตามลำดับ และกลุ่มหน่วยงาน สหประชาชาติ พบว่ามีความต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการ ดำเนินการ การเงินและงบประมาณ และการวิจัยสถาบัน (n=8) ตามลำดับ

สรุปได้ว่าผู้ตรวจประเมินทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหน่วยงานที่มีการเรียนการสอน และกลุ่มหน่วยงาน สหประชาชาติ มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ รวมถึงการเงินและงบประมาณ ที่สอดคล้องกัน อาจเนื่องจากทั้งสองประเด็นนี้เป็นองค์ความรู้เฉพาะทาง และ

ต้องการทั้งความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการที่จะประเมินและตัดสินผล แต่ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่มีความรู้และทักษะในพันธกิจหลักของอุดมศึกษา ซึ่งไม่รวมเรื่องเงินและแผนการดำเนินงาน

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือของผู้ตรวจประเมิน ประจำปีการศึกษา 2553 ในการอนุเคราะห์ตอบแบบสำรวจให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รวมถึงบุคลากรฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาทุกท่าน ในการติดตามรวบรวมแบบสำรวจการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และสามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่เกิดประโยชน์ต่องานประกันคุณภาพการศึกษาทั่วทั้งมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2554 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 1 - 2 และ 7 - 8.
- [2] คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. หน้า 5.

SRD-185: สภาวะหนี้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

DEBT OF PERSONAL LOAN COMMERCIAL BANK INDEBTEDNESS IN BANGKOK

กำธร รุ่งวิทย์วาทัญญู

Kamthorn Rungwitvatanyu

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สินเชื่อส่วนบุคคลและศึกษาสภาวะหนี้สินของผู้ก่อหนี้สินเชื่อส่วนบุคคล โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้การวิจัยแบบสำรวจ (Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ก่อหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลเป็นเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001-20,000 บาท ด้านพฤติกรรมในด้านจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อส่วนบุคคลส่วนใหญ่จำนวนต่ำกว่า 20,000 บาท ด้านจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนอยู่ที่ จำนวนเงินระหว่าง 1,001-2,000 บาท ระยะเวลาในการผ่อนชำระคือ ระยะเวลาภายใน 12 เดือน มีหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลค้าง จำนวนเงินต่ำกว่า 5,000 บาท และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อเพื่อชำระสินเชื่อเครื่องไฟฟ้า ด้านสภาวะหนี้สิน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินอื่น หนี้สินอื่นที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินในระบบ ด้านหนี้สินระยะยาวส่วนใหญ่ใช้ในการซื้อบ้าน มีค่าเฉลี่ย 178,7894.74 จำนวนเงินที่ใช้ในการผ่อนชำระ มีค่าเฉลี่ย 20,236.84 หนี้สินระยะปานกลางส่วนใหญ่ใช้ในการซื้อรถยนต์ มีค่าเฉลี่ย 514,126.21 จำนวนเงินที่ใช้ในการผ่อนชำระ มีค่าเฉลี่ย 8,866.10 หนี้สินระยะสั้นส่วนใหญ่ซื้อโทรศัพท์มือถือ มีค่าเฉลี่ย 10,578.13 จำนวนเงินที่ใช้ในการผ่อนชำระ มีค่าเฉลี่ย 1,736.81 ส่วนหนี้สินนอกระบบทั้งหมด มีค่าเฉลี่ย 49,062.50 จำนวนเงินที่ใช้ในการผ่อนชำระหนี้นอกระบบ มีค่าเฉลี่ย 2,904.17 สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อส่วนบุคคล พบความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อส่วนบุคคล หนี้สินเชื่อส่วนบุคคลค้างและวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อส่วนบุคคล และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ อาชีพมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อส่วนบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อส่วนบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน หนี้สินเชื่อส่วนบุคคลค้าง และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อและด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมี

ความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน หนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง และ
วัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ

คำสำคัญ: หนี้สินของสินเชื่อส่วนบุคคล

Abstract

This study aimed to investigate behavior of personal loan includes debt of Personal loan indebtedness. It was a quantitative research with questionnaire. The subjects consisted of 400 persons holders in Bangkok Metropolis.

The results revealed the personal loan indebtedness are male and female to equals. That most were single, aged 21-30 years, got bachelor degree, gained 10,001-20,000 baht/month and monthly expense 10,001-20,000 baht/month. According to behavior of the personal loan indebtedness have the loan limit less lower 20,000 baht, monthly pays 1,001-2,000 baht, times of using for repayment duration is less than 12 months, debt to remain lower 5,000 baht and objective of loan for pays electric debt. As to debt, the majority of samples not have other debt. The majority other debt is internal system debt. The average of long term debt for house with 1,787,894.74 the average of monthly pays 20,236.84. The average of medium term debt for car with 514,126.21 the average of monthly pays 8,866.10 The average of short term debt for mobile with 10,578.13, the average of monthly expense is 1,736.81. The average of the out of system debt is 49,062.50, the average of monthly pays 2,904.17.

The analysis of correlation to between general data and credit use behavior. Gender has correlated to objective of loan. Ages have correlated to loan limit less, debt to remain and objective of loan. Marital status has correlated to monthly pays and objective of loan. Educational levels have correlated to loan limit less and objective of loan. Occupation has correlated to loan limit less, monthly pays and objective of loan. Monthly incomes have correlated to loan limit less, monthly pays, debt to remain and objective of loan. And monthly expenses have correlated to loan limit less, monthly pays, debt to remain and objective of loan.

Keyword : Personal loan debts

บทนำ

หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540-2546 ปริมาณการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีทิศทางลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2541 ปริมาณการขยายตัวของสินเชื่อลดลงจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 11.15 และยังมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 5, 9.97 และ 6.39 ในช่วงปี พ.ศ.2542-2544 ตามลำดับ แม้ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2551 ปริมาณการขยายตัวของสินเชื่อมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นแต่ก็อยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 7.34, 2.03, 10.97, 8.48, 3.76, 5.67 และ 21.20 ตามลำดับ

สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ต่างมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งปัญหาที่เกี่ยวกับหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPLs) ที่มีระดับสูง ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งต้องเร่งเพิ่มทุนเพื่อให้มีกองทุนเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนด แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะอยู่ในระดับต่ำ แต่ทางเลือกในการลงทุนด้านอื่น ๆ นั้นมีความเสี่ยงสูงกว่า อีกทั้งยังมีผลตอบแทนไม่แน่นอน ทำให้ปริมาณเงินฝากยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดสภาพคล่องส่วนเกินขึ้นในระบบ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายในการกระตุ้นการลงทุนการให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนมากขึ้น เพื่อให้มีเม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจ

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายและรูปแบบในการให้บริการสินเชื่อ โดยให้การสนับสนุนสินเชื่อรายย่อยมากขึ้น โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อบุคคล(Personal Loan) มากขึ้น ซึ่งมุ่งเน้นการปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยงต่ำให้กับบุคคลที่มีรายได้ประจำและมีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้คืนแก่ธนาคาร แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้และการใช้สินเชื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์นั้นทำได้ยาก เนื่องจากรูปแบบในการให้กู้ยืมเงินต่าง ๆ มีมากขึ้น โดยเฉพาะการกู้ยืมในระบบที่มีดอกเบี้ยสูงมาก ซึ่งธนาคารไม่สามารถตรวจสอบได้ จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงสถานะหนี้สินของผู้กู้หนี้สินเชื่อบุคคล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อธนาคารพาณิชย์ที่จะกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการลดความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และค่าใช้จ่าย มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาสถานะหนี้สินของผู้กู้หนี้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างนั้น เนื่องจากไม่ทราบจำนวนผู้บริโภคทั้งหมดที่มีการใช้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ จึงได้ใช้สมการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบไม่ทราบขนาดประชากรโดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 384.16 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการเก็บแบบสอบถาม

ทั้งสิ้น 400 คน โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างคือการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงใช้การเก็บกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดรูปแบบแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questions) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล ได้แก่ จำนวนวงเงินในปัจจุบันจำนวนเงินในการกู้ยืม จำนวนเงินผ่อนชำระคืนต่อเดือน ระยะเวลาในการกู้ยืมหนี้สินเชื่อบุคคลคงค้างและวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานะหนี้สินของผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคล ได้แก่ หนี้สินในระบบ แบ่งเป็น หนี้สินระยะสั้น หนี้สินระยะปานกลาง และหนี้สินระยะยาว และหนี้สินนอกระบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มีการจัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล และสถานะหนี้สินของผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามสถานที่ที่กำหนดไว้

1.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล ในเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2553

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ดังนี้

2.1 หนังสือพิมพ์ธุรกิจ วารสารต่าง ๆ

2.2 หนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โบชัวร์ เอกสารต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยแบ่งเป็น

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปซึ่งเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย โดยการหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

1.1.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล ได้แก่จำนวนวงเงินในปัจจุบัน จำนวนเงินในการกู้ยืม จำนวนเงินผ่อนชำระคืนต่อเดือน ระยะเวลาในการกู้ยืม หนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง และวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ โดยการหาค่าร้อยละ

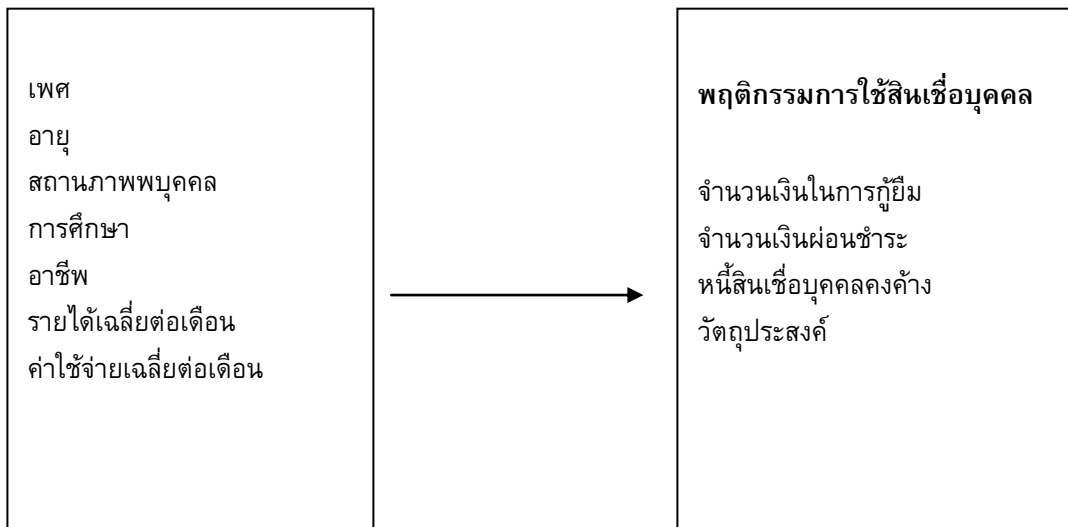
1.1.3 วิเคราะห์สถานะหนี้สินของผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคล ได้แก่ หนี้สินในระบบ แบ่งเป็นหนี้สินระยะสั้น หนี้สินระยะปานกลาง และหนี้สินระยะยาว และหนี้สินนอกระบบ โดยการหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล โดยวิธีการทดสอบไคสแควร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจุบันบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพบุคคล การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ซึ่งเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ก่อกู้หนี้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้สินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเพศชาย แลพหญิง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 โดยส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.3 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 54.3 จบการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.5 ส่วนมากมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 49.3 โดยมีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 และมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.8 จากผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล

จำนวนวงเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20,000 บาท	174	43.5
20,001-40,000 บาท	131	32.8
40,001-60,000	55	13.8
60,001-10,0000	9	2.3
80,001-100,000	13	3.3
มากกว่า 100,001 บาท	18	4.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน

จำนวนวงเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	73	18.3
1,001-2,000 บาท	140	35.0
2,001-3,000 บาท	89	22.3
3,001-4,000 บาท	29	7.3
4,001-5,000 บาท	28	7.0
มากกว่า 5,001 บาท	41	10.3
รวม	400	100.0

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการผ่อนชำระ

ระยะเวลา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3 เดือน	32	8.0
6 เดือน	111	27.8
9 เดือน	10	2.5
12 เดือน	192	48.0
24 เดือน	42	10.5
36 เดือน	12	3.0
48 เดือน	1	0.3
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง

จำนวนเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	110	27.5
5,001-10,000 บาท	86	21.5
10,001-15,000 บาท	36	9.5
15,001-20,000 บาท	19	4.8
20,001-25,000 บาท	7	1.8
มากกว่า 25,001 บาท	38	9.5
ไม่มีค้างชำระ	102	25.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ

วัตถุประสงค์ขอสินเชื่อ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพื่อการสมรส	6	1.5
เพื่อการคลอดบุตร	9	2.3
เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน	22	5.5
เพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค	62	15.5
เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	17	4.3
เพื่อการศึกษา	27	6.8
เพื่อสุขภาพ/การรักษาพยาบาล	16	4.0
เพื่อซ่อมแซม/ตกแต่งรถยนต์	21	5.3
เพื่อลงทุนประกอบอาชีพ	43	10.8
เพื่อชำระสินเชื่อที่อยู่อาศัย	19	4.8
เพื่อชำระสินเชื่อบุคคลอื่น	4	1.0
เพื่อชำระหนี้บัตรเครดิต	28	7.0
เพื่อชำระสินเชื่อรถยนต์	26	6.5
เพื่อชำระสินเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้า	100	25.0
รวม	400	100.0

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหนี้สินที่มีอยู่ นอกเหนือจากสินเชื่อบุคคลอื่น

สินเชื่อบุคคลอื่น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มี	113	28.3
ไม่มี	287	71.8
รวม	400	100.0

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหนี้สินที่มีอยู่ นอกเหนือจากสินเชื่อบุคคลอื่น

ประเภทสินเชื่อ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มี	113	28.3
ไม่มี	287	71.8
รวม	400	100.0

ตารางที่ 8 แสดงสรุปผลการทดลองความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	พฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล				
	จำนวนเงินในการ กู้ยืมสินเชื่อบุคคล	จำนวนเงินผ่อน ชำระต่อเดือน	ระยะเวลาผ่อน ชำระ	หนี้สินเชื่อ บุคคล คงค้าง	วัตถุประสงค์การ ขอสินเชื่อ
เพศ	0.061	0.794	0.735	0.703	0.000**
อายุ	0.025*	0.002	0.975	0.000**	0.000**
สถานภาพสมรส	0.11	0.001**	0.858	0.482	0.000**
ระดับการศึกษา	0.002**	0.072	0.678	0.470	0.007**
อาชีพ	0.004**	0.001**	0.232	0.332	0.000**
รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน	0.000**	0.000**	0.100	0.002**	0.000**
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อ เดือน	0.000**	0.000**	0.321	0.004**	0.005**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องสถานะหนี้สินของผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคล

กลุ่มตัวอย่างผู้ก่อหนี้สินเชื่อบุคคลเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน โดยอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-30 ปี ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ [3] ซึ่งพบว่าผู้ใช้บริการสินเชื่อเงินสดมีอายุระหว่าง 30-39 ปี อาจเนื่องมาจากอยู่ในวัยเริ่มทำงานยังรายรับไม่มากนัก ในบางครั้งอาจไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายจึงต้องใช้บริการสินเชื่อบุคคล ส่วนสถานะภาพสมรสส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสด ซึ่งสอดคล้องกับ [1] ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสด อาจเนื่องมาจากยังไม่มีภาวะผูกพันทางครอบครัว ทำให้สามารถกู้ยืมเงินได้ง่ายขึ้น การศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ [2] พบว่าผู้บริโภคที่ตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญา อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งน่าจะมีความรู้ความเข้าใจในการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม

อาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน สอดคล้องกับ [3] ที่พบว่า ผู้ใช้บริการสินเชื่อเคหะธนาคารออมสิน ภาค 1 มีอาชีพพนักงานเอกชน อาจเนื่องมาจากมีรายได้ประจำอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี มีความสามารถในการชำระหนี้ตามธนาคารกำหนด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ [2] ผู้บริโภคที่ตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนประมาณ 10,001-20,000 บาท อาจเป็นเพราะมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้บริการสินเชื่อได้และมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถรับผิดชอบ

ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้บริการสินเชื่อ ค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001-20,000 บาท อาจเนื่องมาจากมีรายได้ใกล้เคียงกับรายจ่ายทำให้มีความต้องการใช้สินเชื่อ

2. พฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล

ด้านจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบจำนวนเงินต่ำกว่า 20,000 บาท ซึ่งไม่สอดคล้องกับ [3] ที่พบว่าส่วนใหญ่ในการกู้ยืมสินเชื่อเงินสดของผู้ใช้บริการต้องมากกว่า 26,617.50 บาท อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยมีความต้องการจำนวนเงินสินเชื่อน้อยกว่าผู้สูงอายุมาก

ด้านจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนอยู่ที่ จำนวนเงินระหว่าง 1,001-2,000 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับที่ [1],[6] พบว่าส่วนใหญ่ผู้ใช้บัตรเครดิตผ่อนชำระอยู่ที่ 1,000-5,000 บาท อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้สินเชื่อบุคคล และใช้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกันทำให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายคล้ายคลึงกัน

หนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง จำนวนเงิน ต่ำกว่า 5,000 บาท สอดคล้องกับ [6] ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจนำส่วนใหญ่มีหนี้สินค้างเงินผ่อนต่ำกว่า 5,000 บาท อาจเนื่องมาจากจำนวนที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อบุคคลเป็นจำนวนที่สูงมากนัก ทำให้มีหนี้สินเชื่อคงค้างไม่มากนัก

วัตถุประสงค์การขอสินเชื่อส่วนใหญ่ เพื่อชำระสินเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้า ไม่สอดคล้องกับของ [1],[5] ที่พบว่าวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคมากที่สุดอาจเนื่องมาจากปัจจุบันได้มีสินเชื่อเพื่อใช้ในการซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าโดยเฉพาะทำให้จำเป็นต้องนำเงินไปชำระหนี้สินเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้ามากขึ้น

3. สภาพะหนี้สิน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินอื่นนอกเหนือจากสินเชื่อบุคคล แต่ในกลุ่มตัวอย่างยังมีบางคนที่มีความต้องการอื่นทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบอยู่ โดยในด้านหนี้สินในระบบระยะยาวส่วนใหญ่ใช้ในการซื้อบ้าน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยทำงานและสร้างครอบครัว หนี้สินระยะปานกลางส่วนใหญ่ใช้ในการซื้อรถยนต์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [1],[4] ซึ่งพบว่า สภาพะหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีหนี้สินระยะยาวคือการซื้อบ้าน และหนี้สินระยะปานกลางคือการซื้อรถยนต์

ส่วนหนี้สินระยะสั้นคือการซื้อโทรศัพท์มือถือบ้านซึ่ง ขัดแย้งกับงานวิจัยของ [1],[5] ซึ่งพบว่าหนี้สินระยะสั้นของผู้ถือบัตรเครดิต คือ ใช้ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า อาจเนื่องมาจากปัจจุบันโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต และยังสามารถหาซื้อได้ง่ายขึ้นด้วย

ด้านหนี้สินนอกระบบกลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินนอกระบบทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 49,062.50 [6] ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจนำมีหนี้สินนอกระบบจำนวนเงินต่ำกว่า 50,000 บาท ซึ่งมากกว่าจำนวนเงินที่เป็นหนี้สินเชื่อบุคคลที่อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท อาจเป็นเพราะผู้กู้สามารถใช้บริการสินเชื่อนอกระบบได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และได้จำนวนเงินที่มากกว่า

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวบุคคลกับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อส่วนบุคคล

เพศ มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ [2] พบว่า ผู้ชายและผู้หญิงจะมีพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ชายและผู้หญิงจะมีความแตกต่างกันด้านความคิด ค่านิยม ทัศนคติ ความต้องการ พฤติกรรม

ด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคลหนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ [2-3] ที่กล่าวมาถึง อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยปกติแล้วคนที่มียุวัยต่างกันมักจะมีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป

ด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ โดยผู้ที่สมรสแล้วมีจำนวนเงินในการผ่อนชำระต่อเดือนมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด ซึ่งขัดแย้งกับ โดยพบว่า ผู้บริโภคบัตรเครดิต Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด โดยด้านจำนวนเงินเฉลี่ยที่ใช้จะมากกว่าคนที่มีครอบครัวแล้ว อาจเป็นเพราะผู้ที่สมรสแล้วจะมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นต้องใช้บริการสินเชื่อมากขึ้น จึงต้องผ่อนชำระมากขึ้นด้วย

อาชีพมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ สอดคล้องกับ [2] กล่าวคือ รูปแบบการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม หรือกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคลซึ่งจะแตกต่างกัน

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน หนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ [1-3] ที่กล่าวว่า รายได้ของบุคคลจะส่งผลกระทบต่อสินค้าและบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ โอกาสเหล่านี้ประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อ และทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อบุคคล จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน หนี้สินเชื่อบุคคลคงค้าง และวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อ โดยผู้ที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำจะมีจำนวนเงินในการกู้ยืมสินเชื่อ จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน และหนี้สินเชื่อบุคคลคงค้างต่ำกว่าผู้ที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงกว่า โดยผู้ที่มีการใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยจะมีวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อเพื่อชำระหนี้สินเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้า ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงกว่าจะมีวัตถุประสงค์การขอสินเชื่อเพื่อซ่อมแซมและตกแต่งรถยนต์ [3]

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้สินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย และหญิง เท่ากัน โดยส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี ส่วนมากมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน โดยมีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ซึ่งทำให้ทราบลักษณะของกลุ่มเป้าหมายจะได้วางแผนพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อขยายฐานลูกค้าให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

2. ด้านพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคลทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการสินเชื่อบุคคลจะได้คิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

3. ด้านสภาวะหนี้สินพบว่ายังมีกลุ่มลูกค้าบางกลุ่มที่มีหนี้สินนอกระบบซึ่งธนาคารไม่สามารถตรวจสอบได้ ทำให้ธนาคารต้องพิจารณาสินเชื่อโดยคำนึงถึงจุดนี้ด้วย อีกทั้งยังธนาคารควรหาวิธีในการตรวจสอบสภาวะหนี้สินนอกระบบของลูกค้าด้วย เพื่อป้องกันการเกิดหนี้สูญ

4. ด้านความปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล ทำให้ธนาคารทราบได้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล ดังนั้นธนาคารควรตระหนักถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] กันดินันท์ ยืนยง. (2551). การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต ในเขต กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- [2] จุลนภา ชัมพพงษ์. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อบุคคล: กรณีศึกษา จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ ศ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น .ถ่ายเอกสาร.
- [3] ดุษฎี จันทร์โสภานพิศ. (2549). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บริการสินเชื่อเงินสด ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ธวัชชัย ประจักษ์เสรี. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตดีดีแบงก์วิซ่า ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [5] สมหญิง เปรมประเสริฐ. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกโครงการธนาคารประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารออมสิน สาขาระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ปรศ.ม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [6] สุกฤษณ์ เสี่ยงมัลลัษณ์. (2543). ภาวะหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจน้ำ. สารนิพนธ์ ส.ม. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-186: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานใน
กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)**

**FACTORS AFFECTING THE MIGRATION TO WORK IN BANGKOK: A CASE STUDY OF
WORKERS MILL CON STEEL INDUSTRIES CO., LTD.**

เกศรินทร์ สุธา

Ketsarin Sutha

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot, University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา
แรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัย
ทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร
ของแรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แรงงานที่ทำงานภายในโรงงานของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์
จำกัด (มหาชน) โดยผู้วิจัยได้สอบถามแรงงานที่เป็นผู้ย้ายถิ่น จำนวน 137 คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม
พ.ศ. 2554

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
พบว่า ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่ย้าย
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาวะ ภูมิลำเนาเกิด ภูมิลำเนาที่ก่อนย้ายเข้ากรุงเทพฯ และปัจจัยทาง
เศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ถิ่นเดิม รายได้ถิ่นใหม่ ภาระหนี้สินรวม ทรัพย์สินรวม ที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลา
ในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)
มีดังนี้

ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ จำนวนครั้งที่ย้าย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาวะ
ภูมิลำเนาสุดท้ายก่อนย้ายเข้ากรุงเทพฯ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ถิ่นใหม่ ภาระหนี้สินรวม
ทรัพย์สินรวม มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน
บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

คำสำคัญ: การย้ายถิ่น

Abstract

The study of factors associated with migration to working in the city, A Case Study of Workers Mill Con Steel Industries Co., LTD (Thailand) aims to investigate factors other than economic factors and economic factors affecting the duration of the migration to work in Bangkok Workers of Mill Con Steel Industries LTD Co., Ltd. (Thailand).

The sample used in this study were those working in factories Mill Con Steel Industries LTD Co., Ltd. (Thailand). The researchers asked 137 workers who migrants during 2011.

Hypothesis testing were analyzed by using chi – square test (Chi-square) level of 0.05 was statistically significant factors that non-economic factors such as age, sex, social status, level of education, the number of times to move, members of the family as a burden, the homeland, previous residence before to Bangkok, occupation and economic factors such as income and local, new income residents, total assets, total liabilities that are associated with the timing of migration to migrants working in the city of Mill Con Steel Industries LTD Co., LTD. Are as follows.

Factors other than economic factors such as age, number of moves, members of the family as a burden, previous residence before to Bangkok and economic factors are new local revenue total liabilities include assets relating to the period of migration to migrants working in the city of Mill Con Steel Industries LTD Co., Ltd. (Thailand).

Keyword : Migration

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กระแสการย้ายถิ่นนั้น เป็นการย้ายถิ่นจากชนบททั่วทุกภาคของประเทศมุ่งเข้าสู่ตัวเมืองที่มีความเจริญกว่าถิ่นฐานเดิม ประชากรย้ายถิ่นเพราะมีการคาดหวังในสิ่งที่ จะย้ายไปอยู่ใหม่นั้น จะให้โอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่อยู่มาแต่เดิม ไม่ว่าจะเป็ในแง่ของรายได้ การมีงานทำ เป้าหมายของการย้ายถิ่นย่อมเป็นถิ่นที่มีความเจริญแล้วมีแหล่งงานที่มากพอ และเมืองหลวงอย่าง กรุงเทพมหานคร จึงเป็นเป้าหมายแรก และเป้าหมายหลักสำหรับคนที่กำลังแสวงหาถิ่นที่อยู่ใหม่ที่ดีกว่าเดิม เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็น “มหานคร” ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและการค้า การบริการของกรุงเทพมหานคร และแหล่งงานที่มีมากกว่าจึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นมาขายแรงงาน มีความต้องการเข้ามาใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานคร จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครหลายเขตมีการเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรนั้นเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นเข้าของประชากร

บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในอุตสาหกรรมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล็ก ได้แก่ การผลิตและจำหน่ายเหล็กเส้นกลมและเหล็กข้ออ้อย ซึ่งมีกำลังการผลิตเต็มที่มีประมาณ 250,000 ตันต่อปี ด้วยกำลังการผลิตที่มาก ความต้องการแรงงานจึงมีค่อนข้างสูง กำลังแรงงานในบริษัทจึงมีมาก ปริมาณของแรงงานในแต่ละปีของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) จะเห็นได้ว่า ปี 2551 จะมีแรงงานประจำมากที่สุด มีจำนวน 164 คน และมีแรงงานที่เป็นผู้ย้ายถิ่นมากที่สุด 152 คน ส่วนในปี 2552

มีแรงงานประจำลดลงอยู่ที่ 149 คน และทำให้แรงงานที่เป็นแรงงานย้ายถิ่นลดลงตามไปด้วย 137 คน จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งกรุงเทพฯเป็นเมืองแห่งศูนย์กลางความเจริญ โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาทั้งในด้านของ ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานผู้ย้ายถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายทางด้านการกระจายตัวของประชากรและการพัฒนาประเทศให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงสถานการณ์โดยทั่วไปของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานอยู่ในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) และรับรู้ถึงความต้องการของแรงงาน และนำผลที่ได้ไปปรับใช้กับแรงงานภายในบริษัท
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของผู้ใช้แรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แรงงานผู้ย้ายถิ่น ที่เป็นแรงงานประจำ ที่ทำงานอยู่ในโรงงานผลิตเหล็ก ของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่บางขุนเทียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาผู้ใช้แรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ได้แก่ แรงงานที่ทำงานโดยใช้แรงงานอยู่ภายในโรงงานของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) จำนวน 149 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกสอบถามเฉพาะแรงงานที่เป็นผู้ย้ายถิ่น จำนวน 137 คน โดยการเก็บจากแบบสอบถามในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2554 เวลา 8.00 -18.00 น.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแรงงาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเคลื่อนย้ายของแรงงาน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended question) แบ่งส่วนแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ของแรงงานผู้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจการย้ายถิ่น ของแรงงานผู้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องสมบูรณ์ โดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูลแล้ว เมื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ครบถ้วนแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วจัดการข้อมูลต่างๆ ใหม่ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และหลังจากนั้นผู้ศึกษาจะนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ไค-สแควร์ (Chi-Square) และการพรรณนาบรรยายสรุปกระบวนการวิเคราะห์ที่มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า ซึ่งจะเป็นข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Data) จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำมาอธิบายและจัดการตีกรอบข้อมูลให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการวิจัย เพื่อให้เห็นว่าปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของแรงงาน นำมาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้โปรแกรมประมวลผลทำการตรวจสอบค่าทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และไค-สแควร์ (Chi-Square)

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยจากโปรแกรมสำเร็จรูป มาอธิบายดังนี้

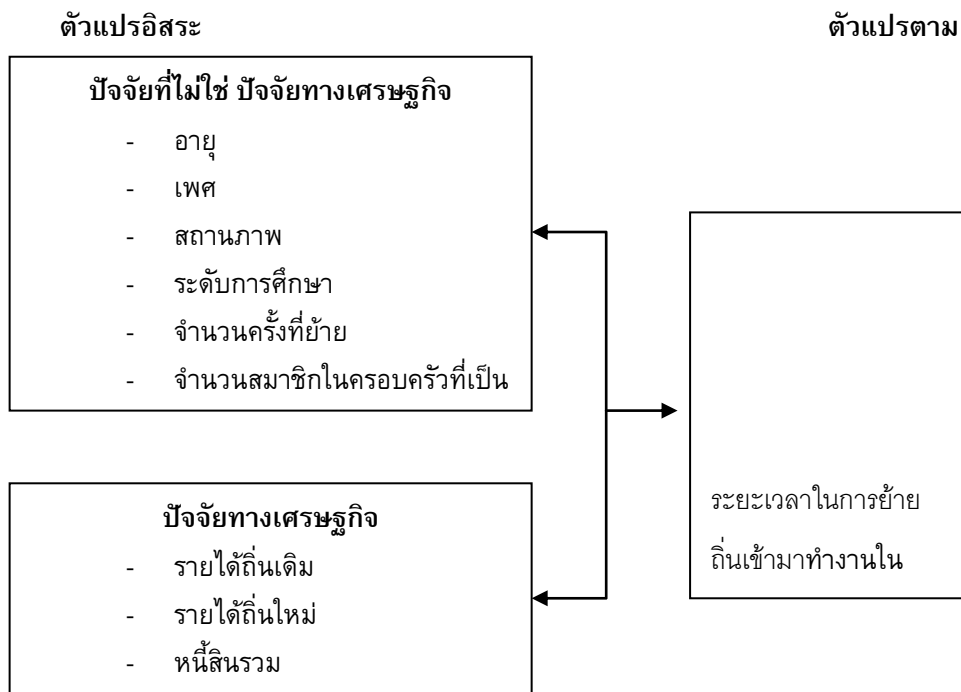
3.1 วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการใช้ ไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยมีการแยกตัวแปรออกเป็นปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของผู้ใช้แรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้ในการอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในที่นี้ผู้สอบถามใช้คำว่า ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
2. ไค-สแควร์ (Chi-Square) ใช้ทดสอบหาความสัมพันธ์ของข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ จำนวนบุตรธิดา ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่ย้าย สมาชิกในครอบครัวที่เป็นภรรยา ภูมิลำเนา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของถิ่นเดิม และถิ่นใหม่ ภาระหนี้สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่ และทรัพย์สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัย

สถานการณ์ทั่วไปของแรงงานผู้ย้ายถิ่น ที่ทำงานอยู่ในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) จากการศึกษา การย้ายถิ่นของแรงงานภายในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) พบว่า แรงงานที่ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จัดอยู่ในช่วงของวัยทำงาน และส่วนใหญ่ผู้ย้ายถิ่นจะเป็นเพศชายที่มีสถานภาพโสด และยังไม่มียุติ ระดับการศึกษาของแรงงานย้ายถิ่นเข้ามาที่บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการย้ายถิ่นมาแล้ว 2 ครั้ง เหตุผลของการย้ายถิ่นของแรงงานส่วนใหญ่เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือครอบครัวที่มีสมาชิกของครอบครัวอยู่ในภาวะพึ่งพิง ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยชราและผู้ว่างงาน ภูมิลำเนาเดิมของแรงงานผู้ย้ายถิ่นเข้า ส่วนใหญ่จะมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแรงงานส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีแหล่งงานที่ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับการจ้างแรงงานทั้งหมดที่มีอยู่จึงทำให้แรงงานเกิดการย้ายถิ่นเพื่อมาหางานทำในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านอายุ กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน บริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ระยะเวลาในการย้ายถิ่น						df	X ²	Sig 2-tailed
	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม			
	จำนวน (ร้อยละ)								
อายุ							1	58.972	0.000***
น้อยกว่า 20 ปี	8 (44.4)	7 (38.9)	2 (11.1)	1 (5.6)	0 (0)	18 (100)			
12 – 30 ปี	11 (26.2)	21 (50.0)	8 (19.0)	2 (4.8)	0 (0)	42 (100)			
31 – 40 ปี	5 (13.9)	12 (33.0)	11 (30.6)	6 (16.7)	2 (5.6)	36 (100)			
41 – 50 ปี	3 (12.0)	6 (24.0)	4 (16.0)	7 (28.0)	5 (20.0)	25 (100)			
51 ปีขึ้นไป	0 (0)	6 (37.5)	1 (6.3)	1 (6.3)	8 (50.0)	16 (100)			
รวม	27 (19.7)	42 (30.7)	26 (19.0)	17 (12.4)	15 (10.9)	137 (100)			

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านจำนวนครั้งในการย้ายถิ่น กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ระยะเวลาในการย้ายถิ่น						df	X ²	Sig 2-tailed
	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม			
	จำนวน (ร้อยละ)								
จำนวนครั้งที่ย้ายถิ่น							1	25.603	0.012**
1 ครั้ง	12 (29.0)	18 (43.0)	6 (14.0)	3 (7.0)	3 (7.0)	42 (100)			
2 ครั้ง	9 (21.0)	15 (35.0)	8 (19.0)	8 (19.0)	3 (6.0)	43 (100)			
3 ครั้ง	6 (20.0)	10 (33.0)	10 (33.0)	2 (7.0)	2 (7.0)	30 (100)			
4 ครั้งขึ้นไป	0 (0.0)	7 (32.0)	2 (9.0)	4 (18.0)	9 (41.0)	22 (100)			
รวม	27 (20.0)	52 (38.0)	26 (19.0)	17 (12.0)	15 (11.0)	137 (100)			

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาวะ กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ระยะเวลาในการย้ายถิ่น						df	X ²	Sig 2-tailed
	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม			
	จำนวน (ร้อยละ)								
สมาชิกที่เป็นภาวะ							1	22.925	0.028**
1 คน	18 (29.0)	26 (42.0)	9 (15.0)	4 (6.0)	5 (8.0)	62 (100)			
2 คน	2 (7.0)	8 (30.0)	7 (26.0)	3 (11.0)	7 (26.0)	27 (100)			
มากกว่า 3 คนขึ้นไป	2 (9.0)	7 (30.0)	7 (30.0)	5 (22.0)	2 (9.0)	23 (100)			
ไม่มี	11 (44.0)	5 (20.0)	3 (12.0)	5 (20.0)	1 (4.0)	25 (100)			
รวม	27 (20.0)	52 (38.0)	26 (19.0)	17 (12.0)	15 (11.0)	137 (100)			

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านภูมิลำเนา ก่อนย้ายเข้ากรุงเทพฯ กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)

ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัย ทางเศรษฐกิจ	ระยะเวลาในการย้ายถิ่น					รวม	df	X ²	Sig 2-tailed
	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปี ขึ้นไป				
จำนวน (ร้อยละ)									
ด้านภูมิลาเนาเก่อนย้าย							1	21.422	0.045**
ภาคกลาง	2 (5.0)	13 (35.0)	10 (27.0)	5 (14.0)	7 (19.0)	37 (100)			
ภาคเหนือ	9 (27.0)	9 (27.0)	6 (18.0)	7 (21.0)	2 (7.0)	33 (100)			
ภาคตะวันออก	11 (27.0)	18 (44.0)	8 (20.0)	3 (7.0)	1 (2.0)	41 (100)			
ภาคใต้	5 (19.0)	12 (46.0)	2 (8.0)	2 (8.0)	5 (19.0)	26 (100)			
รวม	27 (20.0)	52 (38.0)	26 (19.0)	17 (12.0)	15 (11.0)	137 (100)			

ตารางที่ 5 ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยในการย้ายถิ่น	มีความสัมพันธ์กับ ระยะเวลาในการ ย้ายถิ่น	ไม่มีความสัมพันธ์กับ ระยะเวลาในการ ย้ายถิ่น
ปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
อายุ	✓	
เพศ		✓
สถานภาพ		✓
ระดับการศึกษา		✓
จำนวนครั้งที่ย้าย	✓	
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาวะ	✓	
ภูมิลำเนาแบ่งออกเป็น		
ภูมิลำเนาเกิด		✓
ภูมิลำเนาสุดท้ายก่อนย้ายเข้ากรุงเทพฯ	✓	
อาชีพ		✓
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
รายได้แบ่งออกเป็น		
ถิ่นเดิม		✓
ถิ่นใหม่	✓	
หนี้สินรวมทั้งถิ่นเดิม และถิ่นใหม่	✓	
ทรัพย์สินรวมทั้งถิ่นเดิม และถิ่นใหม่	✓	

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาแรงงานในโรงงานของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ได้ผลสรุป และมีประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถนำมาอภิปรายผลการค้นคว้าได้ดังนี้

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานการณ์ของแรงงานผู้ย้ายถิ่นเข้าในบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ด้านปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ จำนวนครั้งที่ย้าย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาวะ และภูมิลำเนาสุดท้ายก่อนการย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [2],[5] พบว่า อายุของแรงงานที่ย้ายจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของวัยทำงานที่ย้ายจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคเศรษฐกิจในเมือง พบว่าแรงงานมีการศึกษามากขึ้น จากระดับประถมศึกษาเป็นมัธยมศึกษา และการมีสมาชิกในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นนั้นหมายความว่า แรงงานจะมีภาวะที่เพิ่มขึ้น จะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้แรงงานออกมาสู่ภาคเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยของ [1],[3] ยังพบว่า การไม่มีแหล่งทำกินในถิ่นเดิม จะเป็นตัวผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นและระยะเวลาของการตั้งถิ่นฐานก็จะขึ้นอยู่กับรายได้ และจำนวนครั้งในการย้ายถิ่นของผู้ย้าย ในด้านของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน ส่วนใหญ่ที่เกิดการอพยพ เพื่อแสวงหางานทำในกรุงเทพมหานคร

นั้น ในถิ่นเดิมผู้อพยพกลุ่มนี้มีรายได้อยู่ที่ 4,500 บาท ต่อคนต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 39.4 และเมื่อคนกลุ่มนี้ได้ย้ายถิ่นเข้ามายังถิ่นใหม่ นั่นก็คือ เมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่จัดว่าเป็นแหล่งงานของคนที่ต้องการแสวงหางานทำ และต้องการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และเมื่อผู้ย้ายถิ่นตัดสินใจที่จะย้ายเข้ามาทำงานที่ในกรุงเทพมหานครนั้นทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 4,500 บาท มาเป็น 7,001-9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.7 และเนื่องจากแรงงานผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่จะมีหนี้สินที่ติดมาจากถิ่นเดิม และหนี้สินที่สร้างขึ้นในถิ่นที่ใหม่ ส่วนใหญ่มีจำนวนรวมแล้วมากกว่า 50,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.0 และทรัพย์สินรวมของแรงงานผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า คิดเป็นจำนวนร้อยละ 65.0 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] พบว่า ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่ต้องการหารายได้ให้เพิ่มขึ้น และเพื่อจัดการหนี้สินทางบ้าน ผลจากการย้ายถิ่น เกิดการปรับตัวในสังคมวัฒนธรรม จิตใจ การย้ายถิ่นเป็นตัวเชื่อมโยงในกระบวนการเปลี่ยนแปลงผู้ย้ายจะแพร่กระจายความรู้และเทคโนโลยี สื่อความคิด ทักษะ ที่ดีขึ้น นำไปสู่รายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการย้ายถิ่นช่วยเหลือครอบครัวได้ผลประโยชน์จากการย้ายถิ่นสามารถช่วยให้ครอบครัวมีเศรษฐกิจที่ดีกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่น

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องของความแตกต่างของรายได้ในถิ่นใหม่ ภาระหนี้สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่ และทรัพย์สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่

1. รายได้ในถิ่นใหม่ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ [2],[5-7],[9] พบว่า รายได้ปัจจุบันในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการที่สูงขึ้นจะดึงดูดให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการมากขึ้น ขณะเดียวกันรายได้ปัจจุบันของแรงงานในภาคเกษตรกรรมและรายได้ปัจจุบันของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนที่ลดลงจะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรม

2. ภาระหนี้สินรวม มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด(มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีหนี้สินที่ติดตัวมาจากถิ่นเดิมซึ่งจัดว่าเป็นจำนวนที่มากเมื่อเทียบกับรายได้ที่น้อยนิด ที่แรงงานได้รับในถิ่นเดิม ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้แรงงานต้องย้ายถิ่นเข้ามาแสวงหางานทำในถิ่นที่มีย่างานทำ และระยะเวลาการย้ายนั้น แรงงานต้องการย้ายเพื่อจะทำงานหาเงินเพื่อไปชำระหนี้สินที่มีอยู่จนกว่าหนี้สินนั้นจะสิ้นสุดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ [7] พบว่า การมีภาระทางหนี้สินของครอบครัว และความ ต้องการรายได้เสริม เพื่อนำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับภาระที่มีในครอบครัวทำให้แรงงานมีการเคลื่อนย้ายถิ่นที่มีระยะยาวนาน

3. ทรัพย์สินรวม มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่แรงงานผู้ย้ายถิ่นจะมีหนี้สินเป็นประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นกับชีวิตประจำวันของแรงงาน และมีราคาที่เหมาะสมกับกำลังการซื้อของแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ [1] ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ย้ายถิ่นเป็นแบบกึ่งถาวร ซึ่งมีกำลังการซื้อที่ไม่มากนัก จึงไม่สามารถซื้อสินค้าที่มีราคาแพงไว้ครอบครองได้ สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าจึงเป็นประเภทที่แรงงานผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีไว้ครอบครอง

การศึกษาปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องของความแตกต่างของรายได้ในถิ่นใหม่ ภาระหนี้สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่ และทรัพย์สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่

1. อายุ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 21-30 ปี จัดอยู่ในประเภทวัยแรงงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) จะมีการย้ายถิ่นมากที่สุด เนื่องจากคนวัยนี้เป็นวัยที่อาจจะมีครอบครัวที่ต้องดูแล และอาจมีระยะเวลาการย้ายถิ่นที่ยาวนานกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากเป็นวัยที่ยังสามารถพัฒนาศักยภาพในตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยความพร้อมทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [4-5] พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีการย้ายถิ่นและมีระยะเวลาของกายอยู่อาศัยที่นานกว่าเพศหญิง

2. จำนวนครั้งที่ย้าย มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่จะมีย้ายถิ่นอยู่ที่ประมาณ 2 ครั้ง โดยส่วนใหญ่แรงงานผู้ย้ายถิ่นที่มีระยะเวลาการย้ายถิ่นระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [1],[8] พบว่า จำนวนครั้งในการย้ายถิ่นเข้ามาในอำเภอพะโต๊ะ มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของผู้ย้ายถิ่น

3. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภรรยา มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่แรงงานผู้ย้ายถิ่นที่มีระยะเวลาการย้ายถิ่นระหว่าง 1-5 ปี จะมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภรรยา 1 คน ซึ่งสมาชิกที่เป็นภรรยา นี้ อาจจะอยู่ในวัยที่ไม่สามารถพึ่งพิงตนเองได้ ได้แก่ วัยเด็ก วัยชรา จึงต้องตกเป็นภาระของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [1],[3],[5],[9] พบว่า การย้ายถิ่นของคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องมาจากการมีภรรยาในการดูแลสมาชิกที่อยู่ในสภาวะพึ่งพิง จึงส่งผลให้การย้ายถิ่นของคนกลุ่มนี้ มีระยะเวลายาวนาน หรืออาจจะถาวรก็เป็นได้

4. ภูมิลำเนาสุดท้าย ก่อนย้ายเข้ากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) แรงงานผู้ย้ายถิ่นมายังถิ่นใหม่ หรือกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่แรงงานจะมีการย้ายถิ่นมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ในบริษัท จะมีการย้ายมาประมาณ 1-5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [1],[4-7],[9] พบว่า ครอบครัวที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ย้ายมายังอำเภอพะโต๊ะ มีจำนวน 302 คนซึ่งมากที่สุดและมีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานอยู่ประมาณ 6-8 ปี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ของแรงงานผู้ย้ายถิ่นในโรงงานบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยนำไปสู่การเสนอแนะดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ในถิ่นใหม่ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน จะเห็นได้ว่ารายได้ในถิ่นใหม่ของแรงงานจะเพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นสิ่งที่จูงใจให้แรงงานต้องการที่จะอาศัยเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการที่มีความต้องการในเรื่องของแรงงานควรจะกำหนดอัตราจ้างงานที่สูงกว่าในเขตพื้นที่ต่างจังหวัด เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและจูงใจให้ผู้ใช้แรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการในเรื่องของการขาดแคลนแรงงาน ส่วนผู้ประกอบการของบริษัท มิลล์คอนสตีล อินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน) การกำหนดอัตราจ้างที่เหมาะสม จะช่วยรักษาแรงงาน หรือลูกจ้าง ให้อยู่กับองค์กรได้ยาวนาน จะทำให้อัตราการลาออกของผู้ใช้แรงงานในโรงงานให้ลดน้อยลงได้ และจะส่งผลดีกับทางบริษัทในเรื่องการผลิตที่ไม่มีการหยุดชะงักเพราะขาดแรงงาน จึงทำให้บริษัทไม่เสียโอกาสในตลาด

2. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน ผู้ที่มีหนี้สินมากมักจะแก้ปัญหาด้วยวิธีเข้าไปในเมืองหลวงเพื่อหางานทำ แต่วิธีนี้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เพราะฉะนั้นรัฐบาลควรเข้ามาดูแลแก้ไขในเรื่องหนี้สินของแรงงาน อาจเป็นเรื่องของการให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อชำระหนี้สินของแรงงานที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เพื่อสนับสนุนให้แรงงานปลดหนี้ และสนับสนุนการดำรงอยู่ซึ่งบ้านเกิด และสนับสนุนวิถีชีวิตแบบพอเพียง และสิ่งที่สำคัญที่สุดแรงงานจะต้องไม่เป็นผู้สร้างหนี้ หรือหากถ้าเกิดหนี้ขึ้นแล้วก็ควรจะต้องป้องกันมิให้หนี้สินนั้นเพิ่มขึ้นอีก

3. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านทรัพย์สินรวมทั้งถิ่นเดิมและถิ่นใหม่ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นของแรงงาน ผู้ที่มีทรัพย์สินมากจะมีระยะเวลาของการย้ายถิ่นที่น้อยกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินน้อย แรงงานที่มีทรัพย์สินมากจะมีเป้าหมายของการย้าย เมื่อได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วก็จะทำการย้ายกลับถิ่นฐานเดิม แต่ถ้ามองอีกแง่มุมหนึ่ง จะพบว่าหากแรงงานที่ย้ายเข้ามาทำงาน ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หากมีระยะเวลาในการย้ายเข้ามาทำงานที่ยาวนาน จะเป็นการเพิ่มทรัพย์สินให้แก่ตนเองและครอบครัวด้วย

4. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15 -60 ปี จะมีการย้ายถิ่นที่มาก เพราะคนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน และจะมีระยะเวลาการย้ายที่นาน หรืออาจจะเป็นการย้ายแบบถาวรก็ได้ หากแรงงานที่ว่างงาน และมีอายุที่อยู่ในช่วงของวัยแรงงาน รัฐบาลควรมีแหล่งงานรองรับสำหรับแรงงานที่มีฝีมือ และแรงงานที่ไร้ฝีมือ เพื่อลดอัตราการย้ายถิ่นเข้าเมือง

5. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านจำนวนครั้งที่ย้าย มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน การย้ายถิ่นทุกครั้งถือเป็นการสร้างโอกาสในการมีงานทำให้กับแรงงาน ทุกครั้งที่แรงงานมีการย้ายถิ่นควรศึกษาข้อมูลของถิ่นปลายทางในทุกๆ ครั้ง ในเรื่องของแหล่งงาน ค่าแรง และที่อยู่อาศัย เพื่อลดความเสี่ยงในการย้ายถิ่น และลดค่าความเสียหายโอกาสจากถิ่นเดิม

6. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน แรงงานที่ภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว และมีสมาชิกที่เป็นภาระที่มาก ได้แก่ การมีบุตรมาก การมีคนที่อยู่วัยชรา หรือผู้ว่างงานที่มากในครอบครัว จะส่งผลให้ระยะเวลาในการย้ายถิ่นมีมาก เนื่องจากแรงงานต้องหาเงินเพื่อส่งต่อไปให้ครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากรัฐบาลต้องการลดอัตราการย้ายถิ่น เพื่อลดความแออัดที่อยู่ในเมือง ก็ควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือแรงงาน และมีเกณฑ์วัดด้านรายได้ที่ชัดเจน สำหรับแรงงานที่มีรายได้ต่ำ หรือไม่ถึงเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนดไว้ รัฐบาลก็จะมีทุนหนุนให้แรงงานให้มีงานทำด้วยวิธีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้กระจายอย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และเป็นการลดภาระฟุ้งฟิงในครอบครัวด้วย

7. จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านภูมิฐานะสุดท้ายก่อนย้ายเข้ามากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของแรงงาน การย้ายถิ่นใหม่แต่ละครั้งของแรงงานจะมีระยะเวลามาก หรือน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพโดยรวมของพื้นที่ ที่แรงงานได้ย้ายไป หากพื้นที่นั้นเป็นเขตที่มีงานน้อย และไม่เจริญ ผู้ย้ายถิ่นย่อมมองหาถิ่นที่ดีกว่าเดิม จึงส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของแรงงาน ฉะนั้นรัฐบาลควรมีการกระจายแหล่งงานให้ทั่วถึงทุกจังหวัดในประเทศ เพื่อลดการอพยพเข้าเมืองของแรงงาน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กาญจนา ศิริมุสิกะ.(2538). ปัจจัยที่มีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ย้ายถิ่นมาตั้งภูมิลำเนาในอำเภอพะ โตะ จังหวัดชุมพร.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [2] จิระ บุรีคำ. (2537). ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [3] ทิพย์สุคนธ์ ประดับพงศ์. (2535). ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- [4] ธนกร จาตะวงษ์. (2540). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การย้ายถิ่นของสมาชิกครัวเรือนเกษตร.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2540.
- [5] ปราโมทย์ ประสาทกุล; และ พิมลพรรณ อิศรภักดี. (2542). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การย้ายถิ่นของชาวชนบท: กรณีศึกษาของอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. เอกสารวิชาการหมายเลข 245.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [6] ประภา คงปัญญา. (2538). การศึกษาการย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพมหานครกับจังหวัดในเขตปริมณฑลระหว่างปี 2518 – 2523 และปี 2528 – 2533. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [7] ยุทธพล พักมงคล. (2538). การศึกษาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานของชาวชนบท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหมู่บ้านแม่ยามเหนือ. จังหวัดลำปาง.เชียงใหม่;
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] วันเพ็ญ วอกลาง. (2541). กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [9] สมบูรณ์ ศิริประชัย. (2528). ผู้ย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่กรุงเทพมหานคร: การสำรวจสถานะแห่งความรู้.กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

SRD-187: การศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย
A STUDY OF ECONOMICS AND SOCIAL FACTORS AFFECTING THE DIVORCE IN THAILAND

คมสัน สิงห์รักษ์

Komson Singharak

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2552 จากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้างในประเทศไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 คือ การเข้าร่วมกำลังแรงงานของสตรี

การศึกษาในอนาคต เนื่องจากการวิจัยในประเด็นนี้ยังมีน้อยมาก ฉะนั้นผู้วิจัยควรใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในการกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการหย่าร้าง เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในด้านต้นทุนทางสังคมและต้นทุนทางด้านเศรษฐศาสตร์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนการศึกษาแนวทางในการลดความรุนแรงในการหย่าร้างลง

คำสำคัญ: การหย่าร้าง

Abstract

The purpose of the research was to analyze the economics and social factors affecting the divorce in Thailand based on the secondary data from Bank of Thailand, National Statistical Office, Ministry of Industry Thailand and Thailand Development Research Institute during the year of 1991 – 2009. The result of the study indicated that only the female labor force participation factor that has the relationship with divorce in Thailand at the 0.01 significance level.

Suggestion for further study is the researcher should apply both of primary and secondary data to analyze the factors affecting the divorce. In addition, since there is a few number of study in this area it then allow ones a number of research such as the economic evaluation of impact from divorce on both the social cost as well as the economic cost. Also, it should be studied on the measure to reduce the increasing number of divorce.

Keyword: Divorce

บทนำ

จากสถิติปี 2552 ประเทศไทยมีอัตราการหย่าร้างต่อการสมรส ร้อยละ 41.84 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2542 คิดเป็นร้อยละ 17.33 เมื่อพิจารณาอัตราการหย่าร้างต่อการสมรสในรอบ 10 ปี (2542-2552) พบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงมาก คือ ใน 100 คู่สมรส จะหย่าร้าง 42 คู่ การหย่าร้างของประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงแบบไม่คงที่ ฉะนั้น การวิเคราะห์แนวโน้มจึงใช้อัตราส่วนระหว่างการหย่าร้างต่อการสมรสเพื่อให้เห็นแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของอัตราการหย่าร้างที่ชัดเจนมากขึ้น ผลกระทบจากการหย่าร้างที่เกิดขึ้นได้มีการศึกษาของศูนย์วิจัยครอบครัว มหาวิทยาลัย เคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ พบว่า ผลเสียของการหย่าร้างในครอบครัวที่มีบุตรจะส่งผลให้เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการหย่าร้าง จะมีปัญหาไปตลอดชีวิต เด็กจะกระทำผิด และมีปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มากกว่าเด็กมาจากครอบครัวที่ไม่หย่าร้าง โดยพฤติกรรมของเด็กจะแสดงออกตามช่วงอายุในขณะที่พ่อแม่หย่าร้างกันโดยเด็กอายุ 12-15 ปี จะได้รับผลกระทบที่มากที่สุด รองลงมาก็เป็นช่วงก่อนวัยเรียน ผลกระทบจากการหย่าร้างในประเทศไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการหย่าร้างส่วนใหญ่จะส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม และเด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก จะขาดความรัก ความอบอุ่น มีความรู้สึกไม่มั่นคง เนื่องจากเด็กเคยชินต่อสภาพพ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น และความมั่นใจแก่เขา แต่ความสัมพันธ์แบบนี้ต้องถูกทำลายไป ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล สำหรับการปรับตัวของเด็กหลังการหย่าร้าง ส่วนใหญ่ลูกมักจะอยู่กับแม่ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพของเด็ก แต่ถ้าเหลือแต่แม่ และแม่ต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ โดยบางครั้งแม่ก็ไม่สามารถปลุกฝังพฤติกรรมแบบพ่อให้แก่ลูกได้ ทำให้เด็กมีปัญหาทางเพศ เช่น เด็กผู้ชายจะมีนิสัยคล้ายเด็กผู้หญิง ในอีกแง่มุมเด็กที่ถูกเลี้ยงดูจากพ่อก็จะมีพฤติกรรมเลียนแบบพ่อ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.2553:ออนไลน์) ดังนั้น จากแนวโน้มอัตราการหย่าร้างที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ เกิดคำถามว่า ปัจจัยอะไรที่ส่งผลให้คู่สมรสตัดสินใจหย่าร้าง โดยการศึกษานี้จะใช้ตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่ออัตราการหย่าร้างของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการหย่าร้างในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการหย่าร้างในประเทศไทยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

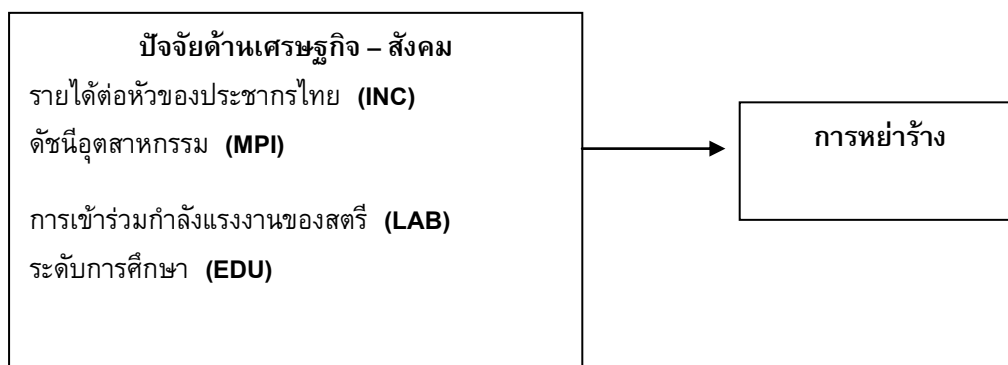
1. รวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยตัวหัวของประชากรไทย ดัชนีอุตสาหกรรม การเข้าร่วมกำลังแรงงานของสตรี และระดับการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2552 จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้
 - 1.1 ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - 1.2 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - 1.3 สำนักงานสถิติแห่งประเทศไทย
 - 1.4 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
2. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
3. จัดระบบข้อมูลที่นำมาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกซึ่งสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร ดัชนีอุตสาหกรรม การเข้าร่วมกำลังแรงงานของสตรี และระดับการศึกษา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 – 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้จะทำการศึกษาการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อบรรลุความมุ่งหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร ดัชนีอุตสาหกรรม กำลังแรงงานหญิง และ ระดับการศึกษา ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์โดยสร้างตัวแบบสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระว่ามีผลต่อตัวแปรตามคือ การหย่าร้างในประเทศไทย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานทางการศึกษา

1. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรไทยมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้างในประเทศไทย
2. ดัชนีอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้างในประเทศไทย
3. การเข้าร่วมแรงงานของสตรีมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้างในประเทศไทย
4. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการหย่าร้างในประเทศไทย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์โดยสร้างตัวแบบสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) โดยใช้ข้อมูลสถิติ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร ดัชนีอุตสาหกรรม กำลังแรงงานหญิง และระดับการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2552 สรุปผลได้ดังตาราง 6-7 จากผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.816 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 81.60 และจากการพิจารณาค่า F-statistic ที่เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณทั้งหมดมีค่าเท่ากับศูนย์หรือไม่ ปรากฏว่าค่า F-statistic มีค่า 45.408 ค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้มีค่าแตกต่างไปจากศูนย์ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS-/	MS	F
Regression	1	544.076	544.076	45.408*
Residual	9	107.837	11.982	
Total	10	651.912		

*p < .01

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์.

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การหย่าร้างของประเทศไทยโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
(Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย	B	SE _b	β	t
การเข้าร่วมกำลังแรงงานของสตรี (LAB)	5.924	0.879	0.914	6.739*

*p < .01

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์.

จากตารางที่ 2 สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยดังนี้

$$\text{Divorce} = -66.269 + 5.924 (\text{LAB})$$

จากการพิจารณาค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W.) เพื่อตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนที่ต่างระยะเวลากันมีความสัมพันธ์กัน (Autocorrelation) ค่า D.W. เท่ากับ 1.606 เทียบกับค่าสถิติ D.W. ในตารางสถิติ Durbin-Watson Test โดยพิจารณาจากระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (นัยสำคัญ 0.01) จำนวนตัวแปรอิสระ 4 ตัว จำนวนข้อมูล 11 ข้อมูล ค่า DL เท่ากับ 0.444 ค่า DU เท่ากับ 2.283 ค่า D.W. จากการคำนวณสามารถตัดสินใจได้ว่าไม่มีปัญหา Autocorrelation ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่า Durbin-Watson d statistic จากสมการถดถอยพหุคูณในตารางผนวกที่ 2

จำนวนข้อมูล	จำนวนตัวแปรอิสระ	α	D_L	D_U
11	4	0.01	0.444	2.283

ที่มา: N.E.Savin; & Kenneth J. White, "The Durbin-Watson Test for Serial Correlation with Extreme Sample Sizes or Many Regressors" .

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทยพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ การเข้าร่วมแรงงานของสตรี ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ 3 ตัวแปร ไม่มีผลต่อการกำหนดการหย่าร้าง สรุปได้ ดังนี้

1. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรไทย (INC) ไม่มีความสัมพันธ์อัตราการหย่าร้าง ในประเทศไทย แสดงว่า การหย่าร้างไม่เกี่ยวข้องกับระดับของรายได้ต่อหัว ไม่ว่าจะยากจน หรือร่ำรวย การหย่าร้างเกิดขึ้นได้เสมอ
2. ดัชนีอุตสาหกรรม (MPI) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการหย่าร้างในประเทศไทย
3. ระดับการศึกษา (EDU) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการหย่าร้างของกลุ่มสมรสในประเทศไทย (แสดงผลการประมวลค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ในภาคผนวก)

ผลการศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่อการหย่าร้างในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงปัจจัยเดียว คือ การเข้าร่วมกำลังแรงงานของสตรี (LAB) ส่วนการพยากรณ์ค่าการหย่าร้างในประเทศไทยอาจทำได้ด้วยการแทนค่า LAB ลงในสมการต่อไปนี้

$$\text{Divorce} = -66.269 + 5.924 (\text{LAB})$$

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ กำลังแรงงานหญิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการหย่าร้างในประเทศไทย ซึ่งตรงข้ามกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และกำลังแรงงานหญิงส่งผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ จากการศึกษาพบว่ากำลังแรงงานหญิงมีผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานที่เพิ่มมากขึ้นจากสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติและสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทยการเข้าร่วมในการทำงานของผู้หญิงที่มากขึ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้นของประเทศไทย จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัย [1-5] ผู้หญิงที่ทำงานมีอัตราการหย่าร้างสูงกว่าแม่บ้าน และผู้หญิงที่มีการศึกษาเพิ่มขึ้นและทำงานนอกบ้านมีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้าง

ในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยครัวเรือนใหม่ (New Household Economic) การตัดสินใจสมรสและหย่าร้างหรือการสมรสใหม่รายได้มีผลต่อการตัดสินใจทั้งสามด้านกล่าวคือ การตัดสินใจสมรสเพื่อหวังประโยชน์ที่จะได้รับเพิ่มสูงขึ้นจากการแต่งงานเมื่อการแต่งงานไปแล้วที่ปัจจัยด้านอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิเช่น ความลำบากใจในการอยู่กับครอบครัวคู่สมรส รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอกับรายจ่าย เมื่อการอยู่ร่วมกันแล้วไม่ก่อให้เกิดความสุขหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการตัดสินใจหย่าร้างก็จะเกิดขึ้น เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงการครองโสดอีกครั้งเมื่อพิจารณาแล้วว่าการอยู่คนเดียวก่อให้เกิดความสุขและความมั่นคงน้อยกว่าการครองคู่การหาคู่ครองและการสมรสใหม่ก็จะเกิดขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

แนวความคิดเรื่องการแต่งงานเพื่อหวังรายได้จากสามีหรือเรียกว่าการเพิ่มอรรถประโยชน์ (Utility) จากการสมรส นั้น จากการพัฒนาการเป็นสังคมเมืองและเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries: NIC) ในทางเศรษฐศาสตร์มหภาค อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง การพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีการอพยพของประชากรจากชนบทหรือภาคเกษตรกรรมเข้าสู่เมืองใหญ่ การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเพศหญิง เป็นตัวขับเคลื่อนให้แนวคิดเดิมในการแต่งงาน การหย่าร้างเปลี่ยนแปลงไป [3-5]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษามีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีซึ่งเมื่อพิจารณาจากสถิติการทำงานในกำลังแรงงานเมื่อเทียบกับกำลังแรงงานของในระยะเวลา ย้อนหลัง 10 ปี จากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่ากำลังแรงงานหญิงต่อชายประมาณร้อยละ 80 ของกำลังแรงงานทั้งหมด แสดงว่าปัจจุบันสิทธิและการยอมรับทางสังคม ในการให้ผู้หญิงมีตำแหน่งและหน้าที่การทำงานที่สูงขึ้น ประกอบกับอัตราการเกิดของเด็กหญิงเมื่อเทียบกับชายจะมีอัตราการเกิดสูงกว่าและเมื่อเปรียบเทียบประชากรโดยรวมของไทย ประชากรหญิงยังมีสัดส่วนที่มากกว่าชาย ดังนั้นการที่ผู้หญิงจะอยู่ในกำลังแรงงานและทำงานนอกบ้านมากขึ้นถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นแล้ว จากความสัมพันธ์ของกำลังแรงงานหญิงที่มีผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย ซึ่งให้เห็นว่าการทำงานนอกบ้านของหญิงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีสัมพันธ์กับการหย่าร้างที่สูงขึ้น เมื่อเทียบกับในอดีต ในทางทฤษฎี Becker กล่าวว่าไว้ว่าการที่หญิงตัดสินใจสมรสเพื่อหวังพึ่งพารายได้จากสามีและเมื่อหญิงตัดสินใจแต่งงานแล้วรายได้ของหญิงจะถือว่าเป็นศูนย์ เพราะฝ่ายหญิงจะต้องเป็นฝ่ายทำงานบ้าน เลี้ยงลูกและดูแลพ่อแม่สามี เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงปัจจุบันทั้งหญิงและชายสามารถหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวแนวคิดเดิมๆ เรื่องการแต่งงานเพื่อหวังพึ่งพารายได้จากสามีจึงเริ่มหมดความสำคัญลงไป และเมื่อแต่งงานกันแล้วการใช้ชีวิตคู่ไม่มีความสุข การตัดสินใจหย่าร้างก็จะเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ก่อนการตัดสินใจแต่งงานควรมีการคบหา ศึกษากันก่อนและเรียนรู้ถึงการครองคู่ที่ยั่งยืนเพื่อจะได้ไม่ต้องประสบกับปัญหาการหย่าร้าง

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าอัตราการหย่าร้างของประเทศไทยมีแนวโน้มการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากการที่ประชากรจดทะเบียนสมรสกันน้อยลงหรือการจดทะเบียนหย่าสามารถทำได้ทุกที่ของทุกที่ของทุกสำนักงานเขตการตัดสินใจหย่าจึงเป็นเรื่องที่สะดวก รวมทั้งการให้ความรู้และการแนะนำหรือรณรงค์ให้คู่สมรสครองคู่กันให้ยาวนานยังไม่เห็นการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ทำให้กันหย่าร้างในสังคมไทยปัจจุบันถือเป็นเรื่องปกติและไม่ใช่ว่าเรื่องน่าอับอายเหมือนในอดีต กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ สมาคมวางแผนครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัญหาการหย่าร้างที่สูงขึ้นนี้ เพราะในภาพรวมการหย่าร้างยังส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ความสุขของคนในสังคม รวมถึงปัญหาเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้าง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชัชชนันท์ สุวินทรการ. (2536). เหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงาน
การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย : ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต.
(พัฒนาสังคม).กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [2] ณัฐนารี เอมยงค์. (2544). การประยุกต์ใช้ TWO-COMPONENT SURVIVAL กับลักษณะการ
แต่งงาน-การหย่าร้าง ของประชากรบางส่วนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. (ชีวสถิติ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [3] นิตยา พิริยะธรรมวงศ์. (2533). การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ
และสังคมระหว่างผู้หย่าร้างและไม่หย่าร้างในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
สังคมศาสตร์ มหาบัณฑิต. (วิจัยประชากรและสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [4] นลินี สุขเกษม. (2551). การวิเคราะห์เส้นทางของการหย่าร้างในครอบครัวไทย. ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [5] สมเกียรติ เบญจศาสตร์. (2541). สภาวะความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในจังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ตารางผนวกที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Coefficients)

		INC	MPI	LAB	EDU	DIVR
INC	Pearson Correlation	1	.943**	.993**	.980**	.913**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000
	N	11	11	11	11	11
MPI	Pearson Correlation	.943**	1	.954**	.975**	.822**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.002
	N	11	11	11	11	11
LAB	Pearson Correlation	.993**	.954**	1	.979**	.914**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000
	N	11	11	11	11	11
EDU	Pearson Correlation	.980**	.975**	.979**	1	.885**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
	N	11	11	11	11	11
DIVR	Pearson Correlation	.913**	.822**	.914**	.885**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.002	.000	.000	
	N	11	11	11	11	11

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์.

**SRD-188: พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัท
หลักทรัพย์**

**SAVING BEHAVIOR AND FACTORS AFFECTING SAVING OF MARKETING OFFICER IN
SECURITIES COMPANY**

พิกุล ปัญญา

Pikun Panya

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาจำนวนเงินออม รูปแบบ วัตถุประสงค์ในการออม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 345 ตัวอย่างและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติขั้นพื้นฐาน และการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการออมใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression)

ผลการศึกษาพฤติกรรมออมพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่การตลาดออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่ออมในสถาบันการเงินในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ และมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อไว้ใช้ในยามชราภาพ หรือเจ็บป่วยมากที่สุด ผลการศึกษาค้นคว้าที่มีผลต่อการออมพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพ การสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกทาง มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก สิ้นค้ากับการศึกษามีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในทางบวกโดยที่มีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save : MPS) เท่ากับ : 0.604 รายจ่ายต่อเดือนมีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ทางด้านรายได้ ส่วนใหญ่มีปัญหารายได้ไม่สม่ำเสมอ ปัญหาทางด้านรายจ่ายส่วนใหญ่มีปัญหาราคาสินค้าแพงขึ้น อุปสรรคทางด้านออมส่วนใหญ่มีปัญหารายจ่ายไม่สม่ำเสมอ อันเนื่องมาจากมีรายได้ที่ไม่สม่ำเสมอและราคาสินค้าแพงขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม

Abstract

In this instruction, the researcher has aims for study about the amount of savings, saving forms, the purpose of saving, and the factors that affect saving of Marketing Officer Securities. This study was quantitative (Quantitative research), using survey research (Survey research method), and sample questionnaire survey of 345 examples by self-processing program. The statistics for data analysis is statistic fundamental and testing of factors affecting savings with complex regression analysis.

The study found that saving behavior of almost marketing staff save money just less than 10,000 Bath per month and saving in financial institutions in broad range of financial products for the purpose of saving for retirement or illness the most. The study found that the factors that affect saving, independent variables affecting saving of Marketing Officer Securities have 5 variable. First, status: married and divorced/separated that affects saving of Marketing Officer Securities in positive. Second, education level that affects savings of Marketing Officer Securities in a positive. Third, monthly income that affects saving of Marketing Officer Securities in a positive and Marginal Propensity to Save (MPS) was 0.604. Fourth, expenditure per month that affects savings of Marketing Officer Securities in a negative. At last, debt-to-month that affects savings of Marketing Officer Securities in a negative. While the study of the problem and trouble about the savings of Marketing Officer Securities in term of revenue, most problems occur from monthly income is not consistent. Goods are more expensive affect to the higher expenditure and barriers in savings are not savings regularly; irregular income and cost more expensive.

Keyword : Saving Behavior

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เงินทุนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และทำให้เกิดความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยที่แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการพัฒนาประเทศมาจาก 2 แหล่งสำคัญ คือ เงินออมภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย การออมจากภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือน ภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคสถาบันการเงิน และแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ หรือเงินออมของภาคต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเงินกู้ เงินช่วยเหลือ เงินลงทุนจากต่างประเทศ และเงินอื่นๆ หากการพัฒนาประเทศต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจะส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของหนี้ต่างประเทศซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้จากข้อมูลของสำนักนโยบายการออม และการลงทุน กระทรวงการคลัง จะเห็นว่า การออมภาคครัวเรือนของไทย มีความผันผวนเป็นอย่างมากซึ่งแสดงให้เห็นว่าการออมมีความไม่แน่นอนและยังอยู่ในระดับที่ต่ำอยู่มาก ถ้าหากไม่มีความจริงจังในเรื่องการระดมเงินออมก็อาจจะทำให้แหล่งเงินทุนในประเทศมีไม่เพียงพอต่อการลงทุนได้ จากภาพการณดังกล่าวจะเห็นว่าประเทศไทย จำเป็นที่จะต้องระดมเงินออมภายในประเทศให้เพียงพอแก่การลงทุน การระดมเงินออมสามารถทำได้ทั้งจากการออมของภาคเอกชน และการออมของภาครัฐบาล ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ที่ประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมการเงินเป็นตัวกลางทางการเงิน (สถาบันการเงิน) นั้นถึงแม้ว่ามีประชากรเพียง 375,300 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของผู้มีงานทำทั้งหมด แต่เนื่องจากผู้ที่มิงานทำอยู่ในสถาบันการเงินจะมีส่วนสำคัญในการออมและเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจเนื่องจากว่าผู้ที่ทำงานในสถาบันการเงินไม่ว่าจะเป็นธนาคารต่างๆ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องการออมและการลงทุนมากกว่าผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอื่นๆ เข้าใจในการออมและการลงทุนนั้นก็ทำให้มีแนวโน้มในการออมเงินมากกว่า ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาพบว่ามูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนมากมายมหาศาล และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกๆปี จึงทำให้เจ้าหน้าที่การตลาดที่ปฏิบัติหน้าที่ให้คำแนะนำการซื้อขายแก่ผู้ลงทุนในบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ มีรายได้ค่อนข้างสูง ในปี 2553 เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ มีรายได้โดยประมาณ 738,437.05 บาทต่อปี และ 61,536.42 บาท ต่อคนต่อปี ซึ่งเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ทุกคนมีโอกาสที่จะทำรายได้ที่สูงเท่านี้เท่าๆ กัน และในขณะเดียวกันรายได้ที่ได้มานั้นจะมีความไม่แน่นอนสูงตามภาวะเศรษฐกิจและดัชนีตลาดหลักทรัพย์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาด เนื่องจากว่าเจ้าหน้าที่การตลาดที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดของบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ นั้นต้องได้รับการขึ้นทะเบียนอนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกับผู้ลงทุนตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ประเด็น ข. โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้ของเจ้าหน้าที่การตลาดจะอยู่ภายใต้ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ติดต่อกับผู้ลงทุน ผู้จัดการสาขา และหัวหน้าทีมการตลาดของสมาชิก พ.ศ. 2553 ซึ่งจะกำหนดอัตราการจ่ายผลตอบแทนให้เจ้าหน้าที่การตลาดไว้ให้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ทั้งที่เป็นลักษณะของจำนวนเงินออม รูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ของการออม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ทั้งหมด 6,187 คน ในบริษัทหลักทรัพย์จำนวน 35 บริษัท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มจากบริษัทหลักทรัพย์ที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่การตลาดมากที่สุด 5 อันดับแรกมาเป็นตัวแทนประชากรเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทเป็นอาชีพที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ คือการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจาก กสท. และ ตลท. เหมือนกัน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้สูตร Yamane และกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ความผิดพลาดไม่เกิน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 ตัวอย่างหลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ หรือตามความสะดวก (Accidental Sampling or Convenience Sampling) เก็บตัวอย่างจนครบถ้วน 345 ตัวอย่าง โดยอาศัยความสะดวกของผู้วิจัยในการสุ่มตัวอย่างกำหนดจำนวนตัวอย่างบริษัทละ 70 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยภาคสนาม โดยแหล่งข้อมูลของผู้วิจัยคือ บริษัทหลักทรัพย์ที่มีจำนวนของเจ้าหน้าที่การตลาดมากที่สุด 5 อันดับแรกและจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามจำนวน 345 ชุดที่ผู้วิจัยได้เข้าไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองเพื่อทำการแจกแบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่การตลาด ซึ่งการเก็บข้อมูลนี้ผู้วิจัยได้ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกลงใน File เพื่อทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการแจกแจงความถี่ของตัวแปรทุกตัวและคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีการดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรสระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นค่าร้อยละ
 - 3.2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับ อายุงาน รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือนและหนี้สิ้นต่อเดือนของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ คิดเป็นค่าร้อยละ

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในด้านจำนวนเงินออม รูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ของการออม คิดเป็นร้อยละ

3.4 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อายุงาน รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน โดยใช้ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่การตลาดในเรื่องของ จำนวนเงินออม รูปแบบการออมและวัตถุประสงค์ในการออม

3.5 การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยการนำเอาสมการถดถอยเชิงพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการตัวแปรการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

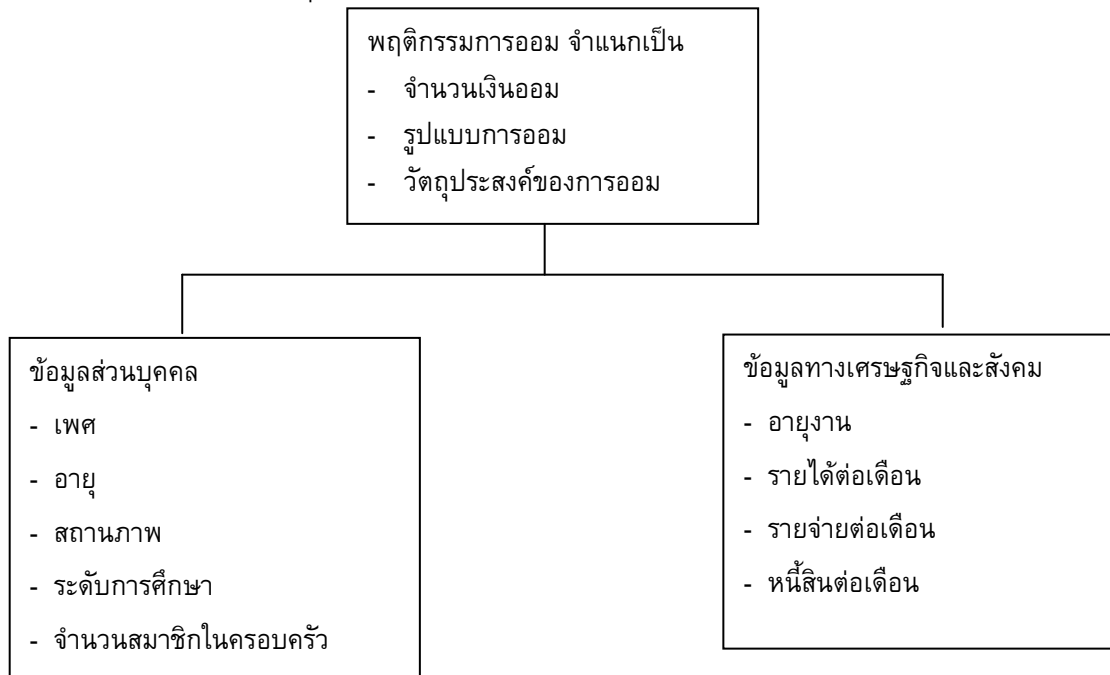
การคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลต่อไป โดยใช้การคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายที่ 1 เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการออมในด้านของจำนวนเงินออมนรูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ในการออม ของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงตารางแบบร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

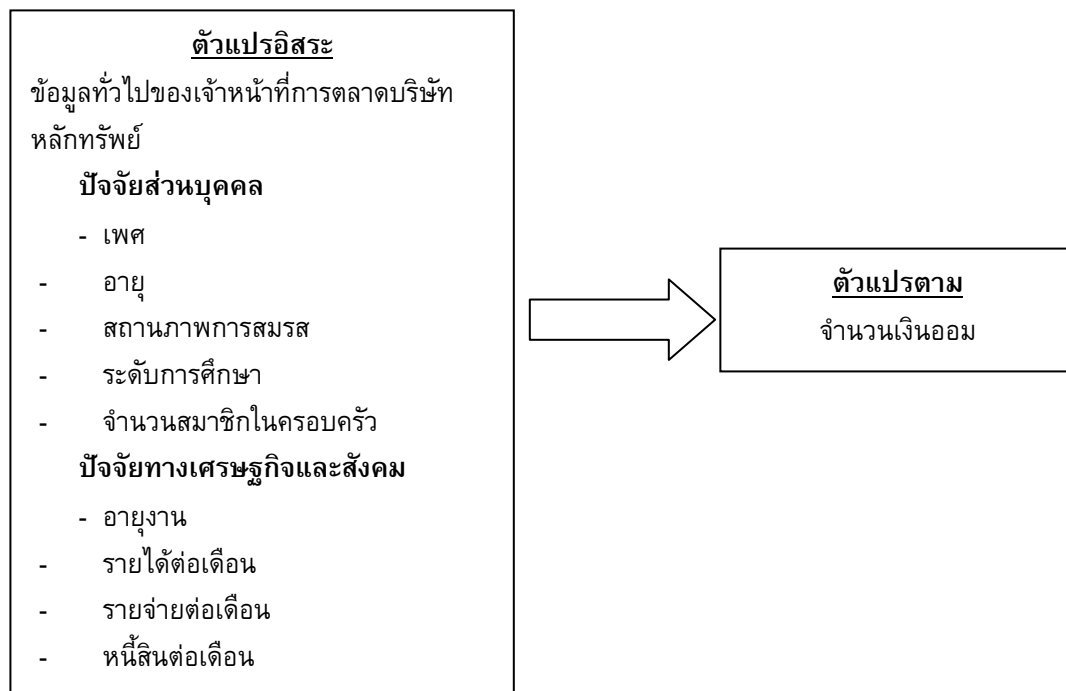
2. ตามความมุ่งหมายที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา คือ จำนวนเงินออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) สำหรับอธิบายความแตกต่างของตัวแปรเกี่ยวกับจำนวนเงินออมนรูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ในการออม ในการวิเคราะห์โดยใช้ Regression ในการหาความสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยพฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยพฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์
กรอบแนวคิดในการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ภาพประกอบที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ผลการวิจัย

พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์

พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัท จำแนกเป็น จำนวนเงินออมรูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ในการออม ซึ่งสามารถแบ่งวิเคราะห์ตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุงาน รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน โดยแสดงเป็นจำนวน ละค่าร้อยละ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. จำนวนเงินออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ จากการวิเคราะห์ผ่านข้อมูลส่วนบุคคล นั้น พบว่า เพศหญิงมีการออมและไม่ออมมากกว่าเพศชาย โดยที่มีผู้ไม่ออมจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.48 และผู้ที่ออมส่วนใหญ่ออมน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 26.96 ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี มีการออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพโสดมีผู้ออมและไม่ออมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ไม่ออมจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 และผู้ที่ออมเงินส่วนใหญ่ออมน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 42.03 ในขณะที่ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีผู้ออมและไม่ออมมากที่สุด โดยมีผู้ไม่ออมจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 และผู้ที่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 43.77 และเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 ในขณะที่ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน มีการออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 36.23 หากวิเคราะห์จากข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมแล้วพบว่า เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทที่มีอายุงานน้อยกว่า 10 ปี มีผู้ที่ไม่ออมและไม่ออมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ไม่ออมจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 และผู้ที่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีผู้ออมและไม่ออมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ไม่ออมจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 และมีผู้ที่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 28.16 ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีการออม 20,001 -30,000 บาท มากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 สำหรับผู้ที่มีรายจ่ายต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 และออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 31.88 และเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีผู้ออมและไม่ออมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ไม่ออมจำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 2.90 และผู้ที่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 37.39

2. รูปแบบการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ การวิเคราะห์รูปแบบการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ จำแนกเป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม การวิเคราะห์จากข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศหญิงมีผู้ที่ไม่ออมและไม่ออมมากกว่าเพศชาย โดยมีผู้ที่ไม่ออมจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.48 และมีผู้ออมเงินทั้งสองแบบ คือในสถาบันการเงิน และไม่ใช้สถาบันการเงิน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 29.86 ส่วนผู้ที่มีอายุ 31-40 มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 และมีการออมทั้งสองแบบ คือสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงิน มากที่สุด จำนวน 69 คิดเป็นร้อยละ 20 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี มีการออมในสถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.64 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพโสดมีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 และมีผู้ที่ออมเงินในสถาบันการเงินมากที่สุด 110 คน คิดเป็นร้อยละ 31.88 ส่วนผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน มีผู้ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 และเจ้าหน้าที่การตลาดที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน มีการออมทั้งสองแบบ คือในสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 103 คิดเป็นร้อยละ 29.86

และเมื่อวิเคราะห์ผ่านข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว พบว่าเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีอายุน้อยกว่า 10 ปี มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 25 คิดเป็นร้อยละ 7.25 และมีผู้ออมเงินในสถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุงาน 10-20 ปี มีการออมทั้งสองแบบ คือในสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.57 สำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 โดยที่มีผู้ที่ออมเงินในสถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.32 ในขณะที่ ผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ 20,000 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท ไปจนถึงผู้ที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีการออมทั้งสองแบบ คือทั้งในสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 54, 37 และ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.65, 10.72 และ 15.65 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีรายจ่ายต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 และผู้ที่มีรายจ่ายต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท มีการออมทั้งสองแบบ คือออมในสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 และเจ้าหน้าที่การตลาดที่มีหนี้สินต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท มีผู้ที่ไม่ออมมากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 และมีผู้ที่ออมเงินออมทั้งสองแบบ คือในสถาบันการเงินและไม่ใช้สถาบันการเงินมากที่สุด 123 คน คิดเป็นร้อยละ 35.65

สำหรับการออมในสถาบันการเงินส่วนใหญ่จะออมในรูปแบบของเงินฝากธนาคาร จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 84.3 รองลงมาคือออมในรูปแบบของการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต จำนวน 62 คิดเป็นร้อยละ 18.0 ออมในรูปแบบการซื้อกองทุนต่าง ๆ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ออมในรูปแบบของการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ออมในรูปแบบของสลากออมสินสลาก ธกส. จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ออมในรูปแบบของพันธบัตรรัฐบาล จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และการออมในหุ้นกู้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 นอกจากการออมในสถาบันการเงินแล้วยังมีการออมที่ไม่ใช้สถาบันการเงินอีกด้วย ซึ่งการออมที่ไม่ใช้สถาบันการเงินเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มักจะออมในรูปแบบของสินทรัพย์ การออมที่ไม่ใช้สถาบันการเงินของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ พบว่าส่วนใหญ่ออมในรูปแบบทองคำ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 46.61 รองลงมาออมในรูปแบบรถยนต์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 ออมในรูปแบบของการซื้อบ้าน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 รองลงมาออมในรูปแบบคอนโดมิเนียม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 และออมในรูปแบบที่ดินจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.24

3. วัตถุประสงค์ในการออมโดยทั่วไปพบว่าเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อไว้ใช้ในยามชราภาพ หรือเจ็บป่วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ส่วนวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการออม เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อหวังผลตอบแทน และเพื่อสินทรัพย์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 164, 253, 163 และ 168 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 47.54, 68.12, 47.25 และ 48.70 ตามลำดับในขณะที่ วัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ และวัตถุประสงค์ของการออม

หน่วย : คน (ร้อยละ)

วัตถุประสงค์ของการออม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เพื่อไว้ใช้ในยามชราภาพหรือเจ็บป่วย	169 (49.00)	93 (26.96)	79 (22.90)	4 (1.16)	0
เพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการออม	37 (10.72)	164 (47.54)	123 (35.65)	18 (5.22)	3 (0.87)
เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ	24 (6.96)	235 (68.12)	83 (24.06)	3 (0.87)	0
เพื่อหวังผลตอบแทน	84 (24.35)	163 (47.25)	93 (26.96)	5 (1.45)	0
เพื่อการศึกษา	10 (2.90)	70 (20.29)	120 (34.78)	103 (29.86)	42 (12.17)
เพื่อซื้อสินทรัพย์	82 (23.77)	168 (58.70)	76 (22.03)	14 (4.06)	5 (1.45)
อื่น ๆ	3 (0.87)	0	0	0	5 (1.45)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 9 ตัวแปร และเมื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงพบว่าตัวแปรอิสระเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ที่ 5 ตัวแปร คือ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

เมื่อพิจารณามีค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นดังกล่าว และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.804 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน ได้ประมาณร้อยละ 80.4 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.6 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

จากค่าสถิติ t แล้วพบว่า จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญของ t ของปัจจัย ที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่า คลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญของ t
(constant)	-9810.375	5105.257	-1.922	.056 ^{ns}
สถานภาพ (X ₃)	81.415	531.570	0.153	.878 ^{ns}
ระดับการศึกษา (X ₄)	.529	16.132	0.033	.974 ^{ns}
รายได้ต่อเดือน (X ₇)	2192.673	693.915	3.16	.002***
รายจ่ายต่อเดือน (X ₈)	604.977	312.966	1.933	.054*
หนี้สินต่อเดือน (X ₉)				
	R		.897	
	R Square		.804	
	Adjusted R Square		.801	
	Sig.F		.000	

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

จำนวนเงินออมของเจ้าหน้าที่การตลาดที่เป็นเพศหญิงมีการออมมากกว่าเพศชายเล็กน้อยอาจเนื่องมาจากลักษณะส่วนบุคคลของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันจึงทำให้แนวการปฏิบัติของบุคคลนั้น ๆ แตกต่างกัน ซึ่งอาจมีความวิตกกังวล หรือขาดความมั่นใจหรือมั่นคงจะสะท้อนไปยังแนวปฏิบัติ ทศนคติ โดยเพศหญิงมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงต้องการความมั่นคง จึงสะท้อนไปว่าการออมการออมจึงออกมามีมากกว่าเพศชาย

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่อายุน้อย 30 ปี มีการอมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่อายุน้อยกว่า 30 ปี และเมื่ออายุน้อยระยะเวลาการทำงานน้อยกว่าจึงมีรายได้น้อยไปตามด้วยดังนั้นผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จึงมีความสามารถในการออมต่ำกว่า 10,000 บาท

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีสถานภาพโสดมีจำนวนเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ซึ่ง [1-4] ได้ระบุว่า การมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว ผู้ที่มีการรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้กลุ่มดังกล่าวจำเป็นต้องออมมากขึ้นเพื่อเป็นการสะสมความมั่งคั่งและมั่นคงให้รายได้ที่แน่นอนระยะยาว ดังนั้นผู้ที่มีสถานภาพโสดจึงมีการอมน้อยกว่า 10,000 บาท มาก ที่สุด ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีสถานภาพโสด บางคนจะมีรายได้สูงขึ้นตามสภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนและมีค่าคอมมิชชั่นเป็นจำนวนมากแล้วต่อเนื่องจากเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีสถานภาพโสดจะใช้จ่ายเงินคนเดียวโดยไม่ได้รับผิดชอบต่อครอบครัวดังนั้นผู้ที่เป็นโสดเหล่านั้นน่าจะอาจใช้จ่ายเงินไปเพื่อซื้อความสุขของตนเองโดยขาดการยั้งคิดเนื่องจากคนโสดจะไม่มีภาระผูกพัน

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีจำนวนเงินออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีจำนวนเงินออมในช่วง 10,000-20,000 บาท มากที่สุด เนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทอาจจะมีความคาดหวังในเรื่องผลตอบแทนที่สูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งอธิบายได้จากรูปแบบการออมตามสัดส่วนแล้วเจ้าหน้าที่การตลาดที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีการออมทั้งในสถาบันการเงินไม่ใช่สถาบันการเงิน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการคาดหวังผลตอบแทนและมีการกระจายการออมในสินทรัพย์ต่างๆ ด้วย [5]

เจ้าหน้าที่การตลาดที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน มีการออมน้อยกว่า 10,000 บาท โดยที่มีการออมทั้งสองแบบ คือในสถาบันการเงินไม่ใช่สถาบันการเงินมากที่สุด ซึ่งการที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีการออมมากที่สุดนั้นอาจเกิดจากการที่บุคคลมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลรับผิดชอบ ทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการออมมากขึ้นเพื่อเป็นการสะสมความมั่งคั่ง และมั่นคง สอดคล้องกับ [1-4],[6] ที่บอกว่า การมีครอบครัว ทำให้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงต้องมีการออมเพื่อเป็นการสะสมความมั่งคั่งให้กับครอบครัว แต่ในขณะที่ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกที่มากกว่า 6 คนนั้น ทำให้มีการออมน้อยลงเพราะมีการดูแลเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่มากเกินไปทำให้รายได้ที่ได้มามีเหลือไว้สำหรับการออมน้อยลง

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีจำนวนเงินออมน้อยกว่า 10,000 บาท และออมในสถาบันการเงินมากที่สุด เนื่องจากว่าผู้ที่มีรายได้น้อยเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วก็จะเหลือเงินไว้เก็บออมน้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ [1-6]

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีรายจ่ายต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีการออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่มีรายจ่าย 10,000 – 20,000 บาท มีจำนวนเงินออมโดยเฉลี่ยแล้วมากกว่าผู้ที่มีรายจ่ายน้อยกว่า และมีการออมในสถาบันการเงินมากที่สุดในขณะที่เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีรายจ่าย 10,000 – 20,000 บาท เลือกที่จะออมทั้งสองอย่างคือในสถาบันการเงิน และไม่ใช่สถาบันการเงินมากที่สุด อาจจะเนื่องจากว่าผู้ที่มีรายจ่ายน้อยเพราะรายได้ต่อเดือนน้อย และผู้ที่มีรายจ่ายสูงกว่าก็อาจจะมียาได้ต่อเดือนสูงกว่า ดังนั้นจึงมีเงินเหลือไว้เก็บออมได้

เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีจำนวนเงินออมน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด และมีการออมทั้งในสถาบันการเงินและไม่ใช่สถาบันการเงิน (ทั้งสองอย่าง) มากที่สุด ผู้ที่มีหนี้สินน้อย ก็ย่อมหมายความว่ารายได้น้อยตามไปด้วยจึงจะสามารถก่อหนี้และชำระหนี้ได้แค่ระดับน้อยๆ เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเทศน์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มั่นประเสริฐ ในเรื่อง ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย ที่ว่าหากผู้ที่มีงานทำต้องกู้ยืมเงินก็มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นผู้ไม่ออมเงิน และสอดคล้องตามแนวคิดของพฤติกรรมการบริโภคข้ามเวลา (Intel-temporal Consumption) ที่ว่าบุคคลจะเลือกบริโภคในปัจจุบันหรือเลือกที่จะบริโภคในอนาคต ซึ่งถ้าหากว่าผู้บริโภคเลือกที่จะบริโภคในอนาคตมากขึ้น ผู้บริโภคจะต้องลดการบริโภคในปัจจุบันลง แล้วก็เก็บออมเงินนำไปลงทุนหรือให้สินเชื่อเพื่อก่อให้เกิดดอกออกผลสำหรับการบริโภคในอนาคต ซึ่งถ้าหากผู้บริโภคจะมีฐานะ เป็นผู้กู้ แต่ถ้าหากผู้บริโภคในปัจจุบันมากกว่า ที่จะบริโภคในอนาคต ก็จะมีฐานะเป็นผู้กู้ การบริโภคนั้นผู้บริโภคจะเลือกการบริโภคในปัจจุบัน หรือจะเลือกที่จะบริโภคในอนาคตเพื่อให้ได้ความพอใจสูงสุดเท่าที่จะทำได้ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ ซึ่งงบประมาณตลอดช่วงอายุ (ชยันต์ ตันติวิศตการ. 2550: 77)

วัตถุประสงค์ในการออมโดยรวมแล้ว เจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์มีการออมเพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการออม เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อหวังผลตอบแทน และเพื่อซื้อสินทรัพย์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการออมเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์เป็นอาชีพที่มีโอกาสที่จะทำรายได้ต่อเดือนได้สูงกว่าอาชีพอื่นๆ โดยที่ไม่จำกัดอายุและ

ประสบการณ์ ซึ่งการที่มีรายได้สูงนั้นต้องเสียภาษีในระดับสูงด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมีการออมในสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมรดกหย่อนภาษีได้ [5],[7] ในส่วนของการออมไว้เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพนั้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเจ้าหน้าที่การตลาดมีรายได้ และงานที่ไม่แน่นอนดังนั้นจึงต้องมีการออมเพื่อเป็นเงินสำรองไว้ประกอบอาชีพที่สองรองจากการทำงานในอาชีพหลักทรัพย์ การที่เจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์มีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารต่าง ๆ ทางการเงิน และข่าวอื่น ๆ ดังนั้นจึงมีความใกล้ชิดกับข้อมูลทำให้รู้ช่องทาง การออมและการลงทุนต่าง ๆ และสามารถวิเคราะห์แนวโน้มต่าง ๆ ได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์บางคนจึงเลือกออมที่มีผลตอบแทนให้ตรงกับความต้องการของตนเอง และการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์นั้น บุคคลแต่ละคนมีความอยากที่จะได้สิ่งของต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ ทั้งที่มีค่าและไม่มีค่า ดังนั้นจึงมีการออมเพื่อไว้ซื้อสินทรัพย์อยู่ในระดับมากด้วย [5],[7]

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มี 5 ปัจจัย ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังสมการการออม คือ

$$S = -9726.141 + 2211.538X_3 + 611.692X_4 + 0.604X_7 - 0.363X_8 - 0.743X_9$$

สถานภาพของ (X_3) มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ส่งผลทำให้การออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่การตลาดที่มีสถานภาพสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกทางนั้นมีการระบับผิดชอบในครอบครัวหรือบุตรแล้วดังนั้นการที่เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพดังกล่าวต้องออมเงินไว้เป็นหลักประกันความมั่นคงของตนเองและครอบครัว สอดคล้องการศึกษาของ [1-4] ที่ว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการดำรงชีวิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจออมเงินในระยะยาว ได้แก่ การหย่าร้าง ซึ่งกรณีที่ผู้มีงานทำอยู่ในสถานะสมรส หรือหย่าร้าง จะมีแนวโน้มในการตัดสินใจออมระยะยาวในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด เพราะสถานภาพดังกล่าวอาจจะประสบปัญหาทางการเงินยามชราภาพดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่จะออมมากขึ้น

ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีผลต่อการออมในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการศึกษาส่งผลให้เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีความคิดที่รอบคอบขึ้น และการศึกษาที่มีผลทำให้รายได้มากขึ้นตามวุฒิการศึกษา และออมต่าง ๆ มีความซับซ้อน ผู้ที่มีระดับการศึกษาจึงมีความรู้ในการออมและการลงทุนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา [5],[7] พบว่าระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีขนาดออมและการลงทุนมากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาตรี

รายได้ต่อเดือนของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ มีผลต่อการออมในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยของผู้วิจัยพบว่าผู้มีค่าแนวโน้มเพียงหน่วยสุดท้ายในการออมเท่ากับ 0.604 หมายความว่าถ้าหากเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์มีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีการออมเพิ่มขึ้น 0.604 บาทแสดงให้เห็นว่า ถ้าหากมีรายได้มาก ก็จะออมมาก ถ้าหากมีรายได้น้อยก็มีแนวโน้มที่จะอมน้อยตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ของ [7] ที่พบว่า เงินเดือนหรือค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา โบนัส และรายได้อื่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมของกลุ่มตัวอย่างในทางบวก [5] ซึ่งพบว่ารายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม

รายจ่ายต่อเดือนของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ มีผลต่อการออมในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือผู้ที่มีรายจ่ายมากจำนวนเงินออมก็จะ

น้อยลง และสอดคล้องกับการศึกษาของ [1-4] พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือน

หนี้สินต่อเดือนของเจ้าหน้าที่การการตลาดบริษัทหลักทรัพย์ มีผลต่อการออมในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือผู้ที่หนี้สินมีแนวโน้มที่จะออมลดลง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่การตลาดมีรายได้ที่ไม่สม่ำเสมอในช่วงเวลาที่ภาวะการณ์ซื้อขายหลักทรัพย์ไม่ค่อยดีนัก ลูกค้ำที่เป็นนักลงทุนก็จะทำการซื้อขายหลักทรัพย์น้อยลงจึงทำให้เจ้าหน้าที่การตลาดขาดรายได้ไป จะเห็นว่ารายได้ที่เจ้าหน้าที่การตลาดได้รับจะขึ้น ๆ ลง ๆ ตามสภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์นั่นเอง และในช่วงไม่ติดังกล่าวรายได้ของเจ้าหน้าที่การตลาดก็จะขาดหายไป ในขณะที่รายได้ลดลงมานี้เองที่เจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์จึงต้องการกู้ยืมเพื่อนำมาบริโภคก่อนอาจจะรูดบัตรเครดิต หรือกู้สินเชื่อส่วนบุคคลต่าง ๆ ซึ่งการก่อหนี้นี้เองที่ทำให้การออมลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ [1-6] พบว่า หนี้สินมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการออมในรูปของตัวเงินของครัวเรือนเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. พฤติกรรมของการออมเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์นั้นพบว่าส่วนใหญ่ออมในสถาบันการเงิน และจำนวนเงินออมส่วนใหญ่น้อยกว่า 10,000 บาท โดยที่วัตถุประสงค์ของการออมของกลุ่มประชากรดังกล่าวแล้วคือเพื่อการชราภาพและเจ็บป่วยจะเห็นว่าผู้ออมยังมีความต้องการที่จะออมในระยะยาว แต่จำนวนเงินออมของผู้ออมยังต่ำอยู่ ดังนั้นควรจะหามาตรการในการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้นโดยอาจจะด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์จากการออมเหล่านี้เพิ่มขึ้นเพื่อจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้มีความต้องการออมเพิ่มขึ้น

2. ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (MPS) ของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้คือ 0.604 ซึ่งเป็นค่าที่ค่อนข้างสูง และบ่งบอกว่ากลุ่มประชากรกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะออมสูง ดังนั้น สถาบันการเงินที่มีความต้องการจะระดมเงินออม ควรจะมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน หรือควรหามาตรการส่งเสริมต่าง ๆ ออกมาเพื่อดึงความสนใจของการออมของประชากรกลุ่มนี้ให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] นรุตม์ พนมมาศ. (2550). การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่กำหนดการออมของข้าราชการสังกัดกองทัพบก จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระ.(เศรษฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- [2] พิรัชฐ์ บุญรักษ์. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ.(เศรษฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [3] เรขา ธนนาทนะชน. (2551). รูปแบบการบริโภคและการออมข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. ค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [4] วิมลรัตน์ สุวรรณชัยง. (2550). การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและการออมของบุคลากรสังกัดโรงพยาบาลกลาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (เศรษฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] วิรินีย์ พุกนันทน์. (2549). การวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพฤติกรรมการออมของพนักงานที่มีต่อกองทุนสำรอง

เลี้ยงชีพพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). งานวิจัยเฉพาะเรื่อง
(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- [6] ศิริวรรณ หนูกลิ่น. (2551). การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของข้าราชการส่วนภูมิภาคและ
ข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระนอง. การค้นคว้าแบบอิสระ.(เศรษฐศาสตร์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

- [7] ศิริอรุณ อนันตวิรุพท์. (2550). พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการ
เอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-189: การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหาร
ระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย**

**THE ANALYSIS OF COST TO EFFECTIVENESS OF THE TRAINING SESSION FOR THE
MIDDLE EXECUTIVES OF MINISTRY OF INTERIOR**

ราชันย์ ชุณหัต

Rechan Soonhua

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารรายงานทางวิชาการ เอกสารโครงการฝึกอบรม และข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้บังคับบัญชา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของประชากรกลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test)

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลจากผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม มีค่าระดับความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.55) และหลังการฝึกอบรม มีค่าระดับความสามารถอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75) การวิเคราะห์ประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาโดยรวมก่อนการฝึกอบรมโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.76) ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92 และ 3.88 ตามลำดับ) และด้านความรู้ ทักษะและความสามารถมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.48) และหลังการฝึกอบรมมีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.42) โดยทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก ประกอบด้วยด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.34) ตามลำดับ การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการทดสอบกับการประเมินของผู้บังคับบัญชาด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชามีระดับประสิทธิผลสูงกว่าจากผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมจากผลการทดสอบ มีค่าเท่ากับ 2,916.62 บาท อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยรวม มีค่าเท่ากับ 4,168.94 บาท และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล เท่ากับ 3,231.97 บาท ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลเท่ากับ 4,943.18 บาท ด้านพฤติกรรม

ในการปฏิบัติงานมีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลเท่ากับ 4,805.87 บาท หมายความว่า ในการดำเนินการฝึกอบรมหากต้องการให้ระดับประสิทธิผลเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นในแต่ละด้านตามผลการวิเคราะห์ดังนี้ จากผลการทดสอบ เป็นเงิน 2,816.62 บาท จากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยรวม เป็นเงิน 4,168.94 บาท ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ เป็นเงิน 3,231.97 บาท ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน เป็นเงิน 4,943.18 บาท และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน เป็นเงิน 4,805.87 บาท

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของการฝึกอบรม

Abstract

This research study aims to analyze the capital and the effectiveness of the training session, of Prince Damrongrajanuphab Institute of Research and Development, Office of the Permanent Secretary for Interior, for the middle executives of Ministry of Interior (version 21) of the fiscal year 2009. The reference sources used for this study are divided into 2 different sources which are educational documents and reports, training session documents and Personal Information from trainees and commanders. Tools used to collect data and information were questionnaires and data recording forms. This research study consists of the analysis of target groups' status, the cost analysis for the training, the analysis of test result of trainees' knowledge and skills before the training session (Pre-test) and after (Post-test). The analysis of commanders' assessment towards effectiveness of the training program for knowledge and skills on working conditions and behaviors, Comparison of training efficiency and The ration study of cost to training effectiveness.

The study shows the performance of trainees' from test results before the training session at middle level (average = 2.55) and after the training session at much higher level (average = 3.75). It also indicates the commanders' analysis towards the training efficiency that before the training session the overall performance was at high level (average = 3.76), the operational behavior and the conditions of work were at high level (average = 3.92 and 3.88 in order). And the opinion towards knowledge, skills and abilities of trainees' was at middle level (average = 3.48). Nonetheless, after the training session the commanders' evaluation has risen. The overall performance is at higher lever (average = 4.42), the operational behavior, the conditions of work and the knowledge, skills and abilities have also risen to the higher level (average = 4.50, 4.44 and 4.34 in order). The efficiency comparison of test results to commanders' opinions shows that the latter has more effectiveness than the test results. The ratio study of the cost to the training effectiveness from the test results values at 2,916.62 THB. The ratio of cost to training effectiveness from the commanders' assessment values at 4,168.94 THB. Moreover, when analyzed each point separately, the ratio of cost to efficiency values at 3,231.97 THB in the knowledge, skills and abilities point, at 4,943.18 THB in the conditions of work point and at 4,805.87 THB in operational behavior. This means that, in the process of training, in order to add up 1 more score to 1 trainee the cost of the training session will be risen up in each points according to the study as followed; from the test result the training costs 2,916.62 THB, from the overall assessment of the commanders' the

training costs 4,168.94 THB. For the knowledge, skills and abilities point the training costs 3,231.97 THB. For the conditions of work point it costs 4,943.18 THB and for the operational behavior the training will cost 4,805.87 THB.

Keyword : the efficiency of training course

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สามารถทำได้ในหลายรูปแบบด้วยเช่นกัน เช่น การลงทุนในการศึกษา (Education) จะช่วยให้มนุษย์มีความรู้เพิ่มขึ้น การลงทุนในการฝึกอบรม (Training) เป็นการเพิ่มความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะและฝีมือ โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและวิทยาการที่สมัยใหม่โดยตรง ในการตัดสินใจลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ผู้ที่มีอำนาจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจจะต้องพิจารณาเลือกโครงการลงทุนที่ให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุด หรือถ้าโครงการต่างๆ นั้นไม่ให้ประโยชน์สูงสุด ก็ควรจะเรียงลำดับโครงการต่างๆ ตามความสำคัญก่อนหลัง ซึ่งจะทำให้ทราบว่าภายใต้สภาวะความจำกัดทางทรัพยากร ควรจะเลือกลงทุนในโครงการใดก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

กระทรวงมหาดไทย โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้บริหารระดับกลางเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญขององค์กร เป็นผู้ขับเคลื่อนกลไกการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่เชื่อมโยงและถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) เพื่อให้สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและบรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ขององค์กร ทั้งระดับหน่วยงาน จึงได้จัดทำ “โครงการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ และเกิดค่านิยม มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานในองค์กร/หน่วยงาน เกิดผลสัมฤทธิ์ประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงได้เกิดคำถามในการวิจัยครั้งนี้ว่า ในการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 ของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการนี้หรือไม่ การลงทุนเงินงบประมาณและประสิทธิผลที่ได้จากการลงทุนของโครงการเป็นเช่นไร มีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพียงไร ระหว่างเงินทุนที่ใช้และประสิทธิผลที่ได้ ผลการวิจัยจะได้ใช้ประกอบการพิจารณาเลือกใช้เงินงบประมาณ (ทุน) ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 12 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม – 15 กรกฎาคม 2552 รวมจำนวน 70 คน และผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 70 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และรอเก็บคืนหลังจากตอบแบบสอบถามเสร็จ และบางส่วนส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาตอบแบบสอบถามและส่งคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยในส่วนของแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด จำนวน 70 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ รวมทั้งสิ้น 70 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.57

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบบันทึกและแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบ Checklist เกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาแปลความหมายในเกณฑ์การวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 85) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	การฝึกอบรมมีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	การฝึกอบรมมีประสิทธิผลในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	การฝึกอบรมมีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	การฝึกอบรมมีประสิทธิผลในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	การฝึกอบรมมีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของการฝึกอบรมจากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นการศึกษาประสิทธิผลของการฝึกอบรมในด้านการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ได้ทำการอบรม และศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลจากการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาที่ได้ทำการฝึกอบรม และการพัฒนาความสามารถ ทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งของผู้บังคับบัญชา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมจากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลจากการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาด้านวิชาการที่ได้ทำการฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งวิเคราะห์อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมโดยรวม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและการกระจายของ ตัวแปรต่าง ๆ โดยการรวบรวมความถี่แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) เป็นการหาตัวกลางเลขคณิตของข้อมูลที่ใช้แจกแจงความถี่
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายโดยใช้สูตรของชูศรีวงศ์รัตน์ (2541 : 35)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยใช้สูตร (Cronbach, Lee J. 1970 : 161)
3. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรวมของการฝึกอบรม (Total cost : TC) เป็นผลรวมของค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินที่ใช้ในการดำเนินการจัดฝึกอบรม ประกอบด้วย ค่าวิทยากร ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
4. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการฝึกอบรมสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากผลของการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
5. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาที่ได้ทำการฝึกอบรม และการพัฒนาความสามารถ ทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน
6. การวิเคราะห์อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรม ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม หาดด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น จากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test) และจากการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาความรู้

ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาการที่ได้ทำการฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ ความสามารถ รวมทั้งการปรับเปลี่ยน
คุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดย
ผู้บังคับบัญชา

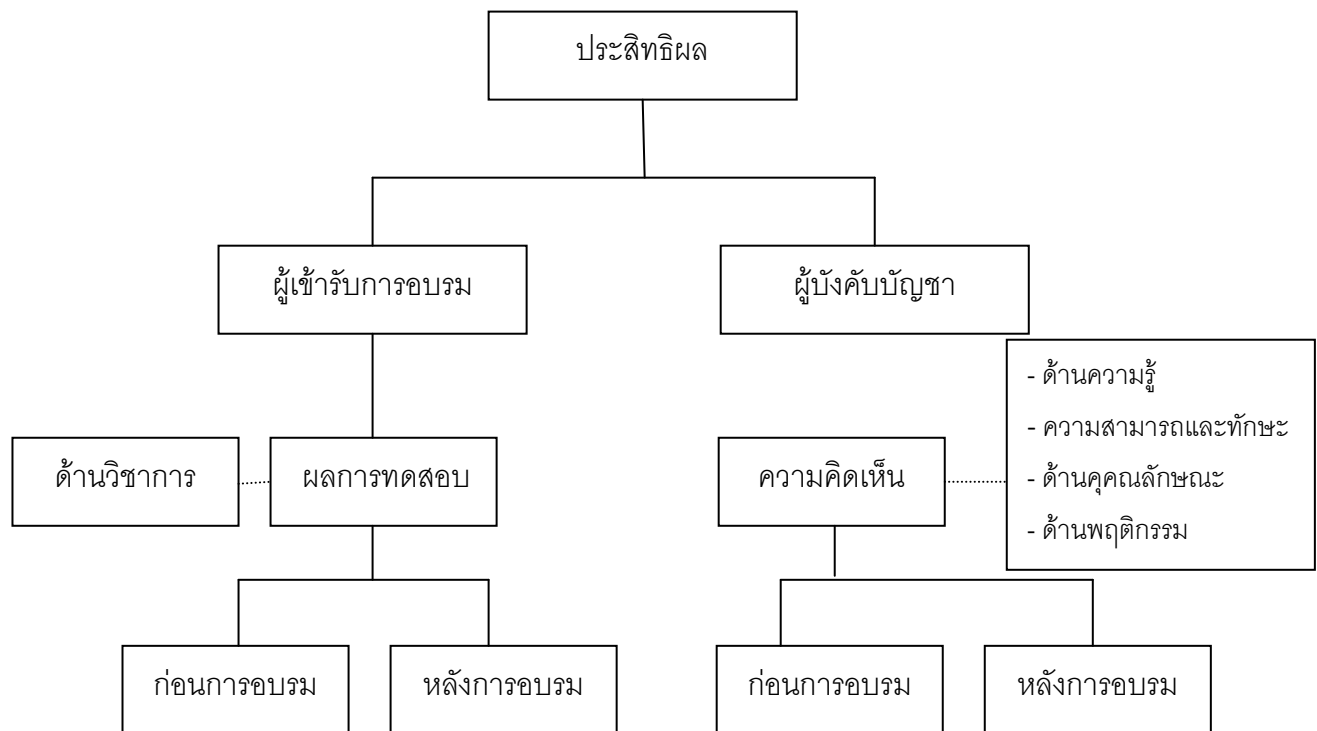
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง
ของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดในการ
วิจัยดังนี้

$$\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อประสิทธิผล} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของโครงการ}}{\text{ผลต่างค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินและการทดสอบ}}$$

ภาพประกอบที่ 1 การคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อประสิทธิผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นการพิจารณาจากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังจากการฝึกอบรม (Post-test) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และจากการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาการที่ได้ทำการฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานและด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเป็นเพศหญิง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมาผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 อายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 52.86 รองลงมามีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปี ถึง 20 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 และมีอายุราชการน้อยกว่า 15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.85 และต้นสังกัดของผู้รับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 รองลงมาเป็นข้าราชการจากส่วนราชการอื่น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.29

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบประสิทธิผลของการฝึกอบรมจากผลการทดสอบกับการประเมินของผู้บังคับบัญชา และระดับความก้าวหน้า

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม			หลังการฝึกอบรม			ระดับความก้าวหน้า	
	\bar{x}	S.D	ระดับประสิทธิผล	\bar{x}	S.D	ระดับประสิทธิผล	\bar{x}	S.D
คะแนนผลการทดสอบ	2.55	0.30	ปานกลาง	3.75	0.25	มาก	1.20	.85
ผลการประเมินความคิดเห็น	3.48	0.51	ปานกลาง	4.34	0.42	มาก	0.86	0.61
รวม	3.02	0.66	ปานกลาง	4.05	0.42	มาก	1.03	0.24

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนเพิ่มขึ้นจากผลการทดสอบ และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม		หลังการฝึกอบรม		คะแนนเพิ่มขึ้น		อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล (หน่วย : บาท)
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
คะแนนผลทดสอบ	50.98	5.93	75.02	6.98	24.04	8.49	2,916.62

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนเพิ่มขึ้น จากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลโดยรวมและรายด้าน

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม		หลังการฝึกอบรม		คะแนนเพิ่มขึ้น		อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล (หน่วย : บาท)
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
1. ด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ	69.72	10.36	86.85	8.53	17.13	7.78	3,231.97
2. ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	77.64	9.62	88.84	8.55	11.20	7.96	4,943.18
3. ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน	78.53	10.99	90.05	8.79	11.52	9.25	4,805.87
รวม	75.30	9.35	88.58	7.82	13.28	7.51	4,168.94

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งศึกษาวิเคราะห์จากการดำเนินการ “โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการฝึกอบรม

1.1 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จากข้อมูลผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) เมื่อจบหลักสูตรการฝึกอบรม พบว่า คะแนนผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) มีคะแนนสูงสุด เท่ากับ 62.50 คะแนน และคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 35.00 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับ 50.98 คะแนน และมีค่าคะแนนความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 24.98 คะแนน มีค่าระดับความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.55) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 87.48 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 58.72 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังฝึกอบรม เท่ากับ 75.02 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความก้าวหน้า = 24.04 คะแนน มีค่าระดับความสามารถอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75) จึงอาจสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ว่า จากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) ทำให้ทราบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในเนื้อหาวิชาการมากขึ้นกว่าเดิม จากระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.55) เป็นระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ [9] ที่พบว่า การศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารงานที่ดิระดับสูง รุ่นที่ 19 ของกรมที่ดิน มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อการได้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ว่า ความรู้ตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ผลการฝึกอบรมตามหลักสูตรสามารถพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมในด้านความรู้ ทักษะและ

ความสามารถ ให้มีระดับความสามารถ/ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานได้มากขึ้น ทำให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ได้กำหนดไว้ [2]

1.2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาในการประเมินระดับความสามารถ/ประสิทธิผลการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 โดยรวมและรายด้าน พบว่าก่อนการฝึกอบรมโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92 และ 3.88 ตามลำดับ) และด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.48) และหลังการฝึกอบรม มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมากประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน สรุปผลการศึกษาวิจัยได้ว่า จากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำให้ทราบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในเนื้อหาวิชาการมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาต้นพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานสูงขึ้น โดยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม (จากค่าเฉลี่ย = 3.76 เป็นค่าเฉลี่ย = 4.42) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ [7] ที่มีผลการวิจัยสรุปว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทางการบริหารเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และมีผลให้พฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก และอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 สามารถพัฒนาความรู้ เพิ่มทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน และเมื่อจบหลักสูตรการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการปรับเปลี่ยนทางด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงถือได้ว่าการฝึกอบรมตามหลักสูตรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ได้กำหนดไว้ [1],[8]

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการฝึกอบรมจากผลการทดสอบกับการประเมินของผู้บังคับบัญชา ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบด้านความรู้ ทักษะและความสามารถและการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ในการประเมินระดับความสามารถ/ประสิทธิผลจากการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ พบว่า ก่อนการฝึกอบรม ผลการทดสอบและผลการประเมินผลจากความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.02) โดยผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชามีระดับประสิทธิผลสูงกว่า ผลการทดสอบ (Pre-test) (ค่าเฉลี่ย = 3.48 และ 2.55 ตามลำดับ) และภายหลังการฝึกอบรม พบว่า ผลการทดสอบและผลการประเมินผลจากความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05) โดยผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชามีประสิทธิผลสูงกว่าผลการทดสอบ (Post-test) (ค่าเฉลี่ย = 4.34 และ 3.75 ตามลำดับ) จึงอาจสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ว่า การฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 [5],[6],[7] ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในเนื้อหาวิชาการมากขึ้นรวมทั้งทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนทั้งด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานในทิศทางที่ดีกว่าเดิม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการของการฝึกอบรมโดยทั่วไป [1],[4],[8] คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะหรือความชำนาญ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

2. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของการดำเนินโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 พบว่า ได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณทั้งสิ้น 3,875,450.74 บาท มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 70 คน เฉลี่ยค่าใช้จ่าย คนละ 55,363.58 บาท และจากผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการฝึกอบรม ซึ่งได้วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมและจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาในด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน จึงแยกการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลจากการฝึกอบรมจากผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ค่าคะแนนผลการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม พบว่า มีค่าคะแนนความก้าวหน้าเพิ่มสูงขึ้น เท่ากับ 24.04 คะแนน ซึ่งสามารถคำนวณอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลได้ เท่ากับ 2,916.62 บาท หมายความว่า ในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาด้านความรู้ ทักษะและความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้มีคะแนนเพิ่มขึ้นจากเดิม 1 คะแนน จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น เป็นเงิน 2,916.62 บาท ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน [5]

2.2 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลจากการฝึกอบรมจากผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรม โดยรวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีค่าผลคะแนนเพิ่มขึ้น = 13.28 คะแนน ซึ่งสามารถคำนวณอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล = 4,168.94 บาท หมายความว่า ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมโดยรวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ที่มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น = 4,168.94 บาท ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมโดยรวมในด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีค่าผลคะแนนเพิ่มขึ้น = 17.13 คะแนน มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล = 3,231.97 บาท หมายความว่า ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ที่มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น = 3,231.97 บาท ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน และค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน มีค่าผลคะแนนเพิ่มขึ้น = 11.20 คะแนน มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล = 4,943.18 บาท หมายความว่า ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมด้านคุณลักษณะในการปฏิบัติงานที่มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น = 4,943.18 บาท ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน และค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ก่อนการฝึกอบรม มีค่าผลคะแนนเพิ่มขึ้น = 11.52 คะแนน มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล = 4,805.87 บาท หมายความว่า ค่าคะแนนจากผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการฝึกอบรมด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ที่มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น = 4,805.87 บาท ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน [2],[9]

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลดังกล่าวข้างต้น ไม่อาจกล่าวได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการฝึกอบรมโดยรวมเพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน ให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณลักษณะในการปฏิบัติงานในทิศทางที่ดี

กว่าเดิม โดยให้มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเพิ่มขึ้นจากเดิม 1 คะแนน จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น เป็นเงิน 4,168.94 บาท ค่าใช้จ่ายนี้จะถือว่าคุ้มค่ากับประสิทธิผลที่ได้รับหรือไม่อย่างไร ชั้นนี้จึงไม่สามารถชี้วัดได้ เนื่องจากในการศึกษายังไม่พบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ทำให้ไม่สามารถหาเกณฑ์มาเปรียบเทียบได้ รวมทั้งไม่สามารถเปรียบเทียบกับโครงการฝึกอบรมในหลักสูตรเดียวกันก่อนหน้านี้ เนื่องจากยังไม่พบว่ามีการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผลของโครงการรุ่นก่อน ๆ ไว้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามจากการศึกษา [9] พบว่า ได้ประมาณการค่าใช้จ่ายโครงการไว้ทั้งสิ้น เป็นเงิน 3,960,000 บาท เฉลี่ยต่อคนเป็นเงิน 56,571.42 บาท ในขณะที่ค่าใช้จ่ายจริงของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 รวมเป็นเงิน 3,875,450.74 บาท เฉลี่ยต่อคนเป็นเงิน 55,363.58 บาท ค่าใช้จ่ายจริงจึงน้อยกว่าค่าประมาณการเป็นเงิน 84,849.26 บาท เฉลี่ยต่อคนน้อยกว่าค่าประมาณการ เป็นเงิน 1,202.84 บาท

3. การประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บังคับบัญชา

จากการประมวลความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) รุ่นที่ 21 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะเพิ่มการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรมทั้งในเรื่องวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ในการเดินทาง การใช้ชีวิตร่วมกัน และเพิ่มความสามัคคี รวมทั้งเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของผู้เข้ารับการอบรม รองลงมา เห็นว่า ควรขยายโอกาสให้กับข้าราชการจากหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมฝึกอบรมมากขึ้น [5],[9] นอกจากนี้ เห็นว่า ควรจัดให้มีการอบรมตามโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาบุคลากร ควรปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวโน้มของโลกอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรหาระยะเวลาการฝึกอบรมและเพิ่มหลักสูตรให้สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ วิทยากรในการฝึกอบรมควรให้มีความหลากหลาย ควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง ในบางวิชาเช่นการบริหารความเสี่ยงต้องฝึกปฏิบัติควรให้เวลาอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ควรเพิ่มกิจกรรมในการศึกษาดูงานและกิจกรรมระหว่างกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น [1],[4],[6],[8] ควรนำผลการประเมินในการฝึกอบรมตามหลักสูตรไปใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนระดับในตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างจริงจังตามลำดับ การประเมินเช่นเดียวกับการฝึกอบรมหลักสูตรโรงเรียนนายอำเภอ เป็นต้น และเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้น [2] และมีประโยชน์ในการเสริมสร้างพัฒนาประสิทธิภาพข้าราชการ จึงควรขยายโครงการไปสู่ระดับปฏิบัติการหรือชำนาญงานด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยรวมของผู้บังคับบัญชา เห็นว่า โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย เป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ สามารถพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ พัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ส่วนราชการอื่นๆ ส่งข้าราชการเข้าร่วมรับการฝึกอบรมมากขึ้น [9] และจัดเป็นโครงการฝึกอบรมที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย สามารถพัฒนาศักยภาพผู้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ พัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น และถือเป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่จำเป็นสำหรับข้าราชการที่จะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางในอนาคต จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต้องจัดให้มีโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ต่อไป

2. ภายหลังจากฝึกอบรมจบหลักสูตรแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยการทดสอบความรู้ ทักษะและความสามารถ ในเนื้อหาวิชาที่ได้ทำการฝึกอบรม รวมทั้งให้ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม ทำการประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

3. ควรใช้ผลการทดสอบความรู้หรือผลการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรไปใช้ประกอบการบริหารงานบุคคลของส่วนราชการ เช่น ใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนระดับขั้นแต่งตั้งในระดับที่สูงขึ้นอย่างจริงจังและเป็นไปตามลำดับผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตระหนักในความสำคัญ มีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการรับการฝึกอบรมหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

4. ในส่วนของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย (บ.มท.) ควรเพิ่มการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรมทั้งในเรื่องวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ในการเดินทาง การใช้ชีวิตร่วมกัน และเพิ่มความสามัคคี รวมทั้งเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งเห็นควรขยายโอกาสให้กับข้าราชการจากหน่วยงานอื่น ๆ เข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรนี้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กริช อัมโภชน. (2531). *การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม*. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงาน ฝึกอบรม. สำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 2.
- [2] กฤตยา บัวงาม. (2546). *ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน กรณีศึกษา บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)*. ปริญญาานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [3] กิตติพร รอดรุ่งเรือง. (2545). *การวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลของต้นทุนในการจัดฝึกอบรมโครงการเผยแพร่ความรู้แก่ประกันสังคม*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (วิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2540). *เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารทรัพยากรมนุษย์สู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : ไตเรคมาร์เก็ตติ้ง ซอร์วิส.
- [5] จินตนา พิงเจริญพงศ์. (2540). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อโครงการอบรมนักลงทุนรุ่นใหม่ ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [6] จีรารัตน พันธุ์ประภา; และวาสิณี พุกจินดา. (2547). *การประเมินผลโครงการฝึกอบรม หลักสูตร "การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ใน เอกสารทางวิชาการสารสำนักสุศาสตร์สัตว์และสุขอนามย์ ที่ 2, 2(2) : หน้า 61-95.*

- [7] โฉมเพ็ญ สนธยานนท์. (2527). การติดตามประเมินผลการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาระดับกลาง หลักสูตรการบริหารงานเพื่อพัฒนาองค์การของโรงงานยาสูบ. วิทยานิพนธ์ รัช.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [8] ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2539). คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ : การจัดดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- [9] ชีรพัฒน์ พิเชษฐวงศ์. (2546). ประสิทธิภาพการศึกษอบรมหลักสูตรนักบริหารงานที่ดินระดับสูง รุ่นที่ 19 ประจำปี พ.ศ. 2545 ของกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ รัช.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-190: การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน
กรณีศึกษา : พนักงานบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)**

**APPLICATION OF THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY TO DAILY LIVING
AND WORKING: A CASE OF WORKER IN PEOPLE'S GARMENT COMPANY LIMITED**

สุจิตรา เตยานุรักษ์

Suchitra Teyanurak

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot, University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ 1) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน และ 4) ผลจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

พนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26-30 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด เป็นพนักงานรายวัน มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 0.1-5 ปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง 11,501-16,000 บาท และไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความรู้ความเข้าใจด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านความพอประมาณ และด้านแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ พนักงานมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งในช่วงก่อนและหลังการรับรู้เกี่ยวกับหลักการพึ่งตนเองตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ .36 พนักงานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหลังประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตส่งผลให้ค่าใช้จ่ายโดยรวมลดลง การออมโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น ภาระหนี้สินลดลง สำหรับด้านการทำงานมีความ

คิดเห็นว่าหลังประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้ปริมาณงาน/ผลงานที่ได้รับมีจำนวนลดลง ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานลดลง ผลงานมีคุณภาพและความถูกต้องเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพึ่งตนเอง ผลจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this research were to study 1) level of knowledge and understanding of the philosophy of sufficiency economy (PSE), 2) level of application of the PSE to daily living and working, 3) relations between knowledge and understanding and application of the PSE to daily living and working, and 4) the results from application of the PSE to daily living and working. The 166 samples of People's Garment Public Company Limited were conducted in this research. The questionnaires were employed as the research tool. The statistics, frequency, percentage, mean, and standard deviation were employed to describe the data and the hypotheses were tested by using statistic and Pearson' Correlation Coefficient.

The major results were concluded as follow:

Most of the samples were female, aged between 26-30 years, education level is Bachelor's degree, single and daily staff. Their experiences were 0.1-5 years. They had earned income approximately 11,501-16,000 baht per month with no any income. Most of them had knowledge and understanding of the PSE at high level. The first level is self-immunity, the second is knowledge, the third is moderation and the last is rationality principle, respectively. The application of the PSE to daily living and working was at moderate level. Both before and after the application and had 36% related with the level of knowledge and understanding of the PSE.

In the officers opinions, the results from applying the PSE to daily living effected to less expense, more saving and less debt. In the aspect of working, the outputs were decreased with less time. The quality and accuracy had simultaneous increased.

Keywords : the philosophy of sufficiency economy (PSE), the results of application of the PSE

บทนำ

ภาคธุรกิจเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นแรงพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการที่ภาคธุรกิจเอกชนมีการว่าจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก ทำให้แรงงานมีรายได้สามารถอุปโภคสินค้าและบริการ แต่ในปัจจุบันแรงงานหรือพนักงานในภาคธุรกิจเอกชนที่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานอยู่จำนวนน้อย

บริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) เป็นองค์กรหนึ่งในภาคธุรกิจเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วย เสื้อผ้าบุรุษ สตรี เด็ก และชุดว่ายน้ำ โดยได้รับลิขสิทธิ์ให้เป็นผู้ผลิตสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้า Arrow, Lacoste, Elle และ BSC เป็นต้น บริษัทมีฐานการผลิตแห่งแรกที่กรุงเทพฯ ต่อมาได้ขยายกำลังการผลิตไปยังส่วนภูมิภาค โดยการก่อตั้งโรงงานอีก 3 สาขา คือ สาขาลำพูน จังหวัดลำพูน สาขา กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และสาขานิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ จังหวัดฉะเชิงเทรา บริษัทฯ ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กร และมีการวางนโยบายให้พนักงานในองค์กรได้ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรอย่างต่อเนื่องและยึดมั่นในการบริหารจัดการตามหลักการจัดการตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้เสียอย่างยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งมีการปลูกฝังหลักการทำงานตามหลักปรัชญาภิบาลให้แก่ พนักงานทั่วทั้งองค์กร โดยจัดให้มีคู่มือนโยบายการกำกับดูแลกิจการ จริยธรรมธุรกิจ และจรรยาบรรณพนักงาน รวมถึงการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย พนักงานต้องยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม ผลิตสินค้าต้องมุ่งเน้นคุณภาพและราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้บริษัทยังคงตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประสานประโยชน์ทางธุรกิจและสังคม เช่นนี้ จะทำให้บริษัทเป็นองค์กรที่มีคุณค่าของสังคม

จากนโยบายและการดำเนินงานของบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) ทำให้เกิดเป็นประเด็นคำถามในการวิจัยว่าการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานในองค์กรภาคเอกชนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ แรงงานหรือพนักงานในองค์กรนั้นๆ ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานในระดับใดรวมถึงระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานในองค์กรภาคธุรกิจเอกชน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน รวมถึงผลที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่พนักงานในองค์กรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)
2. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการทั้งพนักงานรายวันและพนักงานรายเดือนที่ทำงานในบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ. 2552 ทั้ง 4 สาขา ได้แก่ สำนักงานใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ โรงงานสาขาลำพูน จังหวัดลำพูน โรงงานสาขากบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และโรงงานสาขานิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1,110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการทั้งพนักงานรายวันและพนักงานรายเดือนที่ทำงานในบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ. 2552 ทั้ง 4 สาขา ได้แก่ สำนักงานใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ โรงงานสาขาลำพูน จังหวัดลำพูน โรงงานสาขากบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และโรงงานสาขานิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 166 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
2. ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำมาจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล
 - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
 - 1.2 ประมวลผลข้อมูลและคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 วิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptives Statistics) โดยนำเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 วิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) โดยการใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 วิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ โดยการใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน โดยการใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานกรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 26-30 ปี ศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด พนักงานรายวัน มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 0.1-5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน ไม่มีสมาชิกที่ไม่ประกอบอาชีพ มีรายได้จากการประกอบอาชีพ (ก่อนหักภาษีและค่าใช้จ่าย) 11,501-16,000 บาท ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้ยิน/ได้ทราบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550 โดยได้ยิน/ได้ทราบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์มากที่สุด และมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานในช่วงปี พ.ศ. 2551-2553 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าได้ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตระดับมาก และมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

	จำนวน (คน)	ร้อยละ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต	166	100	การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน	166	100
มาก	75	45.18	มาก	16	9.64
ปานกลาง	61	36.75	ปานกลาง	92	55.42
น้อย	30	18.09	น้อย	58	34.94

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ
ด้านแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.78	0.33	มาก	5
ด้านความพอประมาณ	0.83	0.25	มาก	4
ด้านความมีเหตุผล	0.77	0.37	มาก	6
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	0.98	0.13	มาก	1
ด้านเงื่อนไขความรู้	0.89	0.31	มาก	3
ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	0.93	0.24	มาก	2
เฉลี่ยรวม	0.86	0.27	มาก	

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน				หลังการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน			
	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ
- ด้านจิตใจ	2.40	1.61	น้อย	4	2.68	1.20	ปานกลาง	5
- ด้านสังคม	3.52	1.10	มาก	1	3.95	0.90	มาก	1
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.02	1.45	ปานกลาง	2	3.69	1.16	มาก	2
- ด้านเทคโนโลยี	2.56	1.18	น้อย	3	3.09	1.30	ปานกลาง	3
- ด้านเศรษฐกิจ	2.25	1.35	น้อย	5	2.99	1.37	ปานกลาง	4
รวม	2.75	1.34	ปานกลาง		2.86	1.26	ปานกลาง	

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการออม ในช่วงก่อนและหลังการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบของการออม	ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง			หลังการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
	เงินออม (บาท/คน/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ	เงินออม (บาท/คน/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการออม	0	74	44.05	0	25	10.78
เก็บเงินสดไว้ที่บ้าน	92.32	38	22.62	292.77	57	24.57
ฝากเงินไว้กับสถาบันการเงิน	263.25	46	27.38	1,129.70	107	46.12
ซื้อพันธบัตรรัฐบาล	0	0	0.00	0	0	0.00
ซื้อตราสารอื่น ๆ อาทิ (หุ้นกู้)	0	0	0.00	0	0	0.00
ประกันชีวิต	18.07	2	1.19	204.84	17	7.33
อื่น ๆ (ระบุ) เล่นแชร์	72.73	8	4.82	260.84	26	11.21
รวม	449.10	168	100.00	2,681.90	232	100.00

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของภาระหนี้สินและการบริหารจัดการภาระหนี้สินหลังจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลต่อภาระหนี้สิน	166	100
ไม่ส่งผล	32	19.28
ส่งผลให้หนี้สินโดยรวมลดลงจากเดิม	109	65.66
ส่งผลให้หนี้สินโดยรวมเพิ่มขึ้นจากเดิม	25	15.06
ผลต่อการบริหารจัดการภาระหนี้สิน	166	100
ไม่ส่งผล/ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ครบตามจำนวนเรียกเก็บ	11	6.63
ชำระหนี้สินได้ครบตามจำนวนเรียกเก็บทุกครั้ง	134	80.72
ชำระหนี้สินได้ครบตามจำนวนเรียกเก็บได้บางครั้ง	21	12.65

สรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานกรณีศึกษาพนักงานบริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) พบข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล โดยการนำเสนอตามลำดับการอภิปราย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ดังนี้

1. ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถที่นำแนวคิด หลักการ วิธีการ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจในด้านแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจทางด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวมากที่สุด รองลงมาคือด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านความพอประมาณ ด้านแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ [1-3] ,[6],[9] พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากเช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ยื่น/ได้ทราบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งโทรทัศน์มากที่สุด ในขณะที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ของบริษัทฯ มีจำนวนเพียงร้อยละ 10.84 แสดงให้เห็นว่าบอร์ดประชาสัมพันธ์ของบริษัทไม่เป็นที่น่าสนใจของพนักงาน ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา และการอบรมดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนเพียงร้อยละ 4.52 ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานรายเดือนที่ผ่านการอบรมดูงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนของพนักงานที่ได้รับการอบรมดูงานมีจำนวนน้อยเกินไป และเน้นไปที่พนักงานประจำรายเดือนมากกว่าพนักงานรายวัน ซึ่งการอบรมทำให้เกิดเป็นความรู้ เป็นประสบการณ์ ผ่านการศึกษาจากข้อเท็จจริง และสะสมความรู้ไว้เป็นประโยชน์เพื่อนำมาปรับใช้ อันก่อให้เกิดสติปัญญาทักษะต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ตนเอง ซึ่งเป็นไปตาม[8] นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจของพนักงานระดับปฏิบัติการยังสามารถจำแนกออกเป็นลำดับขั้นตอน

โดยเรียงจากความซับซ้อนน้อยที่สุดไปหาความซับซ้อนมากที่สุด พนักงานระดับปฏิบัติการสามารถจดจำความรู้ที่ได้จากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือการอบรมดูงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) สามารถเชื่อมโยงความรู้ในเชิงสัญลักษณ์กับสิ่งที่เป็นรูปธรรมเป็นรากฐานของการสร้างความคิดที่เป็นนามธรรม

2. ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติตนในด้านการดำเนินชีวิตและการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) ที่สามารถนำหลักการพึ่งตนเองของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งในภาพรวมพบว่า หลังประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลางคงเดิม แต่ค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นจาก 2.75 เป็น 2.86 หากพิจารณารายด้านพบว่าระดับการปฏิบัติทางด้านสังคมมากที่สุด รองลงมาคือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจและด้านจิตใจตามลำดับ ซึ่งระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่เพิ่มสูงขึ้นอาจมาจากบริษัท ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่ได้รับซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะนำมาประยุกต์ใช้โดยความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้ทราบว่าจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติของ [2-4], [9] ที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติ ซึ่งการมีความรู้ที่ถูกต้องทำให้ทราบว่าจะ

ปฏิบัติอย่างไร ฉะนั้นความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติจึงมีความสัมพันธ์กันต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน นอกจากนี้การมีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป ซึ่งในเรื่องของการรับของกำนัล/อามิสสินจ้าง หากไม่ทำให้หน่วยงาน/ผู้อื่นเดือดร้อน มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ [7-8]

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ

ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) เท่ากับ 0.361 หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจด้านแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม กับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) เท่ากับ 0.059, 0.115, 0.044, 0.018, 0.042 และ 0.048 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ทำให้มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งงานวิจัยของ [6-8] ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยคือระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านร่างกายและจิตใจ และด้านสังคม ส่วนระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ ดำเนินชีวิตและการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าหลังจากประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้มีการบริหารจัดการให้ค่าใช้จ่ายโดยรวมลดลง การออมเพิ่มมากขึ้น หนี้สินลดลง แต่อย่างไรก็ตามภาระหนี้สินที่ลดลงนี้ อาจเกิดจากการครบกําหนดในการชำระหนี้สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานพบว่าปริมาณงาน/ผลงานที่ได้รับมีจำนวนลดลง ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลเชิงลึก พบว่ามีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานนั้น ส่งผลให้เกิดความล่าช้า ไม่สะดวกสบาย ทำให้ปริมาณงานที่ไต่ลดลง ตัวอย่างเช่น การนำกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งสถานที่เก็บอยู่ในบริเวณเครื่องถ่ายเอกสารชั้น 1 อาจทำให้เสียเวลาในการขึ้น-ลง อันส่งผลให้ปริมาณงาน/ผลงานที่ได้มีปริมาณลดลงด้วย สำหรับด้านระยะเวลาที่ใช้ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าหลังประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานแล้วพบว่าระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานลดลง เนื่องจากการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้านคุณภาพของผลงานและความถูกต้องเพิ่มมากขึ้น จากการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และด้านความผิดพลาดของผลงานลดลง เนื่องมาจากการศึกษาคู่มือเกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจนทุกครั้งก่อนการใช้งาน การศึกษาหาความรู้เกี่ยวข้องกับงานอยู่เสมอ รวมถึงการยอมรับและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น [6],[8-9]

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน กรณีศึกษาพนักงานบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) สรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านความมีเหตุผล กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจน้อยที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการซื้อของถูกรวมมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เป็นสิ่งที่ไม่ขัดแย้งกับแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ดังนั้น บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านเสียงตามสาย หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ของบริษัทให้แก่พนักงานในองค์กร เพื่อให้เกิดการรับรู้และมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น

2. จากการศึกษาระบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานโดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด สำหรับด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจและด้านจิตใจ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนั้น บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ที่เปิดโอกาสให้พนักงานในองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเชิดชูพนักงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้พนักงานในองค์กรนำไปปฏิบัติตามได้

3. บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อเป็นการกระตุ้นให้พนักงานในแต่ละหน่วยงานเกิดความ

กระตือรือร้นในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของตนเองเพิ่มมากขึ้น โดยนำผลของการประยุกต์ใช้ในแต่ละหน่วยงานมาปิดประกาศให้พนักงานในองค์กรได้รับทราบ และมีการให้รางวัลแก่หน่วยงานที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด หรือประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ดังนั้นบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำโครงการและการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ให้แก่พนักงานในองค์กร และมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจของพนักงานในองค์กรเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมทั้งสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

5. จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตพบว่า ค่าใช้จ่ายโดยรวมลดลง การออมโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น ภาระหนี้สินลดลง ซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านความคิดเห็นเท่านั้น ดังนั้นทางบริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกของพนักงานในองค์กร ด้านค่าใช้จ่ายต่อเดือน รายรับต่อเดือน รวมถึงภาระหนี้สิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้พนักงานนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง

6. จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานพบว่าด้านปริมาณงานหรือผลงานที่ได้รับน้อยลงซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำงานให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นบริษัทฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปริมาณงานหรือผลงานที่ได้รับน้อยลง รวมถึงวางแผนปรับเปลี่ยนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับระบบงานเพื่อให้พนักงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกกาญจน์ ฉวีวงศ์. (2552). การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [2] กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์. (2550). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณี บุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. ปรินญาณินพนธ์ (พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] เปรม คำภีระแปง. (2543). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- [4] เพ็ญศรี เปลี้นขำ. (2550, กรกฎาคม-ธันวาคม). วิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก. 2(1) : 27-30.
- [5] ศศิพร ปาณิกบุตร. (2544). ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของ

- เกษตรกรรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] ศักดิ์สิน ช้องดารากุล. (2550, ตุลาคม-ธันวาคม). ปัจจัยที่ทำให้ส่งผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่
การปฏิบัติ. วารสารวิชาการ. 10(5) : 51-52.
- [7] สกล พรหมสิน. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของ
ประชาชน ตำบลหงส์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- [8] สมพร กรุดน้อย. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการ
บริหารจัดการองค์การกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพการทำงานของพนักงาน
กรณีศึกษา : พนักงานบริษัท แพรนต้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(วิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [9] สันสกฤต มณีโมไนย. (2551). ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน
ชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปริญญาโท (พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

SRD-191: พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความแออัดของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง TOURIST BEHAVIOR AND OPINION WITH CROWED IN BANGNAMPHEUNGE

กัลยาณี กุลชัย

Kallayanee Kullachai

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

Department of Geography, Faculty of Social Science, Srinakarinwirote University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: kalyanee@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ความคิดเห็นที่มีต่อความแออัดของบริเวณตลาดน้ำ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 294 ตัวอย่าง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวในลักษณะไปเช้าเย็นกลับ ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1-3 ชั่วโมงมากที่สุด ร้อยละ 61.2 และเคยมาท่องเที่ยวแล้ว ตั้งใจจะมาเที่ยวที่บางน้ำผึ้งเพียงที่เดียว วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวเพื่อซื้ออาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้าน และขนมพื้นเมืองมากที่สุด ร้อยละ 81.6 รู้สึกว่าแออัด แต่เป็นรู้สึกแออัดปานกลางมากที่สุดคือร้อยละ 57.9 และบริเวณที่รู้สึกแออัดมากที่สุดคือ บริเวณทางแยกกลางตลาดเนื่องจากบริเวณนั้นมีร้านอาหารและทางเดินของตลาดก็คับแคบทำให้ไม่สามารถเดินได้สะดวก

คำสำคัญ: พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อความแออัด

Abstract

The purpose of this study was studying the behavior of tourists opinions at the Bangnampheunge Floating Market. The opinion of the congestion this market was that using the data collected during each Floating Market at the weekends. All the 294 sample used in this studying tourists visit in the tour. It takes 1-3 hours to travel the 61.2 % has never done it. I intend to visit only one place. The purpose of the visiting was to buy local food, sweets and local vegetables and 81.6 % felt that most local congestion. But is it the most moderate crowded. About 57.9 % felt that the most crowded. At the intersections and mid-market, there are a lot of shops as the cafeteria and the aisles of the market are narrow. They cannot walk easily.

Keywords: Tourist behavior, Opinion with Crowed

บทนำ

ตำบลบางน้ำผึ้ง มีเนื้อที่ประมาณ 6.2 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ตอนล่างของกรุงเทพมหานครเป็นที่ราบลุ่มของแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันอาชีพหลักคือ อาชีพทำสวนผลไม้ เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้และกล้วยหอม เป็นผลไม้สร้างชื่อให้แก่ชาวตำบลบางน้ำผึ้งมาช้านาน พื้นที่บางน้ำผึ้งเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ตำบลบางน้ำผึ้งตั้งอยู่ในเขตกระเพาะหมูซึ่งแต่ก่อนชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า “คุ้งข้าวเหนียวบูด” ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นกระเพาะหมู (บางกะเจ้า) พื้นที่บางน้ำผึ้งได้รับการอนุรักษ์สำหรับโครงการตามพระราชบัญญัติผังเมืองสมุทรปราการ จัดให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ได้รับให้เป็นพื้นที่สีเขียวหรือปอดคนกรุงเทพฯ จำนวนหมู่บ้านมี 11 หมู่บ้าน จำนวนประชากร มีประชากรทั้งสิ้น 4,848 คน เป็นชาย 1,305 คน เป็นหญิง 2,543 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 1,400 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,286 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการนอกพื้นที่ (กัลยาณี กุลชัย, 2555)¹

การท่องเที่ยวในชุมชนของตำบลบางน้ำผึ้งเริ่มต้นจาก ในปี 2543 ตำบลบางน้ำผึ้งได้เป็นพื้นที่อบรม และทำวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งราชการและมหาวิทยาลัย จึงต้องมีการจัดที่พักเพื่อรับรองเจ้าหน้าที่ คณะทำงานวิจัยต่าง ๆ ในช่วงแรกได้ใช้บ้านของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 หรือเรือนไทยโบราณ ซึ่งการรับรองแบบนี้สร้างความประทับใจให้กับผู้มาเยือนจนได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มาพักและหน่วยงานราชการให้ทำโฮมสเตย์ แต่ก็ยังมีได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มโฮมสเตย์อย่างชัดเจน จนถึงที่ 28 กุมภาพันธ์ 2547 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งได้ริเริ่มจัดทำตลาดน้ำบางน้ำผึ้งขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่โดยเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จนตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมีชื่อเสียง จึงมีแนวคิดในการขยายกรอบการดำเนินงานเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศ เริ่มมีนักท่องเที่ยวสนใจที่จะพักค้างคืนในตำบลบางน้ำผึ้ง นายสำเนา รัตมิตต์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับผู้ใหญ่อาภรณ์ พานทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ได้รวบรวมสมาชิกในการจัดทำบ้านพักโฮมสเตย์ได้จำนวน 7 หลัง และในปี 2549 ได้ผ่านการประเมินมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย ปัจจุบันมี 9 หลัง มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักตั้งแต่ปี 2551 จนถึงเดือน มิถุนายน 2553 มีจำนวน 3,030 คน (อาภรณ์ พานทอง, 2553)²

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการขีดความสามารถในการรองรับได้ (Carrying Capacity) การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ที่จำเป็นต้องมีการตั้งคำถามจากการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอย่างมากทำให้เกิดคำถามขึ้นว่า ความแออัดของนักท่องเที่ยวมากเกินไปหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวว่าทำไมถึงมาเที่ยวที่บางน้ำผึ้ง มาท่องเที่ยวกับใคร และความรู้สึกของความแออัดของนักท่องเที่ยวมีบ้างหรือไม่อย่างไร สิ่งเหล่านี้เพื่อนำไปสู่ข้อมูลในการวางแผนการจัดการปัญหาความแออัดของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความแออัดของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามพฤติกรรมในการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความแออัดของตลาดน้ำ จากการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยกับคนในชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดร้อยละ 10 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มาท่องเที่ยวในวันเสาร์อาทิตย์ประมาณ 2,000 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งในช่วงเวลาเสาร์อาทิตย์ที่ 8-9 ตุลาคม 2554 จากการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) ได้เก็บตัวอย่างเกินกว่าการกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 294 ตัวอย่าง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาประกอบการเสนอตารางค่าร้อยละ และกำหนดค่าเฉลี่ยช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น

- 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับ 5 มีความคิดเห็นมากที่สุด
- 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับ 4 มีระดับความคิดเห็นมาก
- 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับ 3 มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับ 2 มีระดับความคิดเห็นน้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับ 1 มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ในการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการประชุมที่วิจัย ในเรื่องความรู้สึกในการแออัดภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตลาดน้ำ จำนวน 294 ราย ระหว่างวันที่ 8-9 เดือนตุลาคม 2554 มีผลการศึกษาดังนี้

1.ระยะเวลาและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ระยะเวลาการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่มาเที่ยวในตำบลบางน้ำผึ้งจะมีลักษณะไปเช้าเย็นกลับ มากที่สุดคือร้อยละ 99.0 นอกนั้นมีการพักค้างมากกว่า 1 คืน ร้อยละ 1.0 สำหรับระยะเวลาในการมาท่องเที่ยวบางน้ำผึ้ง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาประมาณ 1-3 ชั่วโมง ร้อยละ 61.2 รองลงมาคือใช้ระยะเวลา 3-6 ชั่วโมงร้อยละ 27.9 น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 7.5 และมากกว่า 6 ชั่วโมงร้อยละ 3.4

เมื่อสอบถามว่าเคยมาเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมาก่อนหรือไม่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวที่บางน้ำผึ้งแล้ว ร้อยละ 65.3 ไม่เคยมาร้อยละ 34.7 ผู้ที่เคยมาจะมาเที่ยวจะมาในระยะเวลา 1-5 ครั้งมากที่สุดคือร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ 6-10 ครั้ง ร้อยละ 23.8 น้อยที่สุดคือ 10-20 ครั้งร้อยละ 4.4

สำหรับความตั้งใจในการมาเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งใจจะมาเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งอย่างเดียวยุทธร้อยละ 79.2 รองลงมาคือ ตั้งใจแวะที่นี้แล้วเที่ยวที่อื่นด้วยร้อยละ 14.9 และน้อยที่สุดคือ มากับโปรแกรมทัวร์ร้อยละ 2.4 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ลักษณะการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ระยะเวลาในการมาท่องเที่ยว ประสบการณ์การมาเที่ยวและวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำ

ลักษณะการมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ไปเช้าเย็นกลับ	291	99.0
พักค้างมากกว่า 1 วัน	3	1.0
ระยะเวลาในการมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ

น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	22	7.5
1-3 ชั่วโมง	180	61.2
3-6 ชั่วโมง	82	27.9
มากกว่า 6 ชั่วโมง	10	3.4
ประสบการณ์ในการเคยมาเที่ยว		
ไม่เคยมา/มาครั้งแรก	102	34.7
1-5 ครั้ง	94	32.0
6-10 ครั้ง	70	23.8
10-20 ครั้ง	13	4.4
มากกว่า 20 ครั้ง	15	5.1

วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งใจมาเที่ยวที่นี้อย่างเดียว	233	79.2
ตั้งใจแวะที่นี้แล้วจะไปแวะที่อื่นด้วย	44	14.9
ผ่านมาแวะพัก	10	3.4
เป็นโปรแกรมทัวร์	7	2.4
รวม	294	100.0

2. วัตถุประสงค์ของการมาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง กิจกรรมที่ได้ทำในการมาเที่ยว

วัตถุประสงค์หลักของการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาเลือกซื้ออาหารพื้นบ้าน พืชผักพื้นเมือง ร้อยละ 54.4 รองลงมาได้แก่ การมาท่องเที่ยวกับเพื่อนร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่การมาเที่ยวกับครอบครัวร้อยละ 30.3 และน้อยที่สุดคือ เบื่อสภาพแวดล้อมเลวร้ายที่ท่องเที่ยวร้อยละ 19.7 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 2 วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ซื้ออาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้าน และขนมพื้นเมือง	160	54.4
ซื้อของที่ระลึก (รูป ลูกตีนเป็ด ลูกประคบธัญพืช ฯลฯ)	48	16.3
มาพักผ่อนกับเพื่อน	98	33.3
มาพักผ่อนกับครอบครัว	89	30.3
หลีกเลี่ยงสภาพแวดล้อมและความแออัดของเมือง	58	19.7

เมื่อสอบถามถึงการมาท่องเที่ยวที่บางน้ำผึ้ง นักท่องเที่ยวได้มาดำเนินกิจกรรมใดบ้างระหว่างความคาดหวังกับการทำจริง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมาเลือกซื้ออาหารพื้นบ้านมากที่สุด และได้ทำจริงมากที่สุดคือร้อยละ 90.1 ส่วนที่ไม่ได้ทำเลยคือคาดหวังว่าจะมาดูหิ่งห้อยแต่ไม่ได้ทำจริงเลย เนื่องจากในปัจจุบันหิ่งห้อยที่บางน้ำผึ้งมีอยู่น้อยมาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมนี้ได้

ตารางที่ 3 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มาดำเนินการที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

กิจกรรม	คาดหวัง		ทำจริง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เลือกซื้ออาหารพื้นบ้าน	235	80.3	265	90.1
เลือกซื้อของที่ระลึก	213	72.4	221	75.2
ชมวิถีชีวิตดั้งเดิมของพื้นที่	209	71.1	201	68.4
เลือกซื้อผักผลไม้พื้นเมือง	184	62.6	197	67.0
พายเรือชมธรรมชาติในคลอง	147	50.0	119	40.5
ดูหิ่งห้อย	84	28.6	0	0
ชมธรรมชาติของสวน	199	67.7	205	69.7
ปั่นจักรยานรอบพื้นที่	77	26.2	42	14.3
ไหว้พระ 9 วัด/12 ราศี	76	25.9	70	23.8

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ

เมื่อสอบถามนักท่องเที่ยวในด้านความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ในการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านทัศนียภาพโดยภาพรวมของตลาดน้ำมากที่สุดคือร้อยละ 4.11 รองลงมา ได้แก่ ความพึงพอใจในด้านอรรถาศัยของคนบางน้ำผึ้ง ร้อยละ 4.09 และอรรถาศัยของพ่อค้าแม่ค้า ร้อยละ 4.05 และน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจเรื่องของราคาสินค้า ร้อยละ 3.21

สำหรับความพึงพอใจในด้านการจัดการสถานที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจกับมารยาทและความสุภาพของแม่ค้าเป็นลำดับที่ 1 คือร้อยละ 4.15 ลำดับที่สองคือ ความร่มรื่นและบรรยากาศของสถานที่ ร้อยละ 4.14 และความสะอาดของภาชนะที่ใส่สินค้า ร้อยละ 4.13 และน้อยที่สุดคือ การอำนวยความสะดวกในด้าน การจราจรร้อยละ 3.09

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ราคาสินค้า	3.21	ปานกลาง
ความหลากหลายของสินค้า	3.99	มาก
ทัศนียภาพของบริเวณตลาดน้ำ	4.11	มาก
ความสะอาดของสถานที่	3.97	มาก
พอใจในอรรถาศัยของพ่อค้าแม่ค้า	4.05	มาก
ความพอใจในอรรถาศัยของคนบางน้ำผึ้ง	4.09	มาก
สถานที่จอดรถเพียงพอและสะดวกสบาย	3.98	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีให้ทำ	3.84	มาก
การเดินทาง	3.89	มาก

ป้ายอธิบายความหมายและสื่อสัญลักษณ์	3.82	มาก
อาหารสะอาด สดอร่อย มีความเหมาะสม	3.87	มาก
ห้องน้ำสุขา สะอาด	3.49	มาก
ความเพียงพอของปริมาณห้องน้ำ	3.28	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยรวมในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เท่ากับ 3.79 ระดับมาก

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสถานที่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ความสะอาดและความเป็นระเบียบ	3.96	มาก
ความร่มรื่นและบรรยากาศของสถานที่	4.14	มาก
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.1	มาก
ความเพียงพอของร้านที่จัดไว้บริการ	4.08	มาก
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	4.08	มาก
ความเพียงพอและความสะอาดของห้องน้ำ	3.77	มาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว	4.01	มาก
ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ	4.01	มาก
การอำนวยความสะดวกในการจราจร	3.09	ปานกลาง
มารยาทและความสุภาพของแม่ค้า	4.15	มาก
ความสะอาดสดใหม่ของสินค้า	4.13	มาก
ปริมาณอาหารและความเหมาะสมของราคา	4.02	มาก
รสชาติความอร่อยของอาหารที่ปรุงขาย	4.08	มาก
ความสะอาดของภาชนะที่ใส่อาหาร	4.14	มาก
สินค้าพื้นเมือง มีความเหมาะสมกับราคา	4.02	มาก
ความหลากหลายของอาหารและเครื่องดื่ม	4.18	มาก
คุณภาพของสินค้าที่ระลึกและของฝาก	4.11	มาก
การเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์	4.00	มาก
การให้ข้อมูลด้านเอกสารแก่นักท่องเที่ยว	3.90	มาก
ความเพียงพอของป้ายโฆษณา และป้ายสื่อความหมาย	3.98	มาก

ค่าเฉลี่ยรวมในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ เท่ากับ 4.02 ระดับมาก

4. ความรู้สึกถึงความแออัดในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ความรู้สึกถึงความแออัดในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งจะทำให้ทราบถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ตลาดน้ำว่ามีพื้นที่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไรพบว่าร้อยละ 18.4 ไม่รู้สึกว่าแออัด รู้สึกว่าแออัดน้อยร้อยละ 17.3 แออัดปานกลาง ร้อยละ 57.9 รู้สึกว่าแออัดมากร้อยละ 6.4 เฉลี่ยคะแนนของความรู้สึกแออัดอยู่ในระดับ 3.74 เมื่อสอบถามเรื่องพื้นที่ที่รู้สึกแออัดลำดับที่ 1 พบว่า บริเวณตลาดตรงที่เป็นทางแยกเป็นพื้นที่ที่รู้สึกถึงการแออัดมากที่สุด คือร้อยละ 28.2 รองลงมาในลำดับที่ 2 คือ บริเวณสะพานข้ามคลอง ร้อยละ 18.4 รองลงมาในลำดับที่ 3 คือ บริเวณหน้าสวนร้อยละ 7.8 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงถึงความรู้สึกแออัดของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ความรู้สึกแออัด	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้สึกแออัด	54	18.4
รู้สึกแออัด		
ระดับน้อย	51	17.3
ระดับปานกลาง	170	57.9
ระดับมาก	19	6.4
รวม	294	100.0
ค่าเฉลี่ยของความรู้สึกแออัด = 3.74		

ตารางที่ 7 แสดงถึงลำดับพื้นที่แออัด 3 ลำดับ

ลำดับพื้นที่ที่แออัดสูง 3 ลำดับ	ลำดับที่ 1		ลำดับที่ 2		ลำดับที่ 3		ไม่รู้สึกแออัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน้าที่ทำการอบต.	20	6.8	8	2.7	10	3.4	256	87.1
บริเวณหน้าสวน	23	7.8	14	4.7	10	3.4	247	84.0
บริเวณทางเข้าตลาด ด้านสถานีอนามัย	4	1.4	17	5.8	57	19.4	216	73.5
บริเวณสะพานข้าม คลอง	54	18.4	37	12.6	11	3.7	192	65.3
บริเวณทางเข้าตลาด ด้านวัดบางน้ำผึ้งใน	16	5.4	21	7.1	31	10.5	226	76.9
บริเวณทางเข้าตลาด ด้านลานจอดรถ	18	6.1	28	9.5	15	5.1	233	79.3
บริเวณกลางตลาด ตรงทางแยก	83	28.2	52	17.7	28	9.5	131	44.6
อื่นๆ	16	5.4	3	1.0	6	2.0	267	90.8

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยินยอมให้เกิดความแออัดในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมให้เกิดความแออัด	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	127	43.2
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 10%	10	3.4
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 15%	1	0.3
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 20%	43	14.6
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 30%	37	12.6
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 40%	4	1.4
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 50%	44	15.0
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 70%	2	0.7
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 80%	4	1.4
ยอมให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 100%	7	2.4
ต้องการให้นักท่องเที่ยวลดลง 10%	5	1.7
ต้องการให้นักท่องเที่ยวลดลง 20%	3	1.0
ต้องการให้นักท่องเที่ยวลดลง 30%	6	2.0
ต้องการให้นักท่องเที่ยวลดลง 50%	1	0.3

สรุปและอภิปรายผล

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งส่วนใหญ่มาในลักษณะไปเช้าเย็นกลับ ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1-3 ชั่วโมงมากที่สุดร้อยละ 61.2 เนื่องจากตลาดน้ำบางน้ำผึ้งอยู่ใกล้กับเขตกรุงเทพมหานครและการเดินทางสามารถเดินทางได้หลายรูปแบบอาจจะเดินทางโดยใช้การคมนาคมทางรถ หรือทางเดินเรือก็ได้ และเคยมาท่องเที่ยวแล้ว โดยตั้งใจจะมาเที่ยวที่บางน้ำผึ้งเพียงที่เดียว วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวเพื่อซื้ออาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้าน และขนมพื้นเมืองมากที่สุด ส่วนใหญ่ได้ทำกิจกรรมตามความคาดหวัง ยกเว้นการดูหิ่งห้อย เนื่องจากในปัจจุบันหิ่งห้อยได้มีปริมาณน้อยลงและนักท่องเที่ยวไม่สะดวกที่จะพักผ่อนทำให้ไม่ได้ดูหิ่งห้อยในเวลา กลางคืน เรื่องของความรู้สึกแออัดนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกแออัดในระดับปานกลาง บริเวณที่แออัดมากที่สุดคือ บริเวณกลางตลาดบริเวณทางแยก ลำดับที่สองคือบริเวณสะพานข้ามคลอง และลำดับที่สามบริเวณหน้าสวน และยินยอมที่จะให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึงแม้จะรู้สึกแออัด เนื่องจากหน้าที่ของตลาดคือเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ การที่ตลาดคนแออัดถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา มีความเห็นนักท่องเที่ยวสามารถเพิ่มขึ้นได้อีก 50 เปอร์เซ็นต์ ร้อยละ 15 นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีก 20 เปอร์เซ็นต์ร้อยละ 14.6 และนักท่องเที่ยวก็พึงพอใจกับการมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งในระดับมาก (3.79) และพึงพอใจกับการจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้งในด้านต่างๆอยู่ในระดับมาก (4.02)

การที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่อยากมาเที่ยวแต่เนื่องจากตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเป็นตลาดน้ำที่อยู่ในเขตบริเวณใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานครและสามารถเดินทางได้หลายทาง นักท่องเที่ยวมักจะมาดำเนินกิจกรรมในการซื้อของพื้นเมือง เช่น ผัก ผลไม้ เป็นต้น อาหารพื้นเมืองไว้ใช้ในการรับประทาน ในลักษณะการท่องเที่ยวแบบย้อนอดีต (Nostalgic Tourism) ซึ่งเป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสหรือท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นประสบการณ์ในอดีตหรือเคยผ่านประสบการณ์แบบนี้มาก่อน ลักษณะการเดินทางก็มาแบบไปเช้าเย็นกลับได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งที่ดำเนินการจัดการทางด้านการตลาดบางน้ำผึ้งก็ต้องระมัดระวังการที่จะมีปริมาณ

นักท่องเที่ยวที่มากเกินไปเกินขีดความสามารถในการรองรับเพราะจะทำให้เกิดสภาพปัญหาอื่นๆ ตามมาถ้ามีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปเช่น ปัญหาในเรื่องของปริมาณขยะ เรื่องของน้ำเสีย การจัดการที่จืดจาง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ทางผู้รับผิดชอบด้านการจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้งต้องระมัดระวังในการที่ปล่อยให้นักท่องเที่ยวแออัดมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถในการรองรับเพราะจะทำให้เกิดนักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่ายและจะไม่มีพฤติกรรมการเที่ยวซ้ำได้ ต้องพยายามขยายขีดความสามารถด้วยกิจกรรมหรือพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ภายในตำบลบางน้ำผึ้ง เช่น กิจกรรมการพายเรือในลำคลอง หรือการสร้างกิจกรรมสวนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวสามารถนำกลับไปประยุกต์ใช้ที่บ้านได้ เป็นต้น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องระมัดระวังปัญหาเรื่องของเสียที่เกิดจากการประกอบกิจการของผู้ค้าในตลาดน้ำและจากนักท่องเที่ยว เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น ต้องระมัดระวังและจัดการไม่ให้เกิดเป็นปัญหาได้ต่อไปในอนาคต
3. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดการปัญหาทางด้านที่จืดจางไม่ให้เกิดปัญหา ในการขาดแคลนได้
4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนมาควบคุมราคาสินค้าที่กำหนดในตลาดน้ำไม่ควรให้มีราคาสูงเกินกว่าการยอมรับได้ของนักท่องเที่ยวเพราะจะทำให้คนไม่มาท่องเที่ยวต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุน จากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน ปี 2553 ขอขอบคุณคนในชุมชนตำบลบางน้ำผึ้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี กุลชัย. (2555). ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ การจัดการขีดความสามารถในการรองรับได้ (Carrying Capacity) การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: เอกสารอัดสำเนา.
- อาภรณ์ พานทอง. (2553). การสัมภาษณ์นางอาภรณ์ พานทอง, เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2553.

SRD-192: รูปแบบปัจจัยความสำเร็จของการไม่กลับไปเสพซ้ำของผู้เคยเสพยาเสพติดในชุมชน A SUCCESS FACTOR MODEL OF FORMER DRUG ADDICTS IN COMMUNITY WHO NEVER RELAPSE

มานุษย์ อารีย์^{1*}, ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช²
Manoch Aree^{1*}, Tasnee Lakhanapichonchach²

¹ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Thailand.

²มูลนิธิเพื่อการบริหารสังคม

²Social Administration Foundation, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: manoch_aree@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบปัจจัยความสำเร็จที่สนับสนุนผู้เคยติดยาเสพติดไม่กลับไปเสพซ้ำ โดยมุ่งศึกษาบริบทและสถานการณ์แวดล้อมของผู้เคยเสพยาเสพติดในชุมชนและไม่กลับไปเสพซ้ำ สาเหตุที่นำไปสู่การติดยาเสพติด ปัจจัยที่ทำให้เลิกและไม่กลับไปเสพซ้ำ โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายคือผู้เคยเสพยาเสพติดและไม่กลับไปเสพซ้ำจากสองชุมชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ชุมชนกองขยะหนองแขมและชุมชนวัดสังข์กระจาย ชุมชนละ 6 คน รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการเสวนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการติดยาเสพติด (ยาบ้า) ของกลุ่มเป้าหมายจากชุมชนกองขยะหนองแขม ทุกรายมาจากความต้องการเพิ่มพลังกายในการทำงาน (คัดแยกขยะ) เพราะต้องการมีรายได้ที่มากขึ้น ทั้งหมดอยู่ในวัยทำงาน ส่วนกลุ่มเป้าหมายจากชุมชนวัดสังข์กระจาย ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนวัยรุ่น และเป็นกลุ่มเซดสิงโตและกระต๊วแทงเสือ ประเทยาเสพติดที่เสพคือยาบ้า ทุกรายมีสาเหตุมาจากความอยากลองตามเพื่อน ทั้งนี้ พบว่า ทั้งสองชุมชนมีปัจจัยที่ทำให้เลิกและไม่กลับไปเสพซ้ำที่เหมือนๆ กัน ได้แก่ ปัจจัยภายในหรือโอกาสทางความคิด และปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบขึ้นจาก ครอบครัว ผู้นำชุมชน และสถานการณ์แวดล้อม โดยทั้งสองปัจจัยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จากการศึกษานำไปสู่บทสรุปรูปแบบปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้เลิกเสพและไม่กลับไปเสพซ้ำ คือ FELT F= Family, E= Environment, L= Leader in community, T= Thought

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จ ผู้เคยเสพยาเสพติด การกลับไปเสพซ้ำ ชุมชน

Abstract

This research aimed to study a success factors model of former drug addicts in community who do not relapse on drug, how and what circumstances they can avoid relapse on drugs. The study also focuses on what caused them to use, give up and finally not to relapse on drugs. Target research group are former drug addicts from Kongkahya Nongkhame and Wat Sangkrajai communities in Bangkok, 6 persons from each community, who do not relapse on drug. While using in-dept interview, researchers collected information through focus group discussion. The finding reveals that the causes of drug addiction (Amphetamine) of former drug addicts in Kongkahya Nongkhaem community, all cases are due to the need to increase energy at work (separating waste) for more income and all cases are working age. For Wat Sangkrajai community, most of them are teenage, used to addict to amphetamine but now having job on performing the lion and tiger dance. All cases were addicted to drug because of curiousness and using drug was fashionable among friends. Former drug addicts from both communities are having the same successful factors in giving up and avoiding relapse on drug i.e. internal and external factors. Internal factor is the opportunity of thought and external factors consist of family, community leader and environment, which both factors are closely related. The study concluded that a success factor model for having no relapse are "FELT Model" i.e. F=Family, E=Environment, L=Leader in community, T= Thought.

Keywords: Success Factors, Former Drug Addicts, Relapse, Community

บทนำ

โครงการรูปแบบความสำเร็จของการไม่กลับไปเสพยาของผู้เคยเสพยาเสพติดในชุมชน เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองยุทธศาสตร์รัฐบาล "พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด" โดยเน้นให้ชุมชนเข้มแข็งร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน การคุ้มครองป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และดูแลฟื้นฟูผู้ผ่านการบำบัด และผู้เคยเสพยาไม่ให้กลับไปเสพยา เนื่องจากสถิติของการกลับไปเสพยาสามปีย้อนหลัง เมื่อผู้ผ่านการบำบัดกลับไปอยู่ในชุมชน มีจำนวนมากถึงร้อยละ 68 ที่กลับไปเสพยาเสพติดอีก ทำให้รัฐสูญเสียเงินจากการฟื้นฟูดูแลผู้ผ่านการบำบัด และทำให้การแก้ไขปัญหาเสพติดล้มเหลว อีกทั้งยังทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ติดตามมา เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการไม่มีงานทำ ปัญหาครอบครัว และปัญหาทรัพย์สินถูกทำลาย ฉะนั้น การสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด และดูแลคุ้มครองไม่ให้ผู้ที่ผ่านการบำบัดกลับไปเสพยาอีกจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของชุมชน

วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษาสาเหตุการติดยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมาย
- 2) วิเคราะห์สถานการณ์ที่นำไปสู่การเลิกและไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ
- 3) นำเสนอรูปแบบปัจจัยความสำเร็จที่สนับสนุนให้เลิกและไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ

วิธีการศึกษา

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะที่เฉพาะ จึงใช้แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge management) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) และสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ครอบคลุม ผู้นำชุมชน คนในชุมชน และนำเสนอในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (analytical description) สรุปความและเก็บประเด็น (descriptive inference) จากข้อมูลทั้งหมด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการติดยาเสพติด (ยาบ้า) ของกลุ่มเป้าหมายจากชุมชนกองขยะหนองแขม ทุกราย มาจากความต้องการเพิ่มพลังกายในการทำงาน (ตัดแยกขยะ) เพราะต้องการมีรายได้ที่มากขึ้น ทั้งหมดอยู่ในวัยทำงาน ส่วนกลุ่มเป้าหมายจากชุมชนวัดสังข์กระจาย ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนวัยรุ่น และเป็นกลุ่มเซดสิงโตและกระต๊วงเสื่อ ประเภทยาเสพติดที่เสพคือยาบ้า ทุกรายมีสาเหตุมาจากความอยากลองตามเพื่อน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มถอดรูปแบบปัจจัยความสำเร็จของการไม่กลับไปเสพซ้ำของผู้เคยเสพยาเสพติดในชุมชนของชุมชนกองขยะหนองแขม และชุมชนวัดสังข์กระจาย และจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประวัติรายบุคคลจำนวน 12 คน จากทั้ง 2 ชุมชน พบว่ารูปแบบปัจจัยความสำเร็จของการไม่กลับไปเสพซ้ำประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะเกี่ยวพันกันและส่งผลกระทบถึงกันในเชิงลึบขึ้นอยู่กับบริบทที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ปัจจัยภายในซึ่งพบว่ามีผลอย่างมากทั้งในขั้นของการตัดสินใจเลิกเสพ และในขั้นของการไม่กลับไปเสพซ้ำ คือ “โอกาสทางความคิด” (Opportunity of Thought) ของผู้เสพรายบุคคลซึ่งถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์แวดล้อมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ครอบครัว สังคม ชุมชน หรือสถานการณ์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ หรือความสะเทือนใจให้ต้องคิด

โอกาสทางความคิดในที่นี้ หมายถึง สถานการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่ผู้เสพเลือกจะหยิบมาคิดหรือฉกคิดในแง่ที่เป็นโอกาสในการเลิกเสพยา หรือจะปล่อยให้เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นผ่านไปโดยไม่หยิบฉวยมาสร้างเป็นโอกาส ดังนั้น โอกาสทางความคิด คือ ภาวะที่ขึ้นอยู่กับผู้เสพแต่ละคนที่สามารถตอบสนองกับปัจจัยภายนอกในแง่ที่เป็นประโยชน์กับตัวเองและผู้อื่น

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน มีความคิดเห็นตรงกันว่า สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกระตุ้นให้ผู้เสพตัดสินใจเลิกและไม่กลับไปเสพซ้ำ เป็นปัจจัยที่ไม่ตายตัวที่เกิดขึ้นจากสภาวะแวดล้อมของผู้เสพ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่เข้ามามีอิทธิพลทางความคิดของผู้เสพ โดยหลักๆประกอบไปด้วย ครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ แต่ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญยังคงเป็นความคิดและการตัดสินใจของ “ตัวผู้เสพ” เป็นสำคัญโดยสามารถจำแนกลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆได้ดังนี้

ปัจจัยของการเลิกเสพยาและไม่กลับไปเสพยา

ปัจจัย ภายนอก	ปัจจัยภายใน		โอกาสทางความคิด
	เลิกเสพยา	ไม่เสพยา	
ครอบครัว	-นางสาว ป.(นามสมมติ)อายุ 42ปี อาศัยอยู่ในชุมชนกองขยะหนองแขม แยกทางกับสามี มีบุตรชาย 2 คน ซึ่งติดยาเสพติด เนื่องจากเห็นนางสาว ป.ผู้เป็นมารดา เสพยาเสพติดจนเป็นเรื่องปกติธรรมดา นางสาว ป. จึงตัดสินใจเลิกเสพยาเสพติด เนื่องจากกลัวลูกชายทั้ง 2 จะติดยาเสพติดจนไม่มีอนาคต	นางสาว ป. เป็นห่วงบุตรชายทั้ง 2 คน ที่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด และเริ่มส่งผลกระทบต่อการศึกษา และการทำงาน นางสาว ป. จึงตัดสินใจอย่างเด็ดขาดที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างให้แก่บุตร และสามารถช่วยเยียวยาบุตรให้เลิกเสพยาได้อย่างภาคภูมิใจ	ในกรณี ป. จะพบว่า แม้จะมีบุตรแล้ว แต่ก็ยังคงเสพยา โดยในระยะแรก ไม่คิดว่าจะส่งผลกระทบต่อบุตรหรือคิดว่าสามารถปกปิดได้ แต่เมื่อบุตรเริ่มมีพฤติกรรมเสพยา นางป. จึงได้คิดว่าถ้าตัวเองยังคงเสพยาในขณะที่บุตรก็เสพด้วย จะยิ่งทำให้สภาพครอบครัวโดยเฉพาะอนาคตของบุตรเลวร้ายลงเรื่อยๆ จึงตัดสินใจเลิกและไม่กลับไปเสพยา ทั้งนี้ พบว่า การตัดสินใจเลิกเสพยาของนางป. แม้จะมีอิทธิพลมาจากคนในครอบครัว แต่ก็ถือว่าปัจจัยสำคัญเกิดขึ้นมาจากการตัดสินใจของตนเองหรือหิบบนโอกาสทางความคิดจากปัจจัยภายนอก มาทำให้เกิดประโยชน์กับตัวเองและครอบครัว ส่วนในขั้นของการไม่กลับไปเสพยา เกิดจากแรงผลักดัน ความตั้งใจ และกำลังใจจากบุตร จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยภายในที่เกิดจากความคิด มีอิทธิพลสำคัญในขั้นเลิกยา ส่วนในขั้นไม่กลับไปเสพยา เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นให้เกิดความอดทนอดกลั้นไม่กลับไปเสพยา
	- นาย ม.(นามสมมติ) อายุ 19 อาศัยอยู่ในชุมชนวัดสังข์กระจาย ตัดสินใจเลิกยาเสพติด เพราะ แม่เข้ามาพบในขณะที่เสพยาเสพติด ทำให้แม่เสียใจมาก นาย ม. รู้สึกสะเทือนใจที่ทำให้แม่เสียใจ จึงตัดสินใจเลิกเสพยาเสพติดพร้อมกับมีบิดา (ที่เสียชีวิตไปแล้ว) เคยเล่นสิงโตมาก่อน ซึ่งนายม. เองก็ไฝฝิ่นที่อยากจะทำเล่นสิงโตมาตั้งแต่เด็ก	-ปัจจัยทางด้านครอบครัวที่ทำให้ นาย ม. ไม่กลับไปเสพยาคือ ความสงสารแม่ที่ต้องร้องไห้จากพฤติกรรมของตน โดยขอให้ตนเลิกเสพยา นายม.จึงเลิกเสพยา จากนั้นก็ทำงานแบ่งเบาภาระให้กับมารดาของตนได้ และพลิกชีวิตของตัวเองจนกลายเป็นหัวหน้าคณะสิงโต ซึ่งมีทั้งรายได้ และได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน โดยสรุปความเสียใจที่ทำให้แม่ผิดหวังและร้องไห้ ประกอบ	- จากสถานการณ์ดังกล่าว ม. ไม่ได้เลิกเสพยาเพราะเห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งให้โทษหรือเป็นอันตรายต่อร่างกาย (แต่มาคิดได้ภายหลังจากเลิกยา) แต่คิดว่าสิ่งที่ตัวเองกำลังทำอยู่นั้น ทำร้ายจิตใจความรู้สึกของผู้เป็นแม่ นาย ม. อาจจะรับปากแม่ไปก่อนว่าจะไม่เสพยาอีกแล้วจากนั้นค่อยไปแอบเสพก็ได้ แต่เขาเลือกตัดสินใจเลิกเสพยา จึงกล่าวได้ว่าเขาหิบบนสถานการณ์มาขบคิดในแง่ที่เป็นโอกาสและทางออกที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและแม่ ประกอบกับมีความไฝฝิ่นเดิมเป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจในการไม่กลับไปเสพยา อีกทั้งการประสบความสำเร็จในการตั้งคณะสิงโตจากการสนับสนุนของชุมชนและคนแวดล้อม จึงทำให้นายม. ไม่หันกลับไปเสพยา กล่าวได้ว่าความสำเร็จหลายอย่างทำให้เขาตระหนักว่า ถ้าเขายังยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่หรือกลับไปเสพยา เขาคงไม่มีชีวิตที่ดีขึ้นเหมือนทุกวันนี้ และแม่คงจะต้องเสียใจมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยให้นายม. ไม่กลับไปเสพยา เพราะฉะนั้นในกรณีของนายม. ก็เช่นกัน จุดเริ่มต้นสำคัญอยู่ที่

	<p>นาย บ. มีประวัติการเสพยาเสพติด และต้องโทษด้วยคดียาเสพติดมาหลายครั้งแต่ทุกครั้งที่พ้นโทษหรือผ่านการบำบัดมาก็จะกลับไปเสพยาอยู่เสมอ จนวันที่นาย บ. มีครอบครัวและมีบุตรสาว สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวในขณะที่ยังเสพยาอยู่ ย่ำแย่เมื่อเทียบกับเพื่อนในหมู่บ้านใกล้เคียงกันที่ไม่เสพยาเสพติด ความเบื่อหน่ายในชีวิตที่ย่ำแย่ทำให้นายบ. ตัดสินใจเลิกเสพยาเสพติด และหันมามุ่งหน้าประกอบอาชีพสุจริตเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว</p>	<p>กับมีความใฝ่ฝันเดิมที่จะเจริญรอยตามพ่อเป็นทุนเดิม จึงทำให้นายบ. ตัดสินใจเลิกเพื่อเดินหน้าสร้างคุณภาพภูมิใจให้กับแม่ และสานฝันของตนเองจนประสบความสำเร็จองค์ประกอบเหล่านี้ทำให้นายบ. มีกำลังใจในการใช้ชีวิตและไม่กลับไปเสพยา</p> <p>นาย บ. ตัดสินใจได้อย่างแน่วแน่ที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกเนื่องเกิดเหตุการณ์ที่สร้างความรู้สึกสะเทือนใจให้กับ นาย โบ้ คือ เหตุการณ์ที่ลูกสาวร้องไห้ในวันที่ตำรวจจับนายโบ้ด้วยข้อหาคดียาเสพติด หลังจากเหตุการณ์นั้นลูกสาวนายโบ้จะกลัวตำรวจหรือใครก็ตามที่แต่งกายคล้าย ๆ ตำรวจอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้โบ้หลังจากได้รับการประกันตัวออกมาแล้ว จึงตัดสินใจไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก</p>	<p>โอกาสทางความคิด มีแม่และภรรยาที่เป็นปัจจัยความสำเร็จอยู่เบื้องหลังของการไม่กลับไปเสพยา</p> <p>จากกรณีนี้นายบ. พบว่าเคยติดคุกมาหลายครั้งแต่ไม่คิดจะเลิก จนกระทั่งครั้งสุดท้ายเมื่อถูกจับต่อหน้าลูกสาววัยสามขวบ ซึ่งหลังจากนั้นก็ถูกนำตัวไปดำเนินคดีอยู่หลายวันจึงถูกปล่อยมา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพจิตของลูกสาวซึ่งปัจจุบันเป็นโรคกลัวตำรวจ เนื่องจากภาพความน่ากลัวของตำรวจที่มาจับพ่อของตัวเอง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้นาย บ. คิดได้และเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้ลูกสาวต้องเป็นเช่นนี้จึงตัดสินใจเลิกเสพยาเสพติด ทั้งนี้แม้ที่ผ่านมานาย บ. จะรู้สึกเบื่อกับชีวิตที่เป็นอยู่ (ติดยา) เพราะเห็นเพื่อนและบุคคลรอบข้างมีอนาคตที่ดีกว่า มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ตัวเองไม่มี แต่นั่นก็ไม่มีแรงกระตุ้นพอที่จะทำให้เขาเลิก จนกระทั่งมาถูกตำรวจจับต่อหน้าลูกสาว จึงตัดสินใจเลิกโดยเด็ดขาด และที่สำคัญคือไม่กลับไปเสพยา เนื่องจากทุกวันนี้ลูกสาวยังไม่หายกลัวตำรวจ และตัวเองก็ยังคงรู้สึกผิดอยู่เสมอ อีกทั้งปัจจุบันก็มีอาชีพและรายได้จากการเก็บขยะทำให้ไม่หันกลับไปเสพยา</p>
--	--	---	---

	<p>นาย ศ. (นามสมมุติ) อายุ 32 ปี เสพยาเสพติดมาเป็นระยะเวลา 4 ปี 3 เดือน ถูกจำคุกดำเนินคดีมาหลายครั้ง สาเหตุที่เลิกเสพยาอยู่ 2 สาเหตุ สาเหตุแรกคือ การเบื่อหน่ายชีวิตในขณะที่เสพยาเสพติด และสาเหตุที่สองคือการที่ภรรยาขอให้เลิก</p>	<p>กรณี ศ. พบว่า ปัจจัยสำคัญของการไม่กลับไปเสพยาอยู่ที่ครอบครัว พ่อแม่ เนื่องจากในช่วงที่ตัวเองเสพยานั้น ครอบครัวพ่อแม่ของตนค่อนข้างตนตำหนิว่ากล่าว จนถึงขั้นไม่สนใจและขาดการติดต่อไปเลย แต่เมื่อเขาเลิกเสพยา ปัญหาดังกล่าวก็ค่อย ๆ คลี่คลาย โดยครอบครัวได้ให้อภัยเขา และเริ่มเอาใจใส่ เป็นกำลังใจให้เขาอยู่เสมอ ศ. ยอมรับว่า นอกจากชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ที่ดีขึ้นจากกิจการร้านอินเทอร์เน็ต และกำลังใจจากภรรยาแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขาไม่กลับไปเสพยาคือ กำลังใจจากพ่อแม่</p>	<p>กรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครอบครัวมีอิทธิพลมากในขั้นของการไม่กลับไปเสพยา ศ. คิดอยู่เสมอว่าการที่ครอบครัวให้อภัย และภาคภูมิใจกับความสำเร็จในการเลิกยาเสพติดของตนเอง ตลอดจนหันมาเอาใจใส่ดูแลตนมากขึ้นกว่าเดิม เป็นกำลังใจที่ดีที่สุดที่ทำให้เขาไม่กลับไปเสพยา</p>
<p>ชุมชน</p>	<p>จากการศึกษาข้อมูลไม่ปรากฏว่ามีกรณีใดในขั้นของการเลิกยาเสพติดที่เกิดจากปัจจัยด้านชุมชนเป็นหลัก</p>	<p>ทั้งสองชุมชนมีโครงสร้างการทำงานที่คล้ายกัน มีหัวหน้าชุมชนที่มุ่งมั่นตั้งใจดูแลเอาใจใส่กับปัญหาเสพติด ตลอดจนคนในชุมชนให้การสนับสนุนในด้านการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง มีการสนับสนุนกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงวัยของกลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างในชุมชนกองขยะหนองแขมมีการสนับสนุนอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจให้ดี</p>	<p>จากกรณีดังกล่าว ในระดับชุมชนพบว่าแม้จะไม่มียาเสพติดในขั้นเลิกเสพยา แต่มีบทบาทอย่างมากในขั้นของการไม่กลับไปเสพยา จากรูปแบบของการจัดกิจกรรม และการให้การสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายในแง่ของการสร้างอาชีพ การดูแลเอาใจใส่ และการให้กำลังใจ โดยกลุ่มเป้าหมายยอมรับว่าอาชีพหรือกิจกรรมที่ตนทำอยู่ได้ด้วย การสนับสนุนของชุมชน ทำให้เกิดความคิดความสำนึกว่าชุมชนให้โอกาสในการกลับตัว อีกทั้งยังสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม จากจุดนี้ทำให้เกิดความคิดย้อนกลับถึงความคิดที่จะตอบแทนชุมชน จากการเป็นผู้ได้รับโอกาสจากชุมชน ไปสู่การตอบแทนชุมชนในลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นกำลังใจสำคัญของชุมชนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดต่อไป</p>

		<p>ขึ้น จากการตั้งสหกรณ์เคหะสถาน กองขยะหนองแขมซึ่งสอดคล้องกับ วัยของผู้ผ่านการบำบัดในชุมชนซึ่ง เป็นวัยที่กำลังสร้างครอบครัว ส่วน ในชุมชนวัดสังข์กระจายมีโครงสร้าง รูปแบบกิจกรรมที่เน้นกิจกรรม นันทนาการ เน้นสร้างความ สนุกสนาน เกิดสังคมใหม่ และมี รายได้จากการเซตลิ่งโต ซึ่ง สอดคล้องกับ ช่วงวัย ของ กลุ่มเป้าหมายในชุมชนที่เป็นวัยรุ่น จะเห็นได้ว่าทั้งสองชุมชนมีกิจกรรม ที่ สอด คล้อง กับ ช่วง วัย ของ กลุ่มเป้าหมาย ช่วยส่งเสริมให้ผู้ผ่าน การบำบัดไม่กลับไปเสพซ้ำ</p>	
<p>สภาพแวดล้อมและ สถานการณ์</p>	<p>-นาย บ. อาศัยอยู่ในชุมชนกอง ขยะ เลิกยาเสพติดเพราะได้ไป เป็นทหารที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ซึ่งต้องได้รับการฝึก ร่างกาย จิตใจ และระเบียบวินัย แบบทหาร การไปรับใช้ชาติใน ครั้งนั้นของเบ้มทำให้นายบ.ได้ ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มียา เสพติด เบ้มจึงสามารถเลิกยา เสพติดได้</p>	<p>-นายบ. ได้รับการฝึกในแบบทหาร และต้องไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่ เสี่ยง ต่อ ความ เป็น ความ ตาย ประกอบกับการผ่านสถานการณ์ เสี่ยงตายจากการปฏิบัติหน้าที่ ทำ ให้นายบ.ตระหนักเห็นคุณค่าของ ชีวิต จึงสามารถตัดสินใจเลิกยาเสพ ติดได้อย่างถาวร</p>	<p>จากกรณีดังกล่าว ในชั้นเลิกเสพสภาพแวดล้อมที่ห่างจากยาเสพติดสามารถทำให้นายบ. สามารถเลิกเสพยาเสพติดได้ ด้วยสภาวะจำเป็นที่ไม่มียาเสพติดให้ใช้ได้ แต่ในชั้นของการตัดสินใจไม่กลับไปเสพซ้ำจะเห็นได้ว่านายบ. ต้องผ่านสถานการณ์ที่เกือบเอาชีวิตไม่รอดจากการปฏิบัติหน้าที่ทหาร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้นาย บ. จุ๊กคิดได้ถึงคุณค่าของชีวิต คิดได้ว่าการใช้ชีวิตอยู่กับยาเสพติดเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตตัวเองไม่มีค่าจากการรอดตายกลับมาในครั้งนั้นทำให้นาย บ. คิดว่าเหมือนตนได้ชีวิตใหม่ และมีแรงบันดาลใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีคุณค่า</p>

<p>-นางสาว ก. (นามสมมุติ) เสพยาเสพติดมาเป็นเวลานาน 17ปี ติดคุกมาแล้วหลายครั้งไม่เคยมีความคิดที่จะเลิกเสพยาเพราะขาดแรงบันดาลใจในการเลิกเสพยาจนเมื่อพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ เสด็จเปิดโครงการสายใยรักที่ชุมชนกองขยะหนองแขม ประธานชุมชนได้เล่าถึงปัญหาของนางสาว ก. ให้พระองค์หญิงฟังถึงการขาดแรงบันดาลใจของนางสาว ก. ในการเลิกยาเสพติด พระองค์หญิงจึงประทานกำลังใจให้ และทรงประทานเสื้อผ้า และเครื่องมือประกอบอาชีพให้ นางสาว ก. รู้สึกตื่นตัวในพระกรุณา และรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า มีกำลังใจให้ตัดสินใจเลิกเสพยา</p>	<p>เนื่องจากนางสาว ก. เสพยาเสพติดมาเป็นเวลานาน ทำให้หลังจากการตัดสินใจเลิกเสพยาจึงเกิดอาการเจ็บป่วย พระองค์หญิงทรงรับเข้าเป็นคนไข้ในพระอุปถัมภ์ และทรงประทานกำลังใจโดยการเอามือจับศรีษะ ทำให้นางสาว ก. รู้สึกปลอบปลื้ม และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอาการเจ็บป่วย ประกอบกับที่ผู้นำชุมชนสนับสนุนทางด้านอาชีพให้ทำให้นางสาว ก. รู้สึกว่ามีเป้าหมายในชีวิต เป็นภูมิคุ้มกันให้ไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีกต่อไป</p>	<p>จากกรณีดังกล่าวจะเห็นว่าในชั้นเลิกเสพยาของนางสาว ก. อาศัยกำลังใจของพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ในการกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการเลิกเสพยา แต่ในชั้นของการไม่กลับไปเสพยาจะเห็นได้ว่านอกจากกำลังใจที่ได้จากพระองค์หญิงอย่างต่อเนื่องผ่านการรับเป็นผู้ป่วยในพระอุปถัมภ์และการแสดงการให้กำลังใจอย่างไม่ทรงถือพระองค์แล้ว สภาพแวดล้อมหลังจากเลิกเสพยาคือการสนับสนุนทางด้านอาชีพจากประธานชุมชนถือเป็นส่วนสนับสนุนที่ทำให้นางสาว ก. เลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดโดยไม่กลับไปเสพยาอีก</p>
<p>- จากการลงพื้นที่ในชุมชนวัดสังข์กระจายพบว่า มีผู้ผ่านการบำบัด 3 คน มีความเห็นตรงกันว่า การเข้ามาร่วมฝึกซ้อมการแสดงเชิดสิงโต ซึ่งในขณะเชิด</p>	<p>หลังจากที่ทั้งสามคนผ่านการบำบัดยาเสพติดทำให้ร่างกายได้ปรับสภาพฟื้นฟูตัวเอง เมื่อออกมาสู่สภาพแวดล้อมในกลุ่มคณะเชิดสิงโตที่ต้องฝึกซ้อมเพื่อออกแสดง และมี</p>	<p>จากกรณีนี้ทั้งสามคนในชุมชนวัดสังข์กระจายสามารถเลิกยาเสพติดได้ด้วยเหตุกรณีคล้ายกับของนายบ. คืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีใครในขณะสิงโตเสพยาเสพติด อีกทั้งการเล่นสิงโตจำเป็นที่จะต้องมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงและอุทิศเวลาให้กับการฝึกซ้อม ส่วนในชั้นของการไม่กลับไปเสพยาปัจจัยทางด้านการยอมรับในสังคม การมีกิจกรรมที่ตนเองชอบและมีรายได้ ส่งผลให้ผู้ผ่านการบำบัดทั้งสามคนมีแรงบันดาลใจ</p>

<p>สิงโตไม่มีใครเสพยาเสพติด ประกอบกับเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยสมาธิ และสภาพร่างกาย รวมถึงต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อม จึงทำให้ทั้งสามคนสามารถเลิกยาเสพติดได้</p>	<p>รายได้จากการแสดง การมีเพื่อนฝูง และการได้รับการยอมรับจากชุมชน ทำให้ทั้งสามคนไม่คิดจะกลับไปเสพยาอีก</p>	<p>และมีเป้าหมายต่อไปในการเลิกเสพยาเสพติดและไม่กลับไปเสพยาอีก</p>
---	---	---

ความเหมือนและความแตกต่างในปัจจัยสำเร็จของการไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำของชุมชนกองขยะหนองแขมและชุมชนวัดสังข์กระจาย

ปัจจัยความสำเร็จ	เหตุผลในการไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ	
	ความเหมือน	ความแตกต่าง
<p>1.ชุมชนกองขยะหนองแขม 2.ชุมชนวัดสังข์กระจาย</p>	<p>1. ความผูกพันในครอบครัวเป็นกำลังใจสำคัญในการไม่กลับไปเสพยาซ้ำ 2. ผู้นำชุมชน คอยเฝ้าระวังไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ เมื่อกลับมาอาศัยอยู่หลังจากเลิกเสพยา โดยจัดหากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองของผู้เคยเสพยา เช่น เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของชุมชน การจัดหางานให้ทำ ส่งเสริมให้แต่งงาน มีครอบครัวและมีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกและภรรยา 3. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น ตำรวจ ทำหน้าที่จับกุมผู้ค้ายาเสพติดอย่างจริงจัง มีการตรวจปัสสาวะสีม่วงชาวชุมชนผู้ต้องสงสัย ทำให้ผู้เคยเสพยาต้องระมัดระวังตัวมากขึ้นจึงคิดเลิกเสพยาดีกว่า 4. โอกาสทางความคิดของผู้เคยเสพยา ที่รำลึกถึงประสบการณ์เลวร้ายที่ได้รับจากการเสพยาเสพติด เช่น</p>	<p>1.สภาพชุมชน สภาพปัญหาและสาเหตุในการเสพยาเสพติดที่ต่างกัน 1.1 ชุมชนกองขยะหนองแขม เป็นชุมชนของคนด้อยโอกาส คนยากจนไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัย เข้ามาค้าขายที่รถขยะของกรุงเทพมหานครนำมาทิ้งทับถมกันเป็นกองขยะมีขนาดใหญ่เหมือนภูเขา ชาวชุมชนในละแวกกองขยะฯ จึงฉวยโอกาสบุกรุกเข้ามาค้าขายที่รถขยะเพื่อหาสิ่งของมีค่า มีราคา นำไปรูปขาย ทำให้มีรายได้พอประทังชีวิตตนเองและครอบครัว ต่อมาชุมชนขยายใหญ่ขึ้น มีคนเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้นบนพื้นที่ที่บุกรุกต้องแข่งขันแย่งชิงเวลาทำงานทั้งกลางวันและกลางคืน จนต้องอาศัย “ยาบ้า” หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ยาขยัน” มากิน เป็นยาเสพติดที่หาได้โดยง่ายและซื้อขายกันในราคาถูกบริเวณกองขยะฯ แต่ ปัจจุบันราคาแพงมาก และถูกตำรวจตรวจจับกุมมากขึ้น ตามนโยบายปราบปราม ยาเสพติดของรัฐบาล รวมทั้งสภาพผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกในครอบครัวที่เป็นเด็กและเยาวชนเลียนแบบการเสพยาเสพติดเหมือนเป็นยาสามัญธรรมดา 1.2ชุมชนวัดสังข์กระจาย เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้วัด มีลานวัดขนาดใหญ่ เป็นที่เล่นกีฬาและกิจกรรมต่างๆของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการฝึกซ้อมการเล่นเซตสิงโตของคณะกรรมการวัดสังข์กระจายซึ่งมีที่ทำงาน</p>

<p>การถูกจับกุม ความทุกข์ทรมานของพ่อ แม่ ลูก ภรรยา หรือสามี ที่ถูกสังคมนประณาม รวมถึงการรู้จักคิด เปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ หรือเพื่อนเก่าๆที่ไม่เสพซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีการศึกษา มีงานทำ มีรายได้ มั่นคง ซึ่งตรงกับข้ามกับตนเองมี</p>	<p>อยู่ในบริเวณวัด ที่ลานวัดแห่งนี้มีพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งให้ความสนใจดูแล อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนที่มาเล่นที่ลานวัดและเฝ้าระวังปัญหาในชุมชนร่วมกับคณะกรรมการชุมชน และจะเข้าไปชักชวนให้มาฝึกการเล่นเซตสิงโต กระต๊วแทงเสื่อ การเซตสิงโตและการรำกลองยาว ซึ่งมีคณะกรรมการชุมชนวัดสังข์กระจายเป็นผู้ควบคุมการฝึกซ้อม เมื่อมีโอกาสไปออกงานแสดง ทำให้เด็กมีรายได้บ้างแม้จะเล็กน้อย แต่ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและภูมิใจในความสามารถของตนเอง และเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มที่ต้องไม่เสพติด คนใดเคยเสพ พระภิกษุสงฆ์และผู้นำชุมชนจะร่วมกันดูแลและตักเตือนให้เลิกเสพและให้ความช่วยเหลือในการบำบัด การหางานให้ทำ หรือศึกษาต่อที่ชุมชนนี้ ผู้เคยเสพยาเสพติดส่วนใหญ่ เสพเพราะติดเพื่อน อยากลองและครอบครัวมีเงินให้จ่ายมากพอจะนำมาซื้อยาเสพติด แม้เป็นยาไอซ์ที่ราคาแพงก็สามารถจ่ายได้เพราะอยากลอง ปัจจุบันกลุ่มเพื่อนเลิกเสพเพราะต้องฝึกการเล่นเซตสิงโต ซึ่งต้องมีสมาธิ ความรับผิดชอบต่อตนเองและเพื่อนร่วมงาน จึงต้องเลิกเสพ</p> <p>2. การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงตาม เพศและวัยของผู้เคยเสพ ทำให้ผู้เคยเสพคลี่คลายความไม่สบายใจ สามารถปรับตัว และปรับความคิด กลับไปอยู่ในครอบครัวและชุมชนของตนเองได้อย่างเป็นปกติสุข ตัวอย่างเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนกองขยะหนองแขม มีการจัดตั้งสหกรณ์เคหะสถานจำกัด โดยผู้นำชุมชนที่มีจิตสวัสดิการและศักยภาพสูง ได้รับสมัครชาวชุมชนเป็นสมาชิก มีสิทธิสวัสดิการซื้อ หรือเช่าซื้อบ้านมั่นคงที่เป็นบริการของสหกรณ์ ทำให้อาชีพชุมชนที่เป็นสมาชิกสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีการสอนให้เด็ก ๆ รู้จักออมเงิน การส่งเสริมอาชีพ การจัดหางานให้ทำการส่งเสริมสุขภาพอนามัย เป็นต้น - ชุมชนวัดสังข์กระจาย ใช้กิจกรรมการเล่นเซตสิงโตและอื่นๆ ที่ต้องเล่นร่วมกันหลายคนเป็นทีม จึงต้องมีการฝึกซ้อมให้เกิดทักษะและมีวินัยในการเล่น เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ทำให้ต้องเชื่อฟังผู้ฝึกสอน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่มีจิตสวัสดิการคอยให้ความช่วยเหลือ อบรมสั่งสอน และติดต่อประสานงานกับครอบครัวและชุมชนให้ช่วยกันดูแลเฝ้าระวังไม่ให้กลับไป
---	--

โดยสรุป ปัจจัยความสำเร็จในการไม่กลับไปเสพซ้ำของผู้เคยเสพ มีความเหมือนกัน ในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family) ที่ยังรัก ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่ผู้เคยเสพต้องการ และที่สำคัญคือการให้อภัยสำหรับความผิดพลาดที่ผ่านมา การให้การดูแลช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน (Leader) ที่ดีมีจิตสวัสดิการมีศักยภาพในการทำงาน ชุมชนเข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ดี (Environment) ไม่มีการแพร่ระบาดของการค้ายาเสพติด ชุมชนมีการเฝ้าระวัง ตำรวจคอยปราบปรามปัญหาเสพติดจริงจัง และชุมชนให้กำลังใจผู้เคยเสพโดยไม่รังเกียจและให้โอกาสปรับตัว รวมทั้งการได้รับโอกาสทางความคิด (Opportunity of Thought) คือมีเหตุการณ์กระตุ้นให้ผู้เคยเสพ สามารถระลึกถึงการกระทำของตนเองที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นเป็นที่รัก เช่น พ่อ แม่ ลูก หรือแม้กระทั่งตนเอง จึงเกิดความคิดในเชิงบวก หรือใฝ่ดีที่จะ ปรับปรุงตนเอง เลิกเสพยาเสพติดอย่างถาวร เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ไม่ต้องติดคุกหรือคอยหลบหนีการจับกุมของตำรวจซึ่งทำร้ายจิตใจของคนที่ดีรักอีกต่อไป

ส่วนความแตกต่างของปัจจัยในการไม่กลับไปเสพซ้ำผู้เคยเสพ ขึ้นอยู่กับ สภาพชุมชน สภาพปัญหาและสาเหตุของผู้เคยเสพที่มีความแตกต่างกัน จึงไม่อาจใช้วิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาคารกลับไปเสพซ้ำให้เหมือนกันได้ ดังนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมแรงในการไม่ทำให้ผู้เคยเสภกลับไปเสพซ้ำ จึงต้องเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงตามเพศและวัยของผู้เคยเสพ ที่ย่อมมีความแตกต่างกัน

ข้อค้นพบจากกระบวนการสัมมนากลุ่ม

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยและนำเข้าสู่กระบวนการสัมมนาร่วมกับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 ชุมชน จนเป็นที่เห็นพ้องต้องกันถึงกระบวนการตั้งแต่ขั้นเลิกเสพยาและขั้นไม่กลับไปเสพซ้ำ ความเข้าใจที่สอดคล้องกันของภาวะแวดล้อมสาเหตุ และปัจจัยของการไม่กลับไปเสพซ้ำ สิ่งที่คณะผู้วิจัยตกลงผลิกร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย อาจสรุปได้ ดังนี้

- 1) สาเหตุที่ทำให้ติดยาเสพติดจากหลายปัจจัย ทั้งที่เกิดจากตัวเอง ความอยากรู้อย่างลอง คล้อยตามเพื่อน ปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมชุมชน เป็นต้น
- 2) การตัดสินใจเลิกเสพยาและไม่กลับไปเสพซ้ำ มีปัจจัยและองค์ประกอบที่หลากหลาย เป็นสถานการณ์ที่ไม่ตายตัวและขึ้นอยู่กับคำตอบสนองของแต่ละบุคคล
- 3) ครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลต่อการตัดสินใจเลิกและไม่กลับไปเสพซ้ำ
- 4) ปัจจัยภายในหรือ “โอกาสทางความคิด” ซึ่งเป็นตัวตอบสนองต่อสถานการณ์ และนำไปสู่การเลิกเสพยาและการไม่กลับไปเสพซ้ำ มีกระบวนการคือ คิดได้ (thinking) ตัดสินใจ (decision) ลงมือปฏิบัติ (acting) กล่าวคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กระตุ้นหรือที่เป็นโอกาสให้ผู้เสพยาหยุดไปใช้ในทางบวก จากนั้นจึงตัดสินใจเลิกและเลิกอย่างเด็ดขาด
- 5) โอกาสทางความคิด จะเป็นปัจจัยหลักอยู่ในขั้นของการเลิกเสพยา โดยหลังจากนั้นก็ยังคงมีส่วนสำคัญในขั้นของการไม่กลับไปเสพซ้ำ แต่ปัจจัยหลักที่สนับสนุนอย่างยั่งยืนในขั้นของการไม่กลับไปเสพซ้ำคือปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สถานการณ์และสภาพแวดล้อมตลอดจนอาชีพการงาน
- 6) แม้ว่าเลิกเสพยาได้แล้ว แต่หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อม ผู้เคยเสพยาอาจกลับไปเสพซ้ำ
- 7) ทั้งในขั้นของการเลิกเสพยาและไม่กลับไปเสพซ้ำ จะต้องประกอบไปด้วย โอกาสทางความคิด และกำลังใจรอบด้านที่ต้องเกื้อหนุนกันเสมอ
- 8) ความสำเร็จของทั้งสองชุมชนคือการที่ผู้เคยเสพยาไม่กลับไปเสพซ้ำ ซึ่งเกิดขึ้นและเป็นผลมาจากปัจจัยหลายๆ อย่างที่คล้ายกัน แต่สิ่งที่แตกต่างคือการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างรายได้ในลักษณะที่เหมาะสมกับช่วงวัยและ

สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน กล่าวคือ การสนับสนุนของชุมชนกองขยะหนองแขมที่เน้นการทำงานจริงเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ประสบความสำเร็จกับกลุ่มผู้เคยเสพยาในวัยกลางคนที่ต้องรับผิดชอบครอบครัว ส่วนในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนวัดสังข์กระจายที่เน้นกิจกรรมนันทนาการและบรรยากาศของความเป็นเพื่อนฝูงที่ร่วมกันหารายได้เสริมและสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน

- 9) กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มวัยที่ต่างกัน ควรนำไปสู่การแลกเปลี่ยนและบูรณาการระหว่างชุมชนเพื่อนำไปสู่การขยายเป้าหมายในการสนับสนุนผู้เคยเสพยาในกลุ่มวัยและสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไม่ให้เกิดกลับไปเสพยาซ้ำ กล่าวคือ นำกิจกรรมของชุมชนวัดสังข์กระจายที่เน้นทั้งกิจกรรมนันทนาการและการสร้างรายได้ไปบุกเบิกให้กับชุมชนกองขยะหนองแขมเพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนหลัง และนำกิจกรรมของกองขยะหนองแขมที่เน้นการสร้างรายได้และอาชีพไปบุกเบิกในชุมชนวัดสังข์กระจายเพื่อขยายเป้าหมายในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มวัยที่เหมาะสมของชุมชนวัดสังข์กระจาย ทั้งนี้เพื่อเป็นอีกช่องทางเสริมในการช่วยเหลือผู้เคยเสพยาไม่ให้เกิดกลับไปเสพยาซ้ำ รวมทั้งสามารถนำไปบูรณาการกับชุมชนอื่นๆ ที่มีบริบทคล้ายกัน
- 10) ปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐไปไม่ถึงตัวกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เคยเสพยาเสพติด งบประมาณส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในทางการปราบปราม และกระบวนการบำบัดที่ยังยั่งยืน ไม่เห็นวิธีการชุมชนบำบัด

สรุปรูปแบบปัจจัยความสำเร็จของการเลิกและไม่กลับไปเสพยาซ้ำ

FELT FOR HAPPINESS

FAMILY

THOUGHT

ENVIRONMENT

LEADER (community)

FELT คือ รูปแบบปัจจัยความสำเร็จที่ผู้เคยเสพยาเสพติดไม่กลับไปเสพยาซ้ำ เพราะ

อิทธิพลของครอบครัว (Family) เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหันไปใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหาของตนเอง หรือเป็นแรงดึงดูดให้บุคคลเลิกเสพยาเสพติดเพื่อบุคคลที่รักในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เคยเสพยา หากยังคงรายล้อมด้วยสภาพของการซื้อขายยาเสพติดแบบง่าย ๆ เหมือนซื้อขนมอร่อย เป็นการกระตุ้นความรู้สึกอยากกิน แต่ถ้าเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด ทำให้ยากลำบากในค้นหาหาเสพยา จำเป็นต้องเลือกเส้นทางอื่นในการจัดการกับความรู้สึกอยากเสพยา เช่น การหางานทำ การร่วมทำกิจกรรมของชุมชนหรือครอบครัว เป็นต้น

ผู้นำชุมชน (Leader) เป็นบุคคลสำคัญมากในการเฝ้าระวังไม่ให้ผู้เคยเสวยไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รองจากการเฝ้าดูแลของครอบครัว ผู้นำชุมชนต้องตระหนักถึงคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ของผู้เคยเสวยและเชื่อมั่นในการเสริมสร้างกิจกรรมต่างๆที่จะหนุนช่วยให้ผู้เคยเสวยกลับตนเป็นคนดีอยู่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นปกติสุข เช่น การให้คำปรึกษา แนะนำ การชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน การจัดหางานให้ทำ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

โอกาสทางความคิด (Opportunity of Thought) เป็นแรงบันดาลใจที่ตกผลึกทางความคิดเกิดขึ้นจากการทบทวนด้วยตนเองถึงความ เป็นเหตุและผลกับประสบการณ์เลวร้ายของการเสพยาที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสมาชิกในครอบครัว กลักรวมกลายเป็นความคิดเชิงบวกหรือเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้เคยเสวยมานะที่เลิกเสพยาอย่างเด็ดขาด อาจเป็นความร่าเริง การมองเห็นธรรมชาติ หรือความเป็นจริงที่คิดได้ด้วยตนเองจากการทบทวนเหตุการณ์ ตั้งแต่สาเหตุที่เริ่มเสพยา ผลที่ได้รับ เช่น ถูกจับ ติดคุก พลัดพรากจากครอบครัว ทำให้พ่อ แม่ ลูก ยากลำบาก สังคมดูถูกและตีตราว่าเป็น “คนขี้ยา” “คนขี้คุก” “คนเลว” จึงทนไม่ได้และต้องเปลี่ยนใจ ปรับตัวใหม่ เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับบุคคลที่ตนเองรัก หรือ เคารพในครอบครัว และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน ปปส.

1. ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวทุกระดับ เพราะครอบครัวเป็นเหตุปัจจัยหลักในการผลักดันให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพยาเสพติดในฐานะที่เป็นผู้เสพยาหรือผู้ค้า โดยส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างโอกาสทางความคิด ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความมั่นคงทางรายได้ของครอบครัวให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต
2. ควรส่งเสริมศักยภาพของผู้นำชุมชนตามธรรมชาติหรือทางการให้มีความรอบรู้ในการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสถาบันครอบครัวและเข้าถึงบริการช่วยเหลือผู้เคยเสวย ตลอดจนการเสริมสร้างเครือข่ายหน่วยงานต่างๆที่เป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา จากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และอบรมผู้นำชุมชนให้มีทักษะในการเขียนโครงการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ สามารถพึ่งตนเองต่อไป
3. นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดควรดำเนินอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับทางชุมชน โรงเรียน วัด หรือมัสยิด เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพยาเสพติดในชุมชน ตลอดจนการป้องปราบเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพยาเสพติดในเชิงทุจริตมิชอบ
4. กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มวัยที่ต่างกัน ควรนำไปสู่การแลกเปลี่ยนและบูรณาการระหว่างชุมชน เพื่อนำไปสู่การขยายเป้าหมายในการสนับสนุนผู้เคยเสวยในกลุ่มวัยและสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ
5. การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐควรไปให้ถึงตัวกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เคยเสพยาเสพติด เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในทางการปราบปราม และกระบวนการบำบัดที่ไม่ยั่งยืน ไม่เห็นวิธีการชุมชนบำบัด

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ไชยเลิศ. (2541). ศึกษาความตั้งใจและการรับรู้อุปสรรคในการเลิกยาเสพติดของผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดยาเสพติดที่ศูนย์เบิกอรุณในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขวัญหทัย รงคุปตวนิช (2544). ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการเลิกยาหรือกลับมาเสพยาของผู้ติดยาเสพติด วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ช่อกิ่ง ชูครุฑ. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้ติดยาเฮโรอีนที่เข้ารับการบำบัด
- ทิพาดี เอมะวรรณนะ. (2545). *จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย อุ่นเอกลาภ. (2544). การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติดแบบผู้ป่วยนอก. เอกสารวิชาการกองประสาน การปฏิบัติการการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติดกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: ชุมชุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัชรวิ มีศิลป์. (2543). ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรับการบำบัดรักษาในระยะถอนพิษยาของผู้เสพยาเฮโรอีน โรงพยาบาลธัญญารักษ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- วันเพ็ญ อำนางจิตติกร (2553) ปัจจัยทางจิตสังคมและความตั้งใจเลิกยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่ สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. เชียงใหม่: เวียงบัวการพิมพ์.
- สถาบันธัญญารักษ์. (2547). กลุ่มปัญญาสังคมและติดตามการรักษาสำหรับผู้ผ่านการบำบัด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- สุชา จันท์นเอ็ม และสุรางค์ จันท์นเอ็ม. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Columbo Plan Drug Advisory Programme. (2001). *A primer on relapse prevention*. Colombo, Sri Lanka: The Colombo Plan.
- Ajzen, I., & Fishbein M. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: Introduction to Theory and Research*. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley.
- Pender, N.J. (1987). *Health promotion nursing practice*. 2nd ed. Norwalk: Appleton century –Crofts.
- Collins, M.T. (1985). *The Effectiveness of Computer-Delivered Correction Procedures on Low-Performing Secondary Students Reasoning Skills*. Dissertation Abstracts International
- Rokeach, M. (1970). *Belief, attitude and value: a theory of organization and change*. San Francisco: Jossey Bass

SRD-193: การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชนเพื่อการพัฒนา ประเทศ

THE FACTOR ANALYSIS OF PEOPLE'S EMPOWERMENT FOR NATIONAL DEVELOPMENT

วรพิทย์ มีมาก

Worapit Meemak

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: vorapitaya@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชน และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชนกับเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานของรัฐต่างๆ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์ความถดถอย ผลที่ได้พบว่า (1) ปัจจัยองค์ประกอบพลังอำนาจของประชาชนมี 7 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัวเป็นสุข สุขภาพของจิต โอกาสทางการศึกษา สมรรถนะทางการเงิน ความเข้มแข็งของชุมชน ความไม่มั่นคงในชีวิต และการเป็นภาระของครอบครัว (2) โอกาสทางการศึกษาจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุกเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบ การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน การพัฒนาประเทศ

Abstract

This research aimed to analyze factors of people's empowerment and also its relations with main goals of national development. Secondary data collected from various government agencies were analyzed through factor analysis method and regression analysis method. The findings were (1) people's empowerment consisted of 7 factors: healthy family; mental health; educational opportunity; financial capacity; community strength; life insecurity; and burden of family. Mostly affecting factor to every goal of national development was educational opportunity.

Keywords: Factor analysis, People's empowerment, National development

บทนำ

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมาก ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว คือ “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่

ยั่งยืน” [1] ดังนั้น แผนพัฒนา ฉบับที่ 8 จึงได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่ มาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” [1] และในแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 ได้ัญเชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยสู่ความอยู่ดีมีสุข ควบคู่ไปกับปรับเปลี่ยนกระบวนการวางแผนจากการดำเนินการ “โดยราชการเพื่อประชาชน” เป็นการให้ “ประชาชนเข้าร่วม” ตัดสินใจและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อพร้อมรับความเสี่ยงบนฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ความเพียร และคุณธรรม [1]

กล่าวได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 ได้ให้ความสำคัญกับคนเพิ่มมากขึ้น ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ก็ได้ปรับแนวคิดอีกครั้ง โดยเพิ่มแนวคิด “การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน” เข้ามาในแผน โดยกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีเป้าหมายที่การจัดการกระบวนการชุมชนให้เข้มแข็งด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ก็ได้สานต่อแนวคิด “การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน” โดยระบุให้มีการเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ซึ่งจะกระทำโดยการให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ภาคเอกชนภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงของประเทศไทยกลับไม่ได้เป็นไปตามที่แผนต้องการมากนัก กล่าวคือ [2]

1. ในปี 2548 คนไทยมีการศึกษาเฉลี่ย 8.5 ปี ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ให้มีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 9 ปี
2. การยกระดับการศึกษาของแรงงานไทยที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเพียงร้อยละ 39.8 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ขณะที่ความต้องการกำลังคนระดับกลางในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมมีถึงร้อยละ 60 ส่วนบุคคลากรการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศมีเพียง 6.7 คนต่อประชากรหมื่นคน
3. องค์กรชุมชนที่จดทะเบียนทั่วประเทศในปัจจุบันมีจำนวน 28,296 แห่ง(45 แห่งต่อประชากร 100,000 คน) และเครือข่ายองค์กรชุมชน 32 แห่ง(0.05 แห่งต่อประชากร 100,000 คน)
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับลดลงจากร้อยละ 43.89 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 38.61 ในปี 2547 ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่วัดจากคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวิชาพื้นฐาน 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าร้อยละ 50
5. คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อ่านออกเขียนได้ มีเพียงร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมด ทักษะการอ่านของนักเรียนไทยส่วนใหญ่มีค่าไม่เกินระดับ 2 จาก 5 ระดับ
6. คดีอาชญากรรม การประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ(สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เพิ่มจาก 109.7 คดีเป็น 122.1 คดีต่อประชากรแสนคน คดีชีวิต ร่างกายและเพศ เพิ่มขึ้นจาก 60.5 คดีเป็น 73.4 คดีต่อประชากรแสนคน) ตลอดจนคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในแต่ละปีรัฐต้อง

จัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปจัดการกับปัญหานี้เป็นจำนวนมาก โดยใน พ.ศ. 2548 งบประมาณรายจ่ายเพื่อการนี้สูงถึง 36,698 ล้านบาท

7. การออมโดยรวมของไทยได้ลดลงจากระดับสูงสุดที่ร้อยละ 35 ในปี 2536 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมาอยู่ที่ร้อยละ 31.2 ในปี 2547 ซึ่งเป็นระดับที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุนในอนาคต

นอกจากนี้ การให้ความสำคัญต่อ “คน” ตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-11 มีค่อนข้างจำกัด เพราะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก กล่าวได้ว่า มนุษย์เป็นเพียงกลไกหนึ่งของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเท่านั้น บทบาทของประชาชนในชุมชนถูกลดทอนลงไป นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลได้เน้นนโยบายประชานิยมอย่างมาก ประกอบกับโครงสร้างและระบบการบริหารเศรษฐกิจและสังคมยังรวมศูนย์อำนาจการบริหารอยู่ในส่วนกลาง ยิ่งส่งผลทำให้ประชาชนอ่อนแอและตกอยู่ในสภาพของการพึ่งพามากขึ้น Kumar & Corbridge [3] และ Mosse [4] ได้แสดงทัศนะไว้นำฟังว่า โครงการพัฒนาต่างๆที่เข้าไปในชุมชน บุคคลที่จะได้ประโยชน์คือ ผู้นำท้องถิ่นและพรรคพวก ซึ่งนอกจากจะไม่ช่วยเพิ่มพลังอำนาจให้แก่ประชาชนแล้ว ยังจะทำให้องค์กรและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่แล้ว (เช่น ธนาคารเมล็ดพันธุ์ ประเพณีเกื้อกูลกัน ฯลฯ) อ่อนแอลง รวมทั้งอาจจะนำไปสู่การสร้างสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย ซึ่งสภาวะการณ์เช่นนี้ จะไม่ส่งผลดีในระยะยาว เพราะทำให้ประชาชนอ่อนแอ และเป็นการส่งเสริมให้มีการครอบงำทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น นอกจากนี้ ผลงานของ Johnson, Deshingkar, & Start [5] ยังชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้รัฐบาลจะได้ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการเมืองไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น แต่แทนที่ประชาชนจะมีพลังอำนาจมากขึ้นจากการนี้ แต่กลายเป็นว่า อำนาจก็กลับไปตกอยู่กับนักการเมืองท้องถิ่นแทน เพื่อสร้างพลังอำนาจให้แก่ประชาชน Moore [6] เสนอว่า สิ่งสำคัญที่รัฐบาลพึงกระทำคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสได้แสดงศักยภาพของพวกเขาในทางการเมือง มากกว่าที่จะไปสนับสนุนหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการทางสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาส

อนึ่ง เพื่อให้การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนมีความเป็นวิชาการมากขึ้น นักวิชาการหลายคนได้พยายามสร้างดัชนีวัดขึ้นมาในโครงการต่างๆ เช่น โครงการจัดหาน้ำสะอาดและสุขภาพในชนบทของประเทศเนปาล [7] โครงการกระจายอำนาจทางการศึกษาในประเทศฮอนดูรัส [8] และโครงการเรียนรู้ตลอดชีพในประเทศเม็กซิโก [9] นอกจากนี้ Grootaert [10] ได้ศึกษาพลังอำนาจของประชาชน โดยเสนอดัชนีวัดแบบประสม เช่น เสรีภาพของพลเมือง ความเข้มแข็งของชุมชน ความเหลื่อมล้ำของรายได้ การเรียกร้องและการตรวจสอบประสิทธิภาพของรัฐบาล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ดัชนีที่ได้พัฒนามานาน และสามารถนำมาเทียบเคียงได้คือ ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งที่นำมาใช้กันในระดับสากลและนิยมใช้อย่างแพร่หลายคือ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human development index) ที่สร้างขึ้นโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ดัชนีนี้มี 3 องค์ประกอบได้แก่ ความยืนยาวของชีวิตและสุขภาพสมบูรณ์ (อายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด) การศึกษา (อัตราการรู้หนังสือและอัตราการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา) และมาตรฐานของการดำรงชีวิต (รายได้และผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากร คิดจากความเสมอภาคของอำนาจในการซื้อเป็นค่าเงินเหรียญสหรัฐ) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากดัชนีนี้ให้ภาพที่กว้างและเน้นความสนใจในเรื่องของการเจริญเติบโตและการอยู่ดีกินดีเป็นหลัก โดยไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ เช่น ความเสมอภาค สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย ดังนั้นสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจึงได้พัฒนาดัชนีประสม (Composite index) ที่เรียกว่า ดัชนีความขัดสนของมนุษย์ (Human deprivation index) ขึ้นมา เพื่อแสดงถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม ดัชนีนี้มีองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ (1) สุขภาพ (2) การศึกษา (3) การจ้างงาน (4) รายได้ (5) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (6) การขนส่งและคมนาคม (7) การอุปโภคและบริโภค และ (8) ดัชนีผู้หญิง อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของดัชนีนี้คือ ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างพื้นที่ซึ่งมีค่าดัชนีสูงกว่าค่ามีมาตรฐานได้ ทั้งนี้เพราะมุ่งเน้นที่จะอธิบายถึงความขัดสน

เท่านั้น ทำให้ละเลยการพัฒนาเชิงพื้นที่ไป ดังนั้น สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจึงได้พัฒนาดัชนีความขัดสนไปเป็น ดัชนีความก้าวหน้าของมนุษย์(Human achievement index) ขึ้นมา เพื่อแสดงพัฒนาการในวิถีชีวิตของมนุษย์ ดัชนีนี้มีองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ (1) สุขภาพ (2) การศึกษา (3) การทำงาน (4) รายได้ (5) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (6) ชีวิตครอบครัวและชุมชน (7) การคมนาคมและสื่อสาร และ (8) การมีส่วนร่วม

อนึ่ง ในการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติใน พ.ศ. 2543 ประเทศที่เข้าร่วมประชุม 189 ประเทศได้ให้การรับรองปฏิญญาแห่งสหประชาชาติขององค์การสหประชาชาติ ในการนี้ ได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ(Millennium development goals)ขึ้นมา 8 ประการคือ การขจัดความยากจน การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็ก การส่งเสริมบทบาทและความเสมอภาคของสตรี การลดอัตราการตายของเด็ก การพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ การจัดการโรคอันตราย(เอชไอวี มาเลเรีย ฯลฯ) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ซึ่งในเป้าหมายหลักดังกล่าว ได้มีการจำแนกออกเป็น 18 เป้าหมายย่อย และได้มีการกำหนดดัชนีวัดไว้ 48 ดัชนี(ตัวอย่างเช่น อัตราการตายของเด็กวัยน้อยกว่า 5 ปี อัตราการติดเชื้อ ในสตรีมีครรภ์วัย 15 – 24 ปี อัตราการว่างงานในประชากรวัย วัย 15 – 24 ปี อัตราการได้รับการศึกษาของประชาชนวัย 15 – 24 ปี สัดส่วนความมั่นคงในที่อยู่อาศัย อัตราส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ อัตราการเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดเพื่อดื่มและบริโภค สัดส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 1 เหรียญสหรัฐต่อวัน ฯลฯ)

ในส่วนของประเทศไทย ยังไม่ได้มีการสร้างดัชนีการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนอย่างชัดเจนและเป็นทางการ ประเด็นที่น่าสนใจ คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศบนฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10-11 นั้น เป็นยุทธศาสตร์ที่ควรจะเป็นหรือไม่เพียงใด ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศบนฐานของการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนตามแผนพัฒนาฯ มีพัฒนาการที่ดี การศึกษาปัจจัยองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชน
2. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชนกับเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เนื่องจากการศึกษานี้ เป็นไปเพื่อวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลในการกำหนดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศบนฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10-11 ดังนั้น เอกสารที่ใช้จะเป็นเอกสารทุติยภูมิ ก่อนเริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เอกสารที่สมบูรณ์ที่สามารถนำมาใช้ได้ คือ รายงานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) พ.ศ. 2548 ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) พ.ศ. 2548 รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 รายงานของสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2548 หนังสือสถิติการเกษตรของประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2548 และรายงานสถิติข้อมูลทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548

2. จังหวัดที่นำมาศึกษามี 75 จังหวัด ประกอบด้วย

2.1 ภาคกลาง 25 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2.3 ภาคเหนือ 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์

2.4 ภาคเหนือ 14 จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

การศึกษาจะไม่นำกรุงเทพมหานครมาวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากข้อมูลที่น่ามาใช้ในส่วนนี้เป็นข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน(กชช. 2ค) ซึ่งไม่ได้มีการเก็บข้อมูลของกรุงเทพมหานครไว้

3. การวิเคราะห์ใช้ Factor Analysis และ Regression Analysis

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชน

ตัวแปรที่น่ามาใช้วัดพลังอำนาจของประชาชน จะประมวลมาจากเอกสารของส่วนราชการต่าง ๆ โดยคัดเลือกมาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกจะใช้แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้นเป็นเกณฑ์หลัก และนำมาพิจารณาร่วมกับเกณฑ์การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรทางสถิติได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลนอกพิกัด การทดสอบการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ การวิเคราะห์ตารางสหสัมพันธ์(Correlation matrix) การวิเคราะห์ความพอเพียงของการสุ่ม (Sampling adequacy) และการประเมินความสอดคล้องกับฐานคติของการวิเคราะห์ปัจจัย

ตัวแปรสำคัญที่คัดเลือกได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีการข้างต้นมี 22 ตัวแปร ได้แก่ เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้รับการทานอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอ(ร้อยละ) การว่างงาน(ร้อยละ) การรวมกลุ่มภายในชุมชน(ร้อยละ) การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ(ร้อยละ) อัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2548 (ร้อยละ) การได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพ(ร้อยละ) ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย(ร้อยละ) ความอบอุ่นของครอบครัว(ร้อยละ) การติดสุราและบุหรี่(ร้อยละ) การเข้าถึงแหล่งเงินทุน(ร้อยละ) การเรียนรู้จากภายในชุมชน(ร้อยละ) การมีสวัสดิการของชุมชน(ร้อยละ) อัตราผู้ป่วยโรคจิต(ต่อประชากร 100,000 คน) อัตราผู้ป่วยทางสุขภาพจิต(ต่อประชากร 100,000 คน) อัตราผู้ป่วยจากการติดสารเสพติด(ต่อประชากร 100,000 คน) การพยายามหรือฆ่าตัวตาย(ต่อประชากร 100,000 คน) การติดโรคเอดส์(ต่อประชากร 100,000 คน) การศึกษาอยู่ในสถานศึกษาปัจจุบัน(ร้อยละ) การเรียนต่อมัธยมปลายของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ(ร้อยละ) ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี(คน) การพลอดหนี(ร้อยละ) และรายได้ของประชาชน(บาทต่อเดือน)

ตัวแปรที่ระบุไว้ข้างต้น จะนำมาวิเคราะห์โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัย เพื่อค้นหาปัจจัยที่เกิดขึ้นมาจากการรวมกลุ่มของตัวแปร ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของพลังอำนาจของประชาชน

ปัจจัย	ตัวแปร	น้ำหนักปัจจัย
ครอบครัวเป็นสุข	เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้รับประทานอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอ(ร้อยละ)	0.727
	การได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพ(ร้อยละ)	0.722
	ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย(ร้อยละ)	0.723
	ความอบอุ่นของครอบครัว(ร้อยละ)	0.717
	การติดสุราและบุหรี่(ร้อยละ)	0.705
สุขภาพจิต	อัตราผู้ป่วยโรคจิต(ต่อประชากร 100,000 คน)	0.946
	อัตราผู้ป่วยทางสุขภาพจิต(ต่อประชากร 100,000 คน)	0.945
	อัตราผู้ป่วยจากการติดสารเสพติด(ต่อประชากร 100,000 คน)	0.840
โอกาสทางการศึกษา	การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ(ร้อยละ)	0.864
	การศึกษาอยู่ในสถานศึกษาปัจจุบัน(ร้อยละ)	-0.739
	การเรียนรู้ต่อมัธยมปลายของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา(ร้อยละ)	0.598
สมรรถนะทางการเงิน	การปลอดหนี้(ร้อยละ)	-0.853
	การเข้าถึงแหล่งเงินทุน(ร้อยละ)	0.740
ความเข้มแข็งของชุมชน	รายได้ของประชาชน(บาทต่อเดือน)	-0.605
	การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง(ร้อยละ)	-0.762
ความไม่มั่นคงในชีวิต	การรวมกลุ่มภายในชุมชน(ร้อยละ)	0.747
	การเรียนรู้จากภายในชุมชน(ร้อยละ)	0.496
	การมีส่วนร่วมของชุมชน(ร้อยละ)	0.451
ความเป็นภาวะของครอบครัว	การว่างงาน(ร้อยละ)	0.655
	การพยายามหรือฆ่าตัวตาย(ต่อประชากร 100,000 คน)	-0.615
ครอบครัว	การติดโรคเอดส์(ต่อประชากร 100,000 คน)	0.691
	ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี(คน)	-0.632

จากตารางพบว่า ปัจจัยที่สกัดได้มีจำนวน 7 ปัจจัย เมื่อพิจารณาจากตัวแปรที่เข้ามารวมกลุ่ม จะสามารถกำหนดชื่อของปัจจัยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ 1 – 7 ได้ดังนี้คือ ครอบครัวเป็นสุข สุขภาพจิต โอกาสทางการศึกษา สมรรถนะทางการเงิน ความเข้มแข็งของชุมชน ความไม่มั่นคงในชีวิต และการเป็นภาวะของครอบครัว

ผลการวิเคราะห์พลังอำนาจในแต่ละปัจจัยย่อย และพลังอำนาจรวมมีดังนี้

1.1 ปัจจัยครอบครัวเป็นสุข

ตารางที่ 2 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยครอบครัวเป็นสุข

ครอบครัวเป็นสุข 5 จังหวัดลำดับบน		ครอบครัวเป็นสุข 5 จังหวัดลำดับล่าง	
นครราชสีมา	1.263	แม่ฮ่องสอน	-5.381
นครปฐม	1.289	ตาก	-2.644
สุพรรณบุรี	1.298	เชียงใหม่	-2.111
ภูเก็ต	1.306	น่าน	-1.497
นนทบุรี	1.994	หนองคาย	-1.217

ผลลัพธ์พบว่า 5 จังหวัดลำดับบนที่มีครอบครัวเป็นสุข ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง คงมีภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้แห่งละ 1 จังหวัด ขณะที่ 5 จังหวัดลำดับล่างเป็นภาคเหนือ 4 จังหวัด และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัด

1.2 ปัจจัยสุขภาพจิต

ตารางที่ 3 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยสุขภาพจิต

สุขภาพจิต 5 จังหวัดลำดับบน		สุขภาพจิต 5 จังหวัดลำดับล่าง	
ชัยภูมิ	1.895	ปัตตานี	-1.425
ขอนแก่น	2.060	ยะลา	-1.242
นครพนม	3.160	สตูล	-1.065
นนทบุรี	3.263	ร้อยเอ็ด	-1.052
สระบุรี	3.854	อุทัยธานี	-0.976

ผลที่ได้พบว่า 3 จังหวัดในลำดับบนที่มีสุขภาพจิตดี อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอีก 2 จังหวัดอยู่ในภาคกลาง ส่วน 3 จังหวัดในลำดับล่างจะอยู่ในภาคใต้ อีก 2 จังหวัดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง แห่งละ 1 จังหวัด

1.3 ปัจจัยโอกาสทางการศึกษา

ตารางที่ 4 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยโอกาสทางการศึกษา

โอกาสทางการศึกษา 5 จังหวัดลำดับบน		โอกาสทางการศึกษา 5 จังหวัดลำดับล่าง	
ฉะเชิงเทรา	1.208	สกลนคร	-3.069
สิงห์บุรี	1.288	สุพรรณบุรี	-2.942
ปราจีนบุรี	1.794	สตูล	-2.592
สมุทรสงคราม	2.032	พัทลุง	-2.127
อยุธยา	2.043	พะเยา	-1.828

ผลที่ได้คือ 5 จังหวัดลำดับบนที่มีโอกาสทางการศึกษาสูงทั้งหมดอยู่ในภาคกลาง ส่วน 5 จังหวัดลำดับล่างจะอยู่ในภาคใต้ 2 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคเหนือ แห่งละ 1 จังหวัด

1.4 ปัจจัยสมรรถนะทางการเงิน

ตารางที่ 5 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยสมรรถนะทางการเงิน

สมรรถนะทางการเงิน 5 จังหวัดลำดับบน		สมรรถนะทางการเงิน 5 จังหวัดลำดับล่าง	
ศรีสะเกษ	1.310	สมุทรสาคร	-3.126
นครราชสีมา	1.359	นนทบุรี	-2.458
ยโสธร	1.381	ชลบุรี	-1.970
มหาสารคาม	1.633	สมุทรปราการ	-1.679
เลย	1.638	ปทุมธานี	-1.663

ผลการวิเคราะห์พบว่า 5 จังหวัดลำดับบนที่มีสมรรถนะทางการเงินสูงทั้งหมดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วน 5 จังหวัดลำดับล่างทั้งหมดอยู่ในภาคกลาง

1.5 ปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน

ตารางที่ 6 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน 5 จังหวัดลำดับบน		ความเข้มแข็งของชุมชน 5 จังหวัดลำดับล่าง	
สกลนคร	1.333	นราธิวาส	-2.190
อ่างทอง	1.738	ภูเก็ต	-1.576
อุทัยธานี	1.913	ระนอง	-1.515
สมุทรสงคราม	1.993	แม่ฮ่องสอน	-1.185
กาญจนบุรี	5.478	ตรัง	-1.064

ผลที่ได้คือ 5 จังหวัดลำดับบนจะอยู่ในภาคกลาง 3 จังหวัด อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ
แห่งละ 1 จังหวัด ขณะที่ 5 จังหวัดลำดับล่างทั้งหมดอยู่ในภาคใต้ ยกเว้นแม่ฮ่องสอน

1.6 ปัจจัยความไม่มั่นคงในชีวิต

ตารางที่ 7 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยความไม่มั่นคงในชีวิต

ความไม่มั่นคงในชีวิต 5 จังหวัดลำดับบน		ความไม่มั่นคงในชีวิต 5 จังหวัดลำดับล่าง	
ร้อยเอ็ด	1.403	นครนายก	-3.139
สงขลา	1.807	จันทบุรี	-2.172
แพร่	2.087	สุราษฎร์ธานี	-1.744
นครพนม	2.640	ชุมพร	-1.638
อำนาจเจริญ	2.762	เพชรบูรณ์	-1.367

ผลการวิเคราะห์พบว่า 5 จังหวัดลำดับบนที่มีความไม่มั่นคงในชีวิตสูง อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3
จังหวัด อยู่ในภาคใต้และภาคเหนือ แห่งละ 1 จังหวัด ขณะที่ 5 จังหวัดลำดับล่าง เป็นจังหวัดในภาคกลาง 2
จังหวัด ภาคใต้ 2 จังหวัด และภาคเหนือ 1 จังหวัด

1.7 ปัจจัยการเป็นภาระของครอบครัว

ตารางที่ 8 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยการเป็นภาระของครอบครัว

การเป็นภาระของครอบครัว 5 จังหวัดลำดับบน		การเป็นภาระของครอบครัว 5 จังหวัดลำดับล่าง	
นครนายก	1.609	นครราชสีมา	-1.688
ตราด	1.871	นครศรีธรรมราช	-1.602
ภูเก็ต	1.882	สุรินทร์	-1.541
ระนอง	2.246	บุรีรัมย์	-1.538
พะเยา	2.536	สุราษฎร์ธานี	-1.432

ผลการวิเคราะห์พบว่า 5 จังหวัดลำดับบนที่มีการเป็นภาระของครอบครัวสูง เป็นจังหวัดในภาคกลาง 2
จังหวัด ภาคใต้ 2 จังหวัด และภาคเหนือ 1 จังหวัด ขณะที่ 5 จังหวัดลำดับล่างอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3
จังหวัด ส่วนอีก 2 จังหวัด อยู่ในภาคใต้

1.8 ปัจจัยพลังอำนาจของประชาชนรวม

ตารางที่ 9 การจัดลำดับจังหวัดในประเด็นปัจจัยพลังอำนาจของประชาชนรวม

พลังอำนาจรวม 5 จังหวัดลำดับบน		พลังอำนาจรวม 5 จังหวัดลำดับล่าง	
นนทบุรี	9.042	แม่ฮ่องสอน	-19.931
ยโสธร	10.989	ตาก	-12.278
อำนาจเจริญ	11.625	สตูล	-11.786
อ่างทอง	12.934	ประจวบคีรีขันธ์	-10.912
นครพนม	14.665	ชุมพร	-9.681

ผลการวิเคราะห์พบว่า 5 จังหวัดลำดับบนที่มีพลังอำนาจของประชาชนรวมสูง อยู่ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ส่วนอีก 2 จังหวัด อยู่ในภาคกลาง ขณะที่ 5 จังหวัดลำดับล่างอยู่ในภาคเหนือ 2
จังหวัดอีก 2 จังหวัด อยู่ในภาคใต้ ส่วนอีก 1 จังหวัดอยู่ในภาคกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างพลังอำนาจของประชาชนกับเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายสำคัญของแผนพัฒนาฯ มี 2 ประการ คือ การเจริญเติบโต (ได้แก่ การเพิ่มรายได้ต่อประชากร

การเพิ่มผลผลิตภาคการเกษตร และการเพิ่มผลผลิตนอกภาคการเกษตร) และการขจัดความยากจน การวิเคราะห์
จะใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน ผลการวิเคราะห์ที่ได้มีดังนี้

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบองค์ประกอบของพลังอำนาจประชาชน

	การเจริญเติบโต		ความยากจน
รายได้ต่อประชากร	รายได้ภาคเกษตรกรรม	รายได้ภาคนอกเกษตรกรรม	
สมรรถนะทางการเงิน		สมรรถนะทางการเงิน	สมรรถนะทางการเงิน
	การเป็นภาระของครอบครัว		การเป็นภาระของครอบครัว
ครอบครัวเป็นสุข		ครอบครัวเป็นสุข	ครอบครัวเป็นสุข
ความไม่มั่นคงในชีวิต			ความไม่มั่นคงในชีวิต
ความเข้มแข็งของชุมชน	ความเข้มแข็งของชุมชน		ความเข้มแข็งของชุมชน
โอกาสทางการศึกษา	โอกาสทางการศึกษา	โอกาสทางการศึกษา	โอกาสทางการศึกษา

จากตาราง การเจริญเติบโตและความยากจนจะได้รับอิทธิพลจากโอกาสทางการศึกษาทั้งหมด รองลงไปคือ
สมรรถนะทางการเงิน ครอบครัวเป็นสุขและความเข้มแข็งของชุมชน สุดท้ายคือ การเป็นภาระของครอบครัว

สรุปและอภิปรายผล

1. ปัจจัยพลังอำนาจของประชาชนมี 7 ปัจจัย จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มปัจจัยด้านบวกและด้านลบ
กลุ่มปัจจัยด้านบวก ได้แก่ ครอบครัวเป็นสุข สุขภาพจิต โอกาสทางการศึกษา สมรรถนะทางการเงินและความ
เข้มแข็งของชุมชน ส่วนกลุ่มปัจจัยด้านลบ ได้แก่ ความไม่มั่นคงในชีวิต และการเป็นภาระของครอบครัว

2. พลังอำนาจของประชาชนใน 5 จังหวัดลำดับบนและ 5 จังหวัดในลำดับล่างสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบพลังอำนาจของประชาชนใน 5 จังหวัดลำดับบน

ลำดับที่	ครอบครัวเป็น สุข	สุขภาพจิต	โอกาสทางการ ศึกษา	สมรรถนะทาง การเงิน	ความเข้มแข็งของ ชุมชน	ความไม่มั่นคง ในชีวิต	การเป็น ภาระของ ครอบครัว
5	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	ฉะเชิงเทรา	ศรีสะเกษ	สกลนคร	ร้อยเอ็ด	นครนายก
4	นครปฐม	ขอนแก่น	สิงห์บุรี	นครราชสีมา	อ่างทอง	สงขลา	ตราด
3	สุพรรณบุรี	นครพนม	ปราจีนบุรี	ยโสธร	อุทัยธานี	แพร่	ภูเก็ต
2	ภูเก็ต	นนทบุรี	สมุทรสงคราม	มหาสารคาม	สมุทรสงคราม	นครพนม	ระนอง
1	นนทบุรี	สระบุรี	อยุธยา	เลย	กาญจนบุรี	อำนาจเจริญ	พะเยา

จังหวัดส่วนใหญ่ในลำดับที่ 1 จะอยู่ในภาคกลาง จังหวัดในตาราง สรุปจำนวนตามกลุ่มปัจจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์จำนวนจังหวัดเกี่ยวกับองค์ประกอบพลังอำนาจของประชาชนใน 4 ภาค

ภาค	จำนวนจังหวัดในกลุ่มปัจจัยด้านบวกสูง	จำนวนจังหวัดในกลุ่มปัจจัยด้านลบสูง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	9	3
กลาง	11	2
ใต้	1	3
เหนือ	1	2

จากตาราง จังหวัดในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีพลังอำนาจด้านบวกอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์องค์ประกอบพลังอำนาจของประชาชนใน 5 จังหวัดลำดับล่าง

ลำดับที่	ครอบครัวเป็นสุข	สุขภาพจิต	โอกาสทางการศึกษา	สมรรถนะทางการเงิน	ความเข้มแข็งของชุมชน	ความไม่มั่นคงในชีวิต	การเป็นภาระของครอบครัว
5	แม่ฮ่องสอน	ปัตตานี	สกลนคร	สมุทรสาคร	นราธิวาส	นครนายก	นครราชสีมา
4	ตาก	ยะลา	สุพรรณบุรี	นนทบุรี	ภูเก็ต	จันทบุรี	นครศรีธรรมราช
3	เชียงใหม่	สตูล	สตูล	ชลบุรี	ระนอง	สุราษฎร์ธานี	สุรินทร์
2	น่าน	ร้อยเอ็ด	พัทลุง	สมุทรปราการ	แม่ฮ่องสอน	ชุมพร	บุรีรัมย์
1	หนองคาย	อุทัยธานี	พะเยา	ปทุมธานี	ตรัง	เพชรบูรณ์	สุราษฎร์ธานี

จังหวัดลำดับที่ 1 จะกระจายกันไป จังหวัดที่อยู่ในตาราง สรุปลำดับตามกลุ่มปัจจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์จำนวนจังหวัดเกี่ยวกับองค์ประกอบพลังอำนาจของประชาชนใน 4 ภาค

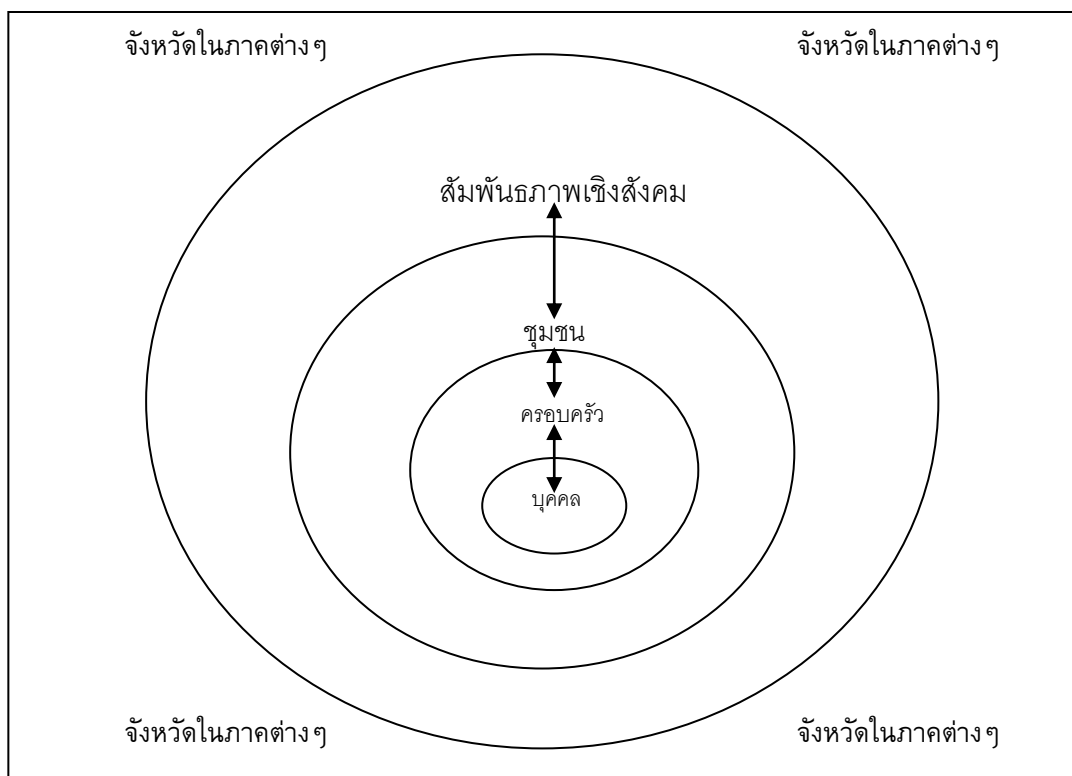
ภาค	จำนวนจังหวัดในกลุ่มปัจจัยด้านบวกต่ำ	จำนวนจังหวัดในกลุ่มปัจจัยด้านลบต่ำ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3	3
กลาง	6	2
ใต้	8	3
เหนือ	6	1

จากตาราง จังหวัดในภาคใต้ ภาคกลางและภาคเหนือจะมีพลังอำนาจด้านบวกอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยพลังอำนาจของประชาชน 7 ปัจจัย เมื่อพิจารณาในแง่ของหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ระดับ คือ พลังอำนาจระดับบุคคล (ได้แก่ สุขภาพจิต โอกาสทางการศึกษา และสมรรถนะทางการเงิน) พลังอำนาจระดับครอบครัว (ได้แก่ ครอบครัวเป็นสุข) พลังอำนาจระดับชุมชน (ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชน) และพลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคม (ได้แก่ ความไม่มั่นคงในชีวิต และการเป็นภาระของครอบครัว) พลังอำนาจทั้ง 4 ระดับจะมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันดังภาพ

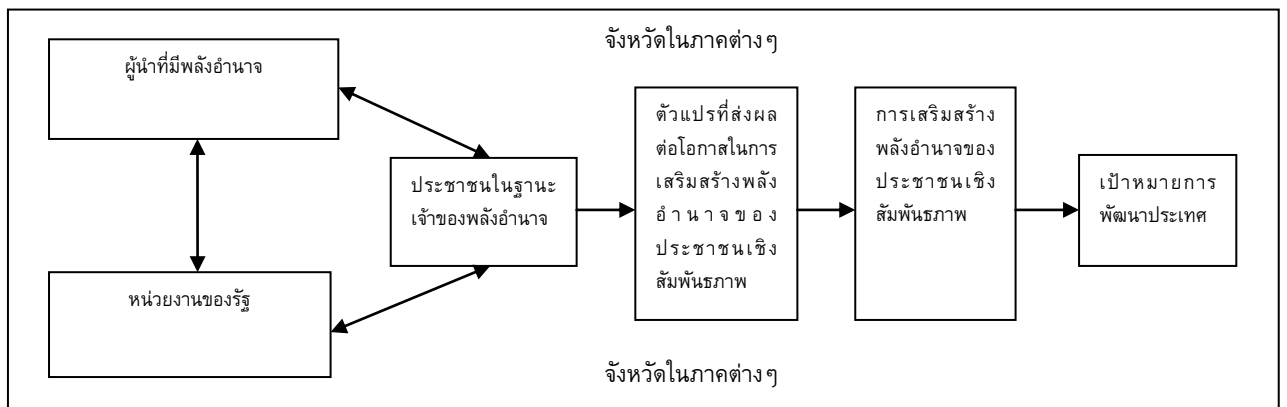
ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างพลังอำนาจระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับสัมพันธภาพเชิงสังคม

ในพื้นที่ของจังหวัดในภาคต่างๆ บุคคลที่มีพลังอำนาจสูงจะทำให้ครอบครัวเป็นสุข ซึ่งจะส่งผลทำให้ชุมชนเข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การลดสัมพันธภาพเชิงสังคมในทางลบให้น้อยลง เช่นเดียวกันกับการพิจารณาในทางย้อนกลับจากพลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคมไปยังพลังอำนาจระดับบุคคล การพิจารณาสัมพันธภาพควรเพิ่มกลุ่มปัจจัยด้านบวกและลดกลุ่มปัจจัยด้านลบของแต่ละจังหวัด ด้วยการพิจารณาแบบองค์รวมนี้ จะทำให้การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่า พลังอำนาจของประชาชน(โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษา สมรรถนะทางการเงิน ครอบครัวเป็นสุขและความเข้มแข็งของชุมชน) มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศ (การขาดความยากจน การเจริญเติบโต) ดังนั้น การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนในมิติของการบูรณาการ ควรเป็นดังนี้

ภาพที่ 2 การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนในมิติของการบูรณาการ

หน่วยงานของรัฐจะทำหน้าที่สนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณ การกระตุ้นให้ผู้นำที่มีพลังอำนาจ ได้เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน รวมทั้งจัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชน

ส่วนผู้นำที่มีพลังอำนาจ (เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น) จะถ่ายทอดภูมิปัญญาของตนให้แก่ประชาชนเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต รวมทั้งทำให้เกิดการรวมกลุ่มและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชุมชน

สำหรับประชาชนในฐานะเจ้าของพลังอำนาจ จะแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้นำที่มีพลังอำนาจ รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐในรูปแบบของการให้ความร่วมมือ การเจรจาและต่อรอง รวมทั้งการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสามกลุ่มดังกล่าวข้างต้นจะเกิดขึ้นในลักษณะของความสมานฉันท์ โดยมีจุดหมายไปที่การจัดการตัวแปรที่ส่งผลต่อโอกาสในการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน (เช่น กฎหมาย /ระเบียบ /ข้อบังคับ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติงาน เป็นต้น)

ด้วยการผนึกพลังกัน จะทำให้การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนเชิงสัมพันธภาพ โดยการกลุ่มปัจจัยด้านบวกและลดกลุ่มปัจจัยด้านลบของแต่ละจังหวัด จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศที่ต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [3] Kumar, Sanjay, & Corbridge, Stuart. (2002). "Programmed to fail?" *Journal of Development Studies*, 29 (2): 73–103.
- [4] Mosse, David. (2004). *Cultivating development*. London: Pluto.
- [5] Johnson, Craig, Deshingkar, Priya & Start, Daniel. (2003). *ODI Working Paper 226*. London: Overseas Development Institute.
- [6] Moore, Mick. (2001). "Empowerment at last?" *Journal of International Development*, 13: 321- 329.
- [7] Bennett, L. and Gajurel, K. (2004). *Negotiating Social Change in Rural Nepal*. Washington, DC: World Bank.
- [8] Di Gropello, Emanuela, & Heinsohn, Nina. (2004). *School-Based Management in Central America*. Washington, DC: World Bank.
- [9] Heinsohn, Nina. (2004). *Mexico Lifelong Learning Project*. Washington, DC: World Bank.
- [10] Grootaert, Christiaan. (2003). *Assessing Empowerment in the ECA Region*. Washington, DC: World Bank.

SRD-194: ความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย

THE RELATIONSHIP BETWEEN EDUCATION INEQUALITY AND INCOME INEQUALITY IN THAILAND

มัทยา บุตรงาม

Mattaya Bootngam

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Economics, Chulalongkorn University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: mat_taya@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้ทำการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยใช้ข้อมูลรายจังหวัด จากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-Economic Survey, SES) ซึ่งจัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2531-2552 ครอบคลุมทั้งสิ้น 76 จังหวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์จีไนทางการศึกษา (Education Gini Coefficient) เป็นตัวแทนในการวัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และใช้สัมประสิทธิ์จีไนทางรายได้ (Income Gini Coefficient) เป็นตัวแทนในการวัดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ผลการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้เป็นสองส่วน ผลการศึกษาในส่วนแรกพบว่า ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาลดลง แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างทางรายได้ที่มากขึ้นไม่ได้ส่งผลให้ความแตกต่างทางการศึกษามากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรที่มีรายได้น้อย ผลการศึกษาในอีกส่วนหนึ่งพบว่า ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่ลดลงส่งผลให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าหากประชากรมีการศึกษาเพิ่มขึ้นจะทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดและรายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัดที่สูงขึ้นส่งผลให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ สัมประสิทธิ์จีไนทางการศึกษา สัมประสิทธิ์จีไนทางรายได้

Abstract

This article investigates the relationship between education inequality and income inequality in Thailand. Using data of 76 provinces from Socio-Economic Survey (SES) collected by National Statistical Office between 1988-2009, were calculated the Gini coefficient of education and income which represent inequality in education and income respectively.

I find that education inequality has a significant negative relationship with income inequality. This finding is contradicts with the assumption in this article. One possible explanation is that there are other factors that could increase educational opportunities for low income people. However, the relationship between education inequality and income inequality may have two ways effect. Because an increase in education inequality may decrease a chance to work in higher-paid jobs and increase income inequality. This article confirms this relationship while economic growth is also one important factor that raises income inequality in Thailand.

Keywords: Education Inequality, Income Inequality, Education Gini Coefficient, Income Gini Coefficient.

บทนำ

การพัฒนาประเทศ นอกจากจะหมายถึงความถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ยังต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมที่น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเหลื่อมล้ำของรายได้ และเนื่องจากรายได้นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ จึงกล่าวได้ว่าความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันของรายได้จึงเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งซึ่งชี้ถึงความสำเร็จและประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศ

ผาสุก พงษ์ไพจิตร [1] กล่าวว่าในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาแบบที่เน้น “การพัฒนาจากบนลงล่าง ส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญๆ ของประเทศ” ได้ส่งผลให้อัตราการเติบโตของ GDP และ GDP ต่อหัวของประชากรขยายตัวเพิ่มขึ้น และสัดส่วนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนลดลงอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อเทียบกับรุ่นก่อนๆคนไทยมีฐานะโดยรวมดีขึ้น อย่างไรก็ตามความเจริญดังกล่าวกลับไม่ช่วยให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ปรับตัวดีขึ้น โดยประโยชน์จากการพัฒนานั้นยังคงตกอยู่ในมือของคนเพียงกลุ่มน้อยที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและบริเวณเมืองใหญ่ๆเท่านั้นหรือกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น จากการศึกษาของกอบศักดิ์ ภูตระกูล [2] พบว่าตั้งแต่ปี 2531-2550 ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยกลุ่มคนที่จนสุดร้อยละ 20 มีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 244 เป็น 1,288 บาทต่อเดือน (เพิ่มขึ้น 980 บาท) ขณะที่กลุ่มคนที่รวยที่สุดร้อยละ 20 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ 2,897 เป็นประมาณ 15,248 บาทต่อเดือน (เพิ่มขึ้น 12,351 บาทหรือประมาณ 13 เท่า)

การแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำของรายได้เป็นเรื่องที่ยากและท้าทาย เพราะปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นในระยะเวลาเดียว แต่ได้สะสมมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาการแก้ปัญหาดังกล่าวในหลายประเทศ พบว่าด้วยการใช้นโยบายที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องรัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

ระยะยาว ทำให้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างรวยและจนได้ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป และช่องว่างระหว่างรายได้ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นโยบายที่สำคัญคือการสร้างความเท่าเทียมกันของโอกาสที่รัฐบาลจะให้กับประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเท่าเทียมกันเรื่องการศึกษา ทั้งนี้มีหลักฐานสำคัญที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทางการศึกษาและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับมหภาค โดยงานวิจัยของ Knodel and Jones[3] แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของการศึกษาจะเกิดขึ้นในประเทศที่มีกลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างมากระบบที่เด็กยากจนหรือเด็กจากครอบครัวชนบททั้งเด็กหญิงและชายยังคงไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการได้รับการศึกษา กลุ่มเด็กเหล่านั้นก็ยังคงต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียมกันในตลาดแรงงานและชีวิตและความเป็นอยู่

ผลจากความพยายามในการดำเนินนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลทุกชุด ทำให้การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยจากงานวิจัยของ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ [4] พบว่า ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาประชากรมีการศึกษาที่สูงขึ้น การศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากประมาณ 5 ปี ในปี 2529 เป็น 8 ปี ในปี 2552 และในตลาดแรงงานก็พบว่ายังมีกลุ่มแรงงานที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นน้อยลง และมีแรงงานที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อดูรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เทียบกับผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปกลับพบมีความแตกต่างกันเกือบเท่าตัว ทั้งนี้งานวิจัยดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าโอกาสทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับค่าจ้าง คนที่มาจากครอบครัวที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจและสังคม จะทำให้เสียเปรียบในด้านของโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษาตามไปด้วย อาจจะเป็นทั้งคุณภาพการศึกษาและการเข้าศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาด้วย และส่งผลต่อเนื่องมาจนถึงเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานก็มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้และค่าจ้างที่ได้รับ

ในการศึกษานี้สนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ กล่าวคือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวที่แตกต่างกันนั้นจะมีผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหรือไม่ ซึ่งนโยบายการขยายโอกาสและสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของรัฐบาลได้ส่งผลให้สวัสดิการและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งพิจารณาได้จากการกระจายรายได้ว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในสังคมลดลงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ทำการศึกษาถึงความสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทยและศึกษาเป็นรายจังหวัด โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2552 โดยนำข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-Economic Survey) จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยนำข้อมูลรายได้ต่อหัวของประชากรรายจังหวัดมาคำนวณหาสัมประสิทธิ์จีนีทางรายได้ (Income Gini Coefficient) เพื่อวัดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และนำข้อมูลจำนวนปีการศึกษาของประชากรรายจังหวัดมาคำนวณหาสัมประสิทธิ์จีนีทางการศึกษา (Education Gini coefficient) เพื่อวัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา Chung-Lin [5]

ทั้งสองตัวแปรดังกล่าวนำมาคำนวณหาสัมประสิทธิ์จีนิ(Gini Coefficient) ตามสูตรของ Lerman and Yitzhaki (1994) อ้างอิงจาก Boonyamanond[6] โดยที่ค่า $0 \leq \text{Gini} \leq 1$

ขั้นตอนการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลลักษณะ Panel data รายจังหวัดในประเทศไทยจำนวน 73 จังหวัดในปี พ.ศ. 2531-2535 และจำนวน 76 จังหวัดในปี พ.ศ.2537-2552 การศึกษานี้ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติในการศึกษาความสัมพันธ์ โดยนำค่าสัมประสิทธิ์จีนิทั้งสองดังกล่าว มาทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด ในสมการดังต่อไปนี้

$$\text{Gini_Education} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{Gini_Income} + \alpha_2 \text{Edu} + \alpha_3 (\text{Edu})^2 + \alpha_4 \text{Du} + \epsilon \quad (1)$$

$$\text{Gini_Income} = \beta_0 + \beta_1 \text{Gini_Edu} + \beta_2 \ln_Gpp + \beta_3 (\ln_Gpp)^2 + \beta_4 (\ln_Gpp)^3 + \epsilon \quad (2)$$

โดยที่ Gini_Income คือ สัมประสิทธิ์จีนิทางรายได้รายจังหวัด (Gini Coefficient)

Gini_Education คือ สัมประสิทธิ์จีนิทางการศึกษารายจังหวัด (Gini Coefficient)

Du คือ ตัวแปรหุ่น (Dummy) กำหนดให้เท่ากับ 1 ในปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเท่ากับ 0 ในปีที่ไม่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

Edu คือ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยรายจังหวัด

ln_Gpp คือ ค่า log ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(Gross Provincial Products :GPP)

แต่เนื่องจากตัวแปร Gini_Education และตัวแปร Gini_Income มีความสัมพันธ์กันทั้งสองทางจึงใช้วิธี Two Stage Least Square(2SLS) ในการประมาณค่า โดยที่ตัวแปร Instrument Variables(IV)ดังนี้

ตัวแปร Instrument Variables(IV) ของ Gini_Education คือ Edu, (Edu)², Du

และตัวแปร Instrument Variables(IV) ของ Gini_Income คือ ln_Gpp, (ln_Gpp)², (ln_Gpp)³

ผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้

$$\text{Gini_Education} = -0.8393^{***} - 0.8394 \text{Gini_Income}^{***} - 0.1385 \text{Edu}^{***} + 0.0053 (\text{Edu})^{2^{***}} - 0.0414 \text{Du}^{***} \quad (1)$$

โดยที่ *** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 (Significant at 1 percent level)

สมการที่(1)แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ การที่ความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาลดลง แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ความแตกต่างทางรายได้ของสังคมจะมีมากแต่ก็ไม่ทำให้ความแตกต่างทางการศึกษามากตามขึ้นไปด้วย แสดงให้เห็นว่ารายได้อาจจะไม่ใช่สิ่งที่ทำให้โอกาสในการได้รับการศึกษาของคนในสังคมถูกจำกัด เนื่องจากอาจจะมียุทธศาสตร์ที่สามารถส่งเสริมให้คนในสังคมได้รับการศึกษาที่เพิ่มขึ้นได้ ถึงแม้ว่าจะมีรายได้น้อยก็ตาม

สำหรับตัวแปรปีการศึกษาเฉลี่ย(Edu) พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ปีการศึกษาเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่าถึงการได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มากขึ้นของคนในสังคม จึงส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของคนในสังคมน้อยลงไปด้วย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ

ของปีการศึกษาเฉลี่ยที่บ่งบอกได้ว่า หากต้องการให้สังคมมีความเท่าเทียมทางการศึกษาก็ควรจะสนับสนุนให้มีคนในสังคมมีการศึกษาเพิ่มขึ้นด้วย

ในส่วนของตัวแปรพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (Du) ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่น(Dummy) กำหนดให้เป็น 1 ในปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกำหนดให้เป็น 0 ในปีที่ยังไม่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตัวแปรนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญทางการศึกษาในประเทศไทยที่ต้องการสนับสนุนให้คนไทยมีการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยกำหนดมาตรการต่างๆขึ้นมาเพื่อสนับสนุนให้คนไทยได้รับการศึกษามากขึ้น ผลการศึกษาที่ได้เป็นไปตามสมมติฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้ามกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีผลทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาลดลง จึงอาจกล่าวได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นี้ สามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษาที่ดีขึ้นในสังคมได้

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

$$\text{Gini_Income} = -2.2884^{**} + 0.1063 \text{Gini_Edu}^{**} + 0.6358 \ln_Gpp^{*} - 0.0528 (\ln_Gpp)^{2^{**}} + 0.0014 (\ln_Gpp)^{3^{*}} \quad (2)$$

โดยที่ ** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 (Significant at 5 percent level)

*** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 (Significant at 1 percent level)

สมการที่(2) เป็นสมการแสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ประชากรในจังหวัดนั้นๆ มีความแตกต่างทางการศึกษาเป็นอย่างมากก็จะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้อีกด้วย เนื่องจากว่าระดับการศึกษาสามารถกำหนดความแตกต่างในการประกอบอาชีพได้ คนที่มีการศึกษาสูงอาจมีทางเลือกที่หลากหลายในการประกอบอาชีพมากกว่า และยังมีโอกาสได้ทำงานที่มีรายได้มากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่าอีกด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางรายได้ของสังคมมากยิ่งขึ้นไปอีก จนนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของสังคมในที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

สำหรับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products :GPP) หมายถึงมูลค่าเพิ่มหรือผลตอบแทนปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากการผลิตทั้งหมด 16 สาขาในจังหวัดนั้นๆ ตัวแปรนี้แสดงถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของรายจังหวัด ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ กล่าวได้ว่าหากจังหวัดใดมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นก็จะส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้มากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างทั่วถึง ความแตกต่างของรายได้ต่อหัวรายจังหวัดก็ยังคงมีความแตกต่างกันมาก เมื่อดูความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็พบว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองมีความแตกต่างจากพื้นที่ที่มีความเป็นชนบทอย่างเห็นได้ชัด ประชากรที่อยู่ในพื้นที่ความเป็นเมืองหรือพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะมีรายได้ต่อหัวสูงกว่าประชากรที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด จึงแสดงให้เห็นว่าหากจังหวัดใดมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นแล้วก็จะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางรายได้ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างทางรายได้ที่มากขึ้นไม่ได้ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้นตามไปด้วย แสดงให้เห็นถึงโอกาสทางการศึกษาของประชากรที่ไม่ได้น้อยลงไปตามความแตกต่างของรายได้ที่มากขึ้น ประชากรที่มีรายได้น้อยก็อาจจะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มากขึ้นได้ ในขณะเดียวกัน ผลการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ แสดงให้เห็นว่าการที่ประชากรมีความแตกต่างทางการศึกษาที่มากขึ้นส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางรายได้ด้วย เนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาที่สูงมีโอกาสที่จะได้รับโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพและมีโอกาสได้รับค่าจ้างมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อยกว่า

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรได้ แต่จุดอ่อนของการจัดสรรทรัพยากรในประเทศไทยที่มีความแตกต่างกันมากของความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หากประเทศไทยมีแนวทางในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่ดีและสามารถแก้ไขการจัดสรรทรัพยากรให้ดีขึ้นได้ก็จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.สันต์ สัมปัตตะวนิช อาจารย์ ดร.สวรัย บุญยมา นนท์ และคณะกรรมการที่ให้คำปรึกษา ขอขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้คำแนะนำในทุกๆด้าน ตลอดจนเป็นกำลังใจให้ทำการวิจัยสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆร่วมชั้นเรียนที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และเป็นกำลังใจอย่างดี จนสามารถทำการวิจัยสำเร็จได้อย่างราบรื่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2554). ภาพรวมของความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐานของประเทศไทย. ในปาฐกถาเสาสถิตของแผ่นดิน ชุดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐานของประเทศไทย ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555 จาก:http://ccca.chula.ac.th/lecture_series/inequality-injustice/30-inequality-injustice
- [2] กอบศักดิ์ ภูตระกูล. (2553). การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555 จาก:<http://klang.cgd.go.th/spb/files/ppp2.doc>
- [3] Knodel, John, and Gavin W. Jones. (1996). "Post-Cairo Population Policy: Does Promoting Girls Schooling Miss the Mark?" *Population and Development Review*, 22, pp. 683-702
- [4] ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2553). ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษากับแนวโน้มค่าจ้างในประเทศไทย ในสัมมนาวิชาการประจำปี 2553 เรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ (Reducing Inequality and Creating Economic Opportunity). สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555 จาก:<http://prachatai.com/journal>

- [5] Chun-Hung A. Lin (2007). "Education Expansion, Education Inequality, and Income Inequality: Evidence from Taiwan, 1976-2003," *Social Indicators Research*, 80, pp. 601-615
- [6] Sawarai Boonyamanond. (2007). Interconnection between income distribution and economic growth : cross-country and Thai evidence. Dissertation, Ph.D.(Economics). Graduate school Chulalongkorn University.

SRD-195: BIODIVERSITY RECORDS OF MARINE FISH IN SATUN PROVINCE, THAILAND: A SHORT-TERM COLLECTION FROM COASTAL AREAS

Patarapong Kroeksakul, Thayat Sriyapai, Jatuporn Chaosub, Unchan Tuntates, Arin Ngamniyom*

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: arin@swu.ac.th

Abstract

Biodiversity is a variety form of living things that broads the scale and measures the health of ecosystems. In this study, we aimed to present the records of fish biodiversity in coastal areas of Satun Province in a short-term collection of September to October 2012. Fish samples were collected from three locations: Hat Rawai, Ao Nun and Hat Sai Yao. In total fish samples, thirty-one families were found and consisted of 45 species. In species richness, Shanon's indices of Hat Rawai and Hat Sai Yao were higher than those of Ao Nun. In species evenness, the evenness indices of Hat Sai Yao were higher than those of Ao Nun. In the contribution to our knowledge, we provided the fundamental data of fish diversity from Satun coastal areas. They might be important information to increasing knowledge for studying the biodiversity of marine fish in the Andaman sea coasts of Thailand.

Keywords: biodiversity, marine fish, coastal areas

Introduction

Fish are an important source as food providing rich protein for human and many animals in many countries [1]. Biodiversity of fish is a mega biodiversity because half of the total number of vertebrates in the world is fish. It was recorded that 8,411 are freshwater species of fish and 11,650 are marine [2]. In Thailand, Southern Andaman Sea is one of major source of fish diversity, products and important element in economy [3, 4]. Recently, Satapoomin [5] reported that 1,746 fish species belonging to 198 families from the Andaman Sea coast of Thailand. The seacoasts is one of a typical source of marine fish diversity which is an important environment for living, preying, mating, laying, recovering and fry of several species. Coastal areas connect with terrestrial areas, land or mangrove [6]. Satun is one of province from 14 southern provinces of Thailand that located along the Andaman seacoast. In a study of marine fish diversity, however, it has been carried out to publish for sometimes. Nootmorn et al. [7] reported that a total of 174 species of fish was recorded under 74 families from the Tarutao marine national park, Satun Province.

Objectives

As the aim of this study, we tried to provide the data of marine fish diversity and diversity indices from the coastal areas of Satun Province in a short-term collection. Furthermore, we believed that these records might contribute to increasing the knowledge of fish biodiversity in Thai-Malay peninsula.

Methods

Study areas and fish collection

Fish were sampled from 3 locations of coastal areas in Satun Province ($6^{\circ} 37' 26''$ N, $100^{\circ} 4' 1''$ E): Hat Rawai, Ao Nun and Hat Sai Yao by using purse seines, hand-net and cast nets in September and October 2012 (Fig. 1). Sampling areas were approximately 200-400 m from an intertidal zone to offshore water zone [8]. Each sampling of fish from 3 locations was repeated 3 times.

Fish classification and data analysis

Fish samples were preserved in 4% formaldehyde as fixative solution. Fish which total length >15 cm were injected in body with 4% formaldehyde and preserved in some concentration of fixative solution. Fish species were identified according to Nelson [9] and Valerie and Carpenter [10]. Fish which have small size were identified under a stereomicroscope.

Species diversity index was evaluated by using a formula of Shannon's index (H') [11]:

$$H' = - \sum_{i=1}^R p_i \log_e p_i$$

Where P is the proportion of i individual species divided by the number of individuals for all species. Evenness index was presented as the value of H' divided by the maximum value of H' (H'_{max}) [12]. For statistic analysis, one-way ANOVA with Tukey's multiple comparison test was employed to examine the statistical significance of differences by using SPSS version 18.

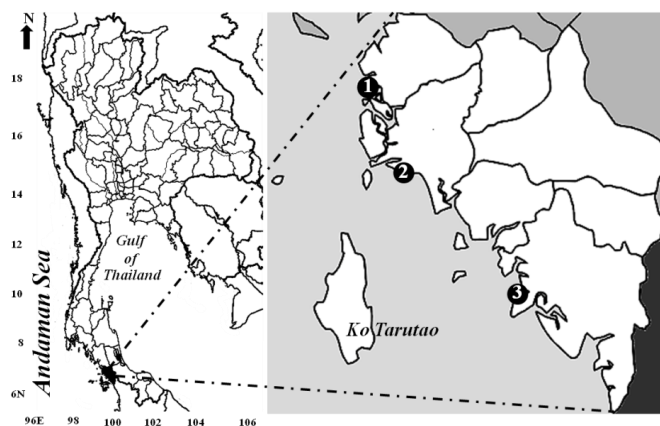

Fig. 1 Three localities of fish collections in Satun Province: Hat Rawai (1), Ao Nun (2) and Hat Sai Yao (3).

Results

The total fish samples were 45 species of 31 families: 1 species of Carcharinidea, Dasyatidae, Batrachoididae, Carangidae, Cynoglossidae, Echeneidae, Haemulidae, Harpodontidae, Mullidae, Ophichthidae, Plotosidae, Pomacentridae, Scatophagidae, Siganidae, Sillaginidae, Soleidae, Sphyrnaeidae, Syngnathidae, Toxotidae and Trichiuridae, 2 species of Hemiramphidae, Lutjanidae, Mugilidae, Platycephalidae, Sciaenidae, Tetraodontidae and Triacanthidae, 3 species of Serranidae and 4 species of Gobiidae (Table 1).

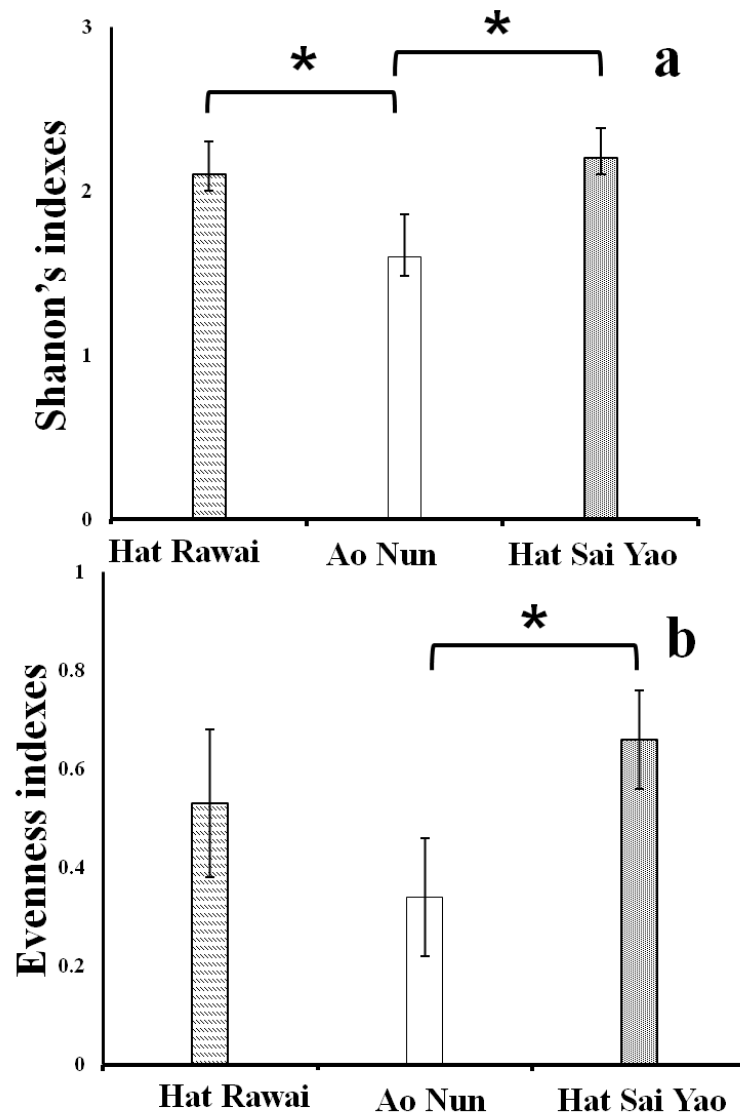

Fig. 2 Species diversity index (a) and evenness index (b) of fish in three localities of Satun Province (one-way ANOVA with Tukey's multiple comparison test, $P < 0.05$).

Thirty-four species were found from Hat Rawai. Twenty-five species were recorded in Ao Nun and Thirty-seven species were collected from Hat Sai Yao.

In species richness, Shanon's indices of Hat Rawai and Hat Sai Yao were significantly higher than those of Ao Nun. In species evenness, the evenness indices of Hat Sai Yao were significantly higher than those of Ao Nun (Fig. 2).

Conclusions and Discussion

This finding was similar to the report of Kimura et al. [3] and Satapoomin [5] that 116 fish families of west coast of southern Thailand in 2002 and 198 fish families of the Andaman Sea coast of southwestern Thailand in 1993 were records. However, the number of fish family in the present study was low suggesting that fish may be recorded as a short-term collection limited to the 3 coastal areas of Satun Province.

It is concluded that the present study provides a preliminary data of marine fish diversity in the coast of Satun Province although a long-term collection, frequency of sampling and some molecular identification were required. We believed that these records might supply important information regarding the knowledge of fish diversity for continuing our study in the details.

Acknowledgement

We express my sincere gratitude to Ms Narumol Kongngoen, Director of Satun Area Revenue for kindly help when we were working in Satun Province.

Table 1. Marine fish records in 3 coastal areas of Satun Province.

Family	Species	Common name	Locations		
			Hat Rawai	Ao Nun	Hat Sai Yao
1. Carcharinidea	<i>Carcharhinus limbatus</i>	Requiem sharks	+	+	-
2. Dasyatidae	<i>Dasyatis imbricatus</i>	Imbricated stingray	+	-	-
3. Batrachoididae	<i>Batrachomoeus trispinosus</i>	Toadfish	-	-	+
4. Carangidae	<i>Caranx sexfasciatus</i>	Bigeye jack	+	+	+
5. Cynoglossidae	<i>Cynoglossus arel</i>	Tongue sole	+	+	+
6. Echeneidae	<i>Echeneis naucratus</i>	Shark sucker	+	+	-
7. Gobiidae	<i>Periophthalmodon chrysoipilos</i>	Walailak's mudskipper	+	-	+
	<i>P. walailakae</i>	gold-spotted mudskipper	+	-	+
	<i>Trypauchen vagina</i>	Burrowing goby	-	-	+
	<i>Yongeichthys nebulosus</i>	Shadow goby	+	-	+
8. Haemulidae	<i>Pomadasys hasta</i>	Spotted javelinfinch	+	+	+
9. Hemiramphidae	<i>Hemirhamphus affinis</i>	Insular halfbeak	+	+	+
	<i>Zenarchopterus buffonis</i>	Buffon halfbeak	+	+	+
10. Harpodontidae	<i>Saurida tumbil</i>	Greater lizard fish	-	+	+
11. Leiognathidae	<i>Gazza minuta</i>	Toothed ponyfish	-	-	+
	<i>Leiognathus decorus</i>	Decorated ponyfish	+	+	+
12. Lutjanidae	<i>Lutjanus bohar</i>	Red bass	+	-	+
	<i>L. monostigma</i>	One spot seaperch	+	-	+
13. Monacanthidae	<i>Aluterus scriptus</i>	Scrawled filefish	-	-	+
	<i>Monacanthus chinensis</i>	Leather jacket	-	+	-
14. Mugilidae	<i>Liza subviridis</i>	Greenback mullet	+	+	+
	<i>Varamugil seheli</i>	Bulespot grey mullet	+	+	+
15. Mullidae	<i>Upeneus tragula</i>	Feckled goatfish	-	-	+
16. Ophichthidae	<i>Muraenichthys sp.</i>	Snake eel	-	-	+
17. Platycephalidae	<i>Platycephalus endrachtensis</i>	Bar-tailed flathead	+	+	+
	<i>Sarsogona tubercular</i>	Tuberculated flathead	+	+	-
18. Plotosidae	<i>Plotosus anguillaris</i>	Striped sea catfish	+	-	-
19. Pomacentridae	<i>Abudefduf vaigiensis</i>	Indo-Pacific sergeant	+	+	+
20. Scatophagidae	<i>Scatophagus argus</i>	Spotted scat	+	-	+
21. Sciaenidae	<i>Johnius amblycephalus</i>	Bearded croaker	+	+	+
	<i>J. vogleri</i>	Little jewfish	+	+	+
22. Serranidae	<i>Epinephelus coioides</i>	Greasy grouper	-	-	+
	<i>E. bleekeri</i>	Bleeker's grouper	-	-	+
	<i>E. sexfasciatus</i>	Grouper	+	+	+
23. Siganidae	<i>Siganus nebulosus</i>	Dusky rabbit fish	+	+	+
24. Sillaginidae	<i>Sillago sihama</i>	Silver sillago	+	+	+
25. Soleidae	<i>Aesopia cornuta</i>	Unicoen sole	+	+	+
26. Sphyraenidae	<i>Sphyraena jello</i>	Giant sea pike	+	+	+
27. Syngnathidae	<i>Hippocampus sp.</i>	Seahorse	+	+	-
28. Tetraodontidae	<i>Arothron sp.</i>	Puffer	+	+	+
	<i>Lagocephala lunaris</i>	Green roughback blowfish	-	-	+
29. Toxotidae	<i>Toxotes jaculatrix</i>	Shooting fish	+	-	-
30. Triacanthidae	<i>Triacanthus nieuhofi</i>	Silver tripodfish	+	-	+
	<i>Trixiphichthys weberi</i>	Black tripodfish	+	-	+
31. Trichiuridae	<i>Trichiurus lepturus</i>	Largehead hairtail	+	+	+

Family number 1 and 2 belong to subclass of Elasmobranchii. Family number 3 to 31 are the member of subclass Actinopterygii. Plus (+) symbol indicates preset species, and minus (-) is absent species.

References

- [1] Tidwell, James; & Allan, Geoff. (2001). Fish as food: aquaculture's contribution. *Ecological and economic impacts and contributions of fish farming and capture fisheries*, 2: 958–63.
- [2] Paunekar, Sanjay; Tiple, Ashish; Jadhav, So; & Talmale So. (2012). Studies on Ichthyofaunal Diversity of Gour River, Jabalpur, Madhya Pradesh, Central India. *World Journal of Fish and Marine Sciences*, 4: 356-59.
- [3] Kimura, Seishi; Satapoomin, Ukkrit; & Matsuura, Keiichi. (2009). Fishes of Andaman Sea, West Coast of Southern Thailand. *National Museum of Natural Science. Tokyo*, 6: 346.
- [4] Piumsombun, Somying. (2003). *The impact of international fish trade on food security in Thailand*. Retrieved September. 30, 2012, from www.fao.org/docrep/006/Y4961E/y4961e0j.htm.
- [5] Satapoomin, Ukkrit. (2011). The fishes of southwestern thailand, the andaman sea—a review of research and a provisional checklist of species. *Phuket Marine Biological Center Research Bulletin*, 70: 29–77.
- [6] Mann, Kenneth. (2000). *Ecology of coastal waters: with implications for management*. Malden, Mass: Blackwell Science, pp. 406.
- [7] Nootmorn, Praulai; Hoimuk Sichon; & Kaewkaew Durongrit. (2002). Marine fish resources of the Adang Rawi archipelago and adjacent Andaman Sea area, Thailand.” *Phuket Marine Biological Center Research Bulletin*, 64: 1-24.
- [8] Vernberg, John; & Vernberg, Winona. (2001). *The Coastal Zone: Past, Present, and Future*. University of South Carolina Press, pp. 191.
- [9] Nelson, Joseph. (2006). *Fishes of the World, 4th Edition*, Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, pp. 704.
- [10] Valerie, Kells; & Carpenter, Kent. (2011). *A Field Guide to Coastal Fishes from Maine to Texas*, Baltimore, Maryland: John Hopkins University Press, pp. 448.
- [11] Shannon, Claude. (1997). “The Mathematical Theory of Commuication. 1963.” *M.D. computing: computers in medical practice*, 14: 306-17.
- [12] Gotelli, Nicholas; & Colwell Robert. (2011). Quantifying biodiversity: procedures and pitfall in the measurement and comparison of species richness.” *Ecology Letter*, 1: 379-91.

**SRD-196: การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของตลาดนัดสีเขียวและพฤติกรรมของผู้บริโภค
สินค้าปลอดสารพิษภายในเขตกรุงเทพมหานคร**

**THE DEVELOPMENT OF GREEN MARKETING STRATEGIES AND CONSUMER
BEHAVIOR OF ORGANIC PRODUCTS WITHIN BANGKOK**

ลำสัน เลิศกุลประหยัด

Lamson Lertkulprayad

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย

Business Administration Department, Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University, Thailand.

บทคัดย่อ

จากการจัดตลาดนัดสีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดที่จำหน่ายสินค้าปลอดสารพิษ ส่วนใหญ่พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยกับกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาด ได้แก่ สินค้าและบริการ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ พนักงานขายและการจัดการลักษณะทางกายภาพ มีในตลาดนัดที่มีในปัจจุบันในระดับมาก ยกเว้นในบางด้านของลักษณะทางการภาพที่ต้องการให้ปรับปรุงจำนวนห้องน้ำและที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการรวมถึงในการดำเนินการส่งเสริมการตลาดที่ต้องการให้มีการปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การปิดป้ายบอกทางเข้าตลาดให้เห็นได้ชัดและการโปรโมชันสินค้าในเรื่องการลด แลก แจก แถมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ตลาดนัดสีเขียว กรุงเทพมหานคร สินค้าปลอดสารพิษ ส่วนผสมทางการตลาด

Abstract

From an arrangement of green markets which sold organic products in Bangkok area, we found that most consumers highly agreed with used existing marketing mix strategies in terms of product and service, price, place, promotion, process and physical evidence (7 Ps). Except some parts of physical evidences they need to improve, it was numbers of toilet and parking lot that should be increased enough to cover consumers' demand. In promotion of green markets, improvement of continuous public relation, obvious entrance billboard, and sales promotion were essential.

Keywords: green market, Bangkok, organic product, marketing mix

บทนำ

จากการที่กลุ่มผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสนใจใส่ใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้นรวมถึงปรับตัวตามทิศทางของสังคมโลกซึ่งให้ความใส่ใจในด้านสุขภาพของร่างกายมากขึ้นตามคำกล่าวที่ว่า “You are what you eat” การตอบสนองสินค้าของตลาดก็จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นการขายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพร่างกายและเป็นสินค้าที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดังจะเห็นได้จาก โครงการตลาดนัดโรงพยาบาลมิสชั่น ซึ่งเป็นโรงพยาบาลต้นแบบในการสนับสนุนสินค้าที่ปลอดภัยให้ขายภายในบริเวณโรงพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการที่กำลังมีแนวโน้มการรักสุขภาพ รวมถึงเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับตลาดนัดสีเขียวได้แก่ www.thaigreenmarket.com/ ซึ่งจะรวบรวมข่าวสารที่เกี่ยวกับแหล่งตลาดนัดที่ขายสินค้าปลอดภัยและรวบรวมข่าวสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสินค้าปลอดภัยในประเทศไทย

เนื่องจากการขยายตัวของตลาดนัดสีเขียวในชุมชนเมืองที่มีอยู่มากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาดนัดที่ขายสินค้าปลอดภัยเพื่อจะได้เข้าใจถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาซื้อสินค้าเหล่านี้และแนวทางในการปรับปรุงตลาดประเภทนี้ให้ได้รับความนิยมในหมู่ประชาชนไทยให้มากยิ่งขึ้น

จากการรวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด ทำให้เข้าใจถึงความหมายของส่วนประสมการตลาด คือ ปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ที่กิจการจะต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันของ 4 ส่วน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย ระบบการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดถือว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ต้องใช้ร่วมกันทั้ง 4 อย่าง วัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า (ตลาดเป้าหมาย) ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ซึ่งประกอบด้วย ตัวสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย การแจกจ่ายตัวสินค้าและส่งเสริมการตลาด [1]

ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix หรือ 4'Ps) หมายถึง ตัวแปรการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเครื่องมือต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง เป็นสิ่งที่เสนอเพื่อขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์จึงประกอบด้วย สินค้าบริการ ความคิดสถานที่ องค์กรหรือบุคคล ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

2 ราคา (Price) หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องชำระเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ หรือสิ่งมีค่าอื่น ๆ ที่ผู้บริโภคต้องนำไปแลกเปลี่ยนกับประโยชน์ที่ได้รับ จากการมีหรือการได้ใช้สินค้าหรือบริการ [2] หรือเป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปของเงินตรา หรือตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2543 ราคา หมายถึง ค่าสิ่งของต่างๆ คิดเป็นเงินตามที่ ชื้อขายกันคุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาถือเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่าง คุณค่า (Value) ผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา เขาก็จะตัดสินใจซื้อ

3. การสถานที่ (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทาง ซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ก็คือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง

4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการสื่อความ (Communication) ให้ตลาดเป้าหมายได้ทราบถึงผลิตภัณฑ์ที่ต้องการว่า ได้มีจำหน่าย ณ ที่ใด ไม่ว่าการส่งเสริมการตลาดนั้นจะผ่านโดยพนักงานขาย (Sales Promotion) การขายทั่วไป (Mass Selling) และการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) ก็ตาม ผู้บริการการตลาด

จะต้องเลือกใช้ชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้ที่เหมาะสมด้วยสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิวป้ายโฆษณา กลางแจ้ง และอื่นๆ งานส่งเสริมการจำหน่ายให้เหมาะสมกับกลยุทธ์การตลาดอื่นๆ ที่ตั้งเป้าหมายไว้การส่งเสริมการตลาด เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภค

นอกจากแนวคิดทฤษฎีในด้านส่วนผสมทางการตลาดที่เป็นพื้นฐาน [3] ยังเพิ่มตัวแปรที่ใช้ในการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเพิ่มขึ้นมาอีก 3 ตัวแปรได้แก่ พนักงาน กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งได้มีการอธิบายเพิ่มเติมไว้ดังนี้

พนักงาน (People) ประกอบด้วยบุคคลในองค์กรที่มีส่วนในการทำให้ผู้บริโภคที่ได้รับบริการพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในบริการที่ได้รับและส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการบริการโดยรวม

กระบวนการ (Process) หมายถึงขั้นตอนในการให้บริการที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค หากมีกระบวนการที่ยาวเกินความจำเป็น ผู้บริโภคอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการได้รับบริการ หรือหากกระบวนการในการให้บริการสั้นเกินไป ผู้บริโภคอาจรู้สึกที่ไม่คุ้มต่อมูลค่าของบริการที่จ่ายให้ผู้จัดจำหน่ายบริการ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) ประกอบด้วยอะไรก็ตามที่สัมผัสได้ด้วยความรู้สึกทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ซึ่งผู้บริโภคส่วนมากจะตัดสินคุณภาพบริการด้วยการรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นอันดับแรก

นอกจากความหมายของส่วนผสมทางการตลาดแล้วยังมีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่ง เสรี วงษ์มณฑา [4] กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) เป็นการศึกษาเรื่องการตอบสนอง ความต้องการและความจำเป็น (Needs) ของผู้บริโภคให้เกิดความพอใจ (Satisfaction) นักการตลาดจะตอบสนอง ผู้บริโภคให้เกิดความพอใจได้นั้น จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจผู้บริโภค เพราะถ้าไม่เข้าใจว่าผู้บริโภคคือใคร ไม่เข้าใจว่าเขาต้องการอะไร ไม่ชอบสิ่งใดก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลูกค้าสีเขียว (The Green Consumer)

ลูกค้าสีเขียว หมายถึง คนที่สนใจมากเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและไม่ได้เพียงซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้นแต่สินค้านั้นต้องห่อหุ้มด้วยวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือไม่ห่อหุ้มเลยก็ได้ หรือสินค้านั้นต้องทำมาจากส่วนผสมที่เป็นธรรมชาติไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มลูกค้าสีเขียวมักเลือกซื้อใช้ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยระบบ Hybrid และซื้อสินค้าที่สามารถย่อยสลายไปในธรรมชาติได้หรือนำกลับมาใช้ได้อีกครั้งหนึ่ง[5]

ลูกค้าที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีจุดเริ่มต้นมาจากการเริ่มตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งกำลังอยู่ในสภาวะวิกฤตอย่างรุนแรง ซึ่งมีเอกสารยืนยันและข่าวสารที่ออกทางสื่อโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบทำให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถูกซึมซับเข้าไปในสมองของผู้บริโภคทำให้คนในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิต ผู้คนแสวงหาสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและเปิดร้านค้าที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น [5] ตามเว็บไซต์ของ China.org.cn ฉบับวันที่ 12 กันยายน ปี ค.ศ. 2007 ได้เขียนอ้างถึง สีเขียว ว่าเป็นสีที่สื่อถึง สุขภาพที่ดี เป็นสัญลักษณ์ของชีวิต ทั่วโลกให้นิยามของคำนี้ว่าเป็นการอนุรักษ์พลังงานและป้องกันสิ่งแวดล้อม ในคำนิยามของการบริโภคแบบสีเขียว (Green Consumption) ครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกอย่างในด้านการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ต่างๆ การใช้ทรัพยากรที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน และการนำทรัพยากรกลับมาใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แนวทางในการป้องกันสิ่งแวดล้อมไว้เป็น five "Rs" ได้แก่ reduce, reevaluate, reuse, recycle, and rescue ซึ่งหากประชาชนในประเทศสามารถทำได้ตามแนวทางนี้ก็หมายถึงว่าพวกเขามีความตระหนักในการสร้างสุขภาวะที่ดี สนใจการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดการใช้พลังงานซึ่งจะทำให้ลูกหลานในอนาคตมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น[6]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านส่วนผสมทางการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้มาใช้บริการในตลาดนัดสีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขตกรุงเทพมหานคร กับจำนวนครั้งกับจำนวนเงินที่มาใช้บริการภายในตลาดนัดสีเขียว
4. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้บริโภคที่เคยใช้บริการในตลาดนัดสีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินการวิจัยโดยใช้ การแจกแบบสอบถาม(Questionnaire Survey) ซึ่งนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติที่ใช้ในการทดสอบเปรียบเทียบ t-Test, One-way Analysis of Variance และ Pearson Correlation โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ซื้อหรือเคยซื้อสินค้าจากตลาดนัดสีเขียว จำนวนทั้งหมด 400 คนโดยจัดเป็นแบบ Accidental Sampling

ผลการวิจัย

1. ผู้บริโภคสินค้าปลอดสารพิษภายในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 61.2 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่เป็นโสด ร้อยละ 53.5 เปอร์เซ็นต์ อายุราว 19-29 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างถึงร้อยละ 40.8 เปอร์เซ็นต์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ประมาณ 10,000-20,000 บาทต่อเดือน
2. ผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นด้วยกับส่วนผสมทางการตลาดที่มีในตลาดนัดที่มีในปัจจุบันในระดับมาก ยกเว้นในด้านลักษณะทางการภาพที่ต้องการให้ปรับปรุงจำนวนห้องน้ำและที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการรวมถึงในการดำเนินการส่งเสริมการตลาดยังเห็นด้วยในระดับปานกลางและต้องการให้มีการปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การปิดป้ายบอกทางเข้าตลาดให้เห็นได้ชัดและการโปรโมชันสินค้าในเรื่องการตลาด แลก แจก แถมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น
3. ในรอบ 3 เดือน ผู้บริโภคมักไปซื้อสินค้าในตลาดนัดสีเขียวหรือตลาดจำหน่ายสินค้าปลอดสารพิษ เป็นจำนวนค่าเฉลี่ย 5.31 ครั้งหรือราว 6 ครั้งและใช้จ่ายเงินในแต่ละครั้งประมาณ 445.16 บาทหรือราว 450 บาท และส่วนมากเดินทางมาในวันศุกร์และวันเสาร์ในเวลาเช้า 09.00-12.00 น. หรือช่วงเย็น 18.00-21.00 น. การเดินทางมาซื้อของมักมากับครอบครัวและซื้อสินค้าที่เป็นอาหารสำเร็จรูปปลอดสารพิษ
4. จากการเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศและอายุ พบว่ากลยุทธ์ทางการตลาดไม่ส่งผลต่อเพศและอายุของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน
5. สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีผลต่อส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษในเรื่องในเรื่องการมีที่จอดรถอย่างเพียงพอ การจัดผังทางเดินที่ง่ายต่อการค้นหาสินค้า การประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างต่อเนื่อง ป้ายบอกทางเข้าตลาดที่เห็นเด่นชัด การโปรโมชันสินค้าลด แลก แจก แถม และราคาที่มีความเหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพ โดยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้างมักเห็นด้วยกับการจัดส่วนผสมทางการตลาดในด้านที่กล่าวมาแล้วมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

6. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมักให้ความสนใจในกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดในเรื่องระบบความปลอดภัยในตลาดนัดปลอดสารพิษ ระบบการเดินเข้า-ออกภายในตลาด ความยืดหยุ่นแจ่มใสของพ่อค้าแม่ค้า การประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ ป้ายทางเข้าตลาดที่เห็นชัดเจน การโปรโมชั่น ลด แลก แจก แถมของสินค้าในตลาด ตำแหน่งที่ตั้งของตลาดง่ายต่อการมาใช้บริการ การแสดงป้ายราคาที่ชัดเจน และราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณ โดยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มักเห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ข้างต้นน้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
7. จากการเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามอาชีพ พบว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกันมักเห็นด้วยในกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดในระดับที่แตกต่างกันในเรื่องเรื่องข้อควรระวังที่เพียงพอ จำนวนห้องน้ำที่เพียงพอ พ่อค้าแม่ค้าที่แต่งกายเรียบร้อย การตกแต่งภายในตลาด ระบบความปลอดภัยภายในตลาด ระบบการเดินเข้าออกภายในตลาด การปฏิบัติต่อลูกค้าเท่าเทียมกัน การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ การจัดโปรโมชั่น ลด แลก แจก แถม และการตั้งราคาสินค้าให้ถูกกว่าที่อื่น โดยพบว่าพนักงานบริษัทเอกชนและลูกจ้างมักเห็นด้วยกับประเด็นกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดในด้านต่างๆ ที่ระบุในข้างต้นน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ
8. ด้วยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อเดือนมักเห็นด้วยกับประเด็นในเรื่องข้อควรระวังที่เพียงพอ จำนวนห้องน้ำที่เพียงพอ การแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้า การตกแต่งภายในตลาดนัด ระบบความปลอดภัยภายในตลาดนัด ระบบการเดินเข้า-ออกภายในตลาดนัด การจัดผังทางเดินในตลาด การปฏิบัติต่อลูกค้าเท่าเทียมกันของพ่อค้าแม่ค้าภายในตลาดนัด การประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ การโปรโมชั่น ลดแลกแจกแถมสินค้า และราคาสินค้าภายในตลาดประเภทเดียวกันมีราคาถูกกว่าที่อื่น น้อยกว่ากลุ่มผู้บริโภคอื่นๆ
9. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวของสินค้าปลอดสารพิษภายใน เขตกรุงเทพมหานคร กับจำนวนครั้งกับจำนวนเงินที่มาใช้บริการภายในตลาดนัดสีเขียวอยู่ในระดับต่ำมาก จึงไม่สามารถสรุปได้ว่ากลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดสีเขียวส่งผลต่อการใช้จ่ายเงินและจำนวนครั้งในการเข้ามาใช้บริการตลาดนัดของผู้บริโภค
10. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงด้านราคาให้ต่ำลงพอที่จะซื้อหาได้ไม่แพงกว่าราคาตลาดของสินค้าโดยทั่วไปมากนัก ประกอบควรมีความหลากหลายของสินค้าและมีการส่งเสริมการขายให้มากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการเลือกซื้อสินค้าปลอดสารพิษอยู่แล้วหากมีการเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างข้อควรระวัง จำนวนห้องน้ำ การแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้า การตกแต่งภายในตลาดนัด ระบบความปลอดภัยภายในตลาดนัด ระบบการเดินเข้า-ออกภายในตลาดนัด การจัดผังทางเดินในตลาด การปฏิบัติต่อลูกค้าเท่าเทียมกันของพ่อค้าแม่ค้าภายในตลาดนัดและการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่องจะทำให้ลูกค้าประทับใจและสนใจในการเลือกซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริโภคมักให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ การโปรโมชั่น ลดแลกแจกแถมสินค้า และราคาสินค้าภายในตลาดประเภทเดียวกันมีราคาถูกกว่าที่อื่น น้อยกว่ากลุ่มผู้บริโภคอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีของพฤติกรรมผู้บริโภคที่กล่าวว่า การซื้อสินค้าใดๆ มักจะเกิดจาก

ความสามารถในการกระตุ้น (Motivation) ที่นักการตลาดสร้างขึ้นเพื่อให้เข้าไปสู่การรับรู้ (Perception) ของผู้บริโภค [7]

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นสาววัยทำงานอายุ 19-29 ปี รายได้ระดับปานกลางเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีรสนิยมเนื่องจากกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่สนใจการซื้อสินค้าปลอดสารพิษอยู่แล้วจึงไม่ยากต่อการทำการขาย
2. ควรมีการกำหนดงบประมาณในการปรับปรุงเรื่องเรื่องที่เกี่ยวข้องที่เพียงพอ จำนวนห้องน้ำที่เพียงพอ การแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้า การตกแต่งภายในตลาดนัด ระบบความปลอดภัยภายในตลาดนัด ระบบการเดินทางเข้า-ออกภายในตลาดนัด การจัดผังทางเดินในตลาด การปฏิบัติต่อลูกค้าเท่าเทียมกันของพ่อค้าแม่ค้าภายในตลาดนัด การประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ การโปรโมชั่น ลดแลกแจกแถมสินค้า และราคาสินค้าภายในตลาดประเภทเดียวกันมีราคาถูกกว่าที่อื่น น้อยกว่ากลุ่มผู้บริโภคอื่นๆ ซึ่งบางเรื่องสามารถทำได้โดยการจัดอบรมสัมมนา แต่บางเรื่องต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของพ่อค้าแม่ค้าซึ่งเป็นเรื่องต้องใช้เวลา
3. ควรมีการจัดตลาดนัดสีเขียวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันศุกร์ช่วงเย็นหรือช่วงเช้า เนื่องจากผู้บริโภคจะได้ไม่ต้องเจอกับสภาพอากาศที่ร้อนอบอ้าวในตอนกลางวันและสะดวกต่อผู้บริโภคในการเดินทางมาซื้อสินค้า
4. ควรเพิ่มจำนวนครั้งในการมาใช้บริการตลาดนัดโดยจัดให้มีการโปรโมชั่น ลดแลกแจกแถมในทุกสัปดาห์หรือทุกต้นเดือนเพื่อดึงดูดผู้บริโภคและต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
5. ควรจัดทำป้ายทางเข้าตลาดขนาดใหญ่ เพื่อเป็นที่สังเกตเห็นสำหรับผู้ที่ต้องการมาใช้บริการในตลาดนัดสีเขียว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนิสิตและผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาร่วมในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Boone, L. E., & Kurtz, D. L. (1989). Contemporary marketing. Chicago: Dryden Press.
- [2] Kotler, P., & Gary, A. (1996). Principle of Marketing (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- [3] Payne, A. (1993). The Essence of Services Marketing (1st ed.). London: Prentice Hall International (UK).
- [4] เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: Diamond in Business World.
- [5] The Green Consumer. (2012). from www.wiki.answers.com
- [6] China.org.cn. (2007). What Is 'Green Consumption?'. from <http://www.china.org.cn/english/environment/224177.htm>
- [7] Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1990). Consumer Behavior (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

**RSD-197: การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย**

**MANAGING SUSTAINABLE TOURISM: A CASE STUDY OF ECOTOURISM, CHIANG MAI
PROVINCE, THAILAND**

เพชรรัตน์ มีสมบูรณ์พูนสุข*, ณัฐยา ประดิษฐ์สุวรรณ

Petcharat Mesomboonpoonsuk*, Nattaya Praditsuwana

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Business Administration Department, Social Science Faculty, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-Mail: mepetcharat@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนและพฤติกรรมการมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีแบบโควตา (Quota Sampling) คือนักท่องเที่ยวชาวไทย 100 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 100 คน และใช้วิธีแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย น้ำตกชիրธาร น้ำตกแม่กลาง น้ำตกแม่สา เป็นต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา อาทิ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, F-test และ Chi-Square ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับเห็นด้วย ต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมวัฒนธรรม ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับไม่แน่ใจ ในส่วนการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านจำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยว และด้านระยะเวลาในการมาเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The research on Managing Sustainable Tourism: A Case Study of Ecotourism, Chiang Mai Province, Thailand was aimed on studying demographic data of tourists, their opinions towards sustainable tourism management as well as their behavior on ecotourism destinations of Chiang Mai, Thailand. The samples of this research were 200 tourists. Quota sampling method was used in choosing samples of 100 Thai tourists and 100 foreign tourists. In addition, convenience sampling method and self-administered questionnaire also were used in collecting data from tourists who were visiting famous ecotourism destinations of Chiang Mai, i.e. Doi Sutthap-Pui National Park, Wachirathan fountain, Klang fountain and Mae Sa fountain, etc. Statistic using in analysis data were descriptive statistic including percentage, mean and standard deviation and inferential statistic, i.e. t-Test, F-test and Chi-square test. The research results revealed that the most of Thai respondents rated all aspects of sustainable tourism at ecotourism destinations of Chiang Mai; environmental; economic and socio-cultural in overall at the degree of agreement. Whereas, the most of foreign respondents rated at the degree of undecided or neither agree nor disagree. In testing hypothesis, it was found that opinions of tourists towards sustainable tourism management at ecotourism destinations of Chiang Mai were associated with tourist behavior in aspect of frequency and length of time in visiting ecotourism destinations at the significant statistical level of 0.05.

Keywords: Eco tourism, Sustainable tourism, Chiang Mai tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. เปิดเผยว่า ณ สิ้นปี 2553 ททท. คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยราว 15.7-15.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นราว 11-12% สร้างรายได้ราว 5.8-6 แสนล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นราว 14-17% เมื่อเทียบกับปี 2552 ที่ผ่านมา [1]

ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศนั้น รองผู้ว่าการตลาดในประเทศ ททท. กล่าวว่าในปีนั้น ททท. ต้องการสร้างตลาดการท่องเที่ยวในประเทศให้แข็งแกร่งขึ้น เพื่อเป็นตัวสนับสนุนตลาดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ โดยจะเปิดตัวแนวคิดการท่องเที่ยวใหม่คือ "เที่ยวหัวใจใหม่ เมืองไทยยั่งยืน" ในเดือนมกราคม 2554 เพราะต้องการสร้างนักท่องเที่ยวให้มีจิตสำนึก เป็นการต่อยอดจากปีที่ผ่านมาที่ใช้ธีม "กอดเมืองไทยให้หายเหนื่อย" โดยแผนการทำตลาดในปี 2554 ททท. จะมุ่งทำการตลาดไปที่กลุ่มขับรถเที่ยวเอง และกลุ่มที่เดินทางท่องเที่ยวทางรถบัส ซึ่งจะผลักดันให้เป็นไปตาม 5 กลยุทธ์หลัก คือ 1. สร้างกระแสให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 2. สร้างความเชื่อมโยง 3. สร้างความรู้ในเอกลักษณ์ของพื้นที่ 4. ท่องเที่ยวอย่างรู้ค่า รักษาแหล่งท่องเที่ยว และ 5. มิติการเรียนรู้ ซึ่งประเทศไทยยังมีสิ่งให้เรียนรู้อีกจำนวนมาก [1]

นอกจากนี้ ยังมองถึงตลาดใหม่ๆ ที่จะเข้าไปขยายฐานในเชิงรุกมากขึ้น เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งจะผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวทางรถทัวร์ และกลุ่มครอบครัว โดยอาจใช้โครงการ "คาเมร่า เทอราพี" หรือถ่ายรูปเพื่อความสุขของชีวิต ไปโรตควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดเป็นกระแสการถ่ายรูปและเป็นการแบ่งปันความรักกันต่อไป ประกอบกับจะมุ่งโปรโมตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่ยังมี

นักท่องเที่ยวน้อย โดยเป้าหมายการท่องเที่ยวภายใน ประเทศของปี 2554 ททท. วางเป้าหมายไว้ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวคนไทย 91 ล้านคน/ครั้ง สร้างเงินหมุนเวียนจากการท่องเที่ยวราว 432,000 ล้านบาท [2]

การที่ ททท. มุ่งที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือ นั้น เนื่องจากภาคเหนือมีจังหวัดที่สำคัญจังหวัดหนึ่ง คือจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งนับเป็นศูนย์กลางของจังหวัดในภาคเหนือ โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เนื่องจากความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางด้านธรรมชาติอันงดงามด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาวเชียงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ นำประทับใจและความพร้อมพร้อมในเรื่องสถานที่พักและบริการด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ที่หลากหลาย เป็นที่ดึงดูด คนมาท่องเที่ยวนับล้านคนในแต่ละปี [1]

จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2553-2556) โดยมีพันธกิจด้านเศรษฐกิจที่มุ่งประเด็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมีกลยุทธ์ที่จะสร้างภาพลักษณ์ ด้านการท่องเที่ยวของนครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง สร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มทางการตลาดการท่องเที่ยวรวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว [3]

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปี 2554 ของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ คาดว่าในปี 2554 จังหวัดเชียงใหม่จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 4 หมื่นล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1 หมื่นล้านบาท จากฐานรายได้ในปี 2553 ที่ 3 หมื่นล้านบาท เนื่องจากในปี 2554 สมาคมฯ จะเน้นทำตลาดเชิงรุกมากขึ้น โดยจะประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่และ 8 จังหวัดภาคเหนือให้เป็นที่รู้จัก ซึ่งสมาคมฯมีแผนรวมเป็นกลุ่มจังหวัดเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการผจญภัย ที่เป็นตลาดสำคัญอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรม

จากความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และการมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย” ทั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระดับจังหวัดและประเทศในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่
- 4) เพื่อจัดทำแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ มีงบประมาณจำกัด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่จำนวน 200 คน ทั้งนี้การเก็บตัวอย่างจะใช้วิธีเก็บแบบโควตา (Quota Sampling) คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย

100 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 100 คน และจะดำเนินการเก็บตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ตามสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย น้ำตกสิริธาร น้ำตกแม่กลาง น้ำตกแม่สา เป็นต้น

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ ศาสนา และเชื้อชาติ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Method) มี 5 ระดับ ให้เลือกตอบ จากพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจาก นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2554

4) การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทั้งนี้สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ ส่วนสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ F-test และ Chi-Square test (χ^2 - test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีรายละเอียดสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน	นักท่องเที่ยวชาวไทย			นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) ด้านสิ่งแวดล้อม						
1. ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่างๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ และแผ่นป้ายต่างๆ เป็นต้น	3.80	1.33	เห็นด้วย	2.80	0.96	ไม่แน่ใจ
2. ได้รับคำแนะนำให้ใช้ทรัพยากรที่จำกัดอย่างคุ้มค่าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น น้ำ และไฟฟ้า เป็นต้น	4.12	1.06	เห็นด้วย	3.04	0.74	ไม่แน่ใจ
3. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่ดีในการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายของทรัพยากรในโลก ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งของเสียลงในถังขยะ ไม่สูบบุหรี่ในเขตห้ามสูบ เป็นต้น	4.16	1.13	เห็นด้วย	3.18	0.55	ไม่แน่ใจ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน	นักท่องเที่ยวชาวไทย			นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ได้รับการแนะนำให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.24	1.07	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3.16	0.74	ไม่แน่ใจ
5. มีโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.78	0.90	เห็นด้วย	3.04	0.93	ไม่แน่ใจ
6. มีไกด์ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น ประวัติแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น	3.94	1.04	เห็นด้วย	3.00	0.84	ไม่แน่ใจ
7. มีแผ่นป้ายที่แสดงข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดทางเข้าสู่และในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.92	0.90	เห็นด้วย	2.94	0.75	ไม่แน่ใจ
8. มีคู่มือท่องเที่ยวและแผนที่ให้นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.06	0.99	เห็นด้วย	3.06	0.65	ไม่แน่ใจ
9. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเข้าชมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.88	0.93	เห็นด้วย	2.76	1.04	ไม่แน่ใจ
10. มีระบบการจัดการมลภาวะที่ดี เกี่ยวกับ เสียง น้ำ และอากาศ เป็นต้น	4.06	1.11	เห็นด้วย	2.90	0.86	ไม่แน่ใจ
11. มีระบบสาธารณูปโภคที่ดีและเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ห้องน้ำ ศูนย์อาหาร ที่พัก ถึงขยะ ที่จอดรถ เป็นต้น	4.02	1.07	เห็นด้วย	3.06	0.71	ไม่แน่ใจ
12. มีเส้นทางเดินที่สะดวก และเข้าถึงได้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.08	0.95	เห็นด้วย	2.94	0.77	ไม่แน่ใจ
รวมด้านสิ่งแวดล้อม	4.01	0.74	เห็นด้วย	2.99	0.56	ไม่แน่ใจ
2) ด้านเศรษฐกิจ						
1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตั้งอยู่	3.80	1.06	เห็นด้วย	2.86	0.80	ไม่แน่ใจ
2. ได้รับการส่งเสริมให้สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น ด้วยการซื้อสินค้าพื้นเมืองในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.10	1.00	เห็นด้วย	3.08	0.61	ไม่แน่ใจ
3. ได้รับการส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมของชุมชน ที่จัดโดยธุรกิจเล็กๆในท้องถิ่น	3.98	0.68	เห็นด้วย	3.06	0.79	ไม่แน่ใจ
รวมด้านเศรษฐกิจ	3.96	0.76	เห็นด้วย	3.00	0.60	ไม่แน่ใจ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน	นักท่องเที่ยวชาวไทย			นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม						
1. ได้รับ/ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.78	0.96	เห็นด้วย	2.70	0.73	ไม่แน่ใจ
2. ได้รับความรู้และการแนะนำให้การพัฒนาธรรมท้องถิ่น ทักษะคิด และความเชื่อ ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.76	1.14	เห็นด้วย	3.00	0.68	ไม่แน่ใจ
3. ได้รับการสนับสนุนให้ส่งเสริมกิจกรรมของวัฒนธรรมชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการอุดหนุนธุรกิจท้องถิ่นซึ่งอนุรักษ์มรดกทางประเพณีและวัฒนธรรม	3.80	1.08	เห็นด้วย	3.18	0.80	ไม่แน่ใจ
4. มีโอกาสได้ร่วมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	3.72	1.00	เห็นด้วย	2.80	0.92	ไม่แน่ใจ
5. ได้รับการแนะนำไม่ให้เป็นป้าย จัปตอง เขียนหรือทำลาย รูปปั้นหรือสิ่งประดิษฐ์ที่แสดงในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.08	1.04	เห็นด้วย	2.96	0.66	ไม่แน่ใจ
รวมด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.83	0.84	เห็นด้วย	2.93	0.64	ไม่แน่ใจ
รวมทุกด้าน	3.93	0.65	เห็นด้วย	2.97	0.53	ไม่แน่ใจ

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมทุกด้านในระดับเห็นด้วยต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในทุกด้านย่อยทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมวัฒนธรรม

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมทุกด้านในระดับไม่แน่ใจ ต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ในทุกด้านย่อยทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการมาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลา 3 วัน รองลงมา คือน้อยกว่า 3 วัน และมากกว่า 3 วัน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาเที่ยวเป็นเวลามากกว่า 3 วัน รองลงมา คือน้อยกว่า 3 วัน และ 3 วัน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หรือเหตุผลที่สำคัญในการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ คือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว และการเดินทางไม่ไกล ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวัตถุประสงค์หรือเหตุผล คือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายไม่แพง และโปรแกรมทัวร์น่าสนใจ

ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คาดว่าจะกลับมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต

ส่วนการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านจำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยวและด้านระยะเวลาในการมาเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมทุกด้านในระดับเห็นด้วย แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวไทยรับรู้หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ได้พยายามถ่ายทอดแนวคิดให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนัก รับรู้และมีส่วนร่วมในขณะมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์อันดีในการท่องเที่ยว [4] มีส่วนสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่น [5] และยังได้มีส่วนในการดูแลทรัพยากร สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน [6]

อย่างไรก็ตามในส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมทุกด้านในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัย เรื่อง “การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย” ที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาพรวมทุกด้านในระดับปานกลาง [7] ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้รับข้อมูลส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการสนับสนุนเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้มากขึ้น [8] นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่านักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยววัยทำงาน นิยมเดินทางมากับครอบครัว และเพื่อร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวัฒน์ พลายน้อย และคณะ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยว” พบว่านักท่องเที่ยว ที่มีอายุ 36 ปี ขึ้นไป มักจะเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัวมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ [9]

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ คือ เพื่อชมความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับนิยามการท่องเที่ยวซึ่ง นิคม จารุมณี ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการที่เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และตลอดระยะเวลาเหล่านั้นได้มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้น การไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงามหรือทัศนียภาพแปลกๆ หรือเดินซื้อสิ่งของต่างๆ เป็นต้น [10] นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ต่างเคยไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเลสวย น้ำพุร้อน ภูเขา ถ้ำ และสวนดอกไม้ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาตินี้ จัดอยู่ในลักษณะการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนาน และความบันเทิง [10] และยังจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วย [11]

ในส่วนข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น นักท่องเที่ยวให้ความเห็นว่าควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ให้มากขึ้น รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ยานพาหนะ ห้องน้ำ ระบบกำจัดขยะ ให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” ซึ่งได้เสนอว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สื่อที่เข้าใจและพบเห็นได้ง่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” ซึ่งพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความรู้และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ [13]

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะนักท่องเที่ยวในการใช้แผ่นพับ ยังสอดคล้องกับ โมลิโน และเอสทีบาน [14] ได้ทำการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์และประโยชน์ของแผ่นพับการท่องเที่ยว (Tourism Brochures Usefulness and Image) ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิเช่น องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ควรใช้แผ่นพับและใบปลิวเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการตลาด และควรมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการออกแบบรูปแบบและเนื้อหาของแผ่นพับ

จากการอภิปรายผล สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ในระดับเห็นด้วย ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมทุกด้านในระดับไม่แน่ใจ ดังนั้น การจัดทำแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปและอภิปรายผลการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งความรับผิดชอบตามเขตพื้นที่ (Area-based) และจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานอย่างเพียงพอ ตามความจำเป็นของแต่ละเขต เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่
2. วางแผนการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้กลุ่มชาวบ้านหรือแกนนำท้องถิ่นมีส่วนร่วม และบูรณาการแผนงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงานมีประสิทธิภาพและบรรลุผลไปในทิศทางเดียวกัน
3. ควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ
4. จัดสัมมนาหรือประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของพื้นเมือง บริษัทขนส่ง เป็นต้น เพื่อให้ทราบแนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลำดับความเร่งด่วนในการพัฒนา และไปในทิศทางเดียวกัน

5. จัดอบรมสัมมนาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้แก่ผู้ประกอบการ- การและบุคลากรของบริษัทนำเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง รวมทั้งนักวิชาการ ในสถาบัน การศึกษา เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น

6. จัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง อาทิ ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายภาพวาด ร้านขายสินค้าแกะสลัก เป็นต้น โดยจัดตั้งร้านเหล่านี้ ณ ทางออกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสินค้าพื้นเมือง ในท้องถิ่นได้มีทำเลที่ตั้ง จำหน่ายสินค้าและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาของท้องถิ่นด้วย

7. จัดทำเว็บไซต์เฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจัดทำวีดีโอแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยจัดให้มี เนื้อหาแนะนำแนวปฏิบัติในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่นักท่องเที่ยว และเผยแพร่วีดีโอดังกล่าวผ่านสื่อ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว

8. จัดพิมพ์แผ่นพับหรือโบปปลิวที่มีสีสัน ตัวหนังสือและภาพที่สวยงาม เพื่อเผยแพร่ประวัติ ความเป็นมา ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ ในแผ่นพับและโบปปลิวควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี ในการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และควรแจกแผ่นพับและโบปปลิวเหล่านั้นให้ทั่วถึงในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ สนามบิน สถานีรถไฟ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว หน่วยงานการท่องเที่ยวประจำจังหวัด สถานที่สำคัญทางราชการ ของจังหวัด และบริษัทท่องเที่ยวต่างๆ เป็นต้น

9. ติดต่อสำนักพิมพ์วารสารการท่องเที่ยวเพื่อลงข้อมูลข่าวสาร รูปภาพ กิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2554 และสำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศ ซึ่งมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และให้ความร่วมมือใน การตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์อรพิน สันติธีรากุล และ ดร.เชมกร ไชยประสิทธิ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้คำปรึกษา อีกทั้งตรวจแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิจัยนี้หลายประการ

เอกสารอ้างอิง

[1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2550). *ข้อมูลจังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2554, จาก

<http://thai.tourismthailand.org>

[2] *ไขกลยุทธ์ท่องเที่ยวปี 54*. (2554). หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับที่ 2, 6-9 มกราคม พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ วันที่ 26 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.thannews.th.com>

[3] จังหวัดเชียงใหม่. (2554). *สาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ 4 ปี (พ.ศ.2553-2556)* สืบค้นเมื่อวันที่

26 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.chiangmai.go.th>

- [4] อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว 21ม 4 (ตุลาคม-ธันวาคม): 38-48.
- [5] Shirley, E. (1992). *Beyond the Green Horizon, Principles for Sustainable Tourism*. Surrey: World Wide Fund for Nature.
- [6] สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน เล่มที่ 27. (2554). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2554, จาก <http://kanchanapisek.or.th>
- [7] เพชรรัตน์ มีสมบูรณ์พูนสุข และอศิเรข เทเวดี (2553). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. การประชุมทางวิชาการ International Conference on Challenges & Strategic Interventions for Tourism in India, 4-5 ธันวาคม 2553, เมืองลัคเนา ประเทศอินเดีย.
- [8] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี 2538-2539. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- [9] เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. (2538). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [10] นิคม จารุมณี. (2536) . การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- [11] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [12] นาคม ชีรสวรรณจักร. (2541). ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [13] สุชาติา วรรณะมานี. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [14] Molina, Arturo, and Esteban, Agueda. (2006). *Tourism Brochures. Annals of Tourism Research*, 33(4), 1036-1056.

**SRD-198: การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานแสงอาทิตย์บนดาดฟ้า
อาคารศูนย์ฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมศิริราช
THE FEASIBILITY STUDY OF SOLAR ENERGY ON THE ROOF OF SIRIRAJ TRAINING
CENTER**

ยุทธศักดิ์ จันทโรทัย^{1*}, ปฐมทัศน์ จิระเดชะ²,
Chuntarothai Y.^{1*}, Pathomthat Chiradeja²

¹สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Master Program in Engineering Management, Faculty of Engineering, Srinakharinwirot University,
Thailand.

²คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Faculty of Engineering, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: chuntarothai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของค่าพลังงานที่เกิดจากการวางแผงเซลล์
แสงอาทิตย์ในทิศทางตามแนวอาคาร กับวางแผงเซลล์แสงอาทิตย์ไปทางทิศใต้ และการวางแผงเซลล์แสงอาทิตย์
เพื่อให้ง่ายต่อการซ่อมบำรุงรักษา

ในบทความนี้จะใช้ข้อมูลรังสีดวงอาทิตย์จากกรมอุตุนิยมวิทยาและใช้โปรแกรม PVSYST จำลองหา
ปริมาณรังสีดวงอาทิตย์บนผิวเอียงที่ 14 องศา และใช้โปรแกรมทางด้านออกแบบจำลองรูปแบบการวางแผงเซลล์
แสงอาทิตย์ในรูปแบบต่างๆ

ผลลัพธ์ที่ได้จะเห็นว่าค่าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ตกลงบนแผงเซลล์เมื่อหันแผงเซลล์ไปทางทิศใต้จะมี
ปริมาณมากกว่าค่าพลังงานแสงอาทิตย์เมื่อหันแผงเซลล์ตามแนวอาคาร และเมื่อพิจารณาการวางแผงเซลล์
โดยหันไปทางทิศใต้จะผลิตพลังงานได้สูงกว่าหากใช้จำนวนแผงเซลล์ที่เท่ากัน แต่ในทางสถาปัตยกรรมจะไม่มี
ความสวยงามและเสียพื้นที่บนอาคารไปกับการวางแผงเซลล์ หากวางแผงเซลล์ไปตามแนวอาคารจะสามารถวาง
แผงเซลล์ได้มากกว่าจึงผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ได้มากกว่าการวางแผงเซลล์ไปทางทิศใต้ และสามารถจัดวางให้มี
ความสวยงามและทำให้มีพื้นที่ใช้สอยบนดาดฟ้าอาคารได้ดีกว่า

คำสำคัญ: พลังงานหมุนเวียน พลังงานแสงอาทิตย์

Abstract

This research aims to study the different the value of solar energy between the installation of solar panel in the same direction of building and the south direction.

In this paper, the data of solar radiation obtained from Thai Meteorological Department and the computer programming have been used in order to analyze the amount of solar radiation at fourteen degree angle.

The results clearly shown that the solar energy output is higher when the solar panels are installed facing the south direction.

Keywords: Renewable Energy, Solar Energy

1. บทนำ

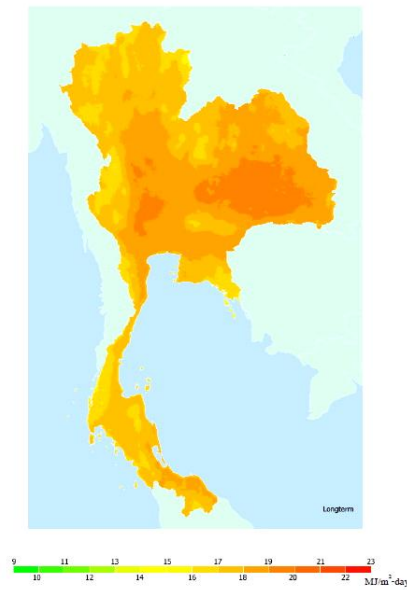
สถานการณ์ด้านพลังงานมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้ความต้องการใช้พลังงานมีอัตราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ซึ่งพลังงานที่ใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในภาคอุตสาหกรรม ภาคคมนาคมขนส่ง ภาคครัวเรือน ซึ่งมาจากเชื้อเพลิงฟอสซิล โดยมีแนวโน้มลดลงและจะหมดในเวลาไม่นาน โดยผลกระทบจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลนั้นก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงประเภทฟอสซิล ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกและเมื่อมีการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมากขึ้นก๊าซเรือนกระจกก็จะมีปริมาณมากขึ้นตามการใช้งานดังกล่าว

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งในประเทศไทยก็คือการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มเพื่อให้สามารถรองรับกับความต้องการไฟฟ้าที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP 2010)

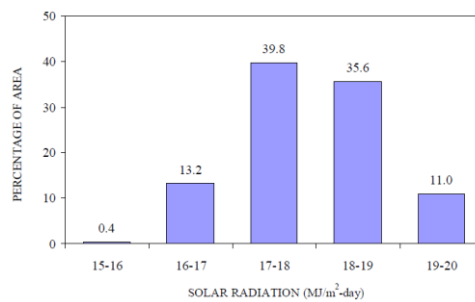
รัฐบาลจึงต้องหาแหล่งพลังงานเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานให้ทันต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

พลังงานแสงอาทิตย์หมุนเวียนรูปแบบหนึ่งที่ใช้ได้อย่างไม่มีวันหมด และประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการใช้พลังงานแสงอาทิตย์สูง อีกทั้งในปัจจุบันราคาอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์มีราคาถูกลงมาก ทำให้เริ่มมีความคุ้มค่าในการนำมาใช้

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จัดทำแผนที่ศักยภาพพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย ขึ้นมาโดยจะพบว่าพื้นที่โดยรวมของทั้งประเทศได้รับพลังงานแสงอาทิตย์เฉลี่ยทั้งปี ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนที่ศักยภาพพลังงานแสงอาทิตย์เฉลี่ยตลอดปี [1]

รูปที่ 2 เปอร์เซนต์ของพื้นที่ที่ได้รับรังสีดวงอาทิตย์ที่ระดับต่างๆ [2]

โดยจากรูปที่ 2 พื้นที่กว่าร้อยละ 39.8 ได้รับรังสีดวงอาทิตย์รายวันเฉลี่ยต่อปีในช่วง 17-18 MJ/m²-day และพื้นที่อีกกว่าร้อยละ 35.6 ได้รับรังสีดวงอาทิตย์รายวันเฉลี่ยต่อปีในช่วง 18-19 MJ/m²-day ซึ่งจากกราฟดังกล่าวและรูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านพลังงานแสงอาทิตย์อยู่ในเกณฑ์ดี

พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานหมุนเวียนที่สามารถนำมาใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าได้อย่างไม่สิ้นสุด ทำให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ทั้งยังเป็นแหล่งพลังงานที่สะอาดปราศจากมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ลดการนำเข้าเชื้อเพลิงจากต่างประเทศและสามารถเพิ่มความมั่นคงในด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์จะมีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงกว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานฟอสซิล จึงจำเป็นต้องมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแผงเซลล์สูงขึ้น และในการสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ให้กับผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศเพื่อให้มีการติดตั้งเพิ่มขึ้นในอนาคต

2. หลักการพื้นฐาน

เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยตรง แบ่งออกเป็น 3 ระบบ [3] คือ

2.1 ระบบเซลล์แสงอาทิตย์แบบอิสระ (PV Stand alone system)

เป็นระบบระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์แบบอิสระ ได้รับการออกแบบสำหรับใช้งานในพื้นที่ชนบทที่ไม่มีระบบจำหน่ายไฟฟ้าจาก National Grid สามารถผลิตไฟฟ้าจ่ายให้แก่โหลดพร้อมทั้งประจุพลังงานไฟฟ้าส่วนเกินไว้ในแบตเตอรี่พร้อมๆ กัน ในช่วงกลางคืน เซลล์แสงอาทิตย์ไม่ได้รับแสงแดดจึงไม่สามารถผลิตไฟฟ้าได้ พลังงานจากแบตเตอรี่ที่เก็บประจุไว้จะถูกจ่ายให้แก่อุปกรณ์ระบบที่สำคัญ ประกอบด้วยแผงเซลล์แสงอาทิตย์ อุปกรณ์ควบคุมการประจุแบตเตอรี่ แบตเตอรี่ และอุปกรณ์เปลี่ยนระบบไฟฟ้ากระแสตรงเป็นไฟฟ้ากระแสสลับชนิด Stand alone เป็นต้น

2.2 ระบบเซลล์แสงอาทิตย์แบบต่อตรงเข้าระบบ (PV Grid connected system)

เป็นระบบผลิตไฟฟ้าที่ถูกออกแบบสำหรับผลิตไฟฟ้า จากแผงเซลล์แสงอาทิตย์ ซึ่งเป็น ดีซี ผ่านอินเวอร์เตอร์ ที่ทำหน้าที่แปลงระบบไฟฟ้ากระแสตรงเป็นไฟฟ้ากระแสสลับเข้าสู่ระบบสายส่งไฟฟ้าโดยตรง ระบบนี้ส่วนมาก ไม่ต้องมีแบตเตอรี่ สำหรับเก็บพลังงานไฟฟ้า และเป็นระบบขนาดใหญ่ ที่มีขนาดของแรงดันไฟฟ้าเอซี 220V และมีราคาไฟฟ้าต่ำที่สุด

2.3 ระบบเซลล์แสงอาทิตย์แบบผสมผสาน (PV Hybrid system)

เป็นระบบผลิตไฟฟ้าที่ถูกออกแบบสำหรับการทำงานร่วมกัน ของระบบผลิตไฟฟ้า ที่มาจากแหล่งกำเนิดมากกว่า สองชนิดที่แตกต่างกันเช่น ระบบพลังงานแสงอาทิตย์กับพลังงานลม และหรือเครื่องยนต์ดีเซลเป็นต้น ระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสาน มีข้อดีกว่าระบบผลิตไฟฟ้าแบบแหล่งกำเนิดพลังงานอย่างเดียว คือ แหล่งกำเนิดพลังงานที่หลากหลายจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตไฟฟ้าได้มากกว่าและมีความยั่งยืน หากแหล่งกำเนิดพลังงานนั้นมาจากพลังงานหมุนเวียน

3. ขั้นตอนดำเนินงานวิจัย

3.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลเบื้องต้นของโครงการก่อสร้างอาคารศูนย์ฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมศิริราช ประกอบด้วย

1. อาคารฝึกอบรมและปฏิบัติธรรม 1 หลัง (อาคาร D)
2. อาคารรับรอง 1 หลัง (อาคาร A)
3. อาคารที่พัก 2 หลัง (อาคาร B, C)

ตั้งอยู่ที่ ตำบลสัมปทวน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

พิกัด ละติจูด: N 13° 49' 43.3"

ลองจิจูด: E 100° 11' 29.5"

อาคารที่จะทำการติดตั้งแผงเซลล์ คือ อาคารที่พักและอาคารรับรอง มีพื้นที่วางสำหรับวางแผงเซลล์แสงอาทิตย์ อาคารละประมาณ 178 ตารางเมตรรวม 3 อาคารรวมมีพื้นที่ 534 ตารางเมตร

3.2 การทดลองวางแผงเซลล์ในโปรแกรม AutoCAD

3.2.1 ทดลองวางแผงเซลล์ทั้ง 3 แบบทั้งในแนวตั้งและแนวนอนของแผงเซลล์ โดยวางแผงเซลล์ให้มีมุมเอียง 14 องศา จนเต็มพื้นที่ดาดฟ้าของอาคาร

3.2.2 จากการทดลองตามข้อ 2.1 จะพบว่ามีความสูงค่อนข้างมาก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการติดตั้ง และการซ่อมบำรุง จึงทดลองวางแผงเซลล์แบบเว้นช่องกลางเพื่อให้ความสูงของการติดตั้งแผงเซลล์ไม่สูงมาก แล้วทำการหาจำนวนแผงเซลล์ที่ติดตั้งได้เต็มพื้นที่

3.2.3 ทดลองวางแผงเซลล์ตามข้อ 2.1 และ 2.2 โดยให้ทำการหันไปตามแนวอาคาร และหันไปทางทิศใต้ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างกันของปริมาณพลังงานที่ผลิตได้

3.3 ใช้โปรแกรม PVSYST เพื่อหาค่าพลังงานบนพื้นเอียง 14 องศา โดยจะทำการทดลองหาค่ามุมเอียงที่แตกต่างกัน โดยหาค่าเมื่อวางแผงเซลล์ตามแนวอาคารและเมื่อวางแผงเซลล์ไปทางทิศใต้ จะได้ค่าพลังงานในหน่วยกิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อตารางเมตร

3.4 นำค่าที่ได้จากข้อที่ 3.3 ไปหาปริมาณที่ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ผลิต จากความสัมพันธ์ของสมการที่ 1 [4] ดังนี้

$$E_A = A \times I_A \times \eta_{sys}(T) \quad (1)$$

โดยกำหนดให้

E_A คือ ค่าเฉลี่ยพลังงานไฟฟ้ารายวันประจำปี (kWh/day)

A คือ ขนาดพื้นที่ของแผงเซลล์แสงอาทิตย์ทั้งหมด (m^2)

I_A คือ ค่าเฉลี่ยพลังงานแสงอาทิตย์รายวันประจำปีบนพื้นเอียง (kWh/m^2 -day)

η_{sys} คือ ประสิทธิภาพของแผงเซลล์แสงอาทิตย์ที่อุณหภูมิใดๆ (%)

ในที่นี้ค่าเฉลี่ยพลังงานแสงอาทิตย์รายวันประจำปี (kWh/m^2 -day) ณ.สถานี่ตรวจวัดอากาศ กำแพงแสน มีค่าพลังงานแสงอาทิตย์เฉลี่ยตลอดทั้งปี เท่ากับ $20.74 (MJ/m^2$ -day) หรือ $5.167 (kWh/m^2$ -day) ซึ่งเป็นค่าพลังงานแสงอาทิตย์บนพื้นโลก จึงใช้โปรแกรม PVSYST ในการหาค่าพลังงานแสงอาทิตย์บนพื้นเอียง

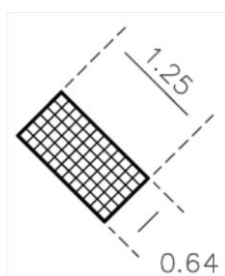
4. ผลการวิจัย

4.1 จากการตรวจสอบแผงเซลล์ที่มีจำหน่ายในประเทศจะแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

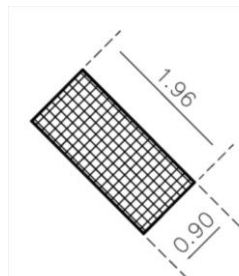
4.1.1 แผงเซลล์แบบ Amorphous ประสิทธิภาพ 7 % ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ขนาดแผง 0.64×1.25 m. ราคาวัตต์ละ 40 บาท หนึ่งแผง 52 W. ดังนั้นราคา 2,040 บาท/แผง

4.1.2 แผงเซลล์แบบ MonoCrytralline ประสิทธิภาพ 15.20 % ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ขนาดแผง 0.90×1.96 m. ราคาวัตต์ละ 50 บาท หนึ่งแผง 285 W. ดังนั้นราคา 14,250 บาท/แผง

4.1.3 แผงเซลล์แบบ PolyCrytralline ประสิทธิภาพ 14.69 % ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ขนาดแผง 0.90×1.96 m. ราคาวัตต์ละ 50 บาท หนึ่งแผง 285 W. ดังนั้นราคา 14,250 บาท/แผง

(ก) แผงเซลล์แบบ Amorphous

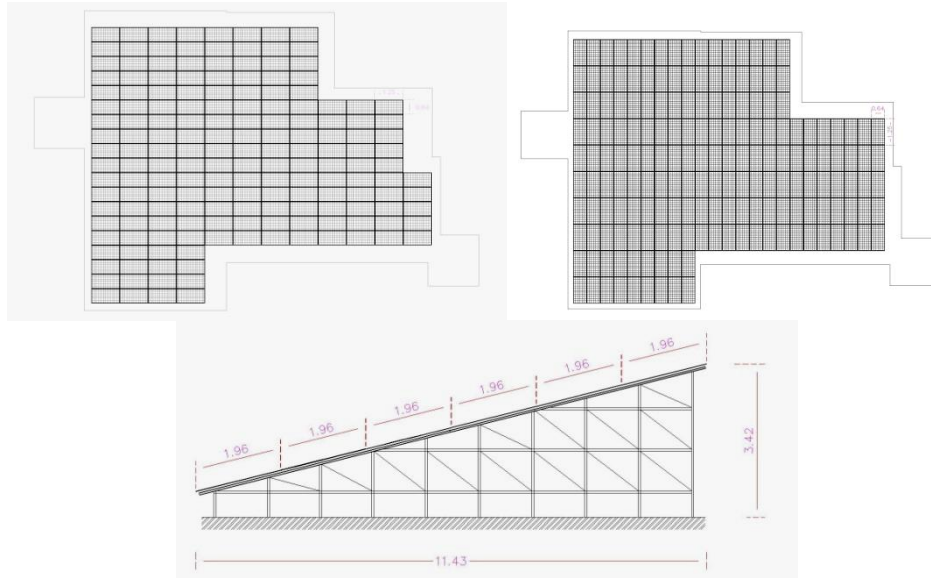

(ข) แผงเซลล์แบบ PolyCrytralline และ MonoCrytralline

รูปที่ 5 ขนาดของแผงเซลล์แสงอาทิตย์ ที่ใช้เป็นต้นแบบในการวาง

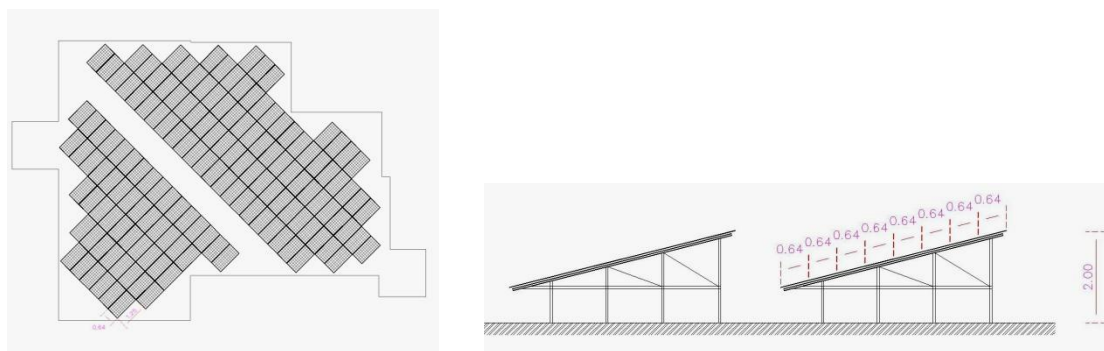
4.2 การทดลองวางแผงเซลล์ในโปรแกรม AutoCAD

4.2.1 จากการทดลองวางแผงเซลล์ให้มีมุมเอียง 14 องศา จนเต็มพื้นที่ที่ติดตั้งฟ้าของอาคารจะพบว่า แผงเซลล์แบบชนิดฟิล์มบางอะมอร์ฟัสซิลิกอนจะสามารถวางในแนวตั้งได้มากกว่าแนวนอน ส่วนแบบชนิดผลึกเดี่ยวซิลิกอน และแบบชนิดผลึกโพลีซิลิกอนจะไม่มี ความแตกต่าง และการวางแผงเซลล์ตามแนวอาคารจะสามารถวางได้จำนวนมากกว่าวางแผงเซลล์หันไปทางทิศใต้

รูปที่ 6 แสดงการทดลองวางแผงเซลล์แบบแนวตั้งและแนวนอน

4.2.2 จากการทดลองวางแผงเซลล์แบบเว้นช่องกลางจะพบว่าจำนวนแผงเซลล์ที่ติดตั้งได้เต็มพื้นที่จะได้น้อยกว่าจำนวนแผงและพื้นที่รับพลังงานแสงอาทิตย์ลดลงไปมาก พร้อมทั้งมีความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการบังเงาของแผงเซลล์ด้านหน้าบัง แผงเซลล์ด้านหลัง

รูปที่ 7 แสดงการทดลองวางแผงเซลล์แบบเว้นช่องกลาง

4.2.3 จากการใช้โปรแกรม PVSYST หาค่าพลังงานบนแผงเอียง 14 องศาจะได้ค่าดังรูปที่ 8 ซึ่งจะมีค่าแตกต่างจากค่าของกรมอุตุนิยมวิทยาเล็กน้อย

ตารางที่ 1 ข้อมูลรังสีดวงอาทิตย์บนพื้นเอียง

	กรมอุตุนิยมวิทยา	PVSYST		
	รังสีดวงอาทิตย์ พื้นผิวโลก	รังสีดวงอาทิตย์ พื้นผิวโลก	รังสีดวงอาทิตย์พื้นเอียง ตามแนวอาคาร	รังสีดวงอาทิตย์พื้นเอียง หันทางทิศใต้
มกราคม	3.982576645	4.55	4.94	5.14
กุมภาพันธ์	4.687676571	4.93	5.17	5.32
มีนาคม	5.311804839	5.68	5.77	5.85
เมษายน	5.6451738	5.60	5.49	5.46
พฤษภาคม	5.706191226	5.23	4.99	4.91
มิถุนายน	5.768469103	4.80	4.54	4.45
กรกฎาคม	5.062053677	4.81	4.57	4.48
สิงหาคม	-	4.61	4.47	4.44
กันยายน	-	4.23	4.22	4.24
ตุลาคม	-	4.13	4.24	4.32
พฤศจิกายน	-	4.43	4.75	4.92
ธันวาคม	-	4.74	5.25	5.49
เฉลี่ย	5.16627798	4.811666667	4.866666667	4.918333333

ค่าของพลังงานเป็นค่าเฉลี่ย 1 วัน ที่แผงเอียง 14 องศา
หน่วยเป็นกิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อตารางเมตร

4.2.4 จากการทดลองวางแผงเซลล์หันไปตามแนวอาคารจะได้ค่าพลังงานน้อยกว่าแบบหันแผงเซลล์ไปทางทิศใต้ แต่พื้นที่รับพลังงานแสงอาทิตย์โดยหันแผงเซลล์ไปตามแนวอาคารมากกว่าทำให้ปริมาณพลังงานที่ผลิตได้รวมแล้วแบบหันแผงเซลล์ไปตามอาคารได้พลังงานสูงกว่าดังตารางแสดงผลการทดลองดังตารางที่ 2 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการทดลองแผงเซลล์แบบ Amorphous ที่อาคารรับรอง (อาคาร A)

วิธีการวางแผงเซลล์		วางแผงเซลล์ตามแนวนอน						
		จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh
		Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่	171	168	8.736	349,440.00	134.4	44.02	7,938.28
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่	150	148	7.696	307,840.00	118.4	39.19	7,854.89
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง	160	160	8.32	332,800.00	128	41.92	7,938.28
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง	140	140	7.28	291,200.00	112	37.07	7,854.89
วิธีการวางแผงเซลล์		วางแผงเซลล์ตามแนวตั้ง						
		จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh
		Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่	181	180	9.36	374,400.00	144	47.16	7,938.28
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่	162	160	8.32	332,800.00	128	42.37	7,854.89
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง	158	156	8.112	324,480.00	124.8	40.88	7,938.28
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง	142	140	7.28	291,200.00	112	37.07	7,854.89

ราคา W. ละ 40 บาท แผงละ 52 W. ดังนั้นแผงละ 2,080 บาท ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 7 เปอร์เซ็นต์ ที่ 25 องศาเซลเซียส
ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 6.73 เปอร์เซ็นต์ ที่ 45 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 3 ผลการทดลองแผงเซลล์แบบ MonoCrytalline ที่อาคารรับรอง (อาคาร A)

วิธีการวางแผงเซลล์	วางแผงเซลล์ตามแนวนอน								
	จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh		
	Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)		
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่		75	72	20.52	1,026,000.00	127.008	84.43	12,151.61
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่		65	64	18.24	912,000.00	112.896	75.85	12,023.96
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง		68	64	18.24	912,000.00	112.896	75.05	12,151.61
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง		59	56	15.96	798,000.00	98.784	66.37	12,023.96
วิธีการวางแผงเซลล์	วางแผงเซลล์ตามแนวตั้ง								
	จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh		
	Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)		
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่		76	72	20.52	1,026,000.00	127.008	84.43	12,151.61
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่		63	56	15.96	798,000.00	98.784	66.37	12,023.96
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง		60	56	15.96	798,000.00	98.784	65.67	12,151.61
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง		51	48	13.68	684,000.00	84.672	56.89	12,023.96

ราคา W. ละ 50 บาท แผงละ 285 W. ดังนั้นแผงละ 14,250 บาท ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 15.20 เปอร์เซ็นต์ ที่ 25 องศาเซลเซียส
ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 13.66 เปอร์เซ็นต์ ที่ 45 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 4 ผลการทดลองแผงเซลล์แบบ PolyCrytalline ที่อาคารรับรอง (อาคาร A)

วิธีการวางแผงเซลล์	วางแผงเซลล์ตามแนวนอน								
	จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh		
	Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)		
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่		75	72	20.52	1,026,000.00	127.008	83.94	12,223.20
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่		65	63	17.955	897,750.00	111.132	74.23	12,094.80
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง		68	63	17.955	897,750.00	111.132	73.45	12,223.20
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง		59	54	15.39	769,500.00	95.256	63.62	12,094.80
วิธีการวางแผงเซลล์	วางแผงเซลล์ตามแนวตั้ง								
	จำนวนแผง		ขนาดระบบ	ราคาแผง	พื้นที่แผงเซลล์	ค่าพลังงานที่ผลิตได้	ราคา/kWh		
	Auto Cad	ติดตั้งจริง	(kWp)	(บาท)	(ตารางเมตร)	kWh/day	(บาท)		
1	หันไปตามแนวอาคาร เต็มพื้นที่		76	72	20.52	1,026,000.00	127.008	83.94	12,223.20
2	หันไปทางทิศใต้ เต็มพื้นที่		63	63	17.955	897,750.00	111.132	74.23	12,094.80
3	หันไปตามแนวอาคาร เว้นช่องกลาง		60	54	15.39	769,500.00	95.256	62.95	12,223.20
4	หันไปทางทิศใต้ เว้นช่องกลาง		51	45	12.825	641,250.00	79.38	53.02	12,094.80

ราคา W. ละ 50 บาท แผงละ 285 W. ดังนั้นแผงละ 14,250 บาท ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 14.69 เปอร์เซ็นต์ ที่ 25 องศาเซลเซียส
ประสิทธิภาพแผงเซลล์เท่ากับ 13.58 เปอร์เซ็นต์ ที่ 45 องศาเซลเซียส

5. สรุปผลการวิจัย

ประเทศไทยมีศักยภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ผลการวิจัยสำหรับกรณีศึกษาของอาคารศูนย์ฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมศิริราชพบว่าหากมีพื้นที่ติดตั้งแผงเซลล์จำกัดและมีงบประมาณมากควรเลือกแผงเซลล์แบบ MonoCrytalline ซึ่งจากผลการทดลองได้ปริมาณไฟฟ้าที่ได้สูงที่สุดบนพื้นที่ที่เท่ากัน แต่หากมีงบประมาณที่จำกัดอาจเลือกใช้แผงเซลล์แบบ Amorphous เนื่องจากในพื้นที่ๆ เท่ากันจะใช้ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งต่ำกว่าครึ่งหนึ่งจากทั้ง 3 แบบ แต่ก็ให้ค่าพลังงานที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งเช่นกัน

นอกจากนี้แล้วผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการวางแผงเซลล์หากไม่คำนึงถึงความสูงในการติดตั้งและความยากในการบำรุงรักษาควรติดตั้งเป็นแนวเดียวกันตามแนวอาคารเสมือนเป็นหลังคา จะได้รับความสวยงามเข้ากับตัวอาคาร มากกว่าแบบหันแผงเซลล์ไปทางทิศใต้และมีความสูญเสียจากการบังเงาหากติดตั้งแบบเว้นช่องกลาง

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน และภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2542). *แผนที่ศักยภาพพลังงานแสงอาทิตย์จากข้อมูลดาวเทียมสำหรับประเทศไทย.*
- [2] เอกสารเผยแพร่ความรู้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2545). *ขนาดของอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ในประเทศไทย.*
- [3] นภัทร วัฒนเทพินทร์; ไชยันต์ บุญมี; วิชัย มาแสง; และ วนิดา ภู่อสร. (2552). *ระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสานจากพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมขนาดเล็กแบบต่อตรงเข้าระบบ. การประชุมวิชาการเครือข่ายพลังงานแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.*
- [4] พยุงศักดิ์ ก้อนแก้ว. (2549). *การศึกษาแนวทางการใช้ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์สำหรับอาคารอื้อจือเหลียง. วิทยานิพนธ์ปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการพลังงาน คณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี*

**SRD-199: การวิเคราะห์การใช้พลังงานในอาคาร กรณีศึกษา: อาคารศูนย์อำนวยการพัฒนา
นวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

**AN ANALYSIS OF ENERGY CONSUMPTION: A CASE STUDY OF THE MANAGEMENT
OF INNOVATION DEVELOPMENT CENTER, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

วชิราวุธ โพลดพลัด¹, ปฐมทัศน์ จิระเดชะ^{2*}

Wachirawut Plodplad¹, Pathomthat Chiradeja^{2*}

¹หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Master Degree Programs in Engineering Management, Faculty of Engineering,
Srinakharinwirot University, Thailand.

²คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Faculty of Engineering, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: Pathomthat@swu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การใช้พลังงานไฟฟ้าภายในอาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยได้ทำการสำรวจ ตรวจสอบ และวิเคราะห์การใช้พลังงานของอาคารอำนวยการ พัฒนานวัตกรรม จากการวิเคราะห์พบว่า มีการใช้พลังงานไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2554 ทั้งสิ้น 343,919 กิโลวัตต์-ชั่วโมง ต่อปี และมีค่าใช้จ่ายพลังงานไฟฟ้าทั้งสิ้น 1,136,179.18 บาทต่อปี ซึ่งสัดส่วนการใช้พลังงานหลักอยู่ที่ระบบไฟฟ้า แสงสว่างคิดเป็น 67.8 เปอร์เซ็นต์ และระบบอื่นๆ เช่น บิ๊มน้ำ พัดลมระบายอากาศ ลิฟต์ คิดเป็น 32.2 เปอร์เซ็นต์ ของการใช้พลังงานทั้งหมด จากการประเมินศักยภาพการประหยัดพลังงานของอาคารพบว่า มาตรการในการ ประหยัดพลังงานที่เหมาะสมกับอาคารอำนวยการพัฒนานวัตกรรม ได้แก่ การใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ ประสิทธิภาพสูงแบบ T5 ควบคู่กับบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์ทดแทนการใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบ T8 ควบคู่ กับบัลลาสต์แกนเหล็ก โดยผลการศึกษาพบว่าสามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ 141,720 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อปี และลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานไฟฟ้าลงได้ 523,724 บาทต่อปี และมีระยะเวลาคืนทุนเพียง 1.65 ปี

คำสำคัญ: การประหยัดพลังงานในระบบไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง การใช้พลังงาน

Abstract

This research aims to analyze the electrical energy usage for The Management of Innovation Development Center, Srinakharinwirot University. The recorded data showed that the electrical energy consumption in 2011 was 343,919 kWh and electrical energy expenditure of this building was 1,136,179.18 baht. The main electrical consumption of this building composes of lighting and other

building mechanical equipment, which share 67.8% and 32.2% respectively. The results of this study clearly show that, by replacing the existing T8 Fluorescent lamp to T5 Fluorescent lamp and replacing the existing magnetic ballast with Electronic Ballasts, the electrical energy consumption can be reduced by 141,720 kWh per year. As a result, the university can save a budget for electrical energy of this building up to 523,724 Baht per year with a payback period of 1.65 year.

Keywords: Electrical Energy Conservation, Lighting System, Energy Usage

1. บทนำ

ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2533-2553) การใช้พลังงานของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 4.4 ต่อปีจนปัจจุบันมีการใช้พลังงานเป็น 2.3 เท่าของปี 2533 ซึ่งเป็นการเติบโตที่ควบคู่กับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและอาคารธุรกิจนั้นสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) หรือเพิ่มเป็น 3.0 และ 3.7 เท่าตามลำดับเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2533

แผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี กระทรวงพลังงานตามข้อตกลงระหว่างผู้นำประเทศของกลุ่มเอเปคเมื่อปี พ.ศ. 2550 ที่นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย เอเปคได้ตั้งเป้าหมายให้มีการอนุรักษ์พลังงานเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของภูมิภาค และเพื่อการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลด “ความเข้มข้นการใช้พลังงาน” (Energy Intensity: EI) หรือปริมาณพลังงานที่ใช้ต่อหน่วยผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศลงร้อยละ 25 ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยใช้ปี พ.ศ. 2548 เป็นปีฐาน เนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. 2548 ความเข้มข้นการใช้พลังงานของประเทศไทยคือ 16.2 ktoe (พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ) ต่อพันล้านบาท GDP (คิดค่าคงที่ปี พ.ศ. 2531) ดังนั้น หากประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานตามข้อตกลงดังกล่าว ความเข้มข้นการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2573 จะต้องไม่เกิน 12.1 ktoe ต่อพันล้านบาท GDP หรือการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปีดังกล่าวจะต้องไม่เกิน 121,000 ktoe (ภายใต้สมมุติฐานที่เศรษฐกิจจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.2 ต่อปี) หรือต้องต่ำกว่าความต้องการพลังงานในกรณีปกติที่ไม่มีมาตรการอนุรักษ์พลังงาน 30,000 ktoe หรือต่ำกว่าร้อยละ 20 ของความต้องการในกรณีปกติ [1-2]

ในการดำเนินการเพื่อการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีการออกกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 และมีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำกับให้อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารควบคุม จะต้องดำเนินการเพื่อการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ [3]

งานวิจัยนี้ได้ใช้อาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นกรณีศึกษาสำหรับการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้พลังงานด้วยการศึกษาการทดสอบการวัดค่าการใช้พลังงานและพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีทันสมัยที่เหมาะสม เพื่อหามาตรการในการอนุรักษ์พลังงานและผลการวิจัยของอาคาร กรณีศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์พลังงานของอาคารอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อมูลพื้นฐานของอาคาร

จากการสำรวจสภาพการใช้งานของอาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าเป็นอาคารใต้ดิน 2 ชั้น (B1 และ B2) โดยพื้นที่ส่วนมากได้ใช้สำหรับจอดรถยนต์และรถมอเตอร์ไซค์ตามข้อมูลที่แสดงอยู่ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่การใช้งานของอาคารศูนย์อำนาจการพัฒนานวัตกรรม

ชั้น	พื้นที่จอตฤณต์(คัน)	พื้นที่จอตฤมอเตอร์ไซค์(คัน)
B1	384	100
B2	406	-
รวม	790	100

นอกจากนี้แล้วจากการศึกษาข้อมูลพบว่ามีการใช้พลังงานไฟฟ้าประมาณปีละ 340,000 kWh ต่อปี หรือคิดเป็นค่ากระแสไฟฟ้าประมาณ 1,100,000 บาทต่อปี สำหรับสัดส่วนการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารศูนย์อำนาจการพัฒนานวัตกรรม แบ่งออกเป็นการใช้พลังงานไฟฟ้าสำหรับระบบไฟฟ้าแสงสว่าง และการใช้พลังงานไฟฟ้าสำหรับระบบประกอบอาคารดังแสดงอยู่ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัดส่วนการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารศูนย์อำนาจการพัฒนานวัตกรรม

ระบบ	การใช้พลังงานไฟฟ้า		จำนวนเงิน (บาท)
	kWh/ปี	ร้อยละ	
ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง	233,220	67.8	839,592
ระบบไฟฟ้าอื่นๆ	110,690	32.2	296,587
รวม	343,919	100	1,136,179

3. แนวทางการประหยัดพลังงาน

เนื่องจากการใช้พลังงานไฟฟ้าของอาคารส่วนใหญ่เป็นการใช้ในระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ดังนั้นการวางแผนการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของอาคารนี้จึงได้เน้นไปที่การประหยัดพลังงานในระบบไฟฟ้าแสงสว่าง จากการสำรวจระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคารพบว่าหลอดไฟที่ใช้เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์แบบ T-8 ขนาด 36 วัตต์ ควบคุมกับการใช้บัลลาสต์แกนเหล็ก โดยมีการติดตั้งเป็นจำนวน 1,300 หลอด ดังนั้นการศึกษาวิจัยนี้ได้กำหนดแนวทางการประหยัดพลังงานในระบบไฟฟ้าแสงสว่างไว้ 2 แนวทางคือการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์กำลังสูญเสียต่ำโดยไม่มีการเปลี่ยนหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ และการเปลี่ยนหลอดฟลูออเรสเซนต์จากแบบ T-8 เป็น T-5 ควบคู่กับการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้การเปลี่ยนระบบไฟฟ้าแสงสว่างดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้ค่าระดับการส่องสว่าง (Lux level) ต่ำกว่าค่ามาตรฐานของสมาคมไฟฟ้าแสงสว่างแห่งประเทศไทยที่ได้ให้ขอแนะนำไว้ โดยค่าระดับการส่องสว่างสามารถหาได้จากสมการที่ 1

$$E = \frac{N \times \phi \times A \times MF \times UF}{A} \quad (1)$$

โดยที่

- E = ความสว่าง (Lux)
- ϕ = ปริมาณความสว่าง (Lumen)
- N = จำนวนหลอดไฟฟ้า
- MF = Maintenance Factor
- UF = สัมประสิทธิ์การใช้ประโยชน์
- A = พื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)

4. ผลการวิจัย

การประหยัดพลังงานในระบบไฟฟ้าแสงสว่างของอาคารศูนย์อำนวยการพัฒนาวิศวกรรมได้ดำเนินการใน 2 แนวทางตามที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาการลดลงของพลังงานไฟฟ้าและการลดลงของกำลังไฟฟ้า โดยผลการประหยัดพลังงานไฟฟ้าและกำลังไฟฟ้าสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ผลการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ชั้น	ผลประหยัดพลังงานไฟฟ้า(kWh/ปี)			ผลประหยัดค่ากระแสไฟฟ้า(บาท/ปี)		
	T8 B. แขนเหล็ก	T8 B. low loss	T5 B. electronic	T8 B. แขนเหล็ก	T8 B. low loss	T5 B. electronic
การใช้พลังงานในช่วงเวลา 06.00-09.00 น.						
B1	-	2,340	8,820	-	9,531.05	35,924.74
B2	-	2,340	8,820	-	9,531.05	35,924.74
รวม		4,680	17,640		19,062	71,849
การใช้พลังงาน ในช่วงเวลา 09.00-19.00 น.						
B1	-	7,800	29,700	-	31,770.18	120,971.07
B2	-	7,800	29,700	-	31,770.18	106,920
รวม		15,600	59,400	-	63,540	227,891
การใช้พลังงาน ในช่วงเวลา 19.00-06.00 น.						
B1	-	8,580	32,340	-	25,564.73	96,359.38
B2	-	8,580	32,340	-	25,564.73	96,359.38
รวม		17,160	64,680	-	51,129	192,719

ตารางที่ 4 ผลการประหยัดกำลังไฟฟ้า

ชั้น	ผลประหยัดกำลังไฟฟ้า(kW)			ผลประหยัดค่าใช้จ่ายกำลังไฟฟ้า(บาท/ปี)		
	T8 Ballast แขนเหล็ก	T8 Ballast low loss	T5 Ballast electronic	T8 Ballast แขนเหล็ก	T8 Ballast low loss	T5 Ballast electronic
การใช้พลังงานในช่วงเวลา 06.00-09.00 น.						
B1	-	2.6	9.8	-	-	-
B2	-	2.6	9.8	-	-	-
รวม	-	5.2	19.6	-	-	-
การใช้พลังงาน ในช่วงเวลา 09.00-19.00 น.						
B1	-	2.6	9.8	-	4,1447	15,632
B2	-	2.6	9.8	-	4,1447	15,632
รวม	-	5.2	19.6	-	8,294	31,265
การใช้พลังงาน ในช่วงเวลา 19.00-06.00 น.						

B1	-	2.6	9.8	-	-	-
B2	-	2.6	9.8	-	-	-
รวม	-	5.2	19.6	-	-	-

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการประหยัดค่ากระแสไฟฟ้า

ชั้น	ผลประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานไฟฟ้า(บาท/ปี)		
	T8 Ballast แขนเหล็ก	T8 Ballast low loss	T5 Ballast electronic
B1, B2	-	19,062	71,849
B1, B2	-	63,540	227,891
B1, B2	-	51,129	192,719
ผลประหยัดค่าใช้จ่ายกำลังไฟฟ้า(บาท/ปี)			
B1, B2	-	8,294	31,265
รวม		142,025	523,724

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเมื่อใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบ T8 ควบคู่กับบัลลาสต์แกนเหล็ก ประสิทธิภาพสูง ในอาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรม จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานได้รวม 142,026 บาท/ปี และเมื่อใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ประสิทธิภาพสูงแบบ T5 ควบคู่กับ บัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์ จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานได้รวม 523,724 บาท/ปี

นอกจากนี้แล้วผลการวิเคราะห์ระดับความส่องสว่างพบว่าหลังจากที่มีการเปลี่ยนหลอดฟลูออเรสเซนต์จากแบบ T-8 เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์แบบ T-5 แล้วค่าระดับความส่องเฉลี่ยเท่ากับ 111 Lux ซึ่งสูงกว่าค่ามาตรฐานของสมาคมไฟฟ้าแสงสว่างแห่งประเทศไทย

สำหรับการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์พบว่าการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์กำลังสูญเสียต่ำโดยไม่เปลี่ยนหลอดฟลูออเรสเซนต์จะมีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 4.05 ปี และการเปลี่ยนหลอดฟลูออเรสเซนต์จากแบบ T-8 เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์แบบ T-5 ควบคู่กับการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์จะมีจุดคุ้มทุนที่ 1.65 ปี

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่าการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสำหรับอาคารศูนย์อำนวยการพัฒนานวัตกรรมสามารถกระทำได้โดยการกำหนดแนวทางการประหยัดพลังงานไฟฟ้าที่เหมาะสม โดยในการศึกษาวิจัยนี้ได้กำหนดใน 2 แนวทางได้แก่การเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์กำลังสูญเสียต่ำโดยไม่เปลี่ยนหลอดไฟฟ้าฟลูออเรสเซนต์ และการเปลี่ยนหลอดฟลูออเรสเซนต์จากแบบ T-8 เป็น T-5 ควบคู่กับการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์

ผลจากการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนบัลลาสต์แกนเหล็กเป็นบัลลาสต์กำลังสูญเสียต่ำจะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานได้รวม 142,026 บาท/ปี และมีจุดคุ้มทุนที่ 4.05 ปี ในขณะที่การเปลี่ยนเป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์ประสิทธิภาพสูงแบบ T5 ควบคู่กับ บัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์ จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานได้รวม 523,724 บาท/ปี และมีจุดคุ้มทุนที่ 1.65 ปี

เอกสารอ้างอิง

- [1] อุไรวรรณพูลสิน. การอนุรักษ์พลังงานในอาคารนอกชายอาคารควบคุมสองแห่ง. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการพลังงานคณะพลังงานและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [2] วรพจน์ งามชมพู. การศึกษาแนวทางการประหยัดพลังงานในส่วนการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] โครงการส่งเสริมการใช้หลอดผอมเบอร์ 5 ฝ่ายปฏิบัติการด้านการใช้ไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกระทรวงพลังงาน สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2554, จาก http://t5.egat.co.th/knowledge_01.htm

SRD-200: ภาพอนาคตการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้พลังงาน ในปี ค.ศ. 2050

MITIGATION OF GREEN HOUSE GAS EMISSION RALATED TO ENERGY CONSUMPTION IN 2050

วิชชากร จารุศิริ

Witchakorn Charusiri

คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: witchakorn@swu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างจำลองภาพเหตุการณ์อนาคตเพื่อประเมินการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการใช้พลังงานของประเทศไทยในระยะยาวโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณ Long Range Energy Alternative Planning ภายใต้สมมติฐานของการใช้พลังงานในปัจจุบัน การเติบโตทางเศรษฐกิจและข้อมูลทางสังคมของประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 ถึงปี ค.ศ. 2050 เป็นกรณีปกติ เปรียบเทียบกับภาพเหตุการณ์ในอนาคตที่มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนของประเทศไทย และแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการใช้พลังงานของไทยก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่ากว่า 3 เท่าตัวในปี ค.ศ. 2050 ในกรณีปกติ และเมื่อรัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ อย่างเต็มที่พบว่าปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการใช้พลังงานของไทยก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเกือบสองเท่าตัวในปี ค.ศ. 2050 เมื่อเปรียบเทียบกับปี ค.ศ. 2010

คำสำคัญ: ภาพเหตุการณ์อนาคต การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจก การใช้พลังงาน พลังงานทดแทน

Abstract

This research aims to study the future scenario of green house gas emission in Thailand related to energy consumption by using Long Range Energy Alternative Planning under the assumption as of the situation of energy consumption demographic data and economic growth from 2010 to 2050 as a business as usual (BAU) comparison the mitigation with government policy such as the power development plan (PDP) renewable development plan (REDP) and alternative energy development plan (AEDP) are taken into the account. The results showed that the overall energy-related green house gas emission will be triple from base year of 2010 while the overall energy-related green house gas emission will be double from base year of 2010 although various types of renewable energy will be fully supported.

Keywords: Scenario, Green house gas emission, Energy consumption, Renewable energy

1. บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการใช้พลังงานซึ่งเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสูงขึ้นตามอัตราการขยายตัวของสภาพสังคม ในปี ค.ศ. 2010 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานปริมาณรวมทั้งสิ้น 70,247 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ [1] โดยมีการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ร้อยละ 80.9 และพลังงานหมุนเวียนร้อยละ 19.1 และพบว่าประเทศไทยมีการใช้พลังงานสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 5.3 โดยมีการใช้น้ำมันสำเร็จรูปจากสาขาการขนส่งมากที่สุด ในขณะที่มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคอุตสาหกรรม การผลิตถึงร้อยละ 57.6 ของปริมาณการใช้ก๊าซธรรมชาติทั้งหมด สภาพการใช้พลังงานที่มีปริมาณสูงขึ้นเช่นในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาพลังงานรูปแบบอื่นๆ รวมถึงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อเสริมความมั่นคงทางพลังงานให้กับประเทศ กระทรวงพลังงานได้ประเมินการผลิตพลังงานจากแหล่งพลังงานประเทศในระยะยาวพบว่า ยังคงเป็นการใช้พลังงานในรูปแบบของน้ำมันสำเร็จรูป ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และพลังงานหมุนเวียนในลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันมากนัก [2-4] อย่างไรก็ตามศักยภาพพลังงานทดแทนของประเทศไทยที่อยู่ในระดับสูงแต่การนำเทคโนโลยีหรือวิธีการในการแปรรูปพลังงานทดแทน หรือการเปลี่ยนชนิดของเชื้อเพลิงให้เหมาะสมกับปริมาณสำรองของประเทศล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องนำมาพิจารณาในการพัฒนาพลังงานของประเทศไทยในระยะยาว ในขณะที่ผลการศึกษาแนวโน้มพลังงานของโลกขององค์การพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency) พบว่า แนวโน้มการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคพลังงานในปัจจุบัน จะส่งผลต่อการเพิ่มของอุณหภูมิโลกถึง 6 องศาเซลเซียสโดยเฉลี่ยในระยะยาว [4] จึงจำเป็นต้องดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อตอบสนองกระแสของโลกในการรองรับปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินการเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

งานวิจัยนี้เป็นการจำลองภาพอนาคตของการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้พลังงานของประเทศไทยในกรณีปกติโดยอาศัยข้อมูลการใช้พลังงานของประเทศไทยในปีฐาน ค.ศ. 2010 ถึงปี ค.ศ. 2050 ซึ่งไม่มีการใช้งานเทคโนโลยีและมาตรการหรือนโยบายใหม่จากรัฐบาล คงมีเพียงแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (PDP 2010 V.3) และใช้ข้อมูลการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นข้อมูลในการพยากรณ์ปริมาณการใช้พลังงานในอีก 40 ปีข้างหน้าโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณ LEAP (Long-range Energy Alternative Planning system) [5-6] เป็นเครื่องมือในการจำลองผลโดยเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการการใช้พลังงานตามสาขาเศรษฐกิจอันประกอบด้วย คมนาคมและการขนส่ง อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการการเกษตร รวมทั้งการผลิตพลังงาน จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ปัจจัยหลักต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการใช้และการจัดหาพลังงาน เช่น การขยายตัวของเศรษฐกิจและจำนวนประชากร ราคาเชื้อเพลิง ศักยภาพด้านพลังงาน การพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อประเมินผลกระทบการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการใช้พลังงาน และพัฒนาภาพอนาคตของการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกเมื่อมีการนำนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (Alternative Energy Development Plan : AEDP 2012-2021) มาใช้เป็นแนวทางลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society) ที่มีความมุ่งมั่นในการใช้พลังงานทดแทน

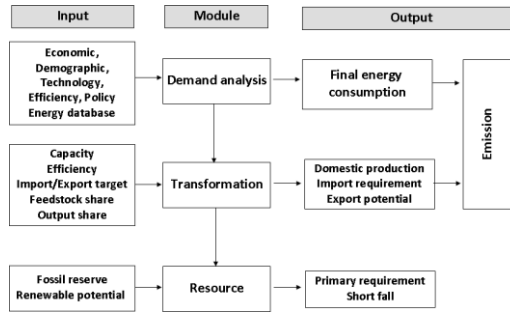
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อจำลองภาพอนาคตของการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระยะยาวกรณีปกติที่ไม่มีมาตรการหรือการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาพลังงานทดแทนเปรียบเทียบกับผลของการส่งเสริมสนับสนุนและเร่งรัดการนำพลังงานทดแทนที่มีอยู่มากและมีศักยภาพในการใช้เป็นพลังงานทดแทนพลังงานเชิงพาณิชย์โดยแสดงให้เห็น

เห็นถึงปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงในกรณีที่มีการใช้นโยบายพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือกอย่างเต็มที่

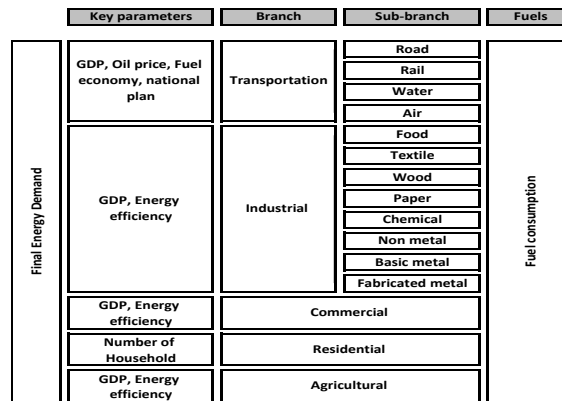
3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาพอนาคตการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้พลังงาน อาศัยหลักการการกำหนดภาพเหตุการณ์ 1) กรณีปกติซึ่งอ้างอิงแผนพลังงานและข้อมูลสำคัญจากหน่วยงานตามปกติรวมถึงสภาพการใช้พลังงานที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากแนวโน้มการใช้พลังงานปัจจุบัน 2) กรณีที่นำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี และแผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี มาใช้ เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณ The Long-range Energy Alternatives Planning system (LEAP) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้สำหรับการสร้างภาพอนาคตพลังงานและสิ่งแวดล้อม มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน ความต้องการใช้ การเปลี่ยนรูปของพลังงานภายใต้สมมติฐาน จำนวนประชากร สภาพสังคม การเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เทคโนโลยี ราคา ฯลฯ ซึ่งสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาจัดสร้างเป็นโครงสร้างข้อมูล โครงสร้างจำลองการพยากรณ์การใช้และการจัดหาพลังงานจากความต้องการการใช้พลังงาน (Demand Analysis Module) จำเป็นต้องใช้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคม ประชากร เทคโนโลยี ประสิทธิภาพและนโยบายต่างๆ ที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูล ก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์การแปรรูปพลังงาน (Transformation Module) ให้เพียงพอกับความต้องการใช้พลังงานที่ได้พยากรณ์ไว้ โดยผลการจำลองภาพอนาคตพลังงานจะแสดงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปของปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระหว่างปี ค.ศ. 2030 ถึง ค.ศ. 2050

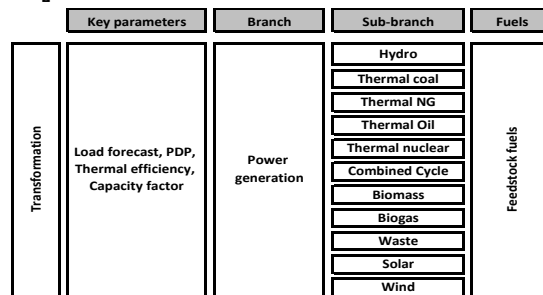

รูปที่ 1 โครงสร้างการพยากรณ์การใช้และการจัดหาพลังงาน

จากข้อมูลการใช้พลังงานของประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน [4-6] กำหนดสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบ 1) ภาคครัวเรือน 2) ภาคธุรกิจและบริการ 3) ภาคการเกษตร 4) ภาคอุตสาหกรรม 5) ภาคคมนาคมขนส่ง 6) ภาคอื่นๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานสะท้อนให้เห็นว่าการใช้พลังงานในภาคธุรกิจบริการและภาคอุตสาหกรรมจะถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ในขณะที่การใช้พลังงานในภาคครัวเรือนจะขึ้นกับการขยายตัวของประชากรและครัวเรือนเป็นหลัก [2,6-7] ส่วนการใช้พลังงานในภาคคมนาคมขนส่งจะมีการขยายตัวตามสภาพเศรษฐกิจและราคาพลังงาน โดยสามารถกำหนดโครงสร้างความต้องการพลังงานในแต่ละสาขาเศรษฐกิจ แสดงดังรูปที่ 2

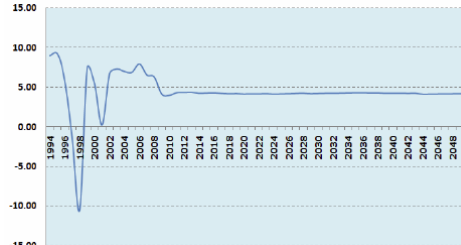

รูปที่ 2 โครงสร้างของความต้องการใช้พลังงาน

รูปที่ 3 โครงสร้างของการแปรรูปพลังงาน

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตอ้างอิงจากสมมติฐานการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้ากรณีฐานตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (PDP2010) คาดการณ์อัตราการขยายตัวในระยะยาวอยู่ที่ประมาณร้อยละ 4 หากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญจากอดีตที่ผ่านมา [2,7-8]

รูปที่ 4 การพยากรณ์อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศไทย

การขยายตัวของจำนวนประชากรและครัวเรือนในอนาคตอ้างอิงข้อมูลการคาดการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [9] ซึ่งคาดว่าประเทศไทยน่าจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง จนถึงระดับคงที่ประมาณปี ค.ศ. 2030 ที่ 70-71 ล้านคน ในขณะที่ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยของไทยมีแนวโน้มลดลง [9] สมมติฐานของการขยายตัวจำนวนประชากรและครัวเรือนของไทยถึงปี ค.ศ. 2050 จึงกำหนดให้อยู่ในระดับคงที่เทียบเท่ากับปี ค.ศ. 2030 โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงปี ค.ศ. 2050

ราคาและต้นทุนพลังงานอ้างอิงตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า [8] โดยต้นทุนค่าเชื้อเพลิงสำหรับการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและต้นทุนการผลิตไฟฟ้าในระยะยาวไม่มีการเปลี่ยนแปลงและไม่นำปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างภาพอนาคต ในขณะที่กำลังการผลิตของโรงกลั่นน้ำมันและสัดส่วนการผลิตน้ำมันสำเร็จรูป ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นไปตามสัดส่วนการกลั่นผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปของประเทศไทยโดยน้ำมันดีเซลเป็นผลิตภัณฑ์หลักจากโรงกลั่นที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 47

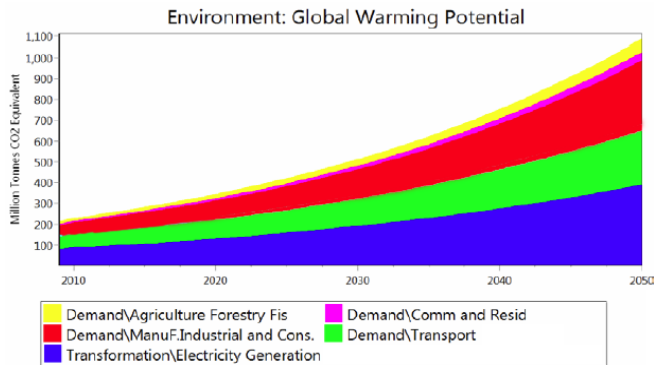
ประสิทธิภาพการใช้พลังงานพบว่าในอนาคตจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นซึ่งเป็นผลจากการส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบันของภาครัฐอยู่แล้ว และส่วนหนึ่งมาจากการลดต้นทุนการผลิตจากค่าใช้จ่ายพลังงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเอง [2] จึงทำให้แนวโน้มของความเข้มข้นของการใช้พลังงานรายสาขา (Energy Intensity) ที่ผ่านมานี้ถือได้เป็นตัวกำหนดแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอนาคตและมีแนวโน้มที่ดีขึ้นแต่จะไม่ดีขึ้นอย่างเฉียบพลัน

ระดับทรัพยากรพลังงานของประเทศ ได้แก่ ปริมาณสำรองของเชื้อเพลิงฟอสซิล และศักยภาพพลังงานหมุนเวียนจะอ้างอิงอยู่บนฐานของการคาดการณ์ ณ ปี โดยในอนาคตคาดว่าจะมีการเพิ่มปริมาณสำรองฟอสซิลในระดับที่เป็นไปได้ (2P) ในขณะที่ศักยภาพพลังงานหมุนเวียนไม่เพิ่มขึ้นไปจากศักยภาพที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน [6]

4. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ในปี ค.ศ. 2010 ประเทศไทยมีการผลิตพลังงานจากแหล่งภายในประเทศรวมทั้งสิ้น 72,143 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ ซึ่งประกอบด้วย น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ คอนเดนเสท ลิกไนต์ พลังงานทดแทน (พลังงานน้ำ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานหมุนเวียน) ในสัดส่วนร้อยละ 15.4 63.3 8.8 10.0 2.5 ตามลำดับ และนำเข้าพลังงานรวมทั้งสิ้น 65,113 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ โดยเป็นน้ำมันดิบ ร้อยละ 62.6 ก๊าซธรรมชาติร้อยละ 17.5 คอนเดนเสทร้อยละ 2.3 น้ำมันสำเร็จรูปร้อยละ 0.2 ถ่านหิน ร้อยละ 16.4 ไฟฟ้าร้อยละ 1.0 ในขณะที่นำเข้าพลังงานหมุนเวียนเพียงเล็กน้อย

จากข้อมูลการใช้พลังงานในปี ค.ศ. 2010 มีการใช้พลังงานรวมทั้งสิ้น 70,247 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ โดยเป็นน้ำมันสำเร็จรูปในสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ 56.5 ซึ่งพบว่าเป็นการใช้งานในสาขาคมนาคมและการขนส่งมากที่สุด และพบว่าสัดส่วนน้ำมันสำเร็จรูปที่มีการใช้งานประกอบด้วยน้ำมันดีเซลร้อยละ 49.6 น้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์ ร้อยละ 17.2 ก๊าซปิโตรเลียมเหลวร้อยละ 14.1 น้ำมันเครื่องบีนร้อยละ 12.0 น้ำมันเตาร้อยละ 7.1 และน้ำมันก๊าด ร้อยละ 0.04 มีการใช้ก๊าซธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.6 โดยเป็นการใช้ในภาคอุตสาหกรรมและภาคคมนาคมขนส่งสูงสุด มีการใช้ถ่านหินร้อยละ 14.5 โดยเป็นการใช้ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตทั้งหมด ในขณะที่มีการใช้ไฟฟ้า 12,724 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ คิดเป็นร้อยละ 22.4 ของการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ ได้ใช้ในสาขาอุตสาหกรรม สาขารัฐกิจและบริการ สาขาบ้านพักอาศัย และสาขาอื่น ในสัดส่วนร้อยละ 41.8 34.8 22.3 และ 1.1 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการใช้พลังงานขั้นต้นของไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยการใช้ น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ยังคงเป็นพลังงานขั้นต้นชนิดหลักของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคคมนาคมขนส่งและภาคการผลิตไฟฟ้าตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงภาคการแปรรูปพลังงานจะพบว่า ประเทศไทยมีการใช้ก๊าซธรรมชาติมากกว่าร้อยละ 70 ในการผลิตไฟฟ้า และมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยประมาณร้อยละ 1.55 ต่อปี โดยหันมาใช้พลังงานทางเลือกรูปแบบอื่นๆ เช่น ถ่านหิน พลังงานหมุนเวียน หรือ นิวเคลียร์ เพื่อกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงหลัก ตามแผนพัฒนาการผลิตไฟฟ้าโดยยังไม่มีนโยบายอื่นของรัฐเข้ามาส่งเสริมหรือผลักดันอย่างเร่งด่วนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดของเชื้อเพลิงย่อมแสดงให้เห็นถึงอัตราการใช้พลังงานสูงขึ้นกว่าในปีฐาน (ค.ศ.2010) ถึง 3 เท่าตัว และสะท้อนออกมาในรูปผลกระทบของการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากความต้องการใช้พลังงานในกรณีฐาน

ตารางที่ 1 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากความต้องการใช้พลังงานในกรณีฐาน

	ปริมาณการปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจก (เทียบเท่า CO ₂ ล้านตัน)				
	2010	2020	2030	2040	2050
การผลิตไฟฟ้า	88.1	129.8	191.9	275	391.4
การคมนาคมและขนส่ง	64.8	92.2	131.6	188.9	260.9
อุตสาหกรรมปิโตรเลียม	9.3	12.8	16.8	22.4	30.2
อุตสาหกรรม	47.3	78.3	123.8	195.7	305.9
ธุรกิจและบริการ และครัวเรือน	7.5	11.6	17.8	27.2	40.1
ภาคเกษตรกรรม และอื่นๆ	12.6	20.7	31.2	44.9	63.6
รวม	229.6	345.4	513.1	754.1	1092.1

ผลการใช้และการจัดหาพลังงานในกรณีฐานซึ่งมาจากการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่ไม่มีเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันหรือใช้นโยบายเร่งรัดการใช้พลังงานรูปแบบอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถคาดการณ์ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกดังตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงปริมาณการปลดปล่อยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี ค.ศ.2050 มากกว่า 3 เท่าของปีฐาน นอกจากนี้พบว่าผลของการใช้พลังงานในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และ ภาคคมนาคมและการขนส่ง มีการปลดปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจกสูงสุดตามลำดับจากปัจจัยด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม และพบว่าการใช้พลังงานหมุนเวียนในประเทศไทยไม่บรรลุผลเท่าที่ควรแม้ว่ารัฐบาลจะมีแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี แต่พบว่าไม่สามารถดำเนินการได้เต็มศักยภาพและขีดความสามารถของแหล่งพลังงานทดแทนด้วยเหตุจากข้อจำกัดทั้งด้านการส่งเสริม สนับสนุนการลงทุน รวมถึงเทคโนโลยีในการแปรรูปพลังงานทดแทนมีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

สภาพการใช้พลังงานที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและจะส่งผลกระทบต่อ การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทำให้จำเป็นต้องส่งเสริมและผลักดันนโยบายเร่งด่วนให้มีการใช้พลังงานทดแทนให้มากขึ้นและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาทั่วโลกอันเป็นผลจากการขับเคลื่อนโดยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่กำลังตื่นตัวในวงกว้าง นอกจากนี้การใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นยังเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาพลังงานของไทย โดยเฉพาะการลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบและการพึ่งพาการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้ามากเกินไป โดยเมื่อใช้แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี [11-12] ได้กำหนดให้มีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน เพิ่มขึ้นจาก 7,413 ktoe ในปี ค.ศ. 2012 เป็น 25,000 ktoe ในปี ค.ศ.2021 หรือคิดเป็น 25% ของการใช้พลังงานรวมทั้งหมด โดยมีกรอบการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศในระหว่างปี ค.ศ.2008-2022 ทดแทนการใช้น้ำมันได้รวม 19,799 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบในปี ค.ศ. 2022 คิดเป็นร้อยละ 20 ของการใช้พลังงานของประเทศ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย

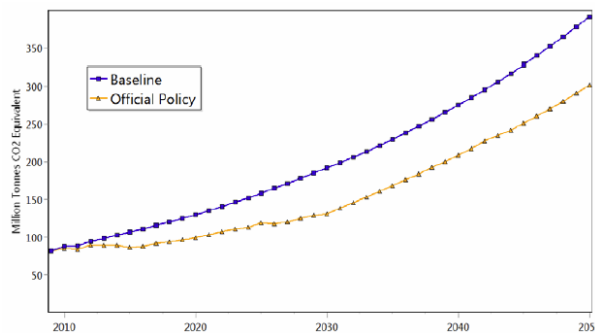
ของการผลิตพลังงานจากพลังงานทดแทนใหม่ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เป้าหมายการผลิตพลังงานทดแทนตามกรอบการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศ ปี ค.ศ. 2012-2021

รูปแบบพลังงาน	เป้าหมายการผลิตพลังงานทดแทนปี ค.ศ. 2012-2021		
	ไฟฟ้า	ความร้อน	เชื้อเพลิงชีวภาพ
พลังงานลม	134 ktoe		
พลังงานแสงอาทิตย์	224 ktoe	100 ktoe	
ไฟฟ้าพลังน้ำ	756 ktoe		
พลังงานชีวมวล	1,896 ktoe	8200 ktoe	
ก๊าซชีวภาพ	270 ktoe	1000 ktoe	
พลังงานจากขยะ	72 ktoe		
พลังงานรูปแบบใหม่	0.86 ktoe		25 MI/day
เอทานอล			9 MI/day
ไบโอดีเซล			5.97 MI/day

ตารางที่ 3 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการผลิตไฟฟ้าในกรณีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

	ปริมาณการปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการผลิตไฟฟ้า (เทียบเท่า CO ₂ ล้านตัน)				
	2010	2020	2030	2040	2050
กรณีฐาน (Baseline)	88.1	129.8	191.9	275.0	391.4
กรณีมาตรการตามกรอบการพัฒนาพลังงาน ทดแทน (Official Policy)	88.1	73.0	110.5	184.9	293.9
ลดลงจากกรณีฐาน	0	56.8	81.4	90.1	97.5

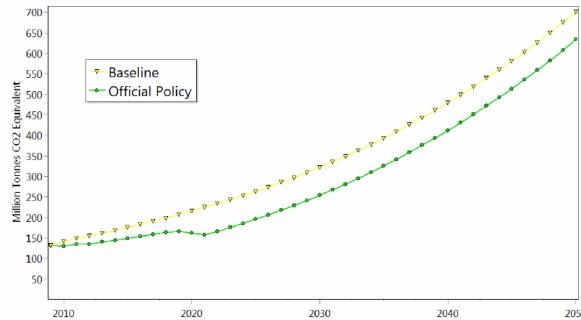

รูปที่ 6 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการผลิตไฟฟ้าในกรณีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

จากเป้าหมายของการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าตามกรอบการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศ ปี ค.ศ. 2012-2021 และกำหนดให้มีการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในปริมาณคงที่เทียบเท่าปี ค.ศ. 2021 จนกระทั่งปี ค.ศ. 2050 แสดงให้เห็นว่าสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงได้จากกรณีฐานถึง 24.5% ในปี ค.ศ. 2050 แต่เมื่อพิจารณาถึง พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมที่มีความไม่สม่ำเสมอ ในขณะที่พลังงานจากชีวมวลขึ้นกับผลผลิตทางการเกษตร และฤดูกาลเพาะปลูก ซึ่งหากมีการส่งเสริมตามเป้าหมายให้ได้จริงย่อมกระทบต่อต้นทุนการผลิตไฟฟ้าและอาจไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการใช้พลังงานในกรณีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

ปริมาณการปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการใช้พลังงาน (เทียบเท่า CO ₂ ล้านตัน)					
	2010	2020	2030	2040	2050
กรณีฐาน (Baseline)	141.5	215.6	321.2	479.1	700.7
กรณีมาตรการตามกรอบการพัฒนาพลังงาน ทดแทน (Official Policy)	131.3	160.8	235.6	378.9	574.4
ลดลงจากกรณีฐาน	10.2	54.8	85.6	100.2	126.3

รูปที่ 7 การปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคการใช้พลังงานในกรณีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

จากเป้าหมายของการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าตามกรอบการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศ ปี ค.ศ. 2012-2021 และกำหนดให้มีการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในปริมาณคงที่เทียบเท่าปี ค.ศ. 2021 จนกระทั่งปี ค.ศ. 2050 แสดงให้เห็นว่าสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงได้จากกรณีฐานถึง 18.1% ในปี ค.ศ. 2050 โดยอ้างอิงข้อมูลจากศักยภาพพลังงานจากชีวมวลขึ้นกับผลผลิตทางการเกษตร และฤดูกาลเพาะปลูก รวมถึงการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชชีวภาพเป็นแหล่งพลังงานด้วยการเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยของประเทศต่อไร่ต่อปีของมันสำปะหลังและอ้อยไม่น้อยกว่า 5 และ 15 ตันต่อไร่ต่อปี และส่งเสริมให้พื้นที่ปลูกปาล์มให้ผลรวม 5.3 ล้านไร่ โดยมีเป้าหมายที่ 3.2 ตันต่อไร่ต่อปี และให้น้ำมันไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ในปี ค.ศ. 2021 และกำหนดสมมติฐานให้คงที่ถึงปีที่สิ้นสุดการศึกษาคือปี ค.ศ. 2050

5. สรุปผลการศึกษา

1. การใช้พลังงานในปัจจุบันซึ่งมีผลจากการเติบโตทางเศรษฐกิจและข้อมูลทางสังคมของประเทศเป็นหลักโดยพบว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือผลักดันให้มีการใช้พลังงานรูปแบบอื่นๆ ทดแทนพลังงานเชิงพาณิชย์ที่ใช้ในรูปแบบปัจจุบัน ทำให้ความต้องการใช้พลังงานสูงขึ้นถึง 3 เท่าในปี ค.ศ. 2050 เมื่อเทียบกับปีฐาน

2. เมื่อรัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ อย่างเต็มที่โดยมีการปรับเป้าประสงค์ของการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนทุกรูปแบบโดยยังไม่คำนึงถึงราคาและต้นทุนพลังงาน พบว่าปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการใช้พลังงานของไทยก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเกือบสองเท่าตัวในปี ค.ศ. 2050 เมื่อเปรียบเทียบกับปี ค.ศ. 2010

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศูนย์สารสนเทศพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2554). รายงานพลังงานของประเทศไทย พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน.
- [2] กระทรวงพลังงาน. (2552). ภาพรวมพลังงานไทย 2030 (Thailand Energy Outlook 2030). กรุงเทพฯ: กระทรวงพลังงาน.
- [3] วีรินทร์ หวังจิรินันต์. (2553). *The Outlook of Long-term Energy-related GHG in Thailand*. การประชุมวิชาการเครือข่ายพลังงานแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 6. เพชรบุรี. 5 – 7 พฤษภาคม 2553.
- [4] International Energy Agency. (2010). World Energy Outlook 2009. [Online]. Available: <http://www.iea.org>
- [5] LEAP User Guide, Stockholm Environment, Institute (SEI). [Online]. Available: <http://www.energycommunity.org>
- [6] W. Charusiri, B. Eua-arporn and J. Ubonwat, "Application of Long Range Energy Alternative Planning (LEAP) Model for Thailand Energy Outlook 2030: Reference Case," Power and Energy System (AsiaPES2008), Langkawi, Malaysia, April 2-4, 2008.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). ภาพรวมเศรษฐกิจไทย (Economic Outlook). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [8] การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 (PDP2010). สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 2555, จาก <http://www.eppo.go.th/ccep/download/pdp2010-summary.pdf>
- [9] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). การคาดการณ์ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [10] สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. (2553). แผนจัดหาก๊าซธรรมชาติ (ฉบับปรับปรุง ธันวาคม 2553). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน.
- [11] กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2554). แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (พ.ศ.2551-2565). สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2555, จาก http://www.dede.go.th/dede/images/stories/y51_y65.pdf
- [12] กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2555). แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564). สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.dede.go.th/dede/images/stories/aedp25.pdf>

**SRD-201: การเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพให้เป็นเชื้อเพลิงเหลวบนเครื่องปฏิกรณ์
แบบต่อเนื่องโดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูอิดคะตะไลติกแครกกิง**

**CONVERSION OF RAPE SEED OIL TO LIQUID FUELS ON CONTINUOUS REACTOR
OVER FLUID CATALYTIC CRACKING CATALYST**

วิชชากร จารุศิริ

Witchakorn Charusiri

คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: witchakorn@swu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาการเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูอิดคะตะไลติกแครกกิงที่ผ่านการใช้แล้ว โดยศึกษาปัจจัยของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพให้เป็นน้ำมันที่มีคุณสมบัติทางเชื้อเพลิง ได้แก่ อุณหภูมิระหว่าง 350 องศาเซลเซียส ถึง 550 องศาเซลเซียส อัตราการป้อนสารตั้งต้นระหว่าง 3 กรัมต่อนาที จนถึง 12 กรัมต่อนาที ร้อยละของตัวเร่งปฏิกิริยาเอฟซีซีใช้แล้วระหว่าง 1 กรัมโดยน้ำหนัก ถึง 5 กรัมโดยน้ำหนัก ภายใต้เวลาดำเนินปฏิกิริยาคงที่ 180 นาที บนเครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่องทำจากเหล็กกล้า SS318 เส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 12 เซนติเมตร ปริมาตร 250 มิลลิลิตร ผลการวิจัยพบว่า อุณหภูมิ และอัตราการป้อนสารตั้งต้น มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพให้มีสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันเชื้อเพลิง การเพิ่มปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาเอฟซีซีใช้แล้วไม่มีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์น้ำมัน

คำสำคัญ: น้ำมันจากเมล็ดเรพ การแตกตัวด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา ตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูอิดคะตะไลติกแครกกิง ตัวเร่งปฏิกิริยาเอฟซีซี

Abstract

This research aims to study the conversion of rape seed to liquid fuels by using spent fluid catalytic cracking catalyst (FCC) by various factors which affected to the fuel properties of liquid products such as temperature ranging of 350 to 550 °C initial feed rate of 3 – 12 gram/minute and the amount of spent FCC Catalyst of 1 – 5 wt% under constant time of reaction 180 minute on the continuous reactor stainless steel SS318 inner diameter of 12 centimeter volume of 250 milliliter. The results shown that temperature and initial feed rate were significant effect of the conversion to liquid fuels while the increasing of FCC catalyst insignificant of the reaction.

Keywords: Rape seed oil, Catalytic cracking, Fluid catalytic cracking catalyst, FCC catalyst

1. บทนำ

ปัญหาพลังงานใต้ที่ความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อทุกสาขาเศรษฐกิจ รวมถึงสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้คน ในปัจจุบันได้มีการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่จากพลังงานชีวภาพ เช่น น้ำมันแก๊สโซฮอล์ และไบโอดีเซล เป็นต้น รวมถึงได้มีการนำน้ำมันจากพืชหลายชนิดมาใช้ประโยชน์เป็นแหล่งพลังงานเนื่องจากเป็นผลผลิตทางการเกษตร ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรอุตสาหกรรมและสามารถปลูกพืชน้ำมันทดแทนได้ตลอดเวลา แต่ปัญหาที่พบของการผลิตเชื้อเพลิงจากพืชน้ำมันมักเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของน้ำมัน ความหนืดและกากตะกอนคาร์บอนที่เกิดขึ้น การนำพืชน้ำมันมาใช้เป็นแหล่งพลังงานจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพด้วยกระบวนการทางเคมี เช่น กระบวนการทรานส์-เอสเทอร์ฟิเคชันได้ผลิตภัณฑ์เป็นเมทิลเอสเทอร์ ที่สามารถนำไปใช้กับเครื่องยนต์ทางการเกษตร หรือเครื่องยนต์ดีเซลรถบรรทุกได้ หรือนำมาผสมกับน้ำมันดีเซลใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลในปัจจุบัน [1] อย่างไรก็ตามจากการที่มีการส่งเสริมให้นำน้ำมันพืชมาผลิตเป็นไบโอดีเซลอาจก่อให้เกิดปัญหาการแย่งอาหารมนุษย์ การขาดแคลนวัตถุดิบและปัญหาราคาน้ำมันจากพืชในบางฤดูกาล

ต้นเรพเป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วจะพบมากทางแถบยุโรปและในเกือบทุกมณฑลของประเทศจีน น้ำมันจากเมล็ดเรพไม่สามารถนำมาบริโภคได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เนื่องจากมีองค์ประกอบที่มีสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ [2] ปัจจุบันประเทศแถบยุโรปจึงนิยมปลูกต้นเรพเพื่อนำเมล็ดมาบีบเป็นน้ำมันสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซล

อย่างไรก็ดีการผลิตเป็นไบโอดีเซลได้ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลีเซอรอลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทรานส์-เอสเทอร์ฟิเคชันของพืชน้ำมัน พบว่ามีความไม่บริสุทธิ์สูงและไม่คุ้มค่าต่อการทำให้บริสุทธิ์หรือนำกลับมาใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตผลิตภัณฑ์อื่น[3] จึงพบว่ามีภารกิจกลีเซอรอลในที่ดินสาธารณะจำนวนมากและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งกลิ่นไม่พึงประสงค์และการตกค้างของสารเคมี ดังนั้นการที่มีการส่งเสริมให้ผลิตไบโอดีเซลจากพืชน้ำมันโดยไม่ได้ให้ความรู้แก่ชุมชนในการบริหารจัดการ รวมถึงไม่มีการจัดการของเสียที่ดีย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะที่เหมาะสมของการแตกตัวของด้วยตัวเร่งปฏิกิริยาของน้ำมันจากเมล็ดเรพให้เป็นผลิตภัณฑ์ของเหลวที่ให้องค์ประกอบที่มีสมบัติทางเชื้อเพลิงใกล้เคียงกับน้ำมันดีเซล โดยทำการทดลองในเครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่องโดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแตกตัวของด้วยตัวเร่งปฏิกิริยาของน้ำมันจากเมล็ดเรพไปเป็นเชื้อเพลิงเหลวซึ่งประกอบด้วย อุณหภูมิ อัตราการป้อนสารตั้งต้น ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาโดยเลือกใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูอิดคตะไลติกแคริกิ้ง หรือ ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีที่ผ่านการใช้แล้วจากโรงกลั่นน้ำมัน โดยพบว่าตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้วยังมีประสิทธิภาพใช้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาสำหรับการแตกตัวของโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนที่มีโครงสร้างไม่ใหญ่มากได้ [3-5]

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนน้ำมันจากเมล็ดเรพด้วยกระบวนการแตกตัวเชิงตัวเร่งปฏิกิริยาโดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีที่ผ่านการใช้แล้วให้ได้ผลิตภัณฑ์เป็นน้ำมันเหลวที่มีสมบัติทางเชื้อเพลิงใกล้เคียงกับน้ำมันดีเซลหรือน้ำมันที่มีคุณภาพดีกว่า

3. วิธีทำการทดลอง

งานวิจัยนี้ทำการทดลองโดยป้อนน้ำมันจากเมล็ดเรพด้วยปั๊มเพริสแตติก (peristaltic pump) ที่อัตราการป้อนต่างๆ เข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่องทำจากเหล็กกล้า SS316 เส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 12 เซนติเมตร

ปริมาตร 250 มิลลิลิตร จากนั้นให้ความร้อนแก่เครื่องปฏิกรณ์จนกระทั่งถึงอุณหภูมิตามภาวะการทดลองที่กำหนด ในช่วงอุณหภูมิ 350-550 องศาเซลเซียส อัตราการป้อนสารตั้งต้นเข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์โดยใช้เพอร์ริสแตติกปั๊มซึ่งระหว่าง 3-12 กรัมต่อนาที รอจนกระทั่งสารตั้งต้นทำปฏิกิริยาเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจะถูกลดอุณหภูมิด้วยน้ำ ได้ผลิตภัณฑ์เป็นน้ำมันเหลวและแก๊สไฮโดรคาร์บอนในช่วงแรกจึงเริ่มจับเวลาในการทดลองจนครบเวลา 180 นาที จากนั้นชั่งน้ำหนักผลิตภัณฑ์น้ำมันเหลวที่ได้จากเครื่องปฏิกรณ์ในท่อขาออก ส่วนกากน้ำมันที่เหลือจะค้างอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์

รูปที่ 1 ชุดเครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่องขนาด 250 มิลลิลิตร

ผลิตภัณฑ์น้ำมันเหลวที่ได้นำมาเหวี่ยงด้วยเครื่องเหวี่ยงเพื่อแยกตะกอนที่เจือปนออกแล้วละลายด้วย CS_2 ด้วยอัตราส่วน 1 ต่อ 100 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบตามคาบจุดเดือดด้วยเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟีจำลองการกลั่นตามมาตรฐาน ASTM D 2887 โดยให้องค์ประกอบตามคาบจุดเดือดดังนี้

ช่วงอุณหภูมิ	องค์ประกอบ
IBP – 200 °C	แนฟทา หรือ แกโซลีน
200 °C – 250 °C	เคโรซีน หรือ น้ำมันก๊าด
250 °C – 350 °C	แก๊สออยล์ชนิดเบา
350 °C – 370 °C	แก๊สออยล์ชนิดหนัก โดยถือว่าในช่วงอุณหภูมิ 250 °C – 370 °C ให้องค์ประกอบเป็น น้ำมันดีเซล
370 °C – FBP	กากน้ำมัน หรือ น้ำมันเตา

4. ผลการทดลองและอภิปรายผล

4.1 การวิเคราะห์สมบัติทางเชื้อเพลิงเบื้องต้นของน้ำมันจากเมล็ดเรพ โดยนำน้ำมันจากเมล็ดเรพละลายด้วย CS_2 ด้วยอัตราส่วน 1 ต่อ 100 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบตามคาบจุดเดือดด้วยเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟีจำลองการกลั่นตามมาตรฐาน ASTM D 2887 พบว่าน้ำมันจากเมล็ดเรพก่อนการทดลองเป็นโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนขนาดใหญ่และไม่มีสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันเชื้อเพลิง

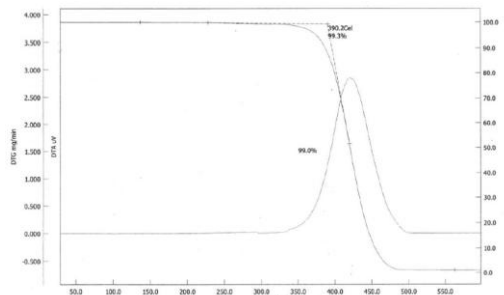
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบตามคาบจุดเดือดของน้ำมันจากเมล็ดเรพก่อนการทดลอง

ช่วงอุณหภูมิ	องค์ประกอบ	% โดยน้ำหนัก
IBP – 200 °C	แนฟทา (C5 - C12)	4.00
200 °C – 250 °C	เคโรซีน	1.00
250 °C – 350 °C	แก๊สออยล์ชนิดเบา	1.50
350 °C – 370 °C	แก๊สออยล์ชนิดหนัก	1.17
370 °C – FBP	กากน้ำมัน	92.33

4.2 การวิเคราะห์อุณหภูมิที่ใช้ในการสลายตัวของน้ำมันเมล็ดเรพด้วยเทคนิค Temperature

Gravimetric Analysis (TGA) พบว่าน้ำมันจากเมล็ดเรพก่อนการทดลองมีอุณหภูมิที่ใช้ในการสลายตัวที่ 390

องศาเซลเซียส จึงเลือกใช้ช่วงอุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียสเป็นช่วงอุณหภูมิเริ่มต้นสำหรับการทดลอง

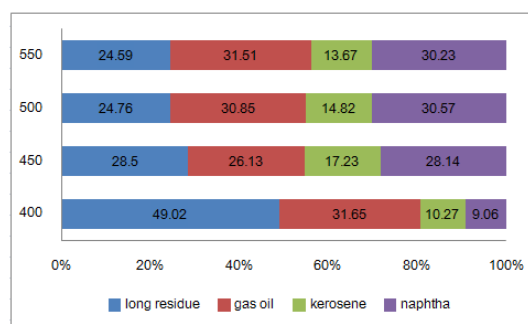
รูปที่ 2 กราฟแสดงอุณหภูมิที่ใช้ในการสลายตัวของน้ำมันเมล็ดเรพด้วยเทคนิค TGA

4.3 การวิเคราะห์สมบัติของตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีที่ผ่านการใช้แล้ว โดยการเผาตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซี

ใช้แล้วที่อุณหภูมิ 550 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมงเพื่อเอาสารประกอบไนเตรตหรือแอมโมเนียมออก แล้ววิเคราะห์โดยเทคนิค X-Ray Fluorescence Spectrometry (XRF) พบว่า ปริมาณของธาตุ Si และ Al คือร้อยละ 40.304 และ 42.031 โดยน้ำหนักตามลำดับ สามารถบ่งบอกได้ว่าตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีที่ใช้แล้วเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาซีโอไลต์ เนื่องจากมีปริมาณของธาตุ Si และ Al สูง

4.4 อิทธิพลของอุณหภูมิ

รูปที่ 3 แสดงผลการทดลองจากปัจจัยของอุณหภูมิ 400 – 550 องศาเซลเซียส โดยให้อัตราการป้อนของสารตั้งต้นคงที่ที่ 5.8 กรัมต่อนาที โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้ว 1 % โดยน้ำหนัก

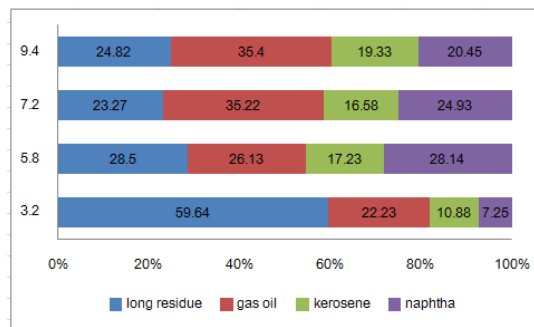
รูปที่ 3 ค่าการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามคาบจุดเดือดที่อุณหภูมิ 400 – 550 องศาเซลเซียส

ผลการวิเคราะห์ค่าการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามคาบจุดเดือดของผลิตภัณฑ์น้ำมันเหลวพบว่าที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส ยังให้องค์ประกอบที่อยู่ในช่วงของน้ำมันหนักในปริมาณมาก ซึ่งมีได้จากสองสาเหตุคือ อุณหภูมิในช่วงแรกยังต่ำไปทำให้การแตกตัวของสายโซ่ไฮโดรคาร์บอนของน้ำมันจากเมล็ดเรพแตกตัวได้ไม่เพียงพอ หรือ เกิดจากการให้

ความร้อนที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงแรกจะทำให้เกิดปฏิกิริยารวมตัวของพอลิเมอร์ ทำให้โมเลกุลไฮโดรคาร์บอนที่เริ่มแตกตัวในช่วงแรกรวมตัวเป็นโมเลกุลขนาดใหญ่ และเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่าง 450 – 500 องศาเซลเซียส จะทำให้สารตั้งต้นได้รับอิทธิพลจากอุณหภูมิเกิดการถ่ายโอนความร้อนจากผิวเครื่องปฏิกรณ์มายังน้ำมันจากเมล็ดเรพ และแตกตัวไปเป็นโมเลกุลขนาดกลางและโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนขนาดเล็กได้มากขึ้น นอกจากนี้จะสังเกตว่าที่อุณหภูมิสูงขึ้นถึง 550 องศาเซลเซียส จะให้ปริมาณของเนฟทาและเคโรซีนเพิ่มขึ้นจากการที่โมเลกุลที่เกิดปฏิกิริยารวมตัวและแตกตัวของพอลิเมอร์ไปเป็นโมเลกุลขนาดกลางจำพวกแก๊สออยล์แตกตัวต่อไปเป็นไฮโดรคาร์บอนขนาดเล็กได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่อิทธิพลของอุณหภูมิและสารตั้งต้นที่ยังอยู่ภายในเครื่องปฏิกรณ์มีโอกาสได้รับความร้อนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการแตกตัวด้วยความร้อนต่อไป โดยพบว่าปริมาณของกากน้ำมัน แก๊สออยล์ ลดลง โดยมีปริมาณของเคโรซีนและเนฟทาสูงขึ้น

4.5 อิทธิพลของอัตราการป้อนสารตั้งต้น

รูปที่ 4 แสดงผลการทดลองจากปัจจัยของการป้อนน้ำมันจากเมล็ดเรพเข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์ในอัตราการป้อน 3 – 12 กรัมต่อนาที ที่อุณหภูมิคงที่ 450 องศาเซลเซียส โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้ว 1% โดยน้ำหนัก

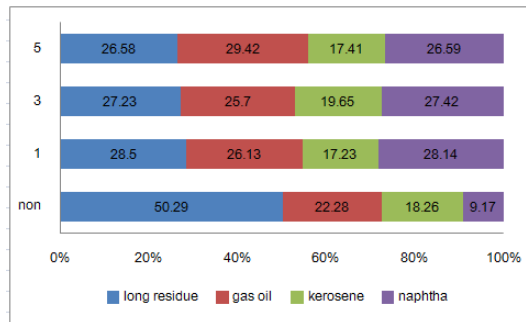

รูปที่ 4 ค่าการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามคาบจุดเดือดที่อัตราการป้อนสารตั้งต้น 3.2 – 9.4 กรัมต่อนาที

ผลการวิเคราะห์ค่าการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามคาบจุดเดือดของผลิตภัณฑ์น้ำมันเหลวพบว่าที่อัตราการป้อน 5.8 กรัมต่อนาทีให้ร้อยละของเนฟทาในปริมาณมากที่สุด ในขณะที่อัตราการป้อน 3.2 กรัมต่อนาทีให้ร้อยละของเนฟทาในปริมาณที่ต่ำที่สุด ซึ่งพอจะอธิบายผลได้จากการป้อนสารตั้งต้นในอัตราสูงจะให้ระดับของพื้นที่สัมผัสระหว่างผิวเครื่องปฏิกรณ์กับน้ำมันจากเมล็ดเรพที่ป้อนเข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์ได้มาก ทำให้เมื่อได้รับอิทธิพลจากความร้อนที่ 450 องศาเซลเซียส ซึ่งเพียงพอต่อการแตกตัวด้วยความร้อนของน้ำมันจากเมล็ดเรพเป็นโมเลกุลขนาดกลางและโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนขนาดเล็กได้มากขึ้น แต่เมื่อให้อัตราการป้อนสูงเกินไปแม้ว่าจะทำให้พื้นที่ผิวสัมผัสระหว่างเครื่องปฏิกรณ์กับปริมาณน้ำมันที่ป้อนเข้าไปในเครื่องปฏิกรณ์แต่การถ่ายโอนความร้อนของน้ำมันเมล็ดเรพในปริมาณมากเกินไปก็ไม่ช่วยให้การแตกตัวของน้ำมันจากเมล็ดเรพไปเป็นโมเลกุลขนาดกลางและโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนขนาดเล็กจำพวกเนฟทาได้มากขึ้น ในขณะที่อัตราการป้อนสารตั้งต้นต่ำๆ ทำให้น้ำมันเมล็ดเรพมีปริมาณน้อยและมีพื้นที่ผิวสัมผัสกับผิวเครื่องปฏิกรณ์ได้น้อย แต่น้ำมันเมล็ดเรพในปริมาณน้อยได้รับอิทธิพลจากความร้อนอย่างรวดเร็วในช่วงแรกจะทำให้เกิดปฏิกิริยารวมตัวของพอลิเมอร์ (Polymerization) ทำให้โมเลกุลไฮโดรคาร์บอนที่เริ่มแตกตัวในช่วงแรกเกิดการรวมตัวเป็นโมเลกุลขนาดใหญ่จึงพบว่าที่อัตราการป้อนสารตั้งต้นต่ำๆ ไม่ได้ให้ปริมาณเนฟทาหรือเคโรซีนในปริมาณที่มากขึ้น

4.6 อิทธิพลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีที่ผ่านการใช้แล้ว

รูปที่ 5 แสดงผลการทดลองจากปัจจัยของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้วร้อยละ 1 – 5 โดยน้ำหนักเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา โดยป้อนน้ำมันจากเมล็ดเรพเข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์ในอัตราการป้อนคงที่ที่ 5.8 กรัมต่อนาที อุณหภูมิคงที่ 450 องศาเซลเซียส

รูปที่ 5 ค่าการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามคาบจุดเดือดที่เมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้วในปริมาณต่าง ๆ

เปรียบเทียบผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซี พบว่าในกระบวนการที่ไม่เติมตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีจะเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีองค์ประกอบในช่วงของเนฟทาและเคโรซีนได้น้อยกว่าในระบบที่มีการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา โดยในระบบที่ไม่มี การเติมตัวเร่งปฏิกิริยาพบว่าจะมีกลไกการแตกตัวด้วยความร้อน (Thermal cracking) โดยมีการสลายตัวของโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนขนาดใหญ่ด้วยความร้อนภายใต้ความดันทำให้ได้โมเลกุลขนาดเล็กลง โดยเริ่มต้นจะเกิดอนุมูลอิสระ (free radical) และเกิดปฏิกิริยาต่อเนื่องแบบลูกโซ่ คือ แตกตัวออกเป็นโมเลกุลที่มีสายโซ่สั้นลง ต่อไปพร้อมกับเกิดอนุมูลอิสระตัวใหม่ด้วย แต่เนื่องจากน้ำมันจากเมล็ดเรพเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่มีโมเลกุลสูง การแตกตัวด้วยความร้อนเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอเนื่องจากโครงสร้างของน้ำมันหล่อลื่นซับซ้อนเป็นโมเลกุลใหญ่ และยังมีมวลโมเลกุลสูงเป็นผลทำให้เกิดการแตกตัวได้ผลิตภัณฑ์น้อยและพบว่ามีกากน้ำมันหนักจำนวนมาก ส่วนในระบบที่มีการเติมตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีจะให้ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่เป็นเนฟทาได้มากกว่าจากอิทธิพลร่วมกันของความร้อนและตัวเร่งปฏิกิริยา (Catalytic cracking) โดยเมื่อเริ่มทำปฏิกิริยาที่อุณหภูมิสูงจะมีการแตกตัวด้วยความร้อนเป็นผลทำให้เกิดสายโซ่โมเลกุลที่มีขนาดเล็กลงคือ ช่วงเคโรซีน และ แก๊สออยล์ จากนั้นตัวเร่งปฏิกิริยาจะไปแตกตัวโมเลกุลขนาดเล็กให้เป็นโมเลกุลขนาดเล็กลงอีกที่มีจำนวนคาร์บอนต่ำ ๆ เป็นจำนวนมากขึ้น แต่พบว่าเมื่อใช้ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้วมากขึ้นจากร้อยละ 1 โดยน้ำหนัก ไปเป็นร้อยละ 3 และ ร้อยละ 5 โดยน้ำหนัก ก็ให้ผลการกระจายตามคาบจุดเดือดสำหรับองค์ประกอบที่เป็นเนฟทาและเคโรซีนไม่แตกต่างกันมาก จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีมากจนเกินไป

5. สรุปผลการทดลอง

ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพผลิตภัณฑ์น้ำมันเหลวที่ได้จากการแตกตัวด้วยตัวเร่งปฏิกิริยาฟลูออรีนอะไซด์ของน้ำมันจากเมล็ดเรพบนเครื่องปฏิกรณ์แบบต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อสารตั้งต้นได้รับความร้อนสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงแรกก็จะเกิดปฏิกิริยารวมตัวของพอลิเมอร์ โดยเมื่อยังได้รับอิทธิพลจากความร้อนอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดปฏิกิริยาการแตกตัวด้วยความร้อนและทำให้พอลิเมอร์ขนาดใหญ่มีขนาดเล็กตามอิทธิพลของอุณหภูมิซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการแตกตัวไปเป็นไฮโดรคาร์บอนขนาดเล็ก ในขณะที่อัตราการป้อนสารตั้งต้นจะแปรผลตรงกับพื้นที่ผิวสัมผัสของน้ำมันเมล็ดเรพที่ได้รับความร้อนจากผิวสัมผัสของเครื่องปฏิกรณ์ แต่เมื่อป้อนสารตั้งต้นในปริมาณที่สูงเกินไปจะทำให้ น้ำมันเมล็ดเรพมีปริมาตรมากเกินไปและเกิดการถ่ายโอนความร้อนที่ไม่ดีแม้ว่าจะมีพื้นที่ผิวสัมผัสกับผิวเครื่องปฏิกรณ์มากก็ตาม ส่วนการใช้ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีใช้แล้วจากร้อยละ 1 โดยน้ำหนัก ไปเป็นร้อยละ 3 และร้อยละ 5 โดยน้ำหนัก ก็ให้ผลการกระจายตามคาบจุดเดือดสำหรับองค์ประกอบที่เป็นเนฟทาและเคโรซีนไม่แตกต่างกันมากนัก จึงพบว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซีมากจนเกินไป โดยภาวะที่เหมาะสมต่อการแตกตัวด้วยความร้อนที่ให้องค์ประกอบในคาบจุดเดือดของเนฟทาและเคโรซีนได้ดีที่สุดคือที่อุณหภูมิ 450 องศาเซลเซียส อัตราการป้อนของน้ำมันเมล็ดเรพคงที่ 5.8 กรัมต่ออนาที โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเอพซีซี 1% โดยน้ำหนัก

ให้องค์ประกอบเป็นแนฟทา เคโรซีน แก๊สออยล์ และกากน้ำมัน ร้อยละ 28.14, 17.23, 26.13, 28.50 โดยน้ำหนักตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Haruki,Tani; et al. (2010). Development of Direct Production Process of Diesel Fuel from Vegetable Oils. *Journal of Japan Institute of Energy*. 90: 466-470.
- [2] ปรีชญา แก้วชิงดวง; และ ธาราพงษ์ วิทิตสานต์. (2555). การแตกตัวเชิงตัวเร่งปฏิกิริยาของน้ำมันเมล็ดเรพบนตัวเร่งปฏิกิริยาแมกนีเซียมออกไซด์. การประชุมศรีนครินทรวิโรฒวิชาการ ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: 29-30 พฤษภาคม 2555. หน้า 541-550.
- [3] Fukada, H.; Kondo, A; and Noda, H. (2001). Biodiesel fuel production by transesterification of oils. *Journal of Bioscience and Bioengineering* 92: 405 - 416.
- [4] Demirbas, A. (2003). Biodiesel fuels from vegetable oils via catalytic and non-catalytic supercritical alcohol transesterifications and other methods: a survey. *Energy Conversion and Management* 44: 2093 – 2109.
- [5] Xu, Jinming; et al. (2010). Production of hydro carbon fuels from pyrolysis of soybean oils using a basic catalys. *Bioresource Technology* 101: 9803-9806.

SRD-204: การกระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย THE CONCENTRATION AND TIME ALLOCATION OF TELEVISION PROGRAM OF THE FREE TV IN THAILAND

กมลวรรณ ปันทวนันท์

Kamolwan Puntavanan

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาการกระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย และเพื่อศึกษาการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลแบบหุติยภูมิในช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 จากงบการเงินประจำปี ผังรายการโทรทัศน์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ด้วยดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล (H) เพื่อศึกษาลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวี และวิเคราะห์ค่าร้อยละ เพื่อศึกษาการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย

ผลการศึกษาลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย พบว่าค่าดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล (H) ในปี 2549-2550 มีค่าเท่ากับ 0.28 และ 0.32 ตามลำดับ แสดงว่าธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทยมีลักษณะการกระจุกตัวสูง เนื่องจากมีผู้ประกอบการน้อยราย และมีข้อจำกัดในการเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการ เมื่อธุรกิจฟรีทีวีรายใดรายหนึ่งมีส่วนแบ่งตลาดน้อยลงจะยิ่งทำให้ภาพรวมของทั้งอุตสาหกรรมธุรกิจฟรีทีวีมีการกระจุกตัวที่เพิ่มสูงขึ้น

ผลการศึกษาการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย พบว่าความแตกต่างของช่วงเวลาที่ย่ออากาศมีผลกับการจัดสรรเวลาของรายการทีวีแต่ละประเภท โดยในช่วงเวลา Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้กับรายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมสูง เช่น รายการละคร ข่าว และวาไรตี้และเกมโชว์ มากกว่าในช่วงเวลา Non-Prime Time และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วงเวลา Prime Time ยังไม่มีความหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมกับความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งในช่วงเวลา Non-Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้ครอบคลุมกับรายการหลากหลายประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันมากกว่าในช่วงเวลา Prime Time

คำสำคัญ: การกระจุกตัว การจัดสรรเวลาของรายการทีวี

Abstract

This Study was a research on the concentration and time allocation of television program of Free TV in Thailand. The purpose of this study was to study the concentration and time allocation of television program of Free TV in Thailand by using the secondary data during years 2006-2007 from the financial statement, the television program, and other related documents. This research used Herfindahl Index (H) as a method to indicate the concentration level and analyzed the percentage to reflect the time allocation of television program of Free TV in Thailand.

The results from the study of the concentration of Free TV in Thailand showed that the Herfindahl index (H) of year 2006 and 2007 was 0.28 and 0.32 respectively. This implied that Free TV business in Thailand had high concentration because there were only a few entrepreneurs involved in the business and there were high number of limitations. When any entrepreneur has smaller market share, the concentration will be higher.

And the results from study of the time allocation of television program of Free TV in Thailand showed that the difference in broadcast time greatly affected to the time allocation of each television program. The airtime of the popular programs, such as soap opera series, news, and variety game show, is longer during the prime time than during the non-prime time. Furthermore, time allocation of television program during prime time was not diversify to serve various targeted audience's demands; unlike during the non-prime time which covered more variety of television programs and can served wide range of demands than during the prime time.

Keywords: The concentration and time allocation of television program

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์ที่มีลักษณะเป็นฟรีทีวี (Free TV) คือเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ไม่เรียกเก็บค่าบริการ รวมทั้งสิ้น 6 สถานี โดยเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชนซึ่งได้รับสัมปทานจากหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 3 สถานี ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 7 และช่องไอทีวี และเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินงานโดยของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเอง จำนวน 3 สถานี คือ ช่อง 5 ช่อง 11 และช่อง 9 เนื่องจากไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้รับชมรายการทางโทรทัศน์ ดังนั้นรายได้หลักของสถานีโทรทัศน์แบบฟรีจึงมาจากการขายเวลาโฆษณาทางโทรทัศน์ และการให้เช่าเวลาเพื่อออกอากาศรายการทางโทรทัศน์และจากการที่แต่ละสถานีโทรทัศน์ต่างต้องการได้รับความนิยมจากผู้ชมให้มากที่สุด เนื่องจากจะมีผลต่อการพิจารณาซื้อเวลาโฆษณาของเจ้าของสินค้า และบริษัทตัวแทนซื้อสื่อโฆษณา อาจทำให้ขาดความหลากหลายในการนำเสนอรายการโทรทัศน์ เพราะแต่ละสถานีโทรทัศน์จะนำเสนอเฉพาะรายการที่ผู้ชมให้ความสนใจทำให้การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อาจเป็นไปอย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วนในประเทศ ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจในการที่จะศึกษาลักษณะการกระจุกตัวและการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย เพื่อให้ทราบลักษณะของการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย และการพิจารณาจัดสรรเวลาให้กับรายการทีวีของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง ผลจากการศึกษาในแง่ของธุรกิจฟรีทีวี สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย กลยุทธ์ในการ

แข่งขัน สำหรับในแง่ของหน่วยงานที่ควบคุม และกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบาย หรือทิศทางในการพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ในการประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี และเป็นธรรม รวมถึงการควบคุมดูแลการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของแต่ละสถานีโทรทัศน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภค และทำให้การจัดสรรคลื่นความถี่สถานีโทรทัศน์ซึ่งเป็นทรัพยากรสาธารณะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้โดยใช้ข้อมูลทางการเงินได้แก่งบกำไรขาดทุนประจำปี พ.ศ. 2549-2550 และผังรายการโทรทัศน์ ปี พ.ศ. 2549-2550 แบ่งเป็นช่วงเวลา Prime Time (18.01-23.00 น.) และ Non-Prime Time (05.01 น.-18.00 น.) และ 23.01 น.-24.00 น.) ของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย จำนวน 5 สถานี ทั้งนี้ไม่รวมสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ซึ่งเป็นสถานีที่ดำเนินงานอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐ (กรมประชาสัมพันธ์)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม โดยนำข้อมูล รายได้รวม ของแต่ละสถานี มาทำการคำนวณอัตราส่วนวัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม ด้วยวิธี ดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล เพื่อศึกษาลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย
2. การวิเคราะห์การจัดสรรเวลาของรายการทีวี โดยนำเวลาออกอากาศของรายการทีวีประเภทที่เลือกมาทำการศึกษา แบ่งตามช่วงเวลาออกอากาศดังนี้ ช่วงเวลา Prime Time (18.01-23.00 น.) และ Non-Prime Time (05.01 น.-18.00 น.) และ 23.01 น.-24.00 น.) มาทำการคำนวณหาค่าเฉลี่ยเวลาออกอากาศต่อวัน และค่าร้อยละของเวลาออกอากาศรวมในแต่ละช่วงเวลา และค่าร้อยละของเวลาออกอากาศรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

การวัดการจัดสรรเวลาของรายการทีวี วัดจากค่าร้อยละของเวลาที่ออกอากาศรายการทีวีแต่ละประเภท เทียบกับเวลาออกอากาศรวมในแต่ละช่วงเวลา และค่าร้อยละของเวลาที่ออกอากาศรายการทีวีแต่ละประเภทของแต่ละสถานี เทียบกับเวลาที่ออกอากาศรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

ผลการวิจัย

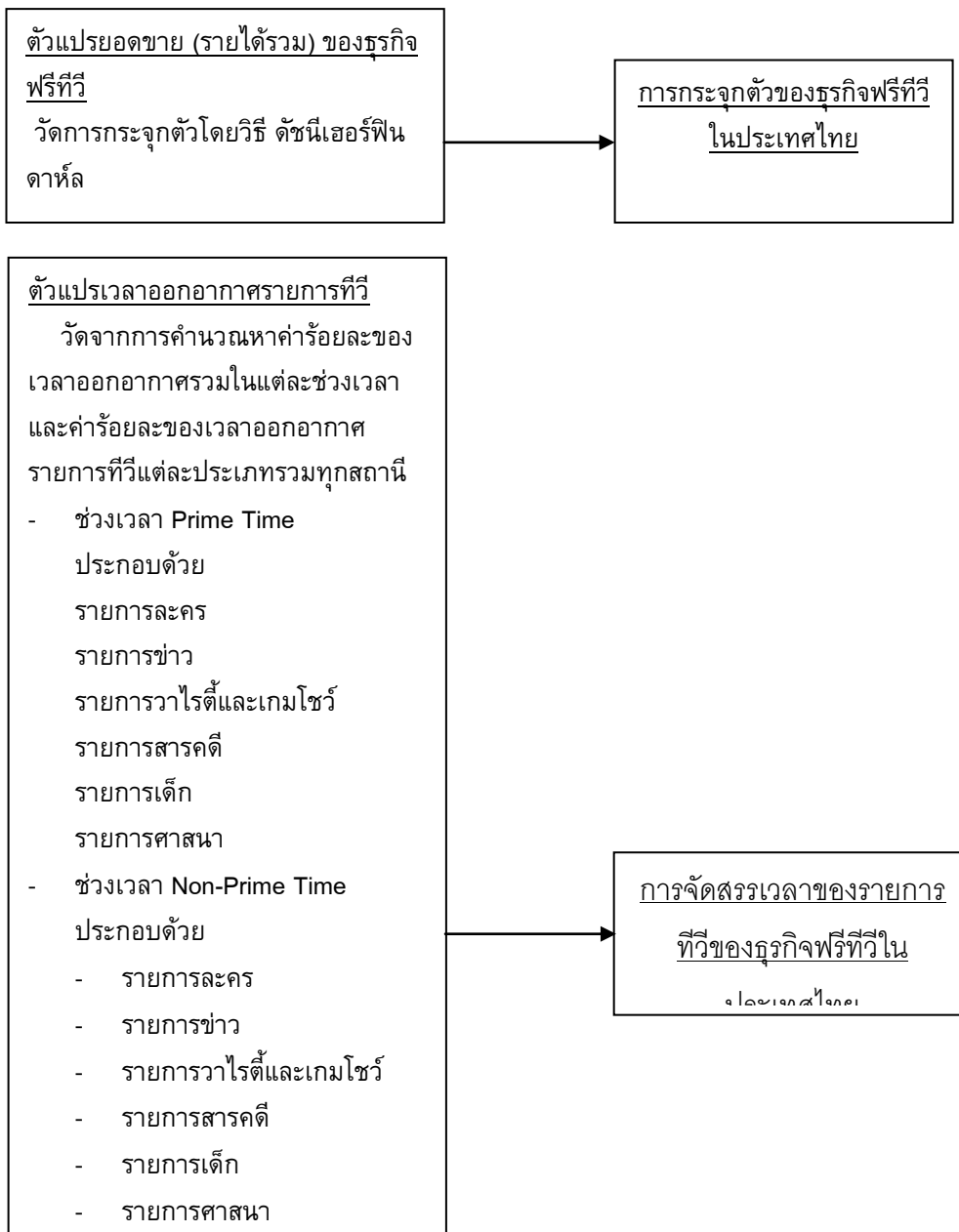
ในการศึกษาการกระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย 2550 มีค่าเท่ากับ 0.28 และ 0.32 ตามลำดับ แสดงว่าธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทยมีการกระจุกตัวสูงและมีแนวโน้มการกระจุกตัวที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อสถานีโทรทัศน์สถานีใดสถานีหนึ่งมีส่วนแบ่งรายได้ลดลง เนื่องจากมีผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์แบบฟรีทีวีเพียงไม่กี่ราย โดยรายได้ส่วนใหญ่ของธุรกิจฟรีทีวีจะกระจุกตัวอยู่ที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ทั้ง 2 ปีที่ทำการศึกษา เมื่อดูจากโครงสร้างรายได้ของธุรกิจฟรีทีวีในปี 2549-2550 พบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของธุรกิจฟรีทีวีมาจากการให้เช่าเวลาและโฆษณามากที่สุด รองลงมาคือ รายได้จากเงินปันผล ลำดับที่ 3 คือ รายได้จากการใช้

ลิขสิทธิ์และบริการอื่น ๆ นอกจากนั้นคือรายได้อื่น ๆ ทั้งนี้สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเวลาและโฆษณาสูงที่สุดทั้ง 2 ปีที่ทำการศึกษ โดยมีส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเวลาและโฆษณาร้อยละ 50.62 ของรายได้ค่าเช่าเวลาและโฆษณารวมทุกสถานีในปี 2549 และร้อยละ 64.32 ของรายได้ค่าเช่าเวลาและโฆษณารวมกันทุกสถานีในปี 2549 นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ซึ่ง บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ดำเนินการ ยังมีรายได้จากบริการวิทยุ และรายได้จากการร่วมดำเนินกิจการ เนื่องจากเป็นขเจ้าของสัมปทานคลื่นความถี่สถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาการกระจุก และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาการกระจุกและการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์การจัดสรรเวลาของรายการทีวีแต่ละประเภทรายการ ตามช่วงเวลาที่ย่ออากาศ

ผลการวิเคราะห์การจัดสรรเวลาของรายการทีวี ในช่วงเวลา Prime Time ธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมทุกสถานีโทรทัศน์ มีเวลาออกอากาศในช่วง Prime Time รวมกันทุกสถานี จำนวน 1,500 นาทีต่อวัน ในปี 2549 และปี 2550 มีการจัดสรรเวลาให้กับประเภทรายการทีวีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างมากอันได้แก่ รายการละคร รายการข่าว และรายการวาไรตี้และเกมโชว์ มากกว่าประเภทรายการทีวีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างน้อยอันได้แก่ รายการสารคดี รายการเด็ก และรายการศาสนา ซึ่งรายการที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมากมีเวลาออกอากาศรวมกันถึงร้อยละ 77.38 ในปี 2549 และร้อยละ 74.96 ในปี 2550 โดยในปี 2549 มีการออกอากาศรายการละครมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.80 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time รายการวาไรตี้และเกมโชว์ คิดเป็นร้อยละ 18.74 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time และรายการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 2.26 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time ตามลำดับ ซึ่งในปี 2550 มีการเปลี่ยนแปลงการจัดสรรเวลาออกอากาศรายการทีวี โดยมีการออกอากาศรายการข่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.69 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time มีเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้นจากปี 249 ร้อยละ 5.86 รองลงมาคือ รายการละคร คิดเป็นร้อยละ 28.47 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 1.94 ลำดับที่ 4 คือ รายการสารคดี คิดเป็นร้อยละ 8.75 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ร้อยละ 2.07 ลำดับสุดท้ายคือ รายการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 1.69 ของเวลาออกอากาศรวมในช่วง Prime Time ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 0.57 สำหรับรายการศาสนาไม่พบว่ามีเวลาออกอากาศรายการประเภทนี้ในช่วงเวลา Prime Time ทั้ง 2 ปี

ผลการวิเคราะห์การจัดสรรเวลาของรายการทีวี ในช่วงเวลา Non-Prime Time ธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมของทุกสถานีโทรทัศน์ มีเวลาออกอากาศในช่วง Non-Prime Time รวมกันทุกสถานี จำนวน 4,200 นาทีต่อวัน ในปี 2549 และปี 2550 มีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้กับรายการทีวีแต่ละประเภทใกล้เคียงกันทั้ง 2 ปี ซึ่งมีเพียงประเภทรายการข่าวที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศมากกว่ารายการประเภทอื่นค่อนข้างมาก สำหรับรายการประเภทอื่นๆ ได้รับความจัดสรรเวลาออกอากาศไม่ต่างกันมากนัก และรายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างมากอันได้แก่ รายการละคร รายการวาไรตี้และเกมโชว์ ได้รับความจัดสรรเวลาออกอากาศมากกว่ารายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างน้อยอันได้แก่ รายการสารคดีรายการเด็ก และรายการศาสนาโดยมีการออกอากาศรายการข่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.69 ในปี 2550 ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 0.26 รองลงมาคือรายการวาไรตี้และเกมโชว์ คิดเป็นร้อยละ 10.96 ในปี 2549 และร้อยละ 9.48 ปี 2550 ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 1.48 ลำดับที่ 3 คือ รายการละคร คิดเป็นร้อยละ 7.78 ในปี 2549 และร้อยละ 7.47 ในปี 2550 ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 0.31 ลำดับที่ 4 คือรายการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 7.11 ในปี 2549 และร้อยละ 6.34 ปี 2550 ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 0.77 ลำดับที่ 5 คือรายการสารคดี คิดเป็นร้อยละ 4.48 ในปี 2549 และร้อยละ 5.91 ในปี 2550 เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ร้อยละ 1.43 และลำดับสุดท้ายรายการศาสนามีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.64 ในปี 2549 และร้อยละ 0.49 ในปี 2550 ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 0.15

ตารางที่ 1 การคำนวณค่าดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล (H) ของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย

สถานีโทรทัศน์	ปี 2549		ปี 2550	
	รายได้รวม (บาท)	สัดส่วนของ รายได้รวม แต่ละสถานี ต่อรายได้ รวมทุกสถานี ยกกำลัง 2	รายได้รวม (บาท)	สัดส่วนของ รายได้รวมแต่ ละสถานีต่อ รายได้รวมทุก สถานียก กำลัง 2
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3	2,662,704,274.00	0.0333	4,440,232,820.00	0.0957
สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5	65,418,548.00	0.0000	60,058,535.00	0.0000
สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7	5,580,233,033.36	0.1462	5,708,910,598.91	0.1582
สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ช่อง 9	4,142,724,700.00	0.0806	3,796,737,801.00	0.0700
สถานีโทรทัศน์ไอทีวี/ทีไอทีวี	2,145,416,622.00	0.0216	349,478,114.00	0.0006
รายได้รวมของทุกสถานี	14,596,494,177.36		14,355,417,868.91	
ค่าดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล (H)		0.2817		0.3245

ที่มา : จากการคำนวณ

เมื่อดูโครงสร้างรายได้ของธุรกิจฟรีทีวีในปี 2549-2550 ตามตาราง 3 พบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของธุรกิจฟรีทีวีมาจากการให้เช่าเวลาและโฆษณามากที่สุด โดยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้ให้เช่าเวลาและโฆษณามากที่สุดทั้ง 2 ปี รองลงมาคือสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ สำหรับสถานีโทรทัศน์ไอทีวี/ทีไอทีวี และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เคยมีส่วนแบ่งรายได้ให้เช่าเวลาและโฆษณาเป็นลำดับที่ 3 และ 4 ในปี 2549 แต่ในปี 2550 สถานีโทรทัศน์ไอทีวี/ทีไอทีวี มีส่วนแบ่งรายได้ให้เช่าเวลาและโฆษณาลดลง ไปเป็นลำดับที่ 4 สำหรับสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 เป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้ให้เช่าเวลาและโฆษณาน้อยที่สุดทั้ง 2 ปี

รายได้ธุรกิจฟรีทีวีที่รองลงมาคือ รายได้จากเงินปันผล โดยสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้จากเงินปันผลมากที่สุดทั้ง 2 ปี รองลงมาคือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สำหรับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี/ทีไอทีวี ไม่มีรายได้จากเงินปันผล ลำดับที่ 3 รายได้จาก การให้ลิขสิทธิ์และบริการอื่นๆ โดยสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้ประเภทนี้มากที่สุด ทั้ง 2 ปี รองลงมาคือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สำหรับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

ตารางที่ 2 การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time ปี 2549

	การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time ทั่วประเทศต่อวัน ปี 2549																	
	ช่อง 3			ช่อง 5			ช่อง 7			ช่อง 9			ไอทีวี/ทีไอทีวี			รวมทุกสถานี		
	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²
ละคร	167.08	55.69	32.01	41.07	13.69	7.87	205.95	68.66	39.45	17.86	5.95	3.42	90.04	30.01	17.25	522.00	34.80	100.00
ข่าว	59.58	19.86	16.66	56.61	18.87	15.83	44.94	14.98	12.57	100.00	33.33	27.95	96.43	32.14	29.97	357.56	23.84	100.00
วาไรตี้และ เกมโชว์	17.38	5.79	6.18	128.39	42.80	45.68	9.52	3.17	3.39	55.00	18.33	19.57	70.80	23.60	25.19	281.10	18.74	100.00
สารคดี	0.00	0.00	0.00	19.46	6.49	19.43	6.49	2.16	6.48	67.68	22.56	67.56	6.55	2.18	6.54	100.18	6.68	100.00
เด็ก	0.00	0.00	0.00	3.57	1.19	10.53	13.04	4.35	38.42	17.32	5.77	51.05	0.00	0.00	0.00	33.93	2.26	100.00
ศาสนา	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
อื่น ๆ	55.95	18.65	27.26	50.89	16.96	24.80	20.06	6.69	9.77	42.14	14.05	20.53	36.19	12.06	17.63	205.24	13.68	100.00
รวมต่อวัน	300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		1,500.00	100.00	

ร้อยละ¹ คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทเทียบกับเวลาออกอากาศรวมต่อวัน

ร้อยละ² คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทของแต่ละสถานีเทียบกับเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

ตารางที่ 3 การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Non-Prime Time ปี 2549

	การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Non-Prime Time ถัวเฉลี่ยต่อวัน ปี 2549																	
	ช่อง 3			ช่อง 5			ช่อง 7			ช่อง 9			ไอทีวี/ทีไอทีวี			รวมทุกสถานี		
	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²
ละคร	80.00	9.52	24.47	2.86	0.34	0.87	154.17	18.35	47.16	26.57	3.16	8.13	63.32	7.54	19.37	326.92	7.78	100.00
ข่าว	289.82	34.50	23.84	215.93	25.71	17.76	164.05	19.53	13.49	351.79	41.88	28.93	194.23	23.12	15.98	1,215.81	28.95	100.00
วาไรตี้และ เกมโชว์	85.36	10.16	18.55	163.57	19.47	35.55	90.18	10.74	19.60	1.43	0.17	0.31	119.61	14.24	25.99	460.14	10.96	100.00
สารคดี	12.74	1.52	6.78	37.27	4.44	19.83	17.43	2.07	9.27	78.15	9.30	41.57	42.42	5.05	22.56	188.01	4.48	100.00
เด็ก	18.87	2.25	6.32	48.81	5.81	16.34	88.73	10.56	29.70	111.55	13.28	37.34	30.77	3.66	10.30	298.73	7.11	100.00
ศาสนา	0.71	0.09	2.65	9.76	1.16	36.28	4.29	0.51	15.93	3.93	0.47	14.60	8.21	0.98	30.53	26.90	0.64	100.00
อื่น ๆ	352.50	41.96	20.94	361.80	43.07	21.49	321.17	38.23	19.08	266.58	31.74	15.84	381.44	45.51	22.66	1,683.49	40.08	100.00
รวมต่อวัน	840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		4,200.00	100.00	

ร้อยละ¹ คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทเทียบกับเวลาออกอากาศรวมต่อวัน

ร้อยละ² คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทของแต่ละสถานีเทียบกับเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

ตารางที่ 4 การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time ปี 2550

	การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time ทั่วประเทศต่อวัน ปี 2550																	
	ช่อง 3			ช่อง 5			ช่อง 7			ช่อง 9			ไอทีวี/ทีไอทีวี			รวมทุกสถานี		
	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²
ละคร	143.75	47.92	33.67	39.29	13.10	9.20	202.08	67.36	47.33	17.14	5.71	4.01	24.71	8.24	5.79	426.98	28.47	100.00
ข่าว	40.71	13.57	9.14	87.86	29.29	19.72	44.70	14.90	10.04	114.82	38.27	25.78	157.32	52.44	35.32	445.42	29.69	100.00
วาไรตี้และ เกมโชว์	27.08	9.03	10.74	93.93	31.31	37.26	14.46	4.82	5.74	58.04	19.35	23.02	58.55	19.52	23.23	252.06	16.80	100.00
สารคดี	0.00	0.00	0.00	38.85	12.95	29.60	5.00	1.67	3.81	64.82	21.61	49.39	22.57	7.52	17.20	131.24	8.75	100.00
เด็ก	10.71	3.57	42.15	0.24	0.08	0.94	14.46	4.82	56.91	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.42	1.69	100.00
ศาสนา	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
อื่น ๆ	77.74	25.91	35.51	39.85	13.28	18.20	19.29	6.43	8.81	45.18	15.06	20.64	36.85	12.28	16.83	218.89	14.59	100.00
รวมต่อวัน	300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		300.00	100.00		1,500.00	100.00	

ร้อยละ¹ คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทเทียบกับเวลาออกอากาศรวมต่อวัน

ร้อยละ² คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทของแต่ละสถานีเทียบกับเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

ตารางที่ 5 การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Non-Prime Time ปี 2550

	การจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Non-Prime Time ถัวเฉลี่ยต่อวัน ปี 2550																	
	ช่อง 3			ช่อง 5			ช่อง 7			ช่อง 9			ไอทีวี/ทีไอทีวี			รวมทุกสถานี		
	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²	นาที	ร้อยละ ¹	ร้อยละ ²
ละคร	80.71	9.61	25.73	8.69	1.03	2.77	164.35	19.56	52.38	10.71	1.28	3.42	49.27	5.87	15.71	313.74	7.47	100.00
ข่าว	333.21	39.67	27.65	230.12	27.40	19.10	195.54	23.28	16.23	229.70	27.35	19.06	216.46	25.77	17.96	1,205.04	28.69	100.00
วาไรตี้และ เกมโชว์	70.36	8.38	17.67	106.67	12.70	26.79	85.00	10.12	21.35	60.71	7.23	15.25	75.48	8.99	18.95	398.21	9.48	100.00
สารคดี	12.38	1.47	4.99	50.83	6.05	20.49	14.17	1.69	5.71	134.52	16.01	54.24	36.13	4.30	14.57	248.04	5.91	100.00
เด็ก	20.12	2.40	7.55	28.04	3.34	10.52	64.94	7.73	24.38	99.76	11.88	37.45	53.54	6.37	20.10	266.39	6.34	100.00
ศาสนา	2.86	0.34	13.79	8.69	1.03	41.95	4.52	0.54	21.84	4.64	0.55	22.41	0.00	0.00	0.00	20.71	0.49	100.00
อื่น ๆ	320.36	38.14	18.33	406.96	48.45	23.28	311.49	37.08	17.82	299.94	35.71	17.16	409.12	48.70	23.41	1,747.87	41.62	100.00
รวมต่อวัน	840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		840.00	100.00		4,200.00	100.00	

ร้อยละ¹ คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทเทียบกับเวลาออกอากาศรวมต่อวัน

ร้อยละ² คือ ร้อยละของเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทของแต่ละสถานีเทียบกับเวลาออกอากาศของรายการทีวีแต่ละประเภทรวมทุกสถานี

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการกระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ลักษณะการกระจุกตัวของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย ด้วยวิธีดัชนีเฮอร์ฟิנדาล์ พบว่า ธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทยมีลักษณะการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมสูง และมีแนวโน้มการกระจุกตัวที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อสถานีโทรทัศน์สถานีใดสถานีหนึ่งมีส่วนแบ่งรายได้ลดลงโดยเฉพาะรายได้ค่าเช่าเวลาและโฆษณา ซึ่งเป็นรายได้หลักของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทยเนื่องจากเม็ดเงินจากส่วนแบ่งการใช้จ่ายค่าโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ ของสถานีดังกล่าวจะกระจายไปสู่สถานีโทรทัศน์ที่ประกอบธุรกิจฟรีทีวีที่เหลืออยู่ ซึ่งสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ที่ดำเนินการโดยบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ยังคงเป็นสถานีหลักที่ครองส่วนแบ่งตลาดโดยส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมอยู่ และเป็นสถานีที่มีส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเวลาและค่าโฆษณามากที่สุด

การวิเคราะห์การจัดสรรเวลาของรายการทีวี ในช่วงเวลา Prime Time ของธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมของทุกสถานีโทรทัศน์ ประเภทรายการละคร และรายการข่าวเป็นประเภทรายการที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ของช่วงเวลาดังกล่าว โดยในปี 2550 รายการทีวีประเภทรายการละคร รายการวาไรตี้ และรายการเด็ก ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศลดลง ในขณะที่ รายการทีวีประเภทรายการข่าว และรายการสารคดี ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้น สำหรับรายการทีวีประเภทรายการศาสนาไม่มีการออกอากาศรายการทีวีประเภทนี้ในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้การที่รายการละครได้รับการจัดสรรเวลาลดลง และรายการข่าวได้รับการจัดสรรเวลาเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวี/ทีไอทีวีถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับการทำผิดสัญญาสัมปทานประกอบกิจการจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำให้ต้องปรับลดสัดส่วนของรายการเป็น 70:30 (รายการข่าว สารคดี และสารประโยชน์ 70 รายการบันเทิง 30) และในช่วงเวลา 19.00-21.30 น. ซึ่งอยู่ในช่วงเวลา Prime Time ต้องออกอากาศแต่รายการข่าว สารคดี และสารประโยชน์ เท่านั้น อย่างไรก็ตามการจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้กับประเภทรายการทีวีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างมากอันได้แก่ รายการละคร รายการข่าว และรายการวาไรตี้และเกมโชว์ โดยมีเวลาออกอากาศรวมกันถึงร้อยละ 77.38 ในปี 2549 และร้อยละ 74.96 ในปี 2550 ดังนั้นการจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วง Prime Time ยังไม่มีความหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมกับความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน

การจัดสรรเวลาของรายการทีวี ในช่วงเวลา Non-Prime Time ของธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมของทุกสถานีโทรทัศน์ ประเภทรายการข่าว และรายการวาไรตี้และเกมโชว์เป็นกลุ่มประเภทรายการที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ของช่วงเวลาดังกล่าว โดยในปี 2550 รายการทีวีประเภทรายการละคร รายการข่าว รายการวาไรตี้ รายการเด็ก และรายการศาสนา ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศลดลง มีเพียงรายการทีวีประเภทรายการสารคดีที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้การจัดสรรเวลาออกอากาศให้กับรายการทีวีแต่ละประเภทในช่วง Non-Prime Time ในแต่ละปีมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งมีเพียงประเภทรายการข่าวที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศไม่ต่างกันมากนัก ถึงแม้ว่ารายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างมากอันได้แก่ รายการละคร รายการวาไรตี้และเกมโชว์ จะได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศมากกว่ารายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างน้อยอันได้แก่ รายการสารคดี รายการเด็ก และรายการศาสนา แต่การจัดสรรเวลาออกอากาศของรายการทีวีในช่วง Non-Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้ครอบคลุมกับรายการที่หลากหลายประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันมากกว่าการจัดสรรเวลาในช่วง Prime Time

ในการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ จะต้องวางกลยุทธ์ในการคัดเลือกรายการทีวีลงในผังรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มในแต่ละช่วงเวลารวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของรายการให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้บางสถานีโทรทัศน์ยังใช้กลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างในการเลือกบรรจุรายการทีวีประเภทต่างๆ ลงในผังรายการ ให้ต่างกับรายการทีวีของสถานีโทรทัศน์ที่มีส่วนแบ่งตลาดสูง และได้รับความนิยมจากผู้ชมมาก เพื่อลดแรงกดดันของการแข่งขัน และยังเป็นทางเลือกให้กับผู้ชมบางกลุ่มด้วย ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสรรเวลาของ

รายการทีวีแต่ละประเภท จากผลการศึกษาของ ซาลิสมา มากแผ่นทอง (2544) และธวัช เสือโต (2546) ที่พบว่าปัจจัยภายนอก อันได้แก่ สภาวะการแข่งขัน ตัวเลขวัดระดับความนิยมในรายการและบริษัทโฆษณา และปัจจัยภายใน อันได้แก่ นโยบายขององค์กรก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด และการปรับผังรายการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการระจุกตัว และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย ผู้ทำการศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษารัฐกิจฟรีทีวีที่มีการระจุกตัวค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้ประกอบการยังมีจำนวนน้อยอยู่และการจัดสรรเวลาออกอากาศรายการทีวีระจุกตัวอยู่ในกลุ่มที่ได้รับความนิยมสูง (รายการละคร รายการข่าว และรายการวาไรตี้เกมโชว์) มากกว่ารายการทีวีกลุ่มที่ได้รับความนิยมค่อนข้างน้อย (รายการสารคดี รายการเด็ก และรายการศาสนา)

2. ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ ควรจัดให้มีรายการ หรือจัดสรรเวลาออกอากาศให้กับรายการทีวีประเภทรายการสารคดี รายการเด็ก และรายการศาสนา เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงเวลา Prime Time เพื่อแสดงให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์มีนโยบายในการดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณธรรม โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว และมีความใส่ใจต่อผู้ชมทุกกลุ่ม พร้อมทั้งจะตอบสนองความต้องการของผู้ชมแม้จะไม่ก่อให้เกิดรายได้กับทางสถานีโทรทัศน์มากนัก นอกจากนี้ยังจะเป็นการสร้างฐานดูกลุ่มใหม่ ๆ ให้กับสถานีโทรทัศน์ด้วย

3. ในส่วนของภาครัฐ ควรเร่งดำเนินการให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) เพื่อมาทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระในการควบคุมดูแล และพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ในการปรดตะกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ เพื่อเพิ่มการแข่งขันธุรกิจฟรีทีวีให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งมีการพัฒนา และปรับปรุงการจัดสรรเวลาของรายการทีวีให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีการออกกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดสรรเวลาการออกอากาศให้กับรายการทีวีแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนก สุวรรณรัตน์. (2545). *โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของสำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทย กรณีสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับความนิยมเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544*. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] ซาลิสมา มากแผ่นทอง. (2544). *การวางผังรายการโทรทัศน์ กรณีศึกษาสถานีโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ในประเทศไทย*. บัณฑิตวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- [3] โชคชัย สีสลาภัทรพันธุ์. (2545). *โครงสร้างตลาดอุตสาหกรรมสถานีวิทยุโทรทัศน์ และพฤติกรรมผู้ประกอบการ*. วิทยานิพนธ์ ว.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- [4] ธวัช เสือโต. (2546). *การจัดผังและปรับผังรายการโทรทัศน์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. รายงานโครงการ ว.ม. (บริหารสื่อสารมวลชน)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] รุ่งโรจน์ ธรรมตั้งมั่น. (2543). *โครงสร้างการตลาด การแข่งขัน และกลยุทธ์ของธุรกิจโรงภาพยนตร์ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล*. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-205: การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนก่อสร้างอพาร์ทเมนต์
สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24**

**A FINANCIAL FEASIBILITY STUDY OF EXECUTIVE APARTMENT INVESTMENT
PROJECT FOR FOREIGNER IN SUKHUMVIT 24**

กฤษฎกมล พรหมธนะนนท์

Gridkamol Promthananon

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณการต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการโครงการลงทุนก่อสร้างอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุน การวิเคราะห์และประเมินโครงการกระทำโดยใช้เกณฑ์วัดความคุ้มค่าทางการเงิน ได้แก่ ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio :BCR) และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.25 ตลอดจนวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการรวบรวมสัมภาษณ์ และสำรวจราคา จากหน่วยงานภาคเอกชนเป็นหลักโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลของการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนก่อสร้างอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในครั้งนี้ มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้งสิ้น เป็นจำนวน 168,406,665 บาท ค่าปรับปรุงที่ดิน 45,000 บาท ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มโครงการ 5,300,000 บาท และต้นทุนค่าก่อสร้างและซื้อสินทรัพย์ถาวร เป็นจำนวน 163,061,665 บาท อัตราเข้าพักเฉลี่ย ร้อยละ 85 โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ -65,095,535 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ -2 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน (BCR) เท่ากับ 0.89 และระยะเวลาคืนทุน 24 ปี 4 เดือน โดยโครงการนี้ไม่คุ้มค่าแก่การลงทุน และจากการวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวโดยการกำหนดให้อัตราเข้าพักเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง ร้อยละ 20 และค่าใช้จ่ายในการลงทุนลดลง ร้อยละ 20 พบว่า NPV มีค่าเท่ากับ 33,299,757 บาท IRR เท่ากับร้อยละ 6 BCR เท่ากับ 1.1 และระยะเวลาคืนทุน 11 ปี 6 เดือน พบว่าโครงการให้ความคุ้มค่าแก่การลงทุน

คำสำคัญ: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

Abstract

The objective of this research was to estimate cost and return on investment project in apartment in sukhumvit 24 for Executive foreigner in order to study, analyze and assess a financial feasibility of apartment investment project based on several methods of capital budgeting: Payback Period, Net Present Value (NPV), Benefit-Cost Ratio (BCR) and Internal Rate of Return (IRR) with a discount rate of 3.25 percent with sensitivity analysis. A data in this study is obtained from collecting, interviewing and price survey mainly from private sector and using questionnaire as a research tool.

From the result of studying financial feasibility of executive apartment investment project for foreigner, overall investments was 168,406,665 baht which is composed of land adjustment at 45,000 baht, project initial cost at 5,300,000 baht and cost of construction and fixed asset at totally 163,061,665 baht with average occupancy rate at 85 percent, NPV at -65,095,535 baht IRR at -2 percent and Benefit-cost ratio at 0.89 which implies that income is higher than expense while payment period was at 24 years and 4 months, which caused this project to be rejected as unfavorable investment. In case study sensitivity analysis by occupancy rate at 10 percent, operating expense rate decreased 20 percent and overall investments expense rate decreased 20 percent found that NPV was 33,299,757 baht, IRR at 6 percent and BCR at 1.1 and with payment period of 11 years and 6 months which this project considered to be good investment.

Keyword : Project Feasibility study

บทนำ

จากสถิติจำนวนห้องพักในเขตกรุงเทพมหานคร เห็นได้ว่ามีจำนวนห้องพักใหม่มากขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นถึงความสนใจของนักลงทุนในการพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โครงการอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่อง พื้นที่สุขุมวิทมีจำนวน อพาร์ทเมนต์ที่ให้เช่าสำหรับชาวต่างชาติมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีจำนวนห้องพักทั้งหมด 8,035 ยูนิต หรือคิดเป็นส่วนแบ่งพื้นที่ร้อยละ 72 รองลงมาคือ พื้นที่สีลม – สาทร จำนวน 1,114 ยูนิต คิดเป็นส่วนแบ่งพื้นที่ ร้อยละ 10 อันดับสามคือ พื้นที่เพลินจิต – ชิดลม จะเห็นได้ว่าพื้นที่สุขุมวิทมีจำนวนห้องพักมากเป็นอันดับหนึ่ง ชาวต่างชาตินิยมเข้ามาพักอาศัยมากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ธุรกิจสำคัญที่นักลงทุน หรือกลุ่มคนต่างด้าว เช่น ชาวญี่ปุ่น เข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการพัฒนาโครงการในเขต สุขุมวิทอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโครงการในพื้นที่สุขุมวิทตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพฯ มีการเปิดตัวโครงการใหม่อย่างสม่ำเสมอ เป็นทำเลที่มีศักยภาพ อยู่ในพื้นที่ธุรกิจหลัก (Central Business District) ใกล้ศูนย์การขนาดใหญ่ การคมนาคมสะดวกสบาย ใกล้โรงเรียนนานาชาติ สวนสาธารณะ ร้านค้า และแหล่งบันเทิงมากมาย

โครงการอพาร์ทเมนต์ระดับ Executive หรืออพาร์ทเมนต์ระดับบน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอพาร์ทเมนต์เกรดเอ นั้นเอง เป็นโครงการที่มีการลงทุนสูง แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่สูงด้วยเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจุดคุ้มทุนและผลตอบแทนภายหลังคุ้มทุนจะมีช่วงระยะเวลาที่ยาว แต่ก็ยังถือว่าเป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนคืนทุนเร็วกว่าธุรกิจประเภทใกล้เคียงกัน เช่น โรงแรม หรือเซอร์วิส อพาร์ทเมนต์เพราะความต้องการในธุรกิจที่พักอาศัยระดับบนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ผู้ลงทุนเล็งเห็นถึงรายได้หรือผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำธุรกิจนี้ และมองว่าธุรกิจนี้มีแนวโน้มที่ดีและมีอนาคตที่สดใส เมื่อลงทุนแล้วมีระบบบริหารจัดการที่ดี จะทำให้สามารถสร้างรายได้หรือผลตอบแทนในระยะยาวแก่ผู้ลงทุน โดยเฉพาะหากอยู่ในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยฝากจากสถาบันการเงินอยู่ในระดับต่ำก็จะมีส่งผลดีต่อระบบการเงินยิ่งขึ้น และจากข้อมูลดังกล่าวทั้งในด้านของส่วนแบ่งจำนวนอพาร์ทเมนต์ และอัตราการเข้าพักเฉลี่ยของชาวต่างชาติ ล้วนอยู่ในเขตพื้นที่สุขุมวิทมากเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการการลงทุนอพาร์ทเมนต์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24. โดยใช้หลักต้นทุนและผลตอบแทน

1. เพื่อวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวของโครงการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้:-

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างชาติ ในเขตพื้นที่สุขุมวิท 24 จำนวน 2 ราย ผู้จัดการโครงการบริษัทรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 1 ราย และสถาปนิกผู้ออกแบบโครงการ จำนวน 1 ราย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ของหน่วยงานเอกชนเป็นหลัก ได้แก่ ศูนย์วิจัยอสังหาริมทรัพย์ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ รายงานการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางสถิติ และรวมถึงข้อมูลจาก Website ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจราคา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ประมาณการต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการติดต่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ ผู้จัดการโครงการบริษัทรับเหมาก่อสร้าง และสถาปนิกออกแบบโครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่างๆ มาทำการวิเคราะห์ เพื่อประมาณการต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการ และนำมาจัดทำงบกำไรขาดทุน ได้แก่ การหาค่าระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return: IRR) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio: B/C Ratio) เป็นตัวชี้วัดว่าควรลงทุนหรือไม่ลงทุน และทำการวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) กรณีตัวแปรที่สำคัญเปลี่ยนแปลงไป

ข้อตกลงในการวิจัย

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24 ได้กำหนดข้อตกลง ดังนี้

1. ระยะเวลาของโครงการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้มีระยะเวลา 20 ปี หลังจากโครงการเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งระยะเวลาในการดำเนินการก่อสร้างเป็นเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่ งานตอกเสาเข็ม วางผัง เทฐานราก เสาตอมือ เทคาน เทเสา วางพื้นสำเร็จ ก่ออิฐฉนัง ตั้งวงกล เทคานหลังคา วางโครงหลังคา ฉาบผนังภายนอกภายใน งานสาธารณูปโภค ตกแต่ง ทาสีภายในและภายนอกอาคาร และเก็บงานแล้วเสร็จ

2. เงินลงทุนในโครงการทั้งหมดมาจากเงินลงทุนของผู้ลงทุนเอง โดยจะคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน กรณีนำเงินไปฝากธนาคาร และได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 3.25

3. ผู้ลงทุนมีที่ดินในการทำโครงการพร้อมอยู่แล้ว แต่จะคิดค่าเช่าที่ดินในอัตราค่าเช่า 100,000 บาท ต่อเดือน และปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ทุก 5 ปี ตลอดอายุโครงการ

4. กำหนดให้ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มโครงการ ประกอบด้วย ค่าออกแบบโครงการ และค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตต่างๆ

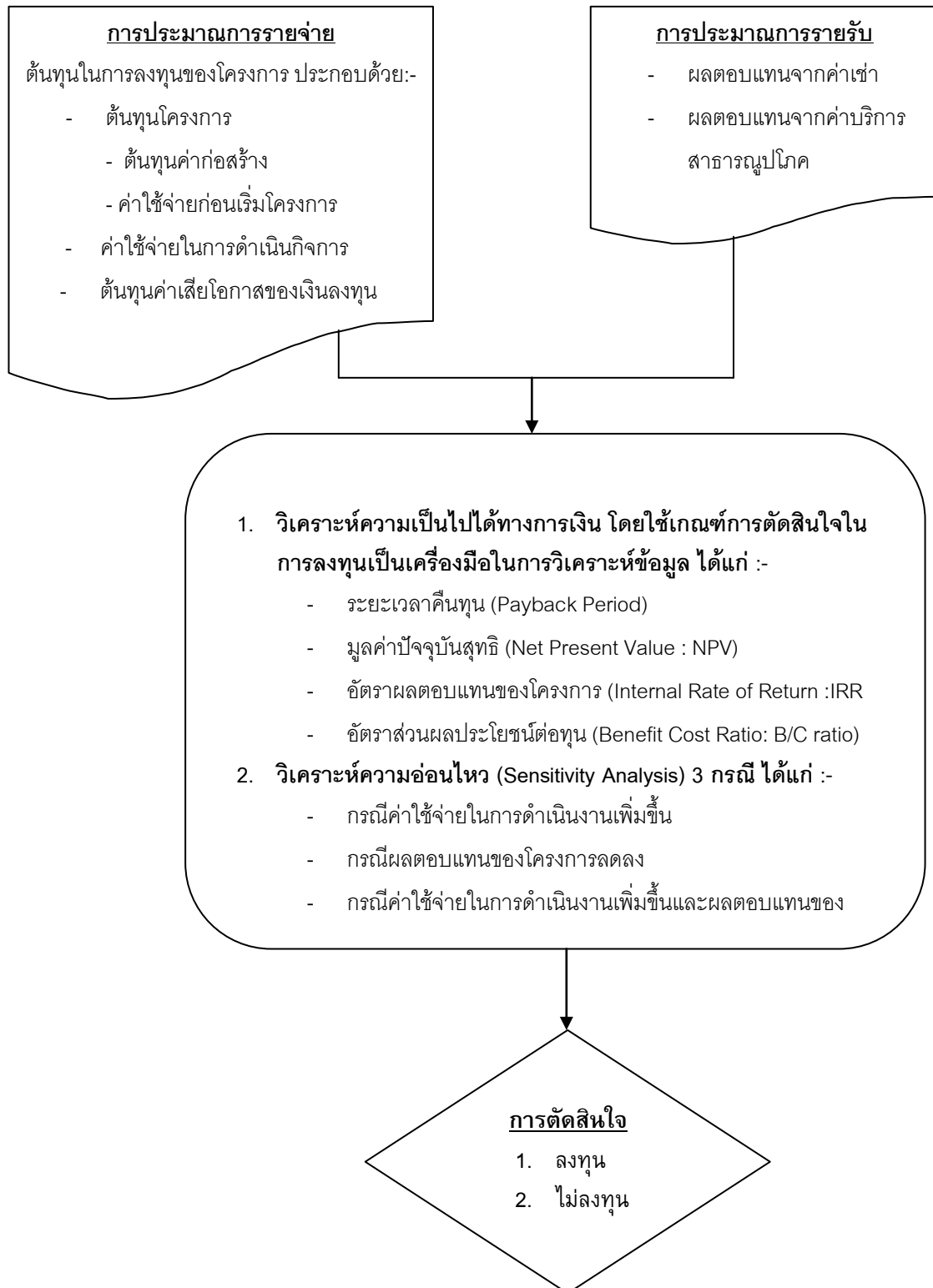
5. กำหนดให้ต้นทุนค่าก่อสร้าง ประกอบด้วย ค่าก่อสร้างอาคาร ค่าอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในอาคาร ค่าอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ค่าเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งอาคารและห้องพัก ค่าอุปกรณ์ในสำนักงาน ค่าเครื่องมือเครื่องใช้ ค่าวางระบบสาธารณูปโภคต่างๆ (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์) ค่ารั้วรอบอาคาร ค่าทำพื้นคอนกรีตทางเข้าออก และรอบตัวอาคาร และค่าป้อมยามรักษาความปลอดภัย

6. กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ ประกอบด้วย ค่าจ้าง เงินเดือน และค่าตอบแทน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

7. กำหนดให้ค่าอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในอาคาร ประกอบด้วย ค่าลิฟต์โดยสารลิฟต์ขนของ กล้องวงจรปิด เครื่องปรับอากาศ และค่าอุปกรณ์ในพื้นที่ส่วนกลาง ได้แก่ สระว่ายน้ำ Fitness Sauna Jacuzzi และสนามเด็กเล่น

8. กำหนดให้ค่าอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ประกอบด้วย ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เต้าไฟฟ้า เตาอบ เครื่องดูดควัน ไมโครเวฟ โทรศัพท์ เครื่องปรับอากาศ และเครื่องทำน้ำอุ่น
9. กำหนดให้ค่าเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งอาคารและห้องพัก ประกอบด้วย ชุดรับแขก ชุดโต๊ะทานข้าว ชั้นวางโทรทัศน์ ตู้โชว์ ตู้รองเท้า ชุดโต๊ะทำงาน เตียง ตู้หัวเตียง และเฟอร์นิเจอร์ที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ ได้แก่ ชุดครัว และตู้เสื้อผ้า
10. กำหนดให้ค่าอุปกรณ์ในสำนักงาน ประกอบด้วย ชุดโต๊ะทำงาน ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ปริ้นท์เตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร และกล้องถ่ายรูป
11. ในการประเมินราคาค่าก่อสร้างอาคาร ใช้ราคาประเมินจากสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2552
12. ในการกระจายรายได้ค่าเช่าเพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม แบ่งรายได้ในอัตราส่วน ค่าเช่าห้อง ร้อยละ 30 ค่าเช่าเฟอร์นิเจอร์ ร้อยละ 30 และค่าบริการ ร้อยละ 40
13. กำหนดให้ผลตอบแทนของโครงการมาจาก ผลตอบแทนจากค่าเช่า และผลตอบแทนจากค่าบริการ สาธารณูปโภค โดยกำหนดอัตรารายได้สุทธิที่ ร้อยละ 85 ต่อปี เท่ากันทุกปีตลอดอายุโครงการ
14. ทำการวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวของโครงการ 4 กรณี คือ กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น กรณีผลตอบแทนของโครงการลดลง กรณีผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้น และกรณีค่าใช้จ่ายในการลงทุนลดลง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการประมาณการต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินเพื่อการตัดสินใจ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในซอยสุขุมวิท 24 โดยคำนวณค่าตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุนกรณีอัตราดอกเบี้ยการเข้าพักเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 85 นั้น มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ -65,095,535 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ -2 น้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน กรณีนำเงินไปฝากธนาคารและได้รับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.25 ต่อปี และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน (BCR) เท่ากับ 0.89 ในขณะที่ผลของระยะเวลาคืนทุนนานถึง 24 ปี 4 เดือน จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่าโครงการนี้ไม่สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าและไม่ควรค่าในการลงทุน

ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน กรณีวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหว โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 ขณะที่ผลตอบแทนของโครงการและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ และกรณีที่กำหนดให้ผลตอบแทนของโครงการลดลง ผลการศึกษาพบว่าโครงการยังคงไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน เนื่องจากผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 กรณี ไม่ผ่านค่าตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน

สำหรับกรณีวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวในทางตรงกันข้าม โดยการกำหนดให้ผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 และกรณีที่กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนและการดำเนินงานลดลงในอัตราร้อยละ 20 ผลของการศึกษายังพบว่าถึงแม้ค่าที่ได้จะผ่านเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน แต่อัตราผลตอบแทนของโครงการ (IRR) ยังคงมีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน และระยะเวลาคืนทุนของโครงการยังคงยาวนานถึงแม้จะไม่เกินอายุของโครงการก็ตาม ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากรณีวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวในทั้งสองกรณีนี้ ยังไม่สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าแก่โครงการได้และไม่ควรค่าในการลงทุน

สำหรับกรณีวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวในกรณีสุดท้าย โดยการกำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลงในอัตราร้อยละ 20 และผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 ผลของการศึกษาพบว่าโครงการมีความเหมาะสมในการลงทุน โดยมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 33,299,757 บาท อัตราผลตอบแทนของโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 6 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน (BCR) เท่ากับ 1.1 เท่า และมีระยะเวลาคืนทุน 11 ปี 6 เดือน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าโครงการลงทุนอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive มีต้นทุนในการลงทุนและการดำเนินงานสูงทำให้โครงการไม่มีความสามารถในการทำกำไรและไม่ได้รับผลตอบแทนที่ดีและไม่ควรค่าแก่การลงทุน แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวหากเกิดการเปลี่ยนแปลงกับตัวแปรหลักอื่นได้แก่ ต้นทุน และผลตอบแทนในกรณีต้นทุนในการลงทุนและการดำเนินงานลดลง และผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้น ทำให้โครงการมีความสามารถในการทำกำไร และทำให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและควรค่าในการลงทุน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	-65,095,535	มีค่าน้อยกว่าศูนย์	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ -2	มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	0.89 เท่า	มีค่าน้อยกว่า 1	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	24 ปี 4 เดือน	เกินอายุโครงการ	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ที่มา: จากการคำนวณ

กรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น

กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 ขณะที่ผลตอบแทนของโครงการและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน (กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น)

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	-82,736,318	มีค่าน้อยกว่าศูนย์	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ -4	มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	0.85 เท่า	มีค่าน้อยกว่า 1	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	29 ปี 9 เดือน	เกินอายุโครงการ	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ที่มา: จากการคำนวณ

กรณีที่ 2 ผลตอบแทนของโครงการลดลง

กรณีผลตอบแทนของโครงการลดลงในอัตราร้อยละ 10 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน (กรณีผลตอบแทนของโครงการลดลง)

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	-93,614,101	มีค่าน้อยกว่าศูนย์	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ -5	มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	0.81 เท่า	มีค่าน้อยกว่า 1	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	34 ปี 5 เดือน	เกินอายุโครงการ	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ที่มา: จากการคำนวณ

กรณีที่ 3 ผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้น

กรณีผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน (กรณีผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้น)

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	-32,838,887	มีค่าน้อยกว่าศูนย์	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ 1	มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	0.96 เท่า	มีค่าน้อยกว่า 1	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	18 ปี 3 เดือน	ไม่เกินอายุโครงการ	ลงทุนหรือไม่ก็ไม่

ที่มา: จากการคำนวณ

กรณีที่ 4 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง

กรณีค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลงในอัตราร้อยละ 20 ในขณะที่ผลตอบแทนจากการดำเนินงานคงที่

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

(กรณีค่าใช้จ่ายในการลงทุน และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง)

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	1,043,109	มีค่ามากกว่าศูนย์	คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ 3	มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	1.03 เท่า	มีค่ามากกว่า 1	คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	14 ปี 5 เดือน	ไม่เกินอายุโครงการ	คุ้มค่าต่อการลงทุน

ที่มา: จากการคำนวณ

กรณีที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง และอัตราผลตอบแทนเพิ่มขึ้น

กรณีค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลงในอัตราร้อยละ 20 และผลตอบแทนจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

(กรณีค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง และอัตราผลตอบแทนเพิ่มขึ้น)

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV	33,299,757	มีค่ามากกว่าศูนย์	คุ้มค่าต่อการลงทุน
IRR	ร้อยละ 6	มีค่ามากกว่าอัตราค่าเสียโอกาสของทุน	คุ้มค่าต่อการลงทุน
BCR	1.1 เท่า	มีค่ามากกว่า 1	คุ้มค่าต่อการลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	11 ปี 6 เดือน	ไม่เกินอายุโครงการ	คุ้มค่าต่อการลงทุน

ที่มา: จากการคำนวณ

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ของโครงการลงทุนอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ในชอยสุขุมวิท 24 ในการวิเคราะห์และประมาณการต้นทุนและผลตอบแทนต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์ผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ ผู้รับเหมาโครงการ และสถาปนิกผู้ออกแบบโครงการ การวิเคราะห์และประเมินโครงการกระทำโดยใช้เกณฑ์วัดความคุ้มค่าทางการเงินได้แก่ ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : BCR) และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3.25 ตลอดจนวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ของโครงการที่ลงทุนภายใต้สถานการณ์กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น กรณีผลตอบแทนของโครงการลดลง และกรณีวิเคราะห์ค่าความอ่อนไหวในทางตรงกันข้ามโดยการกำหนดให้ผลตอบแทนของโครงการเพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชนา รุจิระธนลักษณ์ (2550) ที่ทำการศึกษารื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการธุรกิจหอพัก บริเวณซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความเป็นไปได้โครงการธุรกิจหอพัก วิเคราะห์และประเมินโครงการโดยใช้เกณฑ์การวัดความคุ้มค่าทางการเงิน ตลอดจนการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายในการลงทุนก่อสร้างโครงการต่างๆ มีต้นทุนที่แตกต่างกันถึงจะเป็นธุรกิจประเภทเดียวกัน เนื่องจากปัจจัยทางด้านราคาที่ใช้ในการก่อสร้างแตกต่างกันตามลักษณะความต้องการของผู้ลงทุน ดังนั้น หากผู้สนใจลงทุนในโครงการดังกล่าวควรพิจารณาค่าใช้จ่ายในการลงทุนและควรศึกษาเปรียบเทียบมูลค่าในการก่อสร้าง เพื่อความชัดเจนในการประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น
2. อีกทั้งโครงการนี้เป็นโครงการอพาร์ทเมนต์สำหรับชาวต่างประเทศ ระดับ Executive ที่มีการลงทุนและมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงฉะนั้นผู้ลงทุนควรกำหนดอัตราค่าเช่า รักษาระดับอัตราค่าเช่าพัก และควรมีการบริหารจัดการที่ดีในการดำเนินงาน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรหลักสำคัญในการส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของโครงการประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจอพาร์ทเมนต์ สำหรับชาวต่างประเทศ ผู้ลงทุนควรมีช่วงระยะเวลาโปรโมชั่นให้กับตัวแทนขายหากระดับอัตราค่าเช่าพักลดลง เพื่อให้โครงการได้รับผลกำไรและสามารถดำเนินต่อไปได้ดีในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤษฎา เดิมเวชศยานนท์. (2546) การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนสร้างโรงแรมกลุ่ม 3 (อีโคโนมีคลาส) ในเมืองพัทยา. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] จุมพล ดำริพาณิชย์.(2550). การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนในธุรกิจอะพาร์ตเมนต์ให้เช่า : กรณีศึกษา ลากูน่า เอ๊าส์ อะพาร์ตเมนต์. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [3] ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. (2544) เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- [4] ปิยนันท์ ปันท้วงกูร. (2547). การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนโรงแรม กลุ่ม 1 (เดอลุกส์) ในจังหวัดภูเก็ต. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- [5] พुरอยดา มีสุวรรณ. (2540). ความเป็นไปได้ของโครงการอาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้สูง กรณีศึกษา ถนน สุขุมวิท 71.
- [6] รุ่งนภา อริยะพลปัญญา. (2551). การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินและทางเศรษฐกิจของโครงการลงทุนสร้างโรงแรม ในหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [7] วิชชา ไพฑูรย์เนรมิต. (2551). การศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนอพาร์ตเมนต์: กรณีศึกษาอพาร์ตเมนต์ในเขตพื้นที่สุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [8] สมวรรณ อุดมเสรีเลิศ. (2537) การศึกษาเปรียบเทียบความเป็นไปได้ของการลงทุนโครงการอพาร์ตเมนต์และโครงการทาวน์เฮ้าส์ ณ ถนนลาดพร้าว ซอย 71.
- [9] อรรถการ มาถิรวัฒน์. (2547). การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจอพาร์ตเมนต์ให้เช่า : กรณีศึกษา รุ่งทิวอพาร์ตเมนต์.
- [10] อัญชนา รุจิรณลักษณ์. (2550). การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการธุรกิจหอพัก บริเวณซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

SRD-206: การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในร้านมินิมาร์ทในซอยนวมินทร์ 57

เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

A STUDY OF COST AND RETURN IN THE MINIMART BUSINESS AT SOI NAWAMIN 57, BUENKUM DISTRICT, BANGKOK

ก้องเกียรติ กูวากิจ

Kongkiat Kuwakij

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทภายในซอยนวมินทร์ 57 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์และประเมินโครงการกระทำโดยใช้เกณฑ์การวัดความคุ้มค่าทางการเงิน ได้แก่ ระยะเวลาคืนทุน (Payback period) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-cost Ratio: BCR) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) โดยอัตราส่วนลดร้อยละ 7.175 อายุโครงการ 10 ปี ตลอดจนการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ

ผลการศึกษารูปได้ว่า

1. โครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทให้ผลตอบแทนคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 718,476 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 1.14 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในโครงการเท่ากับร้อยละ 21.31 และมีระยะเวลาในการคืนทุน 7 ปี 2 เดือน

2. กรณีการวิเคราะห์ความอ่อนไหวในกรณีต้นทุนเพิ่มขึ้น 10% และผลตอบแทนคงที่ กรณีที่ผลตอบแทนลดลง 10% และต้นทุนคงที่ ให้ผลตอบแทนคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 210,448 บาท, 138,601 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 1.04 เท่า, 1.03 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในโครงการเท่ากับร้อยละ 11.13 ร้อยละ 10.02 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในลดลง แต่โครงการก็ยังคงมีความเป็นไปได้และคุ้มค่าในการลงทุน ส่วนในกรณีที่ต้นทุนเพิ่มขึ้น 10% และผลตอบแทนลดลง 10% ให้ผลตอบแทนคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ -369,427 บาท อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 0.93 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในโครงการไม่สามารถหาค่าได้ พบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนและอัตราผลตอบแทนภายในโครงการลดลงต่ำกว่าเกณฑ์ทำให้ไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน

คำสำคัญ: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

Abstract

The purposes of this research was to study the cost and return in the minimart business in soi Nawamin 57, Buengkum District, Bangkok. The analyses and evaluation of the project were conducted through the cost-benefit analyses: Payback period, Net Present Value: NPV, Benefit-cost Ratio: BCR, Internal Rate of Return: IRR with a discount rate of 7.175%, 10 years of project life, and sensitivity analysis of the project.

The research findings revealed as follows.

1. The retail store type minimart business yielded the Net Present Value: NPV of 718,476 baht, Benefit-cost ratio: BCR of 1.14, Internal Rate of Return IRR of 21.31%, and Payback period of 7 years 2 months.

2. The sensitivity analysis in case of the cost increase by 10%, the benefit is stable and the benefit decrease by 10%, the cost is stable. The results of both cases showed that the Net Present Value: NPV of 210,448 baht, 138,601 baht respectively. The Benefit-cost ratio: BCR of 1.04, 1.03 respectively. The Internal Rate of Return: IRR of 11.13%, 10.02% respectively. The sensitivity analysis with cost and benefit had decreased Net Present Value: NPV, Benefit-cost ratio: BCR and Internal Rate of Return: IRR. However, this project do be still feasible and worth for investing. In the other hand, the case of cost increase by 10%, benefit decrease by 10%. The results of the Net Present Value: NPV of - 369,427 baht, Benefit-cost ratio: BCR of 0.93 and Internal Rate of Return: IRR of project could not specify. In this case found that the project do not worth for investing.

Keyword : Project Feasibility study

บทนำ

ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมีกิจการธุรกิจประเภทร้านค้าปลีกอยู่มากกว่ากิจการประเภทอื่น การดำเนินธุรกิจค้าปลีกได้มีมาตั้งแต่เดิมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งจับจ่ายสินค้าและบริการที่สะดวกสบาย ในปัจจุบันธุรกิจค้าปลีกเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การย้ายที่อยู่เข้ามาหางานทำในเมืองหลวงของคนต่างจังหวัด การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยในเมือง โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ที่มีเวลาน้อยลง มีชีวิตที่เร่งรีบทำให้ร้านค้าปลีกตามแหล่งชุมชนได้รับความนิยมมากขึ้น ผลักดันให้ธุรกิจร้านค้าปลีกเติบโตอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวกับการแข่งขัน และเข้าใจถึงความต้องการของผู้บริโภค แสวงหากลยุทธ์ใหม่ๆ เทคนิคการตลาดให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริโภค

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทและมีความประสงค์ที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้วางแผนดำเนินการศึกษา ตั้งอยู่ในซอยนวนมินท์ 57 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยภายในบริเวณซอยนวนมินท์ 57 เป็นแหล่งชุมชนที่มีที่พักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และภายในซอยนวนมินท์ 57 ยังไม่มีร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท ทำให้ร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทเป็นที่ต้องการของคนภายในซอยนวนมินท์ 57 จึงทำให้ร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทมีความน่าสนใจในการลงทุน ซึ่งในการศึกษารั้งนี้จะศึกษาถึงผลตอบแทนและต้นทุนในการทำธุรกิจร้านค้าปลีกที่เป็นตัวเงินและต้นทุนค่าเสียโอกาสซึ่งเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มาศึกษาในครั้งนี้ด้วย โดยในการประกอบธุรกิจจะมีเพียงต้นทุนทางบัญชีเท่านั้นจะไม่ได้นำต้นทุนค่าเสียโอกาสมาคิดคำนวณเพื่อหากำไร ซึ่งจะทำให้ธุรกิจนั้นมีผลกำไรที่สูงเกินไป ในการศึกษาครั้งนี้ต้นทุนค่าเสียโอกาส ได้แก่ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่เป็นดอกเบี้ยจากการนำเงินลงทุนไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลและค่าเสียโอกาสของรายได้ที่เป็นเงินเดือนจากการทำงาน เพื่อให้ทราบว่าการลงทุนทำธุรกิจด้วยตนเองให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการรับจ้างทำงานโดยได้รับผลตอบแทนเป็นเงินเดือนและการนำเงินลงทุนไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลแล้วได้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือไม่และคุ้มค่าต่อการลงทุนด้วยหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท

1. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในด้านการลงทุนของธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท
2. เพื่อวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารั้งนี้ได้ทำการศึกษาด้านต้นทุน ต้นทุนค่าเสียโอกาสและผลตอบแทนในการลงทุนของธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของร้านมินิมาร์ทภายในซอยนวนมินท์ 57 และข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยแหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมจากแหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าของร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทที่ทำการศึกษารั้งนี้ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ของหน่วยงาน

ราชการและภาคเอกชน ข้อกฎหมายและระเบียบขั้นตอนของการขออนุญาตทำธุรกิจ จากหนังสือ รายงานการศึกษา และเอกสารวิชาการต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทที่อยู่ในซอยนวมินทร์ 57 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

1. ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท
 - 1.1 ต้นทุนและต้นทุนค่าเสียโอกาสของโครงการ
 - 1.2 ผลตอบแทนของโครงการ
 - 1.3 ประมาณการงบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด
 - 1.4 ประเมินความเป็นไปได้ด้านการลงทุนของโครงการ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจดังนี้
 - ระยะเวลาคืนทุน (Payback period)
 - มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV)
 - อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return: IRR)
 - อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-cost Ratio: B/C Ratio)
2. วิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ของโครงการ ในกรณีที่ผลตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามการประมาณการ ในกรณีต่อไปนี้
 - 2.1 กรณีที่ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลตอบแทนคงที่
 - 2.2 กรณีที่ต้นทุนคงที่ ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10
 - 2.3 กรณีที่ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10
3. พื้นที่ที่ทำการศึกษา ตั้งอยู่ในบริเวณซอยนวมินทร์ 57 ถนนนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม

กรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงในการวิจัย

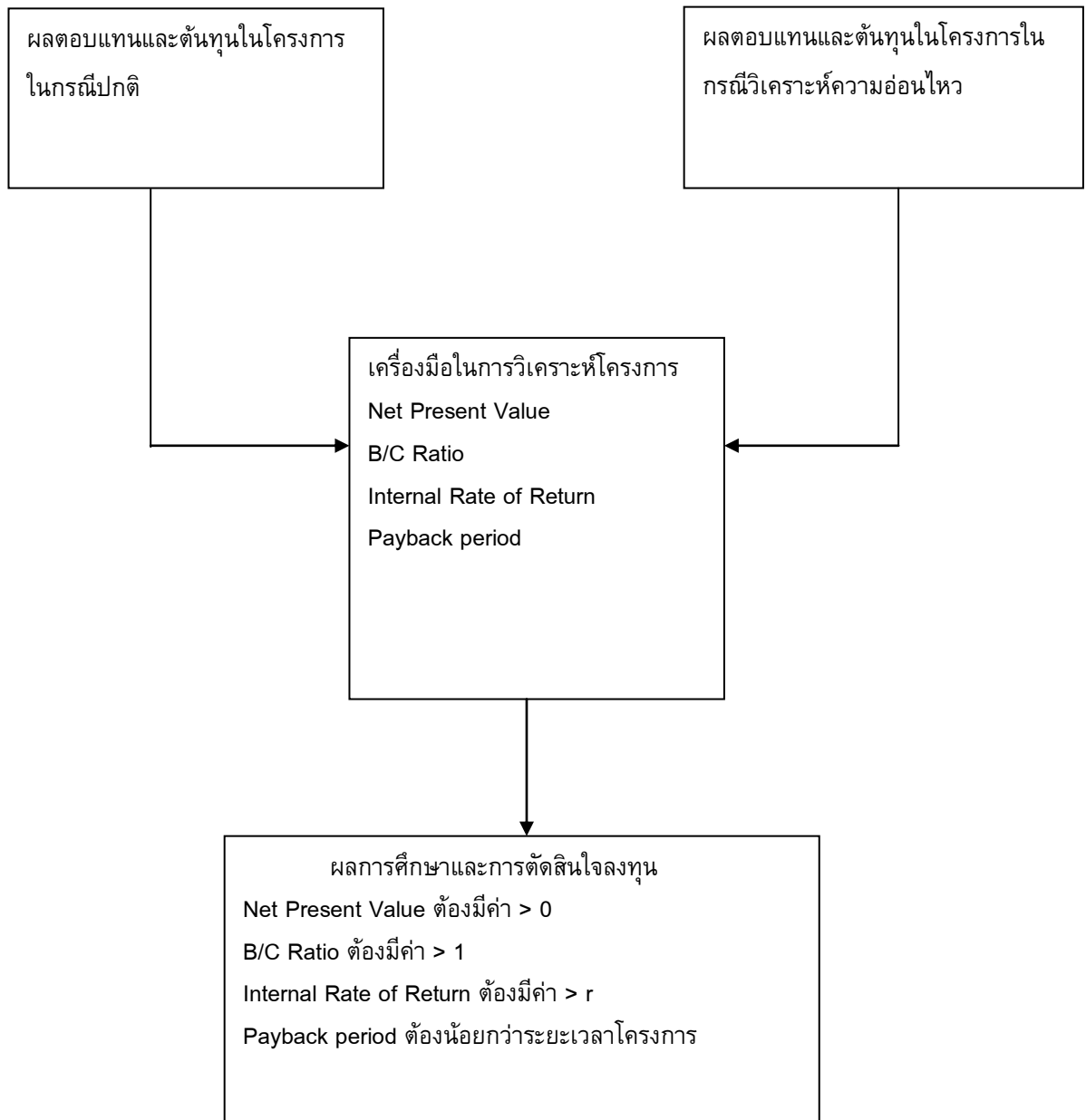
การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในโครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท ภายใน ซอยนวมินทร์ 57 ถนนนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดข้อตกลง ดังนี้

1. อัตราคิดลด (Discount Rate) กำหนดให้อัตราคิดลดคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์ในดเรียกเก็บจากลูกค้าขั้นต่ำ (Minimum Retail Rate: MRR) เฉลี่ยจากธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งเท่ากับ 7.1750 % (รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2552) และกำหนดให้อัตราคงที่ตลอดอายุโครงการ
2. ระยะเวลาโครงการกำหนดให้มีอายุโครงการเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามระยะเวลาของสัญญาการซื้อแฟรนไชส์ร้านมินิมาร์ท โดยพิจารณาตามเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
3. ค่าเสื่อมราคา ใช้วิธีคำนวณแบบเส้นตรง ตั้งแต่ปีที่ลงทุนจนถึงสิ้นสุดโครงการ กำหนดอายุการใช้งาน 10 ปี ตามเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
4. ในส่วนของเงินทุนหมุนเวียน จะนำมาคิดคำนวณหามูลค่าต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการด้วยและได้รับคืนเมื่อหมดอายุโครงการ
5. เงินลงทุนของโครงการ เป็นเงินลงทุนของเจ้าของเอง ไม่ได้จัดหาจากแหล่งเงินทุนภายนอกมาลงทุน
6. การคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายของโครงการจะรวมต้นทุนค่าเสียโอกาสไว้ด้วย มีอัตราคงที่ตลอดระยะเวลาโครงการ ได้แก่

- ค่าเสียโอกาสของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในบริษัทของเอกชน เท่ากับ 16,000 บาท ต่อเดือน โดยได้จากแบบสัมภาษณ์เจ้าของโครงการ
 - ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่ได้รับจากพันธบัตรรัฐบาลที่เปิดจำหน่ายในปี พ.ศ. 2552 ซึ่ง เท่ากับ 3.875 % (รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูล ณ เดือน กรกฎาคม 2552)
7. พยากรณ์ยอดขายโดยใช้ข้อมูลยอดขายต่อเดือนในปี พ.ศ. 2551 มาทำการพยากรณ์ยอดขายปี พ.ศ. 2552 ถึงปี พ.ศ. 2561 โดยวิธีพยากรณ์แนวโน้ม
 8. การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ โดยโครงการกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนและผลตอบแทนไว้ที่ร้อยละ 10 แบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่
 - กรณีที่ 1 ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลตอบแทนคงที่
 - กรณีที่ 2 ต้นทุนคงที่ ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10
 - กรณีที่ 3 ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10
 9. กำไรเบื้องต้นเท่ากับร้อยละ 20 ของยอดขาย จากการคำนวณหากำไรเบื้องต้นเฉลี่ยในแต่ละหมวดสินค้าของโครงการ
 10. ค่าจ้าง กำหนดให้ปรับเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราร้อยละ 5 พิจารณาจากอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2547- พ.ศ. 2551)
 11. ค่าเช่า กำหนดให้ปรับเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราร้อยละ 5 ตามอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทุก 3 ปี โดยพิจารณาตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 12. ค่าสาธารณูปโภคปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี พิจารณาตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 13. ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษากำหนดให้ปรับเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราร้อยละ 5 ตามอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทุก 3 ปี โดยพิจารณาตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 14. ค่าน้ำมัน กำหนดให้ปรับเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราร้อยละ 10 โดยพิจารณาจากอัตราการเพิ่มขึ้นของระดับราคาน้ำมันเฉลี่ยในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2547- พ.ศ. 2551)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ท ภายในซอย นวมินทร์ 57 ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทน และนำเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุนมาใช้ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจที่จะเลือกหรือไม่เลือกลงทุน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทในกรณีปกติตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลการคำนวณเท่ากับ 718,476 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 1.14 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในมีค่าเท่ากับร้อยละ 21.31 และมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 7 ปี 2 เดือน จากตัวชี้วัดสามารถสรุปได้ว่าโครงการร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทมีความคุ้มค่าในการลงทุน หากพิจารณามูลค่าปัจจุบันสุทธิที่มีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในที่มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 7.175 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่มีค่ามากกว่า 1

2. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทในกรณีวิเคราะห์ความอ่อนไหว โดยศึกษา 3 กรณี คือ กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ผลตอบแทนคงที่ กรณีผลตอบแทน

ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ต้นทุนคงที่ และกรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 พร้อมทั้งผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10

กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ผลตอบแทนคงที่ ตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลการคำนวณเท่ากับ 210,448 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต้นทุนเท่ากับ 1.04 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในมีค่าเท่ากับร้อยละ 11.13 และมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 9 ปี 2 เดือน จากตัวชี้วัดสามารถสรุปได้ว่า โครงการร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทมีความคุ้มค่าในการลงทุน หากพิจารณามูลค่าปัจจุบันสุทธิที่มีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 7.175 และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่มีค่ามากกว่า 1

กรณีผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ต้นทุนคงที่ ตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลการคำนวณเท่ากับ 138,601 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 1.03 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในมีค่าเท่ากับร้อยละ 10.02 และมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 9 ปี 5 เดือน จากตัวชี้วัดสามารถสรุปได้ว่า โครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทมีความคุ้มค่าในการลงทุน หากพิจารณามูลค่าปัจจุบันสุทธิที่มีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 7.175 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่มีค่ามากกว่า 1 เช่นเดียวกับกรณีแรกแต่ให้ผลตอบแทนที่น้อยกว่า

กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 พร้อมทั้งผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 ตามเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลการคำนวณเท่ากับ -369,427 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนกับ 0.93 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในไม่สามารถหาค่าได้ และมีระยะเวลาคืนทุนมากกว่า 10 ปี จากตัวชี้วัดสามารถสรุปได้ว่า โครงการร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน หากพิจารณามูลค่าปัจจุบันสุทธิที่มีค่าติดลบ อัตราผลตอบแทนภายในมีค่าน้อยกว่าอัตราคิดลดที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 7.175 และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่าน้อยกว่า 1

ตารางที่ 1 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการร้านมินิมาร์ท

หน่วย: บาท

ปี	กระแสเงินสดรับ	กระแสเงินสดจ่าย	อัตราคิดลด	มูลค่าปัจจุบัน	
			7.175%	กระแสเงินสดรับ	กระแสเงินสดจ่าย
0	-	239,750	1.0000	-	239,750
1	490,860	597,636	0.9330	382,399	557,594
2	515,411	619,655	0.8706	448,717	539,472
3	620,962	642,651	0.8123	504,407	522,025
4	726,513	666,672	0.7581	550,770	505,404
5	832,063	691,770	0.7074	588,601	489,358
6	937,614	718,004	0.6600	618,825	473,883
7	1,043,165	745,427	0.6158	642,381	459,034
8	1,148,716	774,101	0.5746	660,052	444,798
9	1,254,267	804,091	0.5361	672,413	431,073
10	1,459,818	835,462	0.5002	730,201	417,898
รวม	8,948,389	7,335,219		5,798,766	5,080,290
				NPV =	718,476
				BCR =	1.14

ตารางที่ 2 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการร้านมินิมาร์ท

หน่วย: บาท					
ปี	กระแสเงินสดสุทธิ	อัตราคิดลด 20 %	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดสุทธิ	อัตราคิดลด 20%	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดสุทธิ
0	-239,750	1.0000	-239,750	1.0000	-239,750
1	-187,776	0.8333	-156,474	0.819	-153,920
2	-104,244	0.6944	-72,387	0.6719	-70,042
3	-21,689	0.5787	-12,551	0.5507	-11,944
4	59,841	0.4823	28,861	0.4514	27,012
5	140,290	0.4019	56,384	0.3700	51,908
6	219,610	0.3349	73,547	0.3033	66,608
7	297,738	0.2791	83,099	0.2486	74,018
8	374,615	0.2326	87,135	0.2038	76,347
9	450,176	0.1938	87,244	0.1670	75,197
10	624,356	0.1615	100,833	0.1369	85,474
รวม			35,942		-19,109
				IRR =	21.31%

ตารางที่ 3 ระยะเวลาคืนทุนของร้านมินิมาร์ท

หน่วย : บาท				
ปี	กระแสเงินสดสุทธิ	อัตราคิดลด 7.175 %	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดสุทธิ	กระแสเงินสดสุทธิ สะสม
0	-239,750	1.0000	-239,750	-239,750
1	-187,776	0.9330	-175,195	-414,945
2	-104,244	0.8706	-90,755	-505,700
3	-21,689	0.8123	-17,618	-523,318
4	59,841	0.7581	45,365	-477,953
5	140,293	0.7074	99,243	-378,710
6	219,610	0.6600	144,943	-233,767
7	297,738	0.6158	183,347	-50,420
8	374,615	0.5746	215,254	164,834
9	450,176	0.5361	241,339	406,173
10	624,356	0.5002	312,303	718,476

จากตารางที่ 3 สามารถคำนวณระยะเวลาคืนทุนของโครงการอยู่ในปีที่ 7 การคำนวณหาระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ $(50,420 / 215,254) \times 12 = 0.23 \times 12$ เท่ากับ 2.81 เดือน ดังนั้นระยะเวลาคืนทุนของโครงการ คือ 7 ปี 2 เดือน 24 วัน

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ (Sensitivity Analysis)

ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้จากภาวะเศรษฐกิจหรือภาวะอื่นๆ ที่ทำให้ผลตอบแทนหรือต้นทุนมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ ดังนั้นการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทร้านมินิมาร์ทจะทำการวิเคราะห์ใน 3 กรณีได้แก่

1. ต้นทุนคงที่ ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10
2. ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10

ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการร้านมินิมาร์ท

รายละเอียด	NPV	BCR	IRR	PB
กรณีปกติ	718,476	1.14	21.31%	7 ปี 2 เดือน
ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10	210,448	1.04	11.13%	9 ปี 2 เดือน
ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10	138,601	1.03	10.02%	9 ปี 5 เดือน
ต้นทุนเพิ่มขึ้นและ ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10	-369,427	0.93	(-%)	มากกว่า 10 ปี

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท ใช้หลักเกณฑ์การตัดสินใจลงทุนเป็นตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการลงทุน พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) มีค่าเท่ากับ 1.14 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return: IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 21.31 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดของโครงการซึ่งเท่ากับร้อยละ 7.175 และระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 7 ปี 2 เดือน ซึ่งน้อยกว่าระยะเวลาโครงการคือ 10 ปี พบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวแสดงให้เห็นว่าโครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทสมควรลงทุน เพราะมีความคุ้มค่าในการลงทุน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงศิริ เตชบุณย์ (2540) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนแฟรนไชส์ ร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น ในจังหวัดเชียงใหม่ สุเจตน์ สุปรานี (2540) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการประกอบธุรกิจร้านค้ากาแฟพรีเมียมภายในศูนย์การค้าเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า

วชิราภรณ์ นิลประพัฒน์ (2547) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนทำธุรกิจเพื่อให้เช่าพื้นที่แก่ผู้ประกอบการค้าปลีกของศูนย์ไอที ในจังหวัดสุพรรณบุรี สุวิสุทธิ ศิริวัฒนากุล (2543) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนประกอบธุรกิจการค้ายูนิคในเขตกรุงเทพมหานคร กรณีลงทุนตั้งฟาร์มเพราะเลี้ยงสุนัข และ ศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างของตลาดซื้อขายสุนัข ที่มีผลการวิจัยว่า

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) มีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-cost Ratio: BCR) มีค่ามากกว่า 1 เท่า อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return: IRR) มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดของโครงการ แสดงให้เห็นว่า โครงการธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท เป็นธุรกิจที่น่าสนใจในการลงทุน และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและแหล่งชุมชน ทั้งนี้ธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงทั้งในระดับเดียวกันและใกล้เคียงกันรวมไปถึงร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่เข้ามาแข่งขันด้วย โดยการย่อส่วนร้านให้มีขนาดเล็กลงเพื่อกระจายไปตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ อย่างไม่

ก็ตามการศึกษาครั้งนี้ได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าโครงการจะไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การแข่งขันทางธุรกิจ อัตราเงินเฟ้อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนของโครงการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงกฎข้อบังคับต่างๆ ดังนั้นผู้ลงทุนควรที่จะพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นก่อนการตัดสินใจลงทุนเพื่อให้การตัดสินใจลงทุนเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

2. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท ในกรณีวิเคราะห์ความอ่อนไหว ทั้ง 3 กรณี ใช้หลักเกณฑ์การตัดสินใจลงทุนเป็นตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการลงทุน พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) มีค่าเท่ากับ 210,448 บาท, 138,601 บาท, -369,427 บาท ซึ่งในกรณีที่ 1 และกรณีที่ 2 มีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ ในกรณีที่ 3 มีค่าติดลบ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-cost Ratio: BCR) มีค่าเท่ากับ 1.04 เท่า, 1.03 เท่า, 0.93 เท่า ซึ่งในกรณีที่ 1 และกรณีที่ 2 มีค่ามากกว่าอัตราติดลบของโครงการ ในกรณีที่ 3 ไม่สามารถหาค่าได้เนื่องจากไม่มีอัตราส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์ในระยะเวลา 10 ปีของโครงการตัวชี้วัดทุกตัวแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ในสองกรณีแรกโครงการร้านมินิมาร์ทสมควรลงทุน เพราะยังมีความคุ้มค่าในการลงทุน ในกรณีที่ 3 โครงการร้านมินิมาร์ทไม่สมควรลงทุนเพราะผลการวิเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์การพิจารณาทั้งทำให้ไม่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า การลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทผ่านเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกประเภทมินิมาร์ทให้กับผู้ที่สนใจจะลงทุนในธุรกิจดังกล่าว
2. จากการศึกษาพบว่า การวิจัยครั้งนี้ได้นำต้นทุนค่าเสียโอกาสมาวิเคราะห์ด้วย เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจจะลงทุนในโครงการต่างๆ ได้นำไปศึกษาและเปรียบเทียบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน
3. จากผลการศึกษาพบว่า รายได้จากการขาย และอัตรากำไรขั้นต้น มีผลกระทบต่อผลตอบแทนโครงการมากกว่าต้นทุน หากมีอัตราลดต่ำลงมากโครงการอาจไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน ผู้ลงทุนควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษายอดขายเพื่อให้โครงการยังคงมีผลกำไรและดำเนินการต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] หฤทัย มีนะพันธ์. (2544). *หลักการวิเคราะห์โครงการ : ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. (2539). *เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [3] ทรงศิริ เตชบุญ. (2540). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนแฟรนไชส์ ร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น ในเขตจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [4] จุมพล ดำริพาณิชย์. (2550). *การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจจิวเวลรี่ให้เช่า: กรณีศึกษา ลากูน่า เฮาส์ อะพาร์ตเมนต์*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [5] สุเจตน์ สุปราณี. (2540). *การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการประกอบธุรกิจร้านกาแฟฟรีเมีย่ภายในศูนย์การค้าเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ถ่ายเอกสาร.

- [6] วชิราภรณ์ นิลประพัฒน์ .(2547). ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนทำธุรกิจเพื่อให้เช่าพื้นที่แก่ผู้ประกอบการค้าปลีกของศูนย์ไอที ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] อัญชนา รุจิระธนลักษณ์. (2550). การศึกษาความเป็นไปได้ของธุรกิจหอพักบริเวณซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

SRD-207: ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552

FACTORS AFFECTING SUPPLY FOR HOUSING LOANS OF COMMERCIAL BANKS IN THAILAND DURING 1999 TO 2009

เกียรติศักดิ์ เฟื่องเวโรจน์สกุล

Kiatisak Fuengverojasakul

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วงไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552 และเพื่อหาความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเมื่อเทียบกับปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีกรอบแนวคิดจากทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ยืม ทฤษฎีแห่งการแสวงหากำไรสูงสุด Portfolio Management การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย

ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางตรงกันข้าม ขณะที่ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากนอกประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์

ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ต่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มีค่าเท่ากับ 0.9885 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ต่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ มีค่าเท่ากับ 0.0939 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ต่อปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ มีค่าเท่ากับ 0.4759 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ มีค่าเท่ากับ -0.0368 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์มีค่าเท่ากับ 0.1267

คำสำคัญ: ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย

Abstract

The purposes of this study is study factors that is affecting supply for housing loans of commercial banks in Thailand during quarter 4th 1999 to quarter 2nd 2009 and find elasticity of supply for housing loans of commercial bank in Thailand and its affecting factors were analyzed by Ordinary least Square (OLS) method in Multiple Regression Equation to find the relationship between independent variable and housing loans of commercial banks. The data used are secondary data from Bank of Thailand (BOT) and Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB). That has frame line from Loanable Fund Theory, Profit Maximization Theory, Portfolio Management and Saving and Income with Expenditure Theory.

The results are total commercial bank's deposit, commercial bank's capital fund, domestic commercial bank's borrowing and commercial bank's Non-Performing Loans are positively related with housing loans of commercial banks but commercial bank's loan Interest rate has inversely relation with housing loans of commercial banks. However foreign of commercial bank's borrowing, deposit commercial bank's Interest Rate and disposable income is not affecting supply for housing loans of commercial banks.

The supply for housing loans elasticity of total commercial bank's deposit is 0.9885, the supply for housing loans elasticity of domestic commercial bank's borrowing is 0.0939, the supply for housing loans elasticity of commercial bank's capital fund is 0.4759, the supply for housing loans elasticity of commercial bank's loan Interest rate is -0.0368 and the supply for housing loans elasticity of commercial bank's

Non-Performing Loans is 0.1267

Keyword : Supply for housing loans

บทนำ

การให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยของตนเอง เพื่อเติมเต็มชีวิตครอบครัว ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากที่พักอาศัยเป็นสินค้าที่มีราคาสูง ระบบการให้กู้ยืมของสถาบันการเงินได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือปัญหาดังกล่าวโดยการให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชนเพื่อใช้ในการซื้อโอนที่พักอาศัยเป็นของตนเอง แล้วจำนองที่พักอาศัยนั้นเป็นประกันหนี้ของตนเองกับสถาบันการเงิน โดยมีการผ่อนชำระคือเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นงวดๆ ในระยะเวลาที่ตกลงกัน จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยแสดงปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินระหว่างปี พ.ศ.2534 ถึง 2552 (ไตรมาส) ประกอบด้วย กลุ่มธนาคารพาณิชย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์และธนาคารออมสิน กลุ่มบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กลุ่มบริษัทประกันภัย และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ โดยปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินในปี 2534 เท่ากับ 180,692 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจนถึงปี 2540 ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงิน ลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2544 หลังจากนั้นปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ณ สิ้นสุดไตรมาส 2 ปี 2552 อยู่ที่ระดับ 1,662,736 ล้านบาท โดยกลุ่มที่มีปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นสัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ โดยมีสัดส่วนของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยในปี 2534 จำนวน 125,001 ล้านบาท จากปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินรวม 180,692 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 69.18 และ ณ สิ้นสุดไตรมาส 2 ปี 2552 กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยจำนวน 899,096 ล้านบาท จากปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยรวม 1,662,736 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.07 จากความสำคัญของเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งมีส่วนแบ่งปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552
3. เพื่อหาความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเมื่อเทียบกับปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยโดยสังเขป ดังนี้

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาส ซึ่งเป็นข้อมูลที่คาดว่าจะมีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ได้แก่

- 1.1 ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยจากธนาคารพาณิชย์
- 1.2 ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
- 1.3 ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์
- 1.4 ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ
- 1.5 ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ
- 1.6 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์
- 1.7 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
- 1.8 ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี
- 1.9 ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์

โดยมีแหล่งข้อมูลมาจากหน่วยงานราชการ อาทิ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกกระทำเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมาย คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อบรรลุความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงปีไตรมาสที่ 4 ปี 2542 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2552 โดยอาศัยสถิติร้อยละ (Percentage) ในการหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์

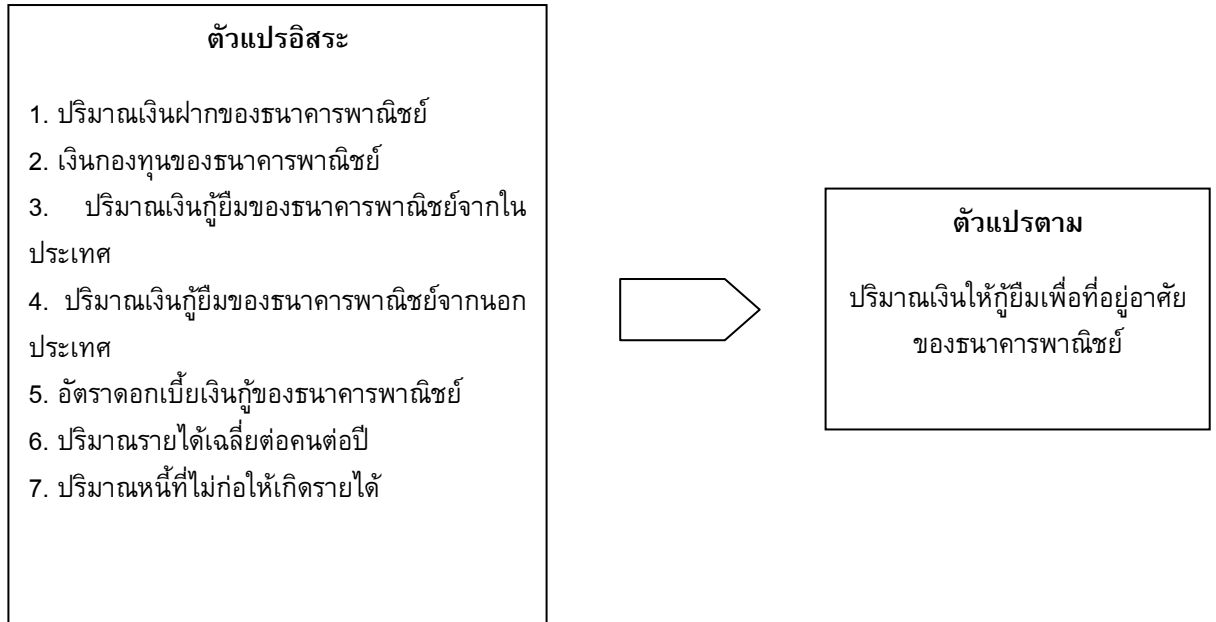
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อบรรลุความมุ่งหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากนอกประเทศ และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ กับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2542 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2552 ในส่วนนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยสร้างตัวแบบสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระว่ามีผลต่อตัวแปรตามคือปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์หรือไม่ พร้อมทั้งวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ โดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณนี้จะใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้จะอยู่ภายใต้กรอบความคิดทางเศรษฐศาสตร์ ว่าปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แต่ละช่วงเวลาเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการศึกษาการบริหารจัดการด้านสินเชื่อ

จากทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ยืม ทฤษฎีการแสวงหากำไรสูงสุด Management Portfolio การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย จึงมีแนวคิดที่ว่า ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากนอกประเทศ อัตราดอกเบี้ย

เงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ดังภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

1. ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน
2. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิจัย

สามารถแบ่งออกได้เป็นสามส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วงไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552 โดยภาพสรุปมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น โดยในไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2542 มีปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเท่ากับ 386,008 ล้านบาท และไตรมาสที่ 2 พ.ศ. 2552 มีปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเท่ากับ 899,096 ล้านบาท ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจำนวน 503,088 ล้านบาท อัตราการเพิ่มคิดเป็น 130.33% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2542 ในระยะเวลา 39 ไตรมาส เฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไตรมาสละ 3.34%

โดยปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงในช่วง ช่วง อาทิ ในช่วงไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2543-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2544 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 33,286 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 8.62% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เนื่องมาจากผลต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2541 และในช่วงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2546 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 12,811 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 2.88% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2546 เนื่องจากโครงการสวัสดิการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อข้าราชการ กบข. (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ) ร่วมกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ และในช่วงไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2549 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ และในช่วงไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2549 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 11,818 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 1.89% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2548 เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองในประเทศ ทำให้มีการชะลอการลงทุนรวมถึงการซื้อที่พักอาศัยทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง

ส่วนที่ 2 การศึกษาปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วงไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (TD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.97 โดยเมื่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 0.0778 ล้านบาท และเมื่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ลดลง 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง 0.0778 ล้านบาท เช่นกัน

ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ (DBO) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยจากในประเทศ (DBO) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.95 โดยเมื่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ เพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่

จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 0.1402 ล้านบาท และเมื่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศลดลง 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง 0.4102 ล้านบาท เช่นกัน ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (FUND) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.99 โดยเมื่อปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลง 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง 0.4013 ล้านบาท เช่นกัน

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ (INTL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.96 โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น 1.0% ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง 15,670.43 ล้านบาท และเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ลดลง 1.0% ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 15,670.43 ล้านบาทเช่นกัน ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 97.71 โดยเมื่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น 0.0505 ล้านบาท และเมื่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ลดลง 1.0 ล้านบาท ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง 0.0505 ล้านบาท เช่นกัน โดยปริมาณเงินกู้ยืมจากนอกประเทศของธนาคารพาณิชย์ (FBO) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (INTD) และรายได้ต่อคนต่อปี (PGDP) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงปริมาณของตัวแปรดังกล่าวไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยในช่วงที่ทำการศึกษา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์หาความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเมื่อเทียบกับปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ต่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (TD) มีค่าเท่ากับ 0.9885 หมายความว่า เมื่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.0 จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.9885 ในทิศทางเดียวกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.98 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ต่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ (DBO) มีค่าเท่ากับ 0.0939 หมายความว่า เมื่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.0 จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.0939 ในทิศทางเดียวกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.84

ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ต่อปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (FUND) มีค่าเท่ากับ 0.4759 หมายความว่า เมื่อปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.0 จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ

0.459 ในทิศทางเดียวกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.99 ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ (INTL) มีค่าเท่ากับ -0.0368 หมายความว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.0 จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ -0.0368 ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.98 ส่วนค่าความยืดหยุ่นของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (HL) ต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ (NPL) มีค่าเท่ากับ 0.1267 หมายความว่า เมื่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.0 จะทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่ออยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.1267 ในทิศทางเดียวกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.80

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วงไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

ไตรมาสที่/ปี	ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย (ล้านบาท)	ปริมาณเพิ่ม/ลดเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ล้านบาท)	ปริมาณเพิ่ม/ลดเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (%)
Q4/2542	386,008	-	-
Q1/2543	381,066	-4,942	-1.28%
Q2/2543	374,974	-6,092	-1.60%
Q3/2543	367,945	-7,029	-1.87%
Q4/2543	361,172	-6,773	-1.84%
Q1/2544	358,139	-3,033	-0.84%
Q2/2544	352,722	-5,417	-1.51%
Q3/2544	355,325	2,603	0.74%
Q4/2544	356,032	707	0.20%
Q1/2545	368,694	12,662	3.56%
Q2/2545	379,803	11,111	3.01%
Q3/2545	387,805	8,000	2.11%
Q4/2545	400,371	12,566	3.24%
Q1/2546	412,226	11,855	2.96%
Q2/2546	427,949	15,723	3.81%
Q3/2546	444,916	16,967	3.96%
Q4/2546	432,105	-12,811	-2.88%
Q1/2547	444,668	12,563	2.91%
Q2/2547	468,848	24,180	5.44%
Q3/2547	516,456	47,608	10.15%
Q4/2547	544,481	28,025	5.43%
Q1/2548	559,988	15,507	2.85%
Q2/2548	572,332	12,344	2.20%

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ไตรมาสที่/ปี	ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย (ล้านบาท)	ปริมาณเพิ่ม/ลดเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (ล้านบาท)	ปริมาณเพิ่ม/ลดเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ (%)
Q3/2548	601,561	29,229	5.11%
Q4/2548	624,377	22,816	3.79%
Q1/2549	612,559	-11,818	-1.89%
Q2/2549	653,574	41,015	6.70%
Q3/2549	675,700	22,126	3.39%
Q4/2549	685,178	9,478	1.40%
Q1/2550	698,429	13,251	1.93%
Q2/2550	718,697	20,268	2.90%
Q3/2550	738,953	20,256	2.82%
Q4/2550	771,024	32,071	1.34%
Q1/2551	776,688	5,664	0.73%
Q2/2551	811,902	35,214	4.53%
Q3/2551	843,360	31,548	3.87%
Q4/2551	867,363	24,003	2.85%
Q1/2552	882,777	14,914	1.72%
Q2/2552	899,096	16,819	1.91%

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2552).

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด

ตัวแปรอิสระ	$s\beta_i$	t-test	P_Value	100(1-p)	
ค่าคงที่ (constant)	$\beta_0 = -139261.1$	95741.82	-1.454548	0.1558	84.42%
TD_i	$B_1 = 0.077775$	0.019146	4.062131	0.0003	99.97%
DBO_i	$B_2 = 0.140181$	0.036025	3.891169	0.0005	99.95%
$FUND_i$	$B_4 = 0.401299$	0.076567	5.241168	0.0000	99.99%
$INTL_i$	$B_5 = -15670.43$	3952.025	-3.965165	0.0004	99.96%
NPL_i	$B_8 = 0.050488$	0.021092	2.393739	0.0229	97.71%
AR(1)	0.502948	0.172555	2.914714	0.0066	99.34%
R^2	0.994712				
Adjusted R^2	0.993689				
D.W.	1.757227				
F-test	971.9312				
P(F-test)	0.000000	100(1-P)	99.99%		

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด

	ตัวแปรอิสระ		$S\beta_i$	t-test	P_Value	100(1-p)
ค่าคงที่ (constant)	$\beta_0 =$	-11.18083	2.685557	-4.163319	0.0002	99.98%
Ln TD _i	$B_1 =$	0.988483	0.216140	4.573347	0.0001	99.98%
Ln DBO _i	$B_2 =$	0.093851	0.027169	3.454300	0.0016	99.84%
Ln FUND _i	$B_4 =$	0.475936	0.099491	4.783711	0.0000	99.99%
INTL _i	$B_5 =$	-0.036805	0.007974	-4.615400	0.0001	99.98%
Ln NPL _i	$B_8 =$	0.126664	0.037511	3.376698	0.0020	99.80%
AR(1)		0.447155	0.183889	2.431660	0.0210	97.90%
R ²	0.993100					
Adjusted R ²	0.991764					
D.W.	1.793608					
F-test	743.5873					
P(F-test)	0.000000	100(1-P)	99.99%			

ที่มา : จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

หมายเหตุ : ชุดตัวเลขในวงเล็บ () ประกอบด้วย ตัวเลขในวงเล็บหน้าเครื่องหมาย “,” คือค่า T-test และตัวเลขหลังเครื่องหมาย “,” คือค่า P_value

จากตารางที่ 3 สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Ln HL} = & -11.1808 + 0.9885 * \text{Ln TD}_i + 0.0939 * \text{Ln DBO}_i + 0.4759 * \text{Ln FUND}_i \\ & -0.0368 * \text{INTL}_i + 0.1267 * \text{Ln NPLS}_i + [\text{AR}(1) = 0.4472] \\ & (-4.1633, 99.98\%) (4.5733, 99.98\%) (3.4543, 99.84\%) (4.7837, 99.99\%) \\ & (-4.6154, 99.98\%) (3.3767, 99.80\%) (2.4317, 97.90\%) \end{aligned}$$

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วงไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552 สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552 โดยภาพสรุปมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น จำนวน 503,088 ล้านบาท อัตราการเพิ่มคิดเป็น

130.33% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2542 ในระยะเวลา 39 ไตรมาส เฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไตรมาสละ 3.34%

โดยปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงในช่วง อาทิตย ในช่วงไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2543-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2544 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 33,286 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 8.62% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เนื่องมาจากผลต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2541 ในช่วงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2546 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 12,811 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 2.88% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2546 เนื่องจากโครงการสวัสดิการสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพื่อข้าราชการ กบข. (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ) ร่วมกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ และในช่วงไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2549 ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลดลงจำนวน 11,818 ล้านบาท อัตราการลดลงคิดเป็น 1.89% เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2548 เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองในประเทศ ทำให้มีการชะลอการลงทุนรวมถึงการซื้อที่พักอาศัยทำให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ลดลง

2. จากผลการศึกษา ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในช่วง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2542-ไตรมาส 2 พ.ศ. 2552 สามารถนำมาอภิปรายผลแยกตามสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 “ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมในประเทศของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินกู้ยืมต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน”

ผลการสรุปได้ดังนี้

ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 1 และงานวิจัยของ สุรานันท์ โพธิ์ชาธาร (2539 : 87) อัญชลี อุไพบูลย์ (2541 : 54) ศิริกุล สวนศิริ (2544 : 59) ไพโรจน์ ปิตาภา (2547 : 40) และณัฐนันท์ พวงสมบัติ (2548 : 48)

ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 1 และงานวิจัยของ ชีระมาศ บุญต่อ (2547 : 65)

ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ในทิศทางเดียวกัน ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 1 และงานวิจัยของ สุรานันท์ โพธิ์ชาธาร (2539 : 87) อัญชลี อุไพบูลย์ (2541 : 54) อ่อนจันทร์ เนื่องมัจฉา (2547 : 35)

ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานในข้อที่ 1

ในส่วนปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ ไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ อาจเป็นเนื่องจากการกู้ยืมจากต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ เป็นทางเลือกหนึ่งในการได้มาของเงินเพื่อนำไปให้กู้ยืม โดยในช่วงเวลาที่ศึกษาปริมาณเงินฝากและช่องทางการกู้ยืมจากภายในประเทศก็มีมากพอที่ธนาคารพาณิชย์จะนำไปให้กู้ยืมแล้ว ปริมาณเงินกู้ยืมต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์อาจมีเพียงชั่วคราวเพื่อเสริมสภาพคล่องในบางครั้ง

ส่วนของปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงที่ทำการศึกษานี้ เนื่องจากการซื้อที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของประชาชนอาจไม่ได้มาจาก ปัจจัยเรื่องรายได้แต่เพียงอย่างเดียวอาจมีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย เช่น อัตราดอกเบี้ยที่จูงใจให้กู้เร็วขึ้น ซึ่งในทางปฏิบัติหากผู้กู้มีรายได้ไม่สูงเพียงพอสถาบันอาจลดวงเงินกู้ยืมลงให้เหมาะสมกับรายได้ของผู้กู้

สมมุติฐานที่ 2 “อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางตรงข้ามกัน” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางตรงข้ามกัน ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อยู่ไพบุลย์ (2541 : 54) และ ณัฐนันท์ พวงสมบัติ (2548 : 48)

ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 2

ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องมาจากในช่วงที่ทำการศึกษาอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างต่ำ อีกทั้งในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ธนาคารพาณิชย์ได้บวกค่าใช้จ่ายและกำไรที่ต้องการไปแล้วทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากไม่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย

ในส่วนของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน อาจเป็นเพราะข้อมูลปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ที่นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ทุกประเภทการให้กู้ ซึ่งการให้กู้แต่ละประเภทธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เกิดเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนที่ไม่เท่ากัน อีกทั้งในทางปฏิบัติเมื่อธนาคารพาณิชย์มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากขึ้น ธนาคารพาณิชย์อาจจะต้องเร่งปล่อยสินเชื่อเพื่อให้ปริมาณเงินให้กู้ยืมสูงขึ้นพร้อมไปกับการลดปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อให้สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เมื่อเทียบกับปริมาณเงินให้กู้ยืมน้อยที่สุด อาจทำให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่งผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยในทิศทางเดียวกัน ไม่ตรงกับสมมุติฐานข้อที่ 2

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์มากที่สุดคือ ปริมาณเงินฝากธนาคารพาณิชย์ควรให้ความสำคัญกับปริมาณเงินฝากมากที่สุด เพื่อให้สามารถนำไปให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยให้ได้มากขึ้น โดยอาจมีการเสนอรูปแบบการฝากเงินที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้ฝากเงินแต่ละอาชีพ การกระจายช่องทางการรับฝากเงินจากผู้ฝากเงินทั้งในรูปแบบของสาขาในห้างสรรพสินค้า และเครื่องรับฝากเงินอัตโนมัติที่รับฝากเงิน 24 ชั่วโมง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ฝากเงินที่มีหลากหลาย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินฝากให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ รองลงมาได้แก่ ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ สะท้อนให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์เองควรมีเงินกองทุนที่แข็งแกร่งเพียงพอต่อการให้กู้ยืม จึงจะทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถขยายเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยได้มากยิ่งขึ้น

โดยในส่วนของภาครัฐเองอาจสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์มีแหล่งเงินทุนเพื่อให้กู้ยืมได้เพียงพอ อาทิ ตลาดทุน หรือตลาดรองสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

3. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยในลำดับรองลงมา ได้แก่ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ และปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จากในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ของธนาคารพาณิชย์ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ ควรมีการจัดสรรแหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อใช้ในการให้กู้ยืม อาทิ การกู้ยืมจากในประเทศของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้มีความแข็งแกร่งเพียงพอต่อการให้กู้ยืม รวมถึงพิจารณาต้นทุนจากการระดมเงินทุนโดยวิธีต่างๆ ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ รวมถึงความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม เพื่อไม่ให้ธนาคารพาณิชย์มีปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากจนเกินไป กระทั่งกระทบต่อผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงการนำเสนออัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้เพื่อจูงใจให้ประชาชนตัดสินใจที่จะกู้เงินเพื่อที่อยู่อาศัยจากธนาคารพาณิชย์

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขจรรัตน์ หาญกิจเจริญ. (2535). *อิทธิพลของปัจจัยที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย*. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (เศรษฐศาสตร์การเงิน). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. (2535). *เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] ชวินทร์ ลีนะบรรจง. (2551). *ทฤษฎีและนโยบายการเงิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] ณัฐนนท์ พวงสมบัติ. (2548). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อสาขาก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทย*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] ธีระมาศ บุญต่อ. (2547). *ปัจจัยกำหนดปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์*. วิทยานิพนธ์ ศศม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [6] นภาพร วิเศษสิงห์. (2545). *การวิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ ศศม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- [7] ไพโรจน์ ปีตภา. (2547). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์และธนาคารอาคารสงเคราะห์*. ภาคนิพนธ์ ศศม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [8] ภัสรี ธนเอนกเจริญ; นงนุช บุญกาญจนพาณิชย์; และไตรรัตน์ ณะประกอบภรณ์. (2548). *บทบาทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ*. (เอกสารประกอบการบรรยาย). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

**SRD-208: ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นของประเทศไทยไปยังประเทศ
สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้**

**FACTORS AFFECTING THE EXPORT OF THAILAND'S FRESH FROZEN SHRIMPS TO
THE UNITED STATES OF AMERICA, JAPAN AND SOUTH KOREA**

แกมกาญจน์ เหลืองวิรุจน์กุล

Kamkarn Lungvirugjanakul

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รวมทั้งศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นของประเทศไทยไปยังประเทศผู้นำเข้าทั้ง 3 ประเทศ โดยการศึกษาใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิทินรายปี โดยแบ่งเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552 ประเทศญี่ปุ่นศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2537-2552 และประเทศเกาหลีใต้ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2539-2552 ใช้การวิเคราะห์แบบสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary least square: OLS) โดยสมการอยู่ในรูปแบบแบบล็อกการิทึม เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์สะท้อนค่าความยืดหยุ่นของตัวแปรอิสระที่กำหนด

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริการาคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเอกวาดอร์และจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาโดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 13.927, 1.537, 30.406 และ -1.133 ตามลำดับ สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นพบว่า ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นโดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.623, 102.066 และ -1.685 ตามลำดับ และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้พบว่า ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.909

คำสำคัญ: การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย

Abstract

This research aimed to investigate factors affecting the export of Thailand's fresh frozen shrimps to the United States of America, Japan and South Korea and explore elasticity of the factors affecting to frozen shrimp export of Thailand to such three importers. The annual secondary data was used for this study which included the data of the United States of America during 1990-2009, the data of Japan during 1994-2009 and the data of South Korea during 1996-2009. Several statistics were applied for data analysis including multiple regression and ordinary least square or OLS with logarithmic equations to allow coefficient reflect the elasticity of defined independent factors.

The results found that the real gross domestic product per capita of the United States of America, the price of frozen shrimp export of Ecuador and the number of population in United States of America positively affected the frozen shrimp export of Thailand to the United State of America. Whereas the price of frozen shrimp export of Thailand, negatively affected the frozen shrimp export of Thailand to the United States of America while the elasticity were 13.927, 1.537, 30.406 and -1.133 respectively. Moreover; in aspect of the factors affecting the export of Thailand's fresh frozen shrimps to Japan, it found that the price of frozen shrimp export of Vietnam and the number of population in Japan positively affected the frozen shrimp export of Thailand to Japan. On the other hand, the price of frozen shrimp export of Thailand negatively affected the frozen shrimp export of Thailand to Japan whereas the elasticity were 1.623, 102.066 and -1.685 respectively. In aspect of the factors affecting the export of Thailand's fresh frozen shrimps to South Korea, it represented that the price of frozen shrimp export of Thailand negatively affected the frozen shrimp export of Thailand to South Korea meanwhile the elasticity was at -0.909

Keyword : The export of Thailand's fresh frozen shrimps

บทนำ

กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสินค้าที่ติดอยู่ในอันดับต้นๆของการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม โดยในปีพ.ศ. 2548 นั้นกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง อยู่ในอันดับที่ 3 ของการส่งออกสินค้าเกษตรซึ่งมีมูลค่า 938.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตลาดที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้นจากข้อมูลในอดีต จนถึงปัจจุบันมีตลาดหลักๆ อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป แต่เมื่อปี พ.ศ.2545 นั้นทางสหภาพยุโรปได้ตรวจพบสารตกค้างที่เป็นอันตรายเกินมาตรฐานในกุ้งส่งออกที่มาจากประเทศไทยและใช้เป็นประเด็นในการกีดกันทางการค้า จึงส่งผลให้การส่งออกกุ้งไปยังสหภาพยุโรปลดลง สร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมกุ้งไทยทั้งระบบตั้งแต่ผู้ผลิตและแปรรูป เพื่อการส่งออกไปจนถึงเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง

ตลาดหลักสำคัญที่ประเทศไทยส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งได้มากที่สุด คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมากที่สุดในปี 2549 มีการส่งออกถึง 99,060 ตัน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ของปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดที่ประเทศไทย รองลงมาคือ ประเทศญี่ปุ่น ที่มีปริมาณการส่งออกจากประเทศไทยเป็นอันดับสอง คือ ในปี พ.ศ. 2549 นั้น มีปริมาณการส่งออกมากถึง 24,476 ตัน หรือ ร้อยละ 13.47 ส่วนในตลาดอื่น เช่นสหภาพยุโรปก็เป็นตลาดที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย แต่ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า เมื่อปีพ.ศ. 2545 นั้นได้มีการตรวจพบสารตกค้างในกุ้งที่นำเข้ามาจากประเทศไทยทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยลดลง นอกจากตลาดหลักซึ่งจากประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศที่ไทยได้ทำการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆทุกปี ดังนั้นประเทศเกาหลีใต้จึงเป็นอีกประเทศที่น่าจับตามองในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งต่อไปในอนาคต

จากความสำคัญของสินค้าส่งออกประเภทกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ได้กล่าวถึงนั้น จะเห็นได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการขยายตัวของเศรษฐกิจในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่พึ่งพารายได้จากส่งออกเป็นหลัก และกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้นก็เป็สินค้าเกษตรกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมากในการศึกษาครั้งนี้ จึงทำการศึกษาเพื่อให้ทราบว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้
2. เพื่อศึกษาถึงค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยและความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ โดยการศึกษาจะเป็นการศึกษากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งโดยรวมไม่แยกประเภท ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) แบ่งเป็น ประเทศสหรัฐอเมริกาศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2533-2552 ประเทศญี่ปุ่นศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2537-2552 ประเทศเกาหลีใต้ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2539-2552 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลค่าแบบจำลองโดยใช้แนวคิดทางเศรษฐมิติ ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้

2.2 ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย

2.3 ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง

2.4 จำนวนประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการศึกษาในเชิงสถิติ (Statistic Analysis) โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) เพื่อดูความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสมการถดถอยเพื่อความสะดวกในการสะท้อนถึงค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ Adjusted R^2 , R^2 , F – Statistic, T – Statistic, และ Durbin Watson

สมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ดังนี้

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

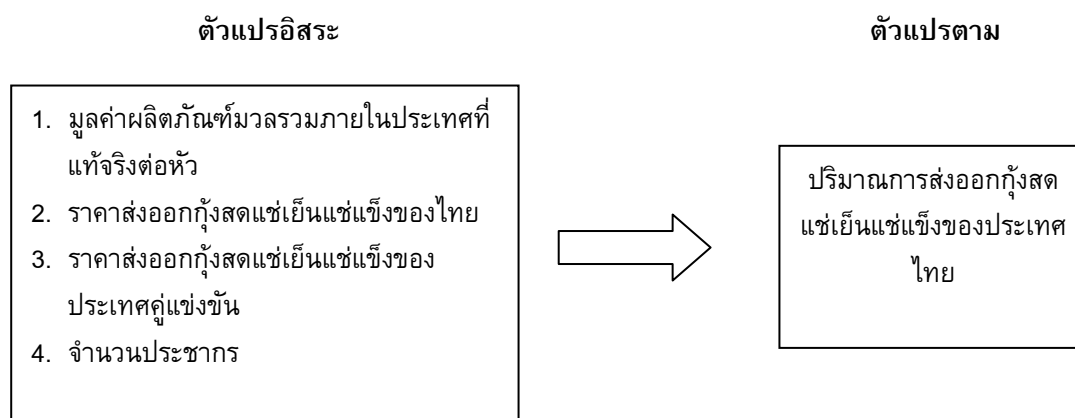
2. ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม

3. ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของไทย มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในทิศทางเดียวกัน

4. จำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา

พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (Q_U) ขึ้นอยู่กับ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา (Y_U) ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย (P_U) ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง (PY_U) จำนวนประชากร (N_U) ตามลำดับ โดยพบว่าปัจจัยทั้ง 4 สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยได้ร้อยละ 80.45 ส่วนอีกร้อยละ 19.55 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มีได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง และเมื่อพิจารณาความมีนัยสำคัญของค่าสถิติ F-Statistic ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้หมายความว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา (Y_U) ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง (PY_U) และจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา มีอิทธิพลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (Q_U) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย (P_U) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (Q_U) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวคลาดเคลื่อนด้วยค่าสถิติ Durbin-Watson พบว่ามีค่า

เท่ากับ 2.7063 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เนื่องจากไม่ได้ตกอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ข้ามเวลาของตัวแปรความคลาดเคลื่อน (Auto Correlation)

เมื่อศึกษาปัจจัยที่ตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาสรุปได้ดังนี้

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเอกวาดอร์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปัจจัยจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น

พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น (Q_j) ขึ้นอยู่กับราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น (P_j) ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเวียดนาม (PY_j) จำนวนประชากรของประเทศญี่ปุ่น (N_j) ตามลำดับส่วนตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของญี่ปุ่นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นได้ร้อยละ 90.83 ส่วนอีกร้อยละ 9.17 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มีได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองและเมื่อพิจารณาความมีนัยสำคัญของค่าสถิติ F – Statistic ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้หมายความว่าตัวแปรอิสระได้แก่ (N_j) มีอิทธิพลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (Q_U) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเวียดนาม (PY_j) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น (Q_j) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อตรวจสอบค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.4717 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เนื่องจากไม่ได้ตกอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ข้ามเวลาของตัวแปรความคลาดเคลื่อน (Auto Correlation)

เมื่อศึกษาปัจจัยที่ตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นสรุปได้ดังนี้

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเวียดนาม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปัจจัยจำนวนประชากรของประเทศญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้

พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ (Q_k) ขึ้นอยู่กับ ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ (P_k) ส่วนปัจจัยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวประชากรของเกาหลีใต้ (Y_k) ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเวียดนาม (PY_k) จำนวนประชากรของประเทศเกาหลีใต้ (N_k) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ได้ร้อยละ 80.15 ส่วนอีกร้อยละ 19.85 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มีได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง และเมื่อพิจารณาค่า F – Statistic มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้หมายความว่าตัวแปรอิสระได้แก่ ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ (P_k) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ (Q_k) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อตรวจสอบค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.4287 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เนื่องจากไม่ได้ตกอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ข้ามเวลาของตัวแปรความคลาดเคลื่อน (Auto Correlation)

เมื่อศึกษาปัจจัยที่ตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้สรุปได้ดังนี้

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของเกาหลีใต้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเวียดนาม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. จำนวนประชากรของประเทศเกาหลีใต้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ ประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุดคือ ปัจจัยจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 30.4066 ซึ่งมีค่ามากกว่า ที่สุด รองลงมาคือปัจจัยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา มีค่าความ ยืดหยุ่นเท่ากับ 13.9276 ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศเอกวาดอร์มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.5377 และปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ - 1.1337 ตามลำดับ

2.2 วิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยัง ประเทศญี่ปุ่น

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมาก ที่สุดคือ ปัจจัยจำนวนประชากรของประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 102.0661 รองลงมาคือปัจจัย ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -1.6851 ราคาส่งออกกุ้งสด แช่เย็นแช่แข็งของเวียดนามมีค่าความยืดหยุ่น 1.6234 ตามลำดับ

2.3 วิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยัง ประเทศเกาหลีใต้

ปัจจัยที่ผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้คือ ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังเกาหลีใต้ เพียงปัจจัยเดียวโดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.9097

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สมการการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศ สหรัฐอเมริกา ด้วยวิธีการสมการถดถอย เชิงซ้อนแบบธรรมดา (Ordinary Least Square : OLS)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	β_0 -428.8516	90.01537	-4.764204	0.0006
LN(Y _U)	β_1 13.92762	3.368774	4.134330	0.0017***
LN(P _U)	β_2 -1.133747	0.458110	-2.474837	0.0309**
LN(PY _U)	β_3 1.537717	0.432624	3.554401	0.0045***
LN(N _U)	β_4 30.40662	6.337182	4.798129	0.0006***
R-squared	0.873519	F-statistic		12.66158
Adjusted R-squared	0.804529	Prob(F-statistic)		0.000224
Dependent Variable	Q	Durbin-Watson stat		2.706282

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สมการการส่งออกสูงสุดแก่เอ็นแซ่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น
ด้วยวิธีการสมการถดถอย เชิงซ้อนแบบธรรมดา (Ordinary Least Square : OLS)

Variable		Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	β_0	1917.316	287.6913	6.664490	0.0003
LN(Y _j)	β_1	0.325778	1.216318	0.267840	0.7965
LN(P _j)	B_4	-1.685056	0.337583	-4.991529	0.0016***
LN(PY _j)	B_2	1.623438	0.509913	3.183758	0.0154**
LN(N _j)	β_4	102.0661	15.07211	6.771851	0.0003***
R-squared		0.950626	F-statistic		22.46228
Adjusted R-squared		0.908305	Prob(F-statistic)		0.000306
Dependent Variable	Q		Durbin-Watson stat		2.471732

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการการส่งออกสูงสุดแก่เอ็นแซ่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลีใต้
ด้วยวิธีการสมการถดถอย เชิงซ้อนแบบธรรมดา (Ordinary Least Square : OLS)

Variable		Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	β_0	-31.38758	100.1929	-0.313271	0.7612
LN(Y _k)	β_1	-0.306066	0.170660	-1.793428	0.1065
LN(P _k)	B_2	-0.909758	0.341508	-2.663943	0.0259**
LN(PY _k)	B_3	-0.756254	0.357135	-2.117556	0.0633
LN(N _k)	β_4	3.690758	5.474945	0.674118	0.5172
R-squared		0.862579	F-statistic		14.12302
Adjusted R-squared		0.801503	Prob(F-statistic)		0.000645
Dependent Variable	Q		Durbin-Watson stat		1.428727

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

ปัจจัย	ประเทศ		
	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัว	/	X	X
	(13.9276)		
ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย	/	/	/
	(-1.1337)	(-1.6851)	(-0.9097)
ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง	/	/	X
	(1.5377)	(1.6234)	
จำนวนประชากร	/	/	X
	(30.4066)	(102.0661)	

โดยที่ / หมายถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์, X หมายถึง ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์, () หมายถึง ค่าความยืดหยุ่น

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 “มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน”

ผลการศึกษา การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วรวิทย์ โภษสมบัติ(2542), พรชัย ชูเลิศมงคล (2542), จริญญา ก่อศรีพิทักษ์กุล (2539), วาทิน ธาวนพงษ์ (2545), จำรวัย ลาภขิตาภรณ์ (2549), อัจฉรา ซาบาง (2551) ที่พบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศผู้นำเข้ามีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ตอบสนองที่ว่ารายได้มีผลต่ออุปสงค์ตอบสนองที่ว่ารายได้มีผลต่ออุปสงค์ตอบสนองของประเทศคู่ค้าที่มีต่อสินค้าของประเทศคู่ค้า นอกจากนี้ค่าความยืดหยุ่นยังสอดคล้องกันกล่าวคือมีค่าความยืดหยุ่นสูงและมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ค่าความยืดหยุ่นเป็นบวกซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้

จากการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศผู้นำเข้า นั้นมีประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวที่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวมีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 13.9276 ส่วนในประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ปัจจัยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยจึงไม่สามารถอธิบายผลได้

สมมติฐานข้อที่ 2 “ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม”

ผลจากการศึกษาการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ พบว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ โกยสมบัติ (2542), พรชัย ชูเลิศมงคล (2542), จริญญา ก่อศรีพิทักษ์กุล (2539), วาทิน ชาวนพงษ์ (2545), จำราย ลากชิตาภรณ์ (2549), อัจฉรา ชาบง (2551) และ รุ่งโรจน์ พัฒนาบุญไพบูลย์ (2547) ที่พบว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้ามและยังสอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ที่กล่าวไว้ว่า ราคาปริมาณจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม เครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นนั้นตรงตามทฤษฎีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาสินค้า

จากผลการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่ผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมีค่ามากกว่าค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและมากกว่าปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศเกาหลีใต้ คือ -1.6851, -1.1337 และ -0.9097 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเกาหลีใต้ โดยที่ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามากกว่าประเทศเกาหลีใต้

สมมติฐานข้อที่ 3 “ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทย มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในทิศทางเดียวกัน”

ผลจากการศึกษาการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น พบว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำราย ลากชิตาภรณ์ (2549), อัจฉรา ชาบง (2551) ที่พบว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นเป็นบวกแสดงว่ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นเป็นสินค้าทดแทนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย ตรงกับทฤษฎีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น ที่กล่าวไว้ว่าถ้าเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกแสดงว่าเป็นสินค้าทดแทนกันแต่ถ้าเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบแสดงว่าเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

จากผลการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยในประเทศญี่ปุ่นคือประเทศเวียดนาม มีค่ามากกว่าค่าความยืดหยุ่นราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ประเทศเอกวาดอร์ โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.6234 และ 1.5377 ตามลำดับ แสดงว่าราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นของประเทศไทยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศเกาหลีใต้ ปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยจึงไม่สามารถอธิบายผลได้

สมมติฐานข้อที่ 4 “จำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน”

ผลจากการศึกษาการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นพบว่า จำนวนประชากรมีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำราย ลาภชิตาภรณ์ (2549) ที่พบว่าจำนวนประชากรกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ตอบสนองที่กล่าวว่า ขนาดของประเทศยังหมายถึงขนาดของประชากรจะแสดงความแตกต่างในจำนวนผู้บริโภคและจำนวนความต้องการซื้อสินค้าดังนั้นขนาดของประเทศจึงกำหนดขนาดของอุปสงค์ตอบสนองและมีผลต่อการกำหนดอำนาจต่อรองในการกำหนดอัตราการค้าดุลยภาพระหว่างประเทศด้วย ส่วนประเทศเกาหลีใต้ปัจจัยด้านจำนวนประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยจึงไม่สามารถอธิบายผลได้

จากผลการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยจำนวนประชากรภายในประเทศผู้นำพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของจำนวนประชากรของประเทศญี่ปุ่นมีค่ามากกว่าค่าความยืดหยุ่นของจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 102.0661 และ 30.4066 ตามลำดับแสดงว่าจำนวนประชากรของประเทศญี่ปุ่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ และยังพบว่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยัง 3 ประเทศมีค่าสูง ดังนั้นถ้าผู้ผลิตสามารถปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อส่งผลให้ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงได้นั้น ก็จะสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกได้สูงขึ้นและสามารถแข่งขันในตลาดได้สูงขึ้นและทำให้ครองส่วนแบ่งตลาดได้มากขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยจำนวนประชากรมีค่าความยืดหยุ่นที่สูงมากที่สุดที่สูงสุดในจำนวนปัจจัยทั้งหมด โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นมีค่าความยืดหยุ่นสูงถึง 102.0661 ซึ่งมากกว่าค่าความยืดหยุ่นของจำนวนประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีค่าเท่ากับ 30.4066 แสดงว่าประชากรในประเทศญี่ปุ่นมีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ที่มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่าปัจจัยเดียวกันของประเทศสหรัฐอเมริกาและเกาหลีใต้ ดังนั้นผู้ผลิตและส่งออกควรให้ความสำคัญกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นให้มากขึ้นเนื่องจากเป็นตลาดที่มีความสำคัญในการส่งออกเป็นอย่างมาก

3. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้น มีค่าความยืดหยุ่นเป็นบวก หมายถึง กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นเป็นสินค้าทดแทนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย และยังมีค่าความยืดหยุ่นสูง (ค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1) แสดงว่าเมื่อใดก็ตามที่ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งชั้นมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจะทำให้ปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยลดลงมาก ดังนั้น ผู้ส่งออกจึงควรศึกษาข้อมูลก่อนการทำการค้าเพื่อให้ทราบสถานการณ์ของประเทศคู่แข่งชั้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านราคาของประเทศคู่แข่งชั้นเพื่อวางแผนและพัฒนาสินค้าเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

4. จากผลการศึกษาระดับชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิจัยอย่างยั่งยืน
3 ประเทศนั้นพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศเดียวที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศสหรัฐอเมริกามีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและยังมีค่าความยืดหยุ่นที่สูงถึงร้อยละ 13.9276 แสดงว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศสหรัฐอเมริกามีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้ผลิตและผู้ส่งออกทำการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในประเทศไทยที่ต้องการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาควรศึกษา สภาพเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาในภาวะปัจจุบันให้รอบคอบก่อน และวางแผนการผลิตให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในการทำค้าที่เกิดจากความไม่แน่นอนของสภาวะเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา

เอกสารอ้างอิง

- [1] วาทิน ชวานพงษ์. (2543). ปัจจัยที่กำหนดความต้องการนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากไทยของสหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] จริญญา ก่อศรีพิทักษ์กุล. (2539). ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปยังตลาดญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [3] วรุณี โกยสมบัติ. (2542). การวิเคราะห์อุปสงค์ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศ สิงคโปร์. สารนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] รุ่งโรจน์ พัฒนาบุญไพบูลย์. (2547). การศึกษาอุปสงค์การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยในตลาด สหรัฐอเมริกาในช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท. สารนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] พรชัย ชูเลิศมงคล. (2542). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย. สารนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] จำรวัย ลากชิตาภรณ์. (2549). การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปสหรัฐอเมริกา. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [7] อัจฉรา ซาบง. (2551). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปประเทศ สาธารณรัฐ เกาหลี. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

SRD-209: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย FACTOR INFLUENCING THE NON-LIFE INSURANCE IN THAILAND

จิรวิทย์ พรหมรัตน์

Jiravit Promrat

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author, E-mail : <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทยโดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ประกันภัยรถยนต์ ประกันอัคคีภัย ประกันภัยเบ็ดเตล็ด และการประกันภัยทางทะเลและขนส่ง โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปี 2543 – 2551 รวม 36 ไตรมาส ที่ถูกรวบรวมไว้ในรายงานธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยและวารสารประกันภัยของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ และยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวนประชากรในประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และอัตราดอกเบี้ยประเทศ มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทย ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ มูลค่าการส่งออก และมูลค่าการนำเข้า ความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ประกันวินาศภัยในประเทศไทย

Abstract

This study aimed the ordinary efficient demand-side factors that influence the Non-Life Insurance in Thailand was divided into 4 categories are Car insurance, Fire insurance, Miscellaneous Insurance, Marine cargo Insurance and Inland Transit Insurance. Using secondary data were the quarterly started 2000 – 2008 (36 quarters). Was collected on the report of insurance industry in Thailand and journals of the OIC.

The results showed that 1) GDP and selling vehicles in Thailand are related with Car Insurance in Thailand in the same direction, statistically significant. 2) GDP in Thailand are related with the Fire Insurance in Thailand in the same direction, statistically significant real loans in Thailand are related with the Fire Insurance In Thailand in the same direction without statistically significant. Interest rates are related with the Fire Insurance in Thailand in the opposite direction Statistically significant. 3) GDP is related with the Miscellaneous Insurance in Thailand in the same direction, statistically significant. The population in Thailand is related with the Miscellaneous Insurance in Thailand in the same direction without statistically significant. Interest rates are related with Miscellaneous Insurance in Thailand in the opposite direction Statistically significant. 4) GDP and Import & Export Value are related with the Marine Cargo Insurance and Inland Transit Insurance in Thailand in the same direction statistically significant.

Keyword : Non-Life Insurance in Thailand

บทนำ

ธุรกิจประกันวินาศภัย เป็นธุรกิจการเงินประเภทหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ ที่มีบทบาทความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านการเป็นสถาบันรับความเสี่ยง ที่ช่วยสร้างหลักประกันความมั่นคงพื้นฐานแก่บุคคล ครอบครัว และ ธุรกิจ ธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่ทำหน้าที่ เป็นตัวกลางในการระดมทุน โดยการระดมทุนจากผู้ลงทุนหรือผู้ออมเงินมาลงทุนซึ่งเงินที่ได้รับจากผู้ออมจะอยู่ในรูปของเบี้ยประกันภัยและเงินที่ได้จากผู้ลงทุนจะอยู่ในรูปของการซื้อหุ้น เบี้ยประกันเหล่านั้นไปลงทุนหาผลประโยชน์เปรียบเสมือนสถาบันการเงินที่ระดมเงินออมจากภาคเศรษฐกิจที่มีเงินทุนส่วนเกินไปลงทุนในภาคเศรษฐกิจที่ขาดแคลนเงินทุน ดังนั้นธุรกิจประกันวินาศภัยจึงถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับภาคการเงินอีกด้วย โดยเป็นเสมือนแหล่งระดมเงินออมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคเอกชน นอกเหนือจากหน้าที่รับประกันความเสี่ยง ซึ่งนับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

ในช่วงปี 2539-2543 ที่ผ่านมาเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งระบบ แต่ธุรกิจประกันวินาศภัยก็สามารถประคองตัวได้ในระดับหนึ่ง โดยจำนวนกรมธรรม์ของธุรกิจประกันวินาศภัยปี 2545 ที่ผ่านมี เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน จำนวน 2,609,378 กรมธรรม์จากบทบาทของการประกันวินาศภัยที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการผลิต การจ้างงาน และการขยายตัวของระดับรายได้ประชาชนให้เพิ่มสูงขึ้น มีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญในธุรกิจด้านประกันภัย โดยมีนโยบายให้ความสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมของประเทศ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์คอยควบคุมกำกับดูแลผู้ที่อยู่ในธุรกิจนี้ จากเหตุผลดังกล่าว เป็นเหตุจูงใจ ให้ผู้ศึกษาสนใจที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการประกันภัยในการควบคุมละวางแผนกำหนดนโยบาย หรือกลยุทธ์ทางการตลาดในการดำเนินงานประกันภัยของตน ให้เจริญเติบโตในทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary Data) ภายในประเทศไทย ซึ่งมีการเก็บรวบรวมเป็นรายไตรมาส จากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลปริมาณการทำประกันภัยวินาศภัยในประเทศไทยทั้ง 4 ประเภท ประกันภัยรถยนต์ ประกันอัคคีภัย ประกันภัยเบ็ดเตล็ด และการประกันภัยทางทะเลและขนส่ง ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของกองส่งเสริมการประกันภัยและสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

2. ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า ยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทย จำนวนประชากรในประเทศ อัตราดอกเบี้ย ที่ทำการเก็บรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary Data) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างตารางข้อมูล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2543 – 2551 เป็นรายไตรมาส ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า ยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทย จำนวนประชากรในประเทศ อัตราดอกเบี้ย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

1. สถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้ F-test, สถิติทดสอบสมมติฐานของสัมประสิทธิ์ความถดถอยใช้ t-test, สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ, การทดสอบ Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson
2. การวิเคราะห์ด้วยสถิติอื่นๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square)

สมมติฐานในการวิจัย

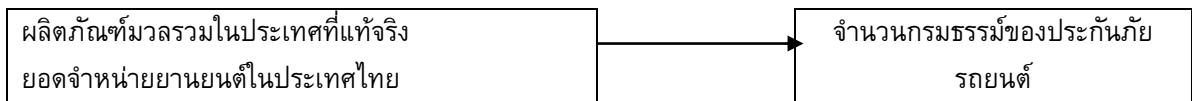
1. การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
2. การเปลี่ยนแปลงยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
3. การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
4. การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
5. การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม
6. การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
7. การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
8. การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม
9. การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
10. การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
11. การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการนำเข้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

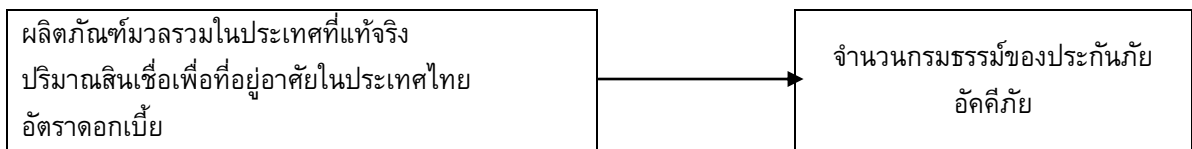
ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด ทางเศรษฐศาสตร์และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก ยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทย อัตราดอกเบี้ย และจำนวนประชากรในประเทศไทย มีผลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทยอย่างไรสามารถเขียนเป็นแบบจำลองภายใต้กรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

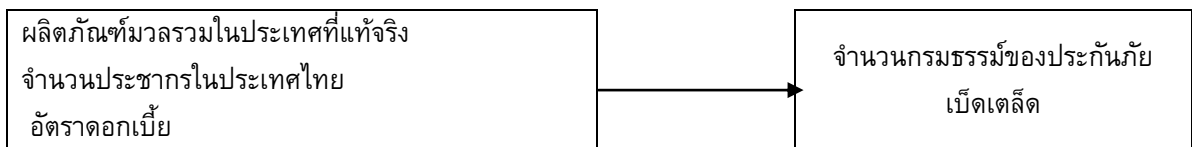
ตัวแปรตาม

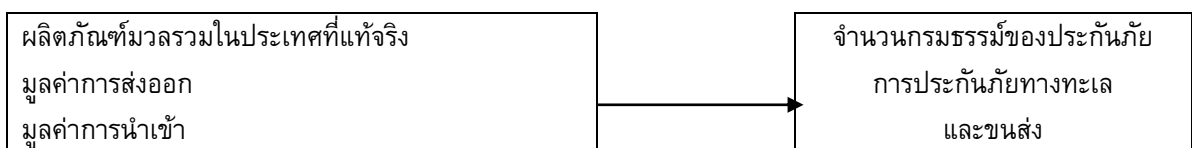
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัยที่ 1

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวความคิดในการวิจัยที่ 2

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวความคิดในการวิจัยที่ 3

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวความคิดในการวิจัยที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย สามารถสรุปผลโดยจำแนกประเภทการทำประกันวินาศภัย ดังนี้

1. การประกันรถยนต์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1

ยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2

2. การประกันอัตรากำไร

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัตรากำไรในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3

ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัตรากำไรในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยอัตรากำไรในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 5

3. การประกันภัยเบ็ดเตล็ด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 6

จำนวนประชากรในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการทำประกันเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัตราดอกเบี้ยแท้จริง มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 8

4. การประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 9

มูลค่าการส่งออก ความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งผลการวิเคราะห์ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 10

มูลค่าการนำเข้า มีความสัมพันธ์กับการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 11

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทย กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง และ ยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	$a_0 = 1.015667$	1.311897	0.1986*	166.7936	0.000****
GDP	$a_1 = 1.437209$	0.124789	0.000****		
Q_{CA}	$a_2 = 0.148939$	0.083282	0.0829**		
R - Squared	ร้อยละ 90.99				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 90.45				
Durbin – Watson	= 2.495182				

ตัวแปรตาม	Premium _{motor}
N	= 36
****	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
**	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90
*	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย กับ ผลผลิตภัณฑัวมวลรวมในประเทศไทยที่แท้จริง ปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย และอัตราดอกเบี้ย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	a ₀ = 5.609333	5.003632	0.000****	110.8260	0.000****
GDP	a ₁ = 0.754026	2.161709	0.038***		
Q _{LA}	a ₂ = 0.226469	0.904215	0.3726 ^{ns}		
R _{LA}	a ₂ = -0.200293	-1.732496	0.928**		
R - Squared	ร้อยละ 91.22				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 90.39				
Durbin – Watson	= 1.613868				
ตัวแปรตาม	Premium _{Fire}				
N	= 36				
****	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99				
**	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95				
*	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90				
Ns	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ				

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย กับ ผลผลิตภัณฑัวมวลรวมในประเทศไทยที่แท้จริง และอัตราดอกเบี้ย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	a ₀ = 4.704356	9.340561	0.000****	110.8260	0.000****
GDP	a ₁ = 1.064962	18.26208	0.000****		
R _{LA}	a ₂ = -0.209755	-1826870	0.0768**		
R - Squared	ร้อยละ 90.99				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 90.45				
Durbin – Watson	= 1.657433				
ตัวแปรตาม	Premium _{Fire}				
N	= 36				
****	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99				
**	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90				

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยที่แท้จริง และอัตราดอกเบี้ย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	$a_0 = -32.77563$	-1.014117	0.3181 ^{ns}	57.54059	0.000****
GDP	$a_1 = 1.982044$	2.415988	0.026****		
POP	$A_2 = 7.883186$	8.875917	0.3876 ^{ns}		
R _{LA}	$A_3 = -0.793827$	-0.79382	0.1498*		
R - Squared	ร้อยละ 84.36				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 82.89				
Durbin – Watson	= 1.530840				
ตัวแปรตาม	Premium _{mise}				
N	= 36				
**** เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99					
* เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85					
Ns เท่ากับ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ					

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยอัคคีภัยในประเทศไทย กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยที่แท้จริง และอัตราดอกเบี้ย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	$a_0 = -4.512671$	-2.455637	0.019****	86.53768	0.000****
GDP	$a_1 = 2.675866$	12.57588	0.000****		
R _{LA}	$A_2 = -1.087825$	-2.596641	0.014****		
R - Squared	ร้อยละ 83.98				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 83.01				
Durbin – Watson	= 1.567582				
ตัวแปรตาม	Premium _{mise}				
N	= 36				
**** เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99					

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทย กับ ผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศที่แท้จริง มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		t- statistic	P_value	F - test	P_value
ค่าคงที่(Constant)	$a_0 = 6.873847$	10.08743	0.000****	38.28557	0.000****
GDP	$a_1 = 0.354809$	2.529654	0.016***		
EX	$A_2 = 0.665336$	1.578042	0.1244**		
IN	$A_3 = 1.07285$	3.003131	0.005****		
R - Squared	ร้อยละ 78.21				
Adjusted R-squared	ร้อยละ 76.16				
Durbin – Watson	= 1.249143				
ตัวแปรตาม	Premium _{marine}				
N	= 36				
****	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99				
***	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95				
**	เท่ากับ ค่านัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90				

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาอภิปรายผลแยกตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : การเปลี่ยนแปลงผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 และงานวิจัยของ วิภาตี ลีมประสิทธิ์อิสระ (2547) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยของธุรกิจประกันวินาศภัย การศึกษาพบว่าผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยรถยนต์ของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 : การเปลี่ยนแปลงยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 และงานวิจัยของ จันท์พิมล อยู่เชียร (2539) ศึกษาถึงการวิเคราะห์และปัจจัยการขยายตัวของประกันวินาศภัยในประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 ปี ตั้งแต่ปี 2518 – 2538 และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองทางสถิติพบว่าปริมาณรถจดทะเบียนในประเทศ โดยมีทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทิศทางเดียวกันกับเบี้ยประกันรับ

สมมติฐานที่ 3 : การเปลี่ยนแปลงผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอศศภในในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภัณฑมวบรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอศศภ

ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ตานะ ประทีปกุล (2538) ได้ศึกษาเรื่องทิศทางและการขยายตัวของ

ธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิรายปี ระหว่างปี 2518 – 2537 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของธุรกิจประกันชีวิตคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่ 4 : การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 4 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีผลต่อการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยน้อยมาก

สมมติฐานที่ 5 : การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 5 และงานวิจัยของ ประจักษ์ อุดมศิลป์ (2548) ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อธุรกิจประกันชีวิตไทยได้วิเคราะห์ถึงทิศทางและขนาดการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทยอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจมหภาคในช่วงระยะเวลา 10 ปี ระหว่างปี 2517 – 2526 สรุปได้ว่า อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับเบี้ยประกันชีวิตในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้นทุกประการ อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามสอดคล้องทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของสำนักคลาสสิก ในทฤษฎีของสำนักคลาสสิก อัตราดอกเบี้ยคือ ราคาของเงินออมถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินลงทุนและอุปทานของเงินออม ผู้ประกอบการต้องการกู้เงินจากตลาดเงินเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน เพราะฉะนั้นอัตราดอกเบี้ยยิ่งต่ำเท่าไร อุปสงค์ต่อการลงทุนก็จะเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเป็นต้นทุนที่หน่วยผลิตต้องจ่าย เมื่อต้นทุนของเงินลงทุนลดลง ผู้ลงทุนย่อมมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มการลงทุนให้สูงขึ้น ทำให้ผู้ลงทุนมีการทำประกันภัยมากขึ้นตามไปด้วย (ประพันธ์ เศวตนันท์. 2547: 201)

สมมติฐานที่ 6 : การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 6 และงานวิจัยของ ประภา รุมาคม (2547) ได้ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดมูลค่าเบี้ยประกันภัยรับของธุรกิจประกันวินาศภัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าเบี้ยประกันภัยรับโดยรวมของธุรกิจประกันวินาศภัย โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิรายปี ระหว่างปี 2522 – 2542 สรุปจากการศึกษาได้ดังนี้ ผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP) ซึ่งเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และรวมถึงการเจริญเติบโตของธุรกิจประกันวินาศ

สมมติฐานที่ 7 : การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 7 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในประเทศไทยมีผลต่อการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยน้อยมาก

สมมติฐานที่ 8 : การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม โดยการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กับ

การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ดในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ 8 และงานวิจัยของ ประจักษ์ อุดมศิลป์ (2548) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อธุรกิจประกันชีวิตไทยได้วิเคราะห์ถึงทิศทางและขนาดการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทย อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจมหภาคในช่วงระยะเวลา 10 ปี ระหว่างปี 2517 – 2526 สรุปได้ว่า อัตราดอกเบี้ย ความสัมพันธ์กับเบี้ยประกันชีวิตในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้นทุกประการ อัตราดอกเบี้ย ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามสอดคล้องทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของสำนักคลาสสิก ในทฤษฎีของสำนัก คลาสสิก อัตราดอกเบี้ยคือ ราคาของเงินออมถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินลงทุนและอุปทานของเงินออม ผู้ประกอบการต้องการกู้เงินจากตลาดเงินเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน เพราะฉะนั้นอัตราดอกเบี้ยยิ่งต่ำเท่าไร อุปสงค์ต่อการลงทุนก็จะเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเป็นต้นทุนที่หน่วยผลิตต้องจ่าย เมื่อต้นทุน ของเงินลงทุนลดลง ผู้ลงทุนย่อมมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มการลงทุนให้สูงขึ้น ทำให้ผู้ลงทุนมีการทำประกันภัยมากขึ้น ตามมาด้วย (ประพันธ์ เศวตนิรันดร์. 2547: 201)

สมมติฐานที่ 9 : การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 9 และงานวิจัย วิภาวดี ลิ้มประสิทธิ์อิสระ (2547) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยธุรกิจประกันวินาศภัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยโดยศึกษาเฉพาะเบี้ยประกันภัยของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทย โดยแยกศึกษาตามประเภทของธุรกิจประกันวินาศภัย โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิรายปี ระหว่างปี 2538 – 2547 ผลการศึกษา

พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยทางทะเล และขนส่งของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 10 : การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 10 และงานวิจัยของ สุวรรณ ตานะประทีปกุล (2538) ได้ศึกษาเรื่องทิศทาง และการขยายตัวของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิรายปี ระหว่างปี 2518 – 2537 ได้สรุปผลว่าปริมาณสินค้านำเข้าและส่งออก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือขยายตัวของธุรกิจประกันวินาศภัยใน ทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่ 11 : การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการนำเข้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการนำเข้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการทำประกันภัยทางทะเลและขนส่งในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 11 10 และงานวิจัยของ สุวรรณ ตานะประทีปกุล (2538) ได้ศึกษาเรื่อง ทิศทางและการขยายตัวของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิรายปี ระหว่างปี 2518 – 2537 ได้สรุปผลว่าปริมาณสินค้านำเข้าและส่งออก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือขยายตัวของธุรกิจประกันวินาศ ภัยในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทยมีตัวแปรในส่วนของการทำประกันอัคคีภัยและการทำประกันภัยเบ็ดเตล็ด ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือปริมาณสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ทั้งที่ในความเป็นจริงตัวแปรนี้น่าจะมีผลต่อการทำประกันอัคคีภัยโดยทางธุรกิจประกันภัยเอง ควรมีการวางแผนการตลาด การส่งเสริมการขายกับลูกค้าในกลุ่มที่มีการกู้ยืมสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยให้มีการสนใจในด้านการทำประกันภัย มากขึ้น และในส่วนของตัว จำนวนประชากรในประเทศไทย ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กองส่งเสริมการประกันภัยและสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจให้ประชากรเห็นถึงความสำคัญของการทำประกันภัย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ยังไม่เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการทำประกันภัย

2. จากผลการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประกันวินาศภัยในประเทศไทย โดยแยกตามประเภทของการทำประกันในแต่ละประเภท พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการทำประกันภัยนอกจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงแล้วที่มีผลต่อการทำประกันภัย ยังพบว่าปัจจัยยอดจำหน่ายยานยนต์ในประเทศไทย อัตราดอกเบี้ย การนำเข้า และการส่งออก ที่มีส่วนทำให้ผลการทำประกันภัยเพิ่มสูงขึ้น ทางธุรกิจประกันภัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับตัวแปรที่มีผลต่อการทำประกันภัยมากขึ้น ทั้งนี้ตัวแปรเหล่านี้สามารถขยายการทำประกันภัยได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] พิมล อุวิเชียร. (2539). การวิเคราะห์โครงสร้างและปัจจัยการขยายตัวของประกันวินาศภัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [2] ประจักษ์ อุดมศิลป์. (2528). ผลกระทบของตัวแปรเศรษฐกิจที่มีต่อธุรกิจประกันชีวิตไทย. วารสารสำนักงานประกันภัย 10 (1) : 43 – 46.
- [3] มาลินี เชษฐโชติศักดิ์. (2534). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] วิภาวดี ลิมประสิทธิ์อิสระ. (2547). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยของธุรกิจประกันวินาศภัย. สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [5] ศิริวรรณ วัลโภคม. (2544). การประกันภัยและการจัดการธุรกิจการประกันภัย. กรุงเทพฯ : ส.ส.ท.
- [6] ศิรประภา รุมาคม. (2547). ปัจจัยกำหนดมูลค่าเบี้ยประกันภัยรับของธุรกิจประกันวินาศภัย. สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [7] สุวรรณดา ตานะประทีปกุล. (2538). เรื่องทิศทางการขยายตัวของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

SRD-210: ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN RESOURCE AND ECONOMIC GROWTH OF THAILAND

ธิดาภรณ์ แดงสีอ่อน

Tidaporn Dangsrion

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษางบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและสาธารณสุขของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยนำข้อมูลทุติยภูมิระหว่าง พ.ศ. 2526-2550 มาวิเคราะห์เชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ โดยการใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ต่อเนื่องมาจนถึงปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขมากที่สุด โดยมุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษา คือขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนด้านสุขภาพอนามัยโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและสาธารณสุขจึงมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

สำหรับผลของการวิเคราะห์แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนพบว่า อัตราส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อัตราส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อจำนวนประชากรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อจำนวนประชากร อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อจำนวนประชากร และอัตราการตายของทารกและเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study education and health government expenditure of Thailand. 2) to study the relation between human resource and Economic Growth of Thailand. The research employed annual secondary data over 1983-2007 and analyzed by descriptive and quantitative methods with economic model. The model used multiple regression analysis

The results of this research revealed that between 1983- 2007 government has consistently emphasized education and health development. The government has enhanced learning opportunity by expanding the compulsory education and also emphasized public health.

The results of multiple regression analysis found that the ratio of government education expenditures per Gross Domestic Product had statistical significantly negative related at the 0.05 level with the economic growth whereas the ratio of government health expenditures per Gross Domestic Product had statistical significantly positive related at the 0.05 level with the economic growth.

The ratio of high school graduated people per population had statistical significantly negative related at the 0.05 level with the economic growth whereas the ratio of primary graduated people per population, the ratio of higher graduated people per population and infant mortality rate are no statistical significant at the 0.05 level with the economic growth.

Keyword : The relation between human resource and economic growth

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีนโยบายการศึกษาและสาธารณสุขมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังจะเห็นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีการบรรจุนโยบายด้านการศึกษาและสาธารณสุขไว้เป็นส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5-10 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขมากขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวมของประเทศ

งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงและเป็นประโยชน์ต่อปัจเจกชนและต่อสังคม เพราะเป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถของปัจเจกชน ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการพัฒนาด้านการศึกษายังทำให้บุคคลมีความสามารถในการเลือกบริโภคได้ดียิ่งขึ้น ส่วนงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขเป็นรายจ่ายที่ช่วยเพิ่มพูนความสามารถการผลิตโดยตรงควบคู่กับการศึกษาทำให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นสามารถทำงานได้เต็มความสามารถหรือสามารถหางานทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ไม่เจ็บป่วยจนไม่เป็นที่ต้องการของนายจ้างและพ้นสภาพจากการเป็นผู้ว่างงาน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็น ประเด็นที่สำคัญที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ และจัดให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนของการให้การศึกษาและการส่งเสริมด้านสาธารณสุข ดังนั้นเพื่อช่วยให้กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทยได้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางกำหนดการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคนและสถานการณ์ของประเทศนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่องบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวมและ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่องบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์ กับ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ข้อมูล ทศตวรรษ ที่เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2526-2550 รวม 25 ปี ประกอบด้วย งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษา งบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุข งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวม ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถม จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยม จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวนประชากร อัตราการตายของทารกและเด็ก และ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งวัดจากอัตราการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง

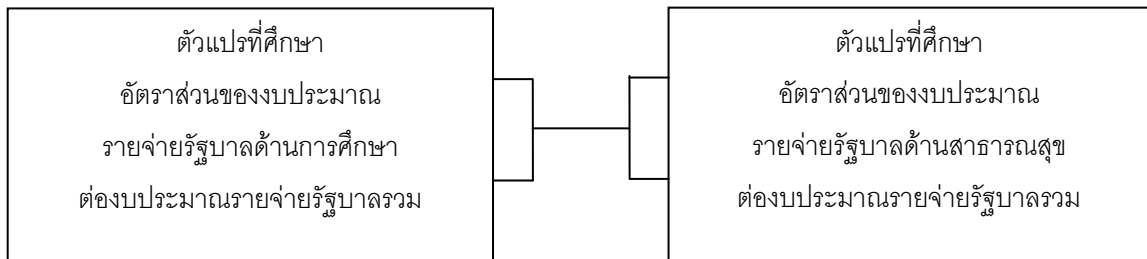
โดยใช้การวิเคราะห์ทั้งเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

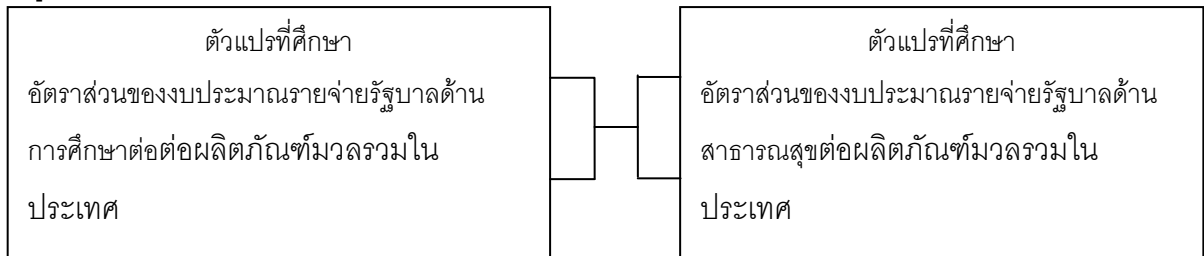
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการภายใต้กรอบแนว ดังนี้

1. ศึกษางบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านศึกษาและด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่องบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวมและงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่องบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวม โดยใช้ข้อมูล ทศตวรรษที่ 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ในเวลาที่กำหนด ดังนี้

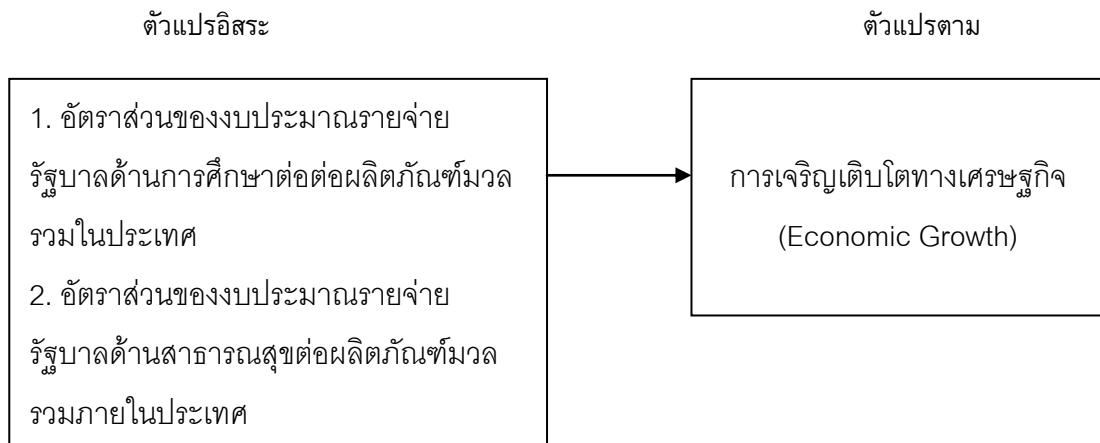

1.2 การเปรียบเทียบ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยใช้ข้อมูล ทศตวรรษที่ 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ในเวลาที่กำหนด ดังนี้

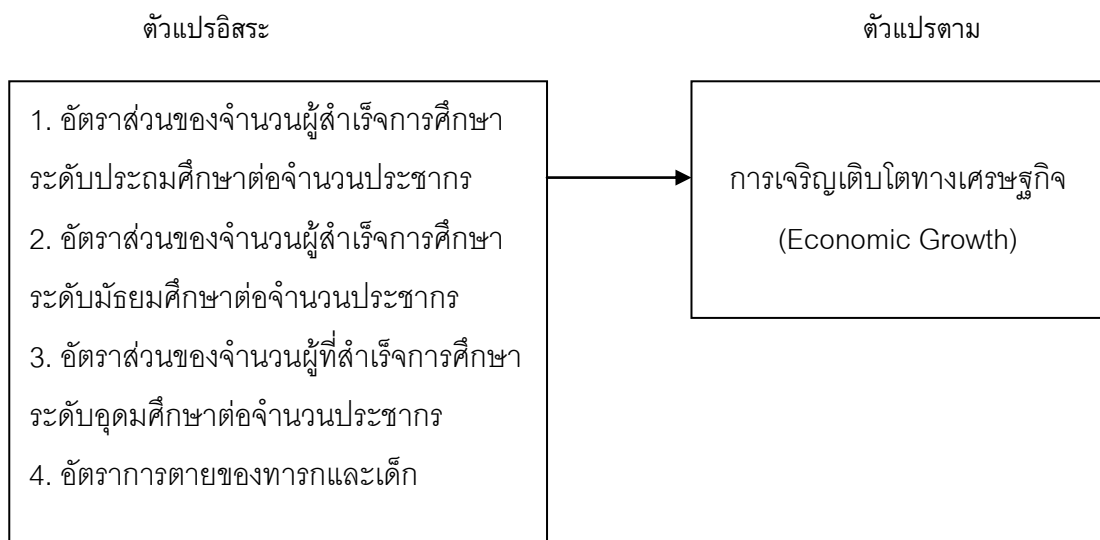

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทรัพยากรกับการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

2. ศึกษาความสัมพันธ์ดัชนีชี้วัดด้านทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. อัตราส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
2. อัตราส่วนของ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาล ด้านสาธารณสุข ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
3. อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
4. อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
5. อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
6. อัตราการตายของทารกและเด็ก สัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผลการวิจัย

การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของงบประมาณ รายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า อัตราส่วนของ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และพบว่าอัตราส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2.2 ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ ของดัชนีชี้วัดด้านทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต่อจำนวนประชากร (GD_2) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนอัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมต่อจำนวนประชากร (GD_1) อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมต่อจำนวนประชากร (GD_3) และอัตราการตายของทารกและเด็ก (DR) ไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ตัวแปร	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์				
	B	S.E	Beta	t	Sig.t
ค่าคงที่	16.490	2.00		8.235	0.000
ED	-458.364	108.911	-1.924	-4.209	0.000**
H	343.892	117.852	1.334	2.918	0.008**

$$R^2 = 0.765 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.548 \quad \text{Durbin-Waston} = 1.253$$

$$\text{Standard Error of Estimate (SEE)} = 3.116$$

$$F\text{-statistic} = 15.523 \quad \text{Sig F (P-Value)} = 0.00$$

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดด้านทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ตัวแปร	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์				
	B	S.E	Beta	t	Sig.t
ค่าคงที่	69.279	27.420		2.527	0.020
GD ₁	-24.750	14.362	-1.182	-1.723	0.100 ^{NS}
GD ₂	-16.024	4,584	-1.587	-3.496	0.002**
DG ₃	9.488	18.220	0.296	0.521	0.608 ^{NS}
DR	0.199	0.161	0.486	1.235	0.231 ^{NS}

$R^2 = 0.728$ Adjusted $R^2 = 0.435$ Durbin-Waston = 1.753

Standard Error of Estimate (SEE) = 3.481

F-statistic = 5.626 Sig F (P-Value) = 0.03

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษา และงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุข มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน กับงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวม คือ เมื่องบประมาณรายจ่ายรัฐบาลรวมเพิ่มขึ้น ด้วย สำหรับ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านศึกษานั้นมี การจัดสรรในอัตราส่วนที่สูงสุดของงบประมาณรายจ่าย รัฐบาลรวม รองลงมาคืองบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุข และเมื่อเปรียบเทียบกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง จะส่งผลให้งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษา และงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง ตามไปด้วย เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศานาก นิศากรเกรียงเดช (2548: 49) กล่าวว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกันเหตุผลเนื่องมาจากการศึกษาและสาธารณสุขมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนในระยะยาว เมื่อประเทศมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้มีการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นด้วย ในทางกลับกัน งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขเป็นสาเหตุของการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งข้อสรุปที่ได้นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีที่กล่าวว่า เมื่อประเทศไทยมีการพัฒนาด้านทุนมนุษย์สูงขึ้น เช่น การเพิ่มงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข จะส่งผลให้ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ดังนั้นงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลจึงมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างทรัพยากรมนุษย์ กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จากผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาใน

การที่ก่อให้เกิดผลของกระบวนการเรียนรู้ โดยจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งอื่นใด จึงจะก่อให้เกิดผลิตภาพในการผลิตในระดับที่สูงได้ และจะส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในที่สุด เพราะความรู้ความสามารถจากการศึกษาจะพัฒนาต่อยอดออกไปได้อีกได้อย่างไม่จำกัดและจะตีตัวแรงงานหรือทรัพยากรมนุษย์ไปตลอด การลงทุนทางการศึกษา จึงเป็นการลงทุนระยะยาว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงคราญ นพรัตน์ (2543: 78) ซึ่งกล่าวว่า งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาเป็นงบประมาณที่มีลักษณะเพิ่มประสิทธิภาพโดยตรง โดยมนุษย์เป็นปัจจัยโดยตรงของการผลิตได้รับการศึกษาจะทำให้มีการสะสมความรู้ และจะทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งประชาชนควรได้รับการศึกษาจะทำให้มีการสะสมความรู้ และจะทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งประชาชนควรได้รับการศึกษาอย่างน้อยระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นระดับขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อพิจารณาความล่าช้าของผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาพบว่ามีระยะเวลาของการเกิดผลนานกว่าผลการใช้งบประมาณด้านอื่น ๆ และงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาเป็นงบประมาณที่เป็นการยกระดับความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคลที่เข้ารับการศึกษาให้ดีขึ้น แต่ถ้าบุคคลที่ได้รับการศึกษานั้น ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ก็จะไม่ส่งผลต่อประเทศโดยรวม

สำหรับ อัตราส่วนของงบประมาณรายจ่าย รัฐบาล ด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา คำตัน (2549: 94) ที่กล่าวว่า การลงทุนนี้เป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ โดยตรง ดังนั้น รัฐบาลจึงควรส่งเสริมงบประมาณกระจายไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคมากขึ้น เช่น การให้บริการด้านสาธารณสุข รวมทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านโภชนาการ การให้ความรู้ในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของโรคติดต่อต่าง ๆ นอกจากนี้รัฐบาลยังอาจส่งเสริมให้สุขภาพของประชาชนให้ดีขึ้น ด้วยการรณรงค์และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่หรือการดื่มสุราซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภค และยังส่งผลต่อสุขภาพและบุคคลใกล้เคียง นอกจากนี้แล้วรัฐบาลยังควรจัดโครงการอบรมให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้แก่ประชาชน การใช้จ่ายสามัญประจำบ้าน เพื่อให้ประชาชนประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางมาใช้บริการรักษาพยาบาล ซึ่งจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ในส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ดัชนีชี้วัดด้านทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จากผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต่อจำนวนประชากร ส่งผลให้ทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ในขณะที่อัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อจำนวนประชากร และอัตราส่วนของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อจำนวนประชากร ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการลงทุนทางการศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับ การวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มการพัฒนาคนและสังคมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ว่าอัตราการเข้าเรียนหนังสือตามเกณฑ์อายุ มีแนวโน้มดีขึ้นทุกระดับชั้น อัตราการเรียนรู้นักเรียนสูงขึ้น แต่คุณภาพการศึกษาก็ยังเป็นจุดอ่อนอยู่ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาวิชาการมากกว่าการสอบ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งประชากรในวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงเป็นผลจากการที่เด็กยังอยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งแรงงานเหล่านี้ต้องมีการพัฒนาฝีมือและเพิ่มขีดความสามารถให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของสิริลักษณ์ ตระกูลรุ่ง (2544:85) ที่กล่าวว่า การเพิ่มระดับทุนมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาให้กับแรงงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของผลผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีการฝึกความคิดและวิเคราะห์มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาต่อไป ผลักดันให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น

มุ่งเน้นการศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษามากขึ้น และผลิตจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาตามระดับการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ จึงจะสามารถช่วยให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในที่สุด

และอัตราการตายของทารกและเด็ก จากผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ในประเทศไทยการแพทย์และสาธารณสุขยังไม่มีพัฒนาและกระจายอย่างทั่วถึง การตั้งครุฑและการคลอดยังกระทำตามแบบประเพณีที่ปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม คือการคลอดเองซึ่งยังพบได้ในชนบท การปลูกฝีฉีดยาสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่เด็กที่ยังไม่แพร่หลาย ทำให้ทารกตายตั้งแต่แรกคลอด หรือเมื่ออายุยังไม่ครบขวบ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดสรรการใช้งบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุข เพิ่มขึ้น เพื่อกระตุ้นในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ตลอดจนผลักดันให้ประชาชนทุกคนมีหลักประกันสุขภาพและกระจายไปสู่ท้องถิ่นให้เกิดความเสมอภาคมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนหรือเพิ่มการลงทุนในการพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข ต้องการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาและสาธารณสุขเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์โดยตรง ซึ่งถ้าทุกหน่วยงานร่วมมือกันก็จะเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลทำให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเพิ่มผลผลิตให้กับประเทศชาติต่อไป

2. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งปัจจุบันคือฉบับที่ 10 ซึ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้และความสามารถซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

3. การพัฒนาการศึกษา ต้องสอดคล้องและสนองต่อความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพด้วย เพราะการผลิตกำลังคนไม่ตรงตามสาขาหรือเกินความต้องการของตลาดแรงงาน จะทำให้แรงงานต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้นเกิดปัญหาการว่างงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือสูงกว่า อันจะส่งผลในทางลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

4. ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะเรื่องปริมาณของทรัพยากรในการนำประเทศไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่ควรคำนึงถึงเรื่องของ ประสิทธิภาพและคุณภาพของทรัพยากรในประเทศด้วย โดยเฉพาะ การเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพให้กับ ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] จารุภรณ์ ทรัพย์สถิตยกุล. (2549). *ปัจจัยทางด้านการศึกษาที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กรณีการเปรียบเทียบไทยกับประเทศสาธารณรัฐเกาหลี*. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [2] ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. (2517). *ทฤษฎีรายได้และผลิตผลและการว่าจ้างงานทำงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [3] ธาณิชทร์ ไหลวัฒน์ชัย. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ*. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- [4] นคราญ นพรัตน์. (2543). *การศึกษาความสัมพันธ์ของงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาและสาธารณสุขกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ผลิตภาพการผลิตและการจ้างงานในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์วิทยา

ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2552, จากฐานข้อมูลปริญญาานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [5] นิตานาถ นิตาการเกียรียงเดช. (2548). *การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรัฐบาลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2552, จากฐานข้อมูลปริญญาานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] บุญคง หันจางสิทธิ์. (2543). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอ เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- [7] พรฤดี จิวโฮฮวด. (2548). *บทบาทการศึกษาต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2552, จากฐานข้อมูลปริญญาานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] รัชนีวรรณ อุทัยศรี. (2546). *ทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ หน่วยที่ 5*. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- [9] วันดี หิรัญสถาพร. (2540). *การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายภาครัฐที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและการจ้างงานในประเทศ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

SRD-211: ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

HOUSEHOLD INCOME INEQUALITY DRIVING FROM TOURISM BUSINESS IN AONANG SUB-DISTRICT MUEANG DISTRICT, KRABI PROVINCE

ธีรวัฒน์ เกษมสิน

Teerawat Kasemsin

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทราบลักษณะความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยใช้เส้นโค้งลอเรนซ์และค่าสัมประสิทธิ์จีไนเป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ลักษณะความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวและอาศัยข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาเป็นครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนมีรายได้จากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง จำนวน 125 ตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอาหาร ธุรกิจนันทนาการ ธุรกิจขนส่งและธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ซึ่งในธุรกิจท่องเที่ยวแต่ละประเภทมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับธุรกิจละ 25 ตัวอย่าง ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ครัวเรือนน้อย ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์จีไนของธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวมเท่ากับ 0.2814 และเมื่อแยกพิจารณาธุรกิจท่องเที่ยวแต่ละประเภทจะพบว่า ธุรกิจขนส่งเป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนที่น้อยที่สุด คือมีค่าสัมประสิทธิ์จีไนเท่ากับ 0.1668 รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมมีค่าสัมประสิทธิ์จีไนเท่ากับ 0.2561 ธุรกิจนันทนาการมีค่าสัมประสิทธิ์จีไน 0.2645 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมีค่าสัมประสิทธิ์จีไน 0.3128 และธุรกิจอาหารเป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนมากที่สุด คือมีค่าสัมประสิทธิ์จีไน 0.3204 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของธุรกิจซึ่งอาจเป็นการรวมกลุ่มกันรูปแบบของการจัดตั้งเป็นสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยมีความมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการทำธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ธุรกิจและลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือน เพราะหากรัฐบาลปล่อยให้เอกชนเป็นผู้รับภาระเพียงฝ่ายเดียวอาจทำให้การลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ไม่ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ: การลดความเหลื่อมล้ำของรายได้

Abstract

This study aimed to determine household income inequality from tourism in Aonang sub-district, Mueang district, Krabi province. Using Lorenz curve and gini coefficient for analyzing household income inequality from tourism and using primary data that collected from interviews 125 samples, who had income from employment related to tourism in Aonang sub-district. This study, the researchers divided businesses related to tourism in Aonang sub-district into 5 business, hotel business, food business tour business, transportation business and souvenirs business, and each of the business was using 25 samples. The results of this study revealed that tour business in Aonang sub-district, Mueang district, Krabi province were less household income distribution inequality, which gini coefficient of tourism was 0.2814. When separate consideration of each business found the least of household income inequality was transportation business that gini coefficient equal to 0.1668, followed by the hotel business that gini coefficient equal to 0.2561, tour businesses that gini coefficient equal to 0.2645, souvenirs business that gini coefficient equal to 0.3128 and the most of household income inequality was food business that gini coefficient equal to 0.3204. Policy recommendations government and relevant agencies should encourage the grouping of business. This may be a confederate in the form of establishing and association of business people who selling food and souvenir business. The aim is to exchange knowledge and experience in doing business to increase revenues and reduce the inequality of household income. Because if the Government let the private sector is borne by only one party could lead to not successful in the reduction of income inequality.

Keyword : income inequality

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าหลักในหลายประเทศ เป็นแหล่งรายได้เงินตราที่สำคัญ ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างงานสร้างอาชีพให้ประชาชนได้เป็นจำนวนมาก นอกจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจในการดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมากแล้วยังกระตุ้นให้เกิดการจ้างงาน กระจายรายได้ให้แก่ประชาชนระดับต่างๆ

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม มีศักยภาพทางในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง มีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ตลอดจนมีความโดดเด่นทางศิลปะ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ เนื่องจากที่ผ่านมาพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ที่มีการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะเป็นจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีคุณค่ามากมาย

จังหวัดกระบี่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งทำให้มีนักท่องเที่ยวสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

แม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่จะก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมาก แต่รายได้จากการท่องเที่ยวนี้ไม่สามารถบอกได้ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีการกระจายไปสู่บุคคลใดและมีความเท่าเทียมกันหรือไม่ เพราะการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวจะไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดกระบี่ ถ้าการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวนั้นเป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้รวมหรือรายได้เฉลี่ยจากการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ให้กับน้อยลงได้ จากความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อการสร้างรายได้ในจังหวัดกระบี่ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่า รายได้ของครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จะมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ครัวเรือนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง
2. จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจำแนกวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครัวเรือนในหมู่บ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีจำนวนครัวเรือน 1,918 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ 6.5 จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 125 ตัวอย่างและในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 125 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดสรรกลุ่มตัวอย่างให้กับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง 5 กลุ่มเป็นจำนวนเท่าๆ กัน ได้ธุรกิจละ 25 ตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยว ตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในคั้งนี้ สามารถแบ่งได้ 2 ส่วนคั้งนี้ ส่วนแรกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย อาชีพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ภูมิลำเนาและศาสนาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่สอง สภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว สาเหตุในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สมาชิกในครัวเรือนประกอบอาชีพอะไรบ้าง และมีรายได้จากการประกอบอาชีพเดือนละเท่าไร รายได้จากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของท่านและสมาชิกในครัวเรือนเพียงพอต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ ถ้ารายได้จากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ท่านจะประกอบอาชีพใดเป็นอาชีพเสริม และท่านคิดว่ารายได้จากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นหรือไม่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือคั้งนี้ ชั้นแรกสร้างแบบสัมภาษณ์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ชั้นที่สองนำแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและชั้นนี้

สามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสมและรัดกุมในการใช้ภาษาเพื่อความสะดวกในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่หน่วยงานทางราชการและเอกชนได้รวบรวมไว้ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ และศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนี้ได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 ตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม 2553

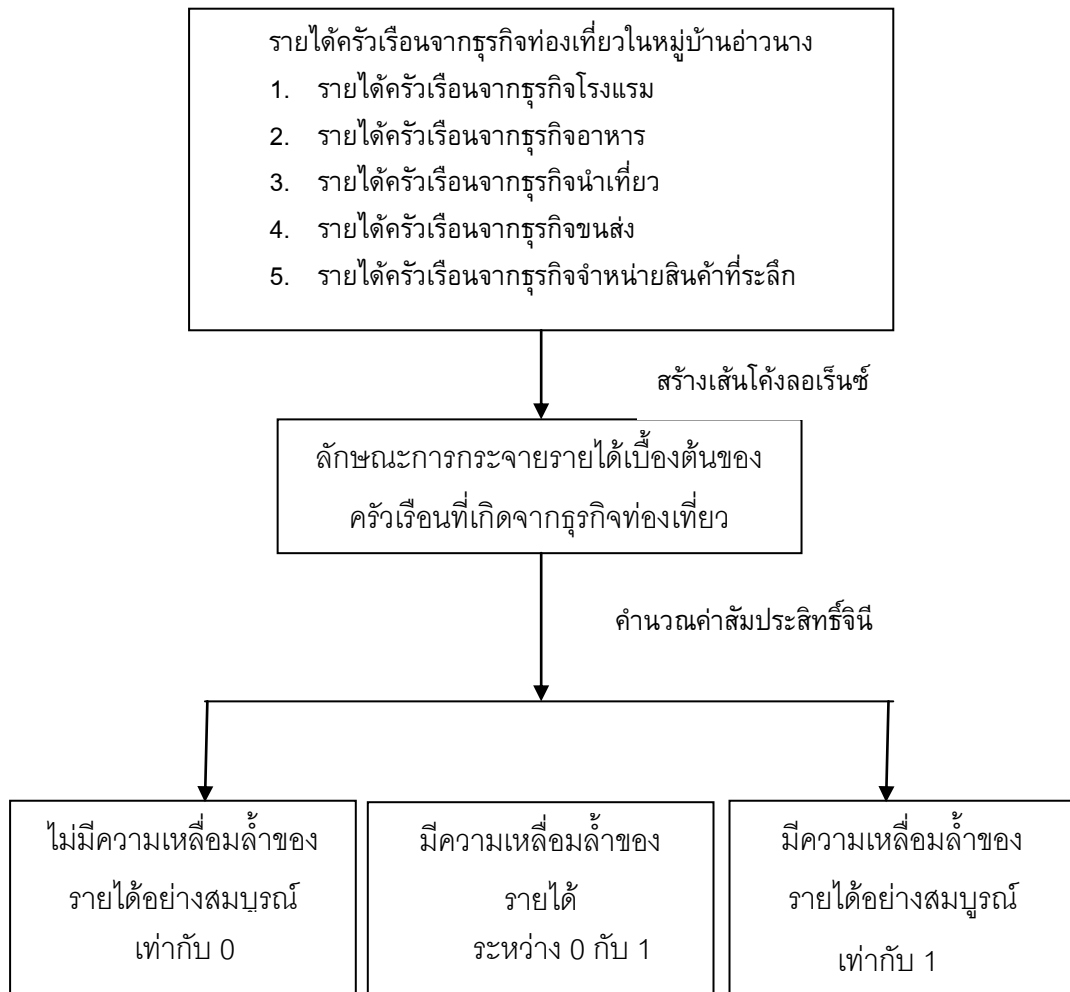
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล จะเริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลทั่วไปและรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และจัดหมวดหมู่ของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวออกเป็นรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการศึกษาการท่องเที่ยวและสภาพเศรษฐกิจในตำบลอ่าวนาง วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนโดยใช้เส้นโค้งลอเรนซ์และค่าสัมประสิทธิ์จินีและเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จินีที่คำนวณได้จากการวิเคราะห์ขั้นที่ 3.2 กับหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์จินี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้น จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอ่าวนาง ในส่วนการวัดความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนที่เกิดจากธุรกิจท่องเที่ยวจะใช้เส้นโค้งลอเรนซ์และสัมประสิทธิ์จินีเป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ตามภาพประกอบ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง ส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 30 ปี และมีสถานภาพโสด เนื่องจากเพิ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นคนจังหวัดกระบี่มากกว่าคนในจังหวัดอื่นๆ ที่เดินทางเข้ามาทำงานในจังหวัดกระบี่ และนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด ในส่วนของการวิเคราะห์รายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางจะก่อให้เกิดรายได้ครัวเรือน โดยมีรายได้ครัวเรือนรวมจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางเท่ากับ 4,323,700 บาท/เดือน คิดเป็นรายได้ครัวเรือนจากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 34,589.60 บาท/ครัวเรือน/เดือน และมีรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเป็นธุรกิจที่มีรายได้ครัวเรือนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวประเภทอื่น โดยมีรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เท่ากับ 1,599,500 บาท/เดือน คิดเป็นรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเฉลี่ยเท่ากับ 63,980 บาท/ครัวเรือน/เดือน รองลงมาเป็นรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจขนส่ง รายได้ครัวเรือนจากธุรกิจนำเที่ยว รายได้ครัวเรือนจากธุรกิจอาหารและธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่มีรายได้ครัวเรือนน้อยที่สุด คือมีรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจโรงแรม เท่ากับ 304,700 บาท/เดือน คิดเป็นรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 12,188 บาท/ครัวเรือน/เดือน

การศึกษาความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง จะแบ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวออกเป็นประเภทต่างๆ 5 ประเภท คือ ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอาหาร ธุรกิจนันทนาการ ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ด้วยเส้นโค้งโลเรนซ์และค่าสัมประสิทธิ์จินี โดยรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.2814 แต่เมื่อแยกพิจารณาความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนในแต่ละประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่า ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน โดยมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ครัวเรือนต่างกัน ธุรกิจอาหารมีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.3204 รองลงมาเป็นธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก มีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.3128 ธุรกิจนันทนาการมีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.2645 ธุรกิจโรงแรม มีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.2561 และธุรกิจขนส่งมีค่าสัมประสิทธิ์จินี เท่ากับ 0.1668

เมื่อทราบค่าสัมประสิทธิ์จินีของความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวและค่าสัมประสิทธิ์จินีของรายได้ครัวเรือนในแต่ละประเภทของธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง ขั้นตอนจะทำการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จินีที่คำนวณได้กับเกณฑ์การวิเคราะห์ของค่าสัมประสิทธิ์จินี และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จินีที่คำนวณได้กับเกณฑ์การวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์จินีที่ได้จากการคำนวณมีใกล้ 0 ทั้งรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวและรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวประเภท ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการกระจายรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนน้อยในทุกประเภทของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์เงินความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจาก ธุรกิจท่องเที่ยว	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
25	20	20	304,700	7.05	0.0705	0.2	0.0705	0.0141
25	20	40	562,500	20.06	0.2711	0.2	0.2711	0.0542
25	20	60	841,500	39.52	0.5958	0.2	0.5958	0.1192
25	20	80	1,015,500	63.01	1.0253	0.2	1.0253	0.2051
25	20	100	1,599,500	100.00	1.6301	0.2	1.6301	0.3260
125	100		4,323,700					0.7186

ค่าสัมประสิทธิ์เงิน = 0.2814

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์เงินความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจโรงแรมในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจาก ธุรกิจโรงแรม	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
5	20	20	47,000	15.43	15.43	0.2	0.1543	0.0309
5	20	40	50,000	16.41	31.84	0.2	0.4727	0.0945
5	20	60	57,600	18.90	50.74	0.2	0.8258	0.1652
5	20	80	67,700	22.23	72.97	0.2	1.2371	0.2474
5	20	100	82,350	27.03	100.00	0.2	1.0297	0.2059
25	100		304,700	100				0.7439

ค่าสัมประสิทธิ์เงิน = 0.2561

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์เงินความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจอาหารในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจาก ธุรกิจอาหาร	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
5	20	20	39,500	7.02	7.02	0.2	0.0702	0.0140
5	20	40	76,000	13.51	20.53	0.2	0.2755	0.0551
5	20	60	79,500	14.13	34.66	0.2	0.5519	0.1104
5	20	80	129,500	23.02	57.68	0.2	0.9234	0.1847
5	20	100	238,000	42.31	100.00	0.2	1.5768	0.3154
25	100		562,500	100				0.6796

ค่าสัมประสิทธิ์เงินนี้ = 0.3204

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์เงินความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจนาเที่ยวในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจาก ธุรกิจนาเที่ยว	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
5	20	20	78,000	9.27	9.27	0.2	0.0927	0.0185
5	20	40	88,500	10.52	19.79	0.2	0.2906	0.0581
5	20	60	178,500	21.15	40.94	0.2	0.6073	0.1215
5	20	80	193,000	22.94	63.88	0.2	1.0482	0.2096
5	20	100	304,000	36.13	100.00	0.2	1.6388	0.3278
25	100		841,500	100				0.7355

ค่าสัมประสิทธิ์เงินนี้ = 0.2645

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์เงินกู้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจขนส่งในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจาก ธุรกิจขนส่ง	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
5	20	20	132,500	13.05	13.05	0.2	0.1305	0.0261
5	20	40	170,500	16.79	29.84	0.2	0.4289	0.0858
5	20	60	177,000	17.43	47.27	0.2	0.7711	0.1542
5	20	80	212,000	20.88	68.15	0.2	1.1542	0.2308
5	20	100	323,500	31.86	100.00	0.2	1.6815	0.3363
25	100		1,015,500	100				0.8332

ค่าสัมประสิทธิ์เงินกู้ = 0.1668

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์เงินกู้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ ครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนจากธุรกิจ จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	ร้อยละของรายได้ ครัวเรือน	ร้อยละสะสมของ รายได้ครัวเรือน	K_{i+1}	Y_i+Y_{i+1}	(K_{i+1}) (Y_i+Y_{i+1})
5	20	20	120,000	7.50	7.50	0.2	0.075	0.0150
5	20	40	215,500	13.47	20.97	0.2	0.2847	0.0569
5	20	60	217,000	13.57	34.54	0.2	0.5551	0.1110
5	20	80	388,000	24.26	58.50	0.2	0.9334	0.1867
5	20	100	659,000	41.20	100.00	0.2	1.5880	0.3176
25	100		1,599,500	100				0.6872

ค่าสัมประสิทธิ์เงินกู้ = 0.3128

สรุปและอภิปรายผล

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย และมีสถานภาพโสด เนื่องจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่อายุยังน้อย มีช่วงของอายุอยู่ในช่วง 20 – 29 ปี ส่วนระดับการศึกษาจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาในระดับมัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ผลการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนาง พบว่า ธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ในตำบลอ่าวนาง มีค่าสัมประสิทธิ์จีพีที่ได้จากการคำนวณใกล้เคียงกับ 0 ในทุกประเภทของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยธุรกิจโรงแรมมีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.2561 ธุรกิจอาหารมีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.3204 ธุรกิจนำเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.2645 ธุรกิจขนส่งมีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.1668 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.3128 และค่าสัมประสิทธิ์จีพีของธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางโดยรวม มีค่าสัมประสิทธิ์จีพีนี้ เท่ากับ 0.2814 จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีพีดังกล่าว สรุปได้ว่า ทั้งธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวมกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ เป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนน้อย โดยมีธุรกิจอาหารเป็นธุรกิจที่มีค่าสัมประสิทธิ์จีพีมากที่สุด และธุรกิจขนส่งเป็นธุรกิจที่มีค่าสัมประสิทธิ์จีพี น้อยที่สุด

การพิจารณาลักษณะความเหลื่อมล้ำของธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางเป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ครัวเรือนน้อย ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในธุรกิจท่องเที่ยวในแต่ละประเภทที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น การประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจขนส่งของกลุ่มตัวอย่าง เป็นธุรกิจที่มีการรวมกลุ่มกันในรูปของสหกรณ์เรือหางยาว และวินรถจักรยานยนต์ฟุ้งข้าง การประกอบอาชีพในลักษณะของการรวมกลุ่มนี้ หารายได้ครัวเรือนของสมาชิกในกลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างในธุรกิจโรงแรมและธุรกิจนำเที่ยว ที่มีลักษณะของการประกอบอาชีพในฐานะของพนักงานธุรกิจโรงแรมและพนักงานของธุรกิจนำเที่ยว ด้วยเหตุนี้ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางเป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวน้อย

ผลการศึกษาความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวในครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการกระจายรายได้ในธุรกิจท่องเที่ยวที่มีการทำวิจัยไว้ก่อนหน้านี้ ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาไว้ในปีที่ 2 โดยเป็นการศึกษาของ พิศมัย จารุจิตตพันธ์ (2536) พิมลวรรณ ลาภยงยศ (2541) ธิตินันท์ ไตวิจิตร (2546) และเพ็ญจันทร์ ลิขิตเอกราช (2535) ที่พบว่าพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวจะมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนจากธุรกิจท่องเที่ยวมากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจอาหารและธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนมากเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวม ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของธุรกิจ ซึ่งอาจเป็นการรวมกลุ่มกันในรูปแบบของการจัดตั้งเป็นสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยมีความมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการทำธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ธุรกิจและลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือน เพราะหากรัฐบาลปล่อยให้เอกชนเป็นผู้รับภาระเพียงฝ่ายเดียว อาจทำให้การลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ไม่ประสบความสำเร็จ

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจขนส่งในตำบลอ่าวนาง เป็นธุรกิจที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวม ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำแนวคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลอ่าวนางไปใช้กับธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนที่เกิดขึ้นกับธุรกิจท่องเที่ยว และพัฒนาการรวมกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552). จำนวนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทยและนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2552, จาก http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php
- [2] กิติพงษ์ ฤทธิบุตร. (2528). การกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในภาคเหนือ กรณีศึกษาอำเภอ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [3] จิระ บุรีคำ. (2546). ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรชาวเขาในเขตภาคเหนือตอนบน. ใน บทความนำเสนอการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 41. หน้า 270 – 279. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ปรีชา แดงโรจน์. (2544). อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.
- [5] ฐิติพันธ์ โทวีจิตร. (2546). ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านการกระจายรายได้ : เปรียบเทียบระหว่างบ้านผานกกก และบ้านบวกเตย ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [6] พิมลพรรณ ลาภยงยศ. (2541). การกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น กรณีศึกษาเกาะช้าง กิ่งอำเภอ เกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ว.ท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2536). ผลกระทบของการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจในเกาะสมุย. ปริญญา ก.ศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [8] เพียงจันทร์ ลิขิตเอกราช. (2535). การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว กรณีศึกษางานมหกรรมไม้ดอก ไม้ประดับ ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [9] ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2553). ประเภทรายได้ของบ้านอ่าว นาง ระหว่างปี 2548 – 2552 จำแนกตามประเภทของรายได้. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2553, จาก <http://www.cdd.go.th>
- [10] อรวรรณ ธีระสุขจินดา. (2533). การศึกษาการกระจายรายได้ทางด้านการเกษตรและแนวทางแก้ไขปัญหา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ถ่ายเอกสาร.

SRD-212: การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) COST ANALYSIS OF THE SIAM COMMERCIAL BANK (PUBLIC COMPANY)

นภัสวรรณ ศิริรักษ์

Napatwan Sirirak

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนรวมและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รายได้ไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2545 จนถึงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 32 ไตรมาส โดยทำการประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (The Ordinary Least Squares)

จากการศึกษาพบว่า ธนาคารไทยพาณิชย์มีโครงสร้างต้นทุนที่มีความสำคัญและมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดคือ ต้นทุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน อย่างไรก็ตามต้นทุนรวมของธนาคารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงขึ้นทุกปี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์มากที่สุด ดังนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน จำนวนสาขา ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินที่ธนาคารกู้ยืม โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน จำนวนสาขา ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินที่ธนาคารกู้ยืม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ โดยมีเพียงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน จำนวนสาขา และปริมาณเงินให้สินเชื่อเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน

Abstract

The objective of the research were to study the total cost structure and study the factors affecting the total cost of Siam Commercial Bank. The study was done by collecting secondary data from quarter 1 in 2002 to quarter 4 in 2009 for the total of 32 quarters. OLS was performed on the regression specification to compute the economic determinants.

The study showed that Siam Commercial Bank has the total cost structure which is the most important and cost the most expenditure was the transaction cost. Especially, Personnel Cost. However. Total banking cost tend to increase every year.

The factors affected the total cost of Siam Commercial Bank were the 3 month interest rate fix deposit, branches, amount of loans and borrowing. These four factors were positively correlated to the cost of Siam Commercial Bank. Particularly, the 3 month interest rate fix deposit, branches, amount of loans were statistically significant.

Keyword : Cost analysis

บทนำ

ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Banks) เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งระดมเงินออมและแหล่งให้กู้ยืมที่สำคัญที่สุดในตลาดการเงิน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediary) ในการรวบรวมเงินออมจากประชาชนและเป็นแหล่งเงินทุนในการให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้เริ่มมีการมาตั้งแต่ ปี 2431 ซึ่งนับเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ปี 2552 ระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้ก่อตั้งมานานถึง 122 ปี โดย ณ สิ้นปี 2551 จำนวนธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีทั้งหมด 18 ธนาคาร ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ 14 ธนาคาร ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย 2 ธนาคาร ธนาคารที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ 1 ธนาคาร และสาขาของธนาคารต่างประเทศ 15 ธนาคาร โดย ณ สิ้นปี 2551 ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบมีสินทรัพย์รวม 10,048,254 ล้านบาท เงินฝาก 7,037,126 ล้านบาท และสินเชื่อ 6,800,098 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจค่อนข้างสูง

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยปี 2551 นับเป็นปีที่โดดเด่นอีกปีหนึ่งของธนาคาร สามารถทำกำไรได้สูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ นับตั้งแต่การก่อตั้งธนาคาร ผลการดำเนินงานของธนาคาร ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2547-2552) มีกำไรทุกปี และโครงสร้างต้นทุนของธนาคาร ในปี 2551 ธนาคารมีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 51,546 ล้านบาท โดยจำนวนต้นทุนทั้งหมดเป็นต้นทุนของเงินทุน (ดอกเบี้ยจ่าย) จำนวน 17,777 ล้านบาท ต้นทุนการดำเนินงานจำนวน 29,683 ล้านบาท และต้นทุนหนี้สูญ จำนวน 4,086 ล้านบาท

จากสภาพการแข่งขันที่รุนแรงนี้ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันและสร้างการเติบโตที่มีคุณภาพ การบริการจัดการต้นทุนที่เกิดจากการดำเนินธุรกรรมของธนาคารก็เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้

ธนาคารเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยครั้งนี้จะทำการศึกษาว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ของประเทศมีโครงสร้างต้นทุนเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคาร โดยพิจารณาจากโครงสร้างของต้นทุนการดำเนินธุรกรรมของธนาคารประเภทต่างๆ เป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาโครงสร้างต้นทุน เพื่อพิจารณาประเภทต้นทุนที่มีส่วนสำคัญต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยโดยสังเขป ดังนี้

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2552 ระยะเวลา 32 ไตรมาส ได้แก่

1. จำนวนสาขา
2. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ
3. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน
4. ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคาร

โดยเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากรายงานประจำปีของธนาคาร เว็บไซต์ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตารางซึ่งสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับรายละเอียดค่าใช้จ่ายจากงบกำไรขาดทุน จำนวนสาขา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2552 เป็นรายไตรมาส

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการนำเอาข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมมาได้ทำการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยนำมาประมวลแยกตามประเภทของต้นทุนแล้วนำไปจัดระเบียบข้อมูล หาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายโครงสร้างและส่วนประกอบของต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545 ถึงปี 2552 เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนหมวดใดเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่มีผลต่อต้นทุนของธนาคาร

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการนำเอาข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทำการวิเคราะห์ โดยหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคาร โดยใช้สมการถดถอย (Regression Analysis) จากการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

รูปแบบของฟังก์ชันต้นทุนที่จะใช้ในการวิเคราะห์ คือ

$$TC = a + b_1BR + b_2IN + b_3LO + b_4BO$$

โดยกำหนดให้

TC = ต้นทุนรวมของธนาคาร

BR= จำนวนสาขา (BRANCH)

IN = อัตราดอกเบี้ยเงินจ่ายประจำ 3 เดือน (INTEREST)

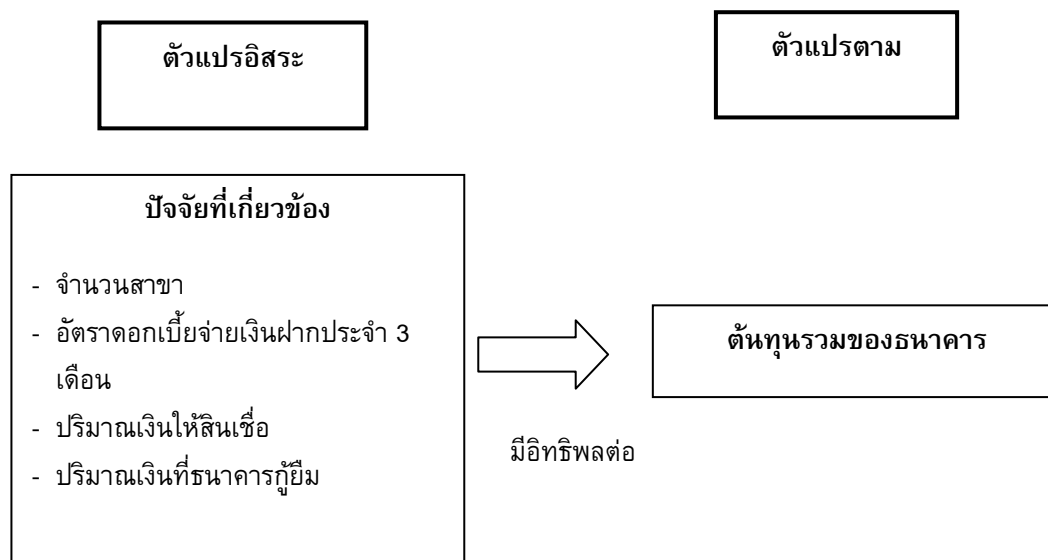
LO= ปริมาณเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น (LOAN)

BO= ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคาร (BORROWING)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2), สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R^2), สถิติทดสอบ F-test, สถิติทดสอบ T-test, ค่า Durbin-Watson และ Multi-collinearity

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จำนวนสาขา อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินประจำ 3 เดือน ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินที่ธนาคารกู้ยืม มีผลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาพบว่า ต้นทุนที่มีสัดส่วนมากที่สุดของธนาคารไทยพาณิชย์ คือ ต้นทุนการดำเนินงาน รองลงมาคือ ต้นทุนของเงินทุน และต้นทุนหนี้สูญตามลำดับ

ต้นทุนของเงินทุน จากการศึกษาพบว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ มีต้นทุนของเงินทุนเฉลี่ยในช่วงปี 2545 จนถึง ปี 2552 จำนวน 26,703.87 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.13 ของต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมดโดยต้นทุนรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ต้นทุนการดำเนินงาน จากการศึกษาพบว่า ต้นทุนการดำเนินงานเฉลี่ยของธนาคารไทยพาณิชย์ เท่ากับ 50,535.17 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 60.81 ของต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนที่เกี่ยวกับพนักงาน ร้อยละ 10.48 ของต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด

ต้นทุนหนี้สูญ จากการศึกษาพบว่า ธนาคารมีต้นทุนหนี้สูญ เฉลี่ย 5,869.44 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.06 ของต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด

ตารางที่ 1 สรุปโครงสร้างต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนการดำเนินงาน	ต้นทุนหนี้สูญ	ต้นทุนรวม
2545	25,378.18	31,415.73	24,223.38	81,017.89
2546	16,920.56	31,147.94	1,493.33	49,561.83
2547	12,103.80	38,028.24	3,148.88	53,280.92
2548	13,168.44	43,601.62	-155.45	56,614.61
2549	40,267.52	55,119.74	4,374.10	99,761.36
2550	42,536.60	65,187.50	3,570.38	111,294.48
2551	38,003.40	68,673.96	4,840.43	111,517.79
2552	25,252.44	71,106.66	5,459.90	101,819.00
รวม	213,630.94	404,281.39	46,955.55	664,867.88
เฉลี่ย	26,703.87	50,535.17	5,869.44	83,108.49

ที่มา : ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (2553). รายงานประจำปีของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). ออนไลน์.

2. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2545 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2552

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ จำนวนสาขา อัตราดอกเบี้ย จ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินที่ธนาคารกู้ยืม พบว่ามีเพียง 3 ตัวที่สามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ

2.1.1 จำนวนสาขา มีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 11970.90 หมายความว่า เมื่อจำนวนสาขาเพิ่มขึ้น 1 แห่งในขณะที่ยังคงปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น

11,970.90 พันบาท และเมื่อจำนวนสาขาลดลง 1 แห่ง ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมลดลง 11,970.90 พันบาท

2.2.2 อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน มีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 609947.5 หมายความว่า เมื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น 609,047.5 พันบาท และเมื่ออัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน ลดลงร้อยละ 1 ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมลดลง 609,947.5 พันบาท

2.2.3 ปริมาณเงินให้สินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยที่สัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.013830 หมายความว่า เมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 1 พันบาท ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น 13.83 บาท และเมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อลดลง 1 พันบาท ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมลดลง 13.83 พันบาท

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

หน่วย : ล้านบาท

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Std.Error	T-test	Prob.	100 (1-P)
ค่าคงที่ (Constant)	a =3089460	1123627	2.749542	0.0105	98.95%
BR	b ₁ =10677.59	5899.139	1.810026	0.0814	91.86%
IN	b ₂ =655117.9	175330.2	3.736481	0.0009	99.91%
LO	b ₃ =0.015789	0.007483	2.110053	0.0443	95.57%
BO	b ₄ =0.005577	0.011734	0.475318	0.6384	36.16%
n	32				
R ²	0.983905				
Adjust R ²	0.981521				
Durbin – Watson stat	1.388933				
F-test	412.6383				
P (F-test)	0.000000	100 (1-P)	99.99%		

ที่มา : จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

หลังจากมีการปรับช่วงเวลา AR (1)

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Std.Error	T-test	Prob.	100 (1-P)
ค่าคงที่ (Constant)	a =3428033	1348309	2.542468	0.0176	98.24%
BR	b ₁ =11970.90	6252.552	1.914563	0.0671	93.29%
IN	b ₂ =609947.5	206074.4	2.959842	0.0066	99.34%
LO	b ₃ =0.013830	0.007922	1.745920	0.0931	90.69%
BO	b ₄ =0.006687	0.013781	0.485261	0.6317	36.83%
n	31				
R ²	0.985073				
Adjust R ²	0.982087				
Durbin – Watson stat	1.977416				
F-test	329.9536				
P (F-test)	0.000000	100 (1-P)	99.99%		

ที่มา : จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

โครงสร้างต้นทุนรวมที่สำคัญของธนาคารไทยพาณิชย์ คือ ต้นทุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพนักงานเนื่องจากธนาคารมีการจ่ายเงินเดือนค่าจ้างเพิ่มขึ้นทุกปี และมีการจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษ (โบนัส) ทั้งโบนัสคงที่และโบนัสตามผลประกอบการของธนาคารประกอบกับบางปีธนาคารยังเปิดโอกาสให้พนักงานที่มีความประสงค์จะเกษียณอายุก่อนครบกำหนดสามารถยื่นลาออกจากธนาคาร โดยความสมัครใจของพนักงานเอง ซึ่งพนักงานที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการและจะได้รับผลประโยชน์ที่ธนาคารจัดให้เป็นคนพิเศษ นอกจากนี้ธนาคารมีสวัสดิการค่าตอบแทนพนักงานเกษียณอายุ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายแรงงานและนโยบายการจ้างงานของธนาคาร โดยพนักงานทุกคนที่มีอายุงานเกินกว่า 8 ปี จะได้รับเงินชดเชยเมื่อเกษียณอายุครบ 60 ปี

ต้นทุนที่สำคัญรองลงมาคือต้นทุนของเงินทุน ในจำนวนต้นทุนของเงินทุนดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก เนื่องจากเงินฝากเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงาน และมีความมั่นคงมากกว่าแหล่งเงินทุนในด้านอื่นๆ วาสนา สิงห์โกวินท์ (2527) ระบุว่าธนาคารควรพยายามหาแหล่งเงินกู้ราคาถูกเพื่อลดต้นทุนของเงินกู้ยืม พยายามรณรงค์หาเงินฝากเพื่อลดต้นทุนของเงินฝาก และพร้อมกันนั้นก็เป็นการลดต้นทุนถั่วเฉลี่ยของเงินทุนด้วย สำหรับต้นทุนหนี้สูญนั้น ไตรมาสที่ 4 ปี 2545 ธนาคารมีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสูงที่สุด จำนวน 24,223.98 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.03 ของต้นทุนรวม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ธนาคารได้ริเริ่มปรับปรุงกระบวนการและวิธีการสำหรับการพิจารณาตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญใหม่ ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งต้นทุนหนี้สูญนี้เป็นต้นทุนที่ธนาคารต่าง ๆ พยายามทำให้มีจำนวนลดน้อยที่สุด โดยเกรียงศักดิ์ สุขเจริญ (2546) กล่าวว่าการที่ธนาคารจะมีต้นทุนในด้านนี้ลดลง ธนาคารควรเน้นเรื่องคุณภาพสิน

ของสินทรัพย์และลูกหนี้เงินกู้ ซึ่งในการให้กู้ยืมแต่ละครั้งต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบคอบ เช่น วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อที่จะได้ลูกหนี้ที่มีคุณภาพ และป้องกันการกันสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งมีผลกระทบต่อต้นทุนของธนาคาร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2545 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2552 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จำนวนสาขา (BRANCH) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนของธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ เมื่อจำนวนสาขาเพิ่มขึ้น 1 แห่ง ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ

คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น 11,970.90 พันบาท โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของจาพรัตน์ ด่านวัฒนชัย (2533) ที่พบว่า จำนวนสาขาเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดต้นทุนการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย

อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน (INTEREST) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น 609,9475 พันบาท โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของปราณี เล็กศรีสกุล (2536) ที่พบว่า ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดต้นทุนของธนาคาร คือ อัตราดอกเบี้ยจ่าย และราคาค่าจ้างแรงงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจารุมาศ สลิ่งศ์ (2550) ที่พบว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากเพิ่มขึ้น จะทำให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย

ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (LOAN) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนรวมของธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ เมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อ เพิ่มขึ้น 1 พันบาท ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น 13.83 พันบาท โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกรียงศักดิ์ สุขเจริญ (2546) ที่พบว่า ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนรวมของธนาคาร

ข้อเสนอแนะ

จากผลงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาในส่วนที่ 1 พบว่า ต้นทุนที่มีสัดส่วนสูงที่สุดของธนาคาร คือต้นทุนการดำเนินงาน โดยเป็นทุนที่เกี่ยวกับพนักงาน ซึ่งการลดต้นทุนประเภทนี้ทำได้ยาก เนื่องจากถ้าลดเงินเดือน หรือสวัสดิการต่าง ๆ ลง อาจทำให้พนักงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน แต่สิ่งที่ธนาคารควรพิจารณาและทำให้ต้นทุนประเภทนี้เป็นต้นทุนที่มีคุณภาพ คือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับพนักงานของธนาคาร โดยการส่งพนักงานไปฝึกอบรมและดูงานตามสถาบันการเงินที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ เพื่อที่พนักงานจะได้นำความรู้มาพัฒนาธนาคารต่อไป

2. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นไปตามปริมาณการให้สินเชื่อและภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นเพื่อให้ธนาคารมีต้นทุนในส่วนนี้ลดลง ธนาคารควรเน้นเรื่องคุณภาพของการให้สินเชื่อลูกหนี้แต่ละราย โดยต้องมีกรวิเคราะห์แลพิจารณาให้รอบคอบ เพื่อที่จะได้ลูกหนี้ที่มีคุณภาพ และป้องกันการกันสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อต้นทุนของธนาคาร

3. จากการศึกษาสมการถดถอยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคาร คือ จำนวนสาขา อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน และปริมาณเงินให้สินเชื่อ โดยอัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประจำ 3 เดือน

มีอิทธิพลต่อต้นทุนรวมของธนาคารมากที่สุด ดังนั้นธนาคารควรพิจารณาณรงค์หาเงินฝากจากลูกค้ารายย่อย
ซึ่งมีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายต่ำ

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกียรติศักดิ์ สุขเจริญ.(2546). การวิเคราะห์ต้นทุนดำเนินงานของธนาคารนครหลวงไทย. สารนิพนธ์ ศ.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [2] จารุมาศ สลึงศ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย. สารนิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] จุฬารัตน์ ตำนวัฒน์ชัย.(2553). การประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) และการประหยัดจากการ
ขยายขอบเขตจากการดำเนินธุรกิจ (Economies of Scope) ของธนาคารพาณิชย์ไทย.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] น้ำทิพย์ เกียรตินิยมรุ่ง. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยภายหลังนโยบาย
การเงินเสรี. สารนิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่าย เอกสาร.
- [5] วสันต์ ลิลา. (2545). การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] วารี หะวานนท์. (2539). การบัญชีธนาคาร การปฏิบัติงานธนาคารพาณิชย์. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- [7] วาสนา สิงห์โกวิท. (2527). ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของธนาคารพาณิชย์ไทย.
สารนิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [8] สมเกียรติ โคตรศรี. (2542). การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานในส่วนของรัฐกิจเงินฝากธนาคารออมสิน
สาขาพัคคณภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. สารนิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- [9] หยกพร ตันติเศวตรรัตน์. (2529). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของธนาคารไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [10] ทรรษา พุฒน้อย. (2551). การศึกษาต้นทุน รายรับ และผลการดำเนินงานของสาขา
(ในรูปแบบการบริหารของสำนักงานเขต) กับกลยุทธ์ในการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์.
สารนิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [11] อารีวรรณ ปวีเมฆ. (2543). การวิเคราะห์ปริมาณการผลิตและต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [12] โอปาร์ ไชยประวัติ. (2519). โครงสร้างต้นทุนและรายได้ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.
รักเมืองไทย เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

**SRD-213: การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการ
ส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน**

**A STUDY OF COMPARATIVE ADVANTAGE AND ECONOMIC FACTORS AFFECTING
THAILAND RUBBER EXPORT TO THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA**

นฤมล อารภณไพโมภย์

Narumon Arpornphimok

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ และศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ส่วนการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ใช้ข้อมูลทุติยภูมิตั้งแต่ พ.ศ. 2532-2551 และใช้วิธีวิเคราะห์ทางสถิติด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ในรูปของลอการิทึม (Logarithm) และทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2547-2551) โดยยางพาราพิคัตยอยที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางผสมและอื่นๆ สำหรับคู่แข่งคือประเทศอินโดนีเซีย ยางพาราพิคัตยอยที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางผสมและอื่นๆ ส่วนประเทศมาเลเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราในพิคัตยอย ได้แก่ ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางผสมและอื่นๆ และมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางแผ่น

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกยางพาราต่อราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบ เท่ากับ -1.020 และค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกยางพาราต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน เท่ากับ 0.978

คำสำคัญ: ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพารา

Abstract

The purposes of this research were to study the comparative advantage of Thailand rubber export by comparing with its major competitors. Using Revealed Comparative Advantage (RCA) and to study economic factors affecting Thailand rubber export to the People's Republic of China. The data were analyzed secondary data from 1989-2008 by Multiple Regression Analysis with Logarithm model and estimate the equation by Ordinary Least Square (OLS) method.

The results of the study found that Thailand had comparative advantage in exporting rubber to the People's Republic of China in the past 5 year period (During 2004-2008). The products that Thailand had comparative advantage in the exportation sort by tariff subheading included rubber sheet, block rubber, concentrated latex, mixed rubber and others while products that Indonesia had comparative advantage in exporting to the People's Republic of China sort by tariff subheading included rubber sheet, block rubber, concentrated latex, mixed rubber and others, Malaysia had comparative advantage in exporting its products sort by tariff subheading included block rubber, concentrated latex, mixed rubber and others and comparative disadvantage in exporting rubber sheet.

Form the results of the study found that economic factors affecting Thailand rubber export to the People's Republic of China were the relative export price and Gross Domestic product per capita of the People's Republic of China. When considering the elasticity, it found that the relative export price elasticity of the quantity export of rubber was -1.020 and Gross Domestic Product per capita of the people's Republic elasticity of the quantity export of rubber was 0.978

Keyword : The comparative advantage of Thailand rubber export

บทนำ

จากข้อมูลสถิติสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยพบว่ายางพาราเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทย มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับที่ 6 จากรายการสินค้าส่งออกสำคัญ 10 รายการของไทย ในปี พ.ศ. 2551 ยางพารามีมูลค่าการส่งออก 223.63 พันล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.82 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ รองจากคอมพิวเตอร์ รถยนต์ อัญมณี น้ำมันสำเร็จรูปและแผงวงจรไฟฟ้า

ปัจจุบันประเทศไทยผลิตและส่งออกยางพารามากที่สุดในโลก โดยปี พ.ศ.2551 ประเทศไทยผลิตยางพาราได้ 3,089 พันตัน เพิ่มขึ้นจาก 3,056 พันตัน ในปีพ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกเท่ากับ 2,675 พันตัน มีประเทศอินโดนีเซียเป็นคู่แข่งที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2551 ประเทศอินโดนีเซียผลิตยางพาราได้ 2,967 พันตัน เพิ่มขึ้นจาก 2,797 พันตันในปีพ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกเท่ากับ 2,295 พันตัน ผลผลิตยางพาราที่ได้ประมาณร้อยละ 90 ประเทศไทยส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 10 นำมาใช้ในอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง เช่น ผลิตยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ยางรัดของ รองเท้ายาง ถุงมือยาง เป็นต้น ยางพาราที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นลักษณะยางพาราแปรรูปขั้นต้นประกอบด้วยยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และน้ำยางข้น โดยมีสัดส่วนการส่งออกยางแผ่นรมควัน ประมาณร้อยละ 48.47 ยางแท่ง ประมาณร้อยละ 35.59 และน้ำยางข้นร้อยละ 16.26 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลผลิตยางพาราของประเทศไทยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกและเน้นพึ่งพาดตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาการนำเข้ายางพารา พบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีสัดส่วนการนำเข้ายางพาราจากประเทศไทยมากเป็นอันดับ 1 คือ สัดส่วนการนำเข้าร้อยละ 48.40 ในปี พ.ศ. 2551 ขณะที่นำเข้าจากประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซียเป็นอันดับรอง นำเข้าร้อยละ 22.95 และ 21.82 ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทย ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน เปรียบเทียบกับประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญ รวมทั้งการที่สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นฐานการผลิตยางล้อพาราที่สำคัญของโลกและมีจำนวนประชากรมากกว่า 1,000 ล้านคน จึงถือว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดส่งออกสำคัญในการสร้างรายได้ การศึกษาว่ามีปัจจัยทางเศรษฐกิจใดบ้างที่มีผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นสิ่งที่ควรทราบ เพื่อแนวทางต่อการพัฒนาและกำหนดนโยบายการส่งออกยางพาราของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้
ระยะเวลาที่ศึกษา

1. ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ ศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2547-2551
2. ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2532-2551

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับยางพารา แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบบันทึกเกี่ยวกับมูลค่าการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไป อินโดนีเซีย และมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มูลค่าการนำเข้ายางพารา และมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของสาธารณรัฐประชาชนจีน ช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 ระยะเวลา 5 ปี
2. แบบบันทึกเกี่ยวกับปริมาณยางพาราที่ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ราคาส่งออกยางพาราของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งทางการค้า ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวนประชากร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน และราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2551 ระยะเวลา 20 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกกระทำเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมาย คือ

1. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ
 - 1.1 จัดหาข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง คือ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซียในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน
 - 1.2 คำนวณดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage : RCA) ของแต่ละประเทศ คือ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน
 - 2.1 จัดหาข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน
 - 2.2 นำข้อมูลของตัวแปรตาม คือ ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน และข้อมูลของตัวแปรอิสระ คือ ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศบาทต่อหยวน และราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกา มาใช้ในการวิเคราะห์ประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป โยกระทำการวิเคราะห์ในรูปแบบการถดถอย

เชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

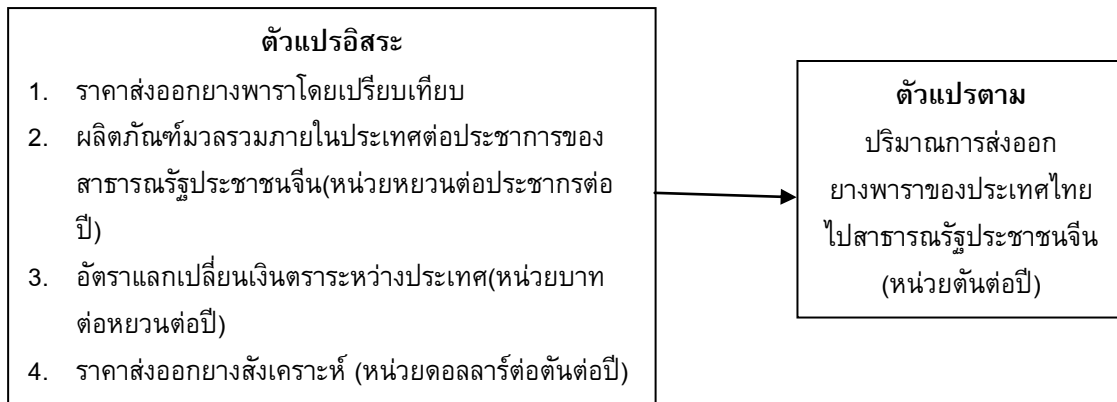
กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ

$$RCA_{ik} = \frac{X_{ik}/X_i}{X_{wk}/X_w}$$

โดยที่	RCA_{ik}	คือ	ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของผู้ส่งออกในสินค้า k ของ ประเทศ i ที่มีต่อประเทศ w
	X_{ik}	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ w
	X_i	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i ไปยังประเทศ w
	X_{wk}	คือ	มูลค่าการนำเข้าสินค้า k ของประเทศ w
	w	คือ	ประเทศผู้นำเข้า ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน
	k	คือ	สินค้าที่ศึกษา คือ ยางพารา
	i	คือ	ประเทศผู้ส่งออก ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

4. ราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อ คือ 1. ศึกษาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ 2. ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

1. การศึกษาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ

ในการศึกษาการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ใช้การวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ สินค้าที่ทำการศึกษาคือ ยางพารา ประกอบด้วยสินค้าในพิกัดย่อยได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางผสมอื่นๆ ผลการศึกษาดังนี้

ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้ายางพาราไปยังตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ปี พ.ศ. 2547-2551) โดยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่า 1 และเมื่อศึกษาโดยจำแนกพิกัดย่อยทุกประเภทของยางพารา ได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางผสมและอื่นๆ พบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราในพิกัดย่อยทุกประเภท ส่วนประเทศคู่แข่งคืออินโดนีเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยพิจารณาจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีค่ามากกว่า 1 และเมื่อศึกษาโดยจำแนกพิกัดย่อยทุกประเภทในสินค้ายางพารา ได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางผสมและอื่นๆ พบว่าประเทศอินโดนีเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราในพิกัดย่อยทุกประเภทเช่นกัน ขณะที่ประเทศมาเลเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน (พิจารณาจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีค่ามากกว่า 1) และพิกัดย่อยของสินค้ายางพาราที่มาเลเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกได้แก่ ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางผสมและอื่นๆ และเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางแผ่น สำหรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน มีดังนี้

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าประเทศไทยและอินโดนีเซียมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 โดยเฉพาะแนวโน้มค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าพิกัดย่อยของยางพาราประเภทยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น ส่วนประเทศมาเลเซีย มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นไปในทิศทางที่ลดลงในสินค้าพิกัดย่อยประเภท ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางผสมและอื่นๆ ขณะที่ยางแผ่น มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไม่สม่ำเสมอ

ดังนั้นสรุปได้ว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน และการที่ค่า RCA ของประเทศไทยสูงขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง เป็นเพราะตลาดหลักในการส่งออก

ยางพาราของประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดอันดับ 1 ของประเทศไทย ส่วนตลาดหลักในการส่งออกของอินโดนีเซียคือตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ทำให้เมื่อเปรียบเทียบค่า RCA แล้วค่อนข้างแตกต่างกัน แต่ในอนาคตพบว่าประเทศที่จะเป็นคู่แข่งสำคัญของประเทศไทยคือประเทศอินโดนีเซียเนื่องจากค่า RCA มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ส่วนประเทศมาเลเซียมีค่า RCA ลดลงเนื่องจากลดกำลังการผลิตและหันไปปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชทดแทน รวมทั้งภาครัฐให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศที่เน้นการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบ ทำให้ประเทศมาเลเซียอาจจะไม่ใช่คู่แข่งสำคัญของประเทศไทยในการส่งออกในอนาคต และสรุปผลการศึกษาวเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกยางพาราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2547-2551 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกยางพาราของประเทศไทย อินโดนีเซียและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2547-2551

ปี	ค่า RCA		
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2547	24.12	13.04	7.61
2548	20.03	15.78	9.86
2549	17.43	18.50	9.42
2550	18.55	15.43	9.56
2551	21.38	17.12	8.09
เฉลี่ย	20.30	15.97	8.91

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกยางแผ่นของประเทศไทย อินโดนีเซียและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2547-2551

ปี	ค่า RCA		
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2547	38.96	5.78	0.83
2548	36.33	7.19	1.14
2549	31.99	5.14	0.85
2550	35.07	2.62	0.20
2551	35.62	2.95	0.29
เฉลี่ย	35.59	4.74	0.66

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกยางแท่งของประเทศไทย
อินโดนีเซียและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2547-2551

ปี	ค่า RCA		
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2547	15.77	19.98	10.55
2548	12.50	21.17	13.48
2549	10.68	25.34	13.02
2550	13.40	20.12	12.46
2551	16.39	22.16	10.75
เฉลี่ย	13.57	21.75	12.05

ตารางที่ 4 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกน้ำยางข้นของประเทศไทย
อินโดนีเซียและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2547-2551

ปี	ค่า RCA		
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2547	34.28	0.86	7.38
2548	37.67	0.18	4.39
2549	34.33	1.28	3.11
2550	34.23	1.02	2.68
2551	38.12	1.87	1.35
เฉลี่ย	35.73	1.04	3.78

ตารางที่ 5 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกยางผสมและอื่นๆ ของประเทศไทย
อินโดนีเซียและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2547-2551

ปี	ค่า RCA		
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2547	18.88	1.72	9.89
2548	24.91	2.02	3.54
2549	19.60	4.49	1.59
2550	16.06	3.29	1.81
2551	15.31	13.86	2.78
เฉลี่ย	18.95	5.08	3.91

2. การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีดังนี้

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และ ร้อยละ 99 ตามลำดับ กล่าวคือ ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อกำหนดให้ปัจจัย อื่นๆ คงที่ หากราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.020 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.978 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน และราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน และราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกาไม่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้ผลจากการศึกษา สมการถดถอยเชิงซ้อนพบว่าไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (จากการทดสอบค่า Durbin-Watson) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไป
สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2551

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)	β_i	Sb_i	t-statistic	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	3.182	1.437	2.213	0.042**
lnCPX	-1.020	0.528	-1.930	0.072*
lnGDPch	0.978	0.141	6.941	0.000***
lnER	0.134	0.225	0.595	0.560
lnPs	0.098	0.301	0.325	0.749
R2	0.900	F-statistic		33.762
Adjust R2	0.873	Sig(F-statistic)		0.000
Durbin-Watson	2.195			
N	20			
Dependent Variable	lnQ			

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยที่ได้ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้
การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐ
ประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐ
ประชาชนจีนเปรียบเทียบกับคู่แข่ง คือ ประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2547-2551) พบว่า ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียมีความได้เปรียบ
โดยเปรียบเทียบของการส่งออกยางพาราไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราสูงสุด รองลงมาคือประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซียตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์
แนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ พบว่าประเทศไทยและอินโดนีเซียมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปิดตลาดการค้าเสรีของสาธารณรัฐประชาชนจีนประกอบกับความต้องการและกำลัง
ซื้อของประชาชนในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เพิ่มขึ้นรวมถึงสัดส่วนการส่งออกยางพาราต่อการส่งออกสินค้าทั้งหมดที่
เพิ่มสูงขึ้น ทำให้แนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น และจากการที่แนวโน้มของความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบของประเทศคู่แข่ง คือประเทศอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าในอนาคตอินโดนีเซียจะเป็นประเทศคู่แข่ง
สำคัญอย่างยิ่งในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อเปรียบเทียบความได้เปรียบแล้วพบว่าค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกของ
ประเทศไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง เนื่องจากตลาดหลักในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชีย
โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของประเทศไทย ส่วนประเทศอินโดนีเซียตลาดหลักใน
การส่งออกคือตลาดสหรัฐอเมริกาและตลาดสหภาพยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบน้อย
เมื่อเทียบกับประเทศไทย ขณะที่ประเทศมาเลเซียแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง ทั้งนี้เนื่องจากว่า

ประเทศมาเลเซียลดพื้นที่ปลูกยางพาราและหันไปปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชทดแทน เพื่อรองรับการผลิตไบโอดีเซลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน รวมถึงการที่ภาครัฐให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศที่เน้นการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้น เช่นการผลิตถุงมือยาง ทำให้สัดส่วนการส่งออกลดลง และอาจเนื่องการที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบบะครามาใช้เป็นระบบลอยตัวที่มีการจัดการ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง ซึ่งในแง่ของการส่งออกสินค้าเกษตรรวมถึงยางพาราได้รับผลกระทบในเชิงบวก คือ ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงทำให้ราคายางพาราของประเทศไทยถูกลงในสายตาของชาวต่างประเทศ ส่งผลให้ยางพาราของประเทศไทยมีความสามารถแข่งขันสูงขึ้นและหากพิจารณาในรายละเอียดพบว่าประเภทยางพาราในพิกัดย่อยที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแผ่น น้ำยางข้น ยางแท่ง ยางผสมและอื่นๆ

ประเทศอินโดนีเซียเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าประเภทยางพาราในพิกัดย่อยที่ประเทศอินโดนีเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแท่ง ยางผสมและอื่นๆ ยางแผ่น และน้ำยางข้น แต่ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยกว่าประเทศไทยในขณะที่ประเทศมาเลเซียประเภทยางพาราในพิกัดย่อยที่ประเทศมาเลเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางผสมและอื่นๆ และมีความเสียเปรียบโดยเทียบในการส่งออกยางแผ่น

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออกยางพาราของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถอภิปรายผลแยกตามสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ราคาส่งออกยางพาราโดยเปรียบเทียบ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เมื่อราคาโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นหรือลดลง จะทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนลดลงหรือเพิ่มขึ้น และผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาคริต วงษ์ไทย (2540) ศึกษาการค้าคานะเนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกเฟอร์นิเจอร์ของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2538 ที่พบว่าราคาโดยเปรียบเทียบ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการส่งออก

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลผลิตกัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลผลิตกัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่อผลผลิตกัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้นหรือลดลง จะมีผลต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้นหรือลดลงด้วย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการขยายตัว รวมถึงการที่สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นฐานการผลิตและเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อการผลิต การส่งออก และอุตสาหกรรมต่าง ๆ

รวมถึงอุตสาหกรรมยานยนต์รายใหญ่ ๆ ทำให้ความต้องการนำเข้ายางพาราจากประเทศไทยเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์และชิ้นส่วนต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน และผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยในอดีตที่ผ่านทุกเล่มที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ได้แก่ ผลงานวิจัยของภาณิสินธนบดี (2551) ณรงค์ คงสังข์ (2547) วราลี ศรีสมบัติ (2542) นันทวรรณ ช่างคิด (2533) และชาคริต วงษ์ไทย (2540) ที่พบว่า ระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศคู่ค้ามีอิทธิพลต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้านั้นๆ และเป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น แสดงถึงการมีอำนาจซื้อสินค้าที่เพิ่ม ส่งผลให้ประมาณความต้องการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้นด้วย รวมถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ของประเทศผู้นำเข้าซึ่งนำมาซึ่งปริมาณการส่งออกยางพาราและสินค้าอื่นของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้นรายได้ของประเทศผู้นำเข้าหรือประเทศผู้นำเข้าสินค้าจากประเทศไทยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศนั้นๆ และแม้ว่าปัจจัยดังกล่าวจะเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่เพื่อรักษาระดับแนวโน้มปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนา รูปแบบ คุณภาพของยางพาราให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าเพื่อปริมาณการส่งออก

สมมติฐานข้อที่ 3 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศบาทต่อหยวนเพิ่มขึ้นหรือลดลง จะทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามไปด้วยแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากกรณีที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้เป็นระบบลอยตัวแบบจัดการซึ่งอาจส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก และส่งผลปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทย และผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วราลี ศรีสมบัติ (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา

สมมติฐานข้อที่ 4 ราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ราคาส่งออกยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนันทวรรณ ช่างคิด (2533) ศึกษาอุปสงค์ยางพาราของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ราคาของยางสังเคราะห์ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการส่งออกยางพารา ทั้งนี้เนื่องจากยางสังเคราะห์เป็นสินค้าทดแทนยางพาราในการผลิตยางรถยนต์และสินค้าสำเร็จรูปต่างๆ หากราคาของยางสังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกาส่งขึ้น ประชากรสาธารณรัฐประชาชนจีนจะหันมานำเข้ายางพาราหรือยางธรรมชาติจากประเทศไทยเพื่อทดแทนยางสังเคราะห์ที่ราคาเพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งสำคัญ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการคาดคะเนการส่งออกตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งผลต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในทิศทางเดียวกัน หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มสูงขึ้น จะทำปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้นและในทางกลับกันหากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนลดลง จะทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนลดลง แม้ว่าปัจจัยดังกล่าวจะเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากเป็นอัตราการเจริญเติบโตและการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า แต่ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวก็สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออกควรพัฒนาคุณภาพยางพาราให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ หรือส่งเสริมพัฒนาอย่างโดยเฉพาะการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยาง เพื่อให้ปริมาณการส่งออกยางพาราเพิ่มมากขึ้น

2. อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ มีผลต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าจากผลการศึกษาพบว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพราะหากอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนย่อมกระทบภาคการส่งออกได้ เนื่องจากการส่งออกหรือการทำการค้าระหว่างประเทศจะได้รับรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศและนำเงินตราต่างประเทศมาแลกเปลี่ยนเป็นเงินสกุลของประเทศไทยการเปลี่ยนแปลงหรือความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศย่อมมีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกยางพาราและสินค้าอื่น ๆ ของประเทศไทย หากอัตราแลกเปลี่ยนลดลงหรือค่าเงินแข็งค่ามาก อาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกได้

3. การเปลี่ยนแปลงของราคายางสังเคราะห์ที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากยางสังเคราะห์สามารถใช้ทดแทนยางพาราได้ กล่าวคือ เมื่อราคายางสังเคราะห์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีการใช้ยางพาราหรือยางธรรมชาติมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้น หากราคายางสังเคราะห์ลดลงจะส่งผลให้มีการใช้สังเคราะห์ทดแทนยางพาราได้ แม้ว่าผลการศึกษาพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพยางพาราให้ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการและยอมรับเพื่อสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศผู้นำเข้ามีการใช้ยางพาราเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์ยางมากขึ้นแทนการใช้ยางสังเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชิตพันธ์ ไทยอุดม. (2548). การศึกษาความสามารถในการแข่งขันส่งออกของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทย. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] ณรงค์ คงสังข์. (2547). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้ายางพาราไทยของจีน ญี่ปุ่นและมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [3] นุชนารถ กังพิศดาร; และคนอื่น ๆ. (2550). ข้อมูลวิชาการยาง 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [4] ภาณี สินธพนดี. (2551). อุปสงค์การนำเข้ายางธรรมชาติจากไทยของสาธารณรัฐเกาหลี. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [5] วราลี ศรีสมบัติ. (2542). การวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกยางพาราของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [6] วิชิตา อังชะกุลวิสุทธิ์. (2545). อุตสาหกรรมยางพาราของไทย ศึกษาด้านการส่งออก. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2553). จีน...คู่ค้าที่น่าจับตามอง. มองเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2553, จาก <http://kasikornresearch.com>
- [8] ----- . (2553). ราคายางครึ่งปี '51 พุง: แนวโน้มครึ่งปีหลักและปี' 52 ยังอยู่ระดับสูง. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2552, จาก <http://kasikornresearch.com>
- [9] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์. (2552). สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย, สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2552, จาก http://www2.ops3.moc.go.th/export/export_topn_5y/report.asp
- [10] ----- . (2552). มูลค่าตลาดส่งออกยางพาราของไทย. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2552, จาก http://www2.ops3.moc.go.th/export/export_yearly/report.asp
- [11] สถาบันวิจัยยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). รายงานสถิติยางประเทศไทย. 37(4).
- [12] ----- . (2547). รายงานสถิติยางประเทศไทย. 29(3).
- [13] ----- . (2553). การปรับโครงสร้างยางและผลิตภัณฑ์ยาง 2549-2551. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2553, จาก <http://www.rubberthai.com/development/stra.htm>

**SRD-214: การศึกษาการเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตร
และนอกภาคเกษตร**

**THE STUDY OF COMPARATIVE OF SAVING BY AGRICULTURAL HOUSEHOLDS AND
NON-AGRICULTURAL HOUSEHOLDS**

นันทกา นันทวิสัย

Nantaka Nantavisai

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร 3) เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ ของภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

โดยใช้ข้อมูลของสำนักสถิติแห่งชาติ รายงานการสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา และเป็นการสำรวจทั่วประเทศ มีตัวอย่างครัวเรือน 34,843 ครัวเรือน และอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยสมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

ผลการศึกษาพบว่า การออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเกษตร เท่ากับ 1,122 บาทต่อเดือนและการออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือน นอกภาคเกษตรเท่ากับ 2,875 บาทต่อเดือน ส่วนปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวมค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนภาคเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกอยู่ในวัยพึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อุดมศึกษา ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

ค่าความยืดหยุ่น ของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือน ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.399 ค่าความยืดหยุ่นของการออม ที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนในภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.545 และค่าความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนนอกภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.424

คำสำคัญ: การออมของครัวเรือน

Abstract

Objectives of this study were 1) to compare money saving between agricultural and non-agricultural household, 2) to study factors determine money saving between agricultural and non-agricultural household and 3) to study the elasticity of saving on permanent income agricultural and non-agricultural household.

The household social economic survey 2004 of office of national statistic was the most important database of this study that surveyed whole Thailand and there were 34,843 samplings. The data processing of study used ready-made computer program to found out the relation of factors in natural logarithm regression equation from.

The result of study found that average saving in agricultural household 1,122 Bath for one month and average saving in Non-Agricultural household 2,875 Bath for one month. There were three influence agricultural household saving factors in confidence level 95% as total income, consumption expenditure, and saving to financial institution. The two of five factory had positive influencing as total income and saving to financial institution. One factors had negative influencing as consumption expenditure. There were six influence non-agricultural household saving factors in confidence level 95% as total income, consumption expenditure, saving to financial, repayment debt, number of household members who depend on for a living, and the education of head of the household in the step of higher education. Three factors had positive influencing as total income, saving to financial institute, and the education of head of the household in the step of higher education. Three factors had positive influencing as consumption expenditure, repayment debt, and number of household members who depend on for a living.

Keyword : Household Saving

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ทำให้โครงสร้างของประเทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านการอนามัย ด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศาสนา เป็นต้น ทำให้ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนเป็นจำนวนมาก การพึ่งพิงแหล่งเงินทุนภายในประเทศนั้นจะสามารถทำให้ภาครัฐมีเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนแม้เศรษฐกิจจะถดถอยก็ตาม แหล่งเงินทุนภายในประเทศได้มาจากการออมของคนในประเทศ ได้แก่ การออมของครัวเรือน การออมของธุรกิจ การออมของรัฐบาล และการออมของรัฐวิสาหกิจ

การออมของภาคครัวเรือนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวเป็นอย่างมาก แต่หลังวิกฤต 2540 กลับมีสัดส่วนลดลงมากเหลือเพียง 6% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2549 ดังนั้น จึงต้องมีการศึกษาวิจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนว่าปัจจัยใดที่ทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเพียงพอกับการพัฒนาประเทศที่กำลังเจริญเติบโตให้ทันต่อโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ประเทศไทยประกอบไปด้วยประชากรที่ประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ต่างก็มีสภาพความเป็นอยู่ วิธีการดำเนินชีวิต รวมไปถึงรายได้จากการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน แต่ต่างก็มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ในภาคเกษตรเป็นผู้มีงานทำจำนวน 12.66 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.69 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำทั้งหมด และในช่วงปี พ.ศ.2542 มาเป็น 26,953 บาท ในปี พ.ศ.2547 นอกภาคเกษตร เป็นผู้ที่มีงานทำเป็นจำนวน 22.81 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.31 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำ และมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนของนอกภาคเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 93,082 บาทในปีพ.ศ.2542 มาเป็น 101,448 บาทในปี พ.ศ.2547 เป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเต็มที่และช่วยผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือปัจจัย 4 และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยภาครัฐสามารถวางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้เพิ่มสูงขึ้นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสามารถนำเงินออมไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร
3. เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคการเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบภาวะการถ่อมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดการถ่อมในการศึกษานี้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. รายได้รวม
2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
3. การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน
4. จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

ปัจจัยทางด้านสังคม

5. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง
6. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
7. สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน

ข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการถ่อมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาและเป็นการสำรวจทั่วประเทศ มีตัวอย่างครัวเรือน 46,620 ครัวเรือน

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นฐานข้อมูลเป็นรายครัวเรือน (Household data)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการถ่อมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำกระทำข้อมูล

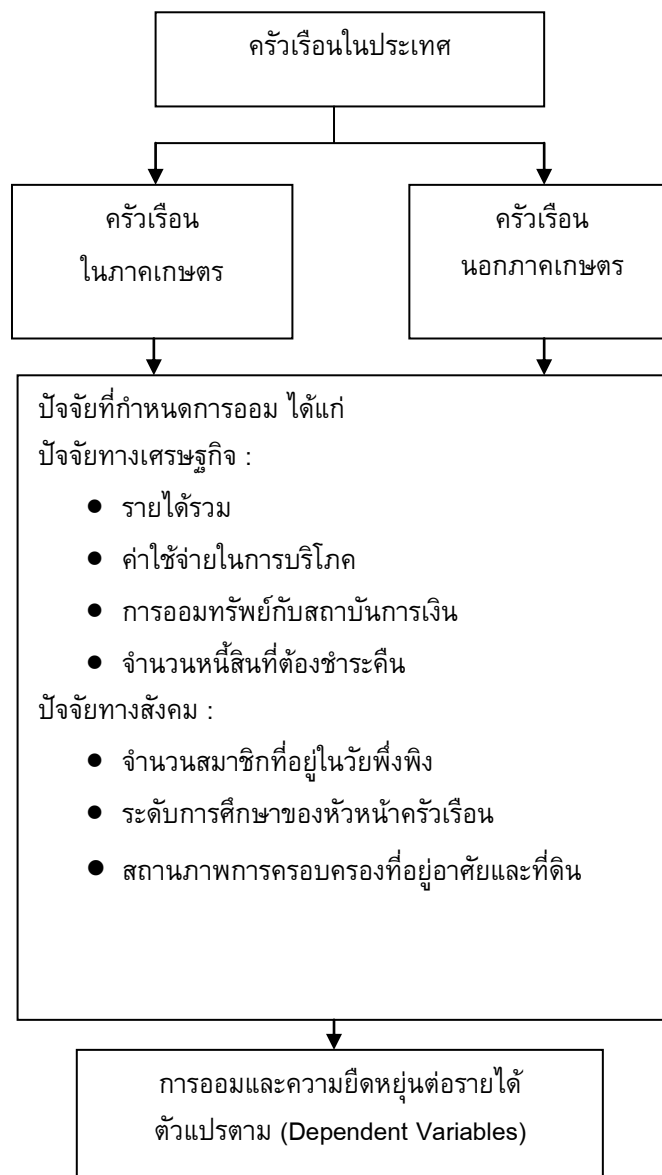
นำข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้มาลงโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของตัวแปรที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลการสำรวจเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในรูปของสมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการณ์ออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรสามารถแสดงกรอบแนวความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลดังกล่าวเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือนที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และการสถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินจึงมีผลทำให้การออมของภาคครัวเรือนทั้ง 2 มีความแตกต่างกัน

ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มี 8 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.3 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม และทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.24 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.02 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.66 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.52 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.11 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.34 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษาเท่ากับ 1.80 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.06

ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคเกษตรมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.1 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.9 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมในเชิงบวกมี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 3.92 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 3.66 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.18 ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนนอกภาคเกษตร 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงและการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.2 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.8 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.35 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 5.95 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.82 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.63 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.12 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 0.29 และค่า Probability ของ F-statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.83 ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร พบว่ารายได้รวมมีความสัมพันธ์ทางบวกหมายความว่า รายได้รวมเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และในตรงกันข้ามรายได้ลดลง จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง เมื่อให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ โดยที่การออมภาคครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.399 การออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.545 และการออมภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.424

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-1.777	0.097		-18.226	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.981	0.019	1.706	155.744	0.000**	6.306
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.029	0.021	-1.054	-97.611	0.000**	6.121
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.211	0.000**	1.666
จำนวนหนี้ที่ต้องชำระคืน (D)	-0.030	0.006	-0.027	-5.074	0.000**	1.524
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.016	0.006	-0.012	-2.544	0.011**	1.158
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.042	0.019	-0.015	-2.233	0.026**	2.388
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.047	0.021	-0.013	-2.260	0.024**	1.810
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.070	0.020	0.022	3.444	0.001**	2.066
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.011	0.018	0.004	0.619	0.536 ^{ns}	1.932
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.004	0.022	0.001	0.191	0.849 ^{ns}	1.805
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.124		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.085		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.744					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-1.769	0.096		-18.355	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.983	0.019	1.707	156.602	0.000**	6.244
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.031	0.021	-1.055	-98.484	0.000**	6.024
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.225	0.000**	1.657
จำนวนหนี้ที่ต้องชำระคืน (D)	-0.030	0.006	-0.027	-5.045	0.000**	1.518
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.015	0.006	-0.011	-2.470	0.014**	1.106
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.040	0.018	-0.014	-2.162	0.031**	2.338
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.047	0.021	-0.013	-2.255	0.024**	1.798
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.070	0.020	0.022	3.441	0.001**	2.058
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.089		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.057		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	2.000					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-2.280	0.287		-7.963	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.894	0.047	1.462	61.043	0.000**	3.930
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.916	0.057	-0.805	-33.838	0.000**	3.875
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.009	0.035	2.615	0.009**	1.234
จำนวนหนี้ที่ต้องชำระคืน (D)	-0.003	0.015	-0.003	-0.231	0.817 ^{ns}	1.263
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	0.012	0.017	0.009	0.740	0.459 ^{ns}	1.029
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.020	0.066	-0.006	-0.301	0.763 ^{ns}	2.491
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.075	0.082	-0.016	-0.906	0.365 ^{ns}	2.180
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	-0.012	0.119	-0.001	-0.099	0.921 ^{ns}	1.530
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.025	0.105	0.003	0.237	0.812 ^{ns}	1.429
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.059	0.194	0.004	0.305	0.761 ^{ns}	1.387
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.133		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.102		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.892					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-2.207	0.227		-9.747	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.895	0.047	1.462	61.499	0.000**	3.919
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.926	0.055	-0.810	-35.216	0.000**	3.664
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.022	0.008	0.035	2.661	0.008**	1.177
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.087		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.092		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.889					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-1.619	0.106		-15.268	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.002	0.021	1.706	141.971	0.000**	6.440
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.061	0.023	-1.062	-90.779	0.000**	6.145
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.024	0.006	0.026	4.023	0.000**	1.833
จำนวนหนี้ที่ต้องชำระคืน (D)	-0.034	0.007	-0.031	-5.172	0.000**	1.656
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	0.023	0.007	-0.018	-3.398	0.001**	3.172
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.039	0.020	-0.014	-1.969	0.049 ^{ns}	2.251
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.045	0.021	-0.013	-2.134	0.045 ^{ns}	1.776
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	-0.073	0.021	-0.024	3.538	0.000 ^{ns}	2.040
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.019	0.018	0.007	1.058	0.295 ^{ns}	1.885
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	-0.002	0.022	0.000	-0.079	0.937 ^{ns}	1.784
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.146		
R Square	0.803		Obs*R-squared	0.062		
Adjusted R Square	0.803					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T-test	ระดับนัยสำคัญของ P-value	(VIF)
(Constant)	-1.677	0.097		-17.211	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.006	0.021	1.709	142.946	0.000**	6.352
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.063	0.022	-1.063	-91.831	0.000**	5.953
การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.006	0.026	4.025	0.000**	1.820
จำนวนหนี้ที่ต้องชำระคืน (D)	-0.033	0.007	-0.031	-5.077	0.000**	1.630
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.020	0.007	0.015	-3.045	0.002**	1.117
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.101	0.016	-0.033	6.162	0.000**	1.287
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.092		
R Square	0.802		Obs*R-squared	0.052		
Adjusted R Square	0.802					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ทำให้โครงสร้างของประเทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านการอนามัย ด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศาสนา เป็นต้น ทำให้ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งทุนที่สำคัญได้มาจากการออมของภาคครัวเรือน โดยสามารถแบ่งครัวเรือนได้ 2 ภาคใหญ่ๆ คือ ครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร ครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตรต่างก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรเท่าเทียมกัน การศึกษางานวิจัยพบว่า ภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีภาวะการออมต่ำและมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานรายได้ของ Duesenberry ที่อธิบายว่าบุคคลใดที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y สูง และ S/Y ต่ำ ในทางตรงกันข้ามบุคคลใดที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y ต่ำ และ S/Y สูง แสดงให้เห็นว่ารายได้ของครัวเรือนในภาคเกษตรต่ำกว่ารายได้ครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดหรือกลุ่มอ้างอิง จึงทำให้ C/Y สูง และ S/Y ส่วนรายได้ของครัวเรือนนอกภาคเกษตรสูงกว่ารายได้ครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดหรือกลุ่มอ้างอิง จึงทำให้ C/Y ต่ำ และ S/Y สูง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของภาคครัวเรือนที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ในเชิงบวก คือ รายได้รวม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา และการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ตามลำดับ ส่วนการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาล และปฐม จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดการออมของครัวเรือนมากที่สุดในเชิงบวก ได้แก่ รายได้รวม ส่วนปัจจัยที่มีผลในการกำหนดการออมของครัวเรือนมากที่สุดในเชิงลบ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปัจจัยด้านรายได้ มีผลต่อครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรเป็นอย่างมากด้านหนึ่ง สามารถนำรายได้ดังกล่าวไปใช้ในการอุปโภคบริโภคสิ่งต่างๆ ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน ในขณะที่ อีกด้านส่งผลถึงปริมาณการออมให้มีปริมาณมากขึ้นไม่มากนักขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยศ สรรพทรัพย์ (2549) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า รายได้สุทธิในภาคการเกษตรและรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรมีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนในเชิงบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ลัทธยาพร (2545) จากการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่า รายได้พึ่งใช้จ่ายมีอิทธิพลต่อการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ในเชิงบวกทั้งสองประเทศ

และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ โรจน์ธำรงค์ (2537) จากการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์ในทางบวก เนื่องจาก การออมของภาคครัวเรือนมาจากรายได้ที่มาจากการทำงานเป็นตัวจักรสำคัญ ทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนมีผลต่อเงินออมของครัวเรือนไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคทั้งของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้นรายได้ที่ได้มาต้องมีการแบ่งปันให้กับสมาชิกทุกคนในครัวเรือนที่ไม่

มีรายได้เป็นของตนเองในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นย่อมมีผลต่อฐานะเงินออมของครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ เป็นของตนเองในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นย่อมมีผลต่อฐานะเงินออมของครัวเรือนไม่มากก็น้อย ยิ่ง ครัวเรือนใดมีหนี้สินที่ต้องชำระยอมส่งผลต่อเงินที่จะออมไว้ใช้ในอนาคตมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุสาคห์ แซ่มสุวรรณ (2544) จากการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2547-2541 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของจิตสุภา ทองปาน (2546) จากการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อ การบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมของครัวเรือนในประเทศไทย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของอุตสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) จากการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527- 2541 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภาคครัวเรือนเช่นเดียวกัน เนื่องจากครัวเรือนมีการสะสมปัจจัยดังกล่าวมากขึ้นได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปของเงินตราและทรัพย์สินที่สามารถ ประเมินค่าได้เป็นเงิน ทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนสูงขึ้นตามการเพิ่มของปัจจัยดังกล่าว ตราบใดที่ปัจจัยด้าน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบคงที่ แต่ถ้าครัวเรือนมีการสะสมปัจจัยดังกล่าวลดลง การได้มาซึ่ง ผลตอบแทนในรูปของเงินตราและทรัพย์สินที่สามารถประเมินค่าได้เป็นเงินก็จะลดลง ส่งผลทำให้ปริมาณการออมของ ครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกเกษตรลดลงตามไปด้วย

ผลจากการศึกษาพบว่าค่าความยืดหยุ่นการออมที่มีต่อรายได้รวมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรที่ค่าเท่ากับ 1.399 หมายความว่า ถ้าครัวเรือนมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การออมเพิ่มขึ้นไปร้อยละ 1.399 ในทางตรงกัน ข้าม ถ้าครัวเรือนรายได้ลดลงร้อยละ 1 จะทำให้การออมลดลงไปร้อยละ 1.399 ส่วนค่าความยืดหยุ่นการออมที่มีรายได้ รวมของภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีค่าเท่ากับ 1.545 หมายความว่า ถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ การออมเพิ่มขึ้นไปร้อยละ 1.545 ในทางตรงกันข้าม ถ้าครัวเรือนรายได้ลดลงร้อยละ 1 จะทำให้การออมลดลงไปร้อยละ 1.545 สรุปผลการศึกษาว่า ภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีรายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ ดังนั้น การแบ่งสัดส่วนในการใช้จ่ายทั้งต่อตนเองและสมาชิกในครัวเรือนให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดส่วนต่าง ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายที่เรียกว่า “เงินออม” ให้เพิ่มมากขึ้น เพราะเงินออมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อครัวเรือนและการ พัฒนาประเทศ ครัวเรือน เพื่อใช้จ่ายซื้อสิ่งต่างๆ ที่ต้องการในอนาคตหรือเก็บไว้ในยามจำเป็นหรือฉุกเฉิน อาทิ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การซื้อสินทรัพย์ถาวรต่างๆ เป็นต้น ประเทศ เพื่อให้ภาครัฐหรือภาคธุรกิจหรือภาครัฐ นำเงินออมของภาคครัวเรือนไปลงทุนหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศให้เจริญเติบโตอย่าง ต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญ คือการก่อกำหนดของภาคครัวเรือน ทั้งครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรควรใช้วิจารณญาณ ในการกู้ยืมให้มาก เนื่องจากผลของการก่อกำหนดนั้นส่งผลต่อปริมาณเงินออมไม่มากก็น้อย ดังนั้น ไม่ครัวเรือนประสบ ปัญหาหรือสถานการณ์ใดมากกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าครัวเรือนมีความรอบคอบในการดำเนินการใช้ชีวิตก็จะ สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้เป็นอย่างดีทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. รายได้รวมมีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนทั้งในและนอกภาคเกษตรอย่างมาก ดังนั้นครัวเรือนควรมี การสร้างรายได้ดังกล่าวให้มากขึ้น อาจจะทำอาชีพเสริมเป็นงานอดิเรกโดยทำในสิ่งที่ตนหรือสมาชิกในครัวเรือน ถนัดหรือมีหน้าผักหรือผลไม้ที่ครัวเรือนมีการปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนไปขายสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกทาง และภาครัฐควรมีมาตรการในการช่วยเหลือภาคครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มอีกทาง อาทิ การให้ช่วยเหลือ 2,000 บาท แก่ผู้ ที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท หรือกองทุนหมู่บ้านทำให้สร้างอาชีพเสริมหลังการทำการเกษตร การทำอาชีพเสริมเป็น การสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางส่งผลต่อปริมาณเงินออมเพิ่มขึ้นเช่นกันไม่มากก็น้อย

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ครัวเรือนทั้งในภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรควรมีการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของครัวเรือนใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและภาครัฐควรมีนโยบายในการ

ดูแลและควบคุมราคาสินค้าในท้องตลาดให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้ครอบครัวมีค่าครองชีพในการซื้อสินค้าบริโภคอุปโภคที่ไม่สูงมากนัก เพราะส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน เช่น ถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ค่าครองชีพก็สูงขึ้นด้วย นั้นจะทำให้รายได้ที่ได้มากกลับไม่ได้มีค่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายมีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่ารายได้เพิ่มขึ้น

3. การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน สถาบันการเงินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจและวิธีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินให้กับภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ อันเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่ด้วยกันอย่างเป็นกระบวนการที่เข้มแข็ง ส่งผลให้ระดับการออมทรัพย์ของภาคครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

4. จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน ครัวเรือนนอกภาคเกษตรควรพิจารณาให้รอบคอบในการกู้ยืมนำรายได้ในอนาคตมาใช้ เนื่องจากการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ นั้นมีต้นทุนการกู้ยืมในรูปของดอกเบี้ยที่ได้รับ ส่งผลต่อรายได้และปริมาณเงินออมทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้เพราะต้องนำไปใช้หนี้ ส่วนภาครัฐควรดำเนินนโยบายช่วยเหลือและควบคุมอัตราดอกเบี้ยธนาคารแห่งประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น

5. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงของครัวเรือนนอกภาคเกษตรต้องระมัดระวังเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน โดยเฉพาะสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงที่อยู่ในวัยเด็กและวัยชรา เนื่องจากรายได้ที่ได้มาต้องแบ่งปันให้สมาชิกทุกคนในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ย่อมมีผลต่อฐานะเงินออมของครัวเรือนไม่มากนักน้อย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรรณิการ์ ลัทธยาพร.(2545). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย รามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [2] จิตสุตา ทองปาน. (2546). *ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] จินดาพร บุตรอารีย์. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/2542*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ชัยยศ สรรพทรัพย์. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรอำเภอเลิงนกทาจังหวัดยโสธรปี การเพาะปลูก 2547/2548*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [5] สมปอง แจ่งสุบิน. (2544). *เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนก่อนและระหว่างเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2539). *พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูกคำ ช.ก.ส. ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง 37/38*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] โสภณ โรจนธีรารงค์. (2537). *พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [8] อุตสาหกรรม แซ่มสุวรรณ. (2544). *ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2547 – 2541*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-215: การผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าหนีปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)**

**THE DEFAULT OF LOAN REPAYMENT FOR THE NORMAL CUSTOMER OF THE
METROPOLITAN BUSINESS BANKING, REGION 5, THE BANGKOK BANK (PUBLIC
COMPANY)**

พวงผกา จี้นหนู

Phaungpaka Jeennoo

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของหนีปกติ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าหนีปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยข้อมูลของลูกค้าหนีปกติ สายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยประชากรที่ใช้คือ ลูกค้าประเภทนิติบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ชั้นปกติ ณ วันที่ 30 มิ.ย. 2554 ของลูกค้าหนีปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งหมด 385 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ สถิติร้อยละ และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้แบบจำลองโลจิสต์

ผลการศึกษาพบว่า ลูกค้าที่มีการผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกิจการผลิตสินค้า และมีประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 20 ปี โดยลูกค้าที่ผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 5 เท่าขึ้นไป และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 เท่า สำหรับลูกค้าที่มีวงเงินรวมช่วงตั้งแต่ 10 ลบ.- 20 ลบ. มีภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ลบ.- 10 ลบ. ผิดนัดชำระหนี้มากกว่าลูกค้าที่มีวงเงินรวมและภาระหนี้ระดับอื่น

ผลการศึกษาด้วยการทดสอบด้วยแบบจำลองโลจิสต์พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการผิดนัดชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 2 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ในธุรกิจ และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ วงเงินกู้ โดยประสบการณ์ในธุรกิจ และวงเงินกู้ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าหนี อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าหนี

คำสำคัญ: การผิดนัดชำระหนี้

Abstract

The purposes of this study were to examine the characters of debtors in the normal criteria, and to indicate the factors which affect the probability of defaulting on the repayment of loan. The population, which was used in this study, was chosen from the 385 of all debtors in the normal criteria on June 30, 2011, from Metropolitan Business Banking, Region 5 of Bangkok Bank Public Company Limited. Both descriptive and inferred statistics by the logit model were employed to find out the characters and causes of the defaulting.

The descriptive statistic showed that most of defaulting debtors was in the manufacturing business. Surprisingly, most of them had experiences less than 20 years, had more than 3 times of debt to equity ratio and had current ratio less than 1 times had the highest level of repayment defaulting. For the credit limit between 10-20 million, had balance between 5-10 million had the highest level of repayment defaulting.

Furthermore, the inferred statistic indicated that business experiences, debt to equity ratio and credit limit were the causes of default of repayment. This means that less of business experiences and credit limit, high of debt to equity ratio had a higher probability to make default to repayment.

Keyword : The default of the loan repayment

บทนำ

แนวโน้มเศรษฐกิจโลกยังคงมีความผันผวนตามปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) อาจได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วทั้งผ่านจากยอดการส่งออกที่อาจลดลง และจากความผันผวนของตลาด ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ทำให้เกิดปัญหาการผิดนัดและการค้างชำระหนี้ จนเป็นเหตุให้เกิดหนี้ที่ไม่เกิดรายได้หรือสินเชื่อด้อยคุณภาพ (Non-Performing Loans : NPLs) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในภาคการเงิน

สถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงิน (Financial Intermediaries) อำนาจความสะดวกในการเคลื่อนไหวของเงินให้ถ่ายเทหมุนเวียนได้สะดวก อาทิ การเป็นแหล่งระดมทุนและป้อนเงินทุนนั้นให้แก่ภาคเศรษฐกิจในรูปของการให้สินเชื่อหรือการให้กู้ยืม แต่เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่มีเงินทุนรองรับเพียงส่วนน้อย (The small capital) ดังนั้นสถาบันการเงินจึงต้องพยายามรักษาเสถียรภาพของเงินลงทุน เพราะการขาดทุนใดๆ ในทรัพย์สินของสถาบันการเงิน หากเกินกว่ากำไรที่มีอยู่ในขณะนั้นแล้วย่อมกระทบถึงเงินกองทุนในลักษณะของการลดทุน และอาจจะมี ความรุนแรงไปถึงการขาดสภาพคล่องจนไม่อาจดำเนินการต่อไปได้

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สถาบันการเงินชั้นนำของประเทศ ที่มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งในไตรมาส 2 ของปี 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยสามารถทำกำไรสุทธิได้สูงถึง 13,874 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 1,104 ล้านบาทหรือร้อยละ 8.8 จากไตรมาส 1 ปี 2554 และเงินให้สินเชื่อต่อยุทธศาสตร์ของธนาคารกรุงเทพ (จำกัด) มหาชน ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2554 ธนาคารมียอดเงินให้สินเชื่อต่อยุทธศาสตร์ 45,288 ล้านบาท ลดลง 300 ล้านบาท จากเดือนธันวาคม 2554 และมีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อยุทธศาสตร์ต่อเงินให้สินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 3.0 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 เป็นร้อยละ 2.9 ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2554 แต่เพิ่มขึ้นจากเดือนมีนาคม 2554 ซึ่งเป็นร้อยละ 2.8

ในขณะที่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ ธนาคารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องติดตามสถานการณ์ด้านคุณภาพสินเชื่ออย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหนี้เสียขยายวงกว้าง จนบั่นทอนศักยภาพในการทำกำไรในอนาคต การศึกษา การผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติและปัจจัยที่ทำให้ลูกหนี้มีการผิดนัดชำระหนี้ เพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อและการติดตามคุณภาพสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำผลการศึกษาไปใช้ในกระบวนการติดตามคุณภาพสินเชื่อ เพื่อเป็นสัญญาณเตือนก่อนที่ปัญหาสินเชื่อต่อยุทธศาสตร์จะตามมา ซึ่งการที่ธนาคารสามารถบ่งชี้ถึงสินเชื่อที่มีปัญหาและดำเนินการแก้ไขได้เร็วขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะลดความสูญเสียก็มีมากขึ้นเท่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือธนาคารพาณิชย์ และต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

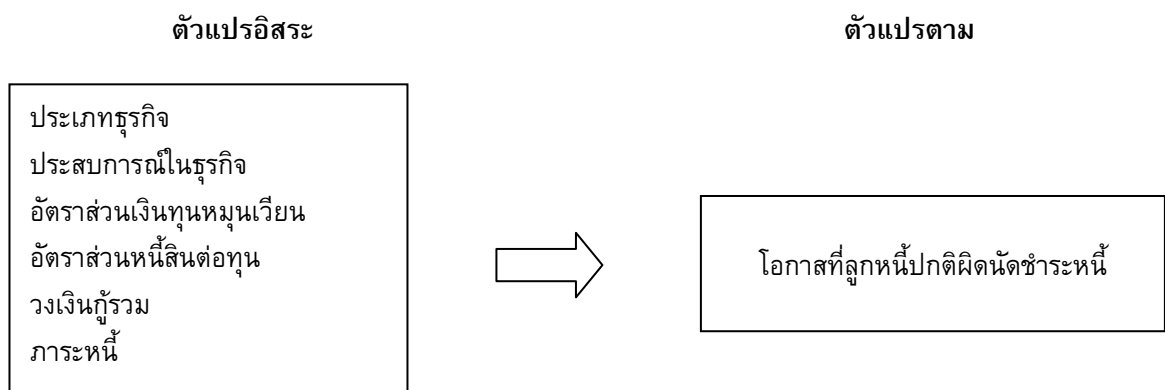
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากฐานลูกค้าหนี้ปกติของสายลูกธุรกิจค้าปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนา ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเภทธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้ เพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะของ

ลูกหนี้ และใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาวะหนี้ โดยใช้แบบจำลองโลจิสติก เป็นเครื่องมือในการประมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 หนาคากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามซึ่งมีกรอบแนวคิดดังนี้

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของของลูกหนี้และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 หนาคากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาท ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 หนาคากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 385 แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 359 รายและลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจของลูกหนี้ปกติ จำนวน 385 ราย พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 47.53 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 11.65 ล้านบาทต่อราย รองลงมาประกอบกิจการผลิตสินค้า คิดเป็นร้อยละ 30.65 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 12.58 ล้านบาทต่อราย และลูกหนี้ปกติประกอบกิจการบริการน้อยที่สุด ร้อยละ 21.82 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 11.72 ล้านบาทต่อราย

เมื่อแบ่งลูกหนี้เป็นกลุ่มตามประเภทลูกหนี้ ได้แก่ (1) ลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดชำระหนี้ (2) ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ พบว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจในกิจการผลิต ไม่ผิดนัดชำระหนี้มากกว่าผิดนัดชำระหนี้ โดยพบว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่ง มีสัดส่วนของการไม่ผิดนัดชำระหนี้มากกว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจอื่น และกลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบกิจการผลิตสินค้า มีสัดส่วนของการผิดชำระหนี้มากกว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจอื่น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 หนาคากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 385 ราย พบว่า

(1) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ผิดชำระหนี้ ประกอบกิจการผลิตสินค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.15 โดยมีประสบการณ์ในธุรกิจที่มาขอกู้ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.31 ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วน

หนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.77 และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยกลุ่มลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท มีจำนวนรายลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 46.15

(2) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.03 โดยมีประสบการณ์ในธุรกิจมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.62 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 33.15 ลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่าคิดเป็นร้อยละ 38.44 โดยมีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.35 และมีภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.16

ตารางที่ 1 คุณลักษณะและข้อมูลสินเชื่อของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล วงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แบ่งตามการผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้

(n = 385)

ลักษณะ	รวมทั้งหมด 385 ราย	ร้อยละ	ผิดนัด ชำระหนี้ 26 ราย	ร้อยละ	ไม่ผิดนัด ชำระหนี้ 359 ราย	ร้อยละ
ประเภทธุรกิจ						
กิจการผลิตสินค้า	118	30.65	12	46.15	106	29.53
กิจการค้าปลีกและค้าส่ง	183	47.53	7	26.92	176	49.03
กิจการบริการ	84	21.82	7	26.92	77	21.45
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
ประสบการณ์ในธุรกิจ						
น้อยกว่า 5 ปี	55	14.29	8	30.77	47	13.09
มากกว่า 5-10 ปี	105	27.27	8	30.77	97	27.02
มากกว่า 10-20 ปี	161	41.82	8	30.77	153	42.62
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	64	16.62	2	7.69	62	17.27
เฉลี่ย 13 ปี 2 เดือน						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน						
0-1 เท่า	141	36.62	13	50.00	128	35.65
มากกว่า 1 เท่า – 2 เท่า	145	37.66	7	26.92	138	38.44
มากกว่า 2 เท่า ขึ้นไป	99	25.71	6	23.08	93	25.91
เฉลี่ย 4.01 เท่า						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n= 385)

ลักษณะ	รวมทั้งหมด 385 ราย	ร้อยละ	ผิคนัด ชำระหนี้ 26 ราย	ร้อยละ	ไม่ผิคนัด ชำระหนี้ 359 ราย	ร้อยละ
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน						
ทุนติดลบ	25	6.49	3	11.54	22	6.13
0-1 เท่า	118	30.65	7	26.92	111	30.92
มากกว่า 1 เท่า – 2 เท่า	122	31.69	3	11.54	119	33.15
มากกว่า 2 เท่า – 3 เท่า	39	10.13	5	19.23	34	9.47
มากกว่า 3 เท่า ขึ้นไป	81	21.04	8	30.77	73	20.33
เฉลี่ย 2.95 เท่า						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
วงเงินรวม						
ตั้งแต่ 10 ลบ. – 20 ลบ.	250	64.94	19	73.08	231	64.35
มากกว่า 20 ลบ. – 30 ลบ.	77	20.00	4	15.38	73	20.33
มากกว่า 30 ลบ. ขึ้นไป	58	15.06	3	11.54	55	15.32
เฉลี่ย 20.81 ลบ.						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
ภาระหนี้รวม						
น้อยกว่า 5 ลบ.	89	23.12	2	7.69	87	24.23
ตั้งแต่ 5 ลบ. – 10 ลบ.	120	31.17	12	46.15	108	30.08
มากกว่า 10 ลบ. – 20 ลบ.	115	29.87	7	26.92	108	30.08
มากกว่า 20 ลบ. ขึ้นไป	61	15.84	5	19.23	56	15.60
เฉลี่ย 11.95 ลบ.						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00

ตารางที่ 2 ข้อมูลของลูกหนี้ปกติที่ผิคนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย ตามจำนวนวันผิคนัดชำระหนี้

จำนวนวันผิคนัด	จำนวนลูกหนี้ (ราย)	วงเงินเฉลี่ย (ล้านบาท)	ภาระหนี้เฉลี่ย (ล้านบาท)
1	14	16.12	11.04
2	4	28.33	16.63
4	2	10.15	8.32
6	1	15.40	12.74
9	1	31.50	12.66
11	1	17.50	2.03
12	1	21.50	25.12
16	1	10.00	6.27
27	1	18.30	14.32
รวม	26	18.21	11.95

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
Y	1.000	-0.039	-0.092	0.004	0.077	-0.043	0.000
X ₁		1.000	-0.144	0.015	0.006	-0.015	-0.032
X ₂			1.000	0.014	0.032	-0.077	-0.108
X ₃				1.000	-0.057	-0.027	-0.043
X ₄					1.000	0.112	0.052
X ₅						1.000	0.629
X ₆							1.000

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผัดหน้าชำระหนี้

ตัวแปร	คุณลักษณะ	B	S.E.	Wald	df	Exp(B)	P
X ₁	ประเภทธุรกิจ			5.577	2		0.062
	กิจการผลิตสินค้า	0.480	0.519	0.855	1	1.617	0.355
	กิจการค้าปลีกและค้าส่ง	-0.705	0.562	1.574	1	0.494	0.210
X ₂	ประสบการณ์ในธุรกิจ**	-0.060	0.031	3.730	1	0.942	0.053
X ₃	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	0.004	0.012	0.111	1	1.004	0.739
X ₄	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน*	0.060	0.029	4.159	1	1.062	0.041
X ₅	วงเงินกู้รวม**	-0.064	0.038	2.936	1	0.938	0.087
X ₆	ภาระหนี้	0.050	0.040	1.602	1	1.051	0.206

Chi-square (Omnibus Test of Coefficients) model = 15.691 ,df=7, Sig.= 0.028

-2 Log Likelihood = 174.660, Cox & Snel R2 = 0.040, Pesudo R2 (Nagelkerke R2) = 0.102

Constant = -1.421

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ผลการวิจัย (ต่อ)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผัดหน้าชำระหนี้

ผลการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้และสินเชื่อของธนาคาร ได้แก่ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน วงเงินรวมและภาระหนี้ พบว่า 1 ตัวแปรที่มีผลต่อการผัดหน้าชำระหนี้หรือไม่ผัดหน้าชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และมี 2 ตัวแปรที่มีผลต่อการผัดหน้าชำระหนี้หรือไม่ผัดหน้าชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 คือ ประสบการณ์ในธุรกิจ และวงเงินกู้ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวสามารถอธิบายโอกาสในการผัดหน้าชำระหนี้ของลูกหนี้ได้ร้อยละ 10.2 โดยสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายกลุ่มที่ผัดหน้าชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 0.00 และทำนายกลุ่มที่ไม่ผัดหน้าชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 100.00 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยสามารถทำนายถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 93.2

สรุปและอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของของลูกหนี้และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของลูกหนี้ ลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย พบว่า ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกิจการผลิตสินค้า ด้านประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 5ปี -20 ปี มีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เป็นสัดส่วนเท่ากัน ซึ่งกลุ่มลูกหนี้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีลูกหนี้ผิดนัดน้อยที่สุด โดยลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป และภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ลบ. - 10 ลบ. ผิดนัดชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมและภาระหนี้ระดับอื่น

ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ลูกหนี้มีอัตราส่วนหนี้สูงมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป ผิดนัดชำระหนี้มากที่สุด หากอัตราส่วนหนี้สูงแสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการ หากมีหนี้สินสูงคือ ภาระผูกพันในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงเกี่ยวกับความสามารถในการชำระภาระผูกพันในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรูญรัตน์ ตระการศิริพันธ์ (2540) โดยการศึกษาถึงระดับความสำคัญของคะแนนรวมปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลทำให้เกิดการค้างชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย และลูกหนี้ไม่สามารถคืนธนาคารได้ตามกำหนดพบว่า ปัจจัยที่เกิดจากปัญหาของตัวลูกหนี้ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ธนาคารคือ เกิดจากลูกหนี้แบกภาระหนี้เกินกำลัง มีหนี้ภายนอกสูง สัดส่วนของเงินกู้กับเงินลงทุนสูงเกินไป

สำหรับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 เท่ามีการผิดนัดชำระหนี้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมลยุพา สุวรรณะชฎ (2544) ที่ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ของบริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียม พบว่า ตัวแปรที่มีผลให้ผลการประมาณค่าโดยรวมแม่นยำที่สุดสำหรับข้อมูลปี 2540 และ 2541 คืออัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CR) ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งปัญหาด้านสภาพคล่องเป็นปัญหาสำคัญของบริษัทที่ทำให้บริษัทถูกจัดชั้นเป็นหนี้ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงิน กล่าวคือลูกหนี้ที่มีหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวนมาก จะทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องได้ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผิดนัดชำระหนี้

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ โดยอาศัยแบบจำลองโลจิสติกพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการผิดนัดชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 2 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ในธุรกิจ (X_2) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X_4) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ วงเงินกู้ (X_5)

ในเรื่องประสบการณ์ในธุรกิจ พบว่าประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ กล่าวคือลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในธุรกิจน้อย โอกาสในการผิดนัดชำระหนี้มาก ในทางกลับกันลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในทางธุรกิจมาก โอกาสในการผิดชำระหนี้ลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนา กันยานนท์ (2543) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย พบว่าประสบการณ์ทำงานมา มีโอกาสเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้น้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นเรศวร สุภณศิลป์ (2539) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าลูกหนี้ขาดประสบการณ์และมีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจที่ทำการลงทุนน้อย จึงส่งผลต่อรายได้และผลตอบแทนจากการลงทุนทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ในส่วนปัจจัยอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X_4) พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการผิณฑชำระหนี้ของลูกหนี้ ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการเงิน หากลูกหนี้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูง จะมีโอกาสผิณฑชำระหนี้สูงกว่าลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนน้อยกล่าวคือ อัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงมีโอกาสที่กิจการจะไม่สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้สูงตามไปด้วย เนื่องจากหนี้สินที่มากทำให้กิจการมีภาระผูกพันที่ต้องชำระคืนดอกเบี้ยทุกงวดไม่ว่ากิจการนั้นจะกำไรหรือขาดทุน ซึ่งต่างจากส่วนทุนที่หากกิจการขาดทุนอาจจะพิจารณาไม่จ่ายเงินปันผลก็ได้

สำหรับวงเงินกู้รวม (X_5) พบว่าวงเงินกู้รวม มีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามกับการผิณฑชำระหนี้ของลูกหนี้ กล่าวคือ ลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินรวมสูง โอกาสในการผิณฑชำระหนี้จะน้อย ในทางกลับกันลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อย โอกาสในการผิณฑชำระหนี้สูง สอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย (2550) ในการศึกษาวิจัยเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน SMEs กรณีศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบการณปัญหาเงินกู้ที่ได้รับน้อยเกินไป จะมีโอกาสผิณฑชำระหนี้เงินกู้ถึง 6.23 เท่าของผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่ประสบการณดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากวงเงินกู้ที่ได้รับไม่เพียงพอทำให้ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ซึ่งต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงและมักถูกเร่งรัดหนี้ ส่งผลให้ต้องเร่งจ่ายหนี้นอกระบบก่อนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสนับสนุนหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ (ซินินทร์ พิทยาวิวิธ. 2547) โดยใช้หลักนโยบาย 6 C (C's policy) ในด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ในการวิเคราะห์สินเชื่อหากลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้สูง และในด้านหลักประกัน (Collateral) หากหลักประกันมีมูลค่าสูง จะมีผลต่อได้รับการพิจารณานุมัติวงเงินที่สูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ “ เรื่องการผิณฑชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษา การผิณฑชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ นั้น ด้านประสมการณในธุรกิจของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับโอกาสการผิณฑชำระหนี้ กล่าวได้ว่าลูกหนี้ที่มีประสมการณในธุรกิจน้อย สะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการบริหารและดำเนินงาน และความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ ที่อาจทำให้ความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารลดลงได้ ส่งผลให้เกิดการผิณฑชำระหนี้และเป็นปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) ตามมา ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์และเจ้าหน้าที่สินเชื่อทุกระดับชั้นควรติดตามดูแลและทบทวนคุณภาพสินเชื่อของลูกหนี้ที่ประสมการณในธุรกิจน้อยอย่างใกล้ชิดในภาวะที่เศรษฐกิจมีความผันผวนตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการแข่งขันทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้

2. ผลจากการศึกษาพบว่าลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อย มีโอกาสในการผิณฑชำระหนี้สูงซึ่งอาจเกิดได้จากวงเงินกู้ที่ลูกหนี้ได้รับจากธนาคารไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้ธุรกิจประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง หรือเงินทุนไม่เพียงพอ หรือลูกหนี้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบที่มีต้นทุนทางการเงินสูงและมีการเร่งรัดหนี้สินที่เข้มงวด ทำให้ความสามารถในการจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการผิณฑชำระหนี้ และเป็นปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) ตามมา ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์และเจ้าหน้าที่สินเชื่อทุกระดับชั้นควรมีการติดตามและให้ความสำคัญกับคุณภาพสินเชื่อของลูกหนี้ที่ได้รับวงเงินกู้ยืม และควรมีการวิเคราะห์วงเงินสินเชื่อที่เหมาะสมและเพียงพอที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการทบทวนวงเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกหนี้ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กุศล จันทรแสงศรี. (2548). การวิเคราะห์การเกิดใหม่ของสินเชื่อด้อยคุณภาพหลังจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. (เศรษฐศาสตร์) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [2] จรูญรัตน์ ตระการศิริพันธ์. (2540). ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [3] ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). ประกาศ ที่ สนส. 31/2551 เรื่องหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกั้นเงินสำรองของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2554 จาก <http://www.bot.or.th>.
- [4] ----- . (2551). หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2554 จาก <http://www.bot.or.th>.
- [5] ----- .ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2550). รายงานการศึกษาวิจัยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ธนาคารแห่งประเทศไทย จาก <http://www.bot.or.th>.
- [6] นเรศวร สุภณศิลป์. (2539). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่.: การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] พิมลยูพา สุวรรณชฎ. (2544). การศึกษาความเป็นไปได้ของบริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียม โดยแบบจำลองโพรบิตและแบบจำลองโลจิต. งานวิจัย เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- [8] พัฒนา กัญยานนท์. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] พรรณ ดวงคำสวัสดิ์. (2550). การวิเคราะห์เพื่อการพยากรณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย (จำกัด) ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยใช้แบบจำลองโลจิต เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [10] วรสิทธิ์ โนนานนท์. (2543). รายงานการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ (บัญชี)
- [11] อนันต์ บุญมหาชนกร. (2540). รายงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระ สำหรับสินเชื่อกรุงไทย ธนวิภู. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

**SRD-216: ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**

**FACTORS AFFECTING THE PRODUCTIVITY OF THE PARA RUBBER WOOD FACTORY
IN SURATTHANI PROVINCE**

พันธุ์ดิฐ เทียนทอง

Pandit Thianthong

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราและศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 ราย สำหรับสถิติและเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสมการถดถอยเชิงซ้อน ผลการวิจัยได้ข้อสรุป 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า เจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75 อยู่ในกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 30 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพอื่นๆ มาก่อนที่จะมาเป็นเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา โรงงานที่ดำเนินการผลิตอยู่นั้นเจ้าของโรงงานเป็นผู้ก่อตั้งโรงงานเองมากที่สุดร้อยละ 57.5 โดยใช้เวลาการเป็นเจ้าของโรงงานในช่วง 4-6 ปี ร้อยละ 37.5 และเจ้าของโรงงานส่วนใหญ่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในช่วงที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่รับซื้อไม้ยางพาราท่อนจากลูกค้าภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มาส่ง ณ โรงงาน ร้อยละ 97.5 อายุของไม้ยางพาราท่อนที่นำมาใช้ในการแปรรูปจะมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี และปริมาณไม้ยางพาราท่อนเพียงพอกับความต้องการในการใช้ไม้เพื่อแปรรูป ร้อยละ 65

ส่วนที่สอง ศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนพบว่า ปริมาณไม้ยางพาราท่อนและปัจจัยแรงงานมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับปริมาณผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01

ส่วนที่สาม ศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลจากการศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการแปรรูปไม้ยางพาราพบว่า ด้านการตลาดมีผลต่อการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อและจำนวนไม้แปรรูปที่ผลิตได้กับความต้องการของตลาด ด้านการผลิต

คำสำคัญ: ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

Abstract

The purposes of this study were describing the factors of outcomes of the Para rubber factory and describing the problem and obstacle of the Para rubber in Suratthani province. The questionnaire was used as a tool for collecting data from 40 of Para rubber factory owner. The statistics applied to analyzed data are percentage, mean and multiple regression.

The results of this study are as 3 parts

The first part; revealed that most rubber factory owner were male (75%) were 31 - 40 years old (30%) had a bachelor degree (47%) had only one occupation (45%) establish their own factory (57.5%) the period of factory owned 4-6 years (37.5%) experience in manufacturing not more than 5 years (47.5%) had personal experience in manufacturing (43.5) purchased material from customer in Suratthani province at factory (97.5) the 21 - 30 years of rubber trees were used for rubber and quantity of rubber trees are adequate to the Para rubber processing. (65%)

The second part; as the multiple regressions analyze quantity of rubber trees and labor factor are influence to the quantity of Para rubber outputs at the statistical significant at 0.01 levels

The third part; studied the problems level and obstacle of the Para rubber production in Suratthani province. We found that marketing factor is related to the Para rubber outputs in less level: negotiation of supplier and the amount of material which compared with marketing demanded, Manufacturing factor is related to the Para rubber production in less level: insufficient and quality of rubber material, Labor factor is related to the Para rubber outputs was least level: expertise and experience and insufficient of labor and wage.

Keyword : The productivity of the Para rubber wood factory

บทนำ

ไม้ยางพาราจึงได้กลายเป็นวัตถุดิบที่สามารถนำไปใช้ผลิตเฟอร์นิเจอร์แทนไม้เนื้อแข็ง ด้วยคุณลักษณะเนื้อไม้ที่มีสีขาวนวล มีลวดลายสวยงาม สามารถย้อมสีให้เหมือนกับเนื้อไม้แข็งชนิดอื่นๆ ที่มีคุณภาพดีได้ จึงได้รับการขนานนามว่าเป็น ไม้สักขาว (White Teak) ของเมืองไทย และเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ยั่งยืน เพราะไม้ยางพาราเป็นผลพลอยได้จากการโค่นปลูกใหม่ทดแทนยางเก่า จึงทำให้การนำไม้ยางพารามาแปรรูปนั้นไม่ได้ส่งเสริมให้มีการทำลายป่าธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด นอกจากนี้ไม้ยางพารายังสามารถรับแรงกระแทกได้ใกล้เคียงหรือมากกว่าไม้เนื้อแข็งชนิดอื่นๆ ที่มีคุณภาพดี รวมถึงไม้ยางพารายังมีราคาถูกกว่าไม้เนื้อแข็งมาก

ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด โดยมีการปลูกยางพาราทั้ง 14 จังหวัด จากสถิติพื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย ในปี 2550 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศคือ 1,830,161 ไร่ นอกจากนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานียังมีโรงงานแปรรูปไม้ยางพารามากถึง 76 โรงงาน ซึ่งมากที่สุดในประเทศไทย สำหรับกระบวนการผลิตสินค้าจากไม้ยางพารา ขั้นตอนแรกที่สำคัญคือการเลื่อยแปรรูปไม้ยางพาราจากไม้ท่อนเป็นไม้แปรรูปขนาดเท่าที่ต้องการจะนำไปใช้งานต่อไป แต่ลักษณะพิเศษของไม้ยางพาราที่ต้องรีบแปรรูปและอบน้ำยา เนื่องจากถูกมอดและเชื้อราเข้าทำลายได้อย่างรวดเร็วหลังการตัดฟัน ทำให้กระบวนการในการผลิตมีผลต่ออุตสาหกรรมเครื่องเรือนเครื่องใช้ ดังนั้นการพัฒนากระบวนการการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพาราให้มีประสิทธิภาพ จะทำให้ผลผลิตไม้แปรรูปจากไม้ยางพารามีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลถึงอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้ยางพาราเป็นวัตถุดิบสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดได้มากยิ่งขึ้น ความต้องการสินค้าที่ผลิตจากไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้น เมื่อความต้องการไม้ยางพาราแปรรูปเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลต่อเนื่องถึงภาคเกษตร ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสามารถที่จะขายไม้ยางพาราได้ในราคาที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายไม้ยางพารา ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าปัจจัยการผลิตใดบ้างที่มีผลผลิตต่อการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป เมื่อทราบถึงตัวปัจจัยที่มีผลต่อผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูปแล้ว ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราสามารถที่จะหาแนวทางที่จะปรับปรุงการผลิตของตนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งการศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่จะร่วมกันหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงปัญหาเหล่านั้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 ราย เนื่องจากผู้วิจัยทราบจำนวนที่แน่นอนของเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัด สุราษฎร์ธานี และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกกลุ่มของประชากร ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสำมะโนประชากร (census) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended form or Unstructured or Unstandardized questionnaires) ประกอบด้วย อายุและประสบการณ์ในการดำเนินการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป แบบตรวจสอบรายการ (Check - List) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพเดิม อาชีพอื่นๆ การเข้ามาเป็นเจ้าของโรงงาน ระยะเวลาการเป็นเจ้าของโรงงานและแหล่งความรู้หรือประสบการณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับไม้ยางพาราท่อน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended form or Unstructured or Unstandardized questionnaires) ประกอบด้วย อายุของไม้ยางพาราท่อนที่โรงงานรับซื้อ แบบตรวจสอบรายการ (check-List) ประกอบด้วย แหล่งที่มาของไม้ยางพาราท่อน วิธีการรับซื้อไม้ยางพาราท่อน ประเภทไม้ยางพาราท่อน ความต้องการไม้ยางพาราท่อนและวิธีแก้ไขปัญหาของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการผลิตและผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended form or Unstructured or Unstandardized questionnaires) ประกอบด้วย เงินลงทุน ปริมาณไม้ยางพาราท่อน ผลผลิตของไม้ยางพาราท่อนและปริมาณยางพาราแปรรูป แบบตรวจสอบรายการ (Check - List) ประกอบด้วย กระบวนการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป แรงงานที่ใช้ในการแปรรูปไม้ยางพารา ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ประกอบด้วย การผลิต แรงงาน และการตลาด แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถามดังนี้

- 5 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ระดับมาก
- 3 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ระดับน้อย
- 1 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ระดับน้อยที่สุด

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการประเมินผลในแบบสอบถามที่มีอยู่ 5 ระดับ ผู้วิจัยจึงใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยจัดแบ่งระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกัน โดยใช้วิธีการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายความว่า ระดับปัญหาในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

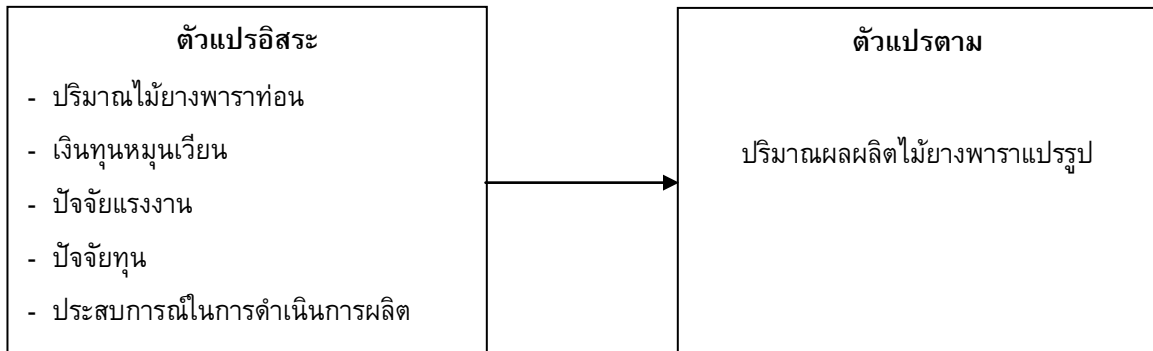
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้ทั้ง 40 ชุด มาทำการจัดระบบข้อมูลโดยการบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพเดิม อาชีพอื่น ๆ การเข้ามาเป็นเจ้าของโรงงาน ระยะเวลาการเป็นเจ้าของโรงงาน ประสบการณ์ในการดำเนินการผลิตและแหล่งความรู้หรือประสบการณ์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับไม้ยางพาราท่อน ซึ่งประกอบด้วย แหล่งที่มาของไม้ยางพาราท่อน อายุของไม้ยางพาราท่อนที่โรงงานรับซื้อ วิธีการรับซื้อไม้ยางพาราท่อน ประเภทไม้ยางพาราท่อน ความต้องการไม้ยางพาราท่อนและวิธีแก้ไขปัญหาของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน แรงงานที่ใช้ในการแปรรูปไม้ยางพารา เงินลงทุน ปริมาณไม้ยางพาราท่อน ผลผลิตของไม้ยางพาราท่อนและปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาสมการถดถอยเชิงซ้อนเพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยการผลิตใดที่มีอิทธิพลกับผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูป
5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปซึ่งประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านแรงงานและด้านการตลาด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปริมาณไม้ยางพาราท่อน เงินทุนหมุนเวียน ปัจจัยแรงงาน ปัจจัยทุน และประสบการณ์ในการดำเนินการผลิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเข้ามาเป็นเจ้าของโรงงาน ระยะเวลาการเป็นเจ้าของโรงงาน ประสบการณ์การดำเนินการผลิต และแหล่งความรู้หรือประสบการณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา จำนวน 40 คน พบว่า เจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 25 มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และอยู่ในกลุ่มอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 คิดเป็นร้อยละ 17.5 กลุ่มอายุ 51 - 60 ปีและกลุ่ม 61 - 70 ปีมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 15 และกลุ่มอายุ 71 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 เจ้าของโรงงานโดยส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพอื่นๆ มาก่อนที่จะเป็นเจ้าของโรงงานไม้ยางพารา ซึ่งเคยประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.5 และในการพิจารณาถึงอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากการเป็นเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา พบว่าไม่มีการประกอบอาชีพอื่นนอกจากเป็นเจ้าของโรงงานไม้ยางพารามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 กล่าวคือ เจ้าของโรงงานเป็นเพียงเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราเพียงอย่างเดียวมากที่สุด ส่วนที่มีการประกอบอาชีพอื่นๆ ด้วยมี 2 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ ข้าราชการและธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 5 และ 40 ตามลำดับ

โรงงานที่ดำเนินการผลิตอยู่นั้นเจ้าของโรงงานเป็นผู้ก่อตั้งโรงงานเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือเป็นเจ้าของโรงงานโดยกิจการนั้นเป็นกิจการที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 25 และเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราซื้อกิจการต่อจากเจ้าของเดิม เช่น โรงงานและดำเนินกิจการต่อจากญาติ คิดเป็นร้อยละ 10.5 และ 2.5 ตามลำดับ โดยมีระยะเวลาการเป็นเจ้าของโรงงานอยู่ในช่วง 4 - 6 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาเป็นเจ้าของโรงงานมานานกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 เป็นเจ้าของโรงงานอยู่ในช่วง 1 - 3 ปี และเป็นเจ้าของโรงงานมาน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 และ 7.5 ตามลำดับ และเจ้าของโรงงานมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในช่วงที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 ซึ่งได้รับความรู้หรือประสบการณ์ส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาได้รับความรู้หรือประสบการณ์โดย

การสืบทอดจากบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 22.6 และได้รับความรู้หรือประสบการณ์โดยการศึกษากับเพื่อน การอบรม สัมมนาและการเป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 21 11.3 และ 1.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับไม้ยางพาราท่อน ได้แก่ แหล่งที่มาของไม้ยางพาราท่อน อายุของไม้ยางพาราท่อนที่โรงงานรับซื้อ วิธีการซื้อไม้ยางพาราท่อน ประเภทไม้ยางพาราท่อน ความต้องการไม้ยางพาราท่อนและวิธีแก้ไขปัญหาของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา พบว่า โรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีการรับซื้อไม้ยางพาราท่อนภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.5 โดยซื้อภายในอำเภอที่โรงงานตั้งอยู่และอำเภอใกล้เคียง และมีการรับซื้อไม้ยางพาราท่อนจากจังหวัดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.5 สำหรับอายุของไม้ยางพาราท่อนที่นำมาใช้ในการแปรรูปจะมีอายุอยู่ในช่วง 21 - 30 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 และมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 และใช้วิธีการรับซื้อจากลูกค้าที่มาส่ง ณ โรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.5 เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการเข้าไปซื้อในสวน และมีวิธีการรับซื้อโดยทางโรงงานติดต่อผ่านพ่อค้าคนกลางน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 ส่วนใหญ่ โรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีปริมาณไม้ยางพาราท่อนเพียงพอกับความต้องการในการใช้ไม้เพื่อแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 65 สำหรับโรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีปริมาณไม้ยางพาราท่อนไม่เพียงพอกับความต้องการคิดเป็นร้อยละ 35 ซึ่งโรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีปริมาณไม้ยางพาราท่อนไม่เพียงพอกับความต้องการ ส่วนใหญ่เลือกวิธีแก้ไขปัญหามาโดยการหยุดทำการผลิตชั่วคราวในวันที่ไม่มีไม้ยางพาราท่อน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาวิธีแก้ไขปัญหามาโดยการรับซื้อไม้ยางพาราแปรรูปจากโรงงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.5 สำหรับประเภทของไม้ยางพาราท่อนที่แต่ละโรงงานรับซื้อส่วนใหญ่มีการรับซื้อไม้ยางพาราท่อนแบบไม้รวม คิดเป็นร้อยละ 90 โดยมีเส้นผ่าศูนย์กลางต่ำสุดเฉลี่ยของไม้ยางพาราท่อนในการรับซื้อไม้ประเภทนี้ 4.89 นิ้ว รองลงมาเป็นการรับซื้อไม้ยางพาราท่อนแบบไม้คัต คิดเป็นร้อยละ 35 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ยของไม้ประเภทนี้ 7.71 นิ้ว ที่เหลืออีกร้อยละ 10 ไม่มีการระบุว่าจะรับซื้อไม้ยางพาราท่อนเป็นแบบไม้คัตหรือไม่รวมเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ยของไม้ประเภทนี้คือ 5.25 นิ้ว

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ได้แก่ กระบวนการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน แรงงานที่ใช้ในการแปรรูปไม้ยางพารา เงินลงทุน ปริมาณไม้ยางพาราท่อน ผลผลิตของไม้ยางพาราท่อนและปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป พบว่า โรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีกระบวนการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปคือการเลื่อยไม้ยางพารามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 กระบวนการต่อมาคือการอัดน้ำยาและอบไม้ คิดเป็นร้อยละ 30 และผลิตปาร์ติเกิ้ลบอร์ด, MDF น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลื่อยแบบโต๊ะเดี่ยว รองลงมาใช้วิธีการเลื่อยแบบสองโต๊ะ โรงงานส่วนใหญ่ใช้กำลังคนจากมอเตอร์ มีกำลังคน 20 - 30 แรงม้า/ตัว แต่ละโรงงานใช้ชั่วโมงการทำงานเท่ากันคือ 8 ชั่วโมง โดยมีนายจ้างและหางมาทำหน้าที่แปรรูปไม้ยางพารา ซึ่งแรงงานที่ใช้ในการแปรรูปไม้ยางพาราส่วนใหญ่เป็นแรงงานชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 67.5 และใช้แรงงานต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 32.5 นอกจากนี้โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราใช้ปริมาณไม้ยางพาราท่อนใน 1 วันอยู่ในช่วง 76 - 150 ตันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 และมีโรงงานที่ใช้ไม้ยางพาราท่อนมากที่สุด 300 ตันน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปริมาณไม้ยางพาราที่อ่อนและปัจจัยแรงงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.584 และ 0.272 ตามลำดับ ซึ่งมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงปริมาณไม้ยางพาราที่อ่อนมีผลกระทบต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูปมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแรงงาน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิต ด้านแรงงานและด้านการตลาด

ผลการทดสอบระดับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ยางพาราแปรรูป พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับปัญหาและอุปสรรค ด้านการตลาดและด้านการผลิต อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.23 และ 2.20 ตามลำดับ ส่วนด้านแรงงานมีค่าเฉลี่ยรวมของระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 1.41

ตารางที่ 1 แสดงกระบวนการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กระบวนการผลิต	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ (คิดจากจำนวน คำตอบ 80 คำตอบ)	ร้อยละ (คิดจากจำนวนผู้ตอบ 40 ราย)
เลื่อยไม้ยางพารา	40	50.00	100.00
อัดน้ำยาและอบไม้	24	30.00	60.00
ผลิตชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์	4	5.00	10.00
ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้	3	3.75	7.50
ผลิตปาร์ติเกิ้ลบอร์ด, MDF	3	3.75	7.50
ผลิตไม้อัดประสาน	2	2.50	5.00
อื่น ๆ	4	5.00	10.00
รวม	80	100	200

หมายเหตุ : เรียงลำดับ 1 - 7 ตามความสำคัญจากมากไปน้อย

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณไม้ยางพาราที่อ่อนที่ใช้ในการแปรรูปในหนึ่งวันของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

ปริมาณไม้ยางพาราที่อ่อน (ตัน/วัน)	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 75 ตัน	13	32.5
76 - 150 ตัน	14	35.0
151- 225 ตัน	6	15.0
226 - 300 ตัน	5	12.5
มากกว่า 300 ตัน	2	5.0
รวม	40	100

ตารางที่ 3 ตัวแปรอิสระที่ผ่านเกณฑ์เข้าสมการ โดยวิธี Stepwise Regression

ตัวแปรอิสระ	B	Standard Error	Beta	t	p_value	F	p_value
Constant	0.329	0.149		2.202	0.034**	205.800	0.000***
log QRAW	0.584	0.079	0.705	7.357	0.000***		
log LAB	0.272	0.093	0.279	2.908	0.006***		

ที่มา : คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

จากตารางที่ 3 สามารถนำมาสร้างเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\log Q = 0.329 + 0.584 \log QRAW + 0.272 \log Lab$$

(2.202)** (7.357)*** (2.908)***

ค่าทางสถิติ (Statistics)

R^2	=	0.918	\bar{R}^2	=	0.913	S.E.	=	0.081
D.W.	=	1.757	D_L	=	1.391	D_U	=	1.600
			$4-D_L$	=	2.609	$4-D_U$	=	2.400
F	=	205.800						

โดยที่ Q = ปริมาณผลผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในแต่ละวัน (ลูกบาศก์ฟุต)
 QRAW = ปริมาณไม้ยางพาราท่อนที่เจ้าของโรงงานซื้อมาจากเจ้าของสวนยาง หรือซื้อกัน ณ
 โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา (ลูกบาศก์ฟุต)
 LAB = ชั่วโมงแรงงานที่ใช้ใน 1 วัน คิดจากผลรวมชั่วโมงทำงานของคนงานแต่ละคนใน 1 วัน
 ค่าที่ได้แทนกำลังแรงงานที่ใช้งาน 1 วันของหน่วยผลิต (ชั่วโมง)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญ ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด

ด้านการตลาด	ระดับความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การแข่งขันระหว่างโรงงานแปรรูปไม้	2.85	1.594	ปานกลาง
2. ราคาขายไม้ยางพาราแปรรูป	3.23	1.593	ปานกลาง
3. จำนวนไม้แปรรูปที่ผลิตได้กับความต้องการของ ตลาด	1.90	1.464	น้อย
4. อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ	2.30	1.682	น้อย
5. การขนส่งไม้ยางพาราแปรรูป	0.88	1.305	ไม่มีปัญหา
รวม	2.23	1.169	น้อย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีบางส่วนที่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และบางส่วนไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย "ปริมาณไม้ยางพาราท่อน เงินทุนหมุนเวียน ปัจจัยแรงงาน ปัจจัยทุนและประสบการณ์ในการดำเนินการผลิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา"

จากผลการวิจัยและสมมติฐานปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ มีเพียงปริมาณไม้ยางพาราท่อนและปัจจัยแรงงานเท่านั้นที่เป็นปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตในการผลิตของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

ปริมาณไม้ยางพาราท่อน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การแปรรูปไม้ยางพาราเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับไม้ยางพาราท่อน หากไม่มีไม้ยางพาราท่อนก็ไม่สามารถทำการแปรรูปได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนัยกร อรรถาภิษฐ์ (2543: 77 - 87) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการผลิตสับปะรด กรณีศึกษาที่ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากผลการศึกษาพบว่า ปริมาณผลผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยวัตถุดิบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญวัฒน์ เกียรติประดิษฐ์ (2547: 63 - 77) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปโดยรวม กรณีศึกษา: บริษัทเครื่องเจริญโภคภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของปัจจัยวัตถุดิบจะทำให้ปริมาณการผลิตทั้งหมดเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเกียรติ ยิ่งยงและ โสมสิริ หมัดอะตัม (2549: 166-167) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการผลิตที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ยางพาราไทย: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมไม้ยางพาราแปรรูป ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงในผลผลิตสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรวัตถุดิบไม้ท่อน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ธรรมโน (2549: 48 - 62) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคของโรงงานน้ำตาลในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มวังขนาย ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มปริมาณผลผลิตต้องเพิ่มปริมาณวัตถุดิบ จึงจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตมีปริมาณสูงขึ้น

ปัจจัยแรงงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูปรองมาจากปริมาณไม้ยางพาราท่อน เพราะถึงแม้จะมีปริมาณไม้ยางพาราท่อนมาก แต่ถ้าไม่มีแรงงานแล้วก็จะไม่ทำให้ไม้ยางพาราแปรรูปเพิ่มขึ้นได้ กลับทำให้สูญเสียวัตถุดิบ เพราะไม้ยางพาราท่อนเมื่อได้รับความชื้นจะขึ้นราง่าย แรงงานจึงมีความสำคัญในด้านกำลังแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสากร จึงเจริญธรรม (2536: 58 - 69) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปมะเขือเทศในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงปัจจัยแรงงานมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมเกียรติ ชูศักดิ์สกุลวิบูล (2541: 41- 43) ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตน้ำมันดิบของเกษตรกรรายย่อยในกรณีศึกษาสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า จำนวนแรงงานมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐ์ สุทธิศักดิ์ (2543: 82 - 111) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์อุปสงค์ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา : กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รติมัย พิสัยสถาน (2546: 55 - 58) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการผลิตเกลือสินเธาว์ : กรณีศึกษาอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าแรงงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี สมบุญ (2549: 40 - 49) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการผลิตอ้อย กรณีศึกษา อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีและอำเภोजักราช จังหวัด

นครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่อธิบายฟังก์ชันการผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือปัจจัยแรงงาน เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การเข้าสมการ ได้แก่ เงินทุนหมุนเวียน ปัจจัยทุนและประสิทธิภาพในการดำเนินการผลิต ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

เงินทุนหมุนเวียน ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เงินทุนหมุนเวียนเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป อาจเนื่องมาจากในการประกอบธุรกิจนี้ จะต้องมีการจ่ายเงินสดล่วงหน้าเพื่อมัดจำไม้ยางพาราในสวน หรือจ่ายเงินสดล่วงหน้าให้กับนายหน้าจัดหาไม้ ทำให้บางวันเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราใช้เงินสดหมุนเวียนมาก บางวันถึงกับไม่ต้องใช้เงินสดหมุนเวียนในส่วนที่เกี่ยวกับไม้ยางพาราท่อน เพราะฉะนั้น การที่เงินสดหมุนเวียนในวันหนึ่งจะมากหรือน้อย ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าปริมาณไม้ยางพาราท่อนจะมากหรือน้อยไปด้วย จึงไม่มีผลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป

ปัจจัยทุน ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ปัจจัยทุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป อาจเนื่องมาจาก ถึงแม้เจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราจะเพิ่มจำนวนโต๊ะเลื่อยแรงม้าของเครื่องจักรและจำนวนชั่วโมงทำงานมากขึ้นเท่าใดเพื่อเป็นการเพิ่มปัจจัยทุน ก็จะไม่มีผลต่อปริมาณการผลิตไม้ยางพาราแปรรูปถ้าหากไม่เพิ่มปริมาณวัตถุดิบคือไม้ยางพาราท่อนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ นรจิตร์ (2533: 76 - 78) ศึกษาเรื่องโครงสร้าง การกระจุกตัวและประสิทธิภาพการผลิต โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา จากการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของปัจจัยทุนไม่มีผลทำให้ปริมาณการผลิตทั้งหมดเพิ่มขึ้น

ประสิทธิภาพในการดำเนินการผลิต ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประสิทธิภาพในการดำเนินการผลิตเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป เนื่องจาก แม้เจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราจะมีประสิทธิภาพการดำเนินการผลิตมายาวนานจนสามารถเรียนรู้เทคนิคการผลิตได้เป็นอย่างดี แต่การผลิตของธุรกิจนี้ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณไม้ยางพาราท่อนสูงมาก รวมทั้งในเรื่องของคุณภาพไม้ยางพาราท่อนและขนาดไม้ยางพาราท่อนซึ่งเป็นสิ่งที่ประสิทธิภาพของเจ้าของโรงงานไม่สามารถกำหนดได้ เพราะฉะนั้นจึงทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการผลิตไม่มีผลต่อปริมาณไม้ยางพาราแปรรูป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมเกียรติ ชูศักดิ์สกุลวิบูล (2541: 41 - 43) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการผลิตน้ำมันดิบของเกษตรกรรายย่อยในกรณีศึกษาสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการเลี้ยงโคนมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจ้าของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา

1. เนื่องจากการผลิตของธุรกิจนี้ต้องพึ่งพาวัตถุดิบไม้ยางพาราท่อนมากที่สุด จึงควรมีการคัดสรรและดูแลรักษาคุณภาพไม้ยางพาราเป็นอย่างดี ก่อนนำมาทำการแปรรูปเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณและคุณภาพไม้ยางพาราแปรรูป

2. เจ้าของโรงงานควรจัดหน่วยฝึกอบรมความรู้เรื่องการเลื่อยไม้ยางพาราภายในโรงงานก่อนการเข้าทำงานจริง เพื่อลดการขาดแคลนแรงงานที่มีความสามารถในการแปรรูป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. รัฐบาลควรจัดให้มีการฝึกอบรมแรงงานเกี่ยวกับการเลื่อยไม้ยางพารา รูปแบบการเลื่อยที่เหมาะสม เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานและเป็นการเพิ่มแรงงานที่จะมาทำหน้าที่นายหน้าที่มีความรู้ความสามารถ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฐานันต์ศักดิ์ เทพญา. (2539). *ข้อกำหนดเทคนิคที่ดีในการอบไม้ยางพาราแปรรูป*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [2] ประสงค์ นรกิจต์. (2533). *โครงสร้าง การกระจุกตัว และประสิทธิภาพการผลิตโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา*. วิทยานิพนธ์ เสรฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เสรฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] พรเกียรติ ยั่งยืน และ โสมสิริ หมัดอะดัม. (2549). *รายงานการศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ยางพาราไทย : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมไม้ยางพาราแปรรูป*. ส่วนวิชาการ สำนักงานภาคใต้ ธนาคารแห่งประเทศไทย. ถ่ายเอกสาร.
- [4] พรชัย กองวัฒนากุล. (2543). *ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพารา*. วิทยานิพนธ์ เสรฐศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [5] วีระศักดิ์ ตูลยาพร. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องศักยภาพด้านอุปทานของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพาราและชิ้นส่วนจากไม้ยางพาราเพื่อการส่งออกในจังหวัดสงขลา*. สงขลา: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้

SRD-217: การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัย
AN ANALYSIS OF FINANCIAL PERFORMANCE AND INVESTMENT PROPORTION OF
THE NON-LIFE INSURANCE COMPANY

มธุรส อรุณรุ่งแสง

Matuross Arunrungsang

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยไทย ด้วยอัตราส่วนทางการเงินประเภทต่างๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และกลุ่มบริษัทที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และแบ่งเป็น 3 ขนาด คือขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ มีฐานะทางการเงินในระดับดี เนื่องจาก มีการขยายงานภายใต้ขีดความสามารถทางการเงินของตน และมีแนวโน้มการขยายงานที่สม่ำเสมอ แต่มีสภาพคล่อง และความสามารถในการทำกำไรน้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ มีความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจาก มีผลกำไรจากการดำเนินงานจากการใช้สินทรัพย์ รวมถึงเงินปันผล และราคาหุ้นของกลุ่มบริษัทดังกล่าว สูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ อีกทั้งยังมีสภาพคล่องที่ดี และมีความสามารถในการจ่ายค่าสินไหมที่ดีกว่า แต่มีการขยายงานที่น้อยเกินไป โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก มีความผันผวนของนโยบายในการขยายงาน และมีการพึ่งพิงการทำประกันภัยต่อมาก

การจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) ซึ่งสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงต่ำ จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำด้วยเช่นกัน เนื่องจากบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ต้องการที่จะคงความมั่นคง และคงความน่าเชื่อถือของฐานะการเงินของบริษัท

คำสำคัญ: ฐานะทางการเงิน สัดส่วนการลงทุน บริษัทประกันวินาศภัย

Abstract

The purposes of this research were to analysis about financial performance and Investment Proportion of Non-Life insurance Company. The analysis were divided by two groups, the non-life insurance companies focus on motor insurance and the non-life insurance companies focus on non-motor insurance. Each groups consists of three sizes, large, medium and small sizes. The data analysis methods are both conducted in this research were financial ratios.

The results was revealed the financial performance of the non-life insurance companies focus on motor insurance are always improved with the increasing financial ability and the job expansion trend. However their financial liquidities and profit ability are less than the non-life insurance companies focus on non-motor insurance. So the financial performances of the non-life insurance companies focus on non-motor insurance are secured. Their profit from operation, financial asset allocation, dividends, price of stock, financial liquidity and loss incurred-paid ability are higher than the other group. The job expansion trend especially the small size are lower than the other groups, their policy also are fluctuation and highly depend on the reinsurance.

In the aspects of financial assets allocation for investment, both the non-life insurance companies groups and all sizes do focus on investment assets which 'lowest risks-highest liquidity' and have property or government guarantee which 'low risks-low returns'. Most of the companies preferred to sustain the financial security and creditability.

Keywords : Financial Performance, Investment Proportion, the Non-Life Insurance Company

บทนำ

การประกันภัยถือว่าเป็นการโอนความเสี่ยงภัย (risk) และความไม่แน่นอน (uncertainly) จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งหัวใจสำคัญที่สุดสำหรับธุรกิจประกันภัย คือ ความมั่นคง เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นมากที่สุด โดยที่บริษัทประกันภัยต้องมีเงินกองทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของเบี้ยประกันสุทธิที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา หรือไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาท ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ซึ่งทางรัฐบาลต้องการให้ทุกบริษัทประกันภัยดำรงไว้ตลอดเวลา เนื่องจากต้องการให้บริษัทประกันภัยต้องมีความสามารถในการชดเชยค่าสินไหมทดแทน และทำได้รวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ และความศรัทธาให้กับประชาชน

ระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนามากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจประกันภัยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ธุรกิจประกันภัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีฐานะการเงินที่มั่นคงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีจำนวนเงินเบี้ยประกันภัยที่บริษัทประกันภัยรับจากผู้เอาประกันภัย ซึ่งถือว่าเป็นหนี้สินที่ต้องกันไว้เพื่อจ่ายค่าสินไหมเมื่อเกิดเหตุ และเนื่องจากธุรกิจประกันภัยถือเป็นแหล่งระดมเงินและกระจายเงินสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจประกันภัยเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงฐานะการเงินของบริษัทประกันภัย เพื่อให้ทราบถึงความมั่นคงของธุรกิจและเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เอาประกันภัย และผู้ที่สนใจจะร่วมลงทุนในธุรกิจประกันภัย และยังเป็นแนวทางในการวางแผนหรือนโยบายของภาครัฐ แต่เป็นที่น่าสนใจกว่าประกันอัคคีภัยและประกันภัยเบ็ดเตล็ด มีสัดส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามและปรับเปลี่ยนมาก โดยเบี้ยประกันอัคคีภัยมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จาก 17.85% ใน พ.ศ. 2541 ลดลงเหลือ 9.27% ใน พ.ศ. 2547 ในทางกลับกันเบี้ยประกันภัยเบ็ดเตล็ดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเช่นกัน จาก 16.21% ใน พ.ศ. 2540 เป็น 26.58% ใน พ.ศ. 2547 เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาถึงความแตกต่างด้านฐานะทางการเงินของบริษัทที่เน้นรับงานประกันภัยรถยนต์ กับบริษัทที่ไม่เน้นรับงานประกันภัยรถยนต์ เนื่องจากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของเบี้ยประกันภัยประเภทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากประกันภัยรถยนต์ จึงทำให้บริษัทที่เน้นรับงานประกันภัยรถยนต์ ต้องการสภาพคล่องมากกว่าบริษัทที่ไม่เน้นรับงานประกันภัยรถยนต์ เนื่องจากจะต้องสำรองเงินไว้เพื่อจ่ายค่าสินไหม ในขณะที่สถิติการเคลม และความถี่ในการเกิดเหตุของประกันภัยประเภทอื่นๆ น้อยกว่า จึงสามารถนำเงินที่ได้รับจากเบี้ยประกันภัยไปลงทุนต่อ เพื่อแสวงหาผลกำไร และเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการการเงิน และธุรกิจจากมูลเหตุดังกล่าวอาจส่งผลให้ธุรกิจประกันภัยนั้นประสบปัญหาผลประกอบการไม่ดีเท่าที่ควร หรือประสบผลขาดทุน ซึ่งเป็นผลมาจากการรับความเสี่ยงภัยไว้ทั้งหมด หรือมีสัดส่วนการประกันภัยต่อที่ไม่เหมาะสม

จากข้อมูลและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาระยะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงฐานะทางการเงิน และสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย ในภาพรวมแต่ละกลุ่มบริษัท และแต่ละขนาดธุรกิจ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของธุรกิจประกันวินาศภัยให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย แยกตามกลุ่มของบริษัทที่เน้น และไม่เน้นประกันภัยรถยนต์และแยกตามขนาด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทยที่เปิดดำเนินการในช่วง พ.ศ. 2540 – 2547 (ไม่รวมบริษัทประกันสุขภาพโดยเฉพาะและบริษัทประกันภัยต่อ) จำนวน 71 บริษัท ซึ่งแบ่งกลุ่มบริษัทเป็น 2 กลุ่ม โดยพิจารณาจากเบี้ยประกันภัยรับตรงของประกันภัยรถยนต์ หรือไม่ใช่ประกันภัยรถยนต์มากกว่าร้อยละ 75 และแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ซึ่งสรุปได้ ดังนี้ประชากรกลุ่มที่ 1 : บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ประกอบด้วยบริษัทขนาดใหญ่ 17 บริษัท บริษัทขนาดกลาง 10 บริษัท และบริษัทขนาดเล็ก 27 บริษัท

ประชากรกลุ่มที่ 2 : บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ประกอบด้วยบริษัทขนาดใหญ่ 4 บริษัท บริษัทขนาดกลาง 1 บริษัท และบริษัทขนาดเล็ก 12 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบบันทึก ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับรายงานธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ปรากฏในรายการของกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ในช่วง พ.ศ. 2540-2547 และสถิติจากเว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 (เดือนพฤศจิกายน 2550-เดือนมกราคม 2551) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับเบี้ยประกันภัยรับตรงของการประกันภัยรถยนต์ เบี้ยประกันภัยรับตรงทั้งสิ้น และปัจจัยการดำเนินงาน 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของธุรกิจประกันวินาศภัย เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มประชากรตามขนาดและลักษณะการดำเนินงาน

ช่วงที่ 2 (เดือนมีนาคม 2551-เดือนสิงหาคม 2551) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินและสินทรัพย์ลงทุนประเภทต่างๆ จากงบการเงิน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย กระทำโดยการบรรยายพรรณนา โดยมีสูตรและเกณฑ์การวิเคราะห์ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การวิเคราะห์ด้านความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยไว้เอง (Capacity) และการประกันภัยต่อ (Reinsurance) พิจารณาจากอัตราส่วน 3 อัตราส่วน ได้แก่

1. อัตราส่วนการรับเสี่ยงภัยต่อเงินกองทุน (Kenney Ratio)
2. อัตราส่วนเบี้ยประกันภัยรับสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (Retention Ratio)

3. อัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Change in Net Written Premium)

ด้านที่ 2 การวิเคราะห์ด้านความสามารถในการทำกำไรและการประกอบธุรกิจ (Profitability & Activity) พิจารณาจากอัตราส่วน 13 อัตราส่วน ได้แก่

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Net Profit on Net Earning Premium)
2. อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)
3. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset : ROA)
4. อัตราส่วนเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุน (Change in Capital fund)
5. อัตราส่วนรวมค่าสินไหมทดแทน ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Combined Ratio)
6. อัตราส่วนค่าสินไหมที่เกิดขึ้นสุทธิทั้งหมดต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Loss Ratio on Net Earning Premium)
7. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกันภัย (Underwriting Expenses Ratio)
8. อัตราส่วนค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Commission & Brokerage Ratio on Net Earned Premium)
9. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Operating Expenses Ratio on Net Earned Premium)
10. อัตราส่วนกำไรจากการรับประกันภัยต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Net Underwriting Profit on Net Earned Premium)
11. อัตราส่วนกำไรจากการรับประกันภัย (Underwriting Profit Margin)
12. อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment : ROI)
13. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Net Investment Profit on Net Written Premium)

ด้านที่ 3 การวิเคราะห์ด้านสภาพคล่อง (Liquidity) และความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม พิจารณาจากอัตราส่วน 2 อัตราส่วน ได้แก่

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อสินทรัพย์สภาพคล่อง (Current Liability on Liquidity Assets)

ด้านที่ 4 การวิเคราะห์ด้านเงินสำรองต่าง ๆ (Reserve) พิจารณาจากอัตราส่วน 5 อัตราส่วน ได้แก่

1. เงินสำรองเชิงเทคนิค (Technical Reserved)
2. อัตราส่วนเงินสำรองเชิงเทคนิคต่อสินทรัพย์สภาพคล่อง (Technical Reserved on Liquidity Assets)
3. อัตราส่วนเงินสำรองเชิงเทคนิคต่อเงินกองทุน (Technical Reserved on Capital Fund)
4. อัตราส่วนผลรวมของเงินสำรองเชิงเทคนิคและเงินกองทุนต่อเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Technical Reserved and Capital Fund on Net Written Premium)

2. การวิเคราะห์สัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

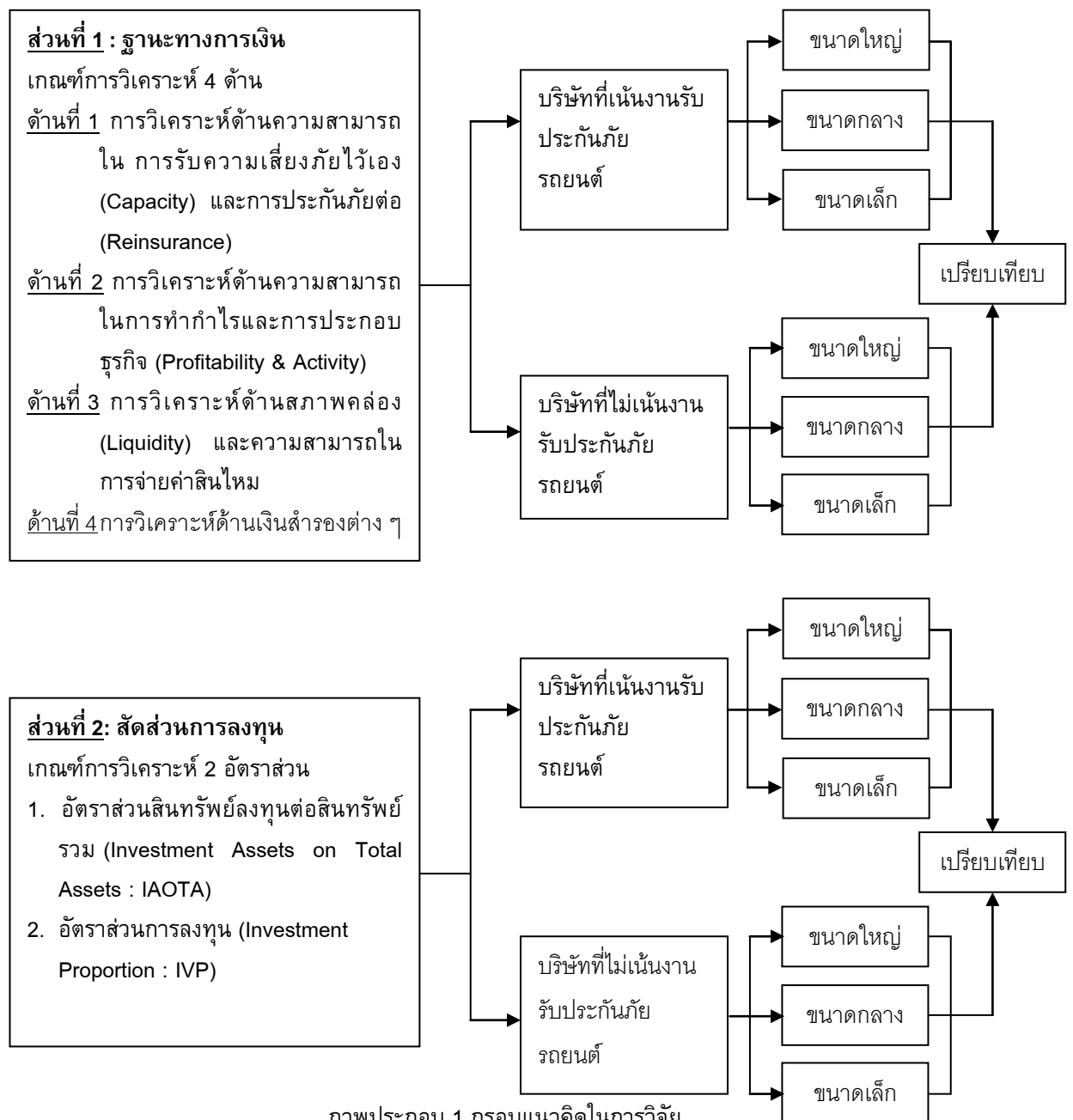
การวิเคราะห์สัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย กระทำโดยการบรรยาย พรรณนา โดยมีสูตรและเกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

1. อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อสินทรัพย์รวม (Investment Assets on Total Assets)

2. สัดส่วนการลงทุน (Investment Proportion)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยอาศัยแนวทางวิธีทางเศรษฐศาสตร์การเงินและการจัดการเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความมั่นคงและความมีสภาพคล่องของกิจการ โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนจากอัตราส่วนการเงิน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน สัดส่วนการลงทุน มาใช้ในการวิเคราะห์ฐานะการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยไทย โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งบริษัทประกันวินาศภัยแบ่งตามกลุ่มบริษัทเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และกลุ่มบริษัทที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และแบ่งตามขนาดเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังสรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย แยกตามกลุ่มของบริษัทที่เน้น และไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ และแยกตามขนาด สรุปผลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย มีเกณฑ์การวิเคราะห์ 4 ด้าน โดยอาศัยเกณฑ์การวิเคราะห์จาก สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors หรือ IAIS และ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือ คปภ. มีการกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ที่เป็นมาตรฐานสากล โดยสามารถสรุปตามเกณฑ์การวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 : การวิเคราะห์ด้านความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยไว้เอง (Capacity) และการประกันภัยต่อ (Reinsurance)

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) มีความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยไว้เอง (Capacity) และการประกันภัยต่อ (Reinsurance) ที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าวนี้ มีฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น เนื่องจากมีการขยายงานภายใต้ขีดความสามารถทางการเงินของตน มีแนวโน้มการขยายงานที่สม่ำเสมอและมีการทำประกันภัยต่อที่น้อย ซึ่งส่งผลให้รายได้จากการรับประกันภัยสุทธิสูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) มีความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยไว้เอง (Capacity) และการประกันภัยต่อ (Reinsurance) ที่น้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ เนื่องจากมีการขยายงานน้อยเกินไป มีการพึ่งพิงการทำประกันภัยต่อมาก ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อบริษัท เนื่องจากการกระจายความเสี่ยงออกไปมาก ย่อมทำให้ผลตอบแทนหรือรายได้บริษัทควรจะได้ลดน้อยลง

ด้านที่ 2 : การวิเคราะห์ด้านความสามารถในการทำกำไรและการประกอบธุรกิจ (Profitability & Activity)

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) โดยเฉลี่ยมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการทำกำไรและมีผลตอบแทนต่าง ๆ น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าวนี้ มีประสิทธิภาพในการทำกำไร มีความสามารถในการทำกำไรจากการใช้สินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไรจากการลงทุน มีผลประกอบการจากการรับประกันภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่ากลุ่มบริษัทที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) โดยเฉลี่ยมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการทำกำไรและมีผลตอบแทนต่าง ๆ ที่สูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ เนื่องจาก ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนต่างๆ ไกล่เคียงและมากกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าวนี้ มีความสามารถในการประกอบธุรกิจ มีผลการ

ดำเนินงานด้านการพิจารณารับประกันภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการควบคุมความเสี่ยงภัย มีฐานะการเงินที่ดีขึ้น

ในภาพรวม กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาดความสามารถในการทำกำไรน้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ เนื่องจาก มีค่าสินไหมทดแทนค่าใช้จ่ายในการพิจารณารับประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าจ้างและค่าบำเหน็จที่น้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ จึงส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรและมีผลตอบแทนต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์เช่นกัน

ด้านที่ 3 : การวิเคราะห์ด้านสภาพคล่อง (Liquidity) และความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่) ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) มีฐานะทางการเงินที่ไม่ดี เนื่องจาก ขาดสภาพคล่อง ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ขาดความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม และขาดความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียน

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) มีฐานะทางการเงินที่ดีกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์เนื่องจาก มีสภาพคล่อง มีความสามารถในการชำระหนี้ มีความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม และมีความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนที่ดีกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

ผลการวิเคราะห์ด้านสภาพคล่อง (Liquidity) และความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม พบว่า กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีฐานะทางการเงินที่ดี มั่นคง เนื่องจากมีสภาพคล่อง และมีความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดเล็ก มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ดี เนื่องจาก กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดเล็ก คือ ลูกค้ารายย่อย หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งประเภทของกรมธรรม์ที่กลุ่มลูกค้าประเภทนี้ ให้ความสนใจซื้อและมีความต้องการซื้อนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นการประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล และการประกันอัคคีภัยสำหรับที่อยู่อาศัย ซึ่งค่าเบี้ยประกันภัยต่อกรมธรรม์ หรือต่อลูกค้า 1 รายนั้น จะไม่สูงมากนัก จึงทำให้หนี้สินระยะสั้นไม่มากเท่ากับกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ และขนาดกลาง อีกทั้งบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดเล็ก จะมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ด้วย

ด้านที่ 4 : การวิเคราะห์ด้านเงินสำรองต่าง ๆ (Reserve)

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่มีเงินสำรองเชิงเทคนิค มีเงินสำรองค่าสินไหมทดแทน และเงินสำรองสำหรับ มหันตภัยมากกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากผลการวิเคราะห์มากกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) มีการจัดสรรเงินสำรองต่าง ๆ ไว้เพียงพอ ได้จัดสรรเงินสำรองเชิงเทคนิค และมีเงินกองทุนเพียงพอกับความเสียหายอยู่ตลอดเวลา สำหรับกรณีที่เกิดความเสียหายรายใหญ่ และมีความสามารถในการชำระค่าสินไหมได้มาก ในภาพรวม กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีฐานะทางการเงินที่ดี เนื่องจาก ได้จัดสรรเงินสำรองเชิงเทคนิค และมีเงินกองทุนเพียงพอกับความเสียหายอยู่ตลอดเวลา สำหรับกรณีที่เกิดความเสียหายราย

ใหญ่ และมีความสามารถในการชำระค่าสินไหมได้มาก โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ มีเงินสำรองเชิงเทคนิค มีเงินสำรองค่าสินไหมทดแทน และเงินสำรองสำหรับ มหันตภัยมากกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ขนาดอื่น ๆ

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ มีเงินสำรองเชิงเทคนิค มีเงินสำรองค่าสินไหมทดแทน และเงินสำรองสำหรับมหันตภัยมากกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากผลการวิเคราะห์มากกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ ในภาพรวม กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีฐานะทางการเงินที่ดี เช่นเดียวกับกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ด้านเงินสำรองต่าง ๆ (Reserve) พบว่า กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) มีฐานะทางการเงินที่ดี มีความมั่นคง และเป็นที่น่าเชื่อถือให้กับผู้ถือหุ้นและผู้เอาประกันภัย เนื่องจาก ทุกกลุ่มบริษัทมีเงินสำรองต่าง ๆ ที่ครอบคลุมหนี้สิน และค่าสินไหมทดแทนที่อาจเกิดขึ้น มีการจัดสรรเงินสำรองเชิงเทคนิค และมีเงินกองทุนที่เพียงพอกับความเสียหาย

2. การวิเคราะห์สัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก) ไม่มีความสามารถในการแสวงหาสินทรัพย์ลงทุน และมีสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนแต่ละประเภท โดยมีการจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนในกลุ่มตลาดเงินมากที่สุด โดยเฉพาะสินทรัพย์ลงทุนประเภทเงินสดและเงินฝากธนาคาร เนื่องจาก กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด เน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ มีสภาพคล่องสูง ถึงแม้สินทรัพย์ลงทุนในกลุ่มตลาดเงินนี้จะให้ผลตอบแทนต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะต้องการให้ฐานะการเงินของกิจการมีความมั่นคงมากกว่าความมั่งคั่ง บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) นิยมลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้น โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดเล็ก เนื่องจาก ส่วนใหญ่จะมีผู้ถือหุ้นหลักเป็นบริษัทในเครือเดียวกัน หรือเป็นลักษณะของสถาบันการเงินที่ประสงค์จะขยายธุรกิจ จึงนิยมเปิดบริษัทประกันภัยเพื่อรองรับงานจากบริษัทหรือสถาบันการเงินในเครือ บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) นิยมลงทุนในสินทรัพย์ประเภทตัวสัญญาใช้เงินและตัวแลกเงิน โดยกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดกลาง เนื่องจาก มีความเสี่ยงต่ำและมีสภาพคล่องสูง รองจากสินทรัพย์ลงทุนประเภทเงินสดและเงินฝากธนาคาร แต่ให้ผลตอบแทนต่ำ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าวต้องการให้ฐานะทางการเงินของกิจการมีความมั่นคง

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีความสามารถในการแสวงหาสินทรัพย์ลงทุน เนื่องจาก กลุ่มดังกล่าว มีเงินกองทุนที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับมีความถี่ในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนที่น้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ จึงสามารถนำเงินกองทุน และเบี้ยประกันภัยไปแสวงหาผลกำไรได้มากกว่า และมีสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนแต่ละประเภท โดยมีการจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนในกลุ่มตลาด บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุก

ขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) ไม่นิยมลงทุนในสินทรัพย์ในกลุ่มตลาดทุนมากเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจาก มีบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ชอบการลงทุนที่มีหลักทรัพย์หรือรัฐบาลเป็นประกัน จึงนิยมลงทุนในกลุ่มตลาดตราสารหนี้มากกว่าการจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) จะเน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ มีสภาพคล่องสูง และมีหลักทรัพย์หรือรัฐบาลเป็นประกัน ถึงแม้ว่าสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ จะมีผลตอบแทนที่ต่ำด้วยเช่นกัน แต่บริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ต้องการที่จะคงความมั่นคง และคงความน่าเชื่อถือของฐานะการเงินของบริษัท เช่นเดียวกับกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการทำกำไรและการประกอบธุรกิจ (Profitability & Activity) แยกตามประเภท และ

ขนาดของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1.อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Net Profit on Net Earning Premium : RONEP)	11.17	8.75	6.92	41.50	15.47	44.52
2.อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)	5.70	2.35	0.00	12.96	20.99	7.53
3.อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset : ROA)	2.29	-0.30	-0.51	6.8	4.80	3.81
4.อัตราส่วนกำไรจากการรับประกันภัยต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ	9.09	-7.87	-11.03	42.23	13.40	5.86
5.อัตราส่วนกำไรจากการรับประกันภัย (Underwriting Profit Margin: UPM)	15.67	-7.75	-8.94	20.34	0.65	-33.06
6.อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment : ROI)	5.87	6.17	7.16	5.47	6.27	5.92
7.อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Net Investment Profit on Net Written Premium : IP)	11.52	17.08	18.97	23.64	12.85	46.90
8.อัตราส่วนเปลี่ยนแปลงของเงิน กอง ทุน (Change in Capital fund : CCF)	-7.65	-6304	-6.89	4.37	-4.88	-0.44
9. อัตราส่วนรวมค่าสินไหมทดแทน ค่าจ้าง และค่าบำเหน็จ และค่า ใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Combined Ratio)	84.33	108.79	112.13	79.66	99.35	148.73

10. อัตราส่วนค่าสินไหมที่เกิดขึ้นสุทธิทั้งหมดต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Loss Ratio on Earning Premium : LR)	56.95	58.09	56.27	39.26	51.63	40.28
11. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกันภัย (Underwriting Expenses Ratio : UER)	27.22	49.39	53.92	37.16	46.66	94.26
12. อัตราส่วนค่าจ้างและค่าบำเหน็จสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ (Commission & Brokerage Ratio on Net Earned Premium : CBR)	7.33	3.96	4.74	-16.14	-12.23	-20.12

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
13. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ	28.02	50.70	57.47	40.39	47.72	104.87

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพคล่อง (Liquidity) และความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม แยกตามประเภทและขนาดของ

บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio : LQR)	74.56	98.54	121.02	270.19	143.42	305.04
2. อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อสินทรัพย์สภาพคล่อง (Current Liability on Liquidity Assets : CLOLA)	137.71	153.13	109.95	140.21	186.22	69.26

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยไว้เอง (Capacity) และการประกันภัยต่อ (Reinsurance) และตามประเภทและขนาดของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นและไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1. อัตราส่วนการรับเสี่ยงภัยต่อเงินกองทุน (Kenney Ratio : KNR)	226.80	225.93	167.76	47.88	138.99	60.14
2. อัตราส่วนเบี้ยประกันภัยรับสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (Retention Ratio : RTR)	78.77	72.80	77.06	41.49	43.59	47.59
3. อัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Change in Net Written Premium : CNWP)	6.55	28.17	25.33	14.21	9.49	42.29

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยสภาพคล่อง (Reserve) แยกตามประเภทและขนาดของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้น

การประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1. เงินสำรองเชิงเทคนิค (Technical Reserved : TRS)*	1,187,460	312,084	125,161	529,754	214,905	53,757
2. อัตราส่วนเงินสำรองเชิงเทคนิคต่อสินทรัพย์สภาพคล่อง (Technical Reserved on Liquidity Assets : TROLA)	222.95	188.30	133.29	89.37	82.74	33.17
3. อัตราส่วนเงินสำรองเชิงเทคนิคต่อเงินกองทุน (Technical Reserved on Capital Fund : TROCF)	188.03	161.50	120.70	33.05	112.53	36.86
4. อัตราส่วนผลรวมของเงินสำรองเชิงเทคนิคและเงินกองทุนต่อเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Technical Reserved and Capital Fund on Net Written Premium : TR&CF)	175.99	172.78	222.39	386.26	153.66	333.66

5.อัตราส่วนผลรวมของเงินสำรองค่า สินไหมและค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย ต่อเงินกองทุน (Losses Reserves and Unpaid Losses on Capital Fund : LRUL)	97.98	75.25	52.33	13.59	34.65	14.34
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อสินทรัพย์รวม (Investment Assets on Total Assets)

แยกตามประเภทและขนาดของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นและบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัย
รถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่ เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาดเล็ก	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาดเล็ก
1. อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อสินทรัพย์ รวม (Investment Assets on Total Assets : IAOTA)	58.15	56.24	58.92	75.67	57.10	74.92

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยสัดส่วนการลงทุน (Investment Proportion : IVP) แยกตามประเภทและขนาดของบริษัทประกัน

วินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

การวิเคราะห์	บริษัทประกันวินาศภัยที่ เน้นการประกันภัยรถยนต์			บริษัทประกันวินาศภัยที่ ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาดเล็ก	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาดเล็ก
1. กลุ่มตลาดเงิน						
1.1 ประเภทเงินสดและเงินฝาก ธนาคาร	30.16	26.26	20.17	28.52	37.31	40.87
1.2 ประเภทเงินฝากบริษัทเงินทุนหรือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	8.87	6.42	7.94	14.38	0.00	0.84
1.3 ประเภทเงินให้กู้ยืม โดยมี ทรัพย์สิน ทำนองเป็นประกัน	3.46	13.31	5.74	1.06	0.00	0.85
1.4 ประเภทเงินให้กู้ยืม โดยมีบุคคลค้า ประกัน	0.08	0.30	0.29	.06	0.07	0.06
1.5 ประเภทเงินให้กู้ยืม โดยมี หลักทรัพย์เป็นประกัน	0.22	0.04	0.06	1.30	0.00	0.00
1.6 ประเภทเงินให้กู้ยืม โดยมีธนาคาร	1.08	0.00	6.42	0.00	0.00	0.00

พาณิชย์ค่าประกัน						
2. กลุ่มตลาดทุน						
2.1 ประเภทหุ้นทุน	11.57	7.27	12.51	8.05	1.96	7.94
2.2 ประเภทหน่วยลงทุน	10.70	6.42	4.46	6.44	0.56	3.46
2.3 ประเภทหลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียน	1.67	2.83	6.74	0.50	2.84	4.21
2.4 ประเภทใบสำคัญแสดงสิทธิ์การซื้อหุ้นสามัญ, หุ้นกู้, หน่วยลงทุน	0.20	0.22	1.04	0.26	0.05	0.25
2.5 ประเภทเงินลงทุนให้เช่าซื้อรถ	1.04	0.28	6.01	0.00	0.00	0.70
2.6 ประเภทเงินลงทุนให้เช่าทรัพย์สินแบบบิลิสซิ่ง	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
3. กลุ่มตลาดตราสารหนี้						
3.1 ประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน แลกเงิน	11.66	11.81	10.16	15.14	5.69	10.60
3.2 ประเภทพันธบัตร	5.53	9.42	6.57	7.54	30.37	13.41
3.3 ประเภทตั๋วเงินคลัง	3.60	10.18	5.82	7.06	12.40	10.60
3.4 ประเภทหุ้นกู้-หุ้นกู้แปลงสภาพ	6.79	5.25	6.11	9.72	8.78	6.22
3.5 ประเภทบัตรภาษีของกระทรวงการคลัง	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย แยกตามกลุ่มของบริษัทที่เน้น และไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ และแยกตามขนาดสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

- กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

จากการวิจัย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2547 กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีการขยายงานเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง เนื่องจาก ประชากรในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการทำประกันภัยรถยนต์มากกว่าการประกันภัยประเภทอื่นๆ ประกอบกับเบี้ยประกันภัยรถยนต์ต่อ 1 กรมธรรม์ โดยเฉลี่ยแล้วมีมูลค่าที่สูงกว่าเบี้ยประกันภัยประเภทอื่นๆ อีกทั้ง บริษัทประกันวินาศภัยที่ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดจัดอยู่ในกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ ซึ่งจากการวิเคราะห์ที่พบว่า กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ในทุกขนาด มีการขยายงานภายใต้ขีดความสามารถทางการเงินของตน และมีแนวโน้มการขยายงานที่สม่ำเสมอ ซึ่งแสดงถึงการมีฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับค่ากล่าวของ พรพนิกาวรรักษ์ (2547 : 79) ที่กล่าวถึงปัญหาสภาพคล่องของธุรกิจประกันภัยว่าเกิดการขยายการเติบโตเร็วกว่าขนาดเงินกองทุนของแต่ละแห่งจะได้รับ การบริหารเบี้ยประกันภัยค้างรับ และการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ดำรงเงินกองทุนซึ่งปัญหาเรื่องการขยายงานเร็วกว่าเงินกองทุน และการบริหารเบี้ยประกันภัยค้างรับเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดคือ บริษัทประกันภัยขนาดกลาง 3-4 แห่ง เร่งขยายงานรถยนต์มากจนเกินไป เพราะมีเบี้ยรับใหม่เข้ามาเฉลี่ยปีละ

หลายร้อยล้านบาท ท แต่ไม่ปรากฏรายงานฐานะสภาพคล่องที่แท้จริงของบริษัทประกันภัย อีกทั้ง ยังมีปัญหาการจ่ายเคลมช้าและปัญหาด้านบริการ จนทำให้บริษัทประกันภัยมีปัญหาสภาพคล่องจากการขยายงานมากเกินไปรวมทั้งปัญหาอื่นๆ ที่สะสมมาในอดีต

กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด ความสามารถในการทำกำไรน้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ เนื่องจาก กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มักจะมีค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการพิจารณารับประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าจ้างและค่าบำเหน็จที่สูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ จึงส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรและผลตอบแทนต่างๆ น้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์เช่นกัน แต่ในภาพรวม กลุ่มบริษัทดังกล่าว ยังคงมีความสามารถในการประกอบธุรกิจ มีผลการดำเนินงานด้านการพิจารณารับประกันภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการควบคุมความเสี่ยงภัย มีฐานะการเงินที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเด่น นิคม-บริรักษ์ และคณะ (2542 : 23)

- กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

จากการวิจัยพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2540-2547 บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีกำไรและผลตอบแทนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม เนื่องจาก มีค่าใช้จ่ายด้านสินไหมทดแทนที่ต่ำกว่าบริษัทที่เน้นรถยนต์ และเมื่อค่าใช้จ่ายด้านสินไหมทดแทนต่ำ จึงส่งผลให้ผลประกอบการสูง ดังนั้น ผลกำไรจากการดำเนินงาน และจากการใช้สินทรัพย์ รวมถึงเงินปันผล และราคาหุ้นของกลุ่มบริษัทดังกล่าว จึงสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดือนเด่น นิคม-บริรักษ์ และคณะ (2542 : 23) ที่พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายสูงกว่าบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ อีกทั้ง บริษัทที่มีขนาดเล็กมีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด เนื่องจาก ในกลุ่มอื่น ๆ สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านสภาพคล่อง (Liquidity) และความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีสภาพคล่องที่ดี และมีความสามารถในการจ่ายค่าสินไหม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกดา ไควหกุล และกฤษฎา เสกตระกูล (2543 : 59) ที่พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยทุกขนาดมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ดี และภาระหนี้สินอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า มีความมั่นคงทางการเงินที่ดี

ในภาพรวม บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ มีการบริหารต้นทุนในการรับประกันภัยที่ดี มีประสิทธิภาพ มีการจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ดี สามารถกระจายค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจาก เกิดการประหยัดต่อขนาดทั้งด้านแรงงาน ด้านวัตถุดิบ ด้านกิจการ และด้านการตลาด ซึ่งการประหยัดต่อขนาดมักจะเกิดกับหน่วยธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบริษัทไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน) (2547 : 1) ที่พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีศักยภาพในการทำกำไรมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากมีความพร้อมในระบบบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการประหยัดจากขนาดบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) มีผลการดำเนินงานด้านการพิจารณารับประกันภัยที่มีประสิทธิภาพ และความสามารถในการควบคุมความเสี่ยงภัย แต่ในงานวิจัยของ มุกดา ไควหกุล และกฤษฎา เสกตระกูล (2543 : 59) กลับพบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่ มีส่วนแบ่งตลาดของรายได้เบี้ยประกันภัยรับสูงที่สุด แต่กลุ่มบริษัทขนาดกลางกลับมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานรับประกันภัยและการทำกำไรดีที่สุดในขณะที่กลุ่มบริษัทขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการดำเนินการและการทำรายได้ของบริษัทประกันวินาศภัยไม่ได้มีเพียงรายได้จากการรับประกันภัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีรายได้จากการลงทุนด้วย ซึ่งบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นรถยนต์ และไม่เน้นรถยนต์ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความสามารถในการลงทุนที่ใกล้เคียงกัน แหล่งลงทุนของบริษัทประกันภัยส่วนใหญ่ เป็นแหล่งเดียวกัน และ

ให้ผลตอบแทนที่ใกล้เคียงกัน ต่างกันเพียงปริมาณสินทรัพย์ลงทุน และนโยบายการลงทุนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบริษัทไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน) (2547 : 1) ที่พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยในทุกขนาด พึ่งพากำไรจากการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ของเบี้ยประกันภัยสุทธิที่ถือเป็นรายได้

2. การวิเคราะห์สัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อสินทรัพย์รวม (Investment Assets on Total Assets) พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีความสามารถในการแสวงหาสินทรัพย์ลงทุนที่ดี ซึ่งแสดงถึง การสรรหาสินทรัพย์ลงทุนที่เหมาะสม และดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

การจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นประกันภัยรถยนต์ และบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด (ทุกกลุ่มบริษัท) จะเน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำที่สุด มีสภาพคล่องสูงที่สุด และมีหลักทรัพย์หรือรัฐบาลเป็นประกัน ซึ่งสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงต่ำ จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำด้วยเช่นกัน เนื่องจากบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ต้องการที่จะคงความมั่นคง และคงความน่าเชื่อถือของฐานะการเงินของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนเตน นิคม-ปริวัักษ์ และคณะ (2542 : 23) ที่พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยโดยรวมลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงในสัดส่วนค่อนข้างมาก คือ สูงกว่าร้อยละ 70 ของสินทรัพย์ที่มีรายได้ทั้งหมด ซึ่งทำให้เห็นว่า ธุรกิจประกันวินาศภัยไม่น่าจะได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีสภาพคล่องที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนของธุรกิจประกันภัยของ มุกดา โควกุล (2537 : 67) ซึ่งอธิบายไว้ว่า บริษัทประกันภัยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการลงทุน คือ หลักเกณฑ์ประกันความมั่นคง มีความเสี่ยงต่ำ ผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับจะต้องมากพอ มีการกระจายการลงทุน และความสามารถในการที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เจมส์ เอส ไทริสแมน (James S. Trieschmann, 1998 : 663) ที่กล่าวไว้ว่า บริษัทประกันภัยจะต้องทำให้เบี้ยประกันภัยที่ได้รับมานั้นเกิดผลประโยชน์และผลตอบแทน โดยการบริหารเงินเบี้ยประกันภัยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เพียงพอต่อการจ่ายสินไหมทดแทน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น บริษัทประกันภัยจะต้องเลือกและพิจารณาเรื่องการลงทุนต่อให้เหมาะสม เนื่องจาก รายได้จากการลงทุน มีส่วนสำคัญในการชดเชยการขาดทุนจากการรับประกันภัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและสัดส่วนการลงทุนของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย แยกตามกลุ่มของบริษัทที่เน้น และไม่เน้นประกันภัยรถยนต์ และแยกตามขนาดสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

- กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์

1. จากการวิเคราะห์ พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด โดยเฉลี่ยมีความสามารถในการทำกำไร และมีผลตอบแทนต่าง ๆ ที่น้อยกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการพิจารณารับประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่าจ้างและค่าบำเหน็จที่สูงกว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ดังนั้น หน่วยธุรกิจที่จะตัดสินใจดำเนินธุรกิจรวมและลงทุนในบริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด ควรพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน

2. จากการวิเคราะห์ พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด ขาดสภาพคล่อง ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ขาดความสามารถในการจ่ายค่าสินไหมและขาดความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียน เนื่องจากการที่บริษัทขาดสภาพคล่อง ย่อมแสดงถึงความไม่มั่นคงในฐานะการเงินของกิจการ ซึ่งจะทำให้ลูกค้า และคู่ค้าเกิดความไม่เชื่อมั่นในกิจการ ดังนั้น บริษัทจึงควรเพิ่มสภาพคล่อง โดยการลดหนี้สิน

หมุนเวียน เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายต่าง ๆ และเพิ่มสินทรัพย์สภาพคล่อง เช่น เงินสดและเงินฝากธนาคาร โดยการเพิ่มทุนจากการขายหุ้น หรือการกู้ยืมเงินจากธนาคาร หรือการออกหุ้นกู้

3. จากการวิเคราะห์ พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด เน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำที่สุด มีสภาพคล่องสูงที่สุด และมีหลักทรัพย์หรือรัฐบาลเป็นประกัน ซึ่งสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงต่ำ จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำด้วยเช่นกัน ดังนั้น บริษัทจึงควรพิจารณาเรื่องบริหารความเสี่ยง และสัดส่วนการลงทุนสำหรับสินทรัพย์ลงทุนแต่ละประเภทให้มีความเหมาะสม ไม่ควรลงทุนในสินทรัพย์ประเภทเงินสดเงินฝากธนาคารมากเกินไป เนื่องจากสินทรัพย์ประเภทนี้ให้ผลตอบแทนที่ต่ำมากที่สุด จึงควรลงทุนในสินทรัพย์ประเภทตัวเงินหรือหุ้นกู้ เนื่องจากสินทรัพย์ประเภทนี้จะให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง เพื่อให้การลงทุนนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากที่สุดเนื่องจาก เงินกองทุนที่นำไปลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนนั้น เป็นของผู้ถือหุ้นที่ได้มาเพื่อการบริหารกิจการ

- กลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์

จากการวิเคราะห์ พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาด มีการพึ่งพิงการทำประกันภัยต่อมาก ซึ่งการกระจายความเสี่ยงภัยให้บริษัทที่รับประกันภัยต่อมากเท่าใด ก็ย่อมต้องแบ่งผลตอบแทนหรือเบี้ยประกันภัยให้บริษัทที่รับประกันภัยต่อมากขึ้นด้วยเช่นกัน และมีการขยายงานที่น้อยเกินไป โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก มีความผันผวนของนโยบายในการขยายงาน ซึ่งส่งผลให้บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ มีการขยายงานที่น้อยเกินไป ดังนั้น บริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ในทุกขนาดจึงควรพิจารณาเรื่องการบริหารความเสี่ยงภัย และการทำประกันภัยต่อ เนื่องจากการทำประกันภัยต่อมากเกินไป หรือน้อยเกินไป ย่อมไม่ส่งผลดีต่อฐานะทางการเงินของบริษัทได้ ทั้งนี้ หน่วยธุรกิจที่จะตัดสินใจดำเนินธุรกิจรวม และลงทุนในกลุ่มบริษัทดังกล่าว ควรพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับการลงทุน และควรพิจารณาเรื่องนโยบายการขยายงานให้ชัดเจน ลดความผันผวนของนโยบายเพื่อการขยายงานที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยควรให้การขยายงานกิจการนั้น อยู่ภายใต้ขีดความสามารถของตน เพื่อความต่อเนื่อง ทั้งนี้ หน่วยธุรกิจที่จะตัดสินใจดำเนินธุรกิจรวม และลงทุนในบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่เน้นการประกันภัยรถยนต์ ที่มีขนาดเล็ก จึงควรพิจารณาถึงแนวโน้มและนโยบายการขยายงานของบริษัทในกลุ่มนี้อย่างละเอียด

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกษม คุ่มพรสิน. (2543ป. *ศกยภาพของบริษัทประกันวินาศภัยไทยในสหัสวรรษใหม่ : การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และวิสัยทัศน์*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [2] ชัชพร วงศ์เลิศวาทิก. (2547). *การวิเคราะห์ความมั่นคงของบริษัทประกันวินาศภัย*. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเงิน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [3] จูฑาพร ชารากิจ. (2550). *การอ่านและวิเคราะห์งบการเงินเพื่อสามารถบริหารธุรกิจประกันวินาศภัยอย่างมีประสิทธิภาพ*. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ : ทีอาร์ เทรนนิง แอนด์คอนซัลติง. อัดสำเนา.
- [4] เตือนเด่น นิคมบริรักษ์; สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์; และนิพนธ์ พัวพงศกร. (2542). *โครงการแผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2540-2549 การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

- [5] ตันอ้อ ห้อยยี่ภู่. (2548). *การทำประกันภัยต่อ (Reinsurance) ของบริษัทประกันภัยในประเทศไทย : ภาพรวม พฤติกรรม และผลการดำเนินงาน*. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตร์มหัพัตถิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [6] เต็มสุข บุญภักดิ์. (2541) *การวิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจประกันภัย*. (เอกสารประกอบการบรรยาย). กรุงเทพฯ : กองตรวจสอบและกำกับ กรมการประกันภัย.
- [7] ธนชนม์ โอภาเฉลิมพันธ์. (2542). *ความสามารถในการประกอบการของบริษัทประกันวินาศภัย*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหัพัตถิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] ธนิตฐา ขุนนิล. (2547). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการรับประกันภัยต่อของบริษัทประกันวินาศภัยไทย*. สารนิพนธ์ สม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [9] นรเทพ ภาณุทัต. (2547). *การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและผลปฏิบัติการเปรียบเทียบการบริหารงานของบริษัทประกันวินาศภัยระหว่างกลุ่มชาวไทยกับกลุ่มชาวต่างประเทศในช่วงปี 2538-2545*. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตร์มหัพัตถิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [10] เพลินพิศ อุดมรัตน์ชัยกุล. (2544). *พฤติกรรมการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยพิจารณาจากปัจจัยการรับเบี้ยประกันภัย และขนาดของธุรกิจ* งานวิจัยเฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตร์มหัพัตถิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [11] บริษัท ไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน). (2547). *ความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจประกันวินาศภัยไทย*. รายงานวิจัย ฉบับที่ 2/2547.
- [12] มนุ เพ็ญนภักดิ์. (2546). *อัตราการเติบโตของการลงทุนของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหัพัตถิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-218: ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน :
กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1**

**THE UNIT COST OF EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT FOR CHILD DEVELOPMENT
CENTER : A CASE STUDY OF SUAN LUANG I, CHILD DEVELOPMENT CENTER**

ศรีสกุล ตันบุญจิตต์

Srisakul Tanboonjit

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และ 2) เพื่อศึกษาต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ข้อมูลประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ ค่าลงทุน รวมถึงค่าใช้จ่าย ในปีงบประมาณ 2552 เก็บข้อมูลจากแบบรวบรวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมถึงแบบสำรวจการจัดสรรเวลาปฏิบัติงาน โดยข้อมูลบางส่วนที่ไม่มีการบันทึกไว้ในอดีต ได้ทำการรวบรวมแบบไปข้างหน้า ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนโดยวิธีการกระจายต้นทุนแบบระบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equation Method) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย สำนักงานสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในปีงบประมาณ 2552 มีจำนวนทั้งหมด 2,239,318.60 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ร้อยละ 37.32 และค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 15.50 สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนมีค่าประมาณระหว่าง 17,000-18,000 บาทต่อคนต่อปี ผลการเปรียบเทียบการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักงานสังคม ให้การสนับสนุนมากที่สุดโดยรับภาระต้นทุนร้อยละ 65.64 รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระต้นทุนร้อยละ 23.49 สำนักงานทรัพย์สินฯ รับภาระต้นทุน ร้อยละ 10.02 ในขณะที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ รับภาระต้นทุนเพียงร้อยละ 0.85 สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีต้นทุนรวมทางตรงเท่ากับ 2,310,224.95 บาทโดยเกิดจากหน่วยต้นทุนหลักร้อยละ 73.41 และหน่วยต้นทุนสนับสนุน ร้อยละ 26.59 สัดส่วนต้นทุนค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 3.65 : 2.83 : 1 ต้นทุนรวมทางอ้อม มีค่าเท่ากับ 614,360.71 บาท กระจายไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร้อยละ 40.9 กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ร้อยละ 31.86 และกิจกรรมโภชนาการเด็กร้อยละ 27.24 สำหรับต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนพบว่า มีค่าประมาณระหว่าง 17,800-18,600 บาทต่อคนต่อปี

คำสำคัญ: ต้นทุนต่อหน่วย

Abstract

This research aimed to study 1) the expenditure of child development center; and 2) the total direct cost, total indirect cost and unit cost of early childhood development for child development center : the case study of Suan Luang I child Development Center.

The relevant data included labor cost, material cost, capital cost and expenditure in the fiscal year 2009; which were retrospectively collected by using a set of data collection forms. However some incomplete or unrecorded data was collected in the prospective review and such data was analyzed using the Simultaneous Equation Method.

The sources of relevant information consisted of Bureau of Social Development, the Office of Bang Kho Laem District, Suan Luang 1 Child Development Center the Crown Property Bureau and the 12th Public Health Center “Chanthiang Nethwisate”.

The Findings were as follows;

1. The expenditure of this child development center in the fiscal yare 2009 was totally 2,239,318.60 baht separating into labor expenses 47.17%, operating expenses 37.23% and expenses for educational quality development 15.50%. The early childhood expense per head was between 17,000 – 18,000 baht per year. The result of contribution comparison of related organization found that the office of Bang Kho Laem District and Bureau of Social Development supported the most by shouldering 65.64% of cost. The next organization was Suan Luan I Child Development Center shouldered 23.49% of cost. The Crown Property Bureau shouldered 10.02% and 12th Public Health Center “Chanthiang Natewisate” shouldered only 0.85% respectively.

2. The total direct cost of early childhood development center was 2,310,224.95 baht that caused from the main cost center 73.41% and the supporting cost center 26.59%. The proportion of labor cost per material cost per capital cost was 3.65 : 2.83 : 1. The analysis of the total indirect cost was 614,360.71 baht allocating for child developing activity.

Keyword : Unit Cost

บทนำ

ในปี พ.ศ.2550 ได้มีการกำหนดวาระแห่งชาติเพื่อเด็กปี 2550 ซึ่งหนึ่งในใจความสำคัญ คือ การกำหนดให้สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก และโรงเรียนอนุบาลต้องมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสได้เรียนรู้ด้านเชาว์ปัญญาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาเด็กปฐมวัยประกอบด้วย 2 หน่วยงานหลัก คือ 1) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทยที่มุ่งพัฒนาด้านความพร้อมของเด็ก ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเหล่านี้ เป็นสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กอายุตั้งแต่ 2-6 ปี ที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออบรมเลี้ยงดูเด็กในชุมชนให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับต่อไป รวมถึงแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง สำหรับการดำเนินงานจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการชุมชน มีอาสาสมัครเป็นผู้ดูแลเด็ก และอาศัยการระดมทุนภายในชุมชนเป็นค่าดำเนินงานต่างๆ แต่จากการศึกษา พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กฯ หลายแห่งยังขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ในการดูแลเด็ก อย่างไรก็ตาม พบว่า งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้นยังไม่เพียงพอ และการจัดหาวัดสวดอุปการณในการทำกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์ เป็นปัญหาหลักของการดำเนินงาน เนื่องจากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย และต้องเก็บจากเด็กในแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งจะขึ้นอยู่กับฐานะการคลังและการสมทบของผู้ปกครอง

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ภาครัฐให้ความสำคัญและสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง แต่การจัดสรรและการช่วยเหลือนั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ต้องรับภาระเองส่วนหนึ่ง และต้องเก็บสมทบจากผู้ปกครองด้วย ดังนั้นหากได้มีการศึกษาต้นทุนที่แท้จริงในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเหล่านี้จะส่งผลดีต่อการวางแผนและการบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งในการศึกษานี้จะทำการศึกษาด้านทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยเป็นการรวบรวมค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ รวมถึงสำรวจต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เนื่องจากต้นทุนดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ด้านการศึกษา และการสาธารณสุขให้แก่เด็กในสังคม ประกอบกับเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัดด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และศึกษาด้านทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ข้อมูลการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อมูลการจัดสรรต้นทุน และข้อมูลสัดส่วนภาระงานเพื่อใช้ในการกระจายต้นทุน และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบการบริหารงาน ประวัติความเป็นมา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลังในช่วงปีงบประมาณ 2552 (1 ต.ค. 2551 – 30 ก.ย. 2552) ทั้งนี้ข้อมูลบางส่วนที่ขาดความสมบูรณ์หรือไม่เคยมีการบันทึกไว้ในอดีต จะทำการเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า (Prospective review)

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสำรวจและแบบเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามประเภทข้อมูลต้นทุน และค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลการจัดสรรเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ แบบรวบรวมต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงแบบรวบรวมค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลล่วงหน้า พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรร และเกณฑ์การกระจายต้นทุน รวมถึงการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม และสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานเขตบางคอแหลม และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จังหวัดเชียงใหม่ เนตรวิเศษ ทั้งนี้ข้อมูลบางส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ หรือไม่เคยมีการเก็บรวบรวมไว้ในอดีต ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า โดยค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

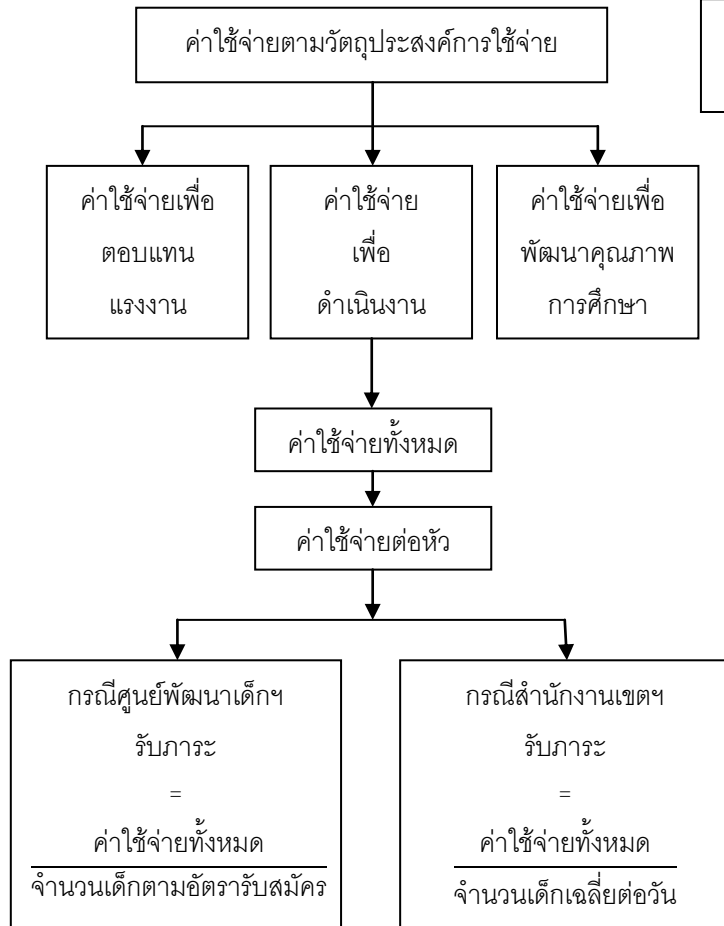
ขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่าย เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งคำนวณหาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร และจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานพร้อมกำหนดโครงสร้างองค์กร รวมถึงวิเคราะห์ลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ และกำหนดกิจกรรมเพื่อใช้เป็นกรอบในการรวบรวมต้นทุนรวมทางตรง โดยแบ่งหน่วยต้นทุนออกเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยต้นทุนหลัก และหน่วยต้นทุนสนับสนุน จากนั้นทำการวิเคราะห์สัดส่วนภาระงานที่กิจกรรมต่างๆ ให้บริการระหว่างกันภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกระจายต้นทุน สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อมได้กระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก ตามวิธีการกระจายแบบ Simultaneous Equation Method จากนั้นนำผลการศึกษาดังกล่าวมา รวมทางตรง และต้นทุนรวมทางอ้อม

ไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ตามลำดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

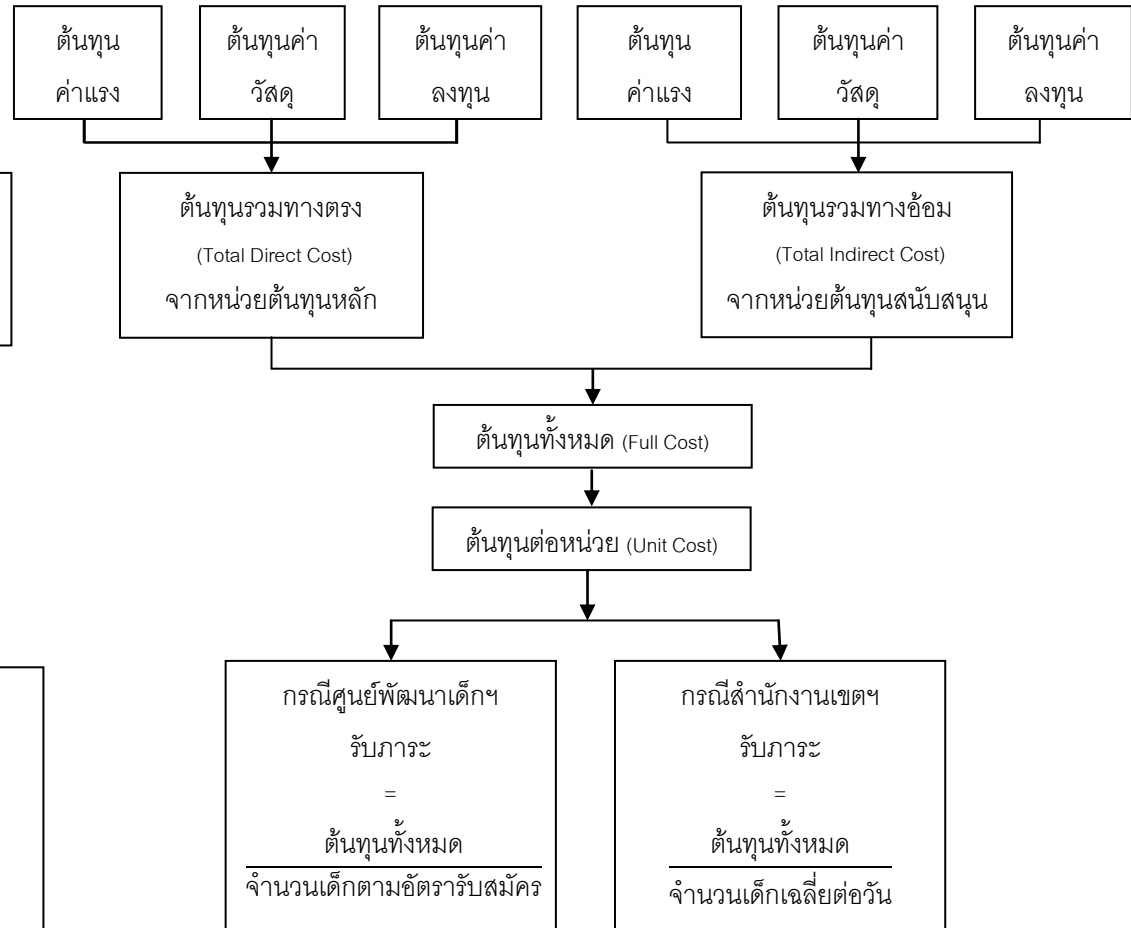
ความมุ่งหมายที่ 1

การศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ความมุ่งหมายที่ 2

การศึกษาต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่าย และต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในปีงบประมาณ 2552 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,239,318.60 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานเท่ากับ 1,056,396.- บาท คิดเป็นร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน เท่ากับ 835,722.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.32 และค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เท่ากับ 347,200.- บาท คิดเป็นร้อยละ 15.50 สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทค่าใช้จ่าย พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ค่าฝึกอบรม และค่าสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 35.25 ร้อยละ 3.22 ร้อยละ 3.30 และร้อยละ 5.41 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงานประกอบด้วย ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.90 ร้อยละ 17.64 ร้อยละ 8.36 และร้อยละ 5.42 ตามลำดับ ส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย เงินสมทบจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 15.50 ผลการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน โดยค่าใช้จ่ายทั้ง 2 วัตถุประสงค์มีสัดส่วนที่แตกต่างกันไม่มากนัก ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15.50 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วน ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน : ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน : ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีสัดส่วนเท่ากับ 2.66 : 2.41 : 1 ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมทบของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า ผู้ปกครองบางรายไม่มีความสามารถในการส่งเงินสมทบได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่สามารถจัดเก็บเงินสมทบได้ตามเป้าหมาย และหากมีการติดตามทวงถาม ผู้ปกครองก็จะไม่พาเด็กมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กฯ จึงเก็บเงินสมทบไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ และต้องพิจารณาผ่อนผันเงินสมทบให้แก่ผู้ปกครองในรายที่ไม่มีความสามารถในการชำระจริงๆ ซึ่งจะเป็นการผลกระทบให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนได้พิจารณาเป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเอง ซึ่งจะวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร ซึ่งเป็นจำนวนเด็กเล็กที่สมัครเข้ารับบริการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในช่วงปีงบประมาณ 2552 ทำการคำนวณจากผลรวมของจำนวนเด็กเล็กในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีทั้งหมดเท่ากับ 130 คน และ 2) กรณีสำนักงานเขตฯ รับผิดชอบ ซึ่งจะวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เนื่องจากจำนวนเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่สำนักงานเขตฯ ให้การสนับสนุนค่าอาหารและค่าอาหารเสริม (นม) จะประเมินจากจำนวนเด็กในแต่ละวัน ไม่ได้เป็นการเหมาจ่ายตามจำนวนเด็กที่ศูนย์พัฒนา เด็กฯ รับสมัครไว้ทั้งหมด ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาได้ผลลัพธ์ที่สะท้อนความเป็นจริงได้อย่างชัดเจนมากขึ้น จึงใช้การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 124 คน โดยผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน กรณีที่ 1 ซึ่งพิจารณาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร มีค่าเท่ากับ 17,225.53 บาทต่อคนต่อปี จำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,126.12 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,428.64 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,670.77 บาทต่อคนต่อปี สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนในกรณีที่ 2 ซึ่งพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน มีค่าเท่ากับ 18,059.02 บาทต่อคนต่อปี จำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,519.32 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,739.70 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,800.00 บาทต่อคนต่อปี ทั้งนี้จะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวที่พิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร มีค่าต่ำกว่าการพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อ

วัน ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าหากสำนักงานเขตฯ มีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเท่ากับจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัครของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน และเป็นการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ลงได้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงเงินสมทบที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง พบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักพัฒนาสังคม เป็นผู้รับภาระต้นทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.64 โดยส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนเรื่องค่าแรง และค่าวัสดุ รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระต้นทุนร้อยละ 23.49 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าลงทุน สำนักงานทรัพย์สินฯ รับภาระต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าจัดกิจกรรมให้แก่เด็กและจัดอบรมให้แก่ครู / ผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 10.02 ในขณะที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ รับภาระต้นทุนด้านสุขอนามัยเด็ก คิดเป็นร้อยละ 0.85 จึงสะท้อนให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการพัฒนาในด้านสุขอนามัยที่เหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนด้านกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีน้อย ดังนั้น จึงควรได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติมในส่วนนี้ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้น สำหรับการจัดเก็บเงินสมทบของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า มีส่วนต่างจากค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นจำนวนมาก โดยเงินสมทบที่ผู้ปกครองรับภาระอยู่ระหว่างปีละ 4,050 ถึง 4,230 บาทต่อคน ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานเขตฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังมีจำนวนจำกัด ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนไม่ได้รับบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงการพิจารณาต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้ดุลพินิจของผู้บริหารแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะพิจารณาเป็นกรณีๆ ไปตามความจำเป็นและความสามารถของหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสวนหลวง 1 มีต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด เท่ากับ 2,310,224.95 บาท แบ่งเป็นต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน ร้อยละ 26.59 และต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนหลัก ร้อยละ 73.41 ทั้งนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.79) เป็นต้นทุนประเภทค่าแรง โดยเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยต้นทุนหลักสูงถึงร้อยละ 31.82 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด และเกิดจากกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุนร้อยละ 16.97 สำหรับกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลักที่มีต้นทุนค่าแรงสูงที่สุดจากทุกกิจกรรม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 448,561.35 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 19.42 ของต้นทุนรวมทั้งหมด ในขณะที่กิจกรรมงานบ้าน เป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าแรงสูงที่สุดในหน่วยต้นทุนสนับสนุน โดยมีค่าเท่ากับ 108,487.58 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด รองลงมา คือ ต้นทุนประเภทค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 37.85 ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากทุกกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก และกิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ ในหน่วยต้นทุนสนับสนุน สำหรับต้นทุนประเภทค่าลงทุน จะมีสัดส่วนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 13.36 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กและกิจกรรมโภชนาการเด็กเป็นสำคัญ (ร้อยละ 4.53 และร้อยละ 2.53 ตามลำดับ)

การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม

ผลการกระจายต้นทุนทางอ้อมโดยพิจารณาจากสัดส่วนภาระงานที่หน่วยต้นทุนสนับสนุนให้บริการแก่หน่วยต้นทุนหลักภายใน 1 ปี ปรากฏว่า ต้นทุนรวมทางอ้อมในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าเท่ากับ 614,360.71 บาท โดยส่วนใหญ่จะกระจายไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 40.9 (251,275.43 บาท) เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ สำหรับกิจกรรมที่ได้รับการกระจายต้นทุน รองลงมา คือ กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก คิดเป็นร้อยละ 31.86 (195,749.55 บาท) เนื่องจากมีรายการส่งซ่อมครุภัณฑ์และอุปกรณ์เป็นประจำทุกเดือน จึงได้รับการจัดสรรต้นทุนจากกิจกรรมซ่อมบำรุง และกิจกรรมงานบ้านค่อนข้างมาก นอกจากนี้ในช่วงปีงบประมาณ 2552 ได้มีนโยบายรณรงค์เรื่องสุขอนามัยเด็กหลายด้าน จึงทำให้ต้องดูแลด้านความสะอาดเป็นพิเศษ ในขณะที่กิจกรรมโภชนาการเด็ก

ได้รับการจัดสรรต้นทุนคิดเป็นร้อยละ 27.24 (167,335.73 บาท) โดยส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรต้นทุนจากกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้ผลการกระจายต้นทุนทางอ้อม ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 มีต้นทุนทั้งหมดในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นดังนี้ 1) กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 1,009,891.83 บาท (ร้อยละ 43.71) 2) กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 794,059.65 บาท (ร้อยละ 34.37) และ 3) กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 506,273.21 บาท (ร้อยละ 21.91)

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับประทานเอง ซึ่งจะวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัครของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในปีงบประมาณ 2552 ซึ่งมีจำนวน 130 คน และ 2) กรณีสำนักงานเขตฯ เป็นผู้รับภาระ จะวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กเฉลี่ย ซึ่งคำนวณได้จำนวน 124 คน โดยผลการศึกษากรณีที่ 1 พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มีจำนวนเงินรวมเท่ากับ 17,770.96 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเกิดจากต้นทุนต่อหน่วยในกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากที่สุด เท่ากับ 7,768.40 บาท รองลงมา คือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 6,108.15 บาท และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 3,894.41 บาท และผลการศึกษาในกรณีที่ 2 พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีจำนวนเงินรวมเท่ากับ 18,630.85 บาทต่อคนต่อปี โดยส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เท่ากับ 8,144.29 บาท รองลงมาคือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 6,403.71 บาท และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 4,082.85 บาท

ตารางที่ 1 สรุปมูลค่าและร้อยละของต้นทุนรวมทางตรงทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

กิจกรรม	ค่าแรง	ร้อยละ	ค่าวัสดุ	ร้อยละ	ค่าลงทุน				ต้นทุนรวม ทางตรง	ร้อยละ
					อาคาร	ร้อยละ	ครุภัณฑ์	ร้อยละ		
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	78,174.45	(3.38)	8,082.50	(0.35)	2,402.34	(0.10)	19,933.63	(0.86)	108,592.92	(4.70)
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	99,010.35	(4.29)	52,310.70	(2.26)	2,402.34	(0.10)	21,538.55	(0.93)	175,261.94	(7.59)
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	27,329.83	(1.18)	8,166.62	(0.35)	2,402.34	(0.10)	13,236.28	(0.57)	51,135.06	(2.21)
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	60,239.25	(2.61)	9,008.82	(0.39)	2,402.34	(0.10)	10,543.93	(0.46)	82,194.34	(3.56)
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	18,700.95	(0.81)	17,360.04	(0.75)	9,763.33	(0.42)	6,014.62	(0.26)	51,839.38	(2.24)
- กิจกรรมงานบ้าน	108,487.58	(4.70)	11,106.49	(0.48)	9,763.77	(0.42)	15,979.50	(0.69)	145,337.33	(6.29)
รวมหน่วยต้นทุนสนับสนุน	391,942.40	(16.97)	106,035.16	(4.59)	29,136.89	(1.26)	87,246.52	(3.78)	614,360.97	(26.59)
	(63.80)		(17.26)		(4.74)		(14.20)		(100.00)	
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	448,561.35	(19.42)	205,280.42	(8.89)	60,580.39	(2.62)	44,194.23	(1.91)	758,616.40	(32.84)
- กิจกรรมโภชนาการ	201,230.20	(8.71)	367,131.23	(15.89)	24,696.08	(1.07)	33,666.41	(1.46)	626,723.92	(27.13)
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	85,390.05	(3.70)	195,956.99	(8.48)	7,129.39	(0.31)	22,047.23	(0.95)	310,523.66	(13.44)
รวมหน่วยต้นทุนหลัก	735,181.60	(31.82)	768,368.64	(33.26)	92,405.86	(4.00)	99,907.88	(4.32)	1,695,863.98	(73.41)
	(43.35)		(45.31)		(5.45)		(5.89)		(100.00)	
รวมทั้งหมด	1,127,124.00	(48.79)	874,403.80	(37.85)	121,542.75	(5.26)	187,154.40	(8.10)	2,310,224.95	(100.00)
	(48.79)		(37.85)		(5.26)		(8.10)		(100.00)	

ตารางที่ 2 ต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนทั้งหมดในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

หน่วยต้นทุนหลัก	ต้นทุนรวมทางอ้อม	ต้นทุนรวมทางตรง	ต้นทุนทั้งหมด
- กิจกรรมการเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	251,275.43 (40.90)	758,616.40	1,009,891.83 (43.71)
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	167,335.73 (27.24)	626,723.92	794,059.65 (34.37)
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	195,749.55 (31.86)	310,523.66	506,273.21 (21.91)
รวม	614,360.71 (100.00)	1,695,863.98	2,310,224.69 (100.00)

ตารางที่ 3 ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำแนกตามกรณีการรับภาระต้นทุน
ในปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาทต่อคนต่อปี

วัตถุประสงค์การใช้จ่าย	ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	
	กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ	กรณีสำนักงานเขตฯ รับภาระ
- กิจกรรมการเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	7,768.40	8,144.29
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	6,108.15	6,403.71
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	3,894.41	4,082.85
รวม	17,770.96	18,630.85

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของชุมชนสวนหลวง 1 สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเพื่ออภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานโดยส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องค่าแรง ในขณะที่สวัสดิการต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก (ร้อยละ 3 – 5 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด) และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า สวัสดิการบางอย่างก็ไม่สามารถจัดสรรได้ทั่วถึงกับจำนวนบุคลากร ซึ่งอาจทำให้ครู / ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงผลกระทบต่อแรงจูงใจในอาชีพการงานได้ สะท้อนให้เห็นว่า การลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์ในตัวบุคลากรยังมีน้อย ในขณะที่ปัจจัยแรงงานเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติการกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทั้งนี้ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจในประเทศอย่างมาก ดังนั้น การลงทุนในทุนมนุษย์จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางสังคมได้มากกว่าการลงทุนทางเทคโนโลยี กล่าวคือ เมื่อมีการพัฒนาทุนมนุษย์ในตัวบุคลากร จะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กในชุมชนให้มีพัฒนาการและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การพิจารณาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร (17,225.53 บาท) มีค่าต่ำกว่าการพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน (18,059.02 บาท) แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่เกิดขึ้นมีจำนวนสูงกว่างบประมาณที่สำนักงานเขตฯ จัดสรรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดังนั้น หากสำนักงานเขตฯ ได้นำผลการศึกษาดังกล่าวไปเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงด้านการวางแผนงบประมาณ จะทำให้เกิดการจัดสรรงบประมาณและบริการทางการศึกษาที่รองรับกับจำนวนเด็กเล็กในชุมชนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า สำนักงานเขตฯ รับผิดชอบต้นทุนมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนด้านโภชนาการเด็ก ทั้งนี้ยังขาดแคลนหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และหน่วยงานที่สนับสนุนเพิ่มเติมในด้านสุขอนามัยของเด็กเล็ก ดังนั้นภาครัฐจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพิจารณางบประมาณเพิ่มเติมในส่วนนี้ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดบริการสาธารณสุขให้แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อให้เกิดความพร้อมทั้งร่างกายและสติปัญญา

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ต้นทุนค่าลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยมาก (ร้อยละ 13.36) สะท้อนให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการสนับสนุนในด้านครุภัณฑ์และการลงทุนในอาคารสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจากการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่าครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ได้จากการบริจาค ซึ่งปัจจุบันมีสภาพเก่า และหมดอายุการใช้งานแล้ว ประกอบกับงบประมาณในการลงทุนปรับปรุงอาคารสิ่งก่อสร้างมีจำนวนจำกัด และต้องรอขั้นตอนในการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาครัฐจึงควรพิจารณาจัดสรรครุภัณฑ์เพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีจำนวนค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ร้อยละ 43.71) กิจกรรมด้านโภชนาการ (ร้อยละ 34.37) ในขณะที่กิจกรรมสุขอนามัยเด็กมีสัดส่วนที่น้อยที่สุด (ร้อยละ 21.91) เนื่องจากเด็กเล็กได้รับการดูแลเพียงการตรวจสุขภาพทั่วไป และการหยอดวัคซีนโปลิโอ สะท้อนให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการพัฒนาในด้านสุขอนามัยเด็กที่เหมาะสม ดังนั้นภาครัฐจึงควรคำนึงถึงประเด็นดังกล่าว พร้อมทั้งพิจารณาการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้ในส่วนนี้ หรือส่งเสริมการจัดบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นให้แก่เด็กเล็กเพิ่มขึ้น เนื่องจาก

เด็กในวัยนี้เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเล็กถือเป็นหน้าที่ที่ภาครัฐต้องลงทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์ในด้านสาธารณสุขและส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กให้มีความสมบูรณ์พร้อมมากที่สุด

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถึงแม้ภาครัฐจะมีสัดส่วนให้การสนับสนุนด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายแก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มากกว่าหน่วยงานอื่นๆ แต่ยังไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ประกอบกับส่วนต่างต้นทุนที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังคงต้องแบกรับภาระเองนั้นก็ยังมีอยู่ค่อนข้างมาก ในขณะที่การช่วยเหลือของหน่วยงานอื่นๆ ยังมีข้อจำกัด ประกอบกับเงินสมทบจากผู้ปกครองไม่สามารถจัดเก็บได้ตามที่กำหนดไว้ และศูนย์พัฒนาเด็กฯ อาจดำเนินงานต่อไปไม่ได้ หากขาดปัจจัยทุนในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เด็กเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในทุกด้านก่อนเข้าสู่การเรียนในระดับต่อไป รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ที่ภาครัฐควรกระทำ และถึงแม้การลงทุนดังกล่าวอาจจะไม่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเด็กเล็กยังไม่สามารถให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปของภาษีรายได้ให้แก่รัฐบาล แต่ผลตอบแทนที่ภาครัฐจะได้รับนั้นจะอยู่ในรูปของประโยชน์สู่สังคม และจะเป็นผลตอบแทนทางอ้อมไปสู่ชุมชน ซึ่งหากมีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์อาจมากกว่าผลตอบแทนในรูปตัวเงินก็ได้ ประกอบกับการลงทุนในสินค้าและบริการสาธารณะถือเป็นการลงทุนในโครงการสาธารณะที่ภาครัฐมีควรมุ่งหวังผลกำไร เนื่องจากต้นทุนทางสังคมที่จ่ายไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา หรือการสาธารณสุขก็ตาม ล้วนแล้วแต่จะส่งผลดีต่อทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ ปัจจุบัน ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดบริการทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรกระจายความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เด็กในชุมชนเช่นเดียวกับเด็กในกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรุงเทพมหานคร รวมถึงเป็นวาระแห่งชาติเพื่อเด็กอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า การพัฒนาความรู้การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังมีค่อนข้างน้อย ดังนั้น สำนักงานเขตฯ จึงควรจัดสรรการฝึกอบรมและจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เช่น การจัดบริการด้านตรวจสุขภาพ การให้สวัสดิการเครื่องแบบ สวัสดิการที่พักอาศัย รวมถึงส่งเสริมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ในการสอนให้แก่ครู ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรได้มากขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การจัดสรรงบประมาณของสำนักงานเขตฯ ยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดังนั้น หากภาครัฐได้มีการคำนวณอัตราการเกิดของเด็กในแต่ละพื้นที่ เพื่อประมาณการจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในแต่ละช่วงวัยของแต่ละชุมชนที่ภาครัฐจำเป็นต้องให้การสนับสนุนในปีต่อๆ ไป จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาวางแผนด้านงบประมาณให้เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลมากขึ้น รวมถึงบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้อย่างแท้จริง

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ ที่ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ยังมีจำนวนน้อย และไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้นภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กฯ เช่น การจัดสรรงบประมาณค่าจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก หรือค่า

กิจกรรมทัศนศึกษา รวมถึงการจัดบริการสารสนเทศสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กในชุมชนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่ภาครัฐจัดสรรให้อย่างเท่าเทียมกัน

4. จากการศึกษาด้านต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ยังมีสัดส่วนน้อย ดังนั้นภาครัฐจึงควรพิจารณาการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้ในการดูแลเรื่องสุขอนามัยของเด็กเล็ก หรือภาครัฐเป็นผู้จัดบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่เหมาะสมตามช่วงวัยให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เด็กเล็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงควบคู่กับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และ 2) ด้านคุณภาพ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการแพทย์และการสาธารณสุขพื้นฐานให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ และผู้ปกครองเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาสุขอนามัยเด็กได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ 246/2547). สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.thailocalandmin.go.th>
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคเด็ก 3 – 5 ปี : การอุดหนุนค่าใช้จ่าย*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.onec.go.th>
- [3] เทียนฉาย กิระนันท์. (2518). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [4] บัณฑิต ไทยอุดม. (2547). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยศูนย์สุขภาพชุมชน ของเครือข่ายบริการสาธารณสุข ด้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2546*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (การบริหารสาธารณสุข).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- [5] บุญคง หันจางสิทธิ์. (2549). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- [6] พระมหาตีเจริญ สมประสาท. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร ระหว่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่กรุงเทพมหานครให้การสนับสนุน*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] พิศมัย จารุจิตติพันธ์; และคนอื่น ๆ. (2550). *รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวในการผลิต เศรษฐศาสตร์บัณฑิตและเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] เพ็ญแข ลากยิ่ง. (2547). *การวิเคราะห์ต้นทุนย่อยภายในหน่วยต้นทุนบริการสุขภาพ*. นนทบุรี : กองทันตสาธารณสุข (กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- [9] ภาวิตา น้อยปิ่น. (2550). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ภายวิจัยเฉพาะเรื่อง ส.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [10] ภิรมย์ กมลรัตน์กุล; จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์; และสุริรัตน์ งามเกียรติไพศาล. (2544). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย การให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] ยุทธศักดิ์ สุวิมลธีระบุตร. (2543) *การวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงเด็ก วิเคราะห์โดยวิธีต้นทุนกับประสิทธิผล กรณีศึกษาเด็กของคลินิกสุขภาพเด็กดี วชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และสถานอนามัยในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- [12] วงเดือน จินดาวัฒนะ. (2535). การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวของสถาบันในการผลิตนักศึกษา หลักสูตร เจ้าพนักงานสาธารณสุข ทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ของวิทยาลัยการสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

SRD-219: การเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร MODEL SPLIT FOR JOURNEY TO WORK IN BANGKOK

ศันสนีย์ สุขชัย

Sansanee Suckhai

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปและลักษณะการเดินทางของผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกยานพาหนะในการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เดินทางไปทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรูปแบบการเดินทางไปทำงานแบ่งเป็นยานพาหนะส่วนบุคคล ได้แก่ รถยนต์ส่วนบุคคล และรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล ได้แก่ รถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้า BTS รถไฟใต้ดิน MRT เรือโดยสาร และระบบขนส่งสาธารณะอื่นๆ จำนวน 396 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี มีการครอบครองรถยนต์ในครัวเรือน ไม่มีการครอบครองรถจักรยานยนต์ในครัวเรือน มีการใช้ระยะเวลาในการเดินทางเฉลี่ยประมาณ 31-60 นาที มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยประมาณ 50 บาท มีการใช้ระยะทางในการเดินทางเฉลี่ยประมาณ 10 กิโลเมตร เหตุผลอันดับแรกที่ผู้เดินทางใช้ในการเลือกวิธีการเดินทาง คือ เวลาในการเดินทาง

ผลวิเคราะห์แบบจำลอง Binary Logit ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศชาย อายุ รายได้ครัวเรือนต่อเดือน การครอบครองรถยนต์ในครัวเรือน ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ระยะทางในการเดินทางมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ส่วนระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

คำสำคัญ: การเดินทางไปทำงาน

Abstract

The objective of this research is to study the commuting model and the factor that impact the commuting model in Bangkok area. The questionnaires and distributed to the commuting officer who working in Pathumwan and Bangrak district 396 persons. The commuting model is divided into 2 categories; a) Private vehicle, private car and private motorcycle, b) Public transportation, Bus. BTS sky train, MRT underground, Boat transfer and other transportations.

From the study, it results that the majority of traveler is woman, age between 21-30 years old with a Bachelor Degree qualification. Mostly, they possess a car but without a motorcycle. The traveling time is around 31-60 minutes, the transportation cost and traveling distance are approximately 50 Baht and 10 Kilometers, accordingly, The significant factor for choosing the model of travel is "traveling time".

The analysis of Binary Logit model was resulted that the crucial parameter statistically affects with the model of commutation by private vehicle at level of 0.05 is gender. By using male as a reference; age, monthly household income, the possession of vehicle, the cost of traveling and the traveling distance, all factors are positively related to the choosing of the commutation by private vehicle. On the other hand, the qualification is controversially related.

Keyword : Journey to work

บทนำ

การเดินทางเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มนุษย์จำเป็นต้องกระทำเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน เมื่อคนต้องการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆที่อยู่ห่างไกล ก็ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องใชยานพาหนะในการเดินทางเพื่อจะได้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าใครต้องการที่จะเลือกเดินทางโดยวิธีใด อาจจะเลือกเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง รถแท็กซี่ และยานพาหนะอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศที่เป็นศูนย์กลางความเจริญและเป็นศูนย์กลางรวมความเจริญในหลายๆ ด้าน เช่น ระบบราชการ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนแหล่งที่ตั้งของโรงงาน อุตสาหกรรม และกิจการสาธารณูปโภค ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ส่งผลให้เกิดการขยายตัวออกไปแถบพื้นที่ชานเมืองรอบๆ กรุงเทพมหานคร ผลจากการขยายตัวของชุมชนแถบพื้นที่ชานเมืองนี้ ในส่วนของสถานที่ติดต่อธุรกิจ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา และสถานที่ทำงาน ส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตตัวเมืองส่งผลให้ประชากรเดินทางเข้ามาสู่ในเขตตัวเมืองเหมือนเดิม ในขณะที่พื้นที่ถนนกรุงเทพมหานครมีอยู่ประมาณ 140 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งมีปริมาณน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วคือ มีพื้นที่ถนนประมาณร้อยละ 20 – 25 ของเขตพื้นที่ในเมือง อีกทั้งระบบขนส่งสาธารณะในตัวเมืองมีประสิทธิภาพต่ำ ส่งผลให้ผู้เดินทางส่วนใหญ่มีการนำยานพาหนะส่วนบุคคลมาใช้เป็นจำนวนมาก เป็นผลทำให้เกิดปัญหาการจราจรที่ติดขัด

ปัญหาการจราจรติดขัดเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เช่น การสิ้นเปลืองพลังงาน การสูญเสียเงินตราให้กับต่างประเทศเป็นจำนวนมากเพื่อนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง และเกิดปัญหาต่างๆตามมาอีกมาก ทั้งทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ ปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกายของประชาชน เป็นต้น ภาครัฐและเอกชนได้เห็นถึงความสำคัญและความรุนแรงของปัญหาการจราจรจึงเร่งแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง รัฐบาลได้พยายามในการแก้ไขปัญหาการจราจร โดยเฉพาะเน้นการสร้างทางด่วนและถนนเพิ่มขึ้น แต่ความสะดวกที่เพิ่มขึ้นส่งผลที่เป็นปัจจัยตัวเร่งทางอ้อมให้คนซื้อรถเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การจราจรติดขัดมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีมาตรการต่างๆ เช่น การกวดขันวินัยจราจร การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งความพยายามเหล่านี้สามารถแก้ไขการจราจรที่ติดขัดได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะปัจจัยสำคัญนั้นมาจากความไม่สมดุลระหว่างพื้นที่ถนนกับปริมาณรถยนต์ที่มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะจึงมีความสำคัญที่สามารถแก้ไขปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานครได้และเนื่องจากช่วงเวลาที่การจราจรกรุงเทพมหานครติดขัดมากที่สุด คือ ช่วงเช้าและช่วงเย็น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนเดินทางไปและกลับจากการทำงาน กลุ่มผู้เดินทางไปทำงานจึงเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทอย่างมากที่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด ดังนั้นในการพัฒนาระยะยาว จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลทั่วไปและลักษณะการเดินทาง ตลอดจนปัจจัยที่กำหนดการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงาน เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาระบบขนส่งและจูงใจให้ประชาชนที่ต้องเดินทางหันมาใช้ระบบขนส่งมวลชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะลดปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปและลักษณะการเดินทางของผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกยานพาหนะในการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการสำรวจนี้มีประชากรในการศึกษาวิจัย คือ ประชากรที่เป็นผู้เดินทางไปทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวันและเขตบางรัก ซึ่งเลือกเดินทางครั้งล่าสุดแบ่งเป็น ยานพาหนะส่วนบุคคลและยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาปกติ โดยเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือเลือกสุ่มตามความสะดวก การเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบโดยตรงกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ผ่านแบบสอบถาม โดยเริ่มทำการสำรวจข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชากรที่ผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างและคำนวณจำนวนตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 จำนวน 400 คน โดยคิดจากสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเมื่อไม่ทราบขนาดประชากร

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 400 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกสบาย (Accident Sampling) โดยเลือกมา 2 เขตพื้นที่ ซึ่งกำหนดเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เขตพื้นที่ละ 200

คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือเลือกสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน จำนวนยานพาหนะในครัวเรือน เวลาในการเดินทาง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และระยะทางในการเดินทาง
2. ตัวแปรตาม คือ การเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ “การเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดจากเอกสารและหนังสือ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวความคิดในการวิจัย และทำการสร้างแบบสอบถาม พร้อมกับตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน จำนวนยานพาหนะในครัวเรือน และส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในการเดินทาง โดยสอบถามในเรื่องหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเดินทางโดยรถขนส่งสาธารณะและรูปแบบในการเดินทางไปทำงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยทั้งข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างตามแบบสอบถามที่กำหนด โดยรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสอบถามประกอบด้วยข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลลักษณะการเดินทางและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะและข้อมูลทัศนคติ โดยรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาระค่านาคมนขนส่งและการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครจากสถานที่และหน่วยงานต่าง ๆ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์และแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว มาทำการลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ในแบบลงรหัสสำหรับประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS For Windows Version 12 โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา คือ 1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและลักษณะการเดินทางของผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ครัวเรือน และจำนวนยานพาหนะในครัวเรือนและลักษณะการเดินทางประกอบด้วยเวลาในการเดินทาง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และระยะทางในการเดินทาง โดยการหาค่าร้อยละ เพื่อแสดงตัวแปรแต่ละตัวที่ทำการศึกษา 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ครัวเรือน จำนวนยานพาหนะในครัวเรือน เวลาในการเดินทาง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และระยะทางในการเดินทางโดยการหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร และการวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเรื่องเลือกรูปแบบการเดินทางในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะ

จากผลการศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปของผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 396 คน พบว่าผู้เดินทางไปทำงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.32 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.94 มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีรายได้ครัวเรือนระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.50 มีการครอบครองรถยนต์ในครัวเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.00 และไม่มีการครอบครองรถจักรยานยนต์ในครัวเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.00 มีการใช้ระยะเวลาในการเดินทางระหว่าง 31-60 นาทีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.10 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50 บาทต่อเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.09 มีการใช้ระยะทางในการเดินทางต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 กิโลเมตร มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.95

กลุ่มผู้เดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลพบว่าเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีอายุระหว่าง 21-30 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.00 มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 มีรายได้ครัวเรือน 50,001-100,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.70 มีการครอบครองรถยนต์ในครัวเรือนมากที่สุดเหมือนกันคิดเป็นร้อยละ 93.30 และไม่มีการครอบครองรถจักรยานยนต์ในครัวเรือนมากที่สุดเหมือนกันคิดเป็นร้อยละ 52.70 มีการใช้ระยะเวลาในการเดินทางระหว่าง 31-60 นาทีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.33 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 100 บาทขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.33 ใช้ระยะทางในการเดินทาง 10.1-20 กิโลเมตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.00 ส่วนกลุ่มผู้เดินทางโดยยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคลพบว่าเป็นเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.45 มีอายุระหว่าง 21-30 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.05 มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.30 มีรายได้ครัวเรือน 50,001-100,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีการครอบครองรถยนต์ในครัวเรือนมากที่สุดเหมือนกัน คือ ร้อยละ 68.70 และไม่มีการครอบครองรถจักรยานยนต์ในครัวเรือนมากที่สุดเหมือนกัน คือ ร้อยละ 54.90 ใช้ระยะเวลาในการเดินทางระหว่าง 31-60 นาทีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.35 มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.66 ใช้ระยะทางในการเดินทางต่ำกว่า 10 กิโลเมตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.59 กลุ่มตัวอย่างของผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เลือกเวลาในการเดินทางเป็นเหตุผลอันดับแรกในการเลือกวิธีการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 38.38 อันดับ 2 ได้แก่ ความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 31.06 อันดับ 3 ได้แก่ ค่าโดยสาร คิดเป็นร้อยละ 18.69 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เลือกรูปแบบการเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลและการเดินทางโดยยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคลเลือกเวลาในการเดินทางเป็นเหตุผลอันดับแรกมากที่สุดเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และร้อยละ 38.62 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับเพศ

เพศ	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคลและที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	169	42.67	84	56.00	85	34.55
หญิง	227	57.32	66	44.00	161	65.45
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับอายุ

อายุ	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคลและที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21 – 30 ปี	273	68.94	81	54.00	192	78.05
31 – 40 ปี	97	24.49	52	34.67	45	18.29
40 ปีขึ้นไป	26	6.57	17	11.33	9	3.66
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับระดับการศึกษา

อายุ	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคลและที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	29	7.30	10	6.70	19	7.70
ปริญญาตรี	293	74.00	93	62.00	100	81.30
สูงกว่าปริญญาตรี	74	18.70	47	31.30	27	11.00
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน

รายได้ครัวเรือน ต่อเดือน (บาท)	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคล และที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000	139	35.10	33	22.00	106	43.10
50,0001 – 90,000	204	51.50	82	54.70	122	49.60
สูงกว่า 90,000	53	13.40	35	23.30	18	7.30
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับจำนวนรถยนต์ในครัวเรือน

จำนวนรถยนต์ ใน ครัวเรือน	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคลและที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรถยนต์	87	22.00	10	6.70	77	31.30
มีรถยนต์	309	78.00	140	93.30	169	68.70
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเดินทางไปทำงานกับจำนวนรถจักรยานยนต์ในครัวเรือน

รายได้ครัวเรือน ต่อเดือน (บาท)	รูปแบบการเดินทาง					
	ยานพาหนะส่วนบุคคล และที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล		ยานพาหนะส่วนบุคคล		ยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรถจักรยานยนต์	214	54.00	79	52.70	135	54.90
มีรถจักรยานยนต์	182	46.00	71	47.30	111	45.10
รวม	396	100.00	150	100.00	246	100.00

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบจำลอง Binary Logit ในการวิเคราะห์เพื่อทำการตรวจสอบสมมติฐานในการวิจัย

จากตารางที่ 7 พบว่าเมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression) พบว่า ค่าสถิติ Cox & Snell R^2 มีค่าเท่ากับร้อยละ 60 และ Nagelkerke R^2 มีค่าเท่ากับร้อยละ 90 รวมทั้งค่าสถิติทดสอบ Chi-square ของ Model Block และ Step มีค่าเท่ากัน คือ 428,468 ซึ่งเป็นการวัดความถูกต้องในการทำนายผลของแบบจำลอง (Goodness of fit) ดังนั้น สรุปได้ว่า แบบจำลอง Binary Logit นี้มีความเหมาะสมกับ

การเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครของผู้เดินทางที่ทำการศึกษ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครโดยมียานพาหนะส่วนบุคคลเป็นรูปแบบอ้างอิง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ของครัวเรือน จำนวนรถยนต์ในครัวเรือน ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และระยะทางในการเดินทาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ เช่น จำนวนรถจักรยานยนต์ในครัวเรือนและเวลาในการเดินทางเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ตัวแปรอิสระ	β	S.E.	Wald	df.	Sig.	Exp(β)
GENDER (Male)	0.880	0.212	17.193	1	0.000*	2.411
AGE	0.108	0.02	28.964	1	0.000*	1.114
EDUCATE 1	-1.196	0.459	6.783	1	0.009*	0.302
EDUCATE 2	-1.320	0.272	23.526	1	0.000*	0.267
INCOME	0.000	0.000	33.653	1	0.000*	1.000
CAR	0.440	0.104	18.027	1	0.000*	1.552
MA	-0.027	0.127	0.046	1	0.830	0.973
TIME	-0.002	0.005	0.098	1	0.754	0.998
COST	0.076	.011	46.816	1	0.000*	1.079
DISTANCE	0.052	0.015	11.415	1	0.000*	1.053

หมายเหตุ : * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน จำนวนยานพาหนะในครัวเรือน เวลาในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และระยะทางในการเดินทาง ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานที่แตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมียานพาหนะส่วนบุคคล เป็นรูปแบบอ้างอิงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ (Gender) ผลจากการศึกษาพบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้เดินทางที่เป็นเพศชายมีแนวโน้มเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์ (2541) ที่พบว่าเพศมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยเพศหญิงมีแนวโน้มในการเลือกใช้บริการขนส่งสาธารณะมากกว่าเพศชาย เนื่องจากผู้เดินทางเพศหญิงส่วนใหญ่จะเป็นผู้เดินทางที่ไม่มีทางเลือกในการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และคำนึงถึงความปลอดภัยมากกว่าเพศชาย

2. อายุ (Age) ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้เดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้เดินทางที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภัทร ตั้งจิรวงษ์ (2544) ที่พบว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ โดยเมื่ออายุมากขึ้น ผู้เดินทางมักจะ

เดินทางโดยบริการขนส่งสาธารณะน้อยลง และเลือกเดินทางโดยคำนึงถึงความสะดวกสบายมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ถาวรรุ่งกิจ (2546) ที่พบว่าผู้เดินทางเมื่อมีอายุสูงขึ้นมีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยรถยนต์เพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับรถสี่ล้อที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยเหตุผลทางกฎหมายที่กำหนดให้ประชาชนต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี จึงจะสามารถมีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ ประกอบกับเมื่ออายุสูงขึ้นความสามารถในการหารายได้ก็มีมากขึ้นไปด้วย โอกาสการเดินทางโดยรถยนต์จึงสูงขึ้นตาม

3. ระดับการศึกษา (Educate) ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยรายได้ครัวเรือนต่อเดือนของผู้เดินทางไปทำงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยผู้เดินทางที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้เดินทางที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลน้อยกว่าผู้เดินทางที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีทิศทางตรงกันข้ามกับการเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลน้อยกว่า เนื่องจากผู้เดินทางที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้เดินทางที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาจมีความจำเป็นในการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลในการประกอบอาชีพหรือในการทำงาน เช่น พนักงานขายใช้รถยนต์ในการติดต่อหรือพบลูกค้า หรือพนักงานส่งเอกสารที่มีความจำเป็นใช้รถจักรยานยนต์ในการทำงานมากกว่าการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ถาวรรุ่งกิจ (2546) ซึ่งพบว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจเนื่องจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกันบ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้เดินทางมีพฤติกรรมในการเลือกรูปแบบการเดินทางแตกต่างกัน

4. รายได้ครัวเรือนต่อเดือน (Income) ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยรายได้ครัวเรือนต่อเดือนของผู้เดินทางไปทำงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้เดินทางที่มีรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนบุคคลสูงขึ้นเมื่อเทียบกับยานพาหนะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล ซึ่งถูกต้องตามหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของอุปสงค์ในการขนส่ง ในด้านระดับรายได้กับอุปสงค์บริการ พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันระหว่างรายได้กับการใช้บริการขนส่ง โดยเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น อุปสงค์การบริการขนส่งน้อยลง แต่จะส่งผลต่ออุปสงค์การตัดสินใจเป็นเจ้าของรถแทน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชญานันท์ รุ่งกมล (2548 : 68) ที่พบว่ารายได้ครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางโดยเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นจะเลือกใช้รถยนต์ในการเดินทางไปทำงานมากกว่าการเลือกใช้บริการขนส่งสาธารณะ

5. จำนวนรถยนต์ในครัวเรือน (CAR) ผลจากการศึกษาพบว่า จำนวนรถยนต์ในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้เดินทางที่มีจำนวนรถยนต์ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นมีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางของ Button (1993) ที่ว่าด้วยระดับการครอบครองรถยนต์ที่สูง ทำให้ระดับความต้องการในระบบขนส่งสาธารณะมีน้อยและสอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัชชัย เหล่าศิริหงษ์ทอง (2534) ที่พบว่าปัจจัยจำนวนรถยนต์ในครัวเรือนมีนัยสำคัญต่อแนวโน้มการเลือกใช้รถยนต์ในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ถาวรรุ่งกิจ (2548) ที่พบว่าเมื่อผู้เดินทางมีจำนวนรถยนต์ในครัวเรือนสูงขึ้น จะมีผลทำให้เลือกใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลสูงขึ้น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6. ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (COST) ผลจากการศึกษาพบว่า ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าหากต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้เดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งจากกฎอุปสงค์ ราคาของสินค้าย่อมแปรผกผันกับความต้องการสินค้า (Richards and Ben-Akiva, 1975) สำหรับการเดินทางแล้ว ราคาสินค้าก็หมายถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางนั่นเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ถาวรรุ่งกิจ (2546) ที่พบว่าเมื่อการเดินทางโดย

ยานพาหนะส่วนบุคคลมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่ารถสี่ล้อมากขึ้น ผู้เดินทางจะเลือกเดินทางโดยรถประจำทางลดลงโดยมีแนวโน้มที่จะไปใช้รถสี่ล้อแทน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และถ้าการเดินทางโดยรถประจำทางมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารถสี่ล้อมากขึ้น ผู้เดินทางโดยรถประจำทางลดลงเช่นกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 แสดงว่าผู้เดินทางมีการตัดสินใจที่สอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ที่ว่าเมื่อราคาสูงขึ้นความต้องการสินค้าย่อมลดลง

7. ระยะทางในการเดินทาง (DISTANCE) ผลจากการศึกษาพบว่า ระยะทางในการเดินทางเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ผู้เดินทางใช้ระยะทางในการเดินทางสูงขึ้นจะส่งผลให้ผู้เดินทางไปทำงานมีแนวโน้มที่จะเลือกเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุภัญญา ชัยพงษ์ (2544 : 176) กล่าวคือ สาเหตุหลักที่ทำให้การเดินทางไปทำงานที่มีระยะทางที่ไกล คือ การขยายตัวเมืองที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ประกอบกับการควบคุมการขยายตัวของเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้เกิดการเดินทางไปทำงานระหว่างที่พักอาศัยบริเวณชานเมืองสู่พื้นที่ ใจกลางเมืองในระยะทางที่ไกล อีกทั้งการบริหารของระบบขนส่งสาธารณะยังไม่เพียงพอหรือไม่เป็นที่พึงพอใจ ทำให้ผู้เดินทางที่มีระยะทางในการเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษารูปแบบการเดินทางไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ภาครัฐควรมีการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้เดินทางลดการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลลง โดยมีแนวทางที่หลากหลาย เช่น การเพิ่มค่าใช้จ่ายค่าจอดรถในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น การเพิ่มภาษีจดทะเบียนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ หรือเพิ่มค่าธรรมเนียมในการทำใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านระยะทางที่ไกล ซึ่งเป็นพื้นที่ชานเมืองรอบกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้เดินทางเลือกใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล อันเนื่องมาจากการควบคุมการขยายตัวของเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ และการบริการของระบบขนส่งสาธารณะยังไม่เพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบขนส่งมวลชนให้เป็นระบบที่มีโครงข่าย และเชื่อมต่อกับระบบขนส่งอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาศูนย์กลางระบบขนส่งมวลชนให้สัมพันธ์กับระบบโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เดินทางหันมาใช้ระบบขนส่งสาธารณะมากยิ่งขึ้น

3. จากเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการเดินทางโดยขนส่งสาธารณะ พบว่าสิ่งสำคัญที่ผู้เดินทางให้ความสำคัญมากที่สุด คือ เวลาในการเดินทาง ความสะดวกสบายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ ควรมีนโยบายการดึงดูดให้ผู้เดินทางหันมาใช้รูปแบบการขนส่งสาธารณะมากขึ้น อาจดำเนินการได้โดยการจัดหาข้อมูลเส้นทาง ราคา ค่าโดยสาร และลักษณะของการให้บริการ รวมไปถึงการเลือกในการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ สำหรับผู้เดินทางที่ยังไม่เคยมาใช้บริการมาก่อน โดยอาจประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์การตลาดที่เหมาะสมควบคู่กัน เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางเอง โดยไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการเชิงบังคับ หรือการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน สิ่งสำคัญนอกจากเชิงนโยบายแล้ว ตัวผู้เดินทางเองควรรู้จักเส้นทางและระบบขนส่ง ซึ่งประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้มากยิ่งขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] จักรพงศ์ พงศ์ไพศวรรย์. (2547). *แบบจำลองความต้องการเดินทางของผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเมืองชานเมืองและชนบทในเขตฝั่งเมืองรวมเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [2] จิระพงษ์ บุญยุบล. (2549). *การศึกษาต้นทุนและการประหยัดเวลาของการเดินทางโดยระบบรถไฟฟ้า BTS เปรียบเทียบกับรูปแบบการเดินทางประเภทอื่น : กรณีศึกษาเส้นทางสถานีพหลโยธินถึงสถานี สาทรโดยศึกษาผ่านการทดลอง*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] ชนิศรารา จัตรแก้ว. (2543). *การวิเคราะห์การถดถอยเมื่อตัวแปรตามมีสองลักษณะโดยใช้ตัวแบบความน่าจะเป็นเชิงเส้น ตัวแบบโพรบิตและตัวแบบโลจิท*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (วิทยาศาสตร์สถิติ).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ไชยวิทย์ บุรสมบุญรณ์. (2543). *แบบจำลองการเลือกการเดินทางในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] ดวงกมล มณีเนตร. (2544). *รูปแบบการเดินทางของผู้อาศัยชานเมืองกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตตลิ่งชันและเขตทวีวัฒนา*. วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (สถาปัตยกรรมการวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- [6] เตชา วิบูลย์วัฒนากุล. (2529). *การวิเคราะห์แบบจำลองรูปแบบการเดินทางในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- [7] ถกนธ์ ช่างสุวรรณ. (2537). *แบบจำลองการเกิดการเดินทางและแบบจำลองรูปแบบการเดินทางสำหรับหมู่บ้านชนบท กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [8] ธวัชชัย เหล่าศิริหงษ์ทอง. (2534). *การพยากรณ์ความต้องการเดินทางโดยใช้วิธี "ดิสแอกกรีเกต" สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- [9] นิธิภัทร ตั้งจิรวงษ์. (2544). *ความยืดหยุ่นของความต้องการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (วิศวกรรมโยธา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] วัฒนวงศ์ รัตนวราร. (2548). *การศึกษาการเกิดและการสิ้นสุดการเดินทางของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [11] วินัส พิษวณิชย์. (2547). *ทฤษฎีความน่าจะเป็นพื้นฐานและการสิ้นสุดการเดินทางของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [12] สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์. (2541). *แบบจำลองวิเคราะห์การเลือกใช้รถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพ* มหา
นคร. ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสโช. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] สุกัญญา ชัยพงษ์. (2544). *รูปแบบการเดินทางประชากรกลางวันเข้าสู่พื้นที่ใจกลางกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสาทร*. วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. (สถาปัตยกรรมการวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

**SRD-220: การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน
กระเช้าเถาวัลย์ จังหวัดชัยนาท**

**THE FEASIBILITY STUDY OF HOUSEWIFE GROUP FOR VINE-BASKETWORK
HANDICRAFT, CHAINAT PROVINCE**

ศุภลักษณ์ รอดหนาว

Supalux Rodnuan

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์ ตำบลธรรมมูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 98 ครั้วเรือน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน กระทำโดยใช้หลักการมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุนอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ และระยะเวลาคืนทุนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ด้านบริหารจัดการ และความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจและสังคม กระทำโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ย สรุปผลการวิจัย ดังนี้

การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ มีความเป็นไปได้ทางการเงิน ทั้งในกรณีที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลและกรณีที่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันมีค่าเป็นบวก (1,835,828 บาท และ 1,254,798 บาท) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุนมีค่ามากกว่า 1 เท่า (1.24 เท่า และ 1.15 เท่า) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการมากกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด (ร้อยละ 6.75) (ร้อยละ 47.83 และร้อยละ 29.57) โดยมีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 5 เดือน และ 4 ปี 10 เดือน ตามลำดับ กรณีที่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลพบว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ ยังมีความเป็นไปได้ทางการเงินทุกกรณี ยกเว้นกรณีที่มูลค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น และผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับลดลงร้อยละ 10 และเมื่อไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลพบว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ มีความเป็นไปได้ทางการเงิน เฉพาะในกรณีที่มูลค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5

การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ มีความเป็นไปได้ทางการบริหารจัดการ ทั้งในกรณีที่วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ และความพร้อมในการรวมกลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต การจัดองค์กร การจัดกำลังคน และการควบคุม แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจและความพร้อมการวางแผนด้านการเงินและการตลาด และการสังการ

การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ มีความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ และสังคมเนื่องจากแม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการรวมกลุ่มส่งผลในทิศทางที่เป็นบวก และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่บ้าน ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ด้านเศรษฐกิจทั้งในส่วนที่เป็นกระบวนการผลิตการจัดจำหน่าย เศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน และด้านสังคม

คำสำคัญ: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

Abstract

This research aims to study the feasibility of housewife group for vine-basketwork handicraft. Populations of this research are women from 98 households who produce wicker basket vine in Thammamun district, Chainat Province. The interview was used as a tool for data collection. The analysis on the financial feasibility of the project, Net Present Value, Benefit-Cost Ratio, Internal Rate of Return and Payback Period are Performed. The analysis in the management feasibility and the economic and social feasibility, content analysis and the average level of feedback are performed. Results were as follows.

The financial feasibility of the Housewife Group. The project is feasible both in case they get federal funding and in case they do not receive funding from the government as the net present value for both case are positive at 1,835,828 baht and 1,254,798 baht respectively. Benefit-Cost Radio is greater than 1 times (1.24 times and 1.15 times). Internal Rate of Return of the project at 47.83% and 29.57% respectively are higher than the market interest rates of 6.75% The payback period are 2 years 5 months and 4 years and 10 months respectively. On the sensitivity analysis, the project, in case there is financial support from the government, is feasible in all scenarios However, when the cost of operations increased 10 percent, the return is expected to be down 10 percent. In case there is no government support, the project is financially feasible only when the cost of operations increased less than 5 percent.

The management feasibility of the Housewife Group. The project is feasible considered from the management perspective. Judging from the comments of the Housewife group, it is clear that they have understanding in the management and that they are ready for integration. Most of them have a better understanding about the production plan, the organization structure, the manpower and the control. But they lack understanding in planning, the availability of finance and marketing, and the command.

The economic and social feasibility of the Housewife Group. The project is economically and socially feasible because most women commented that the integration will result in a positive direction and benefit them both at household and community level. Economy both in the distribution process. Local economic and household economy and social.

Keyword : The feasibility study

บทนำ

ในอดีตการผลิตเครื่องจักรกลจะใช้วัตถุดิบจากหวายเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายและมีอยู่ในท้องถิ่น แต่ปัจจุบันนี้ การผลิตเครื่องจักรกลด้วยวัสดุที่ทำจากหวายกำลังประสบกับปัญหาขาดแคลน และมีการออกกฎหมายให้หวายเป็นไม้สงวน จึงทำให้หวายเป็นวัสดุที่หาได้ยากจึงทำให้ต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบหวายจากต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ลาว และเวียดนาม ประกอบกับมีการเก็บภาษีนำเข้าหวายสูงถึงร้อยละ 15-20 ส่งผลให้ต้นทุนราคาผลิตภัณฑ์สูงขึ้น จึงไม่สามารถแข่งขันกับประเทศจีน พม่า และเวียดนามได้ แต่เนื่องจากความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่ยังนิยมเครื่องจักรกลจึงทำให้ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลยังเป็นที่ต้องการของตลาด จึงต้องหาวัสดุใหม่ๆมาทำการผลิตแทน เช่น ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่นำมาถักซึ่งเน้นความสวยงามและเน้นความแข็งแรงมากกว่า วัสดุอีกชนิดหนึ่งที่สามารถทดแทนได้คือ เกลววัลย์ ซึ่งเป็นวัสดุที่มีความทนทาน ที่มาจากธรรมชาติหาได้ง่ายในท้องถิ่น โดยเฉพาะจังหวัดชัยนาทที่มีเกลววัลย์เป็นจำนวนมาก และมีจำนวนผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบล ธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง อุตสาหกรรมในท้องถิ่น โดยมีการประกอบอาชีพเสริม คือ การผลิตเครื่องจักรกล กระเช้าเกลววัลย์ และพบว่าปัญหาของประชากรในชุมชน คือ เมื่อเป็นผู้ผลิตเดี่ยวและประชากรมีรายได้เสริมที่ไม่แน่นอน ต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตที่สูงมีความเสี่ยงด้านรายได้เนื่องจากการไม่สามารถกำหนดราคาผลิตภัณฑ์เองได้

การลดความเสี่ยงด้านรายได้ กระทำได้หลายวิธีซึ่งวิธีการหนึ่งก็คือมีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักรกลกระเช้าเกลววัลย์ โดยคาดว่าถ้ามีการจัดตั้งกลุ่มบ้านโดยผลิตผลิตภัณฑ์เองและจำหน่ายเอง กลุ่มแม่บ้านก็จะมีอำนาจในการต่อรองในเรื่องต่างๆ ทั้งด้านราคา และ ปริมาณการผลิต รวมทั้งส่วนเหลือที่พ่อค้าคนกลางรับนั้นจะได้กระจายมาสู่ประชากรผู้ผลิตหัตถกรรมมากขึ้น ทำให้ประชากรในท้องถิ่นมีรายได้และฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมเครื่องจักรกลกระเช้าเกลววัลย์จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจต่อการทำโครงการนี้ และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐในการกำหนดแนวทางการส่งเสริม แก่ไขหรือปรับปรุงการรวมกลุ่มกันทำงานและการพัฒนาธุรกิจชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนา และการส่งเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักรกลกระเช้าเกลววัลย์ ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

วิธีการดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมจากแหล่งข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิโดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แม่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพผลิตเครื่องจักรกลกระเช้าเกลววัลย์หมู่ 3 หมู่ 4 และหมู่ 9 ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 98 ครัวเรือน 2) ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการค้นคว้าและรวบรวมจากสำนักงานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) ปี พ.ศ.2553 โดยได้รับเงินสนับสนุนเงินงบประมาณของหน่วยงานให้กับกลุ่มแม่บ้าน (สำนักงานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน. 2553: ออนไลน์)

และข้อมูลที่อยู่ในรูปทฤษฎีและแนวคิด ซึ่งรวบรวมได้จากการค้นคว้าเอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการที่มีลักษณะเดียวกับโครงการที่ทำการศึกษาคั้งนี้จากห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งห้องสมุดกลาง และห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีรายงานสถิติทั้งของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เล่นสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร. 2553: ออนไลน์) อัตราเงินเฟ้อธนาคารแห่งประเทศไทย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552: ออนไลน์)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประมาณดังนี้

1. เพื่อประมาณการต้นทุนและผลตอบแทนของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าถ้าวลัย และนำมาจัดทำงบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินโดยใช้เกณฑ์การวัดความคุ้มค่าของโครงการเป็นตัวชี้วัดว่าควรลงทุนหรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน อัตราผลตอบแทนภายในและระยะเวลาคืนทุน รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงินได้แก่ การวิเคราะห์ความอ่อนไหว
2. เพื่อทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ และด้านความพร้อมในการรวมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยที่มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50
3. เพื่อทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นด้านการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในทิศทางที่เป็นบวกเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่บ้านทั้งในระดับครัวเรือน และชุมชน

การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเชาเถาวัลย์ จังหวัดชัยนาท

<p>การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการเงิน</p> <p>กรณีที่ 1: กรณีไม่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว</p> <p>กรณีที่ 2: กรณีมีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว</p> <p>2.1 กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาวัตถุดิบ</p> <p>2.2 กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาขาย</p> <p>วิธีการและเกณฑ์ในการวิเคราะห์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบัน เกณฑ์ : $NPV > 0$ 2. การวิเคราะห์อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน เกณฑ์ : $BCR = 1$ หรือ > 1 3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ เกณฑ์ : $IRR = 0$ 4. การวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน เกณฑ์ : $PB = Net\ Cash = 0$ 	<p>การศึกษาความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นด้านบริหารจัดการ</p> <p>ประเด็นวิเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ <ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. การจัดกำลังคน 4. การสั่งการ 5. การควบคุม - การวิเคราะห์ความพร้อมในการรวมกลุ่ม <ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. การจัดกำลังคน 4. การสั่งการ 5. การควบคุม <p>วิธีการและเกณฑ์ในการวิเคราะห์</p> <p>การวิเคราะห์เนื้อหา/ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ย</p> <p>เกณฑ์ : ความคิดเห็นมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ และด้านความพร้อมในการรวมกลุ่ม</p>	<p>การศึกษาความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>ประเด็นวิเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และสังคมท้องถิ่น <p>วิธีการและเกณฑ์ในการวิเคราะห์</p> <p>การวิเคราะห์เนื้อหา/ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ย</p> <p>เกณฑ์ : ความคิดเห็นในทิศทางบวกด้านการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น</p>
--	--	--

ผลการวิจัย

การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ผลิตเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิจัย พบว่า เพศผู้ทำการศึกษาเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีช่วงอายุตั้งแต่ 31-40 ปีจำนวนมากที่สุด และช่วงอายุมีจำนวนน้อยที่สุดคือต่ำกว่า 20 ปี และมากกว่า 60 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุด และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดสถานภาพการสมรสมีจำนวนมากที่สุด 3-4 คน จะเห็นได้ว่าแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานมีอาชีพหลักที่ก่อให้เกิดรายได้เป็นส่วนใหญ่จากรายได้ทั้งหมดคือ การทำ การเกษตร จำนวนสมาชิกในครอบครัวของแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานที่มีส่วนร่วมในการผลิตส่วนมากมีจำนวน 3-4 คน รายได้จากอาชีพหลักของครัวเรือนผู้ผลิตเครื่องจักสานซึ่งได้รับรายเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด และรายได้จากอาชีพรองของครัวเรือนของผู้ผลิตเครื่องจักสานซึ่งได้รับจากค่าแรงงานการผลิตเครื่องจักสานรายเดือนอยู่ระหว่าง 1,000-5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด

ข้อมูลทางการเงินของการผลิตเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ช่วงเวลาที่แม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานทำการผลิตคือทำการผลิตตลอดปี การจำหน่ายเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์ส่วนใหญ่ขายส่งสูงที่สุด ช่องทางการจำหน่ายมีวิธีการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางโดยนำไปขายให้ที่บ้านพ่อค้า รูปแบบการชำระเงินเป็นรูปแบบการชำระเงินเป็นเงินสด ช่วงเวลาที่จำหน่ายมากที่สุด คือ จำหน่ายได้ตลอดปี และปัญหาและอุปสรรคในการผลิตเครื่องจักสานเป็นปัญหาด้านการผลิตเกี่ยวกับการขาดเงินลงทุนมากที่สุด

1. กรณีไม่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว

ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินของการรวบรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิจัย พบว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ มีความเป็นไปได้ทางการเงิน ทั้งในกรณีที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล และกรณีที่ไม่มีเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันมีค่าเป็นบวก (1,835,828 บาท และ 1,254,798 บาท) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุนมีค่ามากกว่า 1 เท่า (1.24 เท่าและ 1.15 เท่า) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการมากกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด(ร้อยละ 6.75) (ร้อยละ 47.83 และร้อยละ 29.57) โดยมีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 5 เดือน และ 4 ปี 10 เดือน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน กรณีวิเคราะห์ความอ่อนไหว

กรณีที่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล พบว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ ยังมีความเป็นไปได้ทางการเงินทุกกรณี ยกเว้น กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น พร้อมกับผลตอบแทนลดร้อยละ 10 โดยที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ และเมื่อไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล พบว่า มีความเป็นไปได้ทางการเงินเพียงกรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ขณะที่ผลตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ เท่านั้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ด้านบริหารจัดการของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนการผลิตด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดกำลังคน และด้านการควบคุม แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจการวางแผนทางการเงินและการตลาด และขาดความรู้ความเข้าใจด้านการสั่งการ เนื่องจากปัจจุบันมีผู้นำเพียงคนเดียวเป็นผู้ตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับความพร้อมในการรวมกลุ่มพบว่า โดยรวมแม่บ้านมีความพร้อมในการรวมกลุ่ม ทั้งความพร้อมด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดกำลังคน และด้านการควบคุม แต่ยังคงขาดความพร้อมในด้านวางแผนซึ่งยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการวางแผนการเงิน การตลาด และบุคลากรที่มีความรู้ด้านการสั่งการ

จึงสรุปว่าการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ มีความเป็นไปได้ด้านบริหารจัดการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ด้านสังคมของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นพบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการรวมกลุ่มส่งผลในทิศทางที่เป็นบวกและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่บ้าน ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน และด้านสังคม ปัญหาที่พบคือ ด้านเศรษฐกิจแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานขาดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการออม และปัญหาที่พบด้านสังคม คือ ปัญหาด้านสุขภาพของแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานเนื่องจากวัสดุดิบที่ใช้ในการผลิตต้องมีส่วนประกอบของน้ำมันวานิช เพื่อใช้ในการยืดอายุการจัดเก็บกระเช้า ซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจได้ จึงสรุปว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ มีความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ และสังคม

ตารางที่ 1 แสดงการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน อัตราส่วนผลตอบแทนภายในของโครงการ ในกรณีปกติ

หน่วย : บาท

ปีที่	กระแสเงินสดรับ (บาท)	กระแสเงินสดจ่าย (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ (บาท)	อัตราคิดลด (6.75%)	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดรับ	มูลค่าปัจจุบันของกระแส เงินสดจ่าย	มูลค่าปัจจุบันของกระแส เงินสดสุทธิ	ดุลเมื่อสิ้นงวด
ปีที่ 0	-	499,170	-449,170	1.0000	-	499,170	-499,170	-499,170
ปีที่ 1	1,028,160	813,423	214,737	0.9368	963,148	761,989	201,159	-284,433
ปีที่ 2	1,090,775	907,436	183,339	0.8775	957,193	796,306	160,886	-101,094
ปีที่ 3	1,157,203	932,478	224,725	0.8220	951,275	766,540	184,735	123,631
ปีที่ 4	1,227,677	976,191	251,485	0.7701	945,393	751,733	193,661	375,117
ปีที่ 5	1,302,442	985,138	317,304	0.7214	939,548	710,653	228,895	692,420
ปีที่ 6	1,381,761	1,121,053	260,708	0.6758	933,739	757,563	176,176	953,129
ปีที่ 7	1,465,910	1,058,608	407,303	0.6330	927,966	670,131	257,835	1,360,431
ปีที่ 8	1,555,184	1,027,607	527,577	0.5930	922,229	609,374	312,855	1,888,008
ปีที่ 9	1,649,895	1,099,620	550,275	0.5555	916,527	610,846	305,681	2,438,283
ปีที่ 10	1,750,374	1,148,668	601,705	0.5204	910,861	597,745	313,116	3,039,989
รวม	13,609,381	10,569,393	3,039,989		9,367,879	7,532,051	1,835,828	
NPV = 1,835,828 บาท			IRR = 47.83%					
BCR = 1.24 เท่า			PB = 2 ปี 5 เดือน					

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 2 แสดงการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน อัตราส่วนผลตอบแทนภายใน
ของโครงการ ในกรณีไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล

หน่วย : บาท

ปีที่	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดรับ	มูลค่าปัจจุบันของกระแส เงินสดจ่าย	มูลค่าปัจจุบันของกระแส เงินสดสุทธิ	ดุลเมือสิ้นงวด
ปีที่ 0	-	499,170	-499,170	-499,170
ปีที่ 1	963,148	874,635	88,512	-404,683
ปีที่ 2	957,193	957,553	-361	-405,094
ปีที่ 3	951,275	909,268	42,007	-353,994
ปีที่ 4	945,393	,800,632	144,761	-166,008
ปีที่ 5	939,548	754,0.26	185,522,	91,170
ปีที่ 6	933,739	795,912	137,827	295,129
ปีที่ 7	927,966	703,919	224,047	649,056
ปีที่ 8	922,229	609,374	312,855	1,176,633
ปีที่ 9	916,527	610,846	305,681	1,726,908
ปีที่ 10	910,861	597,745	313,116	2,328,614
รวม	9,367,879	8,113,081	1,254,798	

NPV = 1,254,798 บาท
BCR = 1.15 เท่า
IRR = 29.57%
PB = 4 ปี 10 เดือน

ที่มา : จากการคำนวณ

กรณีที่กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนของโครงการลดลงที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน

กรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 และผลตอบแทนของโครงการลดลงในอัตราร้อยละ 5 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และผลตอบแทนของโครงการลดลงในอัตราร้อยละ 5 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

หน่วย : บาท

ปีที่	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่าย	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดสุทธิ	ดุลเมื่อสิ้นงวด
ปีที่ 0	-	499,170	-499,170	-499,170
ปีที่ 1	914,990	799,948	115,042	-376,362
ปีที่ 2	909,333	832,932	76,401	-289,299
ปีที่ 3	903,711	801,879	101,832	-165,423
ปีที่ 4	898,124	785,830	112,294	-19,600
ปีที่ 5	892,571	743,553	149,018	186,975
ปีที่ 6	887,052	789,307	97,746	331,620
ปีที่ 7	881,568	700,760	180,808	617,243
ปีที่ 8	876,118	937,679	238,439	1,019,330
ปีที่ 9	870,701	639,361	231,340	1,435,780
ปีที่ 10	865,318	625,258	240,060	1,897,095
รวม	5,405,781	5,252,619	153,162	

NPV = 153,162

BCR = 1.03

IRR = 34.40%

PB = 4 ปี 1 เดือน

ที่มา : จากการคำนวณ

กรณีที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 และผลตอบแทนของโครงการลดลงในอัตราร้อยละ 10 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และผลตอบแทนของโครงการลดลงในอัตราร้อยละ 10 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่

หน่วย : บาท

ปีที่	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่าย	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดสุทธิ	จุดเมื่อสิ้นงวด
ปีที่ 0	-	499,170	-499,170	-499,170
ปีที่ 1	866,833	837,907	28,926	-468,292
ปีที่ 2	861,473	869,557	-8,084	-477,504
ปีที่ 3	856,147	837,218	18,929	-454,477
ปีที่ 4	850,854	819,928	30,926	-414,316
ปีที่ 5	845,593	776,453	69,141	-318,470
ปีที่ 6	840,365	821,051	19,315	-289,888
ปีที่ 7	835,170	731,3889	103,781	-125,945
ปีที่ 8	830,006	665,983	164,023	150,653
ปีที่ 9	824,874	667,875	156,999	433,276
ปีที่ 10	819,775	652,771	167,004	754,202
รวม	5,121,266	5,461,283	-340,017	

NPV = 340,017 บาท

BCR = 0.94 เท่า

IRR = 12.68%

PB = 7 ปี 5 เดือน

ที่มา : จากการคำนวณ

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ทางการเงินในการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าถวัลย์

1.1 กรณีไม่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าถวัลย์ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ในกรณีได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ใช้หลักเกณฑ์ทางการเงินเป็นเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าในการลงทุน ผลปรากฏว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 1,835,828 ซึ่งมีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) มีค่าเท่ากับ 1.24 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 47.83 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดได้ (ร้อยละ 6.75) ระยะเวลาคืนทุน (PB) 2 ปี 5 เดือน จากเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเวรดี ผูกเพชร (2540) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจผลิตภัณฑ์หัตถกรรม : กรณีศึกษาสหกรณ์

การเกษตรโพธิ์ทอง จำกัด โสภาวรณ ต้นหยง (2547) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนผลิตสินค้า
หัตถกรรมของกลุ่มทอเสื่อกกเสมีดงาม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี วีระยุทธ ม่วงเกษม (2547) ได้ศึกษาการ
วิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางธุรกิจของกลุ่มสตรีสหกรณ์ผู้ผลิตดอกไม้ประดิษฐ์จากกระดาษสา ตำบลมหาโตไทย
จังหวัดอ่างทอง รัมภา จันทรเสมา (2546) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนการแปรรูปผลผลิตทาง
การเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรโป่งแรดสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี วนิดา เหล็กจิก (2548) ได้ศึกษาการ
วิเคราะห์ทางการเงินของโครงการลงทุนผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านข้าวแคร์ ตำบลบ้านตุ้ม อำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงราย เนตรนรินทร์ ถนอมสัจด์ (2550) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการจัดตั้งโรงทอ
ผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด

การศึกษาความเป็นไปได้ของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์
ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ในกรณีไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ใช้หลักเกณฑ์ทางการเงิน
เป็นเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าในการลงทุน ผลปรากฏว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 1,254,798 ซึ่งมีค่า
เป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) มีค่าเท่ากับ 1.15 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1
อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 29.57 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้
(ร้อยละ 6.75) ระยะเวลาคืนทุน (PB) 4 ปี 10 เดือน จากเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการ
รวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ รัมภา จันทรเสมา (2546) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโป่งแรดสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โสภาวรณ ต้นหยง (2547) ได้ศึกษาการ
วิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนผลิตสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มทอเสื่อกกเสมีดงาม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

1.2 กรณีวิเคราะห์ความอ่อนไหว

กรณีที่มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว โดยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการ
ดำเนินการ และผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ พบว่า การรวมกลุ่มแม่บ้านฯ ยังมีความเป็นไปได้ทางการเงินทุก
กรณีในกรณีของการได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ยกเว้น กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นพร้อมกับ
ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 โดยที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ โครงการยอมรับไม่ได้ไม่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนตรนรินทร์ ถนอมสัจด์ (2550) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินใน
การจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด และรัมภา จันทรเสมา (2548) ได้
ทำการศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรโป่ง
แรดสามัคคี อ.เมือง จ.จันทบุรี

2. ความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นทางด้านการบริหารจัดการในการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิเคราะห์ทางด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและความพร้อมในการรวมกลุ่มแม่บ้าน
หัตถกรรมฯ โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ความเป็นไปได้พิจารณาจาก ความคิดเห็นมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ผล
ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ
พบว่า โดยรวมแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดกำลังคน
และด้านการควบคุม แต่ยังมีขาดความรู้ความเข้าใจการวางแผนทางการเงินและการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ ผศ.ดร.วินัส ฤชาชัย กับคณะนักศึกษปริญาโทภาคปกติ (2544) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์
ศักยภาพของธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการ "หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์" ในจังหวัดเชียงใหม่

3. ความเป็นไปได้จากข้อมูลความคิดเห็นทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์

ผลการวิเคราะห์ทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ความเป็นไปได้พิจารณาจาก ความคิดเห็นในทิศทางบวกด้านการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น ผลปรากฏว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการรวมกลุ่มส่งผลในทิศทางที่เป็นบวกเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่บ้าน ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ ทองศรีนวล (2548) ได้ทำการศึกษาบทบาทของกลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตรในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจังหวัดนนทบุรี ชจรเกียรติ บัวศรี (2530) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนในเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษโรงสีสหกรณ์เกษตรข้าวขวัญ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ทางการเงิน ทางบริหารจัดการ และทางเศรษฐกิจและสังคมการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมเครื่องจักสานกระเช้าเถาวัลย์ ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พบว่า ความเป็นไปได้ในการรวมกลุ่ม ดังนั้น ควรตัดสินใจในการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ ทั้งนี้ พิจารณาละเอียด ทางการเงิน ทางบริหารจัดการ และทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ทางการเงินภายใต้สถานการณ์ปกติ พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 และอัตราผลตอบแทนภายในมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดของโครงการ ทั้งนี้หากกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ ของชุมชนตำบลธรรมามูลอำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทและชุมชนใดที่มีความสนใจที่จะรวมกลุ่มในลักษณะดังกล่าวสามารถดำเนินการได้

2. จากผลการวิเคราะห์ทางการเงินภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปกติ พบว่า เฉพาะกรณีที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เมื่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน อัตราส่วนผลตอบแทนภายในโครงการลดลงและระยะเวลาคืนทุนนานออกไปแต่การรวมกลุ่มยังคงความเป็นไปได้ ดังนั้น กลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ ของชุมชนตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทและชุมชนใดที่มีความสนใจที่จะรวมกลุ่มในลักษณะดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ ต้องระวังปัจจัยที่ส่งผลตอบแทน เช่น ควรมีการควบคุมคุณภาพให้สูงขึ้น เพิ่มความคงทนเพิ่มประโยชน์ใช้สอยให้มากขึ้น และสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า โดยมีการพัฒนาการออกแบบ และควรมีการลดต้นทุน โดยการออกแบบให้มีปริมาณการใช้วัตถุดิบที่น้อยลงแต่ยังคงความแข็งแรงทนทานนอกจากนี้ องค์กรภาครัฐทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการสนับสนุนงบประมาณของการรวมกลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ อย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้น

3. จากผลการวิเคราะห์ทางการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการรวมกลุ่ม เกี่ยวกับการวางแผนการผลิตด้านการจัดองค์กรด้านการจัดกำลังคนและด้านการควบคุมแต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจการวางแผนทางการเงินและการตลาดและขาดความรู้ความเข้าใจด้านการส่งการซึ่งควรให้กลุ่มแม่บ้านหัตถกรรมฯ ได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือในการให้ความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับบันทึกบัญชี ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบในระยะแรกของการรวมกลุ่มความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ความรู้ด้านการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทำให้กลุ่มแม่บ้านมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

4. จากผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการรวมกลุ่มส่งผลในทิศทางที่เป็นบวก และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่บ้าน ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ

ทั้งในส่วนกระบวนการผลิตและการจัดจำหน่ายและด้านเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน ปัญหาที่พบคือ แม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานขาดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการออม ดังนั้น ควรมีหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธ.ก.ส. สำนักงานพัฒนาชุมชนหรือองค์กรของรัฐ มาอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการออม และรูปแบบการออม ให้กับแม่บ้านผู้ผลิตเครื่องจักสานฯ ของชุมชนตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท และด้านสังคม ปัญหาที่พบคือ ปัญหาด้านสุขภาพเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตต้องมีส่วนประกอบของน้ำมันวานิช เพื่อใช้ในการยืดอายุการจัดเก็บกระเช้า ซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจได้ ดังนั้น ควรมีวิธีในการรักษาสุขภาพ เช่น การใช้ผ้าปิดจมูก หรือเปลี่ยนวิธีการยืดอายุการจัดเก็บมาเป็นการใช้เครื่องอบถาวรแทน ทั้งนี้ รัฐบาลควรเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์การผลิตอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขจรเกียรติ บัวศรี. (2530). *ลักษณะบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกลุ่มธุรกิจเกษตรของกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [2] เนตรนรินทร์ ถนอมสัตย์. (2550). *การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] รัมภา จันทร์เสมา. (2548). *การวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโป่งแรดสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] เรวดี ผูกเกษร. (2540). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจผลิตภัณฑ์หัตถกรรม : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรโพธิ์ทอง จำกัด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [5] วัฒนา มุละชีวะ. (2546). *การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนในเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษ โรงสีสหเกษตรข้าวขวัญ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2553, จาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- [6] วณิดา เหล็กจี. (2548). *การวิเคราะห์ทางการเงินของโครงการลงทุนผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านข้าวแคว ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] วราภรณ์ ทองศรีนวล. (2548). *บทบาทของกลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตรในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2553, จาก <http://thailis.or.th/tdc/>
- [8] วินัส ฤชาชัย. (2544). *การวิเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจชุมชน ภายใต้โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2553, จาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- [9] วีระยุทธ ม่วงเกษม. (2547). *การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางธุรกิจของกลุ่มสตรีสหกรณ์ผู้ผลิตดอกไม้ประดิษฐ์จากกระดาษ ตำบลมหาธาตุ จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

**SRD-221: ต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
THE COSTS AND PROFITABILITY OF THE THAI AIRWAYS INTERNATIONAL PUBLIC
COMPANY LIMITED**

สมชาย แสงศิริ

Somchai Sangsiri

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงิน งบกำไรขาดทุน งบดุล รายงานประจำปี ของบริษัทใน ปี 2545-2551 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการวิเคราะห์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท ต้นทุนรวม ต้นทุนเฉลี่ย ต้นทุนเพิ่มและต้นทุนค่าเสียโอกาส การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรจากอัตราส่วนทางการเงิน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่มีสัดส่วนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ค่าน้ำมันเครื่องบิน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบินและค่าใช้จ่ายบุคคลากร ต้นทุนแปรผันรวมมีสัดส่วนสูงกว่าต้นทุนคงที่รวม ต้นทุนรวม ต้นทุนเพิ่ม ต้นทุนเฉลี่ยและต้นทุนค่าเสียโอกาสมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีโดยต้นทุนรวม ต้นทุนเฉลี่ยมีค่าสูงสุดในปี 2551 บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการทำกำไรในปี 2545-2550 โดยมีความสามารถในการทำกำไรในปี 2546 ในอัตราที่ลดลงจากปี 2546 และมีอัตราที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2547-2550 และบริษัทไม่สามารถทำกำไรได้ในปี 2551

คำสำคัญ: ต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร

Abstract

The purposes were to analysis the cost in operating and the ability to earn profit of Thai Airways International Public Company Limited (TAIPC) by using the data from the financial statement and the balance sheets in the annual report of the company in year 2545-2551. The data analysis were consisted of the quantities and the percentage of total cost, average cost, marginal cost and the opportunity cost analysis as well as the profitability with 4 financial ratios, return on total assets, operating margin, net profit margin and return on equity. The research result was as follows.

The operating expenses of the company have 3 topmost proportions first be fuel and oil, flight operations and personnel expenses by total variable cost to have higher proportion more than total fixed cost and total cost, marginal cost, average cost and opportunity cost to increasing every also year by total cost and average cost topmost in year 2551. The company profitability were surplus during in year 2545-2550 with the decreasing ratios in year 2003 and the increasing ratios in the year 2004-2007. The company Key words: Costs and Profitability.

Keyword : Cost and Profitability

บทนำ

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม เริ่มดำเนินกิจการการบินพาณิชย์ทั้งเส้นทางระหว่างประเทศและภายในประเทศตั้งแต่ปี 2502 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ในปี 2548 รัฐบาลมีนโยบายเปิดเสรีการบินทำให้เกิดสายการบินต้นทุนต่ำทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งผลให้สภาวะการแข่งขันสายการบินพาณิชย์รุนแรงมากขึ้นจากการเข้าทำตลาดเพื่อแข่งขันของสายการบินต้นทุนต่ำหลายบริษัทด้วยกัน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้บริษัทยังต้องประสบปัญหาด้านต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2546-2551 บริษัทมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 3 รายการ ประกอบด้วย ค่าน้ำมันเครื่องบิน ค่าใช้จ่ายบุคลากร ทุน(ค่าเช่าเครื่องบิน, ค่าเสื่อมราคา อาคารที่ดิน เครื่องบิน) และเมื่อพิจารณาด้านรายได้ประกอบกัน รายได้ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ส่วนใหญ่มาจากรายได้จากการให้บริการ ซึ่งบริษัทยังมีรายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2546-2551

จากประเด็นข้อมูลเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นว่า บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) ดำเนินงานโดยมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปีในขณะที่มีต้นทุนในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน ตั้งแต่ปี 2546-2551 นอกจากนี้ข้อมูลเบื้องต้นยังพบว่ามีกำไรจากการให้บริการลดลง หลังจากรัฐบาลมีนโยบายเปิดเสรี การบินพาณิชย์ปี 2548 จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) ดำเนินงานโดยมีค่าใช้จ่ายแต่ละรายการในสัดส่วนเท่าใดในแต่ละปี และต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนเฉลี่ย ต้นทุนส่วนเพิ่ม ในแต่ละปีมากน้อยเพียงใด และมีความสามารถในการทำกำไรในระดับใด ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการวางแผน พัฒนา การจัดการทรัพยากร ในการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านต้นทุนในการดำเนินงานของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545-2551
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำกำไรของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545-2551

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยใช้ข้อมูลทางการเงินจากงบดุลและงบกำไรขาดทุน ของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จากรายงานประจำปี 2545-2551 โดยมุ่งวิเคราะห์ใน 2 ประเด็นดังนี้

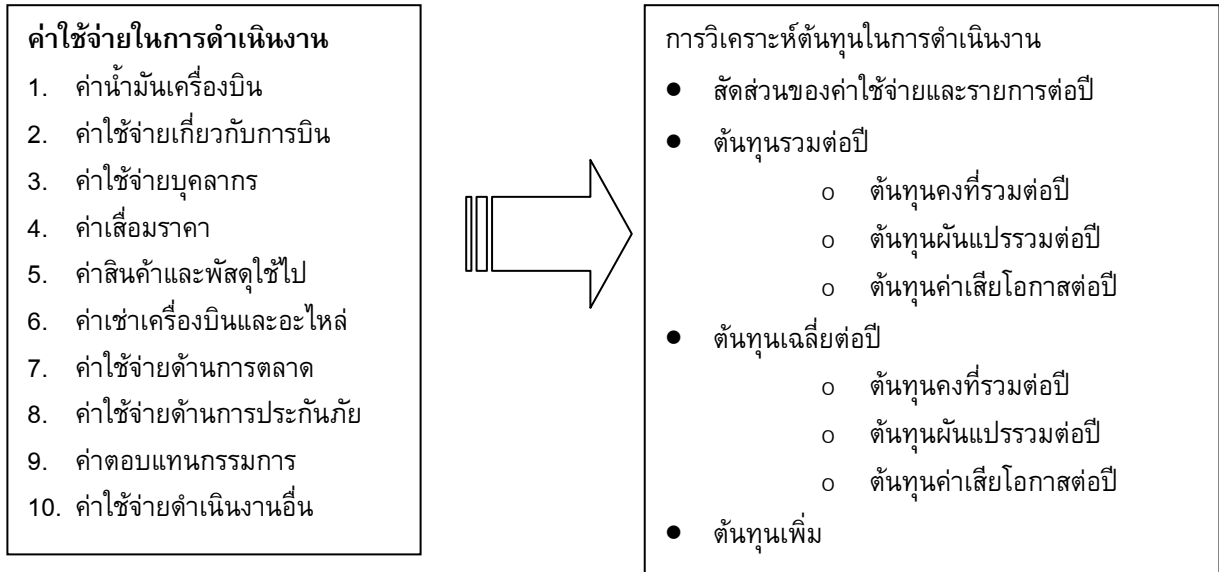
1. การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยการวิเคราะห์ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท ต้นทุนรวม ต้นทุนหน่วยและต้นทุนเพิ่ม โดยข้อมูลค่าใช้จ่ายประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าน้ำมันเครื่องบิน ค่าสินค้าและพัสดุใช้ไป ค่าเช่าเครื่องบินและอะไหล่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบิน ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด

ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย ค่าตอบแทนกรรมการ ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นๆ และค่าเสื่อมราคา

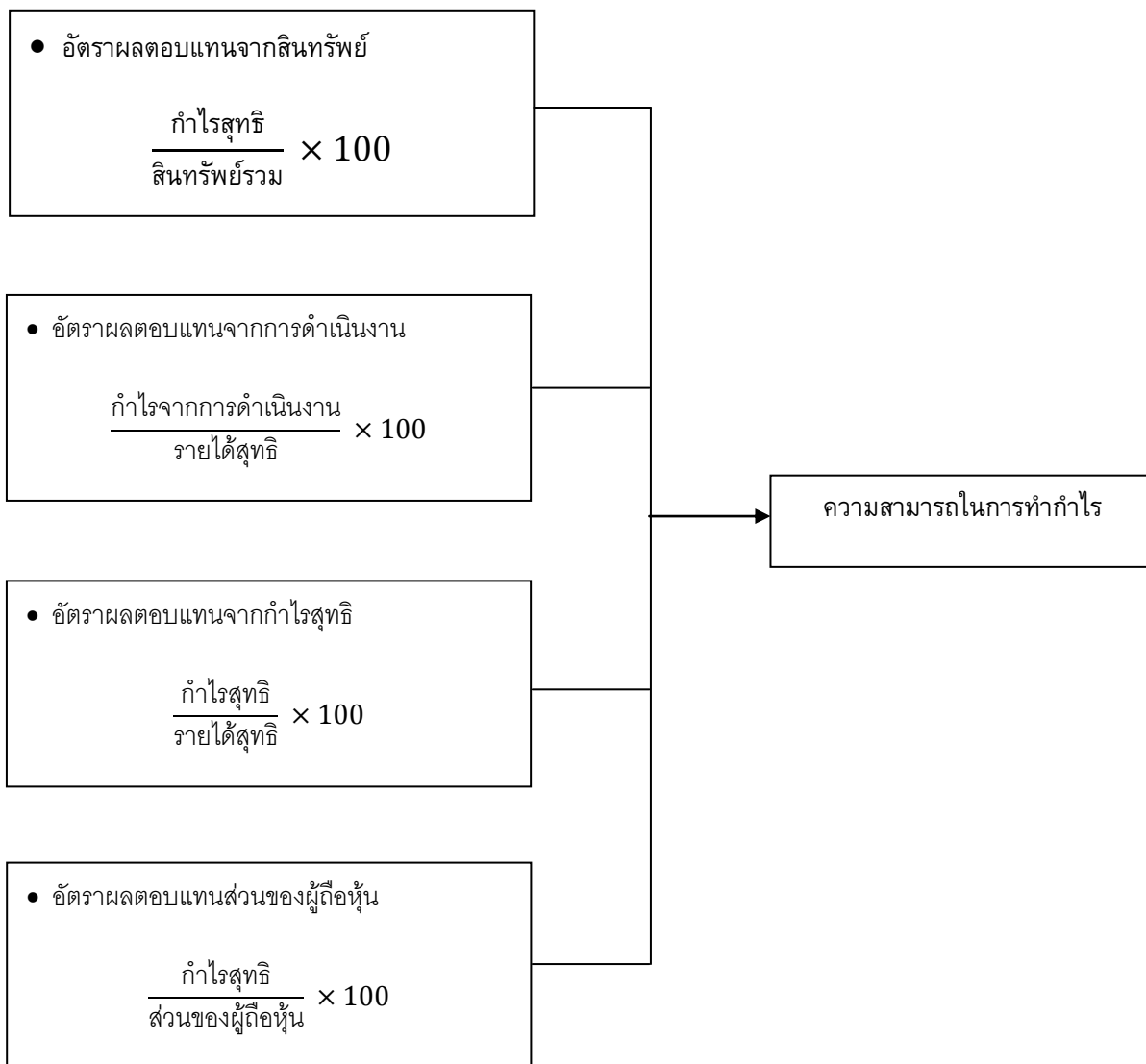
2. การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงินรวม 4 อัตรา คือ อัตรา คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้กระทำโดยอาศัยแนวคิดและหลักการทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตและหลักการบริหารทางการเงินเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรของหน่วยงานมาใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงาน ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ดังสรุปได้ในภาพประกอบ 1 และ 2

ภาพประกอบ 1 การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545-2551
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)ในช่วงปี 2545-2551

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ ต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2545-2551 สรุปผลได้ว่าสัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่มีสัดส่วนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ค่าน้ำมันเครื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบิน ค่าใช้จ่ายบุคลากร และผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี 2551 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยค่าน้ำมันเครื่องบินมีจำนวนร้อยละเพิ่มขึ้นมากที่สุด

2. ผลการศึกษา ต้นทุนรวม ต้นทุนเฉลี่ย ต้นทุนเพิ่มของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ปี 2545-2551 สามารถสรุปผลโดยแยกตามประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้

2.1 ต้นทุนคงที่รวมของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เพิ่มขึ้นทุกปีแต่จำนวนร้อยละของต้นทุนคงที่รวมต่อต้นทุนรวมลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี

2.2 ต้นทุนแปรผันรวม บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เพิ่มขึ้นทุกปีและจำนวนร้อยละของต้นทุนแปรผันรวมต่อต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีเช่นกัน

2.3 ต้นทุนค่าเสียโอกาสของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่เกิดจากการนำเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการไปฝากธนาคารโดยใช้อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2545-2551 เท่ากับ 74,833.99 ล้านบาท

2.4 ต้นทุนรวมของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 254-2551 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2551 มีต้นทุนรวมสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากต้นทุนคงที่รวม ต้นทุนแปรผันรวม ต้นทุนค่าเสียโอกาสเพิ่มขึ้นทุกปี โดยต้นทุนแปรผันรวมมีจำนวนสูงกว่าต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนค่าเสียโอกาสทุกปี

2.5 ต้นทุนเฉลี่ยของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ปี 2545-2551 เพิ่มขึ้นทุกปีและต้นทุนเฉลี่ยในปี 2551 มีจำนวนต้นทุนเฉลี่ยสูงสุด และต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยสูงกว่าต้นทุนแปรผันเฉลี่ยและต้นทุนคงที่เฉลี่ยทุกปี ทั้งนี้เนื่องมาจาก บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นทุกปีในขณะที่จำนวนผู้โดยสารที่มาใช้บริการมีจำนวนลดลงเกือบทุกปีอย่างต่อเนื่อง

2.6 ต้นทุนเพิ่มของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2547,2549 ,2550 มีค่าเป็นบวก (+) เนื่องมาจากต้นทุนรวมและจำนวนผู้โดยสารเพิ่มขึ้น แต่ในปี 2545 ต้นทุนรวมและจำนวนผู้โดยสารลดลง ส่วนในปี 2546 ,2548, 2551 มีค่าเป็น (-) เนื่องมาจาก บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นแต่จำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการลดลง

3. สรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ปี 2545-2551 จากอัตราส่วนทางการเงิน 4 อัตรา คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น โดยบริษัท มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนจากการกำไรสุทธิสูงสุดในปี 2546 ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงานและอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุดในปี 2545 และผลการวิเคราะห์ที่ได้มีความสอดคล้องกัน จึงสามารถสรุปได้ว่า บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) สามารถทำกำไรจากการประกอบกิจการได้ในปี 2545-2550 เนื่องจากผลการวิเคราะห์จากทั้ง 4 อัตราส่วนมีค่าเป็นบวก (+) ส่วนปี 2551 ไม่สามารถทำกำไรจากการประกอบกิจการได้เพราะผลที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่าเป็น (-) ทั้ง 4 อัตราส่วน ทั้งนี้เนื่องมาจากปี 2551 บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ประสบปัญหาขาดทุนจากการดำเนินงานนั่นเอง

ตารางที่ 1 ต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนแปรผันรวม ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2545-2551

หน่วย: ล้านบาท(ร้อยละ)

ประเภทของต้นทุน	2546	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ต้นทุนคงที่รวม (TFC)	20,744	21,204	20,184	20,749	22,492	25,560	25,224
	(18.81)	(18.09)	(15.27)	(13.68)	(13.21)	(14.26)	(11.91)
ค่าเสื่อมราคา	10,379	10,995	11,932	13,155	15,515	17,751	19,813
ค่าเช่าเครื่องบินและ อะไหล่	8,568	7,818	6,672	5,652	5,435	6,768	4,591
ค่าใช้จ่ายด้านประกันภัย	1,792	2,385	1,546	1,902	1,516	1,016	786
ค่าตอบแทนกรรมการ	5	6	34	40	26	25	34
ต้นทุนแปรผันรวม (TVC)	89,563	96,027	112,022	130,915	147,751	153,689	186,638
	(81.19)	(81.91)	(84.73)	(86.32)	(86.79)	(85.74)	(88.09)
ค่าน้ำมันเครื่องบิน	20,332	24,309	30,770	46,101	59,999	58,893	88,053
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ บิน	33,716	33,661	37,217	36,774	38,393	41,557	39,449
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	20,710	22,296	26,233	28,853	30,730	32,635	34,586
ค่าสินค้าและพัสดุใช้ไป	7,442	8,025	9,035	9,739	10,202	9,997	9,253
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น	4,401	4,765	5,240	5,653	5,311	7,409	8,929
ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด	2,956	2,971	3,527	3,825	,116	3,198	6,368
ต้นทุนคงที่รวมและ ต้นทุนแปรผันรวม	110,307	117,231	132,206	151,664	170,243	179,249	211,862
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

ที่มา: จากการคำนวณโดย จำนวนค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทต่อปีคูณร้อยละหารด้วยจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อปี

ตารางที่ 2 ต้นทุนคงที่เฉลี่ย ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย ในปี 2545-2551

หน่วย: ล้านบาท(ร้อยละ)

ประเภทของต้นทุนและ จำนวนผู้โดยสาร	2546	2546	2547	2548	2549	2550	2551
จำนวนผู้โดยสาร (Q) (ล้านคน)	18,315	17,048	19,540	18,133	18,574	19,586	18,412
ต้นทุนคงที่รวม (TFC)	20,744	21,204	20,184	20,749	22,492	25,560	25,224
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC)	1.33	1.24	1.03	1.14	1.21	1.31	1.37
ต้นทุนแปรผันรวม (TVC)	89,563	96,027	112,022	130,915	147,751	153,698	186,638
ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC)	4.89	5.63	7.22	7.22	7.95	7.87	10.14
AFC+AVC	6.02	6.88	8.36	8.36,8.70	9.17	9.18	11.51
ต้นทุนค่าเสียโอกาส เฉลี่ย (AOC)	6.15	7.07	8.70	17.06	10.14	10.17	12.67
ต้นทุนเฉลี่ย (AC)	12.17	13.95	17.06		19.31	19.35	21.18

ตารางที่ 3 ต้นทุนเพิ่มของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2545-2551

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ต้นทุนรวม (TC) (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลง จำนวนต้นทุนรวม (ΔTC) (ล้านบาท)	จำนวน ผู้โดยสาร (Q) (ล้านคน)	การเปลี่ยนแปลง จำนวนผู้โดยสาร (ΔQ) (ล้านบาท)	ต้นทุนเพิ่ม (MC) (ล้านบาท)
2545	112,565.53	-7,204.71	18,315	-304	23.70
2546	120,499.87	7,938.32	17,048	-1,267	-6.26
2547	135,922.64	14,422.78	19,540	2,492	5.79
2548	157,768.65	22,846.01	18,133	-1,407	-16.24
2549	188,365.00	30,596.34	18,574	414	73.90
2550	199,104.02	10,739.04	19,586	1,012	10.61
2551	233,370.28	34,266.24	18,412	-1,174	29.19

ตารางที่ 4 ต้นทุนรวม (TC) ต้นทุนเฉลี่ย (AC) ต้นทุนเพิ่ม (MC) ในปี 2545-2551

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทของต้นทุน	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ต้นทุนรวม (TC)	112,565.53	120,499.8	135,922.6	157,768.6	188,365.0	199,104.0	233,370.0
		7	4	5	0	2	28
ต้นทุนเฉลี่ย (AC)	12.17	13.95	13.81	17.06	19.31	19.35	24.18
ต้นทุนเพิ่ม (MC)	23.70	-6.26	5.79	-16.24	73.90	10.61	-29.19

ตารางที่ 5 ความสามารถในการทำกำไรในของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2545-2551

หน่วย: ร้อยละ

ปี	อัตราผลตอบแทน จากสินทรัพย์	อัตราผลตอบแทนจาก การดำเนินงาน	อัตราผลตอบแทน จากกำไรสุทธิ	อัตราผลตอบแทน ส่วนของผู้ถือหุ้น
	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$
2545	5.71	14.50	7.86	43.92
2546	7.04	12.86	8.93	37.44
2547	5.63	13.37	6.55	22.27
2548	3.19	6.66	4.11	11.94
2549	3.75	5.03	4.93	14.40
2550	2.45	3.30	3.27	9.40
2551	-7.92	-5.47	-10.55	-37.54
เฉลี่ย	2.84	7.18	3.59	14.55

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545-2551 พบว่า สัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ค่าน้ำมันเครื่องบิน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบิน ค่าใช้จ่ายบุคลากร ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายหลักในการประกอบกิจการด้านการบินพาณิชย์ และสัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2551 เพิ่มขึ้นสูงสุดจากปี 2550 ซึ่งค่าน้ำมันเครื่องบินเพิ่มขึ้นสูงสุดในปีดังกล่าวเนื่องจากราคาน้ำมันมีความผันผวนและมีการปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2551 และจากการศึกษาต้นทุนในการประกอบกิจการของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงปี 2545-2551 พบว่าต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนแปรผันรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยต้นทุนแปรผันรวมสูงกว่าต้นทุนคงที่รวมและเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนแปรผันรวมกับต้นทุนรวมผลการวิเคราะห์ที่ได้คือร้อยละของต้นทุนคงที่รวมต่อต้นทุนรวมลดลงทุกปีในขณะที่ร้อยละของต้นทุนแปรผันต่อต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นทุกปี และผลการวิเคราะห์ต้นทุนรวมให้ผลที่สอดคล้องกันคือ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีต้นทุนรวมในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน ส่วนต้นทุนเพิ่มพบว่าในบางปีมีค่าติดลบเนื่องมาจากต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นในขณะที่

จำนวนผู้โดยสารมาใช้บริการมีจำนวนค่อนข้างคงที่ นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของค่าแรงงานน่าจะเกิดจากความสามารถในการบริหารบริษัทซึ่งอาจทำได้ยังไม่เต็มศักยภาพ

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ฟายด์เลย์และฟอร์ชท์ ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีผลด้านแข่งขันระหว่างประเทศ และต้นทุนด้านการผลิตบริการขนส่งทางอากาศ โดยศึกษาในสายการบินระหว่างประเทศทั่วโลก 34 สายการบินรวมถึงสายการบินไทยและพบว่าทุน ราคาน้ำมัน แรงงาน เป็นต้นทุนในการดำเนินงานของธุรกิจการบินพาณิชย์ที่มีสัดส่วนที่สูงกว่าต้นทุนอื่น ๆ และจากการศึกษายังพบว่าการจัดการด้านการบริหารอุตสาหกรรมการบินเป็นสิ่งสำคัญมาก การชำนาญของบุคลากรสามารถทำให้การบริหารมีศักยภาพสูงและเป็นที่มาของความแตกต่างของราคาบริการผลิตอีกด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริพร เย็นเปี่ยมที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทขนส่งทางอากาศของประเทศไทย โดยวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบริการซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนในการดำเนินงานของผลผลิตบริการขนส่งทางอากาศคือ ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายบุคลากรเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาความสามารถในการทำกำไรของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2545-2551 จากอัตราส่วนทางการเงิน 4 อัตราส่วน อันได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ทั้ง 4 อัตราส่วนให้ผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) สามารถทำกำไรจากประกอบกิจการในปี 2545-2551 ไม่สามารถทำกำไรจากการประกอบกิจการได้เนื่องจากผลการวิเคราะห์มีค่าติดลบทั้ง 4 อัตรา สะท้อนให้เห็นว่าในปี 2551 บริษัทไม่สามารถควบคุมต้นทุนในการประกอบกิจการให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่สามารถบริหารการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดที่บริษัทมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งนอกจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันแล้วส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งในส่วนที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจโดยเฉพาะในประเด็นของการใช้จ่ายเกี่ยวกับการบิน ค่าใช้จ่ายบุคลากร และค่าตอบแทนกรรมการ ประกอบกับเป็นผลจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้หลายประการโดยเฉพาะด้านผู้โดยสาร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยและมีจำนวนลดลงในบางปีซึ่งจำเป็นผลมาจากการเปิดเสรีการบินเพิ่มขึ้นของบริษัทการบินประเภทต้นทุนต่ำ สภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในช่วงถดถอย สภาวะทางการเมืองทำให้มีการปิดสนามบิน และการแพร่ระบาดของโรคต่าง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาด้านทุนและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยวิธีหาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท ต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วย ต้นทุนเพิ่ม พบว่าบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีต้นทุนแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าน้ำมันเครื่องบินมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าบริษัทได้ทำสัญญาซื้อน้ำมันล่วงหน้าแล้วก็ตามแต่ด้วยปริมาณผู้โดยสารมีจำนวนค่อนข้างคงที่และลดลงในบางปีทำให้รายไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นและทำให้ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทลดลงในบางปี ฉะนั้นบริษัทควรมีการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดระบบและกลไกการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่นในการเลือกใช้เครื่องบินที่ประหยัดค่าใช้จ่ายโดยมีมาตรฐานของคุณภาพ การบริการและความปลอดภัยของผู้โดยสารเท่าเดิมซึ่งในเบื้องต้นสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 พัฒนาระบบปรับปรุงการให้บริการแต่ละเที่ยวบินผู้โดยสารควรเติมทุกที่นั่งโดยการปรับตารางเวลาการบินและความถี่ให้สอดคล้องกับความต้องการเดินทางของผู้โดยสารและเครือข่ายเส้นทางการบินของสายการบินพันธมิตรสำหรับผู้โดยสารที่ต้องเดินทางแบบเชื่อมต่อเส้นทางบินเพื่อเพิ่มโอกาสในการให้บริการแก่ผู้โดยสารมากยิ่งขึ้น

1.2 หากจำนวนผู้โดยสารที่จองตั๋วมีปริมาณน้อยควรเลือกใช้เครื่องบินที่มีขนาดที่เหมาะสมในแต่ละเที่ยวบิน ทั้งนี้เนื่องจากโดยปกติการจองตั๋วเครื่องบินต้องจองล่วงหน้าอยู่แล้วทำให้ทราบจำนวนผู้โดยสารล่วงหน้า

2. พิจารณาปรับโครงสร้างองค์กรโดยการบริหารงานและวางแผนด้านกำลังคนให้เหมาะสมกับภารกิจทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยคำนึงถึงกระบวนการทำงาน การลดงานที่ซ้ำซ้อนเพื่อบริหารต้นทุน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบิน ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าตอบแทนกรรมการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขจร ธนวัฒน์โกวิท. (2547). *การวัดประสิทธิภาพของโครงสร้างเงินทุนโดยวิธี Data Envelopment Analysis : กรณีศึกษาสายการบินระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] ชัยศรี ภูริวุฒิ. (2545). *ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยพลังงานไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนภูมิพล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต. (บัญชี). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [3] ปรีเปรม ไพบูลย์. (2537). *ศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ศิริพร เย็นเปี่ยม. (2538). *อุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศของประเทศไทยวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบริหาร*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- [5] เสรี เศรษฐจินดา. (2543). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางการเงินและประสิทธิภาพการดำเนินงาน กรณีศึกษาบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลป์ไทย จำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] จินดา ชันทอง. (2540). *การวิเคราะห์งบการเงิน. (ปรับปรุงครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [7] รายงานประจำปีบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). กรุงเทพฯ: บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน).

SRD-222: ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย THE TECHNICAL EFFICIENCY OF LEASING BUSINESS IN THAILAND

สมรักษ์ แซ่ซิม

Somrak Sae-Sim

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่งโดยใช้วิธี Data Envelopment Analysis (DEA) เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของบริษัท ได้แก่ งบดุล และงบกำไรขาดทุนปี 2548-2551

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่งพบว่า บริษัทลิสซิ่งจะมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป ลักษณะผู้ถือหุ้น สามารถแยกตามสัญชาติออกเป็นสองกลุ่มคือ ผู้ถือหุ้นเป็นไทยทั้งหมดและเป็นการร่วมทุนกับต่างชาติ ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฮองกง โดยส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมทุนกับญี่ปุ่นเป็นหลัก กลุ่มลูกค้าจะมีทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา โดยส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมทุนกับญี่ปุ่นเป็นหลัก กลุ่มลูกค้าจะมีทั้ง นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา โดยส่วนมากจะมุ่งเน้นที่นิติบุคคลเป็นหลัก ส่วนเรื่องรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดของบริษัทลิสซิ่งทั้ง 18 บริษัท ระหว่างปี 2548 – 2551 พบว่า ทั้งหมดมีรายได้รวมอยู่ที่ 5,762.29 ล้านบาท 7,406.00 ล้านบาท และ 8,824.88 ล้านบาทตามลำดับ โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และส่วนแบ่งทางการตลาดของแต่ละปีอยู่ระหว่างร้อยละ 0.07-27.21, 1.27-26.75, 1.30-22.61 และ 0.86-19.62 ตามลำดับ

ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย จำนวน 10 บริษัท จากทั้งหมด 18 บริษัท โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกคือ ต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียน 60 ล้านบาทขึ้นไป กลุ่มลูกค้าเป็นนิติบุคคลเพียงอย่างเดียวไม่เป็นบริษัทที่ให้บริการอย่างเฉพาะอย่าง เช่น ให้บริการรถยนต์ และต้องไม่ให้บริการด้านเงินกู้ยืม ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทที่ทำการวิเคราะห์มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุดตามหลักการประเมินผลของ Data Envelopment Analysis (DEA) จากการศึกษา ระหว่างปี 2548-2551 ทำให้พบว่าในแต่ละปีมีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน จำนวน 5 บริษัท, 4 บริษัท และ 3 บริษัท และมีเพียง 2 บริษัท จาก 10 บริษัท ที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานติดต่อกัน 4 ปี ส่วนบริษัทที่เหลืออีก 8 บริษัทนั้นไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานติดต่อกัน 4 ปี

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพเชิงเทคนิค

Abstract

The research on “The Technical Efficiency of Leasing Business in Thailand” aims at observing the general character and technical efficiency of leasing business. Data Envelopment Analysis (DEA) was applied to understand their actual performance. Information taken into consideration included income statements and balance sheets between 2005 – 2008.

The research of the general character of leasing business findings indicated that, these leasing companies have registered capital from Baht 60 million or more. The kind of shareholder can be separated into two kinds according to shareholders nationality, first all shareholders are Thailand and second joint venture between Thailand and Japan, Malaysia, Hong Kong and almost are joint venture between Thailand and Japan. Services provide both corporation and individual but focus on corporation. As for revenues and market share of 18 leasing companies, who have total consolidated revenues were Baht 5,762.29 million Baht 6,324.30 million, Baht 7,406.00 million and Bath 8,824.88 million from 2005 to 2008 respectively. The trend was increasing every year and market share of each year be valuable percentage between from 0.07 to 2.721, from 1.27 to 26.75, from 1.30 to 22.61 and from 0.86 to 19.62 respectively.

The research of technical efficiency of leasing business of 10 leasing companies from all 18 leasing companies are selected using criteria by who must by have registered capital from 60 million or more, their customers are only corporation, not provide specific servicer such as car leasing business and must not provide loan services. For the purpose of leasing companies that they are analyzed, are most similar kinds as evaluation principles of Data Envelopment Analysis (DEA) finding indicated that, between 2005 – 2008 have leasing companies which demonstrated some technical efficiency 5 leasing companies, 5 leasing companies. 4 leasing companies and 3 leasing companies respectively and have two leasing companies which demonstrated some technical efficiency four consecutive years.

Keyword : Technical Efficiency

บทนำ

ธุรกิจลิสซิ่ง เป็นธุรกิจการบริการจัดหาเงินทุน (Financing) ให้แก่ผู้ลงทุนแบบหนึ่งนอกเหนือจากการให้สินเชื่อประเภทกู้ยืมเงินของสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ธุรกิจลิสซิ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในประเทศที่พัฒนาแล้วทางอุตสาหกรรม เพราะสามารถช่วยเหลือภาคธุรกิจเอกชนและภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ต้องการลดภาระการลงทุนและต้องใช้เงินลงทุนมากในอุตสาหกรรม ในประเทศไทยธุรกิจลิสซิ่งเริ่มเข้ามาแพร่หลายประมาณกลางปี 2521 ในระยะเริ่มแรกธุรกิจนี้เป็นสิ่งใหม่และยังไม่เป็นที่นิยมมากนักในหมู่ธุรกิจและอุตสาหกรรม จนกระทั่งอุตสาหกรรมและธุรกิจต่างๆ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นความต้องการเครื่องจักรอุปกรณ์เพิ่มสูงขึ้นจึงเปิดโอกาสให้ธุรกิจลิสซิ่งเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

ข้อดีของการลงทุนแบบลิสซิ่งนั้น ประการแรกคือระยะเวลาการพิจารณาสินเชื่อในรูปแบบของสินเชื่อเงินกู้ธนาคารนั้นจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติวงเงินเป็นเวลานานมากกว่า 1 เดือน ส่วนในบริษัทลิสซิ่งนั้นสามารถใช้เวลาในการอนุมัติภายใน 1 สัปดาห์ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์มาค้ำประกัน ทั้งนี้เพราะสินทรัพย์ที่ลูกค้าจะลงทุนนั้นเป็นตัวค้ำประกันสินเชื่อไปในตัวแล้ว ประการที่สองคือ สินเชื่อแบบลิสซิ่งนั้นมีการคิดดอกเบี้ยในอัตราคงที่ไม่ผันแปรไปตามอัตราดอกเบี้ยของตลาดเหมือนการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้อัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัวและประการที่สามนั้น ค่าเช่าที่ลูกค้าต้องจ่ายนั้นถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษี ซึ่งทำให้ช่วยในการวางแผนภาษีสำหรับลูกค้าได้ ส่วนข้อดีสำหรับผู้ขายสินค้านั้น ประการแรกคือการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้นจากการขายปกติ ประการที่สองคือเรื่องการชำระค่าสินค้า บริษัทลิสซิ่งนั้นจะชำระค่าสินค้าให้กับผู้ขายแน่นอนเป็นเงินเต็มจำนวนหลังจากที่ลูกค้าได้ตกลงเซ็นสัญญากับทางบริษัทลิสซิ่งเรียบร้อยแล้ว ซึ่งภาระรับความเสี่ยงจะตกมาอยู่กับบริษัทลิสซิ่งแทน

จากการรวบรวมข้อมูลบริษัทลิสซิ่งซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมลิสซิ่งไทยจำนวน 18 บริษัท พบว่า มีทุนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 60-1,000 ล้านบาท ลักษณะของผู้ถือหุ้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ประเภทใหญ่ๆ คือ หนึ่งผู้ถือหุ้นเป็นสัญชาติไทยทั้งหมด สองผู้ถือหุ้นเป็นไทยและต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเทศญี่ปุ่น จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยพบว่าบริษัทลิสซิ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจพัฒนาต่อไปได้เพราะถือได้ว่าเป็นหน่วยธุรกิจที่จะคอยสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถดำเนินธุรกิจหรือเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมยอดขายสินค้าให้กับผู้ขายอีกทางหนึ่งด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบว่าสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่งเป็นอย่างไร และการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่งนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง กรณีศึกษา ธุรกิจลิสซิ่งของประเทศไทยระหว่างปี 2548-2551

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย โดยแยกเป็นด้าน ทุนจดทะเบียนลักษณะผู้ถือหุ้น รายได้และส่วนแบ่งการตลาด และกลุ่มลูกค้า
2. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของธุรกิจลิสซิ่งในปี 2548 – 2551 โดยใช้วิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแยกการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่งและการศึกษาประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่ง

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานการเงิน โดยใช้งบการเงิน คือ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และรายงานประจำปี ของบริษัทที่ทำธุรกิจลิสซิ่ง จำนวน 18 บริษัท ระหว่าง ปี 2548-2551 ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ 4 ปีนี้เนื่องจากเป็น 4 ปีล่าสุดที่สามารถขอคัดงบการเงินของบริษัทต่าง ๆ จากกระทรวงพาณิชย์ โดยบริษัท ทั้งหมดนี้เป็นสมาชิกของสมาคมลิสซิ่งไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบริษัทลิสซิ่ง จำนวน 18 บริษัท ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมลิสซิ่งไทยทั้งสิ้น

1. บริษัท เอส แคปปิตอล จำกัด
2. บริษัท กรุงเทพแกรนด์แบริฟลิส จำกัด (มหาชน)
3. บริษัท บางกอก มิตรชูบิชิ ยูเอฟเจ ลีส จำกัด
4. บริษัท บีทีเอ็มยู ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด
5. บริษัท บีเอสเอล ลีสซิ่ง จำกัด
6. บริษัท คาเธ่ย์สึลแพลน จำกัด(มหาชน)
7. บริษัท กรุงไทย ไอบีเจ ลีสซิ่ง จำกัด
8. บริษัท เคทีบี ลีสซิ่ง จำกัด
9. บริษัท ลีสซิ่งสินเอเชีย จำกัด
10. บริษัท ทิสโก้ โตเกียว ลีสซิ่ง จำกัด
11. บริษัท ภัทรลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)
12. บริษัท นครหลวง ลีสซิ่ง – แฟ็กเตอร์ริง จำกัด (มหาชน)
13. บริษัท เอสซีบี ลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน)
14. บริษัท สแกนดิเนเวียลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน)
15. บริษัท เอสเอ็มบีซี (ประเทศไทย) จำกัด
16. บริษัท ไทยโอริกซ์ลีสซิ่ง จำกัด
17. บริษัท ทิสโก้ ลีสซิ่ง จำกัด
18. บริษัท ยูโอบี ลีสซิ่ง (ไทย) จำกัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 บริษัทที่เป็นสมาชิกสมาคมลิสซิ่งไทย วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่ง กระทำโดยการพรรณนา (Descriptive) ลักษณะทั่วไปของบริษัทลิสซิ่งทั้ง 18 แห่งที่เป็นสมาชิกสมาคมลิสซิ่งไทยจากข้อมูลที่รวบรวมได้และทำการประมวลตามประเด็นที่ต้องการ อันได้แก่ ทุนจดทะเบียน ผู้ถือหุ้น รายได้ และส่วนแบ่งการตลาด และกลุ่มลูกค้า ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดระบบข้อมูล และประมวลผลข้อมูล เพื่อให้พร้อมหรือให้เหมาะสมเพื่อนำไปวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง จำนวน 10 บริษัทกระทำโดยใช้โปรแกรม Data Envelopment Analysis (DEA) version 2.1 โดยใช้หลักการและทฤษฎีของแบบจำลองเชิงเส้น (Linear program) เป็นพื้นฐานในการกำหนดค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง และค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ได้จากการประเมินก็สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบระหว่างบริษัทลิสซิ่งได้ เพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาถึงระดับความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง

Data Envelopment Analysis (DEA) หมายถึง วิธีการทางคณิตศาสตร์ที่อาศัยพื้นฐานของ linear programming เป็น non – paramatic method ไม่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ใช้สำหรับวัดประสิทธิภาพของแต่ละ Decision Making unit (DMU) และในการศึกษาคั้งนี้จะนำเทคนิค DEA มาใช้ในการกำหนดปัจจัยนำเข้า (Input) และปัจจัย (Output) เพื่อหารประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง ซึ่งการวิจัยในคั้งนี้ กระทำโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ เชิงเทคนิคโดยวิธี DEA ซึ่งพิจารณาเปรียบเทียบ ผลผลิต ได้แก่ รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน, รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน, รายได้จากสัญญาเช่าซื้อและรายได้ดอกเบี้ยจากการเรียกร้องสิทธิกับปัจจัยการผลิต ได้แก่ ดอกเบี้ยจ่ายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยมุ่งศึกษาการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานบริษัทลิสซิ่ง ในช่วงปี 2548-2551 โดยอาศัยรูปแบบสมการคั้งนี้

สมการ Output – oriented Model

$$\text{Max } Z_k = \theta_k - \epsilon [(SOUT (Y)_k + SIN (X1)_k + SIN (X2)_k)]$$

โดยที่

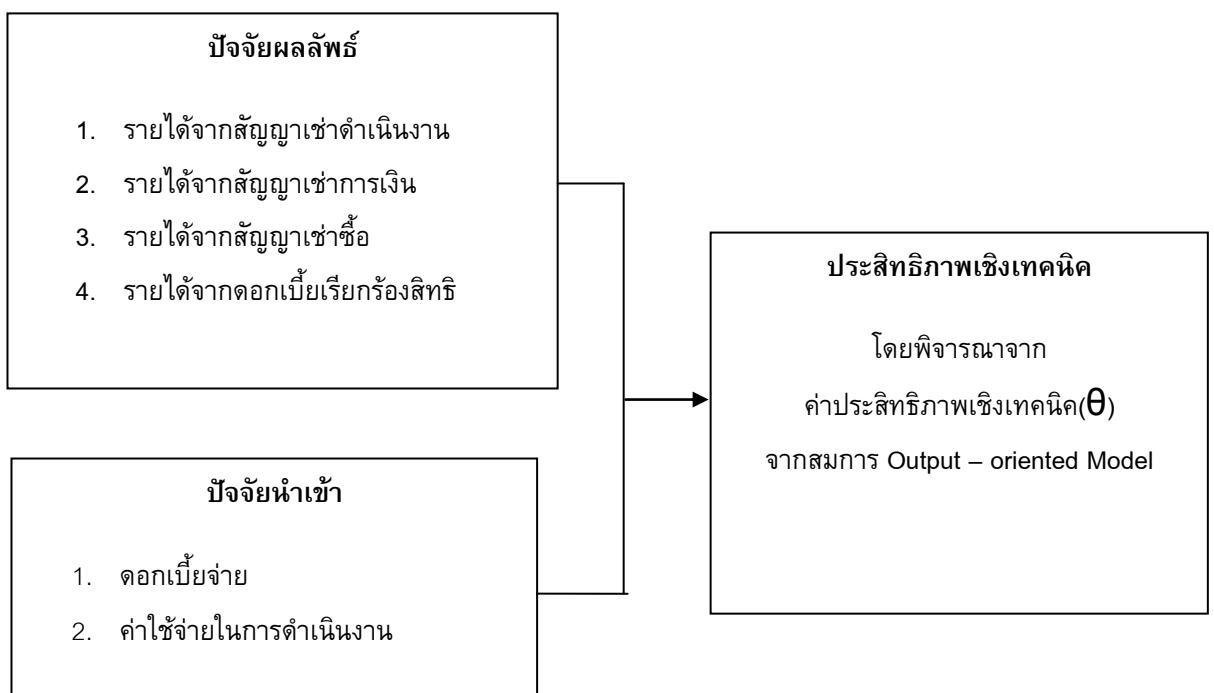
θ_k	=	ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิค
MAX Z	=	ผลผลิตสูงสุด
ϵ	=	ค่าบวกที่มีขนาดเล็ก
X1	=	ดอกเบี้ยจ่าย (หน่วย : บาท/ต่อปี)
X2	=	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (หน่วย : บาท/ต่อปี)
Y	=	รายได้รวมของบริษัท (หน่วย : บาท/ต่อปี)
Y	=	Y1 + Y2 + Y3 + Y4
Y1	=	รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน (หน่วย : บาท/ต่อปี)
Y2	=	รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน (หน่วย : บาท/ต่อปี)
Y3	=	รายได้สัญญาเช่าซื้อ (หน่วย : บาท/ต่อปี)
Y4	=	รายได้ดอกเบี้ยจากการเรียกร้องสิทธิ (หน่วย : บาท/ต่อปี)
SIN (X1) _k	=	ค่า SLACK ของดอกเบี้ยจ่าย (หน่วย : บาท/ต่อปี)

$SIN(X2)_k =$ ค่า SLACK ของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (หน่วย : บาท/ต่อปี)

$SOUT(Y)_k =$ ค่า SLACK ของรายได้รวมของบริษัท (หน่วย : บาท/ต่อปี)

ซึ่งเกณฑ์การวัดผลค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (θ) จากสมการ Output – oriented Model จากการประเมินผลโดยโปรแกรม Data Envelopment Analysis (DEA) Version 2.1 นั้น จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 กล่าวคือถ้าบริษัทใดมี ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (θ) เท่ากับ 1 แสดงว่าบริษัทนั้นมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานร้อยละ 100 นั้นเอง หากบริษัทใดมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าบริษัทนั้นไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานเต็มร้อยละ 100 นั้นเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง

ผลการวิจัย

การศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิงในประเทศไทย

ผลการศึกษาโดยภาพรวม ของบริษัทลิสซิงทั้ง 18 บริษัท สามารถสรุปได้เป็นประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้

1. **ทุนจดทะเบียน** จากการศึกษาพบว่าทุนจดทะเบียนของทั้ง 18 บริษัท อยู่ระหว่าง 60- 1,000 ล้านบาท ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทุกบริษัทมีทุนจดทะเบียนเท่ากับหรือมากกว่า 60 ล้านบาทขึ้นไปทั้งนี้เป็นเพราะบริษัทลิสซิงต้องการทำตามประกาศสรรพากรได้ออกคำสั่งที่ ท.ป. 34/2534 เรื่องภาษี หัก ณ ที่จ่าย หนึ่งในข้อกำหนดที่จะได้รับการยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่ายนั้นต้องมีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาทนั่นเอง

2. **ลักษณะผู้ถือหุ้น** จากการศึกษาว่าลักษณะของผู้ถือหุ้นของทั้ง 18 บริษัท สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้ถือหุ้นเป็นสัญชาติไทยทั้งหมด มีอยู่ทั้งหมด 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 55.56
2. ผู้ถือหุ้นมี 2 สัญชาติคือสัญชาติไทยและญี่ปุ่น มีอยู่ทั้งหมด 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 27.78 โดยอัตราส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนมากจะอยู่ที่ไทยร้อยละ 51 และญี่ปุ่นร้อยละ 49 ตามลำดับ ผู้ถือหุ้น 3 สัญชาติคือ ไทย ญี่ปุ่น และอื่นๆ ได้แก่ ฮองกง หรือ สหรัฐอเมริกา มีอยู่ทั้งหมด 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 16.66

3. **รายได้และส่วนแบ่งทางการตลาด** ทั้งนี้ส่วนแบ่งทางการตลาดในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบกันภายใน 18 บริษัทที่ทำการศึกษ จากการศึกษาพบว่า ในปี 2548 ทั้ง 18 บริษัท มีรายได้รวมอยู่ที่ 5,762.29 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยของรายได้ของทั้งหมดอยู่ที่ 320.13 ล้านบาท บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.07 บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุดคือ บริษัท ภัทรลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 1,567.98 ล้านบาทและมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 27.21 ในปี 2549 ทั้ง 18 บริษัท มีรายได้รวมอยู่ที่ 6,324.3 ล้านบาทค่าเฉลี่ยของรายได้ของทั้งหมดอยู่ที่ 351.35 ล้านบาท บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยที่สุดคือ บริษัท คาเซ็ลิสแพลน จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 80.23 ล้านบาท และมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 1.27 บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุดคือ บริษัท ภัทรลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 1,691.66 ล้านบาท และมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 26.75 ในปี 2550 ทั้ง 18 บริษัท มีรายได้รวมอยู่ที่ 7,406.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยของรายได้ของทั้งหมดอยู่ที่ 411.44 ล้านบาท บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยที่สุดคือ บริษัท คาเซ็ลิสแพลน จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 96.36 ล้านบาท และมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 1.30 บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุดคือ บริษัท คือ บริษัท ภัทรลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 1,674.82 ล้านบาท และมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ 22.66 ในปี 2551 ทั้ง 18 บริษัท มีรายได้รวมอยู่ที่ 8,824.88 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยของรายได้ของทั้งหมดอยู่ที่ 490.27 ล้านบาท บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยที่สุดคือ บริษัท สแกนดิเนเวียลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 77.54 ล้านบาท มีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.86 บริษัทที่มีรายได้และส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุดคือ บริษัท ภัทรลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีรายได้ 1,731.60 ล้านบาท และมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 19.62 ล้านบาท เมื่อทำการวิเคราะห์ส่วนแบ่งทางการตลาดของปีล่าสุดที่ทำการศึกษาคือปี 2551 สามารถแบ่งบริษัทออกเป็น 3 บริษัท คือ บริษัท ภัทรลิสซิง จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 19.62 บริษัท เคทีบีลิสซิง จำกัด มีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ที่ร้อยละ 14.54 และ บริษัท บีเอสแอล ลิสซิง จำกัด มีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 12.03 กลุ่มที่สองคือกลุ่มบริษัทที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดปานกลางคือมากกว่าร้อยละ 5 แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 มีจำนวน 4 บริษัท คือ บริษัท บางกอกมิทซูบิชิยูเอฟเอเจ ลิสซิง จำกัด มีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 7.94 บริษัท เอสเอ็มบีซี ลิสซิง จำกัด มีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 7.83 บริษัท เอส แคลปีดอล จำกัด มีส่วนแบ่งทาง

การตลาดร้อยละ 6.72 และบริษัท ลิสซิ่งสินเอเซีย จำกัด มีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 5.14 ส่วนกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยคือน้อยกว่าร้อยละ 5 มีจำนวน 11 บริษัท

4. **กลุ่มลูกค้า** จากการศึกษาลักษณะกลุ่มลูกค้าของทั้ง 18 บริษัท สามารถสรุปได้ว่าทุกบริษัทจะมีกลุ่มลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลเป็นกลุ่มลูกค้าหลัก และมีอีกเพียง 3 บริษัทเท่านั้นที่มีกลุ่มลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดาด้วย ได้แก่ บริษัท เคทีบี ลิสซิ่ง จำกัด บริษัท ลิสซิ่งสินเอเซีย จำกัด และบริษัท สแกนดิเนเวียลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ไม่พบว่าบริษัทลิสซิ่งใดที่จะมีกลุ่มลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดาเพียงอย่างเดียว

ส่วนที่ 2 การศึกษาประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่ง

จากการศึกษาภาพรวมค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของบริษัทลิสซิ่ง จำนวน 10 บริษัท ในปี 2548 – 2551 พบว่า

ในปี 2548 ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.980 โดยมีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 5 บริษัท และบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 5 บริษัท เช่นเดียวกัน และพบค่าที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.857 คือ บริษัท ทิสโก้ โตเกียว ลิสซิ่ง จำกัด ในปี 2549 ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.937 โดยมีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 5 บริษัท และบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 5 บริษัท เช่นเดียวกัน และพบค่าที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.786 คือ บริษัท บีทีเอ็มยู ลิสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด ในปี 2550 ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.944 โดยมีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 4 บริษัท และบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคจำนวน 6 บริษัท และพบค่าที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.692 คือ บริษัท ทิสโก้ โตเกียว ลิสซิ่ง จำกัด ในปี 2551 ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.925 โดยมีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 3 บริษัท และบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค จำนวน 7 บริษัท และพบค่าที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.668 คือ บริษัท ทิสโก้ โตเกียว ลิสซิ่ง 7 บริษัท

ผลค่าเฉลี่ยรายบริษัทลิสซิ่งของทั้ง 4 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.946 โดยมีบริษัทลิสซิ่งที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานทั้ง 4 ปี จำนวน 2 บริษัท คือ บริษัท บีเอสแอล ลิสซิ่ง จำกัด และ บริษัท ยูโอบี ลิสซิ่ง (ไทย) จำกัด ส่วนบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน จำนวน 8 บริษัท โดยพบว่าค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคเฉลี่ย 4 ปีที่น้อยที่สุดอยู่ที่ 0.754 คือบริษัท ทิสโก้ โตเกียว ลิสซิ่ง จำกัด ส่วนบริษัทอื่นๆ อีก 7 บริษัท มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.900 ทุกบริษัทจึงอาจกล่าวได้ว่าบริษัทลิสซิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานนั้น ไม่ได้อยู่ในระดับที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิครุนแรงและน่าเป็นห่วง กล่าวคือ เนื่องจากค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ได้ถึงแม้ว่าจะน้อยกว่า 1 แต่ก็ยังเป็นค่าที่เข้าใกล้เคียงกับ 1 มาก

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การปรับปรุงผลผลิต (รายได้) และปัจจัยการผลิต (ต้นทุน) จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน ของบริษัทลีสซิ่งทั้ง 10 บริษัท ปี 2548

บริษัท	ค่า ประสิทธิภาพ ปี 2548	ผลผลิต		ปัจจัยการผลิต
		รายได้	ดอกเบี่ยจ่าย	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน
1.กรุงเทพแกรนด์แปซิฟิคลีส	1.000	*	*	*
2.ทิสโก้ โตเกียว ลีสซิ่ง	0.857	+	-	-
		44762918.623	31983504.252	4527341.021
3.ไทยโอริกซ์ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
4.บางกอก มิตซูบิชิ ยูเอฟเจ ลีส	0.999	+	-	-
		58152671.229	27484669.475	12072756.151
5.กรุงไทย ไอบีเจ ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
6.บีทีเอ็มยู ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.995	+	-	-
		41355478.826	838141.450	435289.274
7.บีเอสแอล ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
8.ยูโอบี ลีสซิ่ง (ไทย)	1.000	*	*	*
9.เอสซีบี ลีสซิ่ง	0.925	+	-	-
		71861957.496	21070961.560	26428843.158
10.เอสเอ็มบีซี ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.995	+	-	-
		40137253.540	14806522.393	9567451.535

หมายเหตุ กำหนดถ้าเป็น + ควรเพิ่มผลผลิต , ถ้าเป็น - ควรลดปัจจัยการผลิต , ถ้าเป็น * อยู่ใน
ในเกณฑ์เหมาะสมค่าตัวเลขที่ได้ แสดงถึงค่าเป้าหมาย (projected value) ที่ปัจจัย
ผลผลิต ควรปรับเพิ่ม หรือปัจจัยการผลิตควรปรับลดให้เท่ากับค่าเป้าหมายดังกล่าว
เพื่อให้บริษัทลีสซิ่งมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 1

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การปรับปรุงผลผลิต (รายได้) และปัจจัยการผลิต (ต้นทุน) จากการวิเคราะห์
ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน ของบริษัทลีสซิ่งทั้ง 10 บริษัท ปี 2549

บริษัท	ค่า ประสิทธิภาพ ปี 2549	ผลผลิต		ปัจจัยการผลิต
		รายได้	ดอกเบี่ยจ่าย	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน
1.กรุงเทพแกรนด์แปซิฟิคคลีส์	1.000	*	*	*
2.ทิสโก้ โตเกียวก ลีสซิ่ง	0.800	+	-	-
		51042089.307	32095354.513	5886204.962
3.ไทยโอริกซ์ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
4.บางกอก มิตซูบิชิ ยูเอฟเจ ลีส	0.989	+	-	-
		77797230.999	41333745.283	10802576.094
5.กรุงไทย ไอบีเจ ลีสซิ่ง	0.874	+	-	-
		65712221.156	18029697.531	6302891.297
6.บีทีเอ็มยู ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.786	+	-	-
		12725775.461	4141089.658	1545518.476
7.บีเอสแอล ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
8.ยูโอบี ลีสซิ่ง (ไทย)	1.000	*	*	*
9.เอสซีบี ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
10.เอสเอ็มบีซี ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.923	+	-	-
		72550932.799	23630641.519	10986116.559

หมายเหตุ กำหนดถ้าเป็น + ควรเพิ่มผลผลิต, ถ้าเป็น - ควรลดปัจจัยการผลิต , ถ้าเป็น * อยู่ใน
ในเกณฑ์เหมาะสมค่าตัวเลขที่ได้ แสดงถึงค่าเป้าหมาย (projected value) ที่ปัจจัย
ผลผลิต ควรปรับเพิ่ม หรือปัจจัยการผลิตควรปรับลดให้เท่ากับค่าเป้าหมายดังกล่าว
เพื่อให้บริษัทลีสซิ่งมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 1

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การปรับปรุงผลผลิต (รายได้) และปัจจัยการผลิต (ต้นทุน) จากการวิเคราะห์
ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน ของบริษัทลีสซิ่งทั้ง 10 บริษัท ปี 2550

บริษัท	ค่า ประสิทธิภาพ ปี 2550	ผลผลิต		ปัจจัยการผลิต
		รายได้	ดอกเบี่ยจ่าย	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน
1.กรุงเทพแกรนด์แปซิฟิคคลีส์	1.000	*	*	*
2.ทิสโก้ โตเกียว ลีสซิ่ง	0.692	+	-	-
		75589290.969	37002312.99	9707088.058
3.ไทยโอริกซ์ลีสซิ่ง	0.969	+	-	-
		14877770.428	6019817.263	3498387.190
4.บางกอก มิตซูบิชิ ยูเอฟเจ ลีส	0.794	+	-	-
		38407143.259	33078375.394	7039180.038
5.กรุงไทย ไอบีเจ ลีสซิ่ง	0.998	+	-	-
		42918635.940	18655423.268	5679773.855
6.บีทีเอ็มยู ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.993	+	-	-
		71954792.473	21236375.73	7507533.819
7.บีเอสแอล ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
8.ยูโอบี ลีสซิ่ง (ไทย)	1.000	*	*	*
9.เอสซีบี ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
10.เอสเอ็มบีซี ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.991	+	-	-
		97338993.448	43245938.130	17930735.938

หมายเหตุ กำหนดถ้าเป็น + ควรเพิ่มผลผลิต , ถ้าเป็น - ควรลดปัจจัยการผลิต , ถ้าเป็น * อยู่ใน
ในเกณฑ์เหมาะสมค่าตัวเลขที่ได้ แสดงถึงค่าเป้าหมาย (projected value) ที่ปัจจัย
ผลผลิต ควรปรับเพิ่ม หรือปัจจัยการผลิตควรปรับลดให้เท่ากับค่าเป้าหมายดังกล่าว
เพื่อให้บริษัทลีสซิ่งมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 1

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การปรับปรุงผลผลิต (รายได้) และปัจจัยการผลิต (ต้นทุน) จากการวิเคราะห์
ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน ของบริษัทลีสซิ่งทั้ง 10 บริษัท ปี 2551

บริษัท	ค่า ประสิทธิภาพ ปี 2551	ผลผลิต		ปัจจัยการผลิต
		รายได้	ดอกเบี่ยจ่าย	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน
1.กรุงเทพแกรนด์แปซิฟิคคลีส์	0.984	+	-	-
		13400844.153	3974991.583	3953500.809
2.ทิสโก้ โตเกียว ลีสซิ่ง	0.668	+	-	-
		80771738.568	38569201.141	10871795.619
3.ไทยโอริกซ์ลีสซิ่ง	0.917	+	-	-
		4975666.897	2818124.894	1560637.448
4.บางกอก มิตซูบิชิ ยูเอฟเจ ลีส	0.875	+	-	-
		100245287.634	61149647.348	10565912.587
5.กรุงไทย ไอบีเจ ลีสซิ่ง	0.933	+	-	-
		28635108.111	21286444.415	5821317.478
6.บีทีเอ็มยู ลีสซิ่ง (ประเทศไทย)	0.998	+	-	-
		99003090.822	32883155.185	13181954.237
7.บีเอสแอล ลีสซิ่ง	1.000	*	*	*
8.ยูโอบี ลีสซิ่ง (ไทย)	1.000	*	*	*
9.เอสซีบี ลีสซิ่ง	0.880	+	-	-
		12247891.030	2459006.314	5288087.808
10.เอสเอ็มบีซี ลีสซิ่ง (ประเทศ ไทย)	1	*	*	*

หมายเหตุ กำหนดถ้าเป็น + ควรเพิ่มผลผลิต, ถ้าเป็น - ควรลดปัจจัยการผลิต, ถ้าเป็น * อยู่ใน
ในเกณฑ์เหมาะสมค่าตัวเลขที่ได้ แสดงถึงค่าเป้าหมาย (Projected value) ที่ปัจจัย
ผลผลิต ควรปรับเพิ่ม หรือปัจจัยการผลิตควรปรับลดให้เท่ากับค่าเป้าหมายดังกล่าว
เพื่อให้บริษัทลีสซิ่งมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 1

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย ทำให้ทราบว่า บริษัทลิสซิ่งจะมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะบริษัทลิสซิ่งต้องการทำตามประกาศกรมสรรพากรได้ออกคำสั่งที่ ท.ป. 34/2534 เรื่องภาษีหัก ณ ที่จ่าย หนึ่งในข้อกำหนดที่จะได้รับการยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่ายนั้นต้องมีทุนจดทะเบียนที่รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาทนั่นเอง และจะเป็นการร่วมทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นความชำนาญในธุรกิจลิสซิ่งมาเป็นเวลานานแล้วนั่นเอง โดยจะเน้นการให้บริการกับนิติบุคคลเป็นหลัก จากข้อมูลทำการศึกษารายบริษัทลิสซิ่งทั้ง 18 บริษัท ระหว่างปี 2548 – 2551 พบว่า ทั้งหมดมีรายได้รวมอยู่ที่ 5,762.29 ล้านบาท 6,324.30 ล้านบาท 7,406.00 ล้านบาท และ 8,824.88 ในปี 2548 2549 2550 และ 2551 ตามลำดับทั้งนี้รายได้รวมที่พบเป็นเพียงการทยอยรับรู้รายได้จากสัญญาเช่าเท่านั้นเพราะในการปล่อยสินเชื่อด้านนี้ระยะเวลาการทำสัญญาจะมีระยะเวลาอยู่ระหว่าง 3-5 ปี เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการปล่อยสินเชื่อแต่ละปีจึงมีมูลค่ามากกว่า 20,000 ล้านบาทเลยทีเดียว จะเห็นว่าเม็ดเงินส่วนนี้จะเป็นการปล่อยสินเชื่อเพื่อการลงทุนให้กับหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ที่ต้องการการลงทุนเพิ่มเติม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าบริษัทลิสซิ่ง เป็นสถาบันการเงินซึ่งไม่ใช่ธนาคารมีส่วนผลักดันให้ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพการผลิตให้กับหน่วยธุรกิจอีกทางหนึ่งเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทยจำนวน 10 บริษัท ระหว่างปี 2548 – 2551 ทำให้พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานติดต่อกัน 4 ปี กล่าวคือ มีเพียง 2 บริษัท คือบริษัท บีเอสแอล ลิสซิ่งจำกัด และบริษัท ยูโอบี ลิสซิ่ง (ไทย) จำกัด จาก 10 บริษัท ที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานติดต่อกัน 4 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 20 ซึ่งค่าที่ได้น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ ชาตรี แสงเพชร (2550) เรื่องประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนในการประกอบธุรกิจเช่าซื้อ ปี 2548 พบว่ามีบริษัทที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (Scale Technical Efficiency) จำนวน 16 บริษัท จากทั้งหมด 34 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 47.05 แต่ทั้งนี้การศึกษาของ ชาตรี เป็นการศึกษารายปีเดียวเท่านั้นคือ ปี 2548 ส่วนบริษัทที่เหลือ อีก 8 บริษัท โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายประสิทธิภาพทางการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ คือประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (Technical Efficiency) ซึ่งหมายถึงความสามารถของหน่วยผลิตที่จะสามารถผลิตให้ได้มากที่สุดภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนั้นการไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานเกิดจากการผลิตผลผลิตหรือการสร้างรายได้ระดับที่ไม่เหมาะสม ตามการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค คือไม่สามารถผลิตผลผลิตได้บนเส้น Production Frontier เมื่อเทียบกับบริษัทอื่นที่มีผลผลิต และปัจจัยการผลิตที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าแม้ทั้ง 8 บริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานติดต่อกัน 4 ปีนั้น ไม่ได้อยู่ในระดับที่รุนแรงและน่าเป็นห่วงเนื่องจากมีค่าที่เข้าใกล้เดียวกับ 1 มาก ซึ่งค่าเฉลี่ยของค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของปี 2548 – 2551 อยู่ที่ 0.980, 0.944 และ 0.925 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ ชาตรี พบว่ามีเพียงปี 2551 เท่านั้นที่น้อยกว่าการศึกษาของ ชาตรี ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคอยู่ที่ 0.936

นอกจากบริษัทจะต้องคำนึงถึงการแสวงหารายได้แล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยบริษัทลิสซิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน นั้นจะต้องมีการปรับปรุง การใช้ปัจจัยการผลิตและสร้างผลผลิต โดยใช้แบบอย่างบริษัทลิสซิ่งที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานเป็นแนวทางในการปรับปรุง เพื่อก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์และการอภิปรายผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย สามารถนำมาเสนอแนะได้ดังนี้

1. จากการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย ซึ่งพบว่า ลิสซิ่งบางบริษัท ไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากการมีรายได้ ต่ำกว่าระดับผลผลิตที่เหมาะสมบนเส้น Production Frontier ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารของแต่ละบริษัทสามารถนำไปใช้ในการพิจารณา ประกอบกับการวางแผนดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงาน โดยสามารถศึกษา แบบอย่างการบริหารของธุรกิจลิสซิ่งที่สามารถใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บริษัท กรุงเทพ แกรนด์แปซิฟิคลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน) บริษัท บีเอสแอล ลิสซิ่ง จำกัด และบริษัท ยูโอบี ลิสซิ่ง (ไทย) จำกัด และนำมา ประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงบริหารงานต่อไป

2. ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัท ลิสซิ่งของผู้ใช้บริการและสำหรับผู้ขายสินค้านั้นยังใช้ในการพิจารณาเพื่อสร้างความมั่นใจในการเลือกบริษัทลิสซิ่ง อีกเช่นกันในการเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าของตนเองเพื่อเป็นการรับประกันว่าจะได้รับค่าสินค้าอย่าง แน่นนอน รวมทั้งยังใช้ข้อมูลนี้ไปช่วยพิจารณาเครดิตกับบริษัทลิสซิ่งอีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤษฎา ว่องตาประดิษฐ์. (2541). *ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกับการปรับโครงสร้างธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] เจนจิรา เลิศทินรัตน์. (2549). *การศึกษาประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการดำเนินงานของบริษัทหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การ จัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [3] ชัยวัฒน์ สุวิทย์ศักดิ์านนท์. (2545). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทลิสซิ่ง แห่งหนึ่งในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- [4] ชชาติร์ แสงเพชร. (2550). *ประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนในการประกอบธุรกิจเช่าซื้อ*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่าย เอกสาร.
- [5] วิกร แพทย์เจริญ (2549). *การรับรู้รายได้และรายจ่ายทางภาษีอากรกับมาตรฐานทางบัญชีของธุรกิจ การขายผ่อนชำระ เช่าซื้อ และลิสซิ่ง*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (นิติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] วินัย พุทธกุล. (2538, มกราคม – มิถุนายน). *เทคนิคการวัดประสิทธิภาพขององค์การโดยวิธี Data Envelopment Analysis*. วารสารเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ปีที่ 2): 113 – 120.
- [7] วิศรัตน์ วีรศิริกุล (2547). *ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อทางการเงินจาก ธุรกิจลิสซิ่งของประชาชนในเขตอำเภอเมือ จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาอิสระ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. ถ่ายเอกสาร.

- [8] หัตยา โทตรภวานนท์ (2540). การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจสีซึ่งในประเทศไทย
ปี 2536 – 2538. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การเงินการธนาคาร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสยาม. ถ่ายเอกสาร.

SRD-223: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย FACTORS AFFECTING LABOR PRODUCTIVITY IN THAILAND

สิริพร ชิดสวน

Siriporn Chidsuan

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูล ทศนิยม ช่วงปี พ.ศ. 2541-2550 ปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 5 ปัจจัย ประกอบด้วย ร้อยละของผู้จบ การศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อจำนวน ประชากรทั้งหมด ร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์ต่อจำนวนประชากรทั้งหมด อัตราการตายของมารดาต่อการ เกิดมีชีพ 100,000 คน และผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงในประเทศเฉลี่ยต่อหัวประชากร ซึ่งการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ ร้อยละของจำนวนผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงในประเทศ ไทยเฉลี่ยต่อหัวประชากรและอัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปใน ทิศทางเดียวกันกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ขณะที่อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย แสดงว่า อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ไม่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงกับผลิตภาพ แรงงานในประเทศไทย ส่วนผลการศึกษากายการพยากรณ์ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2553- 2557 พบว่าผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยมีลักษณะเพิ่มขึ้นตามเวลาคือในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 253.93 และเพิ่มขึ้นเป็น 277.68 ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.26

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ภาครัฐควรให้ความสำคัญเร่งส่งเสริมการลงทุนด้านเศรษฐกิจและการส่งออก ทั้งนี้เพราะผลที่ได้จากการศึกษาบ่งชี้ว่า ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงในประเทศเฉลี่ยต่อหัวประชากร เป็น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย หากผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงในประเทศไทยเฉลี่ยต่อ หัวประชากรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยจะลดลงเพิ่มขึ้นด้วย และต้องเน้นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยจัดการศึกษาตามสาขา เช่น เน้นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ เน้นวิจัย และเน้นวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตลอดชีวิต

คำสำคัญ: ผลิตภาพแรงงาน

Abstract

This study is aimed at influential factors to labor productivity in Thailand through secondary data during 1998 – 2007. There are five factors used in this study including the percentage of the graduate in bachelor degree per total population, the student who completes vocational education per total population, the medical human resources per total population, the maternal mortality rate per birth of 100,000 newborn babies and real gross domestic products per capita. According to the study, the influential factors to labor productivity with significant statistical meaning at reliability level of 99% are the percentage of the graduate in bachelor degree per total population, real gross domestic products per capita and the maternal mortality rate per birth of 100,000 newborn babies which are consistently changed to labor productivity in Thailand, whereas, the maternal mortality rate per birth of 100,000 newborn babies is not consistent with the set hypotheses because this factor is directly consistent to labor productivity in Thailand. These findings indicate that the maternal mortality rate per birth of 100,000 newborn babies gives no effect on the increase or decrease of labor productivity in Thailand. In terms of labor productivity prediction for 2010-2014, the labor productivity would be continuously increasing for 253.93 in 2010 and 277.68 in 2014, with average expansion rate of 2.26%³

According to the study, the government should give importance on enhancing economic investment promotion and exportation because the findings indicate that the average real gross domestic product is the influential factor to labor productivity in Thailand. The increasing real average gross domestic product implies the increase of lower labor productivity, In addition, the government should focus on the educational arrangement for human resources development in following fields, systematic knowledge transfer, focus on research and vocation and human development in terms of lifetime and continuous education.

Keyword : Labor productivity

บทนำ

ความสามารถในการแข่งขันไม่ได้หมายถึง การที่ประเทศมีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศอื่น หรือการที่สินค้ามีราคาถูกลงโดยเปรียบเทียบอันเนื่องมาจากการลดค่าเงิน แท้จริงแล้ว ความสามารถในการแข่งขันเกิดขึ้นจากการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ซึ่งทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ประชากรมีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้น และทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

ผลิตภาพแรงงาน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่แสดงถึงความสามารถในการทำงานของปัจจัยการผลิตด้านแรงงานว่ามีประสิทธิภาพ (Efficiency) มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถใช้เปรียบเทียบผลงานทางด้านเศรษฐกิจของสังคมหนึ่ง หรือกิจกรรมหนึ่งระหว่างช่วงเวลาหนึ่งตามที่กำหนด เปรียบเทียบระหว่างภาคต่างๆ ในประเทศ และเปรียบเทียบระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง อัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2543-2548 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.8 เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงปี พ.ศ.2538-2543 แต่หากเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานของประเทศไทยกับกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงาน เป็นอันดับที่ 4 รองจาก พม่า กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งจากการพิจารณาสถานภาพทางการแข่งขันของไทย สะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณเตือนว่าประเทศไทยอยู่ในสถานะที่ถูกบีบจากประเทศที่มีต้นทุนแรงงานถูก และประเทศที่มีระดับเทคโนโลยีที่เหนือกว่าการติดอยู่ในกับดักของการเติบโตที่ไร้กำไร การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนในสัดส่วนที่ต่ำกว่า และขาดการลงทุนเพื่ออนาคต

ฉะนั้นประเทศไทยต้องเร่งเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน หากไม่เร่งเสริมศักยภาพในการแข่งขัน โอกาสทางการค้าในเวทีโลกของเราก็จะก้าวไปสู่จุดเสี่ยง “แรงงาน” จึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของประเทศ ดังนั้นแรงงานจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์กลางการพัฒนา อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยในปัจจุบัน การพัฒนาผลิตภาพแรงงานมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับบริบทในการแข่งขันของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ หากสามารถพัฒนากำลังแรงงานของประเทศได้ ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลกก็จะไม่อยู่ในจุดที่เสียเปรียบ การวิจัยนี้ จึงมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย โดยเน้นศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านสาธารณสุข และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางตัดสินใจพัฒนาแรงงานและการผลิต ให้มีประสิทธิภาพทันกับสภาวะการแข่งขันทางการค้าตลาดโลกได้ และมีประโยชน์ต่อภาครัฐบาลในการวิเคราะห์พิจารณา วางแผนนโยบาย และปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินการต่างๆ ด้านแรงงาน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านสาธารณสุข และปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย
2. เพื่อพยากรณ์แนวโน้มผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยปี พ.ศ. 2553 – 2557
- 3.

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ส่วนที่ 2 พยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย โดยพยากรณ์แนวโน้มผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2553 – 2557 ว่าในปี พ.ศ. 2553 – 2557 ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใด โดยการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บภายในประเทศดังนี้

ตารางที่ 1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน สำนักงานโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงแรงงาน
2. จำนวนประชากร	กระทรวงมหาดไทย
3. จำนวนผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ
4. จำนวนผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ
5. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์	ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ติดตามผลการดำเนินงาน กระทรวงสาธารณสุข
6. อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน	สำนักงานโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
7. ผลิตภัณ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง เฉลี่ยต่อหัวประชากร	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิรายปี โดยทำการรวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

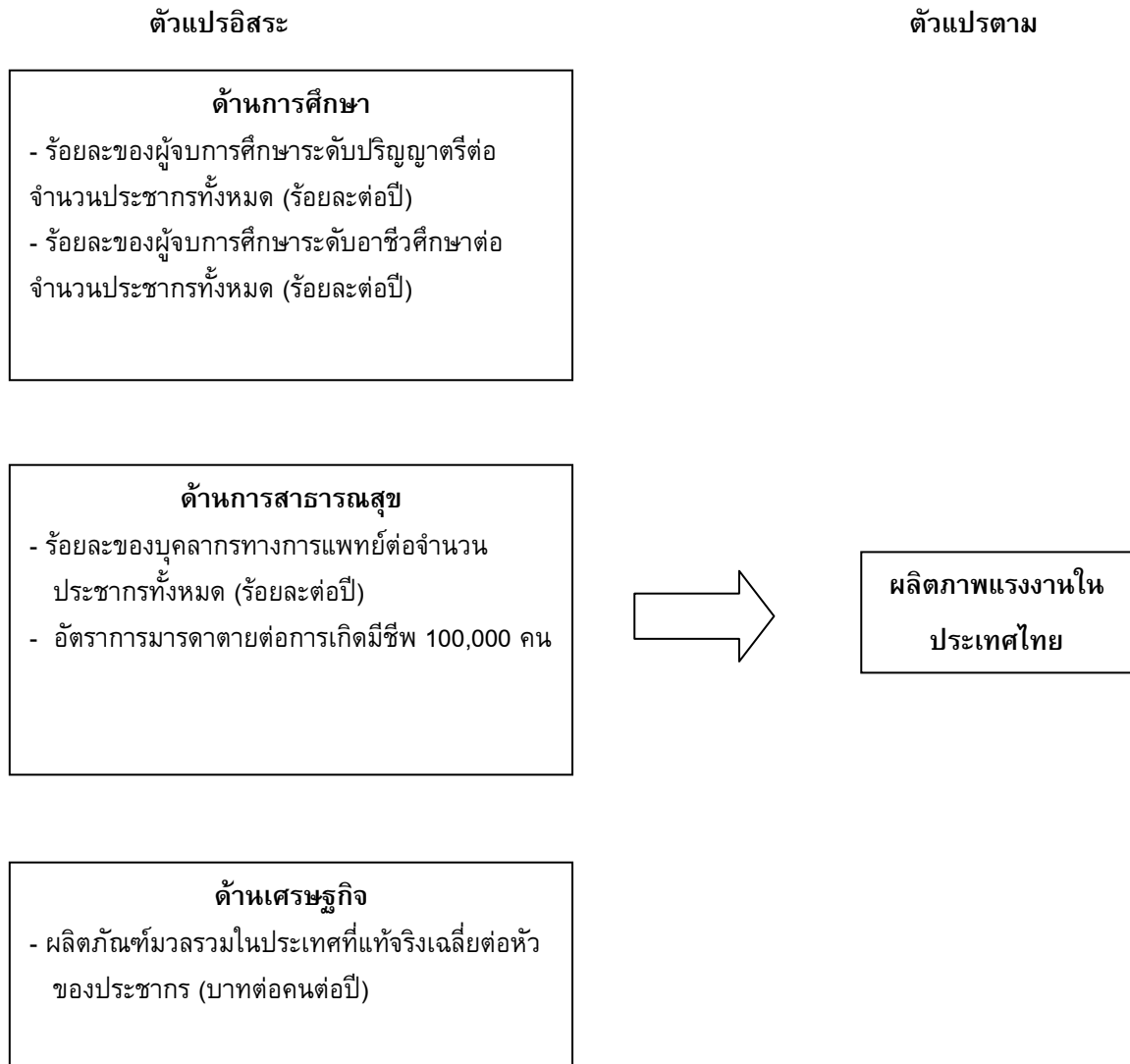
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ได้มีการจัดระบบข้อมูลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะบันทึกวิเคราะห์ข้อมูลโดยในส่วนของ การวิเคราะห์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล ซึ่งสามารถดำเนินการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 พยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย โดยพยากรณ์แนวโน้มผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2553 – 2557 ว่าในปี พ.ศ. 2553 – 2557 ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์ต่อจำนวนประชากรทั้งหมด ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวของประชากร มีผลต่อผลิตภาพแรงงานในทิศทางเดียวกัน
2. อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน มีผลต่อผลิตภาพแรงงานในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2550 และการพยากรณ์ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2557 สรุปผลได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร โดยตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ

ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ซึ่งในส่วนของร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นอัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน มีผลตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภาพแรงงานเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 40.398 ในส่วนของผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร หากมีการเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภาพแรงงานเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.002

สำหรับอัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย แสดงว่า อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ไม่มีผลต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย

ทั้งนี้ จากผลการศึกษา สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น พบว่าค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 99.80 แสดงว่า อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน และผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงในประเทศเฉลี่ยต่อหัวประชากร มีความเหมาะสมในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยได้ร้อยละ 99.8 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 0.2 เป็นการเปลี่ยนแปลงผลิตภาพแรงงานที่เกิดจากสาเหตุอื่น และผลการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการ โดยพิจารณาค่า Sig. F ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ส่วนผลการศึกษาการพยากรณ์ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2557 พบว่าผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยมีลักษณะเพิ่มขึ้นตามเวลา คือในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 253.93 และเพิ่มขึ้นเป็น 277.68 ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.26 ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภาพแรงงาน และการส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับผลิตภาพแรงงาน อันจะเป็นการส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำผลการพยากรณ์ผลิตภาพแรงงานในประเทศมาใช้ ในการวิเคราะห์การลงทุนกับทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงของการลงทุนที่ไม่ส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

ทั้งนี้จากผลการศึกษา สมการถดถอยเชิงพหุคูณเชิงเส้นที่ประมาณได้ ไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวแปรคลาดเคลื่อน (จากผลการทดสอบค่า Durbin – Watson = 3.166)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเส้นตรง

	ค่าสถิติที่วิเคราะห์				
	B	S.E.	Beta	T	Sig.t
ค่าคงที่	82.436	3.765		21.894	0.000
ปัจจัยที่มีอิทธิพล					
X ₁	40.398	6.195	0.288	6.521	0.001***
X ₂	0.573	0.125	0.079	4.599	0.004***
X ₃	0.002	0.000	0.703	16.139	0.000***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

$$LP = 82.436 + 40.398(X_1) + 0.573(X_4) + 0.002(X_5) \quad \dots(4.2)$$

(21.894) (6.521)*** (4.599)*** (16.139)***

ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าสถิติ t-test

$$R^2 = 0.998 \quad F\text{-Statistic} = 1221.022$$

$$\text{Adjusted-R}^2 = 0.998 \quad \text{Sig. F} = 0.000$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.755$$

$$\text{Standard Error of Estimation (S.E.)} = 0.7363$$

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการพยากรณ์ของสมการพหุคูณเส้นตรงแสดงในสมการ 4.2

$$LP = 82.436 + 40.398(X_1) + 0.573(X_4) + 0.002(X_5)$$

ปี พ.ศ.	ผลิตภาพแรงงาน ในประเทศไทย (A ₁)	ค่าพยากรณ์ผลิต ภาพแรงงานใน ประเทศไทย (F ₁)	ค่าความ คลาดเคลื่อน (F ₁ -A ₁)	ค่าความ คลาดเคลื่อน สัมบูรณ์ ABS (F ₁ -A ₁)	เปอร์เซ็นต์ของความ คลาดเคลื่อน สัมบูรณ์ (ABS (F ₁ -A ₁)/A ₁)*100
2541	161.62	186.80	25.18	25.18	13.48
2542	169.07	189.88	20.81	20.81	10.96
2543	172.21	194.64	22.43	22.43	11.52
2544	173.40	196.82	23.42	23.42	11.90
2545	178.47	203.55	25.08	25.08	12.32
2546	188.74	214.73	25.99	25.99	12.10
2547	194.58	221.73	27.15	27.15	12.24
2548	197.63	224.88	27.25	27.25	12.12
2549	200.74	230.06	29.29	29.9	12.73
2550	203.89	234.55	30.66	30.66	13.07

ค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ เท่ากับ 12.25

ตารางที่ 4 ข้อมูลร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด, อัตราการตายของมารดาต่อ

การเกิดมีชีพ 100,000 คน และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากรในช่วงปี

พ.ศ. 2553 – 2557

ปี พ.ศ.	X ₁	X ₄	X ₅
2553	0.54640	14.03818	70689.81455
2554	0.57877	14.26727	72938.65515
2555	0.61114	14.49636	75187.49576
2556	0.64351	14.72545	77436.33636
2557	0.67587	14.95455	79685.17697

ตารางที่ 5 การพยากรณ์แนวโน้มผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 – 2557

ปี พ.ศ.	ผลิตภาพแรงงาน	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2553	253.93	-
2554	259.74	2.29
2555	265.81	2.34
2556	271.74	2.23
2557	277.68	2.19

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2550 ในเชิงปริมาณผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1.1 ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมดเปลี่ยนแปลงผลิตภาพแรงงานในทิศทางเดียวกัน จากผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็จะทำให้ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญลักษณ์ นิมิตร (2545 : 88) ได้ศึกษาถึงผลของการศึกษาต่อผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตต่าง ๆ ของประเทศไทย จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ระดับการศึกษามีผลต่อผลิตภาพแรงงานในแต่ละสาขาการผลิตแตกต่างกันไป คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีผลทำให้ผลิตภาพแรงงานในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตเพิ่มขึ้น ยังสอดคล้องกับ สุจิต สันนิธิลาวัณย์ (2546 : 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภาพและปัจจัยแรงงานจำแนกตามการศึกษาของไทย พบว่า ปัจจัยแรงงานใน

แต่ละระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่แรงงานมีการศึกษาสูงขึ้นและมีการพัฒนาสู่ความเชี่ยวชาญ ความมีทักษะ จะทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผลผลิตมวลรวมในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอดัม สมิท (Adam Smith) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 102) กล่าวว่าการศึกษาช่วงทำให้แรงงานมีความเชี่ยวชาญในการผลิตมากขึ้น ส่งผลให้ผลิตภาพเพิ่มขึ้น และจากการวิจัยของพัชรราวลัย วงศ์บุญสิน พบว่า ถ้าแรงงานมีผลิตภาพบนฐานความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) พฤติกรรมหรือลักษณะที่ต้องการให้เป็น (Attributes) หรือที่เรียกโดยรวมว่า ความสามารถ (competence) ที่ได้มาตรฐานในการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาชีพต่าง ๆ จัดเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มมูลค่าต่อหน่วยการผลิต เพื่อธำรงรักษาหรือยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับสากล ซึ่งนอกจากการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร อันเคยเป็นหัวใจสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาเซียนแล้ว การค้าภาคบริการย่อมจะมีบทบาทมากขึ้น ตามแนวโน้มที่เกิดขึ้นในเวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

จากผลการศึกษานี้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นในการวิเคราะห์ปัจจัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ร้อยละของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อจำนวนประชากรทั้งหมดเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง que เพิ่มขึ้นเข้ามาซึ่งสามารถนำไปอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ โดยเชื่อว่าการศึกษจะทำให้คนฉลาดและมีจิตสำนึกมากขึ้น เพื่อมีโอกาสหางานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการทำงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงผลิตภาพแรงงานในประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงเป็นประโยชน์ในการวางแผนและเร่งพัฒนาด้านการศึกษาให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้

1.2 อัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอัตราการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้ามกับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าหากประเทศมีการพัฒนาทางด้านการแพทย์ โดยมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้การแพทย์เจริญรุดหน้าไปสู่สังคม และสามารถรักษาคนไข้ให้มีความอยู่รอดมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์สามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่รอดตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ตรงกับพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารขึ้นในปี พ.ศ. 2539 เพื่อช่วยให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการได้เต็มศักยภาพ เป็นคนที่มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีซึ่งจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ต่อไป ทั้งนี้เพราะการที่คนเราจะมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยดีนั้นจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา นั่นคือแม่จะต้องมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยดีด้วย ถ้าแม่ขาดสารอาหารก็จะส่งผลกระทบต่อเด็กที่จะเกิดออกมาทั้งด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการของร่างกายและสมองได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ เลียบสู่อตระกูล ศึกษาเรื่องโครงการพัฒนาสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก 5 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า การให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่มารดาที่ตั้งครรภ์จะส่งผลกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก และสามารถลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย รวมถึงทำให้เด็กมีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์

ซึ่งผลการศึกษานี้ทำให้ทราบว่า น่าจะมีปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย เช่น ร้อยละ ของทารกคลอดผิดปกติ หรือด้านเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1.3 ผลสัมฤทธิ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร

จากผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากรเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลิตภาพแรงงาน แสดงว่า ถ้าผลสัมฤทธิ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร เพิ่มขึ้นหรือลดลงผลิตภาพแรงงานก็เพิ่มขึ้นหรือลดลงไปในทิศทางเดียวกัน ตรงกับงานวิจัยของพัชราวลัย วงศ์บุญสิน กล่าวว่า การพัฒนาให้แรงงานมีผลิตภาพในการทำงานที่สูงขึ้นกว่าเดิม ย่อมจะเป็นผลดีต่อต้นทุนการผลิต และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศนั้นๆ หากผลิตภาพการผลิตของแรงงานเติบโตในอัตราที่เร็วกว่า หรือสูงกว่าอัตราการเติบโตของค่าแรงที่สูงขึ้นแล้ว ย่อมทำให้ต้นทุนเฉลี่ยของการผลิตลดลงได้ การพัฒนาศักยภาพและผลิตภาพของแรงงานในสาขาอาชีพต่างๆ จะช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการลง และจะสามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น ควรเร่งส่งเสริมด้านการลงทุนในประเทศเพื่อยกระดับมาตรฐานการส่งออกให้สามารถแข่งขัน ทัดเทียมประเทศอื่นได้ รวมถึงเป็นการเพิ่มแรงงานในประเทศให้มีงาน มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นแล้วประชาชนก็มีความสุขเพิ่มขึ้นด้วย หรือตีความว่าประชาชนในประเทศร่ำรวยมีความสุขมากกว่าประชาชนในประเทศยากจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยบุกเบิกชิ้นหนึ่งโดยคนอเมริกัน ริชาร์ด อีสเตอร์ลิน (Richard Esterin) เคยเป็นนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Center for Advanced Study, Stamford University) พบว่าสิ่งที่พึงปรารถนาและถือว่าเป็นความสุขของคนอเมริกัน ได้แก่ เศรษฐกิจ 65 เปอร์เซ็นต์ สุขภาพ 48 เปอร์เซ็นต์ ครอบครัว 47 เปอร์เซ็นต์ ค่านิยมส่วนบุคคล 20 เปอร์เซ็นต์ สถานะทางสังคม 11 เปอร์เซ็นต์ การมีงานทำ 10 เปอร์เซ็นต์ สถานะเมื่อเปรียบเทียบกับโลก 10 เปอร์เซ็นต์ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยอนุเทพ กิจประทาน. (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในสาขาอุตสาหกรรม 9 สาขา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงาน คือ เงินลงทุนเฉลี่ยต่อแรงงานเพิ่มขึ้น 1 บาท ทำให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น 18.9 สตางค์ต่อปี

2. การพยากรณ์แนวโน้มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2557

จากการพยากรณ์แนวโน้มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2557 พบว่า อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.26 แสดงว่าถ้ารัฐมีการเอาใจใส่ดูแลในเรื่องการศึกษาของประชากรในประเทศ มีการลงทุนด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้แรงงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลทำให้แรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลิตภาพแรงงานในประเทศจะเพิ่มขึ้นทุกปี กรณีปัจจัยอื่นๆ คงที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย โดยผลการศึกษาในเชิงปริมาณพบว่า ร้อยละของจำนวนผู้จบการศึกษาปริญญาตรีต่อจำนวนแรงงานทั้งหมดมีผลต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากร และแนวโน้มของผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยปี พ.ศ. 2553 – 2557 มีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 2.26 โดยพบข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐบาลต้องเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรพัฒนา 5 ประเด็น คือ 1) การจัดการความรู้ที่เข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ 2) การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของการศึกษา 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณธรรมและจริยธรรม 4) การฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การรักษาความเป็นไทยให้คงอยู่ในกระแสนานาชาติ โดยจัดการศึกษาตามสาขา เช่น เน้นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ เน้นวิจัยและเน้นวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตลอดชีวิต

2. ระบบการศึกษาไทยควรเน้น แรงงานในระดับอุดมศึกษาเข้าสู่สังคมใหม่ซึ่งมีลักษณะของการเป็นสังคมสารสนเทศ การศึกษาควรมีการปรับปรุงทั้งด้านทักษะพื้นฐาน และสมรรถนะพื้นฐาน โดยหลักสูตรการเรียนการสอนควรเอื้อต่อแนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น หลักสูตรควรเป็นแบบสหสาขาวิชาชีพมากขึ้น มีการเน้นพัฒนาความคิดวิเคราะห์วิจัยแบบสหสาขาวิชาที่เน้นทั้งทักษะ ความรู้ ทักษะคิด แลอารมณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ได้ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการและพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. ภาครัฐ ควรให้ความสำคัญเร่งส่งเสริมการลงทุนด้านเศรษฐกิจ และการส่งออก ทั้งนี้ เพราะผลที่ได้จากการศึกษาบ่งชี้ว่า ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงในประเทศเฉลี่ยต่อหัวประชากร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานในประเทศไทย หากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากรลดลง ผลิตภาพแรงงานในประเทศไทยจะลดลงด้วย ดังนั้น ถ้ารัฐบาลมีการลงทุนในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการเมกกะโปรเจกต์ ทำให้มีเงินอัดฉีดเข้ามาในระบบเกิดการจ้างงาน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากรเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อผลิตภาพแรงงานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย หรือถ้ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการส่งออก ก็จะทำให้มีการส่งออกมากขึ้นทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กุลยาณี อิทธิวรกิจ. (2530). ผลกระทบของงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขและการศึกษาที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ผลิตภาพการผลิต และการจ้างงานในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [2] กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. (2548). รายงานผลการสำรวจดัชนีผลิตภาพแรงงาน ปี 2543.
- [3] ขวัญลักษณ์ ฉิมทับ. (2545). ผลการศึกษาต่อผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตต่าง ๆ ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [4] จรินทร์ เทศวานิช. (2549, กรกฎาคม – ธันวาคม). การลงทุนทางการศึกษาที่มีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ. วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า. 25 – 33.
- [5] จีระ หงส์ลดารมภ์. (2550). การสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพันธุ์แท้. กรุงเทพฯ : มาร์เก็ตติ้ง กูรู แอสโซซิเอชั่น.
- [6] จุฬารักษ์ อินทรสุขศรี. (2551). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความสามารถในการแข่งขันยุคโลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2552, จาก <http://www.siamhrm.com>
- [7] เฉลียว บุรีภักดิ์. (2531). รูปแบบการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรมของประเทศไทย : รายงานผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการเงินกู้ธนาคารโลกเพื่อพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 6. หน้า 1 – 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- [8] นงคราญ นพรัตน์. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ของงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาและสาธารณสุขกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย ผลิตภาพการผลิต และการจ้างงานในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [9] พัชรวัลย์ วงศ์บุญสิน. (2545). ทางเลือกทางเศรษฐกิจในบริบทการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการโครงการทักษะการทำงาน. 30 กันยายน 2545. สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุน.
- [10] บุญจง หันจางสิทธิ์. (2540). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรมศาสนาจริยธรรม สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- [11] ประยูร สืบสาย. (2541). *บทบาทแรงงานต่อการเติบโตของเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ในประเทศ*. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

SRD-224: แรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว DRIVING FORCE OF GOVERNMENT SECTOR TOWARD THAILAND'S LONG RUN GROWTH

หทัยชนก เจียมประเสริฐสุข

Hataichanok Jeamprasertsuke

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาวเพื่อสร้างแบบจำลองผลผลิตรายได้ประชาชาติตามแนวความคิดของ “Solow” และวิเคราะห์ผลของการใช้จ่ายที่จำแนกตามวัตถุประสงค์ต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากบัญชีประชาชาติ และสต็อกทุนของประเทศไทย จากสำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรายงานผลการสำรวจแรงงาน จากสำนักงานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติ เริ่มต้นการศึกษาด้วยการประมาณค่าความยืดหยุ่นของการผลิตต่อปัจจัยการผลิตดั้งเดิม หลังจากนั้นเพิ่มตัวแปรการใช้จ่ายรัฐบาลที่เป็นตัวแทนของทุนมนุษย์และเทคโนโลยี ผลการประมาณค่าพบว่า ผลของการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มีพลังมากกว่าผลของการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี จากนั้นนำค่าความยืดหยุ่นที่ได้มาใช้ในการจำแนกองค์ประกอบของแหล่งที่มาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มากกว่าการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ค้นพบ ในขณะที่ปัจจัยการผลิตดั้งเดิมยังคงเป็นปัจจัยหลักใน การขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ซึ่งปัจจัยการผลิตดั้งเดิมมีข้อจำกัดมากในระยะยาว ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ารัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยมีความเสถียรภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: แรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย

Abstract

The main purpose of this research was to study the driving force of government sector toward Thailand's long run growth in order to create a Gross Domestic Product (GDP) paradigm under Solow's growth model. Furthermore, the long run impact of each category of the government spending, which was divided by purposes in driving the long run growth, would be analyzed. From a methodological perspective, the data was employed from National income and Capital Stock of Thailand from Office of National Economic and Social Development Board as well as the report of Labor Force Survey from National Statistical Office. The analysis would begin with an estimation of elasticity of productivity according to conventional inputs. Afterwards, the government spending was applied as additional factors which could represent to Human and technology costs. The result of the first estimation indicates that government spending on Human had more impact than those on technology. Moreover, when the acquired elasticity was employed to classify factors of Thailand's long run economic growth rate, it could be found that the government was unlikely to emphasize on productivity's improvement in spite of having focused spending on labor rather than on technology. Even though conventional inputs were apt to be a main factor of Thailand's long-term economic growth, there were limitations in the long-term. Therefore, the government should more highlight on both human and technological investments so as to dive Thailand's economic growth sustainably and consistently.

Keyword : The driving force of government sector toward Thailand's long run economic growth

บทนำ

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวนับเป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย โดยในช่วง 49 ปีที่ผ่านมา (2504 – 2552) ประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี ผลผลิตประชาชาติที่แท้จริงประกอบไปด้วยการบริโภค การใช้จ่ายรัฐบาล การลงทุน การส่งออก และการนำเข้า จากการศึกษาที่ผ่านมาผลผลิตประชาชาตินั้นประกอบไปด้วยการบริโภคมีสัดส่วนที่มากที่สุดถึงร้อยละ 49.6 จนกระทั่งในช่วงปี 2545 – 2552 การส่งออกกลับมีสัดส่วนที่มากที่สุดถึงร้อยละ 30.6 รองลงมาคือการนำเข้าร้อยละ 28.3 และการบริโภคอยู่ในลำดับที่ 3 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 24.4 ถึงแม้ว่าการใช้จ่ายรัฐบาลจะมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามองค์ประกอบอื่นๆ นั้นไม่สามารถจัดการและกำหนดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจะมุ่งเน้นการจัดการใช้จ่ายรัฐบาลเป็นสำคัญอันเป็นองค์ประกอบของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง เนื่องจากรัฐบาลซึ่งเป็นผู้จัดทำนโยบายบริหารประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายรัฐบาล

ในช่วงปี 2504 – 2552 พบว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการศึกษาและวิจัย เนื่องจากสัดส่วนการใช้จ่ายในด้านดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 30.3 เมื่อเทียบกับการใช้จ่ายรวม แม้ว่าการใช้จ่ายรัฐบาลในด้านคมนาคมขนส่งและสื่อสาร มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำมากเมื่อเทียบกับการใช้จ่ายรวม อย่างไรก็ตามอัตราการเจริญเติบโตของการใช้จ่ายในด้านดังกล่าวในช่วงปี 2536 – 2552 คิดเป็นค่าเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 11.4 ดังนั้นจากประเด็นปัญหานำไปสู่คำถามการวิจัยว่าการใช้จ่ายรัฐบาลในแต่ละด้านมีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในระยะยาวอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว
2. เพื่อสร้างแบบจำลองผลผลิตรายได้ประชาชาติตามแนวความคิดของ “Solow” และวิเคราะห์ผลของการใช้จ่ายรัฐบาลที่จำแนกตามวัตถุประสงค์ต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ไทยในระยะยาว

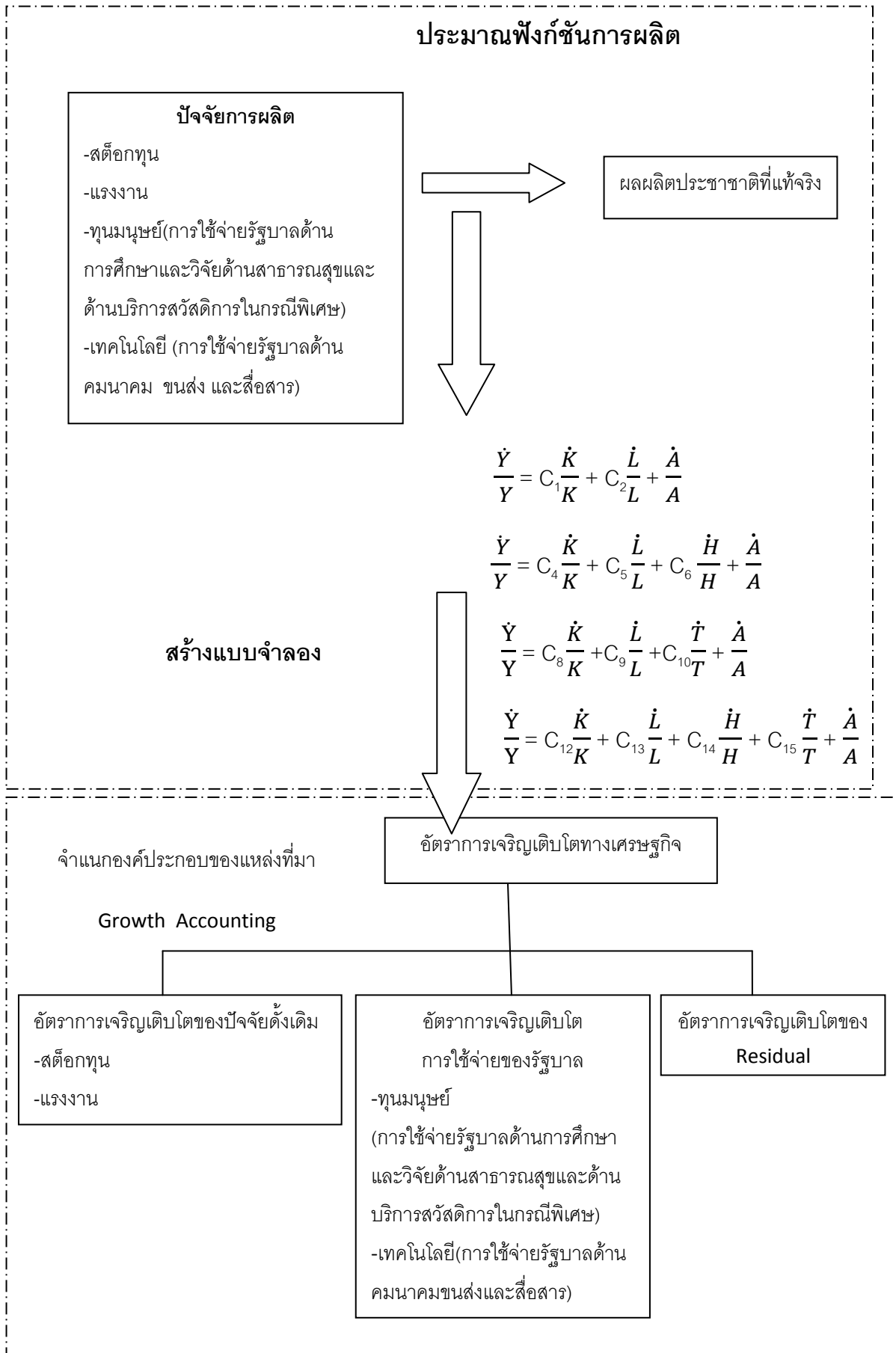
วิธีการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายศึกษาแรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว โดยเริ่มจากการประมาณค่าความยืดหยุ่น เพื่อสร้างแบบจำลองผลผลิตรายได้ประชาชาติตามแนวความคิดของ “Solow” และวิเคราะห์ผลของการใช้จ่ายรัฐบาลที่จำแนกตามวัตถุประสงค์ต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ไทยในระยะยาวโดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากบัญชีประชาชาติ และสต็อกทุนของประเทศไทย จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและรายงานผลการสำรวจแรงงาน จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อทำการวิจัยเสร็จสิ้นลง ผลผลิตของการวิจัย คือ ข้อมูลที่แสดงองค์ประกอบแหล่งที่มาของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้แหล่งที่มาแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ จากปัจจัยการผลิตดั้งเดิมและการใช้จ่ายรัฐบาลจำแนกตามวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ประเภทคือ การใช้จ่ายรัฐบาลที่เป็นตัวแทนด้านทุนมนุษย์ และการใช้จ่ายรัฐบาลที่เป็นตัวแทนด้านเทคโนโลยี ซึ่งผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตของการวิจัยนี้ คือ หน่วยงานวางแผนและจัดทำงบประมาณ เพื่อใช้ในการวางแผนจัดทำงบประมาณในแต่ละกระทรวงต่อไป ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีทั้งหมด 5 ตัวแปร จำแนกเป็นตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัวแปร ประกอบไปด้วย

ปัจจัยสต็อกทุน ปัจจัยแรงงาน ปัจจัยการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์และปัจจัยการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี และตัวแปรตามจำนวน 1 ตัวแปร คือผลผลิตประชาชาติที่แท้จริง

เริ่มต้นการศึกษาด้วยการประมาณค่าความยืดหยุ่นของการผลิตต่อปัจจัยการผลิตดั้งเดิม ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยสต็อกทุนและปัจจัยแรงงาน หลังจากนั้นเพิ่มตัวแปรการใช้จ่าย รัฐบาลที่เป็นตัวแทนของทุนมนุษย์และเทคโนโลยี ผลการประมาณค่าพบว่า ผลของการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มีพลังมากกว่าผลของการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี จากนั้นนำค่าความยืดหยุ่นที่ได้มาใช้ในการจำแนกองค์ประกอบของแหล่งที่มาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว โดยพิจารณาแยกเป็นช่วงๆ ละ 10 ปี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่ารัฐบาลค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตน้อยกว่าที่ควรจะเป็นถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มากกว่าการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ค้นพบ ในขณะที่ปัจจัยการผลิตดั้งเดิมยังคงเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ซึ่งปัจจัยการผลิตดั้งเดิมมีข้อจำกัดมากในระยะยาว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตาราง 1 มูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตจำแนกตามปัจจัยการผลิตปี 2514 – 2552

แผนพัฒนาฯ	ปี	ปัจจัยสติกทุน		ปัจจัยแรงงาน		ปัจจัยด้านทุนมนุษย์		ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	
		(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านคน)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
ฉบับ 2	2514	1,969,940	2.25	16.64	3.98	11,071	10.81	3,572	1.92
	2515	2,018,743	2.48	16.14	-2.98	12,539	13.26	3,066	-14.16
ฉบับ 3-4	2516	2,075,341	2.80	16.83	4.24	13,740	9.58	3,114	1.56
	2517	2,134,210	2.84	15.49	-7.92	15,210	10.70	2,704	-13.18
	2518	2,199,590	3.06	16.24	4.84	17,635	15.94	5,087	88.15
	2519	2,281,293	3.71	16.26	0.08	20,931	18.69	6,298	23.81
	2520	2,386,024	4.59	18.33	12.75	22,592	7.94	3,535	-43.86
	2521	2,496,001	4.61	19.39	5.79	26,131	15.66	3,580	1.27
	2522	2,621,485	5.03	19.22	-0.87	30,019	14.88	3,653	2.04
	2523	2,778,591	5.99	22.73	18.25	32,134	7.05	3,600	-1.46
	2524	2,951,947	6.24	21.14	-7.00	35,397	10.15	4,036	12.11
	2525	3,118,288	5.63	22.27	5.34	40,577	14.63	3,964	-1.78
ฉบับ 5-6	2526	3,322,354	6.54	25.05	12.50	44,221	8.98	3,635	-8.30
	2527	3,542,885	6.64	26.23	4.71	48,458	9.58	3,447	-5.17
	2528	3,744,061	5.68	26.83	2.30	51,852	7.00	3,184	-7.63
	2529	3,938,735	5.20	27.53	2.59	54,800	5.69	3,423	7.51
	2530	4,187,117	6.31	28.73	4.38	56,031	2.25	3,281	-4.15
	2531	4,519,636	7.94	29.61	3.07	58,970	5.25	3,711	13.11
	2532	4,954,229	9.62	30.28	2.26	62,072	5.26	3,783	1.94

ตาราง 1 (ต่อ)

แผนพัฒนา	ปี	ปัจจัยสต็อกทุน		ปัจจัยแรงงาน		ปัจจัยด้านทุนมนุษย์		ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	
		(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านคน)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
ฉบับ 5-6	2533	5,556,557	12.16	31.75	4.84	65,049	4.80	3,935	4.02
	2534	6,250,188	12.48	31.08	-2.10	68,876	5.88	3,787	-3.76
ฉบับ 7-8	2535	6,995,199	11.92	31.91	2.67	71,656	4.04	4,291	13.31
	2536	7,815,304	11.72	32.24	1.03	80,393	12.19	3,666	-14.57
	2537	8,740,942	11.84	31.87	-1.15	83,183	3.47	4,907	33.85
	2538	9,733,747	11.36	32.17	0.96	91,769	10.32	4,163	-15.16
	2539	10,823,170	11.19	32.38	0.65	98,994	7.87	5,147	23.64
	2540	11,611,327	7.28	32.78	1.22	105,995	7.07	4,941	-4.00
	2541	11,911,713	2.59	32.60	-0.56	122,055	15.15	5,102	3.26
	2542	12,163,043	2.11	32.91	0.96	118,854	-2.62	6,027	18.13
	2543	12,430,620	2.20	33.39	1.47	125,766	5.82	4,693	-22.13
	2544	12,649,512	1.76	33.81	1.26	127,243	1.17	4,904	4.50
ฉบับ 9-10	2545	12,880,761	1.83	34.26	1.33	129,113	1.47	8,153	66.25
	2546	13,171,145	2.25	34.90	1.87	132,307	2.47	3,928	-51.82
	2547	13,537,985	2.79	35.72	2.34	134,718	1.82	5,382	37.02
	2548	13,974,896	3.23	36.13	1.16	148,037	9.89	17,305	221.53
	2549	14,430,911	3.26	36.43	0.82	151,773	2.52	16,247	-6.11
	2550	14,895,285	3.22	36.94	1.41	171,204	12.80	18,621	14.61
	2551	15,380,132	3.26	37.70	2.05	174,211	1.76	15,232	-18.20
	2552	15,813,149	2.82	38.43	1.93	183,825	5.52	19,285	26.61

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554, เมษายน) ประชาชาติ

ผลของแรงขับเคลื่อนจากการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์และด้านเทคโนโลยีต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ค่าความยืดหยุ่นที่ได้จากการประมาณแบบจำลองที่ 4 สามารถสรุปได้ดังนี้ สัมประสิทธิ์ของปัจจัยสต็อกทุนมีค่าเท่ากับ 0.560 และสัมประสิทธิ์ของปัจจัยแรงงานมีค่าเท่ากับ 0.512 ที่มากกว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มีค่าเท่ากับ 0.157 และสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.030 จากค่าสัมประสิทธิ์ที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยการผลิตดั้งเดิมยังคงเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจัยสต็อกทุนที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นอันดับแรงรองลงมาคือปัจจัยแรงงาน ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีตามลำดับ

ส่วนที่ 2. ผลการประมาณ แบบจำลอง การผลิตและการจำแนกองค์ ประกอบของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆ มาประมาณค่าฟังก์ชันการผลิตโดยอาศัยโปรแกรม Eviews เพื่อหาค่าความยืดหยุ่นได้ดังตาราง 2

ในส่วนนี้จะแสดงผลการประมาณฟังก์ชันที่ใช้ในการศึกษาแรงขับเคลื่อนของภาครัฐต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาวดังต่อไปนี้

ผลการประมาณฟังก์ชันการผลิตดั้งเดิมอันประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยสต็อกทุนและปัจจัยแรงงาน

$$Y = F(K_t, L_t) \quad (4.1)$$

ซึ่ง Y = ผลผลิตประชาชาติที่แท้จริง

K = สต็อกทุน

L = แรงงาน

ตาราง 2 ผลการประมาณฟังก์ชันการผลิต

	ตัวแปรตาม : ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม GDP รวม			
	สมการ 4.2	สมการ 4.3	สมการ 4.4	สมการ 4.5
ค่าคงที่	1.553 (4.567)	1.965 (5.293)	1.614 (4.803)	1.951 (5.252)
สต็อกทุน	0.673 (16.870)	0.572 (9.715)	0.635 (13.616)	0.560 (9.310)
แรงงาน	0.699 (6.902)	0.449 (3.041)	0.745 (7.176)	0.512 (3.192)
การใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์	-	0.181 (2.240)	-	0.157 (1.868)
การใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี	-	-	0.046 (1.540)	0.030 (1.005)
ตัวอย่างปี 2514-2552	39	39	39	39
Adjusted R ²	0.990	0.991	0.991	0.992

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า t-statistic

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถอภิปรายผลข้างต้นสรุปได้ว่ารัฐบาลค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตน้อยกว่าที่ควรจะเป็นถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินนโยบายการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์มากกว่าการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ค้นพบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ (2530) ที่พบว่ารายจ่ายรัฐบาลมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในทิศทางเดียวกันถึงแม้จะเป็นการวิจัยในระยะเวลาสั้น ในขณะที่ คิวลาภ (2539) พบว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยแม้ว่าการศึกษาค้นคว้าจะแยกตามลักษณะการเบิกจ่ายที่ไม่เหมือนกับการวิจัยในครั้ง นี้ แต่อย่างไรก็ดี Easterly and Rebelo (1993) กลับพบว่า การลงทุนด้านการขนส่งและการสื่อสารที่ในงานวิจัยนี้คือ การใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีจะมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตด้วยค่าสัมประสิทธิ์ที่สูงกว่าการลงทุนด้านอื่น ในขณะที่การศึกษาในกลุ่ม 7 ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำกลับมีความชัดเจนว่าการใช้จ่ายรัฐบาลจะสามารถเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ แต่ผลที่ได้จากการศึกษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยครั้งนี้คล้ายคลึงในผลของการวิจัยในประเทศเคนยาของ M'Amanja and Morrissey (2005) ในส่วนที่เป็นการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดผลผลิตภาพที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทย แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยการผลิตดั้งเดิมยังคงเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาว แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยการผลิตดั้งเดิมมีข้อจำกัดมากในระยะยาวเพราะปัจจัยด้านสต็อกทุนและปัจจัยด้านแรงงานมีอยู่อย่างจำกัดดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในระยะยาวได้เช่นเดียวกับปัจจัยการผลิตดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า การใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์และการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยี ยังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยการผลิตดั้งเดิมที่มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก ดังนั้นเมื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ดำเนินไประยะหนึ่ง ปัจจัยการผลิตดั้งเดิมจะมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินต่อไปอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์และการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีมากขึ้น อีกทั้งการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างเร็วกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์ เนื่องจากสังเกตได้ว่าเมื่อรัฐบาลกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ท่างมุ่งเน้นด้านเทคโนโลยี ก็สามารถขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ทันทีซึ่งจะแตกต่างกับการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องใช้ระยะเวลาในการขับเคลื่อนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น หากต้องการผลักดันให้เศรษฐกิจขับเคลื่อนอย่างเร่งด่วน รัฐบาลควรเลือกที่จะใช้จ่ายด้านเทคโนโลยี มากขึ้น

2. รัฐบาลควรจัดให้มีการใช้จ่ายรัฐบาลด้านทุนมนุษย์และการใช้จ่ายรัฐบาลด้านเทคโนโลยีสำหรับภาคเอกชนเพิ่มเติม เนื่องจากบุคลากรภาคเอกชนจำนวนมากที่มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่มีโอกาสและทุนสนับสนุนทางการศึกษาจากรัฐบาลเพราะไม่ได้อยู่ในภาครัฐซึ่งมักจะมีโอกาสและการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนภาคเอกชนอาจจัดให้อยู่ในรูปของการจัดสอบชิงทุนสำหรับการสนับสนุนรายบุคคลหรือถ่วงครุภัณฑ์เอกชนได้มีโครงการวิจัยและพัฒนาที่จะได้รับการลดหย่อนภาษี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] จีรวัดน์ เจริญสถาพรกุล. (2551,มกราคม-ธันวาคม). แร้งขับเคื้อนของการวิจัยต่ออัตรการเจริญเติบโตภาคเกษตรไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ.ปีที่ 4:82-92
- [2] น้ำฝน บุญยักษ์โยธิน (2550). โครงสร้างรายจ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] ไพฑูถย์ ไกรพรศักดิ์. (2544). ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและผลิตภาพการผลิต. ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค. หน้า 2-51. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- [4] เมธี ครองแก้ว. (2535). การบริหารและควบคุมการใช้จ่ายสาธารณะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] วรรณ โชคบันดาลสุข. (2530). ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [6] สรพงษ์ เจริญกฤตยาภูมิ. (2544). ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [7] ศิวลภ สิทธิธรรม. (2539). การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [8] ศุภกร วรฤทธิ์. (2546). การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

SRD-225: พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวใน จังหวัดน่าน

BEHAVIOR AND FACTORS RELATED TO DEMAND OF TOURISM IN NAN PROVINCE

อภิสุตา สุวรรณประชา

Aphisuda Suwanpracha

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 2 ประการคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน จำนวน 384 คน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 3,001-4,000 บาทต่อครั้ง/คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 โดยเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 58.9 แหล่งท่องเที่ยวที่นิยมคือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนาสถาน คิดเป็นร้อยละ 49.1 พาหนะที่ใช้การเดินทางคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 48.1 นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว 2 ครั้งในรอบ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.2 และใช้เวลาในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 3-4 วันต่อครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.5 และช่วงเวลาที่นิยมไปท่องเที่ยวมากที่สุดคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 44.8 และช่วงเดือนที่มาท่องเที่ยวมากที่สุดคือช่วงเดือนตุลาคม ธันวาคม คิดเป็นร้อยละ 53.1 นักท่องเที่ยวทั้งหมดพักค้างคืนสถานที่พักคือโรงแรมคิดเป็นร้อยละ 53.9 โดยนักท่องเที่ยวต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีก คิดเป็นร้อยละ 97.7

ปัจจัยเศรษฐกิจในด้านลักษณะที่พัก แหล่งท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน พบว่า

1. อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ราคาที่พักต่อวัน ค่าพาหนะในการเดินทาง ลักษณะที่พัก แหล่งท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. เพศและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: อุปสงค์การท่องเที่ยว

Abstract

The purposes of this research were to study the behavior and factors related to demand of Thai tourists in Nan provinces. The sample consisted of 384 Thai tourists. Tool for data collection was questionnaire. Statistical method use in analyzing the data were percentage, mean, standard deviation and Chi-Square test.

The research revealed that:

49.2% of Thai tourists in Nan Province had average 3,000 – 4,000 baht cost of traveling. 42.7% of them came along with friends. 59.9% of them had main objective which was leisure. 40.1% of them went to cultural and religion place. 48.1% of them traveled by their own vehicle. 43.2% of them have come 2 times per year. 49.5% of them spent average 3 – 4 days traveling. 44.8% of them came on their weekend and 53.1% of them came on October – December. All tourists stayed over-night, 53.9% of them stayed in hotel and 97.7% of them wanted to come back again.

Economic factors that accommodation, attraction place and government's tourism promotion had effected in high level to decision making of tourists in Nan province.

Result of factors related to demand of Thai tourists in Nan province revealed that:

1. Age, marital status, occupation, income per month, accommodation rate, transportation cost, accommodation and government's tourism promotion related to demand of Thai tourists in Nan province at the statistical significant at 0.05 levels.

2. Gender and education level not related to demand of Thai tourists in Nan province at the statistical significant at 0.05 levels.

Keyword : Tourism demand

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ สามารถทำรายได้เป็นเงินตราระหว่างประเทศเข้ามาช่วยแก้ไขสภาวะการขาดดุลการชำระเงินของประเทศอันสืบเนื่องมาจากการขาดดุลทางการค้า ส่วนการท่องเที่ยวภายในประเทศก็ช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนผลิตสินค้าและบริการต่างๆ อันเป็นการช่วยสร้างแรงงาน สร้างอาชีพ และกระจายรายได้ไปทุกระดับอาชีพในภูมิภาคนั้นๆ

น่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แวดล้อมด้วยขุนเขาสลับซับซ้อน เป็นเมืองเก่าที่มีชีวิตชีวา มีความงดงามของธรรมชาติ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายในปี พ.ศ. 2528 จังหวัดน่านได้รับประกาศเป็นจังหวัดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะมีศักยภาพการท่องเที่ยวมากมาย โดยเฉพาะด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อุทยานแห่งชาติแม่จริม อุทยานแห่งชาติศรีน่าน บ่อเกลือสินเธาว์ เสาดินนาน้อย นอกจากนี้ยังมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดภูมินทร์ วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร วัดพระธาตุแช่แห้ง ฯลฯ

ในปี 2547 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมีจำนวน 421,601 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 24,397 คน รวมจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2547 เท่ากับ 445,998 คน ในปี 2550 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย 405,086 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 13,556 คน รวมจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2550 เท่ากับ 418,642 คน สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดน่านที่ได้รับความนิยมในช่วงปี 2548 – 2550 3 อันดับแรก ได้แก่ วัดพระธาตุแช่แห้ง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน วัดภูมินทร์ ซึ่งนับว่าน่านเป็นจังหวัดทางภาคเหนือจังหวัดหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จึงน่าจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดน่าน ช่วยให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตรามากขึ้น ก่อให้เกิดการสร้างรายได้และการจ้างงานในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและบริหารการจัดการของธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ผู้วิจัยจึงได้ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากร โดยคำนวณจากสูตร Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended) ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนในการท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว จำนวนวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check – List) ประกอบด้วย ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ช่วงเวลาเดินทางมาท่องเที่ยว ช่วงเดือนที่มาท่องเที่ยว สถานที่พัก ความต้องการกลับมาเที่ยวอีก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบจัดอันดับ (Ranking) ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวที่ประทับใจ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended) ประกอบด้วย รายได้ต่อเดือน ราคาที่พักต่อวัน ค่าพาหนะในการเดินทาง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ประกอบด้วย ลักษณะที่พัก แหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

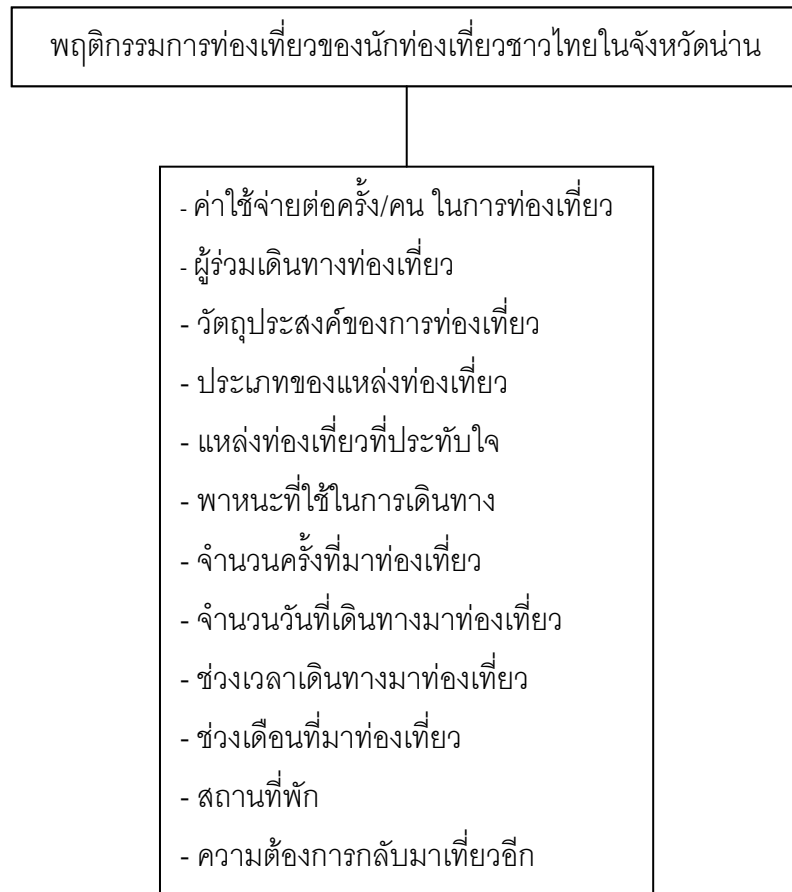
การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน จำนวน 384 คน และระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามคือ ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนในการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ประทับใจ พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวจำนวนวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว ช่วงเวลาเดินทางมาท่องเที่ยว ช่วงเดือนที่มาท่องเที่ยว สถานที่พัก ความต้องการกลับมาเที่ยวอีก โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายได้ต่อเดือน ราคาที่พักต่อวัน ค่าพาหนะในการเดินทางโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ลักษณะที่พัก แหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ในการทดสอบสมมติฐาน

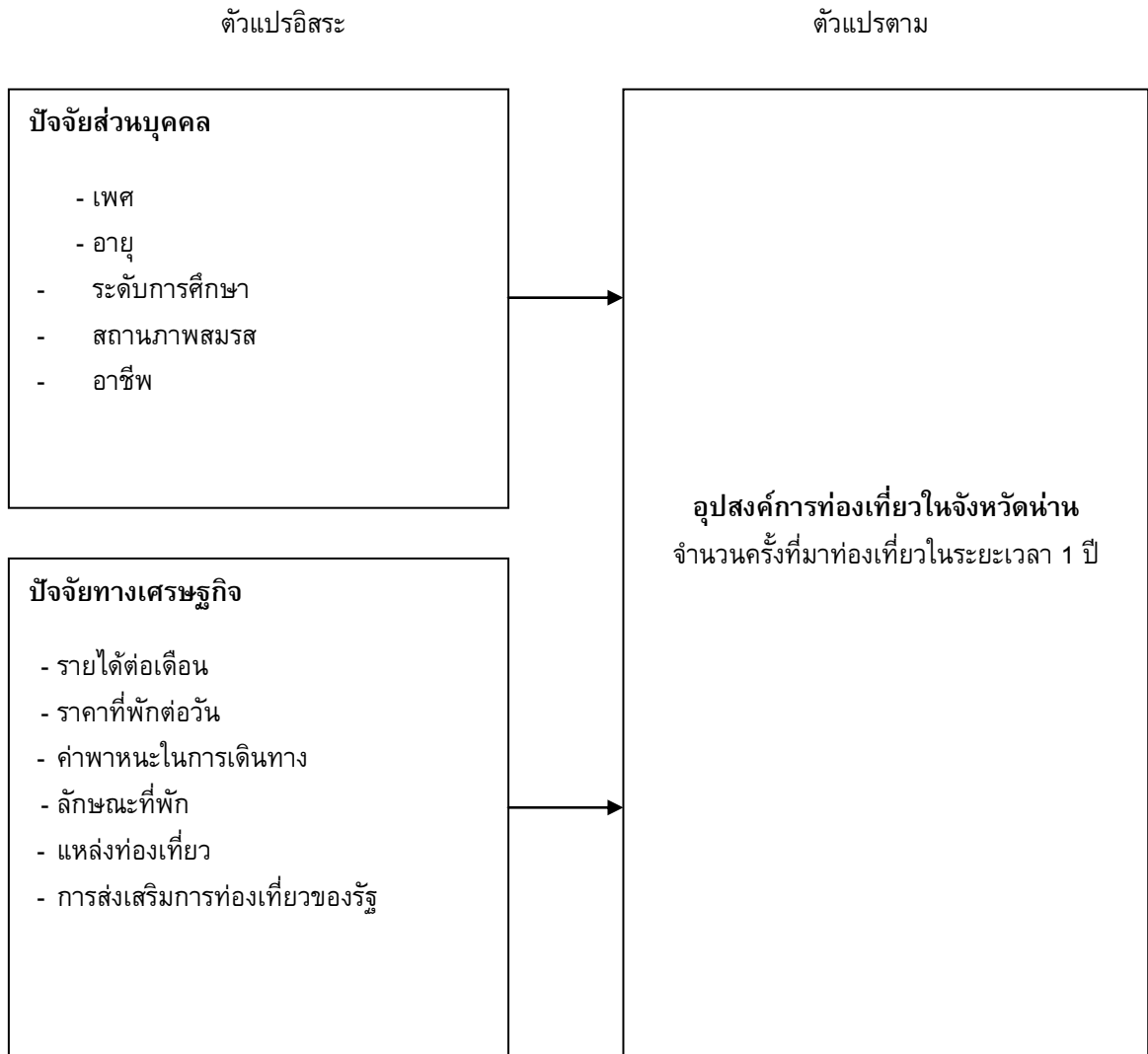
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน
ครั้งนี้ อาศัยทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคและทฤษฎีอุปสงค์เป็นแนวคิดในการศึกษาโดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวมี
กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ภาพประกอบ 2 ปัจจัยที่มีผลอุปสงค์การท่องเที่ยว

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรส, อาชีพ มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน, ราคาที่พักต่อวัน, ค่าพาหนะในการเดินทางลักษณะที่พัก, แหล่งท่องเที่ยว, การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว จำนวน 384 คน พบว่า นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.4 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.6 มีอายุระหว่าง 20 – 26 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือมีอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.8 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.6 และมีระดับการศึกษาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.3 มีสถานภาพโสดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมา คือ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีอาชีพพนักงานบริษัทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.8 และมีอาชีพแม่บ้านน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.4

ตอนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ได้แก่

ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน จะเสียค่าใช้จ่าย 3,000 – 4,000 บาทต่อครั้ง/คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.2 และเสียค่าใช้จ่าย 1,000 – 2,000 บาทต่อครั้ง/คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.4

ผู้ร่วมเดินทาง นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.7 และเดินทางมาคนเดียว น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง นักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดน่านเพื่อพักผ่อนมากที่สุด 59.9 และเดินทางมาปฏิบัติงาน/ติดต่อธุรกิจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่นิยม นักท่องเที่ยวนิยมไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.6 และไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.3

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวประทับใจ 5 อันดับแรก คือ วัดพระธาตุแช่แห้ง คิดเป็นร้อยละ 31.4 วัดภูมินทร์ คิดเป็นร้อยละ 29.3 อุทยานแห่งชาติดอยภูคา 18.8 อุทยานแห่งชาติศรีน่าน คิดเป็นร้อยละ 14.7 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน คิดเป็นร้อยละ 5.7 พาหนะในการเดินทาง พาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางมากที่สุด คือรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 48.1 พาหนะที่ใช้ในการเดินทางน้อยที่สุดคือ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 2.1 พาหนะในท้องถิ่น ในช่วงที่ท่องเที่ยวในจังหวัดน่านนักท่องเที่ยวบางส่วนมีโอกาสได้ใช้พาหนะในท้องถิ่นคือ รถสองแถว จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปี นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว 2 ครั้งในรอบ 1 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.2 และเดินทางมาท่องเที่ยว 4 ครั้งในรอบ 1 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 จำนวนวันในการมาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว 3 – 4 วันต่อครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.5 และเดินทางมาท่องเที่ยววันหยุดปลายสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.8 และเดินทางมาท่องเที่ยววันหยุดตามเทศกาลน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.2

ช่วงเดือนในการเดินทาง นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเดือนตุลาคม – ธันวาคม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 และเดินทางมาท่องเที่ยวเดือนกรกฎาคม – กันยายน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.2 พักค้างคืน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านทั้งหมดพักค้างคืน สถานที่พัก นักท่องเที่ยวพักค้างคืนที่โรงแรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.9 และตั้งแคมป์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9 ในด้านความต้องการกลับมาท่องเที่ยวในอนาคต นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดน่านอีก คิดเป็นร้อยละ 97.7 และไม่ต้องการกลับมาอีก คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ราคาที่พักต่อวัน ค่าพาหนะในการเดินทาง
ด้านลักษณะที่พัก ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ พบว่า รายได้ต่อเดือน นักท่องเที่ยวมีรายได้ 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนน้อย

ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.4 ราคาที่พักต่อวัน นักท่องเที่ยวพักในห้องพักราคา 501 – 1,000 บาทต่อวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.0 และพักในห้องพักราคา 1,501 – 2,000 บาทต่อวันน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.3 ค่าพาหนะในการเดินทาง นักท่องเที่ยวมีค่าพาหนะในการเดินทาง 1,501 – 2,000 บาทต่อครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.8 และมีค่าพาหนะในการเดินทางต่ำกว่า 1,000 บาทต่อครั้งน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9 ด้านลักษณะที่พัก ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านลักษณะที่พักมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในด้านแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คน ในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
1,000 – 2,000 บาท	13	3.4
2,001 – 3,000 บาท	103	26.8
3,001 – 4,000 บาท	189	49.2
4,001 – 5,000 บาท	54	14.1
มากกว่า 5,000 บาท	25	6.5
รวม	384	100
ค่าสูงสุด = 20,000	ค่าต่ำสุด = 1,000	ค่าเฉลี่ย = 3,378.17
2. ผู้ร่วมเดินทาง		
คนเดียว	7	1.8
ครอบครัว/ญาติ	141	36.7
เพื่อน	164	42.7
บริษัทนำเที่ยว	56	14.6
ที่ทำงาน	16	4.2
รวม	384	100
3. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว		
พักผ่อน	230	59.9
ทำบุญไหว้พระ	36	9.4
เยี่ยมญาติ/เพื่อน	87	22.7
ประชุม/สัมมนา	23	6.0
ปฏิบัติงาน/ติดต่อธุรกิจ	8	2.0
รวม	384	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านนิยมไปท่องเที่ยว		
แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ	172	29.6
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน	286	49.1
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต	124	21.3
รวม	384	100
5. แหล่งท่องเที่ยวที่ประทับใจมากที่สุดอันดับ 1 - 5		
1. วัดพระธาตุแช่แห้ง	267	31.4
2. วัดภูมินทร์	249	29.3
3. อุทยานแห่งชาติดอยภูคา	160	18.8
4. อุทยานแห่งชาติศรีน่าน	125	14.7
5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน	48	5.7
รวม	384	100
6. พาหนะในการเดินทาง		
รถยนต์ส่วนตัว	185	48.1
รถโดยสารประจำทาง	24	6.3
เครื่องบิน	8	2.1
รถจักรยานยนต์	102	26.6
บริการเช่ารถตู้	65	16.9
รวม	384	100
7. พาหนะในท้องถิ่น		
รถสองแถว	6	100
รวม	6	100
8. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปี		
1 ครั้ง	141	36.7
2 ครั้ง	166	43.2
3 ครั้ง	72	18.8
4 ครั้ง	5	1.3
รวม	384	100
9. จำนวนวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว		
1 – 2 วัน	164	42.7
3 – 4 วัน	190	49.5
5 – 6 วัน	27	7.0
มากกว่า 6 วัน	3	0.8
รวม	384	100

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว	89	23.2
วันหยุดตามเทศกาล		
วันหยุดปลายสัปดาห์	172	44.8
วันลาพักผ่อนประจำปี	123	32.0
รวม	384	100
11. ช่วงเดือนที่เดินทางมาท่องเที่ยว		
มกราคม – มีนาคม	148	29.9
เมษายน – มิถุนายน	63	12.7
กรกฎาคม – กันยายน	21	4.2
ตุลาคม – ธันวาคม	263	53.1
รวม	495	100
12. พักค้างคืน		
ค้างคืน	384	100
รวม	384	100
13. สถานที่พักในการท่องเที่ยว		
โรงแรม	207	53.9
ที่พักในอุทยาน	53	13.8
รีสอร์ท	39	10.1
บ้านญาติ/เพื่อน	74	19.3
ตั้งแคมป์	11	2.9
รวม	384	100
14. ความต้องการกลับมาท่องเที่ยว		
ต้องการกลับมาอีก	375	97.7
ไม่ต้องการกลับมาอีก	9	2.3
รวม	384	100

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน

ปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการศึกษาพบว่า เพศและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือน ราคาที่พักต่อวัน ค่าพาหนะในการเดินทาง ลักษณะที่พัก แหล่งท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 2 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

ปัจจัย	อุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน	
	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
เพศ		✓
อายุ	✓	
ระดับการศึกษา		✓
สถานภาพสมรส	✓	
อาชีพ	✓	
รายได้ต่อเดือน	✓	
ราคาที่พักต่อวัน	✓	
ค่าพาหนะในการเดินทาง	✓	
ลักษณะที่พัก	✓	
แหล่งท่องเที่ยว	✓	
การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ	✓	

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่าย 3,000 – 4,000 บาทต่อครั้ง/คน ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุด เนื่องจากการมาท่องเที่ยวจะมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทาง ฯลฯ ในการมาท่องเที่ยวจังหวัดน่าน นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน และยังไม่ีครอบครัวจึงมักต้องการที่จะเที่ยวกับเพื่อน นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากจังหวัดน่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีธรรมชาติที่สวยงาม มีอากาศที่บริสุทธิ์ และมีวัฒนธรรมประเพณีที่ยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิม จึงเหมาะแก่การพักผ่อน

สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมไปท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดคือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน เนื่องจากจังหวัดน่านเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและมีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ วัดพระธาตุแช่แห้ง วัดภูมินทร์ อุทยานแห่งชาติตองกู่ อุทยานแห่งชาติศรีน่าน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 อันดับ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดน่าน เพราะแต่ละแหล่งท่องเที่ยวก็จะมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไป จึงสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวชม โดยพาหนะในการเดินทางที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดคือรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวให้ความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในช่วงที่ท่องเที่ยวในจังหวัดน่านนักท่องเที่ยวบางส่วนมีโอกาสได้ใช้พาหนะในท้องถิ่นคือรถสองแถวเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบ้าง

ในระยะเวลา 1 ปี นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดน่านมากที่สุดจำนวน 2 ครั้ง นักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดน่าน 3 – 4 วันต่อครั้งมากที่สุด เนื่องจากจังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายจึงต้องใช้เวลาหลายวัน จึงจะเที่ยวได้ครบ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดคือ วันหยุดปลายสัปดาห์ ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือเดือนตุลาคม – ธันวาคม

นักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านพักค้างคืน นักท่องเที่ยวพักค้างคืนที่โรงแรมมากที่สุด เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดน่านและโรงแรมยังเป็นสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายครบครัน และนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดน่านอีก เนื่องจากเกิดความประทับใจ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่าน

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ ผลจากการศึกษาพบว่า เพศของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ วรเวชธนกุล (2546 : 176-180) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครปฐม จากผลการศึกษาพบว่า เพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวจำนวน (ครั้ง) ในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อปีไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา วาหลวง (2550 : 134-136) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการศึกษาพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

อายุ ผลจากการศึกษาพบว่า อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฝน ถึงหมื่นไฉ (2547 : 243-247) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเลือกแหล่งท่องเที่ยวและที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จากผลการศึกษาพบว่า อายุแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนครั้งในการเดินทางแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน สอนเจริญ (2548 : 133-145) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณ อ.เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

สถานภาพสมรส ผลจากการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ วงศ์เทียนชัย (2547 : 166-167) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจุดผ่านแดนไทย – พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตากของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านความถี่ในการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ สกุลศรีจิรวัดน์ (2548 : 122-128) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ อุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จากผลการศึกษาพบว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะไป

อาชีพ ผลจากการศึกษาพบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน สอนเจริญ (2548 : 133-145) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณ อ.เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่ต่างกันมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่ต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธัสดา เขยกิจวงศ์ (2547 : 96-98) ศึกษา

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านจำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวในรอบ 1 ปีแตกต่างกัน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

รายได้ต่อเดือน ผลจากการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรไกร เดิมถาวร (2547 : 151-159) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดอุบลราชธานี จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน สอนเจริญ (2548 : 133-145) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณ อ. เชียงแสน

ราคาที่พักต่อวัน ผลจากการศึกษาพบว่า ราคาที่พักต่อวันของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร อรุณจันทร์ (2550 : 61-66) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการศึกษาพบว่าราคาที่พักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว (ในระยะเวลา 1 ปี)

ค่าพาหนะในการเดินทาง ผลจากการศึกษาพบว่า ค่าพาหนะในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร อรุณจันทร์ (2550 : 61-66) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการศึกษาพบว่า ค่าพาหนะในการเดินทางมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว (ในระยะเวลา 1 ปี)

ด้านลักษณะที่พัก ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านลักษณะที่พักมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน สอนเจริญ (2548 : 133-145) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณ อ. เชียงแสน จ. เชียงราย จากผลการศึกษาพบว่า สถานที่พักที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน และด้านสถานที่พัก โดยรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริอร ทองมั่ง (2548 : 108-112) ศึกษาเรื่อง ทักษะที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จ. สุราษฎร์ธานี จากผลการศึกษาพบว่า ด้านที่พัก นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางในด้านที่พัก ยกเว้นทัศนคติในเรื่องที่พักตั้งอยู่ในทำเลที่สวยงามมีทัศนคติที่ดี

ด้านแหล่งท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาพบว่าด้านแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ วรเวชธนกุล (2546 : 176-180) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครปฐม จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านจำนวน (ครั้ง) ในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อปีแตกต่างกัน และให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนในการเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ วงศ์เทียนชัย (2547 : 166-167) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจุดผ่านแดนไทย – พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งสอดคล้องกับ บังอร ฉัตรรุ่งเรือง (2551 : 10-12) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐมีความสำคัญต่อการเดินทางท่องเที่ยวมาก เช่น การประกาศปีการท่องเที่ยว ล้วนแต่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของการเดินทางท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว, ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว, ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว, สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก, ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดน่าน ดังนั้น ภาครัฐ ควรมีการบำรุงรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ให้สวยงามอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้คงความเป็นธรรมชาติ มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีความร่มรื่น เพื่อสร้างบรรยากาศในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำอีก

2. ด้านลักษณะที่พัก เช่น ที่พักหาง่าย, ความสะอาดของสถานที่พัก, ความสวยงามของสถานที่พัก, สิ่งอำนวยความสะดวกสบายในสถานที่พัก, ความปลอดภัยของสถานที่พัก มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดน่าน ดังนั้น ภาคเอกชนควรให้ความร่วมมือในการให้บริการด้านสถานที่พัก นอกจากนี้ยังต้องเน้นรักษาความปลอดภัย จัดสถานที่ให้มีความสวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาพัก

3. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ เช่น การรณรงค์การเดินทางภายใต้แนวคิด “เที่ยวไทย ครีกครื้น เศรษฐกิจไทยคึกคัก” ททท. จัดทำโบรชัวร์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดน่าน, การเสนอข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยวในนิตยสารการท่องเที่ยว, การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว, การกำหนดวันหยุดราชการแบบต่อเนื่อง มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดน่าน ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวขอจังหวัดน่านให้เป็นที่รู้จัก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ มากขึ้น

4. ราคาที่พักและค่าพาหนะในการเดินทาง มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดน่าน ดังนั้น ทางจังหวัดควรให้ความสำคัญในด้านราคาที่พักและค่าพาหนะในการเดินทางดังกล่าว โดยการตรวจสอบและควบคุมระดับราคาให้เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). สถิตินักท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2552, จาก www.thai.tourismthailand.org
- [2] จรรยา วาหลวง. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- [3] ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2548). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] นภาพรอรุณ อรุณจันทร์. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [5] พรพรรณ สกุลศรีจิรวรรณ. (2548). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [6] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] เมธัสดา เขียวก้อง. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในหาดชะอำ. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [8] สมใจ วงศ์เทียนชัย. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจุดผ่านแดนไทย – พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [9] สรไกร เต็มถาวร. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดอุบลราชธานี. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [10] ลีรอร ทองมั่ง. (2547). ทศนคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [11] สายฝน ถึงหมื่นไฉ. (2547). ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเลือกแหล่งท่องเที่ยวและที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. สารนิพนธ์. บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [12] แสงเดือน สอนเจริญ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยบริเวณ อ. เชียงแสน จ.เชียงราย. บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

SRD-226: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการร้านสปาปลาในกรุงเทพมหานคร A FEASIBILITY STUDY OF THE FISH SPA PROJECT IN BANGKOK

อรุณี อุนตริยะ

Arune Anutariya

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

Corresponding author: <http://econ.swu.ac.th>

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการร้านสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการค้ำค่าทางการเงิน โดยนำเกณฑ์การพิจารณาวัดความคุ้มค่าซึ่งประกอบด้วยระยะเวลาคืนทุนคิดลด มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน รวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งใช้การวิเคราะห์ความไวและการทดสอบค่าการแปรเปลี่ยน มาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุน การศึกษาครั้งนี้ได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจร้านสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 ร้าน ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจการให้บริการ และราคาค่าบริการที่ใกล้เคียงกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้ประกอบการธุรกิจร้านสปาปลา ซึ่งรับออกแบบติดตั้ง วางระบบและให้บริการสปาปลา จำนวน 4 ร้าน เพื่อนำข้อมูลด้านต้นทุนมาประกอบใช้ประมาณการต้นทุนในการลงทุนธุรกิจร้านสปาปลา (2) ผู้ประกอบการธุรกิจร้านสปาปลา ซึ่งให้บริการร้านสปาปลาเพียงอย่างเดียว มิได้บริการด้านอื่นๆ จำนวน 4 ร้าน เพื่อนำข้อมูลด้านรายได้ มาประมาณการผลตอบแทนในการลงทุนธุรกิจร้านสปาปลา

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน พบว่า โครงการลงทุนธุรกิจสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ในการลงทุน โดยโครงการใช้เงินลงทุนของผู้ประกอบการทั้งหมดจำนวน 729,990 บาท จากผลประเมินความคุ้มค่าทางการเงินของโครงการ พบว่าสามารถคืนทุนได้ภายใน 1 ปี 8 เดือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าเท่ากับ 1,757,666 บาท อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่าเท่ากับ 1.47 เท่า และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการมีค่าเท่ากับร้อยละ 63.94

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน เมื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและรายได้ของโครงการเปลี่ยนแปลงไปจากยอดประมาณการ ร้อยละ 5 และ 10 โดยทำการทดสอบ 3 กรณี คือ กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ กรณีผลตอบแทนลดลง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ และกรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนของโครงการลดลงที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ ผลปรากฏว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นแก่โครงการทั้ง 3 กรณี โครงการยังสามารถลงทุนได้ และจากผลการทดสอบค่าความเปลี่ยนแปลงพบว่าต้นทุนของโครงการสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินร้อยละ 47.50 ส่วนผลตอบแทนของโครงการนั้นจะสามารถเปลี่ยนแปลงลดลงได้ไม่เกินร้อยละ 32.20 โครงการดังกล่าวจึงมีความเป็นไปได้และมีความน่าสนใจที่จะลงทุน

คำสำคัญ: การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

Abstract

The objective of this independent study is to analyze the financial feasibility of fish spa shop project in Bangkok. Discount payback period, net present value, internal rate of return, and benefit cost ratio are used as criteria in making investment decision and in analysis of financial risk. Sensitivity analysis is also used.

The study conducts interviews with eight fish spa entrepreneurs in Bangkok to collect data. The nature of lease, services form and fee of these fish spa shop are very similar. They are divided into two groups: 1) four fish spa entrepreneurs who offer both fish spa service, and design and installation service in order to collect cost of investment 2) four entrepreneurs who offer only fish spa services in order to collect revenue to be used in calculation of return,

The result of financial feasibility investment projects showed that it is profitable to do this business. A total of 729,990 baht of the project evaluation found that the project will pay back within a period of 8 months. Net present value of the project is 1,757,666 baht. Benefit cost ratio is 1.47 times and the project internal rate of return is 63.94 percent.

Analysis of financial risk is done by changing the operating cost and revenue from 5 percent to 10 percent from the forecasted value. In three defined scenarios: 1) increased operating cost, and unchanged revenue and investment cost; 2) decreased revenue, and unchanged operating and investment cost; 3) increased operating cost and decreased revenue, the project still yields acceptable return. The breakeven increase in cost is 47.50 percent of the project value and the breakeven decrease in revenue is 32.20 percent of the project value.

Keyword : Feasibility study

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน ภาครัฐมีมาตรการที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยการเร่งฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง ตลอดจนกระตุ้นการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น โดยพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ Small and Medium Enterprises (SMEs) ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ อาทิเช่น มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นการลงทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเอกชนไทย นอกจากนี้รัฐมนตรีว่าการธุรกิจสปาจากอัตราร้อยละ 10 จากรายรับของการให้บริการเหลือร้อยละ 0 เพื่อกระตุ้นการลงทุนและขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการลงทุนของธุรกิจประเภทนี้ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีจากมาตรการของภาครัฐ

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ประกอบการด้านธุรกิจบริการสุขภาพ ประกอบด้วย สปาเพื่อสุขภาพ นวดเพื่อสุขภาพ และนวดเพื่อเสริมสวย รวมทั้งสิ้น 6,049 แห่ง จากจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจสปาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสปาในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบ และต่อยอดเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นดังเช่น ธุรกิจสปาปลา (Fish Spa) ซึ่งมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความผ่อนคลายด้านร่างกาย และจิตใจภายใต้การให้บริการและสภาพแวดล้อมที่ดี โดยปลาชนิดหนึ่งมีชื่อเป็นที่รู้จัก คือ การารูฟา Gara rufa หรือชื่ออื่นๆ เช่น Doctor fish, nibble fish, kangal fish และ reddish fish log sucker ซึ่งมีพฤติกรรมในการเกาะและตอดเท้าลักษณะสั่นแบบช็อตไฟฟ้า (Spark Vibration) ทำหน้าที่ดูดเซลล์ผิวที่ตาย แบคทีเรีย และเชื้อราที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพเท้าเช่น กลิ่นเท้า อีกทั้งเป็นศูนย์รวมของปลายประสาทต่างๆ ของร่างกาย จากการศึกษาพบว่าปลาชนิดนี้สามารถบรรเทาอาการของผู้ป่วยโรคผิวหนัง โดยเมื่อปลากัดกินผิวหนังที่เป็นเกล็ด ขุย เป็นการเปิดโอกาสให้ผิวหนังได้สัมผัสกับรังสี Ultraviolet ในระดับที่ลดลงไป ทำให้ผิวหนังมีพัฒนาการเติบโตได้ดีขึ้น การรักษาด้วยวิธีนี้จึงได้ชื่อว่า "Ichthyotherapy" (การบำบัดด้วยปลา) นอกเหนือจากนี้สำนักงานประมงจังหวัดขอนแก่น และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่นได้มีการส่งเสริมเพาะพันธุ์ปลาสวยงามในประเทศไทย เช่น ปลาสอดปลาหางนกยูง ให้สามารถนำมาใช้ในการทำสปาปลาได้อีกด้วย

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสเติบโตทางธุรกิจร้านสปา ซึ่งถือว่าเป็นวิสาหกิจขนาดย่อมประเภทหนึ่งซึ่งช่วยสร้างงาน และสร้างอาชีพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ดังนั้น หากมีการจัดการรวมทั้งบริหารด้านต้นทุนที่ดี ย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านสปาได้รับผลตอบแทนที่ดี ส่งผลให้ประเทศไทยรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ และผู้สนใจลงทุนในธุรกิจร้านสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร และในเขตพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการร้านสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านความคุ้มค่าทางการเงิน โดยจะนำเกณฑ์การพิจารณาวัดความคุ้มค่าเพื่อตัดสินใจลงทุน ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาคืนทุนคิดลดมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน มาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมจากแหล่งข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านสปาปลา จำนวน 8 ร้าน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ

ร้านสปาปลาซึ่งรับออกแบบติดตั้ง วางระบบ และให้บริการสปาปลา จำนวน 4 ร้าน เพื่อประมาณการต้นทุนของร้านสปาปลา และกลุ่มผู้ประกอบการร้านสปาปลาซึ่งให้บริการร้านสปาปลาเพียงอย่างเดียวมิได้ให้บริการด้านอื่น ๆ จำนวน 4 ร้าน เพื่อประมาณการผลตอบแทนของร้านสปาปลา 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย รวมถึงข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินธุรกิจร้านสปาปลา เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร www.genepoolaquarium.com รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนธุรกิจบริการ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับโครงการที่ทำการศึกษารั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ประมาณต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการลงทุนธุรกิจร้านสปาปลา ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลคำถาม แบ่งได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้.-

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะของโครงการ

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนของโครงการ

ตอนที่ 3 ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลตอบแทนของโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านสปาปลา ในเขตกรุงเทพมหานคร

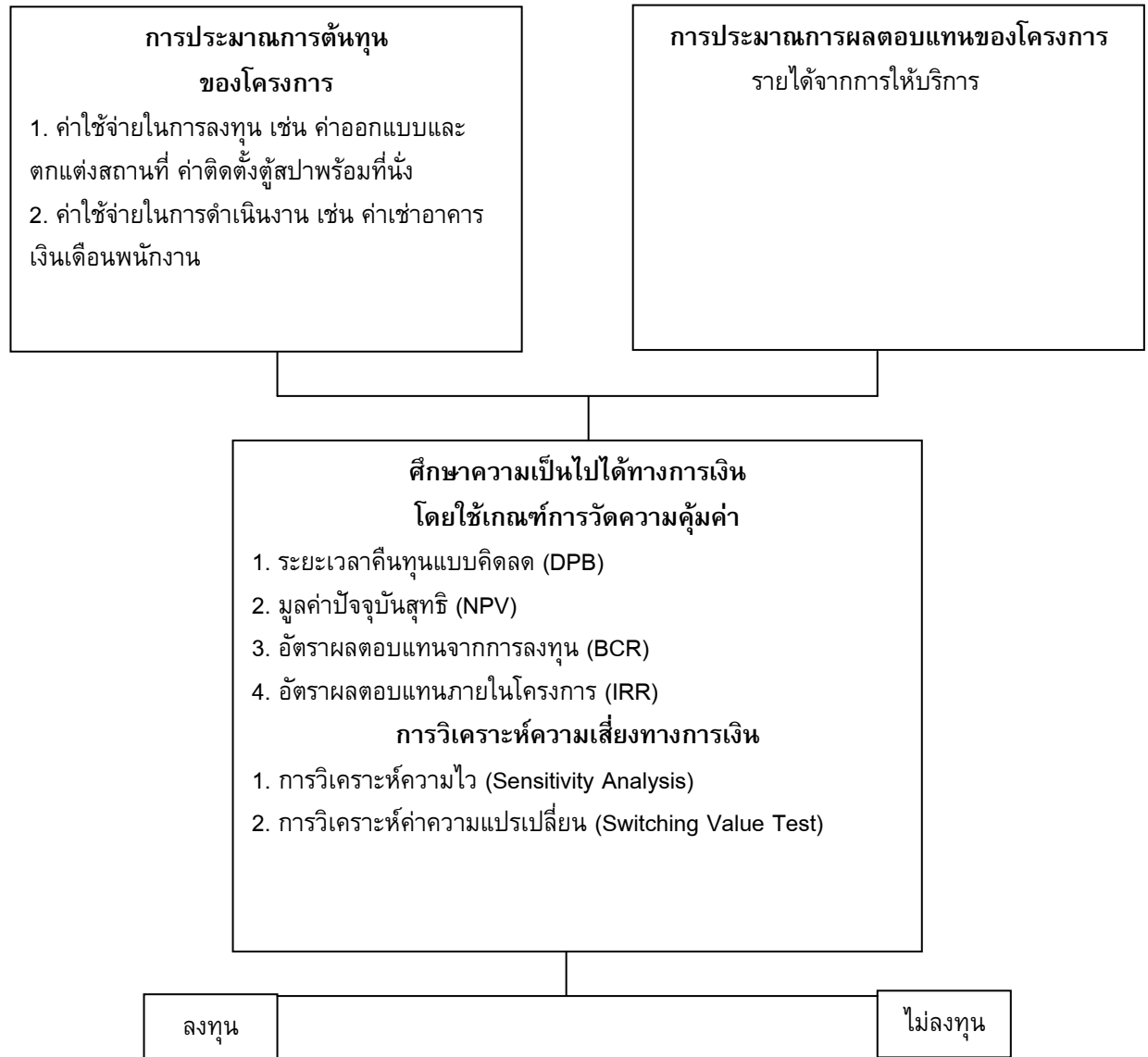
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของโครงการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เพื่อประมาณการ ต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการร้านสปาปลา และนำมาจัดทำงบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ทางการเงินโดยใช้เกณฑ์การวัดความคุ้มค่าของโครงการเป็นตัวชี้วัดว่าควรลงทุนหรือไม่ ซึ่ง ประกอบไปด้วย ระยะเวลาคืนทุนแบบคิดลดมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนภายใน และอัตราผลตอบแทนต่อ ต้นทุน รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน ได้แก่ การวิเคราะห์ความไว และการทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน

กรอบแนวความคิด

จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้นำมาสร้างกรอบความคิด ได้ดังนี้.-

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการประมาณต้นทุนและผลตอบแทน
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงินของโครงการร้านสปาปลา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ระยะเวลาโครงการกำหนดให้มีอายุของโครงการเป็นระยะเวลา 6 ปี ตามอายุการใช้งานของปลา
2. กำหนดให้อัตราการขยายตัวของธุรกิจร้านปลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
3. ปลาสำรอง หมายถึง ปลาปลาที่เลี้ยงไว้ทดแทนกรณีปลาเกิดการสูญเสียชีวิตซึ่งจะทดแทนในการให้บริการ (โดยในปีแรกเนื่องจากผู้ประกอบการยังไม่มีประสบการณ์จึงทำให้อัตราการสูญเสียชีวิตของปลาค่อนข้างสูง จึงได้ประมาณจำนวนปลาสำรองไว้ร้อยละ 10 ของปริมาณปลาที่ใช้ในการให้บริการ) และปีที่ 2-6 ได้สำรองไว้ร้อยละ 6
4. เงินลงทุนที่ใช้ในโครงการลงทุน เป็นเงินทุนของผู้ประกอบการทั้งหมด
5. อัตราส่วน (Discount rate) หรือต้นทุนค่าเสียโอกาส ที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการนี้ คือ ร้อยละ 6.45 ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำ (Minimum Return Rate: MRR) ของธนาคารออมสิน จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2552 และในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้มีอัตราคงที่ตลอดอายุโครงการ
6. การคิดค่าเสื่อมราคา (Depreciation) ใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง ราคามูลค่าซากของสินทรัพย์ถาวรทุกรายการได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
7. กำหนดให้อายุสัญญาเช่าอาคาร มีกำหนด 3 ปี เมื่อครบอายุสัญญาเช่าแล้วจะต่อสัญญาเช่าได้อีก 3 ปี โดยมีการปรับปรุงค่าเช่าขึ้นร้อยละ 10 ของค่าเช่าเดิม
8. กำหนดให้ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในโครงการลงทุน จำนวน 729,990 บาท จะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสจากดอกเบี้ยที่ได้รับ ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1.6 ต่อปี (เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการร้านปลาปลา ในสถานการณ์ปกติโดยใช้เกณฑ์การวัดความคุ้มค่าเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ ปรากฏว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับ 1,757,666 บาท อัตราผลตอบแทนภายในที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์มีค่าเท่ากับร้อยละ 63.94 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการเท่ากับ 1.47 เท่า และระยะเวลาคืนทุนคิดลดเท่ากับ 1 ปี 8 เดือน จากเกณฑ์การวัดความคุ้มค่าสามารถสรุปได้ว่าโครงการร้านปลาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคุ้มค่าในการลงทุน หากพิจารณามูลค่าปัจจุบันที่มีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในที่มีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้เท่ากับร้อยละ 6.45 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการที่มีค่ามากกว่า 1 และสามารถคืนทุนได้ภายในระยะเวลา 1 ปี 8 เดือน

2. ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน

จากผลการวิเคราะห์ความไวของโครงการเมื่อกำหนดให้ใช้จ่ายและผลตอบแทนเปลี่ยนแปลงไปจากยอดประมาณการ โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น 3 กรณี คือ กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และ 10 ขณะที่ผลตอบแทนโครงการและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ กรณีผลตอบแทนของโครงการลดลงร้อยละ 5 และ 10 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ และกรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และ 10 ขณะที่ผลตอบแทนโครงการลดลงร้อยละ 5 และ 10 ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ ผลปรากฏว่าโครงการร้านปลาปลาในเขตกรุงเทพมหานคร ยังสามารถลงทุนในโครงการได้ เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการยังมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ (6.45) ในทุกกรณี

3. ผลการทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนจากผลการตอบแทนค่าความแปรเปลี่ยนของโครงการ ทำให้ทราบว่าต้นทุนของโครงการจะสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมได้ไม่เกินร้อยละ 47.50 ส่วนผลตอบแทนของโครงการนั้น

จะสามารถเปลี่ยนแปลงลดลงจากเดิมได้ไม่เกินร้อยละ 32.20

ตารางที่ 1 แสดงการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดสุทธิ

หน่วย : บาท

ปีที่	กระแสเงินสดรับ (บาท)	กระแสเงินสดจ่าย (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ (บาท)	อัตราคิดลด (6.45%)	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดรับ	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดจ่าย	มูลค่าปัจจุบันของ กระแสเงินสดสุทธิ
ปีที่ 0	0	729,990	-729,990	1.0000	-	729,990	-729,990
ปีที่1	1,043,280	575,541	467,739	0.9394	980,066	540,668	439,398
ปีที่2	1,074,578	582,279	492,299	0.8825	948,302	513,854	434,448
ปีที่3	1,106,816	596,386	510,429	0.8290	917,568	494,414	423,154
ปีที่4	1,140,020	631,868	508,152	0.7788	887,830	492,089	395,741
ปีที่5	1,174,221	642,632	531,589	0.7316	859,056	470,147	388,909
ปีที่6	1,258,947	668,193	590,755	0.6873	865,234	259,227	406,007
รวม	6,797,863	4,426,889	2,370,973		5,458,056	3,700,390	1,757,666
DPB	1.67	ปี					
NPV	1,757,666	บาท					
BCR	1.47	เท่า					
IRR	63.94%						

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความไวของโครงการ 3 กรณี

สรุปผลการวิเคราะห์ความไวของโครงการ	DPB	NPV(บาท)	BCR(เท่า)	IRR
กรณีปกติ	1 ปี 8 เดือน	1,757,666	1.47	63.94%
<u>กรณีที่ 1</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ขณะที่ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่				
1.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5	1 ปี 9 เดือน	1,609,146	1.42	59.65%
1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 10	1 ปี 11 เดือน	1,460,626	1.37	55.300%
<u>กรณีที่ 2</u> ผลตอบแทนของโครงการลดลง ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่				
2.1 ผลการตอบแทนลดลงร้อยละ 5	1 ปี 10 เดือน	1,484,764	1.40	56.04%
2.2 ผลการตอบแทนลดลงร้อยละ 10	2 ปี 2 เดือน	1,211,861	1.33	47.94%
<u>กรณีที่ 3</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนของโครงการลดลงที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่				
3.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ผลการตอบแทนลดลงร้อยละ 5	2 ปี	1,366,244	1.35	51.65%
3.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลการตอบแทนลดลงร้อยละ 10	2 ปี 6 เดือน	914,821	1.23	38.79%

ตารางที่ 3 สรุปผลตามเกณฑ์การตัดสินใจลงทุน

เกณฑ์การประเมิน	ผลการศึกษา	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการตัดสินใจ
NPV (บาท)	1,757,666	มีค่ามากกว่า 0	คุ้มค่านำลงทุน
IRR (ร้อยละ)	63.94%	มีค่ามากกว่าอัตราค่าเสียโอกาส	คุ้มค่านำลงทุน
BCR	1.47	มีค่ามากกว่า 1	คุ้มค่านำลงทุน
ระยะเวลาคืนทุน	1 ปี 8 เดือน	ระยะเวลาสั้น	คุ้มค่านำลงทุน

ที่มา : จากผลการศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน

กรณี	รายการ	ร้อยละ
1	การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนทางด้านต้นทุน (SVT _c)	47.50%
2	การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนทางด้านผลประโยชน์ (SVT _b)	32.20%

ที่มา : จากการคำนวณ

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้.

1. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนธุรกิจสปาปลาในเขตกรุงเทพมหานครในกรณีปกติ ใช้หลักเกณฑ์ทางการเงินเป็นเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าในการลงทุน ผลปรากฏว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 1,757,666 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) มีค่าเท่ากับ 1.47 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 63.94 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 6.45) จากเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าโครงการร้านสปาปลา มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะธิดา ตั้งไพศาลกิจ (2551) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการร้านจำหน่ายหนังสือในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มนัสชนก เกื้อกุล (2549) ซึ่งได้วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินจากการลงทุนโครงการธุรกิจสปาขนาดใหญ่ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี วิภาวดี หวานชิด (2545) ได้ทำการวิเคราะห์ทางการเงินของการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สุกัลยา กล้าประสิทธิ์ (2548) ศึกษาเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจสปาสุขภาพในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สุนันทา พึ่งชาติไทย (2550) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจบริการนวดแผนไทยในกรุงเทพมหานคร สถานที่ตั้งอยู่ภายในโครงการลาวิลล่า (La-Villa) พหลโยธิน เขตพญาไท และ สุรศักดิ์ วงศ์ปราโมทย์ (2548) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของธุรกิจร้าน ล้าง อัด ฉีด แห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในธุรกิจขนาดย่อม โดยเฉพาะธุรกิจบริการยังคงเป็นเป้าหมายของผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งจะคำนึงถึงเรื่องความคุ้มค่าทางการเงินเป็นสำคัญ

2. ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงินปรากฏว่า กรณีที่กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นและผลตอบแทนของโครงการลดลงที่เกิดขึ้นพร้อมกัน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนกรณีที่โครงการจะมีความเสี่ยงมากที่สุด เพราะโครงการจะมีระยะเวลาคืนทุนนานที่สุด มูลค่าปัจจุบันสุทธิอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ มีค่าต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการเปลี่ยนแปลงในกรณีอื่นๆ และถ้าหากเปรียบเทียบระหว่างกรณี

เปลี่ยนแปลงของโครงการในกรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และ 10 ขณะที่ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ กับกรณีที่ 2 ผลการตอบแทนของโครงการลดลงร้อยละ 5 และ 10 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการลงทุนคงที่ ผลการศึกษาปรากฏว่ากรณีที่ 1 ให้ความคุ้มค่าทางการเงินมากกว่ากรณีที่ 2 จึงแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนส่งผลต่อความคุ้มค่าของโครงการมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของต้นทุน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่าโครงการร้านสปาปลา มีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่าศูนย์ และอัตราผลตอบแทนภายใน มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดของโครงการ ผู้สนใจที่จะลงทุนในโครงการลักษณะดังกล่าวสามารถลงทุนได้ภายใต้สถานการณ์ปกติ ทั้งนี้ ผู้สนใจที่จะลงทุนในโครงการลักษณะดังกล่าวควรเปรียบเทียบผลตอบแทนของการลงทุนโครงการอื่น ประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วย

2. จากผลการศึกษาพบว่า เมื่อมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน และอัตราส่วนผลตอบแทนภายในโครงการลดลง ทำให้ระยะเวลาคืนทุนคิดลดนานออกไป แต่โครงการลงทุนร้านสปาปลายังคงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน ดังนั้น ผู้สนใจที่จะลงทุนในโครงการนี้สามารถลงทุนได้ ทั้งนี้ ควรมีการบริหารจัดการต้นทุนหรือควบคุมต้นทุนไม่สูงเกินไป เพื่อให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการลดลงไม่มาก

3. จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงในผลตอบแทนจะมีผลต่อความคุ้มค่าในการลงทุนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในต้นทุน อีกทั้งพบว่าปัจจัยด้านผลตอบแทนมีความเสี่ยงภัยในโครงการอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อจำนวนผู้ใช้บริการ รักษาฐานลูกค้า โดยควรมีแผนรองรับในช่วงวันและเวลาที่มีผู้ใช้บริการน้อย อาจมีการลดราคาพิเศษในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้เกิดการกระจายกลุ่มของลูกค้าในแต่ละวันมากขึ้น และเกิดการใช้ทรัพยากรได้ประโยชน์อย่างยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยให้โครงการยังคงมีผลกำไร และดำเนินต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง.(2552, 14 ตุลาคม). (144/2552) คลังพิจารณาแยกวันการจัดเก็บภาษีธุรกิจสปา. ข่าวกระทรวงการคลัง. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2552, จาก <http://mof.go.th/News2009/147.pdf>
- [2](2552, 28 ตุลาคม). (156/2552) สมาคมสปาไทยขอบคุณกระทรวงการคลังที่ยกเว้นการจัดเก็บภาษีธุรกิจสปา. ข่าวกระทรวงการคลัง. สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2552, จาก <http://mof.go.th/News2009/156.pdf>
- [3] ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. (2544). เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์เนลส์ พับลิเคชั่น จำกัด.
- [4] ชวิน ต้นพิทยคุปต์. (2552). ความรู้และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับฟิชสปา (Fish Spa). สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2552. จาก <http://www.pantown.com/board.php?id=2888&area=48&name=board6&topic=52&action=view>
- [5] ชวิน ต้นพิทยคุปต์. (2552). ความรู้และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับฟิชสปา (Fish Spa). ตอนที่ 2 สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2552. จาก <http://www.pantown.com/board.php?id=2888&area=48&name=board6&topic=53&action=view>

- [6](2552). ความรู้และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับฟิชสปา (Fish Spa). ตอนที่ 3 สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2552. จาก <http://www.pantown.com/board.php?id=2888&area=48&name=board6&topic=54&action=view>
- [7] ชยานนท์ ประณีต. (2552, 24 พฤษภาคม). "สปาปลา" ธุรกิจบริการแนวใหม่คาดเงินสะพัดเดือนกว่า 3 แสน. คม ชัด ลึก. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.komchaduiuek.net>
- [8] มนัสชนก เกื้อกุล. (2549). การวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนทางการเงินของธุรกิจสปาขนาดใหญ่. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2549, จาก [ฐานข้อมูลปริญาานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ](#).
- [9] วิภาวดีหวานิชิต. (2545). การวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในอำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2552, จาก [ฐานข้อมูลปริญาานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ](#).

SRD-227: การประเมินคุณภาพยาตองจากสมุนไพรไทยตามสูตรภูมิปัญญาไทยและยาตองที่มีจำหน่าย

QUALITY EVALUATION OF THAI HERBS YADONG FROM THAIWISDOM KNOWLEDGE AND YADONG IN MARKET

พรพิมล ม่วงไทย*, กรกนก มหาศาล, นภาลัย อุตตะ

Pornpimol Muangthai*, Kornkanok Mahasan, Napalai Saiutta

ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กทม. 10110 ประเทศไทย

Department of Chemistry, Faculty of Science, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: pornpi@swu.ac.th

บทคัดย่อ

ยาตองจัดเป็นยาแผนโบราณของคนไทยประเภทหนึ่งที่มีการบริโภคกันมานานต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันก็ยังสามารถพบเห็นว่ามีวางจำหน่ายโดยทั่วไป ในงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะประเมินคุณภาพยาตองตามอ้างอิงในสูตรของภูมิปัญญาไทย โดยตรวจวัดปริมาณสารประกอบฟีนอลลิกรวม ประเมินความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ ทั้งนี้ได้ทดลองวิเคราะห์ในยาตองเตรียมในห้องปฏิบัติการจากสูตรภูมิปัญญาไทย และประเมินคุณภาพของยาตองที่มีจำหน่ายในท้องตลาด 16 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า การใช้พืชสมุนไพรทั้งหมด 10 ชนิด ตามกล่าวอ้างของสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นทำการดองในสุราขาวและเอทานอลร้อยละ 80 พบว่า มีปริมาณสารฟีนอลลิกรวม 5934.32 ppm และ 7042.96 ppm ตามลำดับ ผลการตรวจความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระในยาตองทั้งสองมีค่า 74.40% - 78.12% แสดงว่ายาตองสมุนไพรจากพืชสมุนไพรทั้ง 10 ชนิด ตามสูตรภูมิปัญญา มีสารฟีนอลลิกรวมสูงมากในการดองด้วยเอทานอล แต่อย่างไรก็ตามความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระของยาตองสมุนไพรตามสูตรภูมิปัญญาไทยอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 70 ส่วนผลจากการประเมินคุณภาพของยาตองที่มีวางจำหน่ายทั่วไปทั้ง 16 ตัวอย่าง พบว่า ยาตองจะมีปริมาณสารฟีนอลลิกรวม 55.64 - 406.88 ppm มีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ 35.57 - 88.14% จากการวิจัยอาจกล่าวได้ว่ายาตองที่มีจำหน่ายในท้องตลาดยังมีคุณภาพไม่เทียบเท่ายาตองที่กล่าวอ้างสูตรตามภูมิปัญญาไทย

คำสำคัญ: ยาตอง สมุนไพร ภูมิปัญญาไทย

Abstract

Yadong is one type of Traditional medicine which was consumed by Thai people for a long time. Nowadays, this type of traditional medicine still also sell in the market. The aim of this work was to evaluate the quality of Yadong from Thai Wisdom knowledge by analysis of total phenolic content and antioxidant inhibition power. Yadong was prepared from Thai Wisdom knowledge formular in the laboratory and also analysed the quality of general Yadong that sold in Thai market for 16 samples. The result showed that 10 Thai herbs from Thai Wisdom knowledge which were fermented in white spirit and 80% ethanol contained total phenolic content 5934.32 ppm and 7042.96 ppm respectively. The antioxidant inhibition power in both Yadong was 74.40%-78.12% respectively. This mean that Yadong from 10 Thai herbs contained high content of Total phenolic compound in ethanolic extracted. However, the antioxidant inhibition power in both extracted higher than 70 %. The total phenolic content in 16 general Yadong samples was 55.64 – 406.88 ppm and antioxidant inhibition power was 35.57 – 88.14 % . This result showed the general Yadong Thai sold in Thai market has lower quality than Yadong from Thai Wisdom knowledge.

Keyword: Yadong Herbs Thai Wisdom knowledge

บทนำ

สมุนไพรไทยหลายชนิดถูกนำเข้ามาแต่โบราณ จากภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมได้พัฒนามาเป็นภูมิปัญญาการแพทย์แผนโบราณ มีการจัดบันทึกตำรายาและวิธีการปรุงยาแบบต่างๆ ไว้ จากหลักฐานที่พบในตำราแพทย์ศาสตร์ พบว่ามีวิธีการปรุงยาตามแผนโบราณ 24 วิธี แต่วิธีที่มีการใช้บ่อยๆ คือ การชง การดอง การทำเป็นผง การทำเป็นลูกกลอน และการต้ม [1] สำหรับวิธีการดองจัดเป็นกรรมวิธีการปรุงยาที่มีประสิทธิภาพในการรักษาโรค ตัวทำละลายที่นิยมนำมาใช้ในการดองได้แก่ เหล้าหรือสุราขาว น้ำมะกรูดหรือน้ำส้มสายชู น้ำมูตร (น้ำปัสสาวะโคดำ) และน้ำผึ้ง [2] แต่การดองด้วยสุราขาวนิยมใช้กันมากที่สุด ยาดองที่ชาวบ้านทำขึ้นเองเพื่อใช้ในการรักษาโรคและดูแลสุขภาพตนเองมักจะใช้สุราขาวที่ทำจากเหล้าที่หมักจากวัตถุดิบพื้นบ้าน เช่น ข้าว และข้าวโพด ยาดองจึงจัดว่าเป็นยาไทยโบราณชนิดหนึ่งที่มีอยู่คู่คนไทยมานาน ในปัจจุบันพบว่าการจำหน่ายยาดองกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะตามท้องถิ่นชนบทมียาดองจำหน่ายมากมายหลายชนิด แต่ยาดองโบราณของไทยตามภูมิปัญญาไทยดั้งเดิมจะประกอบด้วยตัวพืชสมุนไพรหลายชนิด นำไปแช่ด้วยสุราขาวทิ้งไว้ระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปอาจใช้เวลาเพียง 1 เดือนก็เริ่มนำมาบริโภค สำหรับพืชสมุนไพรที่จะนำมาดองจะเป็นไปตามท้องถิ่นตามสูตรของแต่ละแห่ง ในที่นี้สนใจยาดองตามสูตรภูมิปัญญาของหมอพื้นเมืองท้องถิ่นเขตจังหวัดน่าน ซึ่งมีจัดชุดไว้จำหน่ายหลายสูตร ตัวอย่างที่นำมาทดลองเป็นยาดองจากพืชสมุนไพร 10 ชนิด ได้แก่ ม้ากระทืบโรง ม้าแม่กลอง พญาเสือโคร่ง ฮ่อสะพายควาย กากับหลัก ชะเอม อบเชยหอม สะค้านหน้าผา ผางเสน และโตไม่รู้ล้ม พืชแต่ละชนิดก็มีคุณสมบัติต่างๆ กัน [3]

ม้ากระทืบโรง ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ficus pubigera* Wall. มีชื่อท้องถิ่นอื่นๆ : เตื่อเครือ ม้าทะลายโรง ม้าคอกแตก มันฤาษี ม้ากระทืบโรง มีสรรพคุณด้านยา ช่วย บำรุงกำลัง บำรุงความกำหนัด ช่วยขับน้ำย่อย เนื้อไม้แก้ปวดหลัง แก้ปวดหัว นิยมนำลำต้น มาทำยาดองดื่ม ช่วยบำรุงกำลัง แก้เลือดเสีย เลือดคั่ง ชุบซืด

ม้าแม่กล้า มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Polygala chinensis* Linn. วงศ์ POLYGALACEAE ยาพื้นบ้านใช้ทั้งต้นต้มน้ำดื่ม ขับปัสสาวะ บำรุงโลหิต อาจใช้ต้นเดี่ยวหรือผสมลำต้น ม้ากระต๊อบโรงบำรุงกำลังทางเพศ และมีรายงานการวิจัยพบสารสกัดน้ำจากทั้งต้นมีฤทธิ์ ด้านการเจริญของเนื้องอกในหนู และเป็นพิษต่อเซลล์มะเร็ง [3] ทั้งต้นของมันใช้ต้องเหล้าดื่มแก้ปวดหลังปวดเอว

พญาเสือโคร่ง ชื่ออื่น : กำลังเสือโคร่ง(เชียงใหม่)มีชื่อวิทยาศาสตร์ : *Betula alnoides* Buch.-Ham.ex G.Don เปลือกต้นพญาเสือโคร่ง มีน้ำมันหอมระเหยที่มีกลิ่นฉุนแรงคล้ายน้ำมันระกำ สรรพคุณ ช่วยชำระล้างไตให้สะอาด บำรุงกองธาตุให้เป็นปกติ ขับลมในลำไส้ ใช้บำบัดอาการผู้ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับมดลูก ใช้เป็นยาบำรุงธาตุ บำรุงกำลัง แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

ฮ่อสะพายควาย ชื่อทั่วไปอื่น ๆ ได้แก่ ขันทองพญาบาท กระดุก ยายปลุก ขนุนดง ขอบนางนึ่ง ขัณฑสกร ช้องรำพัน สลอด น้ำขันทอง มะดุก หมายดุก ข้าวตาก ขุนทอง คุณทอง ดูกไทร ดูกไม เหมือดโรด ดูกหิน ดูกไหล ทุเรียนป่าไฟ ป่าชำหมอง ยางปลอก มะดุกดง ฮ่อสะพายควายมีชื่อวิทยาศาสตร์ : *Suregada multiflorum* Baill. สรรพคุณทางยา ได้แก่ ในส่วนเนื้อไม้ สามารถใช้แก้ลมพิษ แก้กามโรค ส่วนของเปลือกต้นใช้เป็นยาแก้โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน นอกจากนี้ ยังใช้เป็นยาบำรุงเหงือกและฟัน ใช้เป็นยาถ่ายฆ่าพยาธิ รักษาโรคปวดไขข้อ ถ้านำลำต้นมาดองเหล้าใช้เป็นยาชูกำลัง

กาจับหลัก มี ชื่ออื่น ได้แก่ กระตัด, ฉะตัด, ราชตัด, เท้ายายม่อมน้อย, มะติความ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Brucea javanica* (Linn.) Merr. สรรพคุณของกาจับหลัก ช่วยบำรุงน้ำดี แก้ไข้ และแก้บิด ยับยั้งการเจริญของ มาลาเรียชนิด ฟัลซิฟารัม

ชะเอม มีชื่ออื่นได้แก่ กอกกัน, ส้มป่อยหวาน, อ้อยช้าง, ชะเอมไทย (ชุมพร), เซเบียดกาซา (ตรัง) มีชื่อวิทยาศาสตร์ : *Albizzia myriophyll*, Benth. สรรพคุณ : เนื้อไม้ ใช้รักษาโรคในคอ รักษาลมรักษาเลือดออกตามไรฟัน บำรุงกล้ามเนื้อให้เจริญ บำรุงธาตุและกำลัง ขับเสมหะรักษาหน้าลายเหนียว ใบ ใช้ขับเลือดให้ตก ดอก รักษาดี และเลือด ทำให้เสมหะงวดเข้า ช่วยย่อยอาหาร ราก จะมีรสหวาน ลักษณะคล้ายชะเอมเทศ ใช้ปรุงเป็นยา

อบเชย มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Cinnamomum verum*. ชื่อวงศ์ Lauraceae สรรพคุณ อบเชยทำให้ท้องเป็นปกติดี แก้อาการจุกเสียด แน่นท้อง ขับลม ช่วยรักษาแผลในกระเพาะอาหาร แก้อท้องร่วง ขับปัสสาวะ กระตุ้นการสร้างน้ำย่อยที่ใช้ในการย่อยไขมัน ทำให้สดชื่น แก้อ่อนเพลีย มีสารต้านแบคทีเรีย และ ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดผู้ป่วยเบาหวาน อบเชยที่ปรุงอาหารจะใช้ชนิดหลอด (มันเปลือกให้เป็นหลอด) ใช้ปรุงอาหารเช่นทำพะโล้ ใช้ทำยาไทยหลายตำรับ

สะค้านหน้าผา มีชื่ออื่น ตะค่าน, จะค่าน, หนามแน่ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Piper sp.* สรรพคุณ : ต้นสะค้านหน้าผาแทบทุกส่วนมีรสเผ็ดร้อน ในแต่ละส่วนเช่น ใบ ดอก เถา ลูก และราก ส่วนใช้ใช้แก้ลม ขับลมในลำไส้ แก่นั้นจุกเสียด แก้อาการพิการ แก้ลมอัมพฤกษ์ แก้ลมปัตคตเนื่องจากพรรตีก แก้ลมแน่นในทรวงอก บำรุงธาตุ

ฝางเสน ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia sappan*, Linn วงศ์ *Caesalpineae* ชื่ออื่น ฝาง หรือฝางเสน แก่น เนื้อไม้ เนื้อไม้ฝาง มีสรรพคุณ แก้ท้องร่วง แก้อ่อนใน กระหายน้ำแก้เสมหะ ขับระดู ในส่วนแก่นฝาง ใช้บำรุงธาตุ ในสตรี ขับหนอง แก้ท้องร่วง ท้องเสีย

โตไม่รู้ล้ม มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Elephantopus scaber* Linn. ชื่อวงศ์ *ASTERACEAE* ชื่ออื่น ขี้ไพนกุ่ม คิงไพนกุ่ม เคยโป้ หญ้าไถนกลุ่ม หญ้าปราบ หญ้าสามสิบสองหาบ หนาด ผาหนาด มีแคลน โตไม่รู้ล้มมีรสขื่น แก้ปัสสาวะ และบำรุงความกำหนัด บำรุงกำลัง ทั้งต้นต้มรับประทานต่างน้ำ แก้ไข้จับสั่นหรือไข้มาเลเรียดี ใช้ต้ม รับประทานแก้ไข้ สำหรับสตรีที่คลอดบุตรใหม่ๆ บางตำรากล่าวว่า แก้กษัย บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ แก้ไข้ ขับไล่เดือน แก้กามโรค แก้อักเสบ ห้ามเลือดกำเดา แก้ดีซ่าน นีว

ทั้งนี้ในปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมต่างๆทำให้ร่างกายอาจได้รับอนุมูลอิสระมากขึ้น ด้วยซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การแก้ไขทางหนึ่งคือการบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีสารต้านอนุมูลอิสระ แหล่งที่มีสารดังกล่าวมากพบใน พืช ผัก และ ผลไม้ สำหรับพืชสมุนไพรทั้ง 10 ชนิด ยังไม่มีรายงานเกี่ยวข้องกับ การตรวจปริมาณสารฟีนอลิก ซึ่งเป็นแหล่งของสารต้านอนุมูลอิสระ จากสรรพคุณของพืชทั้ง 10 ชนิด เมื่อนำมา รวมกัน ทำการดองด้วยสุราขาว แล้วศึกษาคุณสมบัติด้านการต้านอนุมูลอิสระ ดังนั้นในงานวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปริมาณสารฟีนอลิกรวมของพืชผสมทั้งหมดดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังพบขาดข้อมูลที่จำหน่ายหลายชนิดที่ระบุชื่อยา ดองชัดเจนเป็นชื่อพืชสมุนไพรเพียงชนิดเดียวเป็นส่วนใหญ่ ก็จะได้นำมาศึกษาสรรพคุณเช่นกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมในยาตองจากพืชสมุนไพร 10 ชนิด
2. เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระในยาตองจากพืชสมุนไพร 10 ชนิด
3. เพื่อประเมินคุณภาพยาตองที่มีจำหน่ายทั่วไป

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การเตรียมตัวอย่างยาตองตามสูตรภูมิปัญญาไทย

นำสมุนไพรประกอบยาตอง แต่ละชนิด ได้แก่ ม้ากระทืบโรง ม้าแม่กล้า พญาเสือโคร่ง ฮ่อสะพายควาย กาจับหลัก ชะเอม อบเชยหอม สะค้านหน้าผา ฝางเสน และโตไม่รู้ล้ม (จัดซื้อจาก จังหวัดน่าน และ ร้านเจ้ากรม เปือ กรุงเทพมหานคร นำสมุนไพรแห้งไปชั่งอย่างละ 100 กรัม ดองในสุราขาวปริมาตร 1000 มิลลิลิตร โดยดองใน ขวดโหลแก้วปิดฝา แล้วเก็บตัวอย่างเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลา 30 60 และ 90 วัน ตามลำดับ นำสารสกัด สมุนไพรประกอบยาตองไปทดลองในตอนี่ 2

นำพืชสมุนไพรแห้งไปชั่งอย่างละ 100 กรัม ดองในสารละลายเอทานอลร้อยละ 80 ปริมาตร 1000 มิลลิลิตรโดยดองในขวดโหลแก้วปิดฝา แล้วเก็บตัวอย่างเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลา 30 60 และ 90 วัน ตามลำดับ นำสารสกัดสมุนไพรประกอบยาตองไปทดลองในตอนี่ 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ตัวอย่าง

2.1 วิธีวิเคราะห์ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกในสารสกัดจากสมุนไพรยอด (ดัดแปลงจากวิธี [4])

2.1.1 เตรียมสารละลายมาตรฐานของกรดแกลลิก(Gallic acid) ที่มีความเข้มข้น 30, 40, 50, 60, และ 70 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ตามลำดับ ปิเปตสารละลายกรดแกลลิก ที่มีความเข้มข้นต่างๆ ความเข้มข้นละ 0.4 มิลลิลิตร ลงในหลอดทดลอง ผสมด้วย สารละลายฟอลินซีโอคาลเตอ (Folin-Ciocalteu reagent) เข้มข้นร้อยละ 10 ปริมาตร 2 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากัน ตั้งพักไว้ 5 นาที จากนั้นเติม สารละลายโซเดียมคาร์บอเนตเข้มข้นร้อยละ 7.5 ปริมาตร 1.6 มิลลิลิตร ตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที นำสารที่ได้ มาวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร นำค่าการดูดกลืนแสงสูงสุดไปสร้างกราฟมาตรฐานกับความเข้มข้นของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิก ในช่วงความเข้มข้น 0 -70 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร

2.1.2 ชั่งสารสกัดสารสกัดสมุนไพรยอดจากตอนที่ 1 ทั้งประเภทองจากสุราขาวและจากเอทานอล ชนิดละ 0.025 กรัม ใส่ลงไปในขวดวัดปริมาตร ขนาด 50 มิลลิลิตร ปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่น จะได้สารละลายของสารสกัดที่มีความเข้มข้น 500 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร นำไปทดลองเช่นเดียวกับข้อ 2.1.1 นำค่าการดูดกลืนแสงสูงสุดที่ได้ไปคำนวณหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมจากกราฟมาตรฐานในรูป gallic acid equivalents (GAE)

2.2 การวิเคราะห์ความสามารถในการยับยั้งอนุมูลอิสระในสารสกัดจากสมุนไพรยอด การวัดสมบัติในการยับยั้งอนุมูลอิสระ DPPH [5]

2.2.1 เตรียมสารละลายBHT ให้มีความเข้มข้น 5 10 15 20 และ 25 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ในตัวทำละลายเอทานอล

2.2.2 ปิเปตสารละลาย BHT ที่มีความเข้มข้นต่างๆ ความเข้มข้นละ 500 ไมโครลิตร ลงในหลอดทดลอง เติมสารละลายDPPH เข้มข้น 0.1 มิลลิโมลาร์ ปริมาตร 500 ไมโครลิตร ลงในทุกหลอดทดลอง ผสมให้เข้ากันด้วยเครื่องผสม ตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที แล้ววัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตร

2.2.3 ปิเปตสารสกัดสมุนไพรยอด ตัวอย่างต่างๆในตอนที 1 500 ไมโครลิตร ใส่ลงในหลอดทดลอง ทดลองตามข้อ 2.2.2

2.2.4 คำนวณหา ร้อยละการต้านอนุมูลอิสระ ตามสูตร

$$\text{ร้อยละการต้านอนุมูลอิสระ} = \frac{\text{ค่า}A_{\text{blank}} - \text{ค่า}A_{\text{sample}}}{\text{ค่า}A_{\text{blank}}} \times 100$$

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ยาตองตัวอย่าง

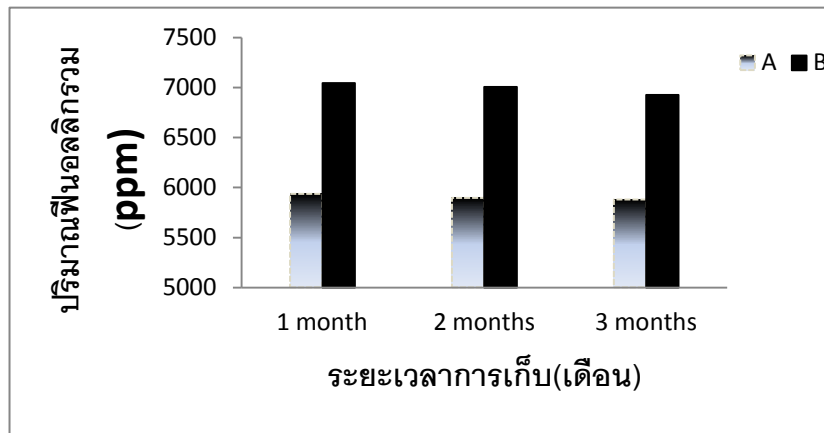
จัดซื้อตัวอย่างยาตองที่มีจำหน่าย จากแหล่งที่พบ ได้แก่ เขตห้วยขวาง เขตบางเขน (กรุงเทพมหานคร) จากจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งหมด 16 ตัวอย่าง นำตัวอย่างยาตองที่จัดซื้อมาไปทดลองตามตอนที่ 2

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการตรวจหาปริมาณสารฟีนอลิกรวมและสมบัติการต้านอนุมูลอิสระในยาตองที่เตรียมตามสูตรภูมิปัญญาไทย

ยาตองที่เตรียมจากพืชสมุนไพร 10 ชนิด คือม้ากระทืบโรง ม้าแม่กล้า พญาเสือโคร่ง ฮ่อสะพายควาย กาจับหลัก ชะเอม อบเชยหอม สะค้านหน้าผา ผางเสน และโตไม้รัฐล้ม ที่เก็บไว้นาน 3 เดือน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่าง

ตรวจทุกเดือน ในการตรวจหาปริมาณสารประกอบฟีนอลลิกรวมในยาตองทั้งประเภทที่ต้องด้วยสุราขาว และ จากเอทานอลร้อยละ 80 พบว่า ได้ผลการตรวจตามแสดงในภาพที่ 1

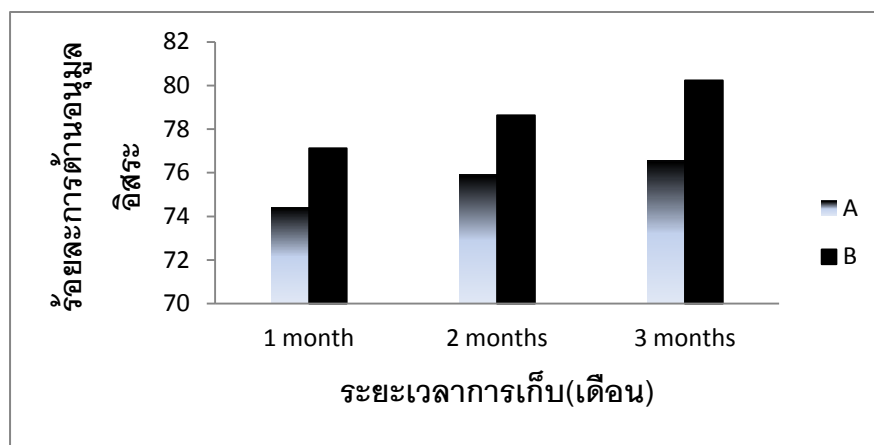
ภาพที่ 1 ปริมาณสารประกอบฟีนอลลิกรวมในยาตองตามสูตรภูมิปัญญาไทย

A = ตัวอย่างยาตองที่ต้องด้วยสุราขาว

B = ตัวอย่างยาตองที่ต้องด้วยสารละลายเอทานอลร้อยละ 80

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่า การตองสมุนไพรด้วยสุราขาว จะให้สารประกอบฟีนอลลิคน้อยกว่าการตองด้วยสารละลายเอทานอล เข้มข้นร้อยละ 80 ประมาณเกือบ 3 เท่า แต่แนวโน้มที่พบ คือ ระยะเวลาแช่สมุนไพรนาน ก็มีแนวโน้มที่สารฟีนอลลิกรวมมีปริมาณลดลง ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการที่สารประกอบอินทรีย์จากพืชชนิดอื่นๆ ละลายออกมามากขึ้น และอาจจะเกิดปฏิกิริยาทางเคมีกับสารฟีนอลลิค จึงทำให้ลดปริมาณได้ แต่ก็จัดว่าลดปริมาณลงไม่มากนักในระยะเวลาที่ทดลองนาน 3 เดือน

ผลการวิเคราะห์ร้อยละการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระได้ผลตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระในยาตองตามสูตรภูมิปัญญาไทย

A = ตัวอย่างยาตองที่ต้องด้วยสุราขาว

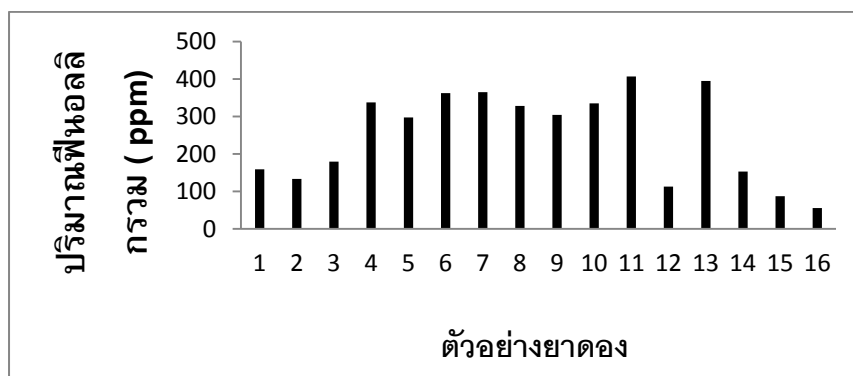
B = ตัวอย่างยาตองที่ต้องด้วยสารละลายเอทานอลร้อยละ 80

จากผลการทดลองในภาพที่ 2 จะเห็นว่า สมุนไพรไทยที่ต้องด้วยสารละลายเอทานอลร้อยละ 80 จะมีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ สูงกว่า ต้องด้วยสุราขาวเช่นเดียวกับผลการตรวจปริมาณสารฟีนอลลิกรวม

ทั้งนี้เพราะสุราขาวมีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่มากเท่าสารละลายเอทานอลจึงมีความสามารถในการสกัดสารที่มีประโยชน์ออกมาได้น้อยกว่า แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาการดองมีผลทำให้ความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระสูงขึ้นตามระยะเวลาที่เก็บนานขึ้น ซึ่งแนวโน้มนี้พบทั้งการดองในทั้งสองระบบ สาเหตุอาจเป็นเพราะการแช่ตัวพืชสมุนไพรเป็นเวลานาน จะมีสารสำคัญละลายออกมาได้มากขึ้น ซึ่งสารต่างๆ เมื่อถูกตรวจเทียบกับความสามารถของ BHT ที่ไว้เป็นมาตรฐานในการจับหรือทำลายอนุมูลอิสระ DPPH จะมีปริมาณมากนั่นเอง ซึ่งนับว่าเป็นข้อดีของคุณสมบัติของยาตอง

ตอนที่ 2 การตรวจวิเคราะห์สารฟีนอลิกรวมและสมบัติการต้านอนุมูลอิสระในยาตองตัวอย่าง

เมื่อทำการจัดส้มตัวอย่างยาตองที่พบจำหน่าย จากกรุงเทพ และ จังหวัดอุบลราชธานี รวม 16 ตัวอย่าง นำไปตรวจหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมในยาตองตัวอย่าง ได้ผลการตรวจตามแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมในยาตอง

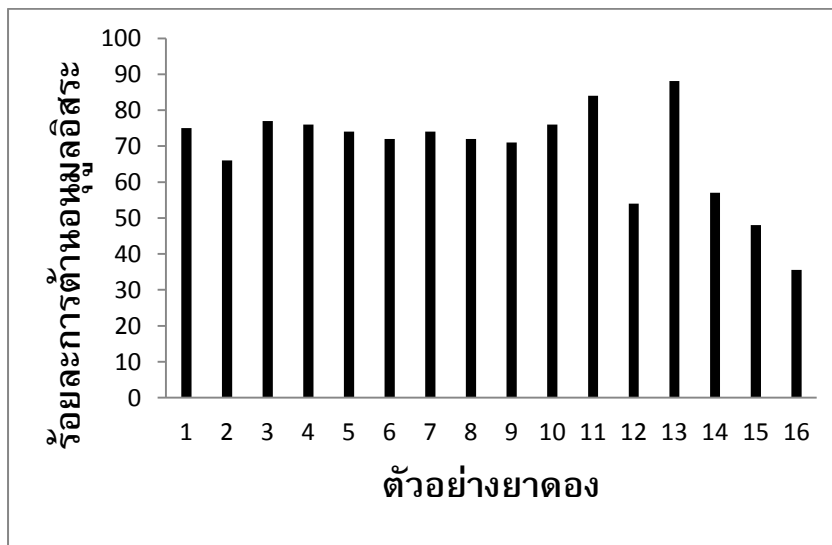
- หมายเหตุ : 1 – 16 แทนตัวอย่างยาตองจากแหล่งต่างๆ
- 1,4 และ 8 ตัวอย่างยาตองระบุว่า ม้ากระทืบโรง
 - 2,6 และ 9 ตัวอย่างยาตองระบุว่า โด่ไม่รู้ล้ม
 - 3,7 , 11 และ 14 ตัวอย่างยาตองระบุว่า นารีรำพึง
 - 5 และ 10 ตัวอย่างยาตองระบุว่า พญาเสือโคร่ง
 - 12 ตัวอย่างยาตองระบุว่า เท้ากระทืบโรง
 - 13 ตัวอย่างยาตองระบุว่า ฟ้าทะลายโจร
 - 15 ตัวอย่างยาตองระบุว่า ยาเย็น
 - 16 ตัวอย่างยาตองระบุว่า เสือเผี้ยว

จากรูป อาจจำแนกตัวอย่างเป็นกลุ่มๆ คือ ม้ากระทืบโรง โด่ไม่รู้ล้ม นารีรำพึง พญาเสือโคร่ง ส่วนตัวอย่างอื่น เช่น ตัวอย่างที่ 12 จากแหล่งที่ขาย เรียก เท้ากระทืบโรงซึ่งไม่ตรงกับสมุนไพรที่ทำวิจัย ส่วนที่แปลก อีก 2 ตัวอย่างคือ ฟ้าทะลายโจร และยาเย็น กลุ่มสุดท้าย ยาตองที่แหล่งจำหน่ายเรียกว่า เสือเผี้ยว เนื่องจากตัวอย่างที่จัดส้มซื้อมามีความหลากหลาย แต่ถ้าพิจารณาในกลุ่มหลัก ม้ากระทืบโรงจากแหล่งต่างๆ 3 แห่ง ตรวจพบว่า มีปริมาณสารฟีนอลิกไม่เท่ากัน โดยพบในช่วง 158 – 327 ppm ในกลุ่มโด่ไม่รู้ล้ม จาก 3 แหล่ง พบว่ามีปริมาณสารฟีนอลิกช่วง 133.5 – 327.67 ppm ซึ่งปริมาณที่พบก็แตกต่างกันเช่นกัน ส่วนกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มคือนารีรำพึง พบว่ามีปริมาณสารฟีนอลิกช่วง 179.01 – 406.89 ppm ซึ่งปริมาณที่พบก็แตกต่างกันเช่นกัน และ กลุ่มตัวอย่างยาตองพญาเสือโคร่งพบว่ามีปริมาณสารฟีนอลิกช่วง 297–335 ppm ที่การตรวจพบปริมาณสารฟีนอล

ลิกที่แตกต่างกันมาก แม้จะเป็นตัวอย่างยาตองจากพืชสมุนไพรชนิดเดียวกันก็ตาม ชื่อนำสังเกตจากสีของยาตองก็มีสีเข้มอ่อนต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากการเจือจางยาตองด้วยสุราขาวเพื่อจุดประสงค์หลายอย่าง เช่น ยาแก้หรือตัวยาแรงเกินไป หรือ อาจเป็นเพราะลดต้นทุนด้วยการเติมสุราขาวจะทำให้ได้ปริมาณยาตองมากขึ้นก็เป็นได้ แต่ชื่อนำสังเกตคือ ยาตองที่มีจำหน่ายจริงๆ ในท้องตลาดมีปริมาณสารฟีนอลิกรวมต่ำกว่าการผสมยาตองตามสูตรภูมิปัญญาไทยค่อนข้างมากปริมาณเป็น 10 เท่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยาตองตามสูตรภูมิปัญญาไทยที่ทดลอง ทำจากพืชสมุนไพรจำนวนมากถึง 10 ชนิด จึงทำให้สุราขาวสามารถสกัดสารออกมาได้จากพืชทุกชนิด

สำหรับตัวอย่างยาตองที่ไม่เข้ากลุ่มใครมี สาเหตุมาจาก ชื่อที่แปลกไป อาจเป็นการเรียกเพี้ยนไปตามท้องถิ่น ใช้รากภาษาต่างๆ กัน เช่น เท่ากระทีบโรง ผลจากการตรวจปริมาณฟีนอลิกมีค่าใกล้เคียงกลุ่มม้ากระทีบโรงบางตัวอย่าง คือตรวจพบ 113 ppm ในกลุ่มของยาตองที่แปลก คือ ฟ้าทะลายโจร มีปริมาณสารฟีนอลิกค่อนข้างสูงมาก ประมาณ 395 ppm แสดงว่าน่าจะเป็นตัวอย่างยาตองที่ทำจากพืชสมุนไพรฟ้าทะลายโจรจริงๆ เนื่องจากมีรายงานทางวิทยาศาสตร์ถึงสารสกัดที่พบจากฟ้าทะลายโจร พบว่า การดองด้วยเหล้าหรือแอลกอฮอล์ จะพบสาร andrographolide [6] didydroandrographolide [6,7] ซึ่งมีโครงสร้างทางอินทรีย์แบบสารฟีนอลิก ส่วนยาตองอื่นๆ เช่น ยาตองเย็น ก็อาจเป็นยาชุดสมุนไพรที่มีการเสริมสารประเภทให้ความเย็นอาจเป็นผสมเมนทอล ซึ่งนิยมจำหน่ายในเขตภาคอีสานของไทย [8] แต่อย่างไรก็ตามทางกระทรวงสาธารณสุขได้สุ่มยาตองเย็นมาตรวจเคยพบว่ามีการใช้คลอโรฟอร์มแทนเมนทอลซึ่งนับว่าอันตรายมาก [8]

ผลการตรวจความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระได้ผลตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระของยาตองตัวอย่าง

หมายเหตุ : 1 – 16 แทนตัวอย่างยาตองจากแหล่งต่างๆ

1,4 และ 8 ตัวอย่างยาตองระบุว่า ม้ากระทีบโรง

2,6 และ 9 ตัวอย่างยาตองระบุว่า โตไม้รั้วล้ม

3,7 , 11 และ 14 ตัวอย่างยาตองระบุว่า นารีรำพึง

5 และ 10 ตัวอย่างยาตองระบุว่า พญาเสือโคร่ง

12 ตัวอย่างยาตองระบุว่า เท่ากระทีบโรง

13 ตัวอย่างยาตองระบุว่า ฟ้าทะลายโจร

15 ตัวอย่างยาต้องระบุว่ายาเย็น

16 ตัวอย่างยาต้องระบุว่ายาลือแผ้ว

จากผลการทดลองตามรูปที่ 4 พบว่า ยาต้องฟ้าทะลายโจรมีคุณสมบัติในการต้านอนุมูลอิสระสูงที่สุดประมาณ 88.14 % ส่วนยาต้องลือแผ้วมีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระต่ำที่สุด คือ 35.57% ส่วนยาต้องยาเย็นก็มี ความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระต่ำ ประมาณ 48.17 % สำหรับยาต้องในกลุ่มใหญ่ๆ พวกนี้มักกระที่บโรง โดไม่รู้ลุ่ม ญาลือโคร่ง ต่างก็มีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระในช่วงร้อยละ 70 %

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมในยาต้องที่เตรียมตามสูตรภูมิปัญญาไทยโบราณด้วยการดองพืชสมุนไพร 10 ชนิด เปรียบเทียบชนิดตัวทำละลายที่ต้อง ระหว่างการใช้สุราขาว กับ เอทานอลเข้มข้น ร้อยละ 80 พบว่า การดองสมุนไพรทั้ง 10 ชนิดด้วยเอทานอลเข้มข้นร้อยละ 80 จะสามารถสกัดสารประกอบฟีนอลิกออกมาได้มากกว่าการดองด้วยสุราขาวประมาณเกือบ 3 เท่า โดยปริมาณสารฟีนอลิกมีการแปรผันตามระยะเวลาการดองพืชสมุนไพร โดยระยะเวลาการดองช่วงเดือนแรกจะมีปริมาณสารฟีนอลิกสูงสุด แต่เมื่อต้องนานประมาณ 3 เดือน ปริมาณสารฟีนอลิกจะมีปริมาณลดลงแต่ไม่มากนัก ส่วนผลการตรวจความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระนั้น พบว่า การสกัดด้วยเอทานอลร้อยละ 80 จะทำให้ยาต้องมีความสามารถต้านอนุมูลอิสระสูงกว่าการสกัดด้วยสุราขาว ระยะเวลาการดองมีผลทำให้ความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระสูงขึ้นตามเวลาที่เก็บนานขึ้น ซึ่งแนวโน้มนี้พบทั้งการดองในทั้งสองระบบ

ผลจากการประเมินคุณภาพยาต้องที่มีจำหน่าย พบว่าในตัวอย่างยาต้องทั้ง 16 ตัวอย่างจะมีปริมาณสารฟีนอลิกค่อนข้างต่ำกว่าปริมาณฟีนอลิกในยาต้องตามสูตรภูมิปัญญาไทยซึ่งดองจากพืชสมุนไพร 16 ชนิด ซึ่งถ้าเทียบกับการดองด้วยสุราขาว พบสารฟีนอลิก ช่วง 5934.32 ppm ในขณะที่ยาต้อง 16 ตัวอย่างจะพบสารฟีนอลิกในช่วง 55.64 -406.88 ppm แสดงว่า ยาต้องที่มีจำหน่ายอาจเป็นยาต้องที่มีการเจือจางด้วยสุราขาวปริมาณหนึ่ง ทั้งนี้ยาต้องตัวอย่างที่ระบุ ว่า นารีรำพึงมีปริมาณสารฟีนอลิกสูงสุด รองมาคือพบว่า ยาต้องที่ระบุ ฟ้าทะลายโจร มีสารฟีนอลิกรวม 395 ppm สำหรับผลการประเมินคุณภาพในการต้านอนุมูลอิสระ พบว่า ยาต้องที่ระบุ ฟ้าทะลายโจร จะมีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระสูงที่สุดที่ 88.14% ส่วนยาต้องตัวอย่างอื่นๆ จะมีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระประมาณมากกว่าร้อยละ 70 ยกเว้นยาต้องที่ระบุ ยาต้องเท้ากระที่บโรง ยาเย็น และ ลือแผ้ว มีความสามารถต้านอนุมูลอิสระน้อยกว่า 70%

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัยที่ได้สนับสนุนเงินทุนในการวิจัย จากงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยประจำปี พศ. 2555

เอกสารอ้างอิง

- [1] มุลนิธิโกมลคีมทอง (2527). สมุนไพรชาวบ้าน สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง กรุงเทพฯ
- [2] ดร.ณ เพ็ชรพลาย และคณะ (2537).สมุนไพรพื้นบ้าน กองวิจัยและพัฒนาสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พิมพ์ครั้งที่ 2, 2537.
- [3] รานี อูปรา.(2547). ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้สมุนไพรพื้นบ้านของชุมชนปกากะญอ บ้านแม่แฮน้อย อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่.ปริญญาโท กศ.ม.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- [4] Chidambara Murthy (2002). Antioxidant activity of grape (Vitis vinifera) pomace extracts

.Journal of Agricultural and Food Chemistry. 50: 5909-5914

- [5] Ana, Z., et al. (2007). Vitamin C, vitamin A, phenolic compounds and total antioxidant capacity of new fruit juice and skim milk mixture beverages marketed in Spain. *Food Chemistry* 103: 1365-1374.
- [6] จริยา สนิตเดิมสุข.(2536) ฤทธิ์ในการต้านแบคทีเรียของสารสกัดบริสุทธิ์จากสมุนไพรฟ้าทะลายโจร(*Andrographis paniculata*) ต่อเชื้อโรคท้องร่วงที่พบมากในเมืองไทย. วารสารกรมการแพทย์. 18(8); ; 394-9.
- [7] Johansson S, Goransson U, Luijendijk T, Backlund A, Claeson P, Bohlin L. A neutrophil multitarget functional bioassay to detect anti-inflammatory natural products. *J Nat Prod* 2002;65:32-41.
- [8] www. Rspg.or.th (cited 1 Dec. 2012)

SRD-228: ปัจจัยเชิงสถาบันต่อการลงทุนโดยตรงในกลุ่มประเทศอาเซียน

INSTITUTIONAL DETERMINANTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN ASEAN

วรรณสินธุ์ สัตยานุวัตร^{1*}, แคร็ก อา แม็คฟี²

WanasinSattayanuwat^{1*}, Craig R. MacPhee²

¹สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย

¹School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Thailand.

²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเนบาสกา ลินคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา

²Department of Economics, University of Nebraska - Lincoln, USA.

*Corresponding author, E-mail:wanasin@gmail.com

บทคัดย่อ

รายงานฉบับนี้ศึกษาผลของปัจจัยด้านสถาบันต่อกระแสเงินลงทุนโดยตรงเข้าประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในช่วงปี พ.ศ. 2538 – 2548 วิธีการศึกษาใช้แบบจำลองแบบดึงดูดและใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติแบบบัวส์ซง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสถาบันมีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อกระแสเงินลงทุนโดยตรงเข้าประเทศของประเทศไทย กลุ่มตัวแปรที่สำคัญสองกลุ่มคือ ความมั่นคงในการทำธุรกรรมและการทำสัญญา และคุณภาพของการบริหารจัดการภาครัฐส่งผลทางบวกอย่างมากต่อกระแสเงินลงทุนโดยตรงเข้าประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสถาบัน แบบจำลองแบบความดึงดูด แบบจำลองแบบบัวส์ซง การลงทุนโดยตรง อาเซียน

Abstract

We investigate the impact of institutional 'quality' on bilateral FDI in ASEAN covering 1995 - 2005. We use the gravity model and follow Santo Sila and Tenreyro (2006) using a Poisson model pseudo – maximum – likelihood (PPML) estimation technique. We found that security of transactions and contracts and the quality of public governance have a strong relation to increase FDI inflow in ASEAN countries.

Keywords: Institutions, Gravity Model, Poisson Model Pseudo, Foreign Direct Investment, and ASEAN

1. Introduction

Foreign direct investment (FDI) inflows have grown faster than world income since the 1960s and have risen much faster than world trade since the mid1970s. Among the developing countries, ASEAN has been an important recipient of FDI. As a percentage of World FDI, ASEAN in-flows jump from 1.7 percent in 2000 to 4.1 percent in 2005 but these flows have dropped from their highs in 1995 when ASEAN accounted for about 8.3 percent of world inflows (Table 1).

Recent empirical evidence tends to confirm that cross-country differences in growth and productivity are related to differences in institutions [1]. Good institutions may attract foreign investors. The fundamental causes of economic growth are the institutions that lower transaction cost [2]. Thus, poor institutions can bring additional transaction costs to FDI. The high sunk costs associated with investing offshore, along with weak enforcement of regulations and ineffective legal systems, has progressively forced multinational firms to be increasingly selective as to where they will invest [3].

Given the importance of foreign investment for ASEAN economies and given the importance of institutions for attracting FDI, it is worthwhile studying the links between institutions and FDI. This paper contributes to the existing literature in several ways. First, we examine the role of institutions in ASEAN over the period 1995 – 2005 by estimating a gravity equation for bilateral FDI flows. Second we follow Santo Sila and Tenreyro (2006) and use a Poisson model pseudo – maximum – likelihood (PPML) estimation technique[4]. This estimation technique is robust to different patterns of heteroskedasticity and provides a natural way to deal with zeros in the data. Third the model incorporates more detail on institutions by using a new database constructed by the French Ministry of Finance network in 51 foreign countries including ASEAN-6.

The remainder of the paper is organized as follows. A brief review of the literature is presented in section 2. Section 3 presents the specification of the gravity model for FDI. Section 4 describes the data. Section 5 discusses the econometric specification for the gravity model generated by the occurrence of zero FDI flows. Section 6 presents the empirical results and section 7 concludes.

Table 1: Percentage of world FDI inflows in developing countries by region (%)

Region	1995	1998	2000	2002	2004	2005
World (US\$)	341,189	705,330	1,381,675	629,675	734,892	973,329
Total Developed Countries	64.8%	71.8%	80.9%	70.3%	56.4%	63.0%
Total Developing Countries	34.0%	27.6%	18.9%	28.9%	40.7%	32.3%

Africa ¹	1.7%	1.4%	0.7%	2.5%	3.0%	3.9%
South America ²	5.5%	7.5%	4.2%	4.5%	5.1%	4.6%
Central America ³ (8)	3.0%	2.3%	1.5%	4.1%	3.7%	2.6%
Caribbean ⁴ (23)	0.2%	2.3%	1.5%	0.8%	4.2%	0.7%
China	10.6%	6.4%	2.9%	8.4%	8.3%	7.4%
Hong Kong + Korea +Taiwan	2.7%	2.8%	5.5%	2.3%	6.1%	4.3%
South Asia ⁵ (9)	0.8%	0.6%	0.4%	1.7%	1.4%	1.5%
ASEAN ⁶ (10)	8.3%	3.2%	1.7%	2.7%	4.8%	4.1%
South-East Europe & the Common wealth of Independent States ⁷ (20)	1.2%	1.1%	0.5%	1.8%	4.1%	3.2%

Source: UNCTAD (<http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=3277&lang=1>)

Note: Number in parenthesis is number of countries in each region

2. Review of Literature

Several recent studies have focused on the role of institutions in determining the location of FDI in this decade. Benassy-Quere et al. (2007) use data on bilateral FDI stocks from OECD countries and find that bureaucracy, low corruption, information, banking sector and legal institutions have a significant positive effect on FDI. They use the Institutional Profile database and the Fraser database on institutional variables [5]. Mishra and Daly (2007) study the effect of the quality of institutions in the OECD and Asian host countries on outward FDI stocks of the OECD countries using the International Country Risk Guide database

¹ Africa (56) : Algeria, Egypt, Libyan Arab Jamahiriya, Morocco, Sudan, Tunisia, Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Côte d' Ivoire, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Liberia, Mali, Mauritania, Niger, Saint Helena, Senegal, Sierra Leone, Togo, Burundi, Cameroon, Central African Rep., Chad, Congo, Congo (Democratic Rep. of), Equatorial Guinea, Gabon, Rwanda, São Tomé and Príncipe, Comoros, Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Kenya, Madagascar, Mauritius, Mayotte, Reunion, Seychelles, Somalia, Uganda, United Rep. of Tanzania, Angola, Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibia, South Africa, Swaziland, Zambia, Zimbabwe.

² South America (14): Argentina, Bolivia, Brazil, Chile, Colombia, Ecuador, Falkland Islands (Malvinas), French Guiana, Guyana, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay, Venezuela.

³ Central America (8): Belize, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua, Panama.

⁴ Caribbean (23): Anguilla, Antigua & Barbuda, Aruba, Bahamas, Barbados, British Virgin Island, Cayman Islands, Cuba, Dominica, Dominica Rep., Grenada, Haiti, Jamaica, Martinique, Montserrat, Netherlands Antilles, Puerto Rico, St. Kitts & Nevis, St. Lucia, St. Vincent & the Grenadines, Trinidad & Tobago, Turks & Caicos Islands.

⁵ South Asia (9): Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, Iran, Maldives, Nepal, Pakistan, Sri Lanka.

⁶ ASEAN (10): Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Lao, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand, Timor-Leste, Vietnam.

⁷ South-East Europe & the Common wealth of Independent States: Albania, Bosnia-Herzegovina., Croatia, Macedonia Yugoslavia, Serbia & Montenegro, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Moldova, Russian Fed., Tajikistan, Turkmenistan, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan.

(ICRG). They find that legal systems, popular observance of law, strength and quality of bureaucracy and government stability in the host countries have an overall positive and significant effect on source countries' outward FDI stocks[3]. Naude and Krugell (2007) use the World Bank database World Governance Indicators to study institutional effects on FDI in Africa. They find that political stability, accountability, regulatory burden and rule of law matter for FDI [6] [7]. Asiedu (2006) using the data from ICRG finds that good infrastructure promotes FDI in Africa. In contrast, corruption and political instability have the opposite effect[8]. Aizenman and Mark M. Spiegel (2006) find that the share of FDI to gross fixed investment as well as the ratio of FDI to private domestic investment is negatively and significantly correlated with the level of corruption and FDI is more sensitive than domestic investment to the level of institutional quality [9]. Globerman and Shapiro (2003) find that countries that fail to achieve a minimum threshold of effective governance are unlikely to receive any US FDI. They also find that given that a country is a recipient of US FDI, governance infrastructure as well as the nature of the legal system is an important determinant of the amount received[10]. Globerman and Shapiro (2002) use institutional data from the World Bank, UNDP and Environmental sustainability Index. Their results indicate that governance infrastructure is an important determinant of both FDI inflows and outflows [11]. Stein and Daude (2007) use ICRG data find that inward FDI to be significantly influenced by political instability and violence, government effectiveness, regulatory burden, rule of law and graft [12].

All in all, recent evidence surveyed in table 2 confirms a straightforward picture. The quality of institutions is an important determinant of FDI activity. This suggests that institutional changes in ASEAN may have influenced the variance of FDI in ASEAN. The next section therefore applies a gravity model of FDI with institutional variables and refined empirical techniques to check whether a robust result can be obtained for ASEAN.

Table 2: Selected recent studies concerning institutions and FDI

Study	Empirical Approach	Sample	Data for Institution ⁸	Other Control Variables ⁹	Conclusion
-------	--------------------	--------	-----------------------------------	--------------------------------------	------------

⁸Business International's Index from the Tanzi and Davoodi (1997) (<http://www.transparency.org/>)[16], ESI = Environment Sustainability Index by the World Economic Forum in conjunction w/ Columbia and Yale Universities, Fraser = the Fraser Institute database, HDI = UN Human Development Index by the United Nation, ICRG = International Country Risk Guide, IP =the Institutional Profiles database, KEDS = the Kansas Events Data System by Gary King (<http://gking.harvard.edu.>), KKZL = Kaufmann et al. (1999a, b) [8], La Porta = the La Porta et al. (1997, 1998a, 1998b)[17] [18], WBEC = Business Environment Survey from the World Bank.

⁹ADIFGDP = the absolute difference b/w the host country and the source country GDPs, ADIFSKILL = the absolute difference b/w the countries' endowments of skilled labor, DEXR = Exchange rate change, DIST = the distance b/w the capital of the host country and the source country, DISTUS and DISTGER = the log of distance from the US and Germany, respectively, FIXUS =countries with fixed exchange rate dummy,GDPH and GDPS = the log of the host country GDP and the source country GDP, respectively, GDPCAPH and GDPCAPS = the log of the host country and the source country GDP per cap, INVC = investment costs and protectionism from Markusen and Maskus (2002) based on the World Competitiveness Report of the World Economic Forum[19], INFLT = Inflation, INFR = the # of telephone main lines per 1,000, LIT= the % of adults who are literate, NATEXP = the share of minerals & oil in total exports, PROX = a dummy that

Desbordes and Vicard (2009) [13]	Poisson, OLS	OECD 1991-2000	ICRG, KEDS	GDPH, GDPS, GDPCAPH, GDPCAPS, DIST, LANG, BIT	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Benassy-Quere et al. (2007) [5]	Three step procedure	OECD 1985-2000	IP and Fraser	GDPH, GDPS, GDPCAPH, DIST, Contiguity, LANG	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Mishra and Daly (2007) [3]	2SLS	OECD 1991-2001	ICRG	SGDP, DIST, TRADE, ADIFSKILL	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Naude and Krugell (2007) [6]	GMM	Africa 1970-1990	KKZL	Lag of (FDI/GDP)	Negative & Positive & Sig.
Asiedu (2006) [8]	FE	Africa 22 countries 1984-2000	ICRG	NATEXP, GDP, INFLT, LIT, INFR, Political Risk	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Aizenman and Mark M. Spiegel (2006) [9]	Weighted least squares	A cross country 1990-99	Business International's index	GDP, DISTUS, DISTGERM, SKILL, SKILLGDP, INVC, PROT	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Globerman and Shapiro (2003) [10]	A two-stage: 1 st stage is probit & 2 nd stage is OLS	A cross country 1995-1997	KKZL	RGDP, HDI, FIXUS, DEXR, PROX	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Globerman and Shapiro (2002) [11]	OLS	A cross country 1995-97, FDI in. & FDI out.	KKZL, HDI, ESI	Lag GDP	Positive & sig. link b/w instit. & FDI
Stein and Daude (2007) [12]	OLS, 2SLS & Robustness	A cross country 2002	KKZL, ICRG, WBEC	SGDP, SQDIFGDP, ADIFGDP*ADIFSKILL, ADIFSKILL, DIST,	Positive & sig. link b/w instit. & FDI

equals 1 if the country is contiguous with the US, Political Risk = Coups Assassinations and Revolutions from the *Cross-national Time Series Data Archive*, RGDP = real GDP, SGDP = the sum of the logs of the host country and the source country GDPs (\$), SKILL = the ratio of skilled to unskilled labor in country i, SKILLGDP = the ratio of skilled labor w/ the size of the local economy, SQDIFGDP = the squared difference in the GDPs of the host and the source country, SQDIFSKILL = the squared difference b/w the countries' endowments of skilled labor, TRADE_a = the ratio of trade to GDP, TRADE_b = the ratio of export to GDP, TARIFF = average tariff

	(Poisson, Tobit)	Outward FDI stock		TARIFF, TARIFF*SQDIFSKILL	
Hausmann and Fernandez (2000) [15]	OLS	A cross country 1996-98	KKLP, La Porta	GDPCAP, GDP, TRADE2	Positive & sig. link b/w instit. & FDI

Source: Author's Collection

3. Method: Gravity Model of FDI

The empirical specifications of this paper are based on Kleinert and Toubal's (2010) gravity model of FDI and based on Blonigen (2005)'s review of the empirical literature on FDI determinants. We add institutional variable (INST) into their models [19] [20]. The next two equations are the gravity model of FDI following Kleinert and Toubal's (2010) work [19]. The further two equations are equation (1) and (2) that include Blonigen (2005) four variables [20].

Equation (1) gives the standard gravity equation for FDI as derived from the horizontal models.

$$FDI_{ijt} = f(Y_{it}, Y_{jt}, D_{ij}, INST_{jt}) \quad (1)$$

where subscript i, j and t denotes home country, host country and time, respectively. Y indicates GDP and D indicate distance between home and host country. The horizontal models predict the coefficients of the home and host country GDP to be one. The distance coefficient β is predicted to be negative. The regression model derived from the vertical model is given by

$$FDI_{ijt} = f(Y_{it}, Y_{jt}, D_{ij}, RFE_{ijt}, Y_{it} + Y_{jt}, INST_{jt}) \quad (2)$$

where $RFE_{ijt} = ((S_i / (S_i + S_j)) \cdot (L_i / (L_i + L_j)))$, L denotes the factor price of low-skilled labor and S indicates the factor price of high-skilled labor. The vertical model predicts the coefficient ϑ of the sum of home and host countries GDP to be one, the coefficient ζ to be negative, and ξ to be positive. Additionally the distance coefficient β is predicted to be negative while the coefficient ν of the relative factor endowment RFE should be positive.

Blonigen (2005) reviews the empirical literature on FDI determinant and he concludes that exchange rate effects, taxes, institutions, trade protection, and trade effects matter for the firm's FDI decision. Thus, we include exchange rate (ER), trade openness (OP), average tariff (TARF), corporate income tax (TAX) into the equation (1) and equation (2), respectively.

$$FDI_{ijt} = f(Y_{it}, Y_{jt}, D_{ij}, INST_{jt}, ER_{jt}, OP_{jt}, TARF_{jt}, TAX_{jt}) \quad (3)$$

$$FDI_{ijt} = f(Y_{it}, Y_{jt}, D_{ij}, RFE_{ijt}, Y_{it} + Y_{jt}, INST_{jt}, ER_{jt}, OP_{jt}, TARF_{jt}, TAX_{jt}) \quad (4)$$

Accordingly, we use equation (3) and (4) to study the influence of institutions of FDI in ASEAN. Given the high degree of correlation among the institutional variables, we include them in the regressions one at a time in order to avoid problems of multicollinearity. The details of institutional variables are shown in the next section.

4. Data

4.1 FDI Data

We use bilateral FDI inflows into ASEAN countries from the Statistics of Foreign Direct Investment in ASEAN, Eighth Edition, covering the period from 1995 to 2005. To our knowledge, this is the only database that covers bilateral FDI inflows to all ASEAN countries and one of the few such databases extant among developing-country groups. The dataset covers 39 source (home) countries¹⁰ and 9 host countries¹¹ which include all ASEAN members. Since some host countries namely Brunei Darussalam, Cambodia, and Lao PDR have not data on many control variable, this study can cover only ASEAN6, namely; Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, and Vietnam. There also are the negative divestment figures (352 observations). We treat them as zero observations. Thus, forty-two percent of the bilateral dependent-variable observations are zero FDI inflows.

4.2 Institutional Data

In order to assess the role of institutions as a determinant of the amount and the location of FDI, we primarily use a database called Institutional Profiles that describes both formal and informal institutions at a highly detailed level. The database was built by researchers from the French Ministry for the Economy, Industry and Employment (MINEIE), and the French Development Agency (AFD) and was constructed from a world survey conducted with MINEIE and AFD agencies present in the countries covered in the database.

A total of 356 questions were asked concerning public institutions, good and services, capital markets, and labor markets. In each case, a set of questions were asked covering nine institutional functions namely: (1) political institutions, (2) safety, law and order, (3) public governance, (4) market freedom, (5) investment on future, (6) ability to reform, (7) security of transaction and contracts, (8) regulation, and (9)

¹⁰Source (Home) countries are Japan, USA, Canada, Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Portugal, Spain, Sweden, United Kingdom, China, India, Pakistan, Republic of Korea, Hong Kong, Taiwan (China), Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam, Australia, New Zealand, Argentina, Brazil, Mexico, Panama.

¹¹ Host countries are Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam

openness and social cohesion. The responses to each question ranked 0, 1, 2, 3 and 4. Higher values indicate better institutions (0 very bad to 4 very good) [21].

We access the Institutional Profiles Database (IPD) from the Centre D' etudes Prospective Et D' information Internationales (CEPII). The IPD is based on a survey conducted in 2001 and in 2006. The 2001 IPD covered 51 countries and 2006 IPD extended to 85 countries (including the 51 countries in the 2001 IPD). Both IPD included ASEAN countries. We use 2001 IPD for FDI over the period 1995-2000 and use 2006 IPD for FDI over the period 2001-2005

The advantages of this database consist of the following. First, the respondents are relatively homogenous since all of them are French civil servants working in each of the country surveyed [5]. Second, the IP database is focused from the start on the issues of long-term growth and development¹² [21]. Third, the IP database covers a large number of institutional aspects¹³. Here I work at the first level of aggregation, i.e. on 96 institutional variables. Since institution variables are often correlated with one another, it is generally not possible to include several institutions in the single equation. Thus we introduce each of the 96 institution variables in estimation where the institutional variable is limited to only one variable – the institutional characteristic of the host country.

4.3 Data on other control variables

The nominal GDP and GDP per capita (GDPCAP) are in US dollars. OP is total trade as percentage of GDP. Data on GDP, GDPCAP and OP have been taken from the World Development Indicators database of the World Bank. Time-invariant bilateral characteristics (distance, contiguity and common language) are obtained from the Centre D' etudes Prospective Et D' information Internationales (CEPII). The labor (RFE) is given as the share of home country skilled labor in total skilled labor of the two countries, $S_i / (S_i + S_j)$, and the share of home's unskilled labor, $L_i / (L_i + L_j)$. These are obtained from the World Development Indicators data base of the World Bank. Exchange rate (ER) is obtained from International Financial Statistics of the International Monetary Fund. Average Applied Tariff Rates (TARF) is obtained from the World Bank¹⁴. Corporate income tax (TAX) is obtained from KPMG's Corporate Tax Rate Survey. Note that ER is the exchange rate of the host countries currency measured by foreign currency per domestic currency. Hence, increase (decrease) in ER indicates appreciation (depreciation) of domestic currency.

¹²Other databases have different focuses. For instance, the Freedom House provides an institutional database focusing on the evaluation of freedom in the world. See: <http://www.freedomhouse.org>.

¹³Meisel and Aoudia (2007) compared the IPD to the six governance indicators used by the World Bank Institute (WBI), using two principal components analyses (PCAs). They show that the IPD covers a much vaster institutional field of governance described by the WBI's indicators [21].

¹⁴ Permanent URL for this page: <http://go.worldbank.org/LGOXFTV550>

5. Results

In order to avoid the problems of multicollinearity, we include institutional variables in the regressions one at a time. Estimates which are institutional coefficients and their standard errors are similar between specification (3) which derived from the horizontal FDI model and specification (4) which derived from the vertical FDI model. The results are reported in table 3 for the total 34 best fits (out of 96 regressions). Note that all specifications include a full set of time, home, and host country fixed effects. The robust standard errors have been computed. The model explains a high proportion – approximately 70 percent – of the total variation of FDI inflow to ASEAN. In most cases, the coefficient of the institutional variables is significant at the one percent level and positive. Taking into account control variables in specification (3) and in specification (4), distance, corporate income tax, and home country GDP have a significant and expected sign. We present all detail of regression results.

In most of 34 best fits, the estimates have the predicted sign. This means that good institutions in the host country have a positive impact on bilateral FDI in ASEAN. Variables namely political rights and functioning of political institutions, quality of local authorities, transparency of public action, lack of corruption, good government-citizen relations, effectiveness of public action, security of traditional property rights, law on bankruptcies, the security of transactions, intellectual property, arrangements for fall into this category. Furthermore the results highlights the importance of share of public sector in GDP, the protection of intellectual property, competition between businesses: competition regulation arrangements, liberalize the credit sector, dissemination of technology, innovation, lender guarantees, banking and financial supervision, the regulation of the financial system, reforms to make the formal labor market more flexible, labor legislation and measures, and labor inspectorate for inward FDI. These results confirm that good institutions promote inward FDI.

The quality of some institutions in the host country has a sizable impact on inward FDI. For instance, host countries that had improvements in level of transparency of public action (A350) such as Indonesia and Thailand from in 2001 with a variable equal to 2 to in 2006 with a variable equal to 3, they are estimated to receive 38.13¹⁵ percent more FDI. On the other hand, host countries that had decline in level of transparency of public action such as Malaysia and Philippines from a variable equal to 3 in 2001 to 2 in 2006, they are estimated to 27.60¹⁶ percent less FDI. For arrangements for the protection of intellectual property (B604), comparing Vietnam with a lowest level (a variable equal to 1) to Singapore with the highest level (a variable equal to 4), PPML leads to a 325 percent more FDI received if Vietnam are able to improve their level to Singapore level.

¹⁵38.13 percent = $[\exp(1*0.323)-1]*100\%$

¹⁶-27.60 percent = $[\exp(-1*0.323)-1]*100\%$

In addition our results indicate that good institutions discourage FDI. The institutions that fall in this category consist of public freedoms and the autonomy of the civil society, internal public security, running of the customs administration, free movement of persons and information, implementation of the privatization program, openness of the privatization program, dissemination of technology, information on the structure of shareholdings in local firms, insurance companies, competition within the banking system, openness to foreign capital and loans, and rigidity of the formal labor market. However these results should not be interpreted to mean in order to attract FDI, ASEAN countries should reduce qualities of those institutions. They are able to interpret that there is no direct positive effect of those institutional variables on FDI.

Comparing our results to the other empirical studies, we find that there are only two studies that indicate a negative relation between institutions in the host country and FDI inflow¹⁷: Naude and Krugell (2007) [6] and Benassy-Quere, Coupet and Mayer (2007) [5]. The latter use the same source of institutional variables as we do in this study. They found two cases having negative link between institutions and FDI inflow and those two cases are not significance in our study. In our regressions there are two cases having negative impact between institutions and inward FDI that shown positive relation in Benassy-Quere, Coupet and Mayer (2007) [5]. In Naude and Krugell (2007), they used KKZL data and found that political stability and accountability have a negative impact. However, they have no addition explanation for these relations [6].

Finally in table 4 we summarize the results in framework of institutional themes. We found that security of transactions and contracts have strong relation to increase FDI inflow in ASEAN countries. In addition, public governance has a second rank of promoting FDI in ASEAN.

6. Conclusion

In this chapter, we visit the impact of institutional 'quality' on bilateral FDI in ASEAN during 1995 - 2005. The detailed Institutional Profile database is used to highlight the main institutions that matter. We found that security of transactions and contracts have strong relation to increase FDI inflow in ASEAN countries. These categories of institutions consist of security of traditional property rights, law on bankruptcies, the security of transactions, the protection of intellectual property, lender guarantees: banking system (mortgages etc), existence and observance of labor legislation and measures, and labor inspectorate and labor courts. In addition, the results indicate that good public governance has a positive relationship with FDI inflows. This category of institutions covers transparency, corruption control, efficiency of administration, and independence of the justice system. However we also find a negative relationship between good institutions and FDI. These results do not imply that FDI flows would be increased by institutional inefficiency. They only show that there is no direct positive effect of those institutional variables on FDI.

¹⁷As shown in our table 3, most of the recent studies indicated positive link between institutions and inward FDI.

Table 3: Estimates of Equation (3) – Equation (4) with IP data

	Code	Institutions	Eq.(3)			Eq.(4)		
			Coeff.	se	R-sq	Coeff.	se	R-sq
1	A100	Political rights and functioning of political institutions	1.579***	(0.428)	0.739	1.582***	(0.433)	0.730
2	A101	Public freedoms and the autonomy of the civil society	-1.311*	(0.616)	0.726	-1.292*	(0.622)	0.727
3	A103	Centralization - decentralization: devolution of local authorities	2.248***	(0.479)	0.732	2.334***	(0.481)	0.728
4	A200	Internal public security	-0.890*	(0.395)	0.727	-0.952*	(0.392)	0.728
5	A350	Evolution of transparency of public action in the past 3 years	0.323*	(0.141)	0.727	0.362*	(0.142)	0.729
6	A302	(Lack of) Corruption / Corruption	1.135***	(0.328)	0.730	1.226***	(0.326)	0.731
7	A351	Evolution of petty and large-scale corruption in the past 3 years	0.574**	(0.211)	0.727	0.594**	(0.209)	0.729
8	A303	Government-citizen relations				0.302*	(0.151)	0.727
9	A304	Effectiveness of public action: tax system	0.994**	(0.361)	0.728	1.102**	(0.363)	0.730
10	A305	Running of the customs administration	-1.307***	(0.361)	0.730	-1.373***	(0.360)	0.731
11	A600	Security of traditional property rights	0.814***	(0.233)	0.730	0.844***	(0.232)	0.731
12	A606	Law on bankruptcies	0.544*	(0.257)	0.726	0.541*	(0.257)	0.727
13	A650	Evolution of the security of transactions in the past 3 years	0.536*	(0.271)	0.726	0.584*	(0.266)	0.727
14	A800	Free movement of persons, information, etc	-0.773*	(0.316)	0.728	-0.847**	(0.317)	0.729
15	B400	Share of public sector in GDP				0.564*	(0.262)	0.728
16	B451	Implementation of the privatization program	-1.113***	(0.311)	0.729	-1.131***	(0.310)	0.730
17	B452	Openness of the privatization program	-0.881*	(0.412)	0.726	-0.880*	(0.413)	0.727
18	B500	Technological environment, dissemination of technology	-0.967*	(0.450)	0.726	-0.975*	(0.449)	0.727

Table 3: Estimates of Equation (3) – Equation (4) with IP data (Cont.)

	Code	Institutions	Eq.(3)			Eq.(4)		
			Coeff.	se	R-sq	Coeff.	se	R-sq
19	B603	Intellectual property	2.265***	(0.646)	0.729	2.351***	(0.642)	0.731
20	B604	Arrangements for the protection of intellectual property				0.483*	(0.223)	0.728
21	B702	Competition between businesses: competition regulation arrangements	0.561**	(0.178)	0.728	0.561**	(0.180)	0.729
22	B710	Information on the structure of shareholdings in local firms	-0.453*	(0.223)	0.726	-0.489*	(0.219)	0.727
23	C453	Reforms to liberalize the credit sector in the past 3 years				0.251*	(0.119)	0.727
24	C500	Dissemination of technology, innovation	0.466*	(0.194)	0.728	0.516**	(0.196)	0.729
25	C502	Insurance companies, pension funds	-0.899**	(0.326)	0.728	-0.975**	(0.324)	0.729
26	C602	Lender guarantees: banking system (mortgages etc)	0.393*	(0.192)	0.726	0.408*	(0.190)	0.727
27	C700	Competition within the banking system	-0.703**	(0.258)	0.727	-0.707**	(0.257)	0.728
28	C703	Banking and financial supervision	0.319*	(0.145)	0.727	0.358*	(0.146)	0.729
29	C750	Reforms of the regulation of the financial system in the past 3 years	0.559*	(0.190)	0.727	0.560**	(0.191)	0.729
30	C800	Openness to foreign capital and loans	-0.876**	(0.338)	0.727	-0.906**	(0.334)	0.729
31	D401	Rigidity of the formal labor market (private and public)	-0.532**	(0.185)	0.728	-0.572**	(0.184)	0.730
32	D450	Have there been reforms to make the formal labor market more flexible in the past 3 years	0.609**	(0.221)	0.727	0.606**	(0.223)	0.728
33	D601	Existence and observance of labor legislation and measures	0.720**	(0.247)	0.728	0.771**	(0.244)	0.729
34	D603	Labor inspectorate, labor courts, etc	0.432**	(0.143)	0.729	0.455**	(0.142)	0.730

Notes: All regressions include home country dummies, host country dummies and time dummies. The robust standard errors are in parentheses.

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Table 4: A summary results in the database and its structure context

Institutional themes in the columns	Institutional environment	Markets		
Institutional themes in the row	-A- Public institutions, Civil society	-B- Good and services	-C- Capital market	-D- Labor markets and social relations
(1).Political institutions	A100(+), A101(-), A151(-), A102 (-), A103(+)			
(2).Safety, law and order	A200(-)			
(3).Public governance	A350(+), A302(+), A351(+), A303(+), A304(+), A305(-)			
(4).Markets' operating freedom		B400(+), B451(-), B452(-)	C453(+)	D401(-), D450(+)
(5).Technological environment, Expectations		B500(-)	C500(+), C502(-)	
(6).Security of transactions and contracts	A600(+), A606(+), A650(+)	B603(+), B604(+)	C602(+)	D601(+), D603(+)
(7).Regulations and corporate governance		B702(+), B710(-)	C700(-), C703(+), C750(+)	
(8).Openness to the outside world	A800(-)		C800(-)	
(9).Social cohesion			C900(-)	

Note: (+) and (-) denote statistically significant and positive, and negative, respectively.

7. References

- [1] Talbott, J., & Roll, R. W. (2001, November 13). *Why Many Developing Countries Just Aren't*. Retrieved December 15, 2010, from Social Science Research Network:
<http://www.cipe.org/programs/roundtables/webevents/pdf/talbot.pdf>
- [2] North, D. C. (1987). Institutions, Transactions Costs and Economic Growth. *Economic Inquiry*, 25(3), 419-428.
- [3] Mishra, A., & Daly, K. (2007, June). Effect of Quality of Institutions on Outward Foreign Direct Investment. *Journal of International Trade and Economic Development*, 16(2), 231-244.
- [4] Santos Silva, J., & Tenreyro, S. (2006). The Log of Gravity. *The Review of Economics and Statistics*, 88(4), 641 - 658.
- [5] Benassy-Quere, A., Coupet, M., & Mayer, T. (2007). Institutional Determinants of Foreign Direct Investment. *The World Economy*, 30(5), 764-782.
- [6] Naude, W. A., & Krugell, W. F. (2007). Investigating geography and institutions as determinants of foreign direct investment in Africa using panel data. *Applied Economics*, 39, 1223 - 1233.
- [7] Kaufman, D., Kraay, A., & Zoido-Lobaton, P. (1999). Governance Matters. *World Bank Working paper*, 2196.
- [8] Asiedu, E. (2006). Foreign Direct Investment in Africa: The role of Natural Resources, Market Size, Government Policy Instability. *The World Economy*, 53, 63 - 77.
- [9] Aizenman, J., & Spiegel, M. M. (2006). Institutional Efficiency, Monitoring Costs, and the Investment Share of FDI. *Review of International Economics*, 14(4), 683-697.
- [10] Globerman, S., & Shapiro, D. (2003). Governance infrastructure and US foreign direct investment. *Journal of International Business Studies*, 34(1), 19-39.
- [11] Globerman, S., & Shapiro, D. (2002). Global Foreign Direct Investment Flow: The Role of Governance Infrastructure. *World Development*, 30(11), 1899 - 1919.
- [12] Stein, E., & Daude, C. (2007). The Quality of Institutions and Foreign Direct Investment. *Economics & Politics*, 19(3), 317 - 344.

- [13] Desbordes, R., & Vicard, V. (2009). Foreign Direct Investment and Bilateral Investment Treaties: An International Political Perspective. *Journal of Comparative Economic*, 37(3), 372-386.
- [14] Hausmann, R., & Fernandez-Arias, R. (2000). *Foreign Direct Investment: Good Cholesterol?* Inter-American Development Bank. Inter-American Development Bank and Inter-American Investment Corporation.
- [15] Tanzi, V., & Davoodi, H. (1997, October). Corruption, Public Investment, and Growth. *IMF Working Paper*, WP/97/139.
- [16] La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Vishny, R. (1997). Legal Determinants of External Finance. *Journal of Finance*, 52(3), 1131-1150.
- [17] La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Vishny, R. (1998). The Quality of Government. *EBER Working Paper*, 6727.
- [18] Karkusen, J. R., & Maskus, K. E. (2002, Nov). Discriminating Among Alternative Theories of The Multinational Enterprise. *Review of International Economics*, 10(4), 695-707.
- [19] Kleinert, J., & Toubal, F. (2010). Gravity of FDI. *Review of International Economics*, 18(1), 1-13.
- [20] Blonigen, B. A. (2005). A Review of the Empirical Literature of FDI Determinants. *Atlantic Economic Journal*, 33, 383-403.
- [21] Meisel, N., & Aoudia, J. O. (2007, September). A new institutional database: Institutional Profiles 2006. *DGTPE Working Papers*.

SRD-229: ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

POTENTIAL OF THE SUAN PAKKAD PALACE MUSEUM AS A TOURIST ATTRACTION

สุรีย์พร นิพิฐวิทยา*, จิตรวดี ภารกุล, นงศ์พะงา บุญเต็ม, ปฐมา ภัยผ่องแผ้ว, ธงไทย ระวังวงศ์

Sureeporn Nipithwittaya*, Jidwadee Parakoon, Nonkpanga Boontem, Phathama Paiphongphaew, Thongthai Rawangwong

¹ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Thailand.

²ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding author, E-mail: Sureeporn_aor@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาดด้านการให้บริการ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากพิพิธภัณฑน์สวนผักกาดเป็นพิพิธภัณฑน์มีชีวิตที่เป็นแหล่งเก็บรวบรวมศิลปะและโบราณวัตถุชิ้นสำคัญอื่นๆ ของทั้งชาติไทย และของโลกไว้อีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีทำเลที่ตั้งใจกลางกรุงเทพมหานคร มีความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่มีมืองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จึงเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่ควรได้รับความสนใจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับคนต่างชาติ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพด้านการให้บริการ ด้านสถานที่บรรยากาศ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับที่มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะในเรื่องของการฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปะ สถาปัตยกรรม และความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย

คำสำคัญ: ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

Abstract

The objective of this study is to investigate the potential of services, place facilities of the suan pakkad palace museum role as tourist attraction in order to prepare for importance tourism promoting. The suan pakkad palace museum is a living museum with a collection of art and artifacts of Thailand and world. It has a central location in Bangkok. There is comfort in travel. It is also the area with the interesting tourism elements. Another attraction is the one who should have been interested in the promotion of tourism to foreigners and students. The results show that the potential of services, place facilities have high rating. Especially in the field of rehabilitation, conservation of art and architecture unique to their Thailand.

Keywords: potential, tourist attraction, the suan pakkad palace museum

บทนำ

พิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด เป็นพิพิธภัณฑน์ที่มีชีวิตแห่งแรกของประเทศไทย เนื่องจากเป็นสถานที่แห่งแรกที่เจ้าของบ้าน คือ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงษ์บริพัตร กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต หรือเสด็จในกรมฯ และ หม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ได้เปิดบ้านซึ่งหลายคนรู้จักในนาม "วังสวนผักกาด" ให้บุคคลภายนอกเข้าชมในขณะที่ท่านเจ้าของยังคงใช้เป็นที่พักอาศัยนับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเก็บรวบรวมศิลปะและโบราณวัตถุชิ้นสำคัญอื่นๆ ของทั้งชาติไทย และของโลกไว้อีกเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้ศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาดในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่และบรรยากาศและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อทราบทัศนคติของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

1.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 50 ตัวอย่าง สุ่มจากประชากรนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาดในช่วงวันที่ 18-19 สิงหาคม 2555

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยไม่มีหลักเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างจะเป็นใครก็ได้ที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่พิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วน เพศ อายุ การศึกษา หรือรายได้ต่อเดือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Research Instruments) ซึ่งในแบบสอบถามจะมีข้อคำถามที่เป็นทั้งข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Structured Questions) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) โดยแบ่งเนื้อหาข้อคำถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คือแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลนักท่องเที่ยว เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) แบ่งเป็น เพศ อายุ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด ประกอบด้วย

- ด้านการให้บริการ ได้แก่ การต้อนรับ การดูแลเอาใจใส่และกระตือรือร้นในการให้บริการ การให้คำแนะนำ และตอบข้อสงสัยของเจ้าหน้าที่ ความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมในการเข้าชม และเอกสารประกอบการเข้าชม

- ด้านสถานที่และบรรยากาศ ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์ แสดงถึงความเป็นไทย การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การจัดนิทรรศการและการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม
- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ การให้บริการด้านห้องน้ำ สถานที่จอดรถ ป้ายแสดงเส้นทางในการเข้าชม และระบบรักษาความปลอดภัย

โดยลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้ระดับความคิดเห็นระดับที่ 1 น้อยที่สุด หมายถึง มีศักยภาพน้อยที่สุด
ระดับที่ 2 น้อย หมายถึง มีศักยภาพน้อย
ระดับที่ 3 มาก หมายถึง มีศักยภาพปานกลาง
ระดับที่ 4 มากที่สุด หมายถึง มีศักยภาพมาก
ระดับที่ 5 มากที่สุด หมายถึง มีศักยภาพมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของพิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาด หรือให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ที่ควรปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้

- 4.50 – 5.00 คะแนน หมายความว่า มีศักยภาพมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 คะแนน หมายความว่า มีศักยภาพมาก
- 2.50 – 3.49 คะแนน หมายความว่า มีศักยภาพปานกลาง
- 1.50 – 2.49 คะแนน หมายความว่า มีศักยภาพน้อย
- 1.00 – 1.49 คะแนน หมายความว่า มีศักยภาพน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของข้อคำถาม
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามและสำนวนภาษาของข้อคำถาม
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองจำนวน 50 ตัวอย่าง
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุดและนำเสนอต่อที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธี ดังนี้

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 50 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

นำแบบสอบถามที่ได้มาเข้ารหัส เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

สถิติเชิงพรรณนา เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยายความเรียงและใช้ค่าสถิติ
ขั้นพื้นฐาน ดังนี้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมาน คือการนำผลที่ได้จากการประมวลผลของสถิติพรรณนามาวิเคราะห์ ตักยภาพในการเป็น
แหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถจำแนกได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ในส่วนข้อมูลทั่วไปนักท่องเที่ยวสามารถสรุปผลการศึกษ
ดังนี้

1. **เพศ** จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด จำนวน
50 คน พบว่ามีนักท่องเที่ยวหญิงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเพศชายจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ
46

2. **อายุ** จากการสำรวจอายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 50 คน พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 25
ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 อายุ 25-29 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 อายุ 30-39 ปี จำนวน 13 คน
คิดเป็นร้อยละ 26 อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 12

ส่วนที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ในส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับตักยภาพ
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาด

ตารางที่ 1 ภาพรวมของตักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

รายละเอียด	ตักยภาพ		เกณฑ์การประเมิน
	\bar{x}	S.D	
ด้านการให้บริการ	4.01	0.695	มาก
ด้านสถานที่และบรรยากาศ	3.98	0.610	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.02	0.668	มาก
รวม	4.00	0.658	มาก

จากตาราง ที่ 1 ภาพรวมตักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์วังสวนผักกาดอยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 4.00$ S.D = 0.658) โดยเฉพาะในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการให้บริการ

ตารางที่ 2 ศักยภาพด้านการให้บริการ

รายละเอียด	ระดับ							เกณฑ์ การ ประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{x}	S.D	
1. ให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัยอย่างชัดเจน	4	72	24	-	-	3.80	0.492	มาก
2. ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ	10	60	24	6	-	3.74	1.125	มาก
3. พุดจาไพเราะ สุภาพและเป็นมิตร	18	68	14	-	-	4.04	0.567	มาก
4. มีเอกสารประกอบการท่องเที่ยว	44	50	6	-	-	4.38	0.599	มาก
5. ค่าธรรมเนียมในการเข้าชมมีความเหมาะสม	26	58	14	2	-	4.08	0.692	มาก
รวม						4.01	0.695	มาก

จากตารางที่ 2 ภาพรวมศักยภาพด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$ S.D = 0.695)
โดยเฉพาะด้านเอกสารประกอบการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าอัตราการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมมีความเหมาะสม

ตารางที่ 3 ศักยภาพด้านสถานที่และบรรยากาศ

รายละเอียด	ระดับ							เกณฑ์ การ ประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{x}	S.D	
1. มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรม	26	70	4	-	-	4.22	0.504	มาก
2. เป็นแหล่งสังคมแห่งการเรียนรู้ต้นแบบ	16	52	32	-	-	3.84	0.677	มาก
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ แสดงถึงความเป็นไทย	22	66	12	-	-	4.10	0.577	มาก
4. มีการจัดแสดงนิทรรศการทางศิลปะและวัฒนธรรม	12	54	32	2	-	3.76	0.683	มาก
รวม						3.98	0.610	มาก

จากตารางที่ 3 ภาพรวมศักยภาพด้านสถานที่และบรรยากาศอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98, S.D = 0.610$) โดยเฉพาะการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรมและมีความมีเอกลักษณ์แสดงถึงความเป็นไทย

ตารางที่ 4 ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

รายการ	ระดับความพึงพอใจ							เกณฑ์การประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{x}	S.D	
1. สถานที่ท่องเที่ยวสะอาด เป็นระเบียบ	48	46	6	-	-	4.42	0.606	มาก
2. มีที่สำหรับนั่งพัก หรือมีจุดแวะพัก	40	56	4	-	-	4.36	0.560	มาก
3. มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ	40	54	6	-	-	4.34	0.590	มาก
4. มีที่จอดรถที่เพียงพอและสะดวกสบาย	12	26	50	12	-	3.38	0.850	มาก
5. มีระบบรักษาความปลอดภัย	16	46	38	-	-	3.78	0.705	มาก
6. มีป้ายแสดงเส้นทางชัดเจน	18	50	32	-	-	3.86	0.697	มาก
รวม						4.02	0.668	มาก

จากตารางที่ 4 ภาพรวมศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$ S.D = 0.668) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสะอาดและเป็นระเบียบ รวมทั้งมีที่สำหรับนั่งพักและมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของพิพิธภัณฑวังสวนผักกาด หรือให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ที่ควรปรับปรุง

1. แหล่งท่องเที่ยวให้ถ่ายภาพน้อยหรืองดการถ่ายภาพ
2. ถ้าคณะท่องเที่ยวมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยก็ไม่ได้รับการให้บริการในการนำเที่ยว
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านี้
4. สถานที่สำหรับจอดรถมีน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนพาหนะของนักท่องเที่ยว

สรุปและอภิปรายผล

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑวังสวนผักกาด มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีอายุน้อยกว่า 25 ปี โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑวังสวนผักกาดว่า ศักยภาพด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านเอกสารประกอบการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าอัตราการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมมีความเหมาะสม อีกทั้งยังมีสถานที่และบรรยากาศที่แสดงเอกลักษณ์ความเป็นไทย การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรม

ข้อเสนอแนะของการพัฒนาพิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาดให้มีศักยภาพการท่องเที่ยว

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการท่องเที่ยวตามสื่อต่างๆ ตลอดจน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2. ควรจัดให้มีสถานที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

3. ควรมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในแหล่งท่องเที่ยวและสามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ดังกล่าว

4. ควรมีการชี้แจงและแจ้งกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

5. แสวงหากลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นต้น และทำการตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ที่ให้การสนับสนุนการนำเสนอผลงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

(1) พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์.(2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์,2553. 160 หน้า.

(2) พัชริษา เสียงใส. (2554). ความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. (สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ร่วมจัดงานประชุมโดย

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฝ่ายสำนักพิมพ์
สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ : (02) 649-5000 ต่อ 15911, 15912
โทรสาร : (02) 258-8938